CORNELIU LEU

ROMANUL PLÂNGERILOR

s a u

CĂLĂUL LUI DRACULA

poveste spăimântoasă despre
Voievodul Vlad Dracula
și preaînvățatul său călău
cu care a făcut mari meșteșuguri
de magnetisme și vorbire
la depărtare
care
în limbajul nostru de astăzi
s-ar putea chema mai mult decât
comunicare
deoarece s-a dovedit a fi
o foarte perfidă și hiclenitoare armă
tulburând și chiar ucigând
sufletele mai curate laolaltă cu cele mai puțin curate

-roman-

REALITATEA
2003

Corneliu Leu

OPERE DEFINITIVE

ROMANE ISTORICE

ROMANUL PLÂNGERILOR

SAU

CĂLĂUL LUI DRACULA

ROMANUL PLANGERILOR

sau

CALAUL LUI DRACULA

poveste spăimântoasă despre
Voievodul Vlad Draculea
şi preaînvăţatul său călău
cu care a făcut mari meşteşuguri
de magnetisme şi vorbire
la depărtare
care
în limbajul nostru de astăzi
s-ar putea chema mai mult decât
comunicare
deoarece s-a dovedit a fi
o foarte perfidă şi hiclenitoare armă
tulburând şi chiar ucigând
sufletele mai curate laolaltă cu cele mai puţin curate

PROLOG

1

Slabe ființe mai suntem, Doamne ! Ai vrut să ne întocmești după chipul și asemănarea Ta, dar nu am ieșit întrutocmai. Ne pândesc multe slăbiciuni asupra cărora mai avem de lucrat ca să ajungem mai aproape de puterea Ta.

Dintr-ale sângelui suntem răi, și fierbinți, și gata de a ne lua la harță, dar e deajuns un tăiș mai ascuțit de sabie sau o ghioagă mai puternică pentru ca o fibră să se rupă-n trup, oriunde-ar fi, și să ne dăm duhul asemenea gângăniilor celor mai firave… De ce nu ne-ai plămădit, Doamne, și cu fier, sau cu mai mult os acolo unde trebuia, ca să nu ne muiem la prima înțepătură și să ne curgă sângele ca și cum el ar fi hărăzit mai mult să-ngrașe pământul decât să alerge prin vinele noastre ? ! Sau, dacă nu ne-ai putut da tuturor mai bună și mai tare osânză,

de ce n-ai încercat măcar pe unii să-i faci altfel, așa cum își face meșterul lucrurile alese, migălite, meșteșugite de n-au moarte, adică cele cu care-și laudă iscusința ?

Tu, Doamne, numai asupra sufletelor ai lucrat. Făcându-le deosebite și dând unora puterile Tale cele mari, după măsura credinței lor, sau a celor care i-au crescut. Dar, la trup, ai fost cu toți la fel de bun și de îngăduitor, n-ai luat de la unii ca să dai la alții și nu le-ai făcut unora paveze, pe măsura minții lor, ca să rămână nemuritori. De ce, în meșteșugul acesta de a-i alcătui pe oameni, n-ai făcut barem pe unul-doi mai deosebiți, deopotrivă cu ceea ce-ți cer eu. Că mila ta mi-a dat puteri sufletești mai mari decât ale altora și voință mai puternică să o pot trimite asupra altora, să-i fac pe alții să se minuneze și chiar să se înspăimânte de forțele ei. Dar carnea, sângele ? Astea le au toți la fel: și prostul și deșteptul, ne având nici o legătură cu mintea și cu puterile sufletești… Că eu nu-ți cer să ne fi făcut dintr-ale cărnii și sângelui chiar nemuritori. Dar să ne fi făcut ceva mai puțin muritori, mai greu muritori, mai trudnic de omorât decât cu prima armă pe care ne-o implântă dușmanul.

Și, nu mă ridic aici, iartă-mă dacă m-ai înțeles cumva altfel, împotriva ființei noastre trecătoare, a săvârșirii noastre din această viață atunci când obijduitul de trup nu ne mai poate duce; ci mă gândesc la mila Ta de a ne fi pus niște apărători altfel decât cele cu care faurii ciocănesc platoșele și cămășile din za, adică niște apărători pe dinlăuntru care să ne oprească curgerea sângelui, care să nu lase capul să se desprindă de trup, care să nu facă din mațele în care-a intrat tăișul de sabie o ferfeniță netrebuincioasă, iar din inima pătrunsă de ac un pumn de carne fără rost. Asemenea apărători, dacă ne-ai fi dat pe dinlăuntrul trupului nostru, Doamne !

Nu mă pedepsi, Doamne, pentru cele ce-ți spun Io, Vlad Voievod, fiul lui Vlad Dracul, acum în cumpăna vieții, când am trăit atâtea, am pățit atâtea și am făcut altora atâtea, încât pot să mă consider cunoscător al celor lumești și pe dinlăuntru

și pe dinafară. Pentru că, vezi, eu nu mă plâng decât de neputința de luptă a omului, de vreme ce Tu ne-ai întocmit astfel încât să fim ființe care se luptă. Mă supun voinței Tale, și nu cu gura, că mărturie îmi stă jumătate din viața în care m-am luptat, am tăiat, am tras cu tunul, am pândit prin păduri și am lovit pe neașteptate, am băgat groază vărsând dunări de sânge, am numărat, la o singură luptă, pâna la douăzeci și trei de mii opt sute capete tăiate și am ridicat, după alte lupte sau chiar în vreme de pace, păduri de țepe în care mi-am înfipt dușmanii și tâlharii și cotropitorii dinafară și hiclenitorii dinlăuntru și, uneori, chiar oameni nevinovați pentru care îmi plătesc păcatele. I-am tras pe toți, mii, de sus în jos, ca să ajungă să-și vadă țeapa, să o simtă pârâindu-i măruntaiele pe dinlăuntru și să mai trăiască până ce vârful ei le ajunge în dreptul văzului. Și i-am lăsat înfipți acolo, în preajmă, luni, ani - pădure a cetății mele voievodale în care mă plimbam fără teamă, tocmai pentru că ei erau stârvuri și erau sus, în vârfuri, cu coșurile pieptului deschise de clonțul paserilor răpitoare, spre a deveni cuiburi de coaste pentru alte zburătoare.

Și, după ce-au alcătuit înfricoșații de sași cărțulia aceea cu chipul meu pe dinafară și faptele cu care i-am îngrozit scrise mincinos înlăuntru, pentru toată Europa căreia mirosul de sânge îi gâdila nările, am ajuns a fi Vlad Țepeș.

Îi gâdila simțurile odoarea puhavă pe care o capătă sângele când rămâne singur și nu mai are mirosul trupului nostru, îi satisfăcea setea de cruzime din om pe care lașii și-o astâmpără doar cu poveștile altora. Și nu se mai întreba cu ce scop și cu ce gând am făcut eu toate acestea; n-o interesa ce aveam eu sub frunte și deasupra orbitelor ochilor, ci numai sabia mea, țepele mele, călăii mei, devenind pentru ei Dracula.

Așadar, Doamne, eu nu m-am răzvrătit sorții de a face din om ființă rea și n-am cercetat cât aparține aceasta voinței Tale. Am știut, doar, că această ființă este mai doritoare de luptă decât de înțelegere. Mai aplecată spre a tăia decât spre a lua

aminte la celălalt, folosindu-și mintea ca să fure, ca să înșele, ca să smulgă ceea ce nu-i aparține, folosindu-și ochii ca să iscodească și gura ca să mintă, mâna ca să apuce și piciorul ca să lovească, auzul ca să se ferească și cupa inimii ca să țină-n ea venin, nu dragoste…

Rău ne-ai mai pornit să ne alcătuim, Doamne, lăsându-ne încercați de păcat ! Atât de rău încât mie, păcătosul, îmi vine să mă întreb: oare după ce animale de pradă am venit noi la rând în mâinile Tale care ne alcătuiau ?

Pentru că doar unele dintre ascunsele și apucătoarele animale au atâtea porniri spre rău câte are păcătosul de om !

Dacă a trebuit să ne faci după alcătuirea dobitoacelor, apoi, de ce nu ne-ai făcut, Doamne, după cal ? După noblețea făpturii sale nehărțuitoare ?… Să ne fi dat frumusețea lui, și agerimea lui, și semeția și înțelepciunea lui, și cumpătarea lui și păscutul pașnic al plimbării lui prin iarbă, și blândețea contemplatoare a ochilor lui, și forța lui de a da cu copita numai când se apără, fără să aibă vreo parte a trupului făcută spre a ataca, așa cum ne-ai lăsat nouă degetele ca să sugrumăm cu ele, să smulgem beregățile și, mai nou, să strângem în ele arme ucigătoare.

Ne-ai prelungit din acele animale cu gheare și colți, și cu ochi perfizi făcuți pentru pândă, și pofte nesățioase, mult mai mari decât poate bârdanul nostru să cuprindă.

Eu, păcătosul, m-am supus voinței Tale de a face din noi asemenea ființe războinice și am tăiat, am ucis în dreapta și-n stânga, am făcut să curgă sânge și răzbunare, am pus foc și-am împușcat ghiulele, am dușmănit și-am folosit toate armele pe care omul a învățat să le mânuiască în moarte, tocmai pentru că n-are puterea Ta de a sufla viață… Dar ce frumos ar fi fost, Doamne, dacă ne-ai fi făcut după asemănarea cailor !… După cumpătarea prin care nu se-mbuibă, lăsând în iesle prisosul și nestricând mai multă iarbă decât le prieste. După încordarea semeață a gâtului lor, după ținuta falnică a piepturilor lor, după zborul lor iute, pe glezne subțiri care-i aduc a fi unduioși ca pasărea, și după focul pe care-l aruncă pe nări numai atunci

când bărbăția îi face să simtă nunta aproape !…

Privește-i, Doamne, din înaltul Tău, ca pe cele mai adevărate ființe ce ți-au izbutit, pentru că, adevărat, n-ar trebui să fie decât ceea ce este frumos ! Privește-le armonia trufașă a mersului prin pășunile verzi ale lumii Tale, mers legănat și zbor alintat și simțire de copil al Tău bucuros de ce i-ai dat, neîntinată în nici un gând rău, de nici o perfidie, de nici o pândă, de nici o umilință în ceea ce-l privește și de nici o rea voință în ceea ce-i privește pe alții. Și vei vedea ce frumoasă ar fi putut să fie această lume.

Ar fi putut !

Dar eu nu tânjesc la atât de mult.

Nu mai tânjesc, adică, așa cum tânjeam în răzvrătirea crudelor mele tinereți.

Rămân robul Tău, supus voinței Tale de a mă lupta și cu rost și fără rost iar, de răscolit, mă răscolește numai nedreptatea alcătuirii noastre de ființe cu suflet urât, războinic, hărăzite luptei, dar neînarmate cu toate pavezele prin care am putea face față ei, păzindu-ne viața care tot din suflarea Ta vine.

Și, rostind această plângere, cea mai plângere dintre multele plângeri pe care le poartă sufletul meu în acest chinuit trup ascuns lumii prin paznicii lui Matei, îmi plec în țărână fruntea glăsuind cu umilința pe care Tu ai pecetluit-o în sufletul nostru alături celorlalte rele din noi:

Slavă Ție Doamne și Învățătorule, ascultă plângerile robului Tău !

Ascultă-le, Dumnezeule, că mi-am pierdut toate legăturile în hruba asta unde mă ține Matei și nu mă mai aude nimeni !

Înafară de îndurarea Ta, plângerile mele nu le mai aude nimeni, Doamne !… Nimeni !

2

Ba le aud !

Le aud și nu pot să-i răspund.

Aud plângerile voievodului meu, îi aud glasul tunător cu

care m-am obișnuit să-mi poruncească, dar nu pot să-i răspund și nu pot să-i dau semn cum că l-am auzit, cum că-i cunosc plângerile și i le ascult mereu, cum că strâng, în tolba asta pe care-o port de gâtul meu, sau a calului meu, oriunde, toate înscrisurile și documentele despre el și că nu voi avea căință pe lumea aceasta până nu-i voi face dreptate.

Îl aud, dar fiindcă fratele meu, călău la fel de vestit ca și mine, cu care am stat în slujba voievodului Dracula în mai mulți ani de lupte și trecere prin sabie a dușmanilor, a căzut acolo, la Piatra Craiului, nu mai am cum să-i răspund. Nu mai am cum să-l întreb, nu mai am cum să-i dau de veste și nu mai am cum să aflu unde e ținut el închis ca să mă duc, să mă cațăr pe ziduri, să-i gâtui paznicii și să-l fac slobod ca să-și recâștige scaunul domnesc pe care-l merită și prin os și prin virtute.

Îl aud, dar el nu mă aude. Îl aud cum i se plânge lui Ștefan, vărul lui și voievodul Moldovei, că acela îi este cel mai drag. Nu mie mi se adresează, ci lui Ștefan. Că Ștefan este speranța lui, iar eu sunt un vierme de care cred că a și uitat. Și, nu numai că a uitat, dar nici nu-i trece prin minte că eu sunt cel care umblu să-l salvez, în vreme ce Ștefan își vede de tronul lui, de luptele lui și de nevolniciile din țara lui. Eu, însă, nu am alt ideal decât să-mi salvez voievodul, adică pe Vlad, Vlad Țepeș sau Vlad Draculea, fiul lui Dracul; că n-am pe lume mai mare dorință și mai înalt îndemn decât acesta. Dar el nu știe și, sunt sigur, chiar m-a uitat. Iar eu nu am cum să-i dau un semn. Nu am cum să-l prind în depărtările lui și să-i spun că mai trăiesc și că doar pentru el și salvarea lui mai trăiesc !… Nu am cum, nefericitul de mine, cu toate că, uneori îl aud plângându-i-se lui Ștefan.

Îl aud, dar nici nu știu cum de-l aud la asemenea depărtări și avându-și gândurile lui îndreptate către altul !… Chiar că nu știu; dar îl aud. Îl aud limpede și plângerea lui mă sfârtecă-n imimă chinuindu-mă, iar glasul lui, care e numai al lui fiindcă îl recunosc prea bine, înscrie totul, cuvânt cu cuvânt în sufletul meu, ca și cum aș simți eu aceste plângeri… Doamne, cum le

mai aud și cum răsună ele în mine !… De la orice depărtare, de peste țări și ape și munți, eu le aud !… Le aud și rămân în mine de neuitat. Pesemne că dorința mea de a ajunge la el e atât de mare, încât se tot duce, se-mpinge-n văzduh către el și dă de glasul lui care se adresează, tot peste văzduh, lui Ștefan. Și sufăr foarte că n-am cum să-i dau un semn, n-am cum vorbi nici cu el, nici cu Ștefan care nu-l aude. El strigă către Ștefan, dar îl aud eu; eu strig către el, dar el nu mă aude. Iar Ștefan nu ne aude pe niciunul, ne crede morți; ba, chiar a pus să se pomenească la slujbe numele vărului său Vlad. Trăim într-o lume în care nu ne mai auzim; s-au rupt legăturile dintre noi și nu știu dacă le vom mai putea reface; nu știu dacă voievodul meu va mai avea sufletul acela tare cu care ajunge să comunice la depărtări. Că el avea întotdeauna forța de a-și trimite gândurile peste mari depărtări și a mânui alți oameni, precum eram eu și fratele meu, la mari depărtări. Prin voința lui. Prin voința încordată a marelui caracter pe care îl are, făcând din noi arme cu care înspăimânta dușmanul, făcând din noi acei cavaleri negri pe care-i trimitea ucigători; mai ucigători decât cele mai ucigătoare arme. Ne comanda, ne dădea ordine, ne dirija. Comunica cu noi într-una !

Iar acum, eu păcătosul am rămas fără să mai pot comunica cu el. Și mă perpelesc, și mă-nforțez, dar nu ajung decât la gândul lui care se duce spre Ștefan. Eu nu-i pot spune nimic și nu-i pot da semn că exist. Fiindcă, înainte, el mă auzea prin fratele meu. Fratele meu vorbea cu el, fratele meu devenea mâna pe care el o întindea la orice depărtări, prin fratele meu el ne trasmitea voința de a deveni cavalerii negri care înspăimântam dușmanul. Eu aveam rostul de a transmite mai departe cele ce-mi poruncea prin fratele meu; eu făceam legătura cu alții, dominând alte suflete, după cum mă pregătise voievodul. Dar comunicarea cu el, făcea parte din alcătuirea fratelui meu și, de asta, acum, am pierdut-o.

Pentru că voievodul nostru, măritul Vlad, fiul lui Dracul, de unde i s-a spus și Draculea, cel mai bun folositor al

meșteșugului nostru de a trage în țeapă de unde i s-a spus și Țepeș, ne-a alcătuit pe amândoi ca pe-o mașinărie în care o roată face una iar cealaltă roată face alta, tocmai ca să folosească moliciunile sau tăriile sufletelor noastre într-o împletire care să le dea mai multă putere. Fratele meu era concentrat către porunca voievodală pe care mi-o transmitea mie, iar eu eram concentrat către ceilalți luptători care alcătuiau pâlcul înfricoșător și de neînvins al cavalerilor negri. De neînvins, câtă vreme îi țineam eu sub puterea mea poruncită de voievod. Formam noi, astfel, mașinăria unui lanț al puterii sale și deveneam, nu numai de neînvins, dar înspăimântători pentru dușman. Mai înspăimântători decât tunul care se inventase pe vremea aceea, deoarece eram ca o armă necunoscută altora, armă prin care, cu oștire puțină, voievodul nostru spulbera cele mai mari oștiri ale lumii, adunate de sultan.

A fost vremea vieții noastre cea mai măreață și cea mai fericită. Și, desigur, cea mai de glorie, neînvinsă de nici o putere străină.

Iar acum plâng și-l caut pe voievodul meu și nu reușesc să-i dau de știre unde mă aflu, pentru că, slăbindu-i-se lui atunci doar pentru o clipă puterea, doar pentru o clipă, a fost deajuns ca să se rupă de noi, iar fratele meu, nemaiavând puterea aceea de neînvins pe care i-o transmitea voievodul și fiind lovit tocmai în acea clipă, a căzut. Degeaba a simțit el apoi puterile revenindu-i, că n-a mai fost în stare decât să se ridice și să ucidă câteva zeci de dușmani din jur. Dar fierul îl pătrunsese, sângele i se scurgea și, până la urmă, a căzut. A căzut, fiindcă fusese dezlipit doar o clipă de sprijinul pe care i-l trimitea voievodul din depărtări. A căzut fiindcă furia îl orbise o clipă pe voievodul nostru. Pentru că furiile acoperă puterea, iar voievodul era apucat de furii văzând trădarea lui Matei. O clipă de întunecare a fost deajuns ca lanțul acela nevăzut dintre noi să se desprindă. Că, fratele meu, sigur pe puterea pe care i-o transmitea voievodul, răpunea sute în jurul său și a intrat în luptă încrezător, tocmai ca să-i spulbere pe dușmani și să-l

scape pe el; dar n-a simțit că se rupsese lanțul și a căzut răpus sub săbiile altora, mulți ucigând și el, dar dându-și duhul.

Eu am simțit asta. M-am ferit, am scăpat, dar am rămas singur. Singur cu căutările mele și tânjind după voievodul meu.

Am făcut toate vrăjile pe care le-am învățat de la el și de oriunde, am încercat toate puterile acelea nevăzute, dar n-am ajuns la altceva, decât la a-i auzi din când în când plângerile. Și nici măcar pe toate; pentru că, tocmai când el îmi răsună mai clar, se rupe firul, iar eu caut din nou și străduiesc cu greu, cu foarte mare greu, cu toate că simt în drumurile mele că, uneori, îi dau târcoale pe aproape, iar alteori mă-ndepărtez, dar niciodată nu ajung să-l știu unde-i !

Și mă pedepsesc mereu căutându-l și iar mă pedepsesc strângând în tolba pe care o port mereu cu mine toate hârțoagele care fac vorbire despre el, să le prezint ca niște documente lămuritoare unor înalți judecători care să-l scape. Dar nici de el nu dau și, din pricina aceasta, nici la care mare scaun de judecată trebuie să ajung nu știu, așa că port cu mine tolba cu înscrisuri ca pe încă o cocoașă ce o am de dus în spinare și aud din când în când, din depărtări cărora nu le pot afla locul, asemenea plângeri în care, neîndoielnic, răsună glasul voievodului meu. Și încerc să le învăț, pentru că nu știu să scriu. Dar le învăț, le înscriu în mintea mea iar, dacă vreodată, voi ajunge sa am de-a face cu ceva călugări, să-nvăț a le scrie sau să le pot spune cuiva ca să le scrie.

Că ce-au scris alții nu a fost adevăr cinstit și din asta cred eu că se trage înciudare plângerilor voievodului meu, acolo, în închisoarea unde zace.

Plângerile !… Da, plângerile !… Că, altceva ce face un om în temniță decât să se plângă de ce-a făcut bine și nu i s-a recunoscut, ori să se plângă de ce-ar fi vrut să facă și n-a făcut ? !

Mintea mea le rumegă și le strânge acolo, în cămara creierului pe care și-a făcut-o pentru ele, la fel cum ochii mei, care au deprins citirea unora dintre litere, și cum le scriu turcii,

și cum le scriu slavii și cum le scriu apusenii, dar numai degetele mele n-au îndemnarea să le aștearnă, ochii aceștia ai mei caută hârtiile care pomenesc de voievodul meu, toate hârtiile și toate documentele și toate plângerile acestea care nu mai sunt scrise cu cerneală ci sunt scrise cu sângele lui în sângele meu. Iar mâinile mele tremurând de dragoste pentru el, le apucă, le mângâie ca pe documente lămuritoare ce sunt și le-aruncă-n tolba mea cu care mă voi duce pentru el la judecată. Numai că nu știu care judecată, că n-am cum să-l întreb pe el, ca să mă-ndrume spre niște judecători pe care și i-ar ști drepți.

Că strâmbătatea am văzut-o și mintea mi s-a tulburat foarte. Mi s-a tulburat într-atât, de mi-a fost teamă că uit tot, când am văzut ce minciuni au tipărit oamenii lui Matei în limba săsească și-n limba latină, ponegrnidu-l în fața întregului apus. Și, de-atunci, tot alcătuiesc eu în minte povestirile cele adevărate despre Dracula, tyranul meu cel drag, ca să afle oamenii că a fost necruțător dar drept.

Dar nu pot să-i spun lui toate acestea, nu am nici cum să-l fac să știe ce străduiesc a arăta unor minți luminate prin aceste documente, nici a-i cere lui sfatul cum e mai bine să fac; și, asta, mă chinuie de moarte !

Findcă voievodul ne-a construit și ne-a alcătuit ca pe o mașină a lui, cu intrările și ieșirile și pornirile ei, eu făcând un lucru, fratele meu altul, ceilalți care erau legați de noi altele, dar mânuirea fiind numai a lui, a minții care ne-a alcătuit astfel și ne-a așezat la locurile noastre ca să-i slujim lui și comenzilor pe care el le dă.

Cunosc, cunosc prea bine această mașinărie fiindcă am vibrat înlăuntrul ei și i-am asigurat funcționarea pe când era în glorie și înspăimânta aliotmanul, Că Vlad, voievodul nostru, de unul singur se ducea doar în sufletul lui Mahomed al doilea, ca să-l înspăimânte, că știa cum putea să-l domine și-i cunoștea mașinăriile sufletului care se puteau deschide la comunicare. Dar, către alții, pe noi ne trimitea; noi alcătuiam lanțul

cavalerilor lui negri care căpătau puteri uriașe prin mânuirea lui și loveau în dușmani cu paloșele lor, dar cu loviturile lui. Că fratele meu căpăta puteri înzecite sorbindu-le pe cele ce i le trimitea din depărtări voievodul nostru, redându-ni-le nouă și năvălind cu toții, ceată mică și puternică, în mijlocul dușmanului pe care-l înspăimântam. Ba, mai mult, către noi, cei astfel împuterniciți, se simțeau atrase chiar și unele suflete dintre ceilalți, din tabăra dușmanului; suflete care simțeau magnetismul voievodului nostru, se lăsau acaparate și mânuite, prin noi, de el. Atunci începea adevăratul prăpăd, fiindcă-i făceam pe vrăjmași să se taie ei între ei întunecându-le mințile și făcându-i să se dușmănească unul cu altul.

Era o mare mașinărie de război, cu fierul ucigător mânuit de brațe care nu te așteptai să facă asta, tocmai pentru că magnetul voievodului nostru, transmis și retransmis într-o mereu înnoită încordare, îi cuprindea pe toți făcându-i pe ai noștri să ucidă și pe dușmani să se ucidă. Transformând noaptea în orbirea luptelor pe nevăzute și înfricoșând taberele venetice prin spaima de cavalerul negru care-i făcea pe spahii și pe beșlii să nu mai asculte de bașibuzuci surzind și să orbească omorându-se ei între ei.

Măreață mașinărie a mărețului meu voievod !… Dar care s-a frânt acolo, sub Piatra Craiului, când, rupându-i-se pentru o clipa legătura cu mânuitorul nostru care-l făcea de neînvins, fratele meu, care era un fel de miez al acestei mașinării, s-a prăbușit sub săbiile oamenilor lui Matei pe care voievodul îi crezuse venindu-i în ajutor, dar care îl răpeau mâniindu-l foarte.

Atâta a fost nevoie; o clipă de mânie care l-a descreierat pentru moment pe voievodul nostru, pentru ca toată mașinăria să se prăbușească odată cu cel prin care el comunica cu noi, adică prin pomenitul meu frate.

Și, de atunci, eu păcătosul care eram ridicat în rang mare, drept cel de al doilea călău domnesc, degeaba am rămas pe primul loc urmându-i fratelui meu, dacă nu mai am domn și

stăpân, adică nici nu-i pot da de urmă pe unde o fi închis și nici nu-i pot da de veste că eu sunt viu și-l caut.

Îl caut, îl caut și duc cu mine nu numai povara documentelor lămuritoare pe care le-am strâns, ci, de când am citit spurcata tipăritură care nu-i vede decât părțile întunecate, întunecându-i-le și mai mult, port cu mine și povestirile adevărate pe care le scriu și le tot scriu în mintea mea pentru a le răpune pe cele mincinoase.

Și, pe măsură ce, neputicios de-a le răspunde, ascult plângerile domnului și voievodului meu, eu sufăr foarte și alcătuiesc, tot alcătuiesc în minte povestirile pe care le cred eu adevărate și le-am văzut cu ochii mei și le-am auzit cu urechile mele. Fiindcă slugă credincioasă i-am fost aflându-mă mereu lângă el și pricepându-i toate faptele, cât putea să priceapă mintea mea cea proastă.

CAPITOLUL UNU

1

După ce a tipărit acea ciudată *"Historie despre un mare Tyranu, pe nume Dracul-Vodă"* - și, cu tot dichisul, a împăturit foaia în șase pagini calcându-i fiecăreia în parte îndoitura sub sulul greu născocit chiar de el, pe meșterul Heinz Szacsz de pe ulița aceea stingheră a meseriilor mai noi ce se lungea în spatele parohiei Sankt Lorentzkirche din cetatea Nürenbergului, l-a cuprins un fel de teamă. Un fel de panică și de neliniște care nu-l lăsa deloc să doarmă. Ba, uneori, îl făcea să și izbucnească în lacrimi fără pricină, ca femeile acelea la o anumită vârstă. Iar, când, chinuit și neliniștit, somnul îi venea fugarnic, abia într-un sfert de măsură a adevăratei odihne, se trezea udându-se tot, asemenea copiilor din fașă. Sau chiar mai rău decât aceștia, deoarece trezirea propriu zisă

se făcea exact după ce udul din băşică muiase cearceaful şi nu mai avea de gând să se oprească oricât l-ar fi gâtuit el cu amândouă mâinile alergând spre uşurătoare sau, măcar, spre ieşirea ce dădea în curte. Degeaba: Ţâşnea din el ca la pompe, îi uda degetele cu care se strângea, îi uda poalele cămăşii cu care dormea şi nu se oprea decât atunci când, zicând bogdaproste că ajunsese la locul unde o putea face, meşterul îndrăznea sa-şi dea drumul din strânsura ambelor mâini cu care-şi strangulase zadarnic mădularul. Acesta rămânea sterp sau, cel mult, mai lăcrima vreo picătură-două smochinindu-se neputincios şi satisfăcut. Pe moment satisfăcut; pentru că, venindu-i din nou somnul după ce simţea uscăciunea mângâietoare a cearceafurilor schimbate, deodată meşterul se trezea iarăşi în lacul din care sărea speriat, iar îşi gâtuia izvorul cu degetele mari şi amândouă mâinile făcute căuş asupra lui, dar iarăşi ajungea prea târziu şi prea împroşcat la locul de descărcare, rugându-se să-i vină şi privind cu ciudă neînsemnatele lacrimi care i se mai prelingeau.

După cum se vedea însa şi din alte semne, era vorba de un blestem triplu, această neobişnuită stare fiind doar primul dintre ele. Al doilea era reacţia Margarethei, jupâniţa sa care se culca acum în alt pat, relaţiile lor nemaifiind dintre cele mai fireşti, ba, uneori, ea chiar ajungând să vomeze. Iar al treilea blestem venea din grija ce-i încolţise în legătură cu slobozirea ce avea loc atunci când îi era somnul mai adânc: Grija asta îl făcea să nu mai doarmă, adică să se ferească de clipa aceea când se simţea căzând în somn şi, în felul acesta, ajunse la o stare de spaimă care-l slăbea şi-l tot slăbea.

O spaimă mult mai mare şi mult mai chinuitoare decât udeala pe care o provoca, sau neputinţa lui de a-şi cepui ţâşnirea, adică un fapt ce putea fi şi de râs dacă ne-am copilări.

O spaimă enormă, atotcuprinzătoare atât ziua cât şi noaptea, exact cum îi spusese în somn vizitatorul necunoscut în care el, târziu, îl recunoscuse pe drăcescul tyran despre faptele căruia tipărise in-sexiens-ul. Adică, ţinând în mână tocmai

tipăritura lui despre care nu vorbea decât cu ciudă numind-o *"libellus famosus"*, l-a strâns de gât sau, poate, și de alte mădulare mai sensibile, până când a aflat, om cu om și ban cu ban, cine-a venit, cine-a comandat, cine-a dat avansul, cine-a plătit restul, cine-a luat marfa aceea nouă - tipăritura, despre care Europa încă nu știe cât de drăcească e și cât rău poate face - și, mai ales, unde-a dus-o s-o răspândească. Iar, când s-a dumirit, arătarea aceea care-l interoga parcă n-a mai fost om, parcă n-a mai fost ființă; s-a prefăcut în fulger și trăznet; sau, mai bine zis, într-un uragan negru ca un nemăsurat trup uriaș de putere ce te covârșește cu apăsarea lui, te trăznește cu fulgerele lui și te ține la pământ cu amenințarea lui. Și, prefăcut astfel, a dat un strigăt care s-a îndreptat amenințător cam către răsărit: "Mateeeei, am să-ți sug sângele !"... Cam către răsărit, sau așa ceva, pentru că, de îndreptat s-a îndreptat și de îndepărtat s-a îndepartat strigătul încotrova, lăsând aici, în dormitorul lui Heinz Szacsz, numai ecoul său monstruos.

Iar personajul din pieptul căruia ieșea, retransformat în chip pletos cu ochi de cadână voluptuoasă și nări care amușină totul, recăpătă o liniște princiară în contrast total cu descărcarea de mai înainte și, mângâindu-și delicat, cu degete lungi ce sugerau mai mult mister decât putere, colanul cu dragon ce-i strălucea deasupra platoșei, îi vorbi cu o iluminare serenissimă. Da: îi spuse fără ciudă, fără mânie, cu un glas liniștit care te înghețа mult mai rău că, deocamdată, nu-i ia sângele să-l dea unor ființe necurate să i-l sugă, nu-i înfige nici o țeapă în fund împingând-o aspru spre bârdan, spărgându-i toate măruntaiele și scoțându-i-o pe la ceafă sau prin coșul pieptului... Nu !... De partea din spate îl iartă, deci, deocamdată și îl blestemă la chinuri numai cu cea din față. Adică să fie astupat și incapabil de a se slobozi toată ziua și să-și dea drumul noaptea, stropindu-se în somn cu udeală leșioasă și trezindu-se în spaima țâșnirii printre degete, tocmai ca să-l sperie și să-i producă o veghe nebună care să-l slăbească, să-l îndepărteze de jupâneasa Margarethe și să-l facă neom.

Atât i-a spus cu glasul calm al nobilului conștient de puterea sa judecătorească. Apoi s-a-ntors spre alții, spre dușmanii săi adevărați pe care trebuia să-i răpună cu puterea sabiei, iar degetele sale fascinante au căpătat teribilă forță, ca și cum ar fi lovit. "Mateeeei !" - strigă el din nou, dar nu se mai auzi continuarea pentru că platoșă, plete, om - totul se transformă în furtuna acea răzbunătoare care se îndepărtă cu fulgerele ei cam spre răsărit, după cum i se păru lui Heinz Szacsz, adică, față de așezarea Nürenbergului, cam spre Pilsen, unde făceau cehii berea, dacă nu mai departe: spre Viena, spre Budapesta, spre Dunărea de Jos... S-a spulberat într-o asemenea direcție, lasându-i semn concret al vizitei nocturne meteahna cu care l-a blestemat.

Și s-a dus meșterul Szacsz la mulți medici, doar Nürenbergul e vestit în asemenea celebrități !... I-au făcut medicamente mulți spițeri, lucrând cu cântare fine și amestecând zeci de extracte; i-au luat bani grei mulți chimiști și șarlatani punând pe limbă urina lui mai proaspătă sau mai veche spre a vedea daca nu găsesc în ea vreun element ce s-a introdus sau s-a produs în plus; ba, un bijutier, recomandat de un chirurg pe care-l ajuta la meșteritul sculelor de tăiat organe umane, i-a făcut o țevușcă de argint cu care, băgând-o pe acolo pe unde udul ar trebui să iasă, să-l forțeze pe acesta la alte ore decât cele înspăimântătoare de noapte. Dar tot degeaba !

Într-o zi, însă, meșterul Heinz s-a simțit parcă străpuns de o țeapă, cu esofagul ca un furtun sângerând zbătându-se peste rană ca să ducă spre plămânii perforați aerul pe care, în disperarea morții, îl mai trăgea nebunește gura.

Adică, a văzut întâmplându-se cu el, leit ceea ce tipărise în foile plătite bine cu galbeni de la misterioșii trimiși ai regelui Matei. Misterioși, pentru că nici el nu-și dăduse seama exact, sau nu-i păsase de toate ascunzișurile care-i aduceau bani, până când nu și-a văzut înspăimântătorul personaj prefăcându-se-n adevărat nor de furtună, ramânând numai furie pură, fără față umană; furie și strigăt de ură către cerul răsăritului:

“Mateeei, am să-ți sug sângele !”...

S-a văzut tras în țeapă de Dracul; într-o țeapă de argint ca și țevușca meșterită de bijutier, dar care, după ce-i intra pe-acolo pe unde fusese făcută să intre, prin locul acela delicat și îngust și mai depărtat cu câțiva centrimetri de trupul propriu zis, se făcea apoi de zece, de douăzeci, sau chiar de treizeci de ori mai mare rupând și străpungând înlăuntrul trupului său toate organele și înaintându-i pârâitor până sub gâtiță. Atunci a dat strigatul acela de moarte și și-a mai amintit un amănunt aflat de el tot la culesul literelor pentru acea tipăritură: Că, după ce te străpungea cu țeapa și te planta ca pe un pom în grădina lui de muribunzi, tyranul Dracula se apropia de tine și-și înfigea flăcările privirilor drăcești în ochii tăi urmărind tot ce se petrecea acolo, adică cum se oglindea în ei lumina vieții tale sfârșindu-se, ori cum se adunau și se puteau culege alte puteri, pe care omul le lasă să se desprindă în timpul morții sale. Cu forțele supraomenești ale magnetismului minții sale, voievodul vedea în adâncul ochilor muribunzi. Vedea și citea toate miracolele pe care le trăiește sufletul omenesc pe pragul morții. Descifra pârghiile încordării prin care muribundul pricepe lucruri importante pe care nu le-a priceput în timpul vieții, constata cum acela ajunge la concluzii pentru întrebări care l-au frământat pe când trăia și vedea încă multe alte secrete ale vieții pe care răposatul le pierdea nefolosite, dar mintea vrăjitorească a lui Dracula știa să le folosească în fel și chip pentru gloria sa și împotriva dușmanilor. Fiindcă se spunea că, pe Mahomed al doilea, cu asemenea forțe drăcești îl speriase: Luptând singur și omorându-i câteva mii de spahii, sau venind cu o mână de oameni în fața armatelor de sute de mii. Sau, chiar mai rău: intrând în sufletul lui de sultan care până atunci cucerise lumea și făcându-l, spăimântos, sa-și ucidă proprii săi oșteni pierzând lupta.

Adunată din pupilele muribunzilor, puterea acestui sângeros voievod de-a se preface în furtună cu trăznete și a străbate spații imense, sau de a comunica cu oamenii lui de la distanțe

nemaipomenite, transmitându-și gândurile și ființa peste păduri și munți și chiar țări, făceau din el cel mai temut mister. Dracula ucidea căpătând putere; așa spuneau paginile culese și, din pricina asta, pedeapsa venea spre tipograful lor.

Atunci, însă, a dat Heinz Szacsz al doilea strigăt, strigăt gâtuit, rămas mut în aer, pe care nu l-au putut auzi nici unul dintre cei ai casei, sau dintre calfe, sau dintre negustorii care-i aduceau hârtia, sau dintre rarii clienți ai atelierului, or gravorii care-i încrustau literele înflorate. Fiindcă era ziuă și l-ar fi putut auzi. Era în plină zi, iar el se afla la umblătoare numai spre a se scormoni cu țevușca de argint, doar-doar s-o mai ușura de câteva picături preîntâmpinând chinul nopții. Dar, în loc de asta, i-a murit în gât al doilea strigăt atunci când, deasupra lui, în fereastra privatei, a vazut capul lui Dracula cu ochii de cadână care scânteiau într-un mod ciudat: când cu flăcări verzi, înrobitoare și când cu o curiozitate de copil rău. Și n-a fost nici o închipuire, pentru că l-a auzit spunându-i cu glasul lui nici mânios, nici răzbunător, ci de o liniște aspră care te înghețа:

- Da, meștere, nu te mira că te pot trage într-o țeapă de argint; unor dușmani de-ai mei suspuși, le-am pregătit chiar și țepe de aur; fundul lor nobil merita aur să bag în el, aur să le sfâșie rărunchii și plămânul, aur să le iasă prin ceafă așezându-li-se lângă coroana de aur !...

Privindu-i chipul care nu era înspăimântător ci, mai degrabă, te atrăgea cu o urâțenie aparte, compusă din trăsături care, unele erau chiar frumoase iar altele, precum ochii, erau deadreptul fascinante, meșterul îndrăzni să-i spună ceea ce, de obicei, nu se îndrăznește față de o ființă atât de suspusă:

- Păi, toată lumea spune că nu mai ești; și chiar acei nobili care, am priceput eu, erau de la curtea regelui Mathias, m-au asigurat că...

- Uite că sunt ! Atinge-mă; chiar pipăie-mă, dacă vrei, și-ai să simți că nu sunt nici mort, nici dispărut, ci ființă adevărată, aici, în spatele rândului tău de case de pe strada breslelor noi

din Nürenberg; așa-i ? !

-Așa-i.

- Lângă Sankt Lorentzkirche unde tu, ticălosule, vindeai înainte cărticele de rugăciuni; așa-i ?

- Așa-i.

- Până când te-ai spurcat la banii pe care Matei mi i-a furat mie. Papa mi i-a trimis mie; iar tu, ticălosule, tipărești acel "Libellus famosus" ca să mă urască Papa !

- N-am știut, Măria Ta; n-am știut !... Tot așa cum n-am știut că ești în viață !

- Dar acum știi ? !

- Știu; fiindcă m-a ajuns blestemul tău !... se căia bietul meșter neîndrăznind să facă vreo mișcare spre a nu-i intra mai rău țeapa de argint provenită din țevușca cu care se zgândăra acolo pe unde spera să se ușureze.

Aranjându-și poalele strălucitorului veșmânt domnesc, Dracula se întoarse către el și preciză cu acel glas care nu dădea putința de tăgadă:

- Nu e blestemul meu, meștere, ci pedeapsa mea !... Blestemul cuiva te ajunge, indiferent unde-o fi el, sau dac-o mai fi ! Pedeapsa o primești; din partea cuiva care este stăpân, care are voința slobodă și poate să pedepsească !... Înțelegi ?

- Înțeleg, se ploconi meșterul pe cât îl lăsau mâinile ocupate și i se părea că scaunul din acea încăpere de făcut nevoile se transformă într-un fel de tron în fața căruia el, umilitul, trebuie să se supună primindu-și pedeapsa... Am înțeles de când mi-ai spus-o prima oară: nici nu mă dai pe mâna unor ființe pofticioase de sânge, care să mi-l sugă, nici nu mă tragi în țepele tale care rup omul pe dinlăuntru, ci milostivenia ta e mare și mă pedepsești numai cu neputința asta care... Si, nemaiputându-se abține, izbucni în lacrimi grele care se prelinseră din îndurerații săi ochi albaștri pe zulufii blonzi ai favoriților și ai bărbii:... Care m-a nenorocit, m-a făcut neom, Măria Ta !…

Căzu în genunchi și se ploconi tremurând. Atunci, așa cum

orice pedepsit simte nevoia de sprijin, dar cum aproape niciunul nu găsește, el se simți cu capul susținut de o mână puternică, ale cărei degete prelungi, fascinante, i-l ridicau încet, aproape mângâindu-i obrazul. Când înălță privirile, văzu fața aceea stranie, de o urâțenie compusă din frumusețI: ochi cu gene prelungi, ca de cadână, mari, migdalați, păstrând în ei o veselă curiozitate, dar străjuiți de niște sprâncene fioroase; buze frumoase, bărbătești și pline de căldură, străjuite de-o mustață impunătoare, dar contrazise dedesubtul lor de o bărbie amenințătoare, plină de câinoșenie; în fine, frunte frumoasă, mare, bombată, luminată, continuând cu expresia dură a unui nas plin de voință, dar încununată de o țeastă imensă, pe care părul se învâltora aproape ca într-o coamă de zimbru, făcându-i capul mult mai mare decât cel de om, ca al unui animal înspăimântător prin forță. Un cap atât de mare încât, sub el, obrazul se întindea pergamentos și se ascuțea căpătând ceva din umbrele scheletice ale osului de dedesubt. O figură măreață, dar chinuită, care-și pune aspre întrebări, dar, mai ales, are în permanență răzbunătoare răspunsuri.

- Tu ai tipărit despre mine minciuni. Nu le-ai scris, dar le-ai tipărit; calea spre lume prin tine au luat-o - vorbi el cu un glas egal, al judecății drepte, reci și neiertătoare. - Eu am fost mult mai crud și am tras în țeapă mult mai multe trupuri decât scrie în cartea ta; dar bătrâni n-am ucis, femeilor nu le-am tăiat sânii ca să le înec pruncii cu sângele care țâșnea de acolo, nici fier înroșit nu le-am băgat prin părul de jos ca să le ard locul împreunării. Cât despre poftele mele, da, priveam în ochii muribunzilor ca să aflu o cale; o cale pe care o caut și eu, pentru puterea mea; și știu cum să strâng putere din puterea lor; am învățat asta de la vrăjitorii pustiei, când m-au întemnițat turcii la marginile orientului. Dar că-mi așezam masa de ospăț sub hoiturile care puteau atrăgând corbii, sau că-mi umpleam cupa cu sânge ce se prelingea de la proaspeții uciși, acestea sunt născociri ale dușmanilor mei !... Meseria ta e miraculoasă, meștere, pentru că umple lumea cu vești așa cum n-a mai fost

umplută până acum. Fă ce știi și astâmpără-i efectul; umblă pe unde știi și oprește-ți cărticelele din drumul lor; du-te pe urmele mele și scrie tu singur o carte care să arate adevărul despre faptele mele și, mai ales, află-mi urmele tuturor acelora care ți-au pus în palmă galbenii și ți-au luat tipăritura, în așa fel încât, până te voi căuta din nou, să le știi locurile unde-s de găsit, ca să mi le spui ! Asta e. Si, să știi: numai de asta, deocamdată, nu te-am pedepsit mai rău !

Ținându-și cu ambele mâini țevușca în locul ce se cerea desfundat, meșterul Heinz se pleca umil și se ploconea ducând fruntea asupra acestor mâini, ca la rugăciune. Dar impunător-înfiorătorul personaj, zicând "asta e", îl lovi peste degetele strânse pe tevușcă, îl mai amenință cu celelalte vorbe și dispăru înălțându-se de pe tronul închipuit.

Atunci minunea, marea minune, ușurătoarea minune se petrecu: Lovite de drăcescul personaj, degetele meșterului începură să tremure într-un asemenea hal încât nu li se mai putea controla forța mișcărilor prin care mânuiau țevușca. Sau, poate că nici nu mai mânuiau ele țevușca ci, dimpotrivă, țevușca le mânuia pe ele. Țevușca aceea blestemată altă dată pentru că nu reușea să scoată nici o lacrimă, se transformase într-un mirific instrument lucrător asiduu la îndemnul unor nebănuite forțe ce-o manipulau într-o vibrație secătuitoare prin care izbucneau jeturi și jeturi și jeturi; jeturi ude și calde și acid mirositoare care-l înfiorau pe meșter înălțându-l pe culmile fericirii. Iar degetele tremurau, vibrau, se lăsau purtate de acea mașinărie hidraulică provenind din adâncurile băsicii care se ușura de parcă forțele dinlăuntru nu le mai lăsau să fie stăpâne pe operația pe care o încercau. Lichidul țâșnea și mărșăluia și se îndrepta vehement către adâncurile budei, ca o armată pe care n-o mai puteai opri și care se revărsa într-un entuziasm chiuitor. Iar degetele, de mult nu mai erau instrumentul acestei vehemențe, ci roabele ei, tremurând bombardate și căutându-și expresia de bucurie ca și cum ar fi fost suflate prin găurile unui flaut ce cânta singur, umplând privata de bucuriile

nebănuite ale chiotelor pe care le scotea meșterul. Si, deodată, parcă dându-și seama că bucuria nu trebuia ascunsă între pereții încăperii urât mirositoare, el își lăsă mădularul să se zbată ca un furtun sub presiunea jetului înproșcându-i când pantalonii, când încălțările și, împingând cu ambele mâini ușa, ieși afară alergând spre hârdăul acela mare din mijlocul curții, cada de doage în care se muiau prești și pâslele tipografiei și, răsturnând-o, o goli pregătind-o pentru bucuria al cărei plan îi încolțise în minte.

Apoi sări în acea cadă, prinse din nou cu mâinile țevușca arătându-se stăpân pe jetul ei și deveni din ce în ce mai fericit văzând cum, tot ce ieșea din el, spumegând între doagele hârdăului, creștea, se înălța, umplea tot mai mult cada atrăgându-l, ca pe un copil, să se lase-n fund și să se bălăcească în ea.

Nu-i păsa de haine; își smulse doar vesta aruncând-o spre ușa atelierului unde mutrele câtorva calfe se uimeau sfiit de patosul chiuitor care-l apucase pe meșter, le strigă să aibă grijă de ceasornicul din buzunarul ei, le mai aruncă, apoi, cu nepăsarea câte unui șut, o încălțare și alta, pentru ca după aceea să-și strângă genunchii către gură și să se afunde. Se afunda cât putea în umplutura care-l făcea fericit, fiindcă mustea din propriul său trup și țâșnea cu vehemență în plină zi, răzbunându-l pentru lungile nopți de chin și de nesomn. Era o forță care venea din el, eliberată dinlăuntrul lui chinuit și umplând cada cu valuri spumoase produse atât de jet cât și de libertatea fericită a mișcărilor sale. O duioasă sensibilitate se așeza în sufletul lui chinuit încercându-l pe toate felurile stării inverse; inversă față de spaima pe care-o trăise până atunci. Si, legănându-se în mângâierea lichidului ce-l îmbăia gălbui și leșiatic și cu damfuri de hazna, meșterul Heinz Szacsz începu să plângă de recunoștință mulțumindu-i fantasticului personaj pedepsitor care acum îl eliberase. Plângea cu lacrimi mari, care se adăugau și ele la conținutul hârdăului, rostogolindu-se cu bucurie din ochi în barba lui blondă, tunsă

cu emfază ca la pictorii cu care se înrudea prin meserie, iar, dintre firele ei arămii, iarăși rostogolindu-se în lichidul care urca mustind din cealaltă parte a trupului.

Calfele au spus apoi că, atunci când la strigătul jupânesei Margarethe s-au dus să-l ridice, meșterul lor de la care deprindeau arta atât de curând inventată a tiparului, stătea până la piept, bălăcindu-se ca un copil în băița sa.

Cinci zile apoi, cât el a dormit tun în cada din doage de stejar, l-au spălat în ape întărite cu leșie și l-au frecat cu săpunuri fierte în pelin. El dormea lăsându-i să-l frece și să-l alinte, însă mormăielile îl arătau a avea mintea în altă parte.

Când s-a trezit, însă, a șasea zi, avea o mare conștiință a datoriei pe figură. I-a cerut jupânesei Margarethe acel rând de haine făloase de nuntă, pe care ea a crezut că vrea să le pună fiindcă stătuseră mult în levănțică și mai alungau vedeniile legate de mirosul uric. El însă le-a îmbrăcat ca într-o damnare. A sărutat-o și a plecat lăsând-o stăpână peste atelierul acela care nu mai avea meșter, meseria lor fiind de-abia la prima generație. Fiindcă nu trecuseră decât treisprezece ani de când meșterul Gensfleisch, zis Gutenberg, din Meinz, se asociase cu Fust și Puster făcând acele prese de sub care ieșea hârtia tipărită. Iar Fust se asociase apoi cu Schoeffer deschizând atelierul unde învățase și Heinz al ei meserie.

Acum, el o lăsa la grea încercare, pentru că era o meserie pe care multă lume n-o privea bine, spunându-se că are ceva necurat și atârnă de unele forțe care subjugă omul.

Și, dacă jupâneasa Margarethe nu ținuse seama de asemenea bârfe atunci când se măritase cu Heinz, putea acum să-și dea seama că nu erau vorbe aruncate-n vânt. Mai ales că, înainte de plecarea atât de neprevăzută a meșterului, se mai petrecuse un lucru ciudat: O calfă a lui de încredere, pe care o trimisese la Budapesta cu o tipăritură făcută de curând și care se întorsese bine sănătos aducând și restul de bani ce îl avuseseră de primit, calfă cu care, în secret, Margarethe își mai ostoia poftele, se sinucisese netam-nesam înfigându-și o țeapă drept în inimă,

exact cum se omoară spiritele rele și, cum, nimănui nu-i trece prin minte să-și facă de unul singur.

Așa că, plină de teamă în suflet și-n răsuflarea care-i legăna sânii mari, înălțați majestuos în corsaj, jupâneasa Margarethe, femeie la vârstă cărnoasă, s-a îndreptat spre atelierul lui Ambrosius, Der Olde Gruber, cu toate că-l știa îmbătrânit în pofta de a-și băga repede mâna sub fustele femeilor.

Bătrânul Gruber fusese cel care le adusese comanda zicând că el are mult de lucru; dar Margarethe nu descifrase atunci, în privirile lui perfide, altceva decât intenția de a o întâlni și a-i umbla cu mâna pe sub șorțuri, în vreme ce ochii lui Heinz aveau toată atenția îndreptată asupra comenzii.

Se gândise, oare, Bătrânul Gruber la acest moment de blestem când Margarethe avea să rămână singură ? Era un adevăr meșteșugăresc de-al lor faptul că avea alte comenzi și le-o ceda pe asta, era speranța de a-și face drum pe lângă fustele Margarethei, sau era un blestem cum se putea bănui din ultimele întâmplări petrecute cu Heinz si cu calfa lui ?

Pentru orice eventualitate, Margarethe luă galbenii budapestani ce-i mai rămăseseră dintre cei aduși de calfă, plăti toate datoriile, mai cumpără o cantitate de hârtie de la magaziile acelea unde se descarcă mărfurile aduse pe apă și dădu și-un acatist punându-și contribuția în cutia milelor de la Sankt Lorenzkirche.

Dar tot nu scăpă de îndemnul de a se duce la Der Olde Gruber. Un personaj misterios o mâna într-acolo, parcă ducând-o cu binișorul, ca pe femeia ce nu vrea dar se lasă.

2

Era Nürenbergul, în acea iarnă de început a lui 1463, o cetate înfloritoare cu multe bresle rentabile și burghezi bine așezați, cu un senat activ, construind ziduri și străzi din piatră, și, mai ales, lărgind cheiurile acelui canal tăiat pentru vapoare mari, ce aduceau mărfuri de peste tot făcând din portul lui un emporium în inima Europei. Se dezvolta, așadar, burgul cu

burghezii săi; dar latura nobiliară, acolo unde se păstrau valorile eterne ale tradiției, cam tânjea și se sleia, bântuită de multe necazuri, neliniști și, mai ales, lucruri necurate ale căror forțe supranaturale se răsfrângeau și asupra populației de rând.

Un astfel de necaz a pornit din turnul cel mare al castelului fostului împărat Sigismund, cel contemporan cu vremea când Gutemberg, numit de italienii unde căutase gravori pentru litere sau furnizori de hârtie Buonamonte, își făcea de-abia începuturile și presele lui, nefiind încă răspândite ca în decursul acestor ultimi zece ani, nu aduseseră după ele nici blestemele evidente azi. Deci, din turnul cel mare al acestui castel, ca și din celelelate, tocmai în ajunul Crăciunului, când oamenii erau mai smeriți așteptând sărbătoarea, se revărsaseră asupra burgului puzderie de lilieci. Mii, poate chiar zeci de mii, care se repezeau la gâturile oamenilor, pe unii învinețindu-i, pe alții molipsindu-i de sperietură.

Venise aceasta după ce, mai înainte, se revărsaseră asupra caselor și a străzilor niște puhoaie de ape murdare care nu-și dovediseră nici o sorginte, dar lăsaseră urme de molimă.

Iar, după năvala liliecilor, în preajma zilei Sfântului Stefan, o flacără mare țâșni din castelul de sus. Sau, după cum o văzuseră unii, cazu asupra lui și, aprinzându-i toată pulberăria îl făcu să sară în aer mai bine de jumătate, împroșcând cu pietroaiele sale mai multe străzi.

Toată lumea și-a făcut cruce și a rămas amuțită de groază, numai meșterul Heinz, din rangul al doilea al mai tinerilor tipografi, a strigat în somnul lui nebun, pricinuit de boala pe care i-o cunoaștem: “Eu știu cine a făcut asta !”....”Eu știu bine cine a făcut asta !”... Dar, atunci, Margarethe, pe care el de mai multe ori o udase în loc de a folosi altfel patul conjugal, a pus exclamația lui pe seama proaspetei țicneli și n-a luat-o în considerație.

După aceasta, s-au mai abătut încă alte câteva semne tot din partea castelului de peste râul Pegnitz, cum ar fi faptul că toți câinii de vânătoare, vreo câteva sute, au rupt gardurile

canisei și au năvălit în oraș mâncând copiii, iar șoimii de vânătoare, care și-au luat zborul odată cu explozia, s-au constituit într-un stol umblător prin pădurile din jur și, abătându-se asupra satelor din preajmă, au întunecat cerul cu mulțimea lor răpind totul, de la orătănii la miei și de la purcei la prunci în fașă. Se spunea că nu mai apăruse un asemenea blestem de la una mie patru sute cincisprezece, când, instalat de patru ani în castel, ca stăpân al lui și împărat al întregii Germanii, Sigismund de Luxemburg acceptase arderea pe rug a lui Ian Hus, după ce-i promisese că-l lasă să treacă liber prin țara lui. Chinurile în care sfârâise carnea vie a sfântului, sufletul lui, de care degeaba voiseră să scape episcopii catolici din Conciliul de la Constance, aduseseră nu numai schisma - prima mare schismă din Biserica occidentului - ci și mari blesteme asupra castelului în care-i plăcea să stea împăratului mincinos. Înfricoșat de credința pe care a sădit-o și mai mult în oameni arderea de viu a celui ce nu fusese un eretic, ci un vizionar, Sigismund a vrut să-și spele păcatele făcând din castel sediul ultimilor cruciați. A întemeiat un mare ordin cavaleresc, acela al Dragonului Răsturnat, care întruchipa efortul Europei de a-i strânge pe toți nobilii cavaleri meniți să lupte cu armele lor împotriva păgânilor care lărgeau cu tot mai multă repeziciune granițele Imperiului Otoman împingându-le în Europa. Și sunt mai multe bănuieli în legătură cu această faptă a împăratului: O fi fost mai mult un gest al lui de disperare spre bătrânețile care i se apropiau în anii cât l-a obsedat imaginea sfântului pe care el l-a mințit dându-l pradă flăcărilor, o fi fost și o rațiune militară împinsă de puterea prea mare a avântului turcesc... Nu se știe. Fapt este că Ordinul Dragonului s-a constituit foarte bine și cu multe legi ale lui puternice și secrete, cunoscute doar de inițiați, dar asupra castelului cu poduri peste Pegnitz și a solidului burg de dincolo de ele s-au abătut o serie-ntreagă de blesteme. Iar Sigismund de Luxemburg, după cincizeci de ani de domnie ca rege al Ungariei și, mai apoi, ca împărat al întregului Imperiu Romano-German, a murit la timp ca să nu

trăiască blestemul căderii Constantinopolelui.

Era, așadar, tocmai miezul acelei epoci de glorie și chin din care se nășteau marile transformări ale Europei. Pe parcursul a treizeci de ani, aproape vârsta a două generații de soldați, se întâmplaseră mari prefaceri. Prin rugul său, Hus aprindea flacăra unei credințe mai moderne; prin invenția tiparului său, Gutenberg transforma căile culturii și dărâma bazele atotputerniciei științei unora, dând gândirii alte căi de răspândire; cavalerii Dragonului își stabileau alte legi de știință militară și alte nevăzute legături de apărare a puterii; iar forțele Asiei își arătau îndârjirea de a contamina continentul, făcând să se spulbere imperiul imperiilor, deținătorul bogăției bogățiilor, a înțelepciunii înțelepciunilor și a diplomației diplomațiilor, marele Bizanț, prin căderea cetății cetaților sale, a Constantinopolelui, sub loviturile armatelor lui Mahomed al doilea.

Si astfel, personajele noastre, cele al căror duh a și început să bântuie paginile acestei cărți, își trag, toate, sorgintea din asemenea mari evenimente ale unui secol-prag de istorie.

Meșterii tipografi, cu a lor meserie ce începuse să prindă rădăcină în miezul continentului, tulburau apele. Le tulburau destul de mult și prin specificul bârfei care se-ntindea acum cu mijloace tehnice dar și ca orice lucru nou ce nu se așează cu limpezime în conștiința oamenilor. Tipăriturile lor aduceau când minunea unor lumini, când furiile unor nemulțumiri, când răzvrătirea unor forțe care ar fi vrut să le oprească mersul. Ba, uneori, această meserie era descrisă chiar în imaginile necurate cu care putea să sperie sufletele obscure. Pentru că tiparul uimea pe vremea aceea, căpătând semnificația ocultă sau mirifică pe care a avut-o mai târziu, să zicem, auzirea vocilor de la distanță și pe care le va avea, desigur, captarea primelor semnale ce ne vor veni din alte lumi.

Urmează, după tipografi, cavalerii marelui ordin ce moștenea misterele și regulile stricte ale francmasoneriei tradiției cruciate. Ei au îmbunătățit această tradiție cu tot ce adusese

nou secolul și ca mister, și ca dibăcie, și ca arme. Dintre acestea, citățm spăimântoasa apariție a tunului - ale cărui ghiulele făceau primele ravagii - și decăderea armurii la care obligase mișcarea rapidă a otomanilor îmbrăcați ușor, ca și multe alte arme apărute din nevoia de a născoci puteri de altă natură decât cele ale dușmanului ce înainta cu armate de sute și sute de mii.

Vin la rând, după tipografi și cavaleri, capetele încoronate. E toată măreția suveranilor acestui miez de secol, din care lipsește numai Ludovic al unsprezecelea preocupat în acea perioadă de căsătoria lui târzie cu Margareta de Scoția și de pocinoagele interne pe care le făcuse ocupând cam cu anasâna tronul francez al tatălui său. Încolo, toți: Marele Pontif Pius al doilea care se numise până de curând Enea Silvio Piccolomini; Mathias Corvin, rege de referință al ungurilor; Mahomed al doilea, sultanul otoman cuceritor al Constantinopolelui; regele Cazimir al patrulea al polonilor; Ștefan cel Mare, domnul Moldovei; și, în fine, chinuitul de soartă Vlad Drăculea, principele istoriei noastre. Toți apar și se perindă prin paginile acestei cărți, dar nu numai cu grandoarea pe care le-o dau pozițiile suverane care i-au fixat în istorie, ci și cu nimicnicia unor gesturi sau trăsături ascunse pe care și le știu unii despre alții, cu intimități ca de vacanțe adolescentine sau de internat și cu snoave cum se povestesc despre oamenii de rând. Pentru că soarta a făcut ca ei să-și petreacă împreună copilăria și chiar tinerețea, sau să vină în contact în anii când nu erau ceea ce au rămas în cronici. E vorba de vremea când relațiile le-au fost de la om la om și nu de la monarh la monarh, cuprinzând în ele și frumusețI, și slăbiciuni, si patimi, dar mai ales putința de a se fi înfruntat altfel, cu totul altfel, de la braț la braț și de la vorbă la vorbă; cu totul altfel, deci, decât le-a impus-o mai târziu rangul.

O lume plină de legături, dar și de ambiții, de nevoie a unuia de altul dar și de interese contrarii, a căror soluționare urmează căi ascunse. O lume de personaje aflate la vremea când istoria nu scrie încă despre ei, lăsându-i să plutească în

tulburătoare mistere amestecându-se cu oamenii de rând asupra cărora ei vin cu ambiția să stăpânească. Pregătindu-se pentru a veni la putere, ei fac încercări adânci de a zgudui ființa umană sau a-și dovedi forțe mai mari, peste limitele ei. Este o lume de necunoscut și de temeri, al cărei nod de început se află în această cetate germanică, burg de meșteri ingenioși și de artiști meticuloși care trăiesc sub zodia atotputerniciei de concepție și secret a cavalerilor Ordinului Dragonului Răsturnat: Nürenbergul veacului al cincisprezecelea.

Spre această cetate și burg bântuite de obsesiile lor, se îndreaptă, desigur, și nădejdea și gândul damnatului Vlad. Dacă nu cumva i se îndreaptă chiar ființa, despre care se spunea cândva că i se putea desprinde de trup și bântui prin alte locuri. Da; așa se spunea: Că în îndepărtările misterelor anatoliene, el învățase să se desprindă de trup ca și cum ar fi fost o ființă de sine stătătoare și să ajungă oriunde; sau să-și desprindă anumite părți, cum ar fi auzul sau vorbirea și să le întindă la mii de stadii, peste orașe și țări, vorbind cu inițiații lui. Sau să-și ia imaginea și s-o arunce acolo fiind în mai multe locuri deodată. Sau cine mai știe ce alte minunate lucruri spăimântoase șoptindu-și ordinele și vrerea unor urechi aflate în alte lumi.

Despre acestea nu știm a vorbi cu documentare: vor fi doar născocirile vremilor acelora oculte și spăimoase care incitau imaginații negre ? ! Ori va fi fost el, în curenții nebuni și destoinici care-i animau și-i înflăcărau ambițiile, un premergător având în vintrele sale, sau în celulele ce alcătuiau creierul capului său atât de mare, sau în suflul pe care orice ființă îl are fără să i se vadă, ceva geniu din care urmașii săi făcuseră vorbitul sau văzutul la distanță ? !

Nu putem spune că știm despre toate acestea, cu toate că puterile lui nebune ne-nfioară numai la firul povestirii. Dar putem spune că, oriunde s-ar fi aflat, spre Nürenberg ființa lui tânjea și străduia încă de la inițierea pe care tatăl său i-o făcuse ca membru al Ordinului Dragonului Răsturnat cu colan primit chiar din mâna lui Sigismund. Iar, de când Nürenbergul îl

năclăise în veștile purtate de acel *libellus famosus*, întotdeauna spre burgul lui se îndrepta atunci când își striga ura. Cu ochii săi mari, înverziți de lumini răzbunătoare, în tot ce este la el nădejde și gând, Dracula încoace se îndreaptă atunci când strigă. Strigă invocând Nürenbergul și cele făptuite între zidurile lui, așa cum face în această primă plângere care niciodată nu a ajuns la Ștefan:

CAPITOLUL AL DOILEA

1

Toți mă cred mort, Ștefane. Toți mă credeți mort !

Cu capul despicat de trup, după cum merită osul meu domnesc si așa cum chiar eu am cinstit osul lui Dan care-mi râvnea scaunul.

Dar, mai degrabă în țeapă, cum nu se cade osului meu domnesc, chiar dacă țeapa este aurită, cum le auream eu pentru fețele luminate.

Da, toți mă cred mai degrabă tras în țeapă, cum au tras armașii mei cel puțin o sută de mii și mi-am făcut padure de țepi în jur, oriunde mi-am așezat tabăra, oriunde m-am așezat în jilț de județ și chiar oriunde am prins lotri de rând, neguțători necinstiți sau boieri care umblau cu lucrătura răufăcătoare.

Sau, poate mă cred tăiat pe din două, ca un trunchi, pe la prapore, dedesubtul coastelor, cum fac turcii ca sa-ți lase viața mai mult în jumătatea cu capul, unde inima mai bate iar plămânul mai trage - și vezi tu însuți cum mori tu; cum mori înainte de a muri: Adică îți moare jumătatea cu picioarele, boașele, bârdanul și măruntaiele. O vezi zbătându-se, simți cum te sfâșie durerea ei, dai din picioarele care nu mai sunt ale trupului tău, le urmarești cum, cu zvâcnituri, îngheață. Și, abia după aceea ți se împăienjenesc ochii în mari chinuri, ca să îngheți și tu. Adică tu, jumătatea care gândește și vede !...

Eh, în orice chip și-or închipui sfârșitul meu, ei toți tot mă cred mort. Voi toți tot mă credeți mort. Chiar și tu, Ștefane, care știi cât de mult prețuiesc eu, viul, cât de mult prețuiesc și ca om, și ca prieten, și ca frate, și ca minte lângă mintea ta ! Mă crezi mort, iar soborul preoților tăi îmi pomenește numele când iese cu Sfintele Daruri la slujbele domnești. Mă crezi mort și verși câte o lacrimă pentru mine în fiecare dintre mănăstirile pe care le-ai ctitorit. Mă crezi mort, când naosul răsuna de "Încă ne rugăm…". Mă crezi, de-a binelea, mort.

Numai Matei mă știe viu; numai el !...

Fiindcă el mă ține; el mă ține ascuns aici !... Mă ține ascuns știind că, la o înfruntare cu turcul, nu are braț mai bun decât al meu.

Altfel, poate că el se-mpăunează cu faptul că mi-a lăsat viața. El s-a îndurat de mine și mi-a lăsat viata !... El, țâncul ce se-mpiedica printre picioarele noastre la curtea lui taică-său de la Hunedoara și plângea că nu ne punem minitea să ne jucăm cu el !...

Nu; nu m-a iertat el !... Nu sunt eu acela ca să fiu iertat de unul ca el ! Eu am strigat la el !...

Am srigat, auzi, tot atât de tare cum cum strig acuma și răscolesc ecourile temniței ăștei puturoase, de fac să se zguduie pereții și să se-nfioare inima până și-n piatră și-n mucegai, dac-or avea-o. Că unul sunt eu, și nu exista ființă pe lumea asta să nu se înspăimânte la fulgerul privirii mele, la

tunetul glasului meu.

Am strigat la el; am strigat de s-a cutremurat toată Alba Iulia sub movila căreia se află oasele strămoșilor noștri și strămoșilor strămoșilor noștri !...

Am strigat:

- Mateeei !...

Și s-au zguduit zidurile catedralei sub lespedea căreia doarme tatăl său, cel din urmă brav voievod român al Transilvaniei.

- Matei ! - am strigat eu - Matei, gândește-te la fratele tău de părinți și de sânge, la Ladislau, care tot Vlad înseamnă pe limba românească a tatălui tău !... Așa cum pe Iancu de Hunedoara nu l-au iertat nobilii din Buda că s-a ridicat deasupra lor, nici pe Ladislau nu l-au iertat ca fiu al lui Corvin și al Transilvaniei; și nici pe tine nu te-ar fi iertat, dacă n-ai fi fugit cu unchiul tău Szilagy !

Matei s-a uitat la mine greu. Are douăzeci de ani; adică, acum - dacă eu mi-am pierdut rostul și numărătoarea zilelor - are douăzecișidoi, spre douăzecișitrei, pesemne. Dar avea atunci douăzeci; numai douăzeci, iar chipul lui nu prea frumos era apăsat de povara unei coroane pe care nu voiau încă să i-o recunoască toți. Și credea că și-o va mai ușura făcându-le pofta cu sângele meu.

- Mateeei !... am strigat de s-au mișcat limbile grele ale clopotelor deasupra lespezilor tatălui său Iancu și unchiului său Ioan cel Tânăr, Matei, gândește-te aici, cât încă te afli pe pământ românesc, cum i-au tăiat baronii capul lui Ladislau în piața din Buda, cu patru lovituri care tot nu reușeau să i-l desprindă de trup, pentru că dinadins lăsaseră neascuțită securea gâdelui: ca să lovească mai crunt, mai îndărătnic... Matei, tu nu se poate să nu auzi aici, lângă piatra sub care zace nu numai tatăl tău, ci zac, ehe, zac de veacuri și veacuri cei care ne-au făcut țara, nu poți să nu auzi cele patru lovituri, una după alta, una mai cruntă decât alta, cu care gâdele tot nu mai desprindea capul fratelui tău de trupul care luptase lângă

taică-tău. Luptase cu glorie și-l ucideau ca să n-ajungă ce-ai ajuns tu acum, când s-au mai schimbat vremurile !

Așa i-am strigat. Și m-am uitat la fața lui tînără, încă de copil bucălat, la ochii lui tulburați de întrebările puterii regale. M-am uitat drept, fiindcă nu-mi era frică de moarte și nu ca să mă apăr de moarte strigasem eu ce-am strigat.

Strigasem, pentru că de mai multă vreme voiam să i-o strig; de mai multă vreme trebuia să i-o strig. Să i-o strig lui, care ajunsese mare și luminat rege la Buda. Ca să înțeleagă ceea ce înțelesese tatal său în ultimii ani ai vieții, dacă n-a știut-o cumva dintotdeauna. Ca să înțeleagă ceea ce noi doi știm, Ștefane, pentru că am fost acolo, lângă tatăl tău Bogdan, în cetatea Romanului, în miez de iarnă, ascultând o bună parte din ce-a sfătuit el cu marele Iancu de Hunedoara.

I-am spus-o, așa cum i-o spusesem în sinea mea de mai multe ori: de câte ori vedeam că oștile lui Mahomed înaintează, iar ajutorul de la el tot nu vine și nu vine. I-am spus-o ca să știe că, acolo, la curtea lui de suveran tânăr, va avea tot timpul dușmani și, dacă nu chibzuiește bine, îi va veni vremea, ca și lui Iancu, să-și caute printre frați ajutoarele.

Și l-am privit în ochi ca să vad cât îl zguduie cele ce aude din gura mea. L-am privit în cenușiul privirilor lui chinuite de câtă politică trebuie să facă printre nobilimea regatului.

I-am văzut atunci mâna cu inele săltând într-un gest scurt. Nu temător, dar vrând, vrând numaidecât să mă facă să tac. Să mă facă să nu strig către toată curtea ceea ce aveam de strigat numai pentru el. Să nu amintesc curții lui, curtenilor lui clevetitori ca toți curtenii, ceea ce el nu voia să-și amintească nici sieși !

Dar eu îi strigam, pentru că eram în Alba Iulia și-mi era totuna, ca și cum aș fi fost la Târgoviște. Pentru că pe aici am copilărit, iar la Târgoviște am stat la curtea tatălui meu; aici mi-am petrecut tinerețile, iar la Târgoviște m-am așezat în scaunul tatălui meu; la Târgoviște l-am înspăimântat pe Mahomed făcându-l să recunoască ce merit, iar aici, chiar dacă

ei m-au pus sub lance, am venit cu inima deschisă, tot ca-n țara mea, după ajutor de la ai mei.

Matei, însă, nu voia să se știe că eu îi pot vorbi astfel, ca unuia care trebuie să mă asculte. N-a avut inima să facă pe pofta sașilor și să mă taie, punându-se astfel bine cu ei și cu împăratul, dar nici să mă lase să strig cea ce trebuia să știe curtenii care ciopliseră gâtul lui Ladsislau cu securea aceea fără tăiș.

A făcut gestul căznit al mâinii cu inele și, ca să-mi astupe glasul, m-a înfundat aici, la Vișegrad, păstrându-mă pentru nevoie ca pe-un bun de preț pe care mintea lui îl cunoaște.

Strig, așa cum i-aș fi strigat și dacă m-ar fi tras în țeapă. Pentru că eu am văzut mii de oameni, și lași, și bravi, cum se zbat în țeapă, se zbat cât mai tare ca să-și ciuruie măruntaiele, să-și facă chinurile mai mari și să le vină moartea mai repede. Dar eu, nu; mă și gândisem la asta: toată viața și toată suflarea care-mi rămânea mi-aș fi folosit-o ca să-i strig. Să învețe; să știe ce-l așteaptă din partea oamenilor de curte: ce l-a așteptat și pe tatăl lui și pe tatăl meu, și pe tatăl tău, și pe mine: Trădarea !... Asta e !

Și, totuși, vorba asta nu spune tot. Pentru că, spre a te trăda, cineva trebuie ca mai întâi să te fi iubit. Or, ei, oamenii de curte, nu fac decât să ne urască; de la bun început să ne urască și să ne hiclenească !... E hiclenia lor ca de păsări care se uită la noi numai cu ochi de pradă !... Chiar când îi trăgeam în țeapă, când își simțeau moartea pătrunzându-i cu durere de jos în sus, în ochii lor nu vedeam altceva decât hiclenia.

De asta strig !... Strig de aici, de la Vișegrad, să se audă peste Buda; și mă liniștesc doar când prind câte un liliac și-l trag în țeapă în piroanele ușii zăvorâte... Ca pe-un boier de-al meu îl trag, scuipându-l spre hiclenia din priviri.

În rest, strig ca să se știe că sunt viu, pentru că așa mi-am pus în gând: atâta vreme cât oi fi viu, voi striga ceea ce am de spus, ca să spun tot ceea ce am de strigat !

2

Și la tine am strigat, Ștefane. Mai ales la tine.

Pentru că tu ai fost fratele cel bun al inimii mele. Și-mi mai ești și acum. Tu mie !... Eu ție nu-ți mai sunt, pentru că nu mă mai știi în viață și ți-ai pus egumenii să-mi ceară spălarea păcatelor atunci când se pomenesc morții.

Dar, chiar de mai-nainte, tu nu te-ai gândit la mine ca la un frate, Ștefane... Și m-ai trădat, Ștefane !...

Ah, eu care-am făcut acum în temniță războjul tuturor celor cărora le-am despărțit sufletul de trup și m-am supărat pentru că nu i-am biruit întotdeauna pe dușmanii care trebuiau să ajungă pildă pentru teama tuturor altora, eu care, pregătindu-mă să mă răzbun, am coșmaruri în care mă cert cu Bunul Dumnezeu pentru că ne-a făcut trupul atât de firav și ușor de omorât, eu care vreau să trăiesc nu de dragul vieții ăsteia păcătoase, ci ca să mă răzbun, ca să trag în țeapă tot ce rău am făcut că n-am tras; eu, prietenul tău pe care oamenii mă numeau până acum numai Dracula, sau Drăculea și care, de când au tipărit dușmanii de sași acel libellus famosus în șase foi, numit "*Hystorie minunată și spăimântoasă despre un mare Tyranu pe nume Dracul-Vodă*", au început să-mi spună și Țepeș; eu, lângă sufletul tău lipicios, de dulce copil moldovean, lângă graiul tău moale și împăciuitor, m-aș muia și mi-ar pieri din minte orice gând de răzbunare.

Să-mi umpli tocmai tu, mie, paharul cu venin, Ștefane !... Să vii tu cu oastea să cucerești din pământul meu !

Eu am fost necruțator și m-am învățat și m-am obligat toată viața să fiu fără milă, pentru că nici răul care mă năpădea dinafară nu avea milă sau vreo tulburare în fața mea; și am tăiat, am tras în țeapă, căutând mereu rădăcina acestui rău. Dară uite: eu, ăsta, cred că n-aș fi avut tăria să te ating nici cu un pai pe tine, chiar dacă te-aș fi prins acolo, în fața Chiliei !

Cu toate că, la vestea că tu m-ai atacat, am uitat nevoia de

a ține piept turcilor, am lăsat tot ce amenința țara și, orbit de durerea că tu mă loveai la Chilia, am pornit iureș într-acolo, ca să mă răzbun pe tine ! Orbit, cu mințile luate de chinul pe care mi l-ai aprins tu în suflet. Am lăsat lupta cu Mahomed, am lăsat țara pe mâna boierilor, adică am făcut tot ce în acea clipă nu putea face o minte întreagă. Dar fusese prea mare lovitura pe care mi-ai dat-o în suflet și prea mare setea mea de răzbunare, ca să mai pot judeca la altceva.

Și, știi de ce s-a întâmplat asta ? Pentru că, tu, cât ai fost lângă mine m-ai avut ca un frate, dar n-ai învățat de la mine. N-ai avut mintea la a deprinde acele unde secrete pe care le-am învățat la răspântia aia de drumuri asiatice unde m-a exilat sultanul și pe unde își făceau loc toate magiile orientului. Uite, cu alții, cu călăul pe care l-am avut în slujba mea, de exemplu, eu pot să vorbesc stând aici, în închisoare, iar el aflându-se în alt oraș sau chiar în altă țară. Pentru că, el, supus fiindu-mi, a deprins de la mine tot ce trebuia ca să-mi fie mediu bun. Cu alți oameni, chiar străini, dar cu firea învățată a fi supusă unuia ca mine, pot comunica, peste munți și fluvii, sau chiar mă pot arăta lor spunându-le ce trebuie să facă. Dar, mai ales, știu cum să comunic cu dușmanii care au prins frica mea și stau cu gând temător față de răzbunarea mea. Spre ăștia mă pot repezi peste mii de stadii deodată, spăimântându-i și făcându-i să o ia la fugă, așa cum am făcut nu o dată cu ienicerii și spahii din taberele lui Mahomed, tulburându-le cu spaima de mine somnul și punându-i pe fugă numai cu spiritul meu care li se arăta făcându-i să tremure și să strige "Kaziklî, Kaziklî Șeitan - vine Țepeș Dracul și ne trage-n țeapă !"...

Dar tu, fiindcă-mi ești prieten de joacă și ai avut întotdeauna firea ta neatârnată, nu te legi cu undele pe care puterea mea le trimite peste spații și nici nu știi ce rău îmi pare pentru asta !...

De câte ori n-am încercat ! Am încercat să te chem în ajutor; am încercat să-ți spun o bucurie de-a mea, am încercat să te mustru. Degeaba ! Suntem prea aproape alcătuiți și prea asemănători ca să ne putem înșuruba unul într-altul devenind

puternici peste lumile care ne despart.

Cât am strigat la tine și cât te-am amenințat când am aflat că-i alungai pe tătari, dar nu ca să-mi aperi mie Chilia, ci ca s-o iei tu ! Dar nu mă auzeai și asta mă înfuria mai rău !... Dacă, pe mine, care am ridicat păduri de țepe, m-a putut trage în țeapă cineva, apoi acela tu ai fost, Ștefane, cu firea ta neatârnată !... Nu mi-ai băgat țeapa în burtă, ca să mi-o scoți pe la ceafă și să mă vadă toți cum mă zbat în ea; mi-ai înfipt-o-n inimă, subțire și nevăzută, ceea ce duce la ură și nebunie ! Iar nebunia crește de câte ori îmi strâng puterile cu care vorbesc unora de peste mari întinderi, iar ție nici nu-ți pasă când te strig, când te chem, când vreau să mă arăt pentru o clipă în fața ta, așa cum o pot face în fața altora. E o sculă stricată între sufletele noastre, Ștefane; pentru că, de iubit, ne iubim, iar meșteșugul de a nesocoti întinsurile despărțitoare și a trece peste ele, eu l-am deprins.

Spune, Ștefane, acum, când mă crezi mort, când nimeni nu știe că zac aici, în beciul ăsta jilav care acoperă numele meu ca o lespede, acum, când vorbești cu mine numai în paraclis, la ceasurile tale de rugă cu duhurile, nu te fierb chinurile că ți-ai pornit armata împotriva fratelui tău de cruce ? !... Dacă aș ajunge la tine, eu ți-aș da dezlegare de la chinul acesta. Dar, oricâte încercari aș face, oricâte semnale ți-aș transmite, mintea ta nu mă primește, nu știe că eu, îndepărtatul, zbor cu știința mea de a depăși spațiile și bat la poarta ta... Până și cu jivinele pot comunica, Ștefane, numai cu tine nu !... Animalele pădurii se supun forței privirilor mele, liliecii noptateci zboară în stoluri unde-i trimite gândul meu, păsările de pradă și câinii de vânătoare se mișcă după cum există numai în mine voia mea. Numai spiritul tău neîmpăcat cu supunerea, nu se supune acestor legi pe care eu le știu ca să putem comunica !

Dar nu mă las. Aici, în temniță, unde vremea se scurge atât de încet, am destulă și tot o să dau eu odată de șurubul ăla pe care să ți-l întorc în așa fel încât să ai ascultarea către mine. Tot o să dau eu odată de el și nu va mai fi ca acum.

Acum, când mă crezi mort, dus de pe lumea asta !

Pentru că, precum odinioară am fost în slavă și cinste, acum sunt fără slavă și fără cinste. Cel care odinioară eram atoatestăpânitor, iar acum zac neștiut nimănuia, precum cel mai netrebnic dintre netrebnici; cel care odinioară eram de temut tuturor, acum m-am făcut cu totul nebăgat în seamă; cel care odinioară eram iubit și prețuit, acum sunt necunoscut lumii și porțile temniței apasă asupra mea. Dar nu numai aceasta, ci și dușmanilor mei și tuturor oamenilor, numele meu este de râs, de batjocură și spre clătinarea capului. E pildă rea în toate limbile, pentru că până și Papa a pus de i s-a tradus în latinește, ca să le înțeleagă putându-le citi cu ochii lui, cele șase foi mârșave pe care sașii le-au răspândit în lume sub chipul și numele meu de Dracula, unde arată toate faptele mele ca pe niște fărădelegi. Întunecat și înnegrit mă arată față de chipul meu adevărat: numai că am tăiat, și am tras în țeapă, și am ars în case oameni vii. Dar nu arată pentru ce; nu arată ce a fost în inima mea și în mintea mea când am făcut toate acestea; cu ce gânduri le-am făcut și ce-am pohtit eu să fie cu cinste-ntre hotară și cu teamă mare din partea scârbavnicului păgân !

Știu: au umblat și s-au zbătut pârgarii Brașovului pe care i-am pedepsit cu foc pentru că negustorii lor n-au mai lăsat câștig și pentru negustorii noștri; au îmbiat cu bani niște meșteri tipografi din Ulm și din Budin încă din timpul domniei mele, ca să bage în zaț *"Viața lui Dracole Wyda"* și, apoi, însoțindu-se în acest act tâlhăresc cu judele sașilor din Sibiul pe care l-am pedepsit pentru că-l găzduise pe Dan când acesta îmi pizmuia tronul, au găsit cu cincizeci de florini de aur o tiparniță la Nürenberg, care a tipărit mârșăvia. Da, tocmai la Nürenberg, acolo unde*, in anno Domini* 1431, adică 6939 pe numărătoarea Bizanțului, împăratul Sigismund de Luxemburg l-a încoronat pe tatăl meu, fiul lui Mircea Voievod, în luna lui fevruarie, recunoscându-i dreptul asupra tronului tatălui său.

Acum, toată lumea îl știe pe Dracula, fiul lui Vlad Dracul, numai după acele întocmiri tipărite. Și, numai tu, numai tu,

Ștefane, știi ce este în mintea și-n inima mea. Știi ce-a fost în mintea și-n inima mea, știi că mirosul de sânge, nu atât mi-a plăcut cât mi-a trebuit; mi-a trebuit ca să fac ceea ce voiam să facem din țările noastre, adică ceea ce ne-am jurat noi când ne-am legat frați de cruce. Pentru că, noi, întâi am știut ce vrem și unul și altul, iar apoi ne-am legat frați de cruce !

Asta mă chinuie și mai mult acuma: cum de suntem atât de legați, dar nu putem comunica ? ! Cum de gândurile mele pentru care am meșteșugul să ma silesc, să mă adun în mine și, deodată, să le arunc la depărtările pe care le vreau, nu răsună în tine ? !... Mintea ta e prea puternică pe gândurile ei, voința ta e prea încordată pe pohtele ei; suntem cremene amândoi și dăm scântei fără să ne putem lega. Iar tu, n-ai teamă de mine, ci doar iubire. Am observat eu; am observat că gândul meu pătrunde acolo unde mintea celuilalt e mai moale, e din alt aluat, ori a prins o teamă de mine, ca o flăcăruie veșnic trează spre care gândul meu se poate duce direct. Așa cred. Adică, așa cred atunci când vreau să mă împac cu gândul că nu pot comunica cu tine. Dar nu mă lasă conștiința, pentru că nu-mi place pe nici o latură să fiu un înfrânt, așa că am să-mi chinui sufletul și puterile alea înflăcărate ale creierului meu și-o să descopăr eu șurubul, ori la mine ori la tine; șurubul ăla pe care să-l întorc până când dau de tine și-ai să-mi răspunzi în dulcele tău grai moldav.

Pentru că, tu ești singurul, frate Ștefane, care știi că nu am ucis de dragul omuciderii, ci numai a uciderii a ceea ce este rău !... Știi asta, dar eu sunt mort pentru tine și te simt cum verși câte o lacrimă când mitropolitul tău Teoctist, care te-a uns la locul numit Direptate, îmi cere iertarea păcatelor. Așa că eu zac aici, deasupra Dunării, în vreme ce numele meu umblă prin lume pe cele șase foi tipărite la Nürenberg. Toată ziua rușinea mea este înaintea mea și rușinea feții mele m-a acoperit, caci am ajuns într-adevăr de batjocură vecinilor mei foști și de spaimă pentru poveștile altora. Cei care m-au văzut cândva au fugit departe de amintirea mea, iar cei care m-au

urât au ridicat capetele și s-au bucurat și s-au veselit pentru nenorocirea mea. Unii ca aceștia au ridicat mâna asupra mea și m-au umilit, facându-mi foarte rău și crezând că pun asupră-mi, asupra trupului meu mort și asupra memoriei sufletului meu, o lespede de rușine. Iar eu zac singur aici, condamnat la uitare; la uitarea mea, cel care am fost; și nu am nici frate, nici rudă, nici prieten, ci sunt singur, singur în durerile și supărările mele nemângâiate de aceste plângeri.

III

După câte îmi amintesc, avea Cetatea Romanului o biserică mare, cu turle cam năstrușnice, nici după asemănarea cupolelor elinești cu bolți mari și joase sprijinite pe ziduri pătrate, nici după a celor nemțești înălțând turnuri ascuțite către cer, ce se desprind în suliți ca niște flăcări. Aceasta avea turle înalte, foarte înalte ca și domurile, dar nu se ascuțeau ci, mai degrabă, se umflau acolo sus, unde se plimbă în jurul lor întotdeauna vânturile și, ziua, ca niște ciorchini, înveliți în aripile lor cu oase și piele ca ale diavolului, atârnă liliecii.

Noaptea însă, atunci când rămăseserăm noi la ceasul nostru de taină, pe lângă încăperile pentru străji în împrejmuirea caselor domnești, liliecii zburau și ajungeau până la noi.

Iar eu ți-am arătat cum le puteam porunci. Nu; nu era o vrajă, erau anii mei de exil în turnul de la Egrigöz, de unde vedeam râul spălând pietrele unei vechi cetăți grecești: Nimphaeon, care uneori îmi părea să răsară din îngemănarea pietrelor cu valurile înspumate.

Ti-am arătat cum îi pot aduce, ca pe fluturi la lumina, cum am forța să-i atrag, să-i fac să vină la mine, să-i las să se depărteze și apoi iarăși să-i aduc.

Și ți-a plăcut vrăjitoria mea, când i-ai văzut, bezmetici, cum toți liliecii din clopotniță ascultă de poruncile mele, cum rămân smirnă în aer, înșirați ca oștenii, cum fug și-și fac ocoalele, cum vin iarăși în fața mea și stau la câtă depărtare-i țin eu, până ce eu le dau drumul să umple noaptea cu zborul lor

zăpăcit de vietăți fără noimă, firimituri de draci înviate sub lumina moartă a lunii.

Ți-a plăcut, dar mi-ai spus că sunt un diavol. Mi-ai spus că de asta am fața atât de subțiată spre bărbie și obrazul ca foaia unei citanii de biserică.

- Ai chip de drac și ochi de turcoaică cu gene mari, mi-ai spus.

Și nu m-ai crezut că eu, c-un șuierat subțire, țâșnit pe lângă luciul dinților și aproape neauzit urechii omului, îi făceam să asculte de porunca mea.

Te luminai cu surâsul tău hâtru și îmi puneai vin cu mied, dădeai cu facla-n măruntele jivine ale iadului ce se-adunau sub vraja mea și-mi spuneai închinând:

- În sănătatea Mariei Tale Vlad ! Măria Ta Dracul !... Ia uite cu cine mă leg eu frate de cruce: cu un drac din neamul Drăculeștilor pe care, după obiceiul turcesc de a-l numi cu numele tatălui, îl cheamă de fapt Drăculea !

M-am înfuriat. Cândva, m-am înfuriat. Am trântit fereastra slobozind liliecii și am spus, cu mai multă ciudă către mine decât către obrazul tău sănătos, ca și al tatălui tău, cu bărbie mică și frunte mare deasupra.

- Sunt prost; sunt prost eu că mă port ca țampazii la panaire !... Oare de ce m-oi fi prostit așa ? Niciodată n-am fost astfel.

Mă prostisem sentimental la căldura voastră sufletească de neamuri; îmbătat de aerul acela curat al codrilor Moldovei pe care-l regăsisem după aerul îmbâcsit de parfumuri dulcegi din palatele sultanului, îmbunat de ochii tăi albaștri-verzui, așa cum mi i-am închipuit întotdeauna pe ai strămoșilor, lucioși la fel ca-n urmă cu opt ani, doar că se făcuseră mai mari; iar, sub nas, îți mijeau tuleiele alea ca de motan rotofei, cu care le e drag pisicilor să se alinte.

Mi-ai simțit durerea care nu era a întâmplării aceleia, ci a firii mele pidosnice, schimonosită-n închisoarea exilului și întărâtată în lumea lacomă și fățarnică de la Poartă. Mi-ai

mângâiat sfios brațul, cu degetle tale lungi, de arhanghel.

- Ce era să fac ? ! - am strigat eu bând până la fund cupa - Ce era să fac altceva decât să strunesc șoimii și liliecii, în lumea aia de fiare hulpave ? !

Tu m-ai privit blând, răbdător și-ai întrebat, mai mult ca și cum m-ai fi înțeles, decât așteptând răspuns:

- Te-ai chinuit mult ?

- Nu cât am fost în închisoare - am strigat eu - ci pe urmă !... Pe urmă, înțelegi ?

Nu înțelegeai; n-aveai de unde înțelege. M-am liniștit, m-am limpezit și am început să-ți spun ceea ce țineam în mine de atâția ani:

- Sunt o lume trufașă și înapoiată, Ștefane. Și sunt mulți; și au forță războinică în ei !... Vai nouă, țărișoarelor mici, dacă nu vom ști să ne apărăm !... Ne înghit. Ne înghit și ne macină-n burta lor și ne fac totuna după voia Porții, fără alt vis decât prada și căpătuiala. Vai nouă, țară mică; ce folos că ne-am născut mai curat, mai cu gânduri bune, mai neapucători, dacă vine peste noi valul cel mare al fărădelegii !... Ei, cei printre care am stat eu, nu știu a munci, ci numai a jefui, a lua de la alții. La curtea sultanului, totul se cumpără pe față, fără nici o rușine. Cinstirea se plătește, înțelegi ? Cine plătește mai bine, ăla se bucură de mai multă cinstire. Slujbele se cumpără. Cine pradă mai mult are putința să dea preț mare și primește slujba mai grasă. La rându-i, după ce a cumpărat-o atât de scump, încearcă să scoată cât mai mult de la alții. O lume în care tâlhăria e lege. Și, ce e mai rău: năravul lor prinde; intră spre noi mai stricător decât oștile. Îi vor trebui omenirii sute de ani ca să scape de o asemenea ciumă care intră în sufletul ei. Pentru că, unora, le convine: Își închină țara, dau haraci sultanului și-și fac pohtele. Eu am văzut ce-nseamnă să fii dus la Poartă. Am văzut cum i-au prins tatii de mâini lanțuri, după ce l-au primit cu mare cinste. Noi am pățit rușinea asta până de curând. N-a trecut nici o tinerețe de om de când Domnii noștri s-au recunoscut unși de Poartă. De ce ?... Pentru că unor boieri

mari le place să nu-i știe atât de puternici. Eu am văzut, Ștefane, și-am trăit pe pielea mea ce-nseamnă să fii închinat la Poartă. Și am văzut zeci de fii de domnitori fără țară și fără putere, cum sunt ținuți numai ca să fie asmuțiți unii împotriva altora; își pierd credința și neamul acolo, în parcurile seraiului. Sau strâng în adâncul sufletului lor venin, așa cum am strâns eu. Venin pe care cine știe dacă mai apucă să-l răzbune...

Măcar, din veninul meu, îmi fac punțile către lume !... Că veninul se adună-n mine și-mi dă atâta forță încât trec de zidurile închisorii, trec de locurile unde mă ține ascuns Matei, trec peste spații și distanțe și tulbur somnul unora care mi-s potrivnici !... Asta pot să fac. Păcat că n-am forță ca să ajung și la prieteni ca tine, Ștefane. Acolo unde e vorba de prietenie devin duios și veninul mi se topește. Dar n-ajung decât cu gândul și n-am cum intra în sufletul tău.

CAPITOLUL AL TREILEA

1

Așadar întâmplările pline de groază și de înspăimântare din preajma și răstimpul Crăciunului, adică tocmai din zilele de mare sărbătoare creștinească, fuseseră interpretate drept un semnal, doar simplu semnal privind pedepsele crunte ce se vor abate asupra lumii catolice în anul viitor, când urmau să se împlinească cincizeci de ani de când Conciliul episcopilor pronunțase ucigatoarea sentință de ardere a propovăduitorului unei credințe mai simple și mai țărănești. Iar groaza pentru ceea ce avea să urmeze la împlinirea cifrei fatale de o jumătate de veac trebuia, după cei care avuseseră interesul să o insufle, ca de abia de acum înainte să crească.

Norocul îndulcirii către uitare a acelei obsesii a fost răspândirea veștii celor întâmplate cu nefericitul meșter tipograf Heinz din rangul al doilea al breslei care avea acum să

primească în rândurile ei prima femeie, pe jupâneasa Margarethe, rămasă singură și cu cifra de afaceri deschisă.

Adică, nu să o primească pe ea, direct, așa, ca femeie, dar să-i păstreze înscrisul în continuare și, fiindcă nu avea nici o calfă mai spre liman, cel mai vechi dintre lucrători sinucigându-se într-un mod atât de straniu, girul de meșter să fie al lui Ambrosius Huber, zis și Der Olde, nu numai pentru că ar fi avut urmași în breaslă, ci și pentru că mai exista un tipograf Huber, zis Burciensis, adică Bârsanul, în orașul Budin.

Breslașii au aprobat aceasta cam zâmbind pe sub mustață, deoarece năravurile de văduv cu bărbăția devenită agresivă la bătrânețe, i le cunoștea meșterului Ambrosius tot Nürenbergul. Odată, chiar i se jucase un renghi, fiind atras de o ochioasă și dezbrăcat într-o cameră unde se aflau vreo zece bețivani ascunși prin dulapuri și pe sub mese, și a fost ținut gol să pozeze unui gravor pentru lecția de anatomie.

Mărunțel și rubicond cum era, la cei nu mult peste cincizeci de ani ai săi, cu burticica îmbrăcată întotdeauna în elegante veste de catifea cu nasturi de argint care purtau emblema mândrei bresle aducătoare de nou, cu chelia compensată de niște falnice barbete având aspect metalic pentru că se împleteau în ele, savant, firele roșii ale părului arămiu din tinerețe cu firele argintii pe care le adusese vârsta, avea niște mâini care, fiind deprinse cu iuțeala așezării literelor, nimereau îndemânatic pe sub fustele femeilor când ele, bietele, nici nu se așteptau. Iar pe Margarethe, cea care avea un gât atât de elegant ridicându-se deasupra corsajului cu sâni bogați, pusese el de mult ochii la balurile breslei. Odată, îi trăsese fusta-n sus văzându-i chiar glesna. Era cam groasă și nu de eleganța gâtului, dar sănătoasă și atrăgătoare spre amor, ca toată făptura Margarethei care emana cu atât mai multă senzualitate, cu cât îi cădea umbra mai drept asupra ființei apatice și umflate de bere a meșterului Heinz.

Din pricina aceasta, poate, cunoscând-o mai bine, când ea i-a intrat în atelier cu obrajii cărnoși și ochii împodobiți de

mari cearcăne, mângâindu-și favoriții făloși, Der Olde Huber și-a făcut un plan de mai lungă durată. Nu s-a repezit, conform obiceiului său, ci a ascultat-o chibzuind în sine dacă sperietura îi venea femeii de la cele întâmplate cu bărbatul dipărut, sau de la gestul lucrătorului sinucigaș. Pentru că, de multă vreme, Margarethe era bănuită a avea legături cu acela.

În primul rând i-a mărturisit cu ton de încredere și mister, că și lui i s-a întâmplat un lucru straniu, deoarece un vizitator îndrăzneț și necurat i-a umblat prin hârtii și a făcut să dispară una, destul de secretă, tocmai în legătură cu o lucrare pe care el, nemaivaând loc în atelierul său, i-o cedase lui Heinz Szacsz, soțul ei care și-a luat zborul. În al doilea rând, a întrebat-o cum stă singură și neajutorată în rândul acela de case bântuit de atâtea blesteme și a gratulat-o pentru tăria ei, afirmând că, până și lui, în zilele astea chinuite de atâtea mistere, nu-i venea la îndemână să doarmă singur. Iar după acestea, i-a arătat ce înseamnă să ai sprijinul unui bărbat priceput, punând-o să-i spună despre starea tuturor materialelor care se aflau în atelierul lui Heinz, ce lucrări avea începute și câtă meserie știa fiecare calfă în parte.

Era calea sigură sau, poate, unica, spre o femeie căreia nu știai ce sensibilități să nu-i jignești: unele în legătură cu soțul care o părăsise, sau altele pornind de la țeapa ce străpunsese inima amantului...

Și, uite-așa, la fel cum mergeau calculele lui, mergeau și toate vorbele prin care se manifesta conștiința burgului sau personalitatea lui prin bârfă. Pentru că, întâi s-a auzit ceva vag și nesemnificativ despre boala lui Heinz, mai mult prilej de glumă în legătură cu patul din care trebuia să se mute Margarethe. Dar aceasta nu era o pierdere prea mare dacă ținem seama de firea plină de slăbiciuni, moliciuni, sperieturi și, uneori, chiar accese ciudate, a celui cu care se măritase. Pe urmă a venit dispariția lui, care s-a păstrat în oarecare secret, omul putând fi plecat și cu afaceri. Dar a venit moartea atât de ciudată a celui mai vechi dintre lucrătorii lui, întors de la un

drum unde nu se știa dacă nu fusese trimis tocmai spre a fi îndepărtat de Margarethe cea cu multe dantele. Ăsta n-a fost subiect pentru o stradă, o breaslă sau o mahala, ci a cuprins tot orașul. Iar mortul, cel cu inima străpunsă ca la animalele ce poartă în ele ceva drăcesc, a atras dezicerea preoților și trimiterea spre îngropare undeva, într-un cimitir de ciumați. Fapta înspăimântătoare, însă, s-a amestecat din nou cu una glumeață, pentru că nu putea fi subiect mai monden decât girul pe care-l dădea meșterul Ambrosius, cu burticica aceea ca o minge îmbrăcată-n vestuțele lui de catifea, atelierului rămas în proprietatea Margarethei, adică atelierului la comptoarul căruia se vedea gâtul ei alb ieșind dintre dantele. Glumele s-au împletit astfel cu amenințările de groază, ironia cu niște calcule mai atente, bănuielile cu unele informații precise și, amestecându-se toate cu setea de noutate, mondenitate și comentariu a lumii burgului, a apărut deodată, spontan, din aceste discuții în care fiecare se simte dator să adauge câte ceva, enunțul următorului adevăr terifiant:

Heinz Szacsz, cel cu ochi spălăciți și priviri pierdute, ca de bețiv, tipărise o cărțulie despre niște întâmplări groaznice, cu un tiran diavolesc ce trăgea în țeapă sute de mii de oameni, pe care cum îl apuca, înfigându-le țeapa din fund spre gât, de la buric spre spinare, din moalele ficatului spre umăr, sau chiar prin coșul pieptului străpungându-le inima. Calfa lui Heinz, păruse a se fi sinucis înfigându-și o țepușă în inimă, iar însuși Heinz dispăruse de acasă în acea perioadă. Așa că, nu cumva...

Și totul se amesteca, se amplifica, adaugându-i-se frânturi din întâmplările îngrozitoare ale cărțuliei tipărite, așa cum apucaseră ele să fie aflate de la alte calfe care ajunseseră să-și arunce ochii pe pagini. Iar Nürenbergul a început a fierbe, uitând de pedepsele care urmau să vină la împlinirea jumătății de veac de la judecarea lui Jan Hus.

2

In această vreme, în hainele lui arătoase de postav

gros, țesut cu brandemburguri și tivitură bavareză, acum ceva mai ponosite de drumurile pe care le făcuse, cu privirile sale spălăcite care nu mai pluteau, ci oglindeau încăpățânarea ducerii la îndeplinire a unei îndatoriri sau a unei porunci, Heinz Szacsz se strecura printre dărâmăturile de la pulberăria castelului și se îndrepta spre curtea cavalerilor unde știa precis cine-l așteaptă. Acolo, în careul străjuit de semicoloane având cioplite-n piatră statui de luptători, el întinse mâna neîndrăznind să privească mai sus de medalionul mare ce odihnea pe pieptul cavalerului. Medalionul înfățișa crucea apăsând un dragon turnat în aur, cu ochii închipuiți din două bobițe de smarald care-l fixau pe meșter înrobindu-l.

- Acesta este documentul, spuse el supus.

Mâna înmănușată a cavalerului îl luă, îl desfăcu și-l apropie de ochi acoperind chipul tocmai când Heinz Szacsz începea a îndrăzni să înalțe privirile. Apoi, din spatele documentului, un glas răspicat se auzi citind: "Subjudele orașului Sibiu către breasla tipografilor din Nürenberg, la anul 1462 - Noi, judele și subjudele orașului Hermanstadt, către maistorul cel mare al tipografilor din Nürenberg, notificăm și certificăm *publice per presentes* că suntem de acord să plătim meșterului tipograf Ambrosius Der Olde Huber, cei cincizeci de florini (*florenos hungaricales*) promiși pentru a grăbi tipărirea cartii Dracole Wyda, in lingua theutonica și cu respectarea clauzelor de mai înainte din contractul nostru. Rugăm, maistore, să aveți în vedere că acest opusculum interesează foarte și pe secretarul Curții din Buda, care ne-a cerut historia spre a o da la tradus în latină la îndemnul ilustrissimului său stăpân și binecuvântatului nostru rege Mathias... Cedulă: cele privitoare la traducerea cărții în latină și la secretarul regelui, rugăm strict secret între noi a se păstra până veți primi comanda"...

Chipul cavalerului mai rămase o clipă în spatele hârtiei pe care o cerceta, iar apoi, dezvăluindu-se, întrebă:

- Și, ați primit comanda ?

- Comanda ? pricepu mai greu Heinz... Nu, înălțimea

voastră, nu, pentru că lucrătorului nostru pe care l-am trimis cu tipăritura în germană, i s-a spus că ea încă se traduce în latină și va veni special s-o aducă cineva de la curtea Maiestății Sale.

- Și a lăsat toate tipăriturile în germană la curtea Maiestății Sale ?

- Numai în parte; pentru că celălalt pachet, mai mare, l-a luat un domn, pe numele lui Isgra, pentru cei din Hermanstadt care au plătit, iar cele două pachete mai mici le-am trimis eu: unul la Ulm, altul la Colonia, după cum a fost porunca.

- Dar cei cincizeci de "florenos hungaricales" ?

- Florenos hungaricales ?

- Da, cei cincizeci de florini care scrie că-i dă pentru grăbire.

- Păi, aceia, înălțimea voastră, cred ca și i-o fi ținut Olde Huber, că el a grăbit... El m-a grăbit ! accentuă Heinz cu ciudă, ca și cum ar fi înjurat. Eu am primit numai prețul lucrării pe care n-a vrut s-o facă el. Dar mie, abia acum îmi e limpede treaba asta, fiindcă atunci când eu am auzit că el ar fi spus că e ceva necurat cu cărțulia asta, o treabă din acelea care îndeamnă ca meseria noastră să fie privită drept ciudată și drăcească, întâi că nici n-am fost sigur că ar fi spus-o el și, apoi, culesesem toată lucrarea și chiar începusem s-o potrivesc la teasc, adică băgasem muncă și nu mi-a mai convenit să mă întreb de ce mi-a dat-o mie și n-a tipărit-o el; că, eu, înălțimea voastră...

-Bine, bine... reacționă cavalerul ca unul obișnuit cu tânguiala neoprită a meșterului; du-te acum la tine-n ascunzătoare și așteaptă să terminăm Consiliul; mai fă exercițiile acelea, poate reușești ceva și... deveni el amenințător, să nu-ți treacă prin cap să fugi, că știi ce se spune jos, în burg, despre moartea calfei tale...

- Știu, înălțimea voastră, începu din nou să se tânguie Heinz, dar cum o să fiu eu acela care să înfigă o țeapă în inima cuiva și mai ales a calfei mele ? !

- Cum-necum, lumea te bănuiește de gelozie; știi prea bine,

așa că stai aici în ascunzătoarea ta; stai cuminte și ascultă poruncile noastre !

- De ce-aș fi eu gelos ? mai întrebă prostește Heinz în credulitatea sa, dar cavalerul îl eliberă:

- Lasă întrebările; du-te la locul tău !

Si meșterul Heinz Szacsz, care nu știa dacă mai era în rangul al doilea al breslei tipografilor, se duse repede printre dărâmături unde, sub cerul zilei, privind încă fericit la lumina lui, își dădu drumul fîcându-și singura plăcere pe care o mai putea trăi în acea dizlocare din patul conjugal la care singur se pedepsise.

3

Pe scaunele lor înalte, gotice, păstrate încă din tradiția începutului, puținii dintre cavalerii Ordinului Cruciat al Dragonului Răsturnat care mai rămăseseră activi sub imperiul lui Frederic al treilea de Habsburg, discutau cu înverșunare, cu ciudă, cu vehemență. Și asta, fiindcă își dădeau seama că trecuseră treizeci de ani de când se vânturase ideea tiparului și mai bine de zece de când el devenise un meșteșug practicat în mai multe dintre cetățile-burguri ale imperiului Romano-German, iar ei, cavalerii ordinului de ascunsă inteligență, îl luau în considerație de-abia acuma. Ei, care erau constituiți pe baze mai moderne decât toți ceilalți cavaleri, ca un ordin decis să-și gireze atotputernicia prin cumpărarea și stimularea tuturor puterilor oculte și a născocirilor noi ale minții omenești !

În hainele lor de catifea strălucitoare, în nuanțele stacojiu-vișinii cu somptuoase împletituri la mânecile bufante, cavalerii pe pieptul cărora odihnea răpus dragonul cu ochi de smarald constatau, fără să rostească, decăderea ordinului; și, de aici, a puterii lor. Ei, care reușiseră să-și justifice dăinuirea târzie față de ceilalți cruciați tocmai datorită unor secrete noi pe care le dobândiseră, fie politice, fie în tehnica de luptă, erau acum depășiți de evenimente. Pentru că acest ordin care și-a luat drept semn o cruce înfiptă în dragonul răsturnat, adică victoria

Sfântului Imperiu asupra tuturor puterilor oculte, s-a înființat ca un organism modern care avea nevoie de perfidia vremurilor. E drept că își avea ordinul și armatele sale de luptători cu spada și halebarda, dar la fel de multe îi erau detașamentele care foloseau alte arme, cum ar fi spionajul, provocările, furtul de idei, introducerea de oameni devotați la curțile dușmanilor. Și, în vreme ce cavalerii demni, atrași din toată lumea luptau cinstit, pe față, pentru scopul înalt moral, făcând fala ordinului, alții, cei ai casei și ai neamului, lucrau cu mijloace mai delicate făcând să se sinucidă câte un dușman sau să sară în aer câte o pulberărie neprietenă, sau adunând bani pentru experimentarea de noi arme. În această direcție lucrau mințile cele mai pricepute ale ordinului, el având pretenția de a-i atrage și a și-i subordona pe toți cei capabili de marile invenții ale acestui secol care dovedise că nu lupta dreaptă a cavalerilor romantici și creduli era calea cea mai bună, ci înspăimântarea dușmanului cu arme necunoscute lui. Și, astfel, sfântul ordin cheltuia din sumele sale secrete aur mult pentru încurajarea și cumpărarea invențiilor, neuitându-se la bani. Principiul opulenței lui era: dacă una din zece îi reușește dovedindu-și utilitatea, înseamnă că rostul căutărilor e îndeplinit.

Dar acestea fuseseră vremile de glorie; trecutele vremi de glorie ! Împărații se schimbaseră, banii scăzuseră, rezultatele se împuținaseră și, refuzați de curtea care-i înființase inițial, magisterii ordinului își căutau în continuare alți susținători oferindu-și serviciile științei lor. Iar, ca să aibă ce oferi, disperarea îi făcuse să irosească mari sume de bani cu născociri care se dovediseră netrebnice.

De aici conflictele din sânul ordinului și acuzele de nepricepere pe care și le aruncau cavalerii unul altuia. Iar vestea cea care le arăta că stătuseră ca proștii nesocotind o invenție ce-și arăta azi roadele și colții, făcea să izbucnească conflicte până acum mocnite: Cum se poate ca sfântul lor ordin, care avusese cândva mari glorii devenind un fel de eminență

cenușie a Sfântului Imperiu din centrul Europei, dobândind atribute văzute și nevăzute prin care să poată domina continentul, nu fusese atent tocmai la un asemenea fenomen care era atât de specific german ?

În sala aceea de consiliu cu bolțile susținute de nervuri ogivale, unde se puseseră la cale mari acțiuni și strategii secrete ale veacului, de la cumpărarea noilor născociri de arme până la organizări militare și de la susținerea urcării pe tron a acelor vasali credincioși până la țeserea de tactici pentru răsturnarea unor capete încoronate, țâșneau acum acuzele reciproce. Pentru că în sala aceea se vorbise pentru prima oară despre tun și se înregistraseră în secret numele europencelor introduse cu misiuni de câte o viață întreagă în haremurile sultanilor; în sala aceea, nu o dată se stabiliseră candidaturi de papi și de nenumărate ori se hotărâseră noi domnitori în provinciile Europei. Ei bine, în acea sală în care totul se decidea de către cavaleri cu onestitate și credință numai în interesul cauzei supreme a ordinului, conflictele începură să fiarbă ca-n neliniștile pe care le dă sentimentul că ești depășit, că nu mai însemni ce-ai însemnat odată.

Și magisterii ordinului se aprinseră atât de tare, încât, doar cavalerul care, venind de afară, de la interogatoriul luat meșterului Szacsz, nu avusese cum să se încingă în dispută, mai putu rămâne lucid. Îndreptată ritos, subliniată de priviri, bărbia lui ascuțită arătă cu intransigență spre scaunul cel mic, spre un fel de scaun de audiere pe care stătea un individ straniu, ras în cap, cu fața scofâlcită și ochi iscoditori, cu totul altfel îmbrăcat decât sobra distincție europeană a hainelor stacojii purtate de cavaleri. Arătă spre intrus, ca și cum ar fi atras atenția că se fac de râs în fața unui om care le este și străin și de rang mult inferior. Dominat de speteaza imensă a scaunului său, conducătorul conclavului, bătrânul Magister Maximus înțelese, încuviință și, făcând cu inelul un gest categoric prin care cerea tăcere, luă chiar el inițiativa:

- Acum, conduceți-l pe acest sol care nu vine de nicăieri

sau, dacă vine, vine din partea unui duh - spuse provocând în privirile șirete ale aceluia un fel de idioată încântare. Dar aceasta dispăru, dovedindu-i capacitatea de concentrare, de îndată ce bătrânul cu glas teatral i se adresă direct: -Caută să devii apropiat și intim cu tipograful și să-ți bazezi această intimitate pe înțelegere și prietenie. Dacă conchidem că tipograful e un mediu bun și poate intra în comunicare cu voievodul, atunci reușita se va bizui pe cunoașterea cât mai exactă a unor date despre acela. Prin asta ne vei convinge și vom verifica sistemul tău de a intra în comunicare cu voievodul; prin asta îl vom ajuta pe voievod. Ordinul dă ajutor tuturor celor care s-au supus legilor lui. Aici e vorba mai mult de ereditate, dar pentru binele Europei, ne vom strădui. Lasă-ne documentele și du-te. Dar dacă se va dovedi că nu ești cu adevărat sluga credincioasă a stăpânului despre care ne vorbești, ca nu ești călău domnesc ci spion, adică vreo iscoadă pătrunsă aici, în marele consiliu al ordinului, zilele îți sunt numărate. Prea e greu de crezut povestea ta că vorbești cu voievodul peste spații și țări.

- E puterea lui, nu a mea înălțimea voastră, se umili creatura de pe scaunul de audiere.

- Numai să fie adevărată; iar adevărul ni-l dovedești punând altă persoană în comunicare cu el. Altfel, am spus: zilele-ți sunt numărate !

Îmbrăcat într-un fel de uniformă otomană ascunsă sub o rasă de călugăr care, la rându-i, era acoperită de-un caftan cu margini de jder, cel ras în cap pe o porțiune de cinci șesimi și având-o pe a șasea lăsată sub forma unui triunghi care se lățea spre frunte, vorbi de data asta scurt, milităreste:

- Cunosc, înaălțimea voastră; sunt călău de meserie.

Și zâmbi slugarnic, dezvelind pentru prima dată ceva ce-i stupefie pe cavaleri. Adică, dezvelindu-și gura, arătă sub buzele ei nu o dantură normală, ci un singur dinte lat, foarte lat, cât patru, poate chiar cât cinci din cei normali: un os mare și singur, poate ca un dinte de cal, poate ca altceva, care nu păstra arcuirea

normală a maxilarului, ci îl făcea drept, ca o lamă de cuțit. Ceea ce, când ținea buzele închise, lăsa obrajilor impresia de scofâlcire. Cu osul lătăreț în loc de dantură și cu triunghiul de păr făcându-i un fel de îngust breton pe frunte, slugarnicul din fața lor emana un fluid de groază.

Știa pesemne asta; era mai inteligent decât lăsa aparențele să dovedească, pentru că profită de efectul scontat și făcu precizarea de care avea nevoie ca să nu fie bănuit:

-Eu am venit întâi la înălțimile voastre și v-am vorbit de soarta voievodului meu așa cum el m-a instruit încă de când nu-l păsteau pericole. Apoi m-am dus și la nenorocitul de tipograf să-i cer socoteală pentru mârșăvie. Dar, când am aflat că el intrase în comunicare și a primit vizita stăpânului meu, m-am convins că el este un bun mediu privindu-i ochii aceia spălăciți cum îi avea și fratele meu care vorbea de la depărtări cu voievodul, Și m-am grăbit iarăși să vă spun înălțimilor voastre toate astea; nu m-am dus în altă parte.

- Prin ce ne dovedești ?

- Prin faptul că eu îl caut de mult pe voievodul meu și primesc unele semne de la el. Îl aud cum se chinuie să intre în legătură cu vărul său Ștefan și cum se chinuie în închisoare, dar nu pot să intru în legătură cu el să-i spun că sunt viu ca și el și că-l pot ajuta. Sau ne putem ajuta între noi.

- Și cum ai aflat că el e viu ?

Căutându-l cu credință, măriile voastre !… Întâi m-am concentrat și m-am forțat și i-am auzit vocea care se îndrepta spre Ștefan. Apoi am pornit spre acea voce și am simțit-o că ar fi undeva, pe cursul Dunării. Dar am pierdut-o și am trecut peste Siegmaringen, la mănăstirea Sankt Gall, de unde v-am adus un document, că am tolba plină cu documente. Dar voievodul meu m-a chemat înapoi la Dunăre și am ajuns până pe-aici urcând pe cursul apei până pe la Regensburg.

- Aici ești la Nürenberg, pe râul Pegnitz și nu la Regensburg, pe Dunăre. Iar Pegnitzul e legat cuun canal făcut de mâna omului și arătând priceperea germanică

- Știu unde sunt măriile voastre, fiindcă eu, fiind călăul lui de încredere, am primit semnale de la voievodul meu pe Dunăre, dar m-am îndepărtat dinadins încoace urmărind un semnal pe care-l tot primeam după ce am găsit la Sankt Gall cărțulia tipărită aici. Am venit după tipograful care putea să știe ceva despre voievodul meu. Și, aflând că el este în puterile măriilor voastre, am venit drept și cinstit la măriile voastre. Fiindcă măriile voastre îl aveți în posesie pe omul ăsta cu care eu pot să vă fac anumite minuni dacă-mi promiteți că mi-l salvați pe voievodul meu. Vedeți - rânji el dezvelind o buză crăpată deasupra osului aceluia cu coclează de aramă sau ca pucioasa iadului - nu m-am dus la alții care l-ar putea ajuta pe voievodul meu, ci am venit la măriile voastre !

- Nu te-ai dus, asta e drept; dar ce ne-ai spus nouă e adevărat ? - întrebă cu glas neiertător, din stânga marelui magister, procurorul ordinului care semăna cu un lup păros și neînduplecat.

- Ce anume, înalțimea voastră ? - întrebă la rându-i călăul cu a sa supușenie nesinceră care înfuria și mai mult.

- Nu te face că nu știi !... tună procurorul. Ne-ai promis arma secretă a voievodului tău, care zici că are puterea de a face multe minuni de la depărtări și a transmite gânduri... Să nu te joci cu noi mințindu-ne, că...

- Eu nu mă joc, protestă călăul și arătă spre cavalerul proaspăt intrat, a cărui privire intransigentă îl urmărea: Chiar dacă n-a văzut cum știu să retez capete pe butuc, înălțimea sa a văzut ce știu să fac și cu liliecii, și cu șoimii, și...

- A văzut înălțimea sa, dar nu noi, spuse procurorul remarcând un gest de protest la cavaler, dar nepăsându-i de acesta sau, poate, tocmai dorind să-l jignească. Trebuie să vedem noi, cu toții, cei care răspundem de averea și destinele ordinului !

Omul hidos ridică din umeri a "n-aveți decât !":

- Dacă nu aveți încredere unii într-alții !

Ceea ce îl înfurie chiar și pe marele magister, pe calmul și

serenissimul Magister Maximus.

- Cum îți permiți să vorbești așa ? !

- Păi - își dădu drumul hidosul ca la piață - aici înălțimea sa îmi spune că n-are încredere în înălțimea sa celălalt, mai înainte înălțimea sa celălalt îmi spunea...

- De-ajuns ! - porunci magisterul temându-se de un duel între cavalerii săi, ale căror priviri se înfruntau atât de crunt pe deasupra spuselor călăului - Și, să faci bine să ne arăți la toți !

- Am să vă arăt. Tot ce știu am să vă arăt, dar să nu mă întrebați cum le fac !... spuse călăul arătându-și dintele, dar nu a zâmbet. Și, înclinându-se doar de formă, ieși cu pas sigur ca omul care a realizat ceea ce-și propusese, fluturând mânecile îngreunate de garnitura blănilor de jder.

- Un asemenea caftan - spuse pe urma lui, cu ciudă, marele magister al ordinului, îl poartă acolo numai cei care au fost unși pentru rangul respectiv, sau călăii care-i dezbracă la execuție !... Și, cu o ușoară undă de zahariseală în figura-i majestuoasă, fu foarte entuziasmat de faptul că-și amintea unde fusese întrerupt mai înainte:... Da, cavaleri, ordinul nostru este cel care continuă și-i depășește pe benedictini în racolarea savanților, a inventatorilor, a tuturor ideilor ingenioase și inteligente pe care am știut să le punem în slujba țelului suprem, Din pricina aceasta confuzia în legătură cu Bertold Schwartz, cel care a inventat iarba de pușcă, despre care se spune că a fost benedictin sau cordelier. Nu ! Aici e vorba despre începuturile secrete ale ordinului nostru care atrăgea pentru gloria imperiului marile invenții și marile idei. Dacă Albert cel Mare, alchimistul dominican născut la Lanigen nu este inventatorul prafului de pușcă, atunci cum o să fie Roger Bacon al englezilor, care a murit numai cu patru ani mai târziu, adică la 1294 ? ! Sau, chiar dacă am admite că e el, atunci cum explică englezii că au folosit această pudră abia la Crecy, în 1346 ?... Evident lucru că Schwartz, cel născut la Friburg în 1318 și repausat la 1384, acoperă cel mai bine perioada când a apărut această invenție, dovadă fiind și bombardele de bronz pe care

el le-a turnat venețienilor. Ordinul nostru l-a atras în mijlocul lui și l-a format; pot spune asta cu certitudine, și...

Aici, împiedicându-se de politicoasa neatenție a cavalerilor și așa puțini la număr, glasul lui teatral se opri. Iar privirile care, cu o indignare oarecum ramolită, îl arătau a fi pierdut ideea, începură parcă s-o caute cu nemulțumire și neliniște, ca și cum cineva i-ar fi jucat un renghi. Astfel, pe imensa masă, tocmai în dreptul scaunului de audiere pe care stătuse trimisul netrimis al lui Dracula, aceste priviri care căutau doar șirul pierdut al gândurilor, dădură de vraful de documente pe care hidosul personaj interogat le descărcase din tolba sa dând naștere la atâta tulburare. Și magisterul strigă deodată, aducându-și aminte că, atunci când fusese întrerupt, nu despre praful de pușcă vorbea el, ci despre genealogia incriminatului Dracula: Da, un asemenea om, de o asemenea tărie și voință, am vrut să spun că e ca și praful de pușcă ! Cruzimea lui dovedește tăria unuia care nu poate face parte decât din ordinul nostru ! Trebuie să dovedim că el a fost crescut în chingile legilor noastre draconice și că, deci, ne aparține cu toate secretele arme de care el dispune !… Trebuie să ni le însușim cât mai repede; asta e !

Se lăsă epuizat pe pernă, lunecând mult dealungul interminabilului spătar și făcând semn că, după asta, putea să vorbească cine voia.

4

- Chiar dacă luminatul nostru Magister a vorbit despre benedictinii de la care ni-l revendicăm pe Bertold Schwartz, inventatorul categoric al tunului și, desigur, al prafului de pușcă, spuse cavalerul cel lucid ridicându-se în toată distincția tunicii sale de velur mătăsos, îndrăznesc să atrag atenția că noi nu ne găsim rădăcini în cine știe ce organizare mănăstirească, ci suntem ordin aristocratic de cavaleri, chemați prin genealogie și inițiere să veghem puterea nobiliară a Imperiului și a Europei !... Rosti un "da" solemn, prin care el însuși își dădea

dreptate. Era acesta singurul lui defect, prin care-şi trăda megalomania, în drumul tenace şi riguros pe care-l parcurgea, ca un slujitor habotnic şi supus legilor ordinului, spre rangurile de conducere pe care le visa înfruntându-se din când în când cu bătrânii aflaţi în ele. Se deplasă solemn şi, profitând de apropiere spre a se înfrunta din priviri cu mutra păroasă, ca de lup, a marelui procuror al ordinului, aşeză în faţa magisterului scrisoarea pe care Heinz Szacsz fusese pus s-o fure din documentele lui Ambrosius Huber. Şi rosti ca într-o demonstraţie de apocalipsă: Priviţi până unde s-a ajuns cu această invenţie pe care noi - şi, ca noi, mulţi alţii, o considerăm doar o tehnică mai uşoară pentru răspândirea cărţilor bisericeşti ! Oamenii mai simpli şi mai îndepărtaţi de miezul imperiului o şi folosesc în scopurile lor lumeşti, iar noi...

- Ce vreţi să spuneţi în legătură cu "noi", înalte cavaler ? se simţi obligat să intervină, în tunica sa stacojie, din catifea la fel de strălucitoare, procurorul. Şi, întinzând gâtul, scoase în evidenţă obrazul său păros care arăta gata de a fi provocat.

- Exact ce credeţi dumneavoastră, se făcu rivalitatea simţită din apăsarea politicoasă a tonului: că s-au cheltuit bani grei pentru tot felul de şarlatanii neinspirate, că s-au finanţat acţiuni care erau evident sortite eşecului, că ne-am amestecat în treburi politice care nu ne-au reuşit, dar această invenţie care se arată acum a fi folositoare şi ameninţătoare ne-a scăpat !... Dacă ea ne-a scăpat, cine ştie câte altele !... Ni s-au tocit oare antenele, forţa, atenţia şi iniţiativa ? - bărbia sa pregnantă şi impunătoare, de om care degeaba se străduie să-şi ascundă voluptăţile, se îndreptă ca o cârmă ce manevra privirile ochilor mici, rotunzi, de pasăre atentă. Apoi, cu un gest scurt, dădu lovitura retorică: Dar nu îndrăznesc să mă gândesc la toate acestea; eu, ca un supus slujitor, mă întreb numai: unde e gloria de odinioară a ordinului nostru ? !

- Vreţi să faceţi să ajungă acestea la urechile împăratului, de asta strigaţi aşa ? - îşi găsi procurorul tonul de acuzare.

- Ordinul e mai presus chiar decât... spuse cu priviri fanatice

cavalerul lucid, demonstrând atâta tărie în credința ce li se cerea, încât toți cei din jurul mesei înghețară în tunicile lor la fel de stacojii și de strălucitoare, rămânând stană între umerii pe care croiala li-i umfla în mari arcuri bufante.

Le inspira teamă cavalerul acela mai perseverent decât ei, mai atent la legile ordinului, mai dăruit cauzei; strigătul lui le trezi deodată disciplina jurământului inițial, buzele lor rostind automat deviza implacabilă: "Ordinul și Legile lui" !

Lucid, nepierzând efectul momentului, cavalerul le servi argumentul pe care-l pregătise pentru zguduirea conștiințelor:

- Să gândim limpede și fără ocolișuri, așa cum suntem chemați să o facem când ne aflăm între noi. Până acum, dacă nouă, sau Imperiului, sau Bisericii nu ne conveneau gândurile cuiva, îl ardeam și terminam cu el ! - strigă apocaliptic subliniind cu degetul pe cerul din fața frunții sale: Un singur rug era de ajuns pentru o idee !... Dar, dați-vă seama, cavaleri, invenția aceasta drăcească multiplică ideile de sute și mii de ori; va trebui să se aprindă mult mai multe ruguri și tot nu va fi nimeni sigur că s-au ars toate exemplarele dintr-o idee !... Înțelegeți ce armă cu două tăișuri ne-a scăpat ? !... Da, ne-a scăpat - spuse el iarăși amenințându-i pe toți cu faptul că era mai habotnic - pentru că, dacă s-ar fi aflat în mâinile noastre, am fi îndreptat-o împotriva cui am fi vrut și n-am fi dat-o altora care s-o îndrepte împotrivă-ne. Acum, iată prima amenințare: un urmaș de cavaler al ordinului nostru este ponegrit în fața întregii Europe. S-au răspândit opuscule în limba germană, iar acum se pregătesc și traduceri în limba latină !

- Nu aparține ordinului nostru !

Glasul vehement era al procurorului în tunica ce-l făcea să semene cu un rac fiert, dar nu avu ecou; cavalerul - de a cărui inteligență nu-ți dădeai seama, dar de perseverența, chiar prostească, sigur - știuse să concentreze către sine toată atenția:

- Lăsăm asta acum, porunci el în crescendoul celui ce încalecă puterea simțindu-se aprobat... O vom discuta mai târziu, cu argumente. În ori ce caz - îl plesni repede pe adversar

- reţin că este fiul unui cavaler al ordinului nostru, chiar dacă n-a avut prilejul să depună până acum jurământul ca urmaş. Acum însă - redeveni atent, curtenitor, adresându-se întregului conclav - fără a acuza pe niciunul dintre răposaţii magiştri şi nici chiar pe cei care le-au fost în preajmă, de faptul că Gutemberg şi născocirea lui le-au scăpat, să fim lucizi la pericolele prezente ! Iată, păcătosul de tipograf îmi mărturiseşte că două pachete a trimis spre răsărit, unul care a ajuns la curtea din Buda şi altul care, acum, se află desigur răspândit în toată confederaţia Siebenburgen, cele şapte cetăţi din Transilvania. Dar nu e singurul; răspândite la acest ceas, mai sunt alte două pachete care au plecat, unul către Ulm, altul cu destinaţia Köln !... Noi trebuie să le strângem, să nu lăsăm...

- Nu-i vorba de un cavaler al ordinului nostru ! proclamă din nou procurorul cu obtuză încăpăţânare, fără să ştie că dădea cea mai mare şansă lucidităţii cavalerului cu care se înfrunta.

Acesta râse; pentru prima dată râse vanitos, înfruntându-şi direct adversarul:

- Cavaleri, strigă el, aş avea zeci de argumente, dar nu le-nşir; vă-ntreb numai dacă v-ar conveni ca urmaşii voştri să fie astfel calomniaţi. Dacă sunt calomniaţi urmaşii, e ca şi cum ar fi calomniat viitorul ordinului. Eu vorbesc despre acest interes superior al ordinului. Pentru că, la mine, ordinul... - glasul lui se ridică într-o asemenea acută încât, dominaţi de această dăruire sau, poate, temându-se ca nu cumva să fie acuzaţi că sunt mai puţin dăruiţi, cavalerii nu mai murmurară, ci strigară cu toţii în cor deviza solemnă:

- Ordinul şi Legile lui !

O strigară posedaţi, contaminaţi, ridicându-se în picioare cu intenţia, mai reuşită sau mai puţin reuşită, de a-şi dovedi fanatismul.

Iar cavalerul lucid, simţindu-şi consolidat drumul către magistratura ordinului, repetă de trei ori, peste glasurile lor, acelaşi lucru:

- Ordinul şi Legile lui !... Ordinul şi Legile lui !... Ordinul şi

Legile lui !

Avea acel cavaler o față smeadă neiertătoare, cu obraz pergamentos și buze subțiri sub care luceau niște dinți mari, ieșiți înafară; iar ochii lui, de parcă nu priveau, ci aveau doar direcții, treceau prin tine cu o flacără fanatică pe care nu doreau deloc s-o ascundă ba, dimpotrivă, țineau cu tot dinadinsul să o demonstreze.

"Ce om o fi și ăsta pe chipul căruia nu se citește nici un fel de satisfacție ? !" - se întreba înciudat marele procuror așezându-se greu pe scaun, într-o vădită dorință de răzbunare.

Cu madibula sa gata de a mușca încă un jurământ de credință în fața legilor ordinului, cavalerul rămase neclintit până se termină zgomotul scaunelor trase sub fundurile confraților săi și proclamă, cuprinzându-i pe toți într-o rotire a capului prin care parcă le adulmeca tăria credinței:

- Cavaleri, trebuie să ne verificăm măcar în ultimul ceas puterea. Cheltuim atâția bani pe încercări care dau sau nu rezultate, așa că, de ce n-am face un efort să vedem cum ne putem împotrivi forței de răspândire a acestei invenții mai periculoase decât s-a putut bănui ?... De ce, vă întreb eu, să nu studiem, așa cum la fiecare armă se studiză o posibilitate de a o contracara ?... Pentru săbii s-au făcut scuturile, pentru cavalerie s-au făcut șanțurile și lăncile, pentru lăncii s-au făcut armurile; arcurile au fost învinse de pușți, iar împotriva zidurilor inexpugnabile, Bertold al nostru a turnat tunuri !... Ordine și imperii întregi au cheltuit să inventeze arme și să vină de hac armelor. Noi trebuie să nu pierdem măcar acest moment, să profităm de răspândirea opusculului pentru a vedea cum să atragem pe viitor tiparul în folosul nostru dar, în același timp, să căutăm arma care poate să vină de hac acestei perfidii. Dacă nu este al nostru, acest voievod Dracula trebuie să devină al nostru pentru ca, prin el, sau să învingem tiparul, sau să-i câștigăm avantajele de partea noastră, să ni-l facem sculă numai pentru noi și pentru interesele ordinului nostru !

Avea atâta habotnicie în ceea ce spunea încât, dându-și

seama de capacitatea de convingere a cuvintelor lui, procurorul cu fața părosă nu se mai abținu. Se ridică strigând cu acea forță a glasului pe care o foloseau judecătorii inchiziției:

-Priviți-l cum e posedat ! Despre voievodul Dracula s-a spus mai de mult că are forțe supranaturale ! Și-a făcut loc în sufletul cavalerului nostru și acum vorbește cu gura lui. Cunoașteți mijloacele prin care se scoate diavolul din cineva ! - dădu el drumul setei de răzbunare trădându-și pofta de inchizitor... Dracula, cântări el numele mai îndelung, simțind că are auditori, Dracula nu este altceva decât dracul !

- Dracula este traducerea în limba lui a numelui de glorie al ordinului nostru, proclamă cavalerul rotindu-și privirile în jurul mesei: Logica celor spuse de mine nu v-a convins ? Nu vreți să fim lucizi ? !

- Vrem să fim lucizi ! - proclamară cavalerii fără a privi spre procuror.

- Atunci aduc un martor chiar din Ulm, unde a ajuns unul dintre pachete ! - hotărâ în numele lor cavalerul, fără să mai ceară decât printr-un formal gest de "nu-i așa", încuviințarea marelui magister care, nici el nu mai voia să se uite la procuror.

Dar, stupoare ! Până la a se ajunge a se discuta cum urma să se procedeze cu martorul, se întâmplă ceva și mai rău: Dinspre cămările unde erau ținuți călăul și tipograful năvăliră doi tineri din garda celor aflați la inițiere. Aproape căzând, ei împinseră ușa împreună cu halebardierul care o păzea și, oprindu-se prostiți în fața eminențelor din consiliu, începură să vorbească amândoi deodată, cu o sperietură teribilă în priviri și în precipitarea gesturilor. Cu greu fură liniștiți și, tot cu greu, cu îndemnuri și opriri din partea cavalerilor de la masă, cu poticneli și strigăte năuce din partea lor, se înțelese până la urmă motivul sperieturii care-i scosese din minți făcându-i să dea din mâini și din picioare, cum fac numai nou-născuții cărora creierul încă nu le controlează toate mișcările. Era clar că o electricitate ciudată le arsese unele părți din creier posedându-i și înnebunindu-i și, până la urmă se află că această electricitate

provenea de la călăul cel diform, cu țeasta rasă. Ființa aceea ciudată care umbla pe două picioare, dar nu era neapărat om, aducând a cine știe ce îngemănare din zodiacele cele mai negre, ființa aceea care vorbea pe gură, dar, când o deschidea, dezvăluia sub buză un os lat în loc de dantură și-o limbă despicată care mai mult șuiera cuvintele, îi îngrozise, nu numai de la prima vedere, prin înfățișarea sa cu un ochi mult mai mare și altul mult mai mic, dar, tocmai când se obișnuiseră cu el fiindcă trebuiau să-l păzească, i-a îngrozit și mai rău prin ceea ce făcea.

Arătarea aceea fusese pusă dinadins să stea în chilia ferecată împreună cu tipograful care adusese veștile negre dar, în loc să-l liniștească, îi băgase aceluia un drac în suflet. Sau, dacă nu-i băgase un drac, atunci îi scosese sufletul dincoace de trup, i-l frământase în mâinile lui cu gheare murdare, făcuse din el un cocoloș cu care se juca așa cum s-ar fi jucat c-un bulgăre de pământ: sufletul deoparte supunându-se labelor lui, iar trupul primind numai comenzile să facă sau să spună ceea ce i se dicta dinafară... Cam așa ceva se-ntâmplase în chilia aceea ferecată iar, dacă nu se întâmplase chiar așa ceva, oricum se întâmplase ceva asemănător, ceva îngrozitor, ceva care trezea mii de draci în scânteierile nebunești care-nconjurau ființa călăului în vreme ce frământa sufletul tipografului scos din trup, dar transmițând dureri trupului aceluia care se chinuia groaznic. Iar, dacă nici așa ceva nu se-ntâmpla, oricum se-ntâmpla ceva. Adică altceva. Adică, dracii mai știu ce !... Se-ntâmpla; se-ntâmpla ceva îngrozitor, fiara asta cu vorbă omenească, holbându-și și mai mult ochiul holbat și chiorându-și și mai mult ochiul turtit, se juca în ghearele sale care semănau a scârnă amestecată cu pucioasă, lungind și lățind, turtind și umflând sufletul tipografului, trântindu-l în calapoade numai de el știute și-apoi dezbătându-l și de acolo... Sau, poate, nedezbătându-l, că nimeni nu vedea bine ce se-ntâmpla ci, mai degrabă băgându-i o mașinărie în suflet, o mașinărie drăcească ce i-l manevra în mod magic și supraomenesc...

Dar, asta este, că e o crimă și despre crimă s-au repezit ei să anunțe mărețul consiliu, fiindcă se rostește, ah, se rostește un nume la care ei tremură, tremură, tremură făcându-și mii de cruci deasupra buzelor înainte de-al rosti; și cerând absoluțiune; ba, chiar absoluțiunea absoluțiunilor.... Da, să nu se supere eminentul consiliu al eminențelor lor dar... da: de la tipograf, din gura tipografului care este chinuit astfel, se aude un geamăt care sună când a "Margarethe", sau așa ceva, fiindcă de nimic nu poți fi sigur... dar sună... sună... sună, Dumnezeule mare !... sună foarte clar a numele sfânt al Papei Pius al doilea !... Exact a numele sfânt, al sfântului părinte, ponegrit acolo, în chilia cu draci care scânteiază în jurul călăului. De asta sunt siguri și asta i-a făcut să se repeadă să spună: Numele Papei Pius !...

Si nu-i numai atât: pentru că, celălalt, călăul, acuma nu mai arată a om, ci mai degrabă a pasăre, dacă nu a animal sau, și mai sigur, ar spune ei dacă n-ar jigni simbolul ordinului, a dragon care șuieră și are gheare și se-nvârtește cu ochi sticloși - ochii ăia, unul mult mai mare și altul mult mai mic, unul mult mai holbat, altul mult mai turtit, da, așa se-nvârtește !... Sau, poate că nu se-nvârtește și nici n-are gheare și nici n-are ochi sticloși, ci e numai ca un duh puturos care intră în sufletul tipografului și iese de acolo învârtindu-se ca la el acasă, așa cum numai demonul ar putea s-o facă și cum numai demonul ar putea să pută, nu a tămâie, așa cum ar trebui să se înalțe odorurile când se pomenește numele Papei Pius al doilea, ci a duhoare și-a pucioasă, cum miroase cazanul iadului în care se slobozesc toți pedepsiții fierbând în clocotele propriei lor scârne duhnitoare...Da, o scârnă duhnitoare care te-amețește și te umilește cu pestilența ei, făcând din tine, om tânăr și zdravăn venit sub arme, un cocoloș de rahat ca și sufletul tipografului !... Că ei, bieții băieți aflați la inițiere, cu toate că sunt soldați zdraveni și știu mânui sabia, simt că forța drăcească îi subjugă și pe ei...

- Dreeepți !... Stânga-mpre-jur ! Înapoi fuga marș și aduceți-

l aici !...

Dură, neiertătoare în rezonanțele sale aspre de armată medievală, porunca îi percută pe cei doi idiotizați, îi aduse la conștiința lor de soldați și-i puse pe fugă umplând cu bocănitul lor spațiile goale ale bolților susținute de nervuri ogivale și sprijinite de capitelurile sculptate ale stâlpilor groși de piatră. Tot repetându-se și depărtându-se în masivitatea lor, scundă față de înălțimile arcuite de deasupra, aceștia păreau statui multiplicate ale lui Pepin cel Scurt, înconjurate ca de niște flamuri de ecourile comenzii vehemente și ale pașilor pierduți pe depărtate scări. Și, în timp ce goana soldaților se auzea mai slab, prin alte etaje, cavalerul cel lucid care dăduse prompta comandă își roti intransigenta bărbie fără să privească la nimeni. Își roti, deci, privirea lui inexpresivă pe deasupra capetelor celorlalți cavaleri, subliniindu-și cu modestie prezența de spirit și lăsând să se înscrie în jocul de vitralii al ferestrelor evidenta întrebare: "Ce s-ar fi făcut fără el acest ordin aflat în declin ?"...

Manifesta cavalerul acea modestie a marilor aspirații care, abia mai târziu s-a numit "iezuită". Și, cu obrazul îmbujorat, fie de satisfacție, fie de reflexele roșului viu al tunicii, rămase așteptând ca un răbdător paznic al prestigiului ordinului, până când pașii celor pe care-i scosese din panică prin comanda sa se auziră revenind.

Rămase astfel, între pereții cu nervuri de piatră cenușie și vitralii colorate prin lumină, printre cavalerii în tunici roșii, fără să observe schimbul de priviri - întâi brutale, apoi adânci și semnificative - dintre marele magister al cărui bust domina statuar în capul mesii și figura de carte de joc a înaltului procuror din dreapta sa. Schimb de priviri semnificativ sau, poate, chiar decisiv, în vreme ce, ca un bulgăre turtit pe picioare strâmbe, arestatul era adus între înalții săi paznici.

Dezbrăcat de caftan și rămas doar cu sutana neagră ce-i contura și mai straniu în gulerul ei capul lipsit de gât, călăul apăru între cei doi învățăcei pe care-i hipnotizase porunca.

Ochii lui bulbucați erau ca niște stele ale iadului care căutau în permanență și, uneori, chiar stabileau legătura cu necuratul. Iar obrazul i se scofâlcea gălbui, ca de pucioasă, în jurul dintelui imens pe care buza sa de iepure nu reușea să-l acopere. Ca spre a demonstra că nu-i e teamă de nici un fel de putere drăcească, lucidul cavaler care, atent la propriile sale vanități, nu observase schimbul de priviri dintre cei doi bătrâni magisteri, se consideră îndreptățit să acționeze primul. Și, autoritar, îndreptă asupra lui arătătorul:

- Ce i-ai făcut tipografului ?... Spune aici, limpede !

În contrast cu paznicii de două ori mai înalți decât el, care înlemniseră-n poziție, călăul fornăi mucos pe nări ne dându-i prea mare atenție și răspunse lipsit de defernță, fără chef, bădărănos, cu gândurile la ale lui:

- Idiotul !... Tot bombăne către una Margarethe, în loc să ajungă să comunice cu voievodul meu !

- Cum să comunice cu voievodul tău ?

- Păi, asta e: că nu poate să comunice; se interferează Margarethe și-i taie legătura.

- Cum "îi taie legătura" ?

- E greu să-nțelegeți. Două legături nu pot intra-n funcțiune în același timp. Se interferează și se neutralizează una pe alta... Idiotul trage către Margarethe iar eu îl împing către voievodul meu...

- Care Margarethe, omule, care voievod ? !... Ești numai tu cu el acolo.

- Exact. Sunt numai eu cu el, și vreau să-l pun în contact cu voievodul meu. Dar voievodul meu se află departe, peste Pilzen, peste Viena, într-un beci numit Vișegrad, pesemne aproape de Buda, iar Margarethe e aici, jos, în orașul de sub cetate, lângă magaziile Nurembergului, în spatele bisericii Sankt Lorenz... Dacă tot nu înțelegeți, n-am ce să vă spun. Curva lui e mai aproape, aici, și emană unde mai puternice, iar idiotul nu mai poate să ajungă tocmai pe malul Dunării, la Vișegradul ăsta unde naiba o fi !

- Cum să ajungă, dacă el e aici, închis cu lacăte ? !

- Trimis de mine - rosti călăul morocănos ca și cum ar fi refuzat să mai vorbească: Eu îi fac legătura. Și, mai mult ca pentru sine, mormăi concesiv: Dacă scap de tâmpenia asta a lui cu Margarethe care-l trage cu mirosurile ei de femeie aici, jos, în Nuremberg, nu mai e nici o problemă; îl duc peste Pilsen, peste Viena, până lângă Buda !... Eu i-am făcut toate semnele, toate pregătirile, ca să poată sta de vorbă cu voievodul meu; i-am transmis toată energia, dar el o bagă-n curu lui asta, lui Margarethe !... Eu i-am făcut...

Oricât de sigur pe sine ar fi fost, oricât de intransigent, cavalerul nu se mai putu abtine, nu se mai putu lăsa purtat printre vorbele și nesimțite și fără noimă ale monstrului aceluia lat și turtit. Izbucni cu glas gâtuit, nu ca și cum ar fi amenințat el, ci ca și cum ar fi fost amenințat:

- Spune odată ce i-ai făcut !... Spune limpede că...

Dar se opri. Globurile bulbucate și strîmb rotitoare ale ochilor călăului lansau către el niște unde care-l făceau să nu mai fie atât de sigur pe sine.

- Ce să spun ? - veni întrebarea morocănoasă și bosumflată, în contrast cu scânteierile ochilor.

- Spune ce i-ai făcut - repetă cavalerul fără să-l mai privească.

Dar această fereală a lui nu dură mai mult de-o clipă. Pentru că, într-un fel anume, ca de tocmeală lipsită de respectul pe care-l impuneau atât imperialul decor al sălii cât și figurile cavalerilor, împingând o mână înainte (Doamne, ce mână înfiorătoare, lățită, noduroasă, cu unghiile ca niște copite tuciurii, capabile să gâtuie dintr-o strânsură !), arătarea aceea se îndărătnici șuierând pe sub osul ce-i înlocuia dinții de sus:

- Nu, nu !...Ce i-am făcut, e știința mea; e secretul meu și-al voievodului meu. Eu vă servesc punându-l pe direcție, îl șurubăresc cum știu și-i fac legătura pentru ca în mintea lui să intre ce-i spune voievodul meu, iar în glasul lui să se audă glasul voievodului meu; dar e treaba mea; aici nu se bagă

nimeni.

- Așa vorbești, cu "nu se bagă" ? ! - mai găsi cavalerul energie, dar mai degrabă către masa cavalerilor decât către hidos. Pentru că, aceluia, se adresă mai circumspect: Dă-ți seama, omule, aici te afli în sala dominată de spiritul marelui Barbarosa !...

Niște pleoape îngrozitoare, negre și cu negi, se bulbucară peste ochii bulbucați acoperindu-le scânteierile și lăsând a se-nțelege doar o exprimare politicoasă, de om umblat care știe vorbi mai marilor lumii:

- Toată cinstea luminăției sale - rosti cu eleganță de castelan hidosul, dând să se încline dar neștiind în fața cui; era evident faptul că-l considera pe Barbarosa unul dintre cei din jurul mesei... Toată cinstea pentru ce-nseamnă științele dumisale !... Dar eu, măriți cavaleri, eu am o știință care nu-i a mea, ci a voievodului meu !

Contrastul dintre fața scofâlcită și ochii, nu numai iscoditori, ci obrăzniciți de conștiința unei perfide puteri, așa cum se citește în aparenta umilință a țiganilor vrăjitori, îi făcu pe cavalerii din răritul consiliu să simtă ceva deosebit. Era prezența fluidului de groază pe care-l emanau pâlpâirile scurte ale modului în care buzele lui scofâlcite dezveleau și acopereau osul acela scârbos din locul dinților. Os lat și tocit, un fel de dinte de cal a cărui murdară îmbătrânire galbenă prindea uneori nuanțe fosforescente, ca a scheletelor proaspăt dezgropate.

Și, coborând supuse privirile-n jos, eminențele ordinului dragonului descoperiră cu stupoare, sub rasa călugărească, șalvarii. Șalvarii turcești, veritabil turcești după forma bufantă, dar care aveau culorile marelui simbol al ordinului lor; culorile prin care se distingeau pelerinele lor; pelerinele pe care le îmbrăcau fiecare numai după ungerea de către întreg conclavul. Da, șalvarii care îmbrăcau picioarele scurte ale ființei aceleia al cărei trup părea retezat sau, mai degrabă turtit de o forță care-i ondulase în cocoașe succesive șira spinării, erau de mătase ca și pelerinele lor, cusuți în verde și roșu, culorile

solemne ale jurământului lor cavaleresc.

"Ordinul mai presus decât..." simțiră ei, toți deodată, nevoia să prindă curaj prin conștiința de solidaritate a rostirii devizei. Si începură să-și balanseze privirile holbate, plimbându-le de la pelerinele așezate de fiecare pe spătarul scaunului său, la șalvarii omului căruia îi descifrau bine bustul imens, cu carapacea pieptului bombată de turtire, sprijinit pe niște picioare foarte scurte... Da, erau culorile pelerinei care purta marele simbol al ordinului - acea dublă pelerină de mătase strălucitoare, verde pe dinafară impunând culoarea de smaragd a dragonului și stacojie pe dinăuntru, spre a flutura flăcările sângelui vărsat în ideea de sacrificiu.

- Și-a făcut șalvari din simbolul sfânt al ordinului nostru ! - rosti indignat meisterul procuror îndreptând acuza nu către păcătos, ci spre rivalul său lucid.

Dar gestul i se văzu a fi motivat de lașitate, fiindcă nu voia să înfrunte privirile ciudat-înfricoșetoare ale omului cu țeasta ornată de-un îngust triunghi de păr. Acesta însă, fără efort, ca și cum ar fi învârtit c-un deget o mică manivelă, îi supuse privirea aducându-i-o spre el. Și, după ce-i fixă corect alinierea: pupilă către pupilă până la coincidența perfectă, răspunse cu un glas prea umil ca să nu-l bănuiești că, în sinea sa, avea convingerea categorică a unei puteri dominatoare:

- Nu, înălțimea voastră; cum mi-aș fi putut permite așa ceva ? !... Sunt șalvari autentici ai unei căpetenii de azapi osmanlâi. A trebuit să i-i scot fiindcă nu intra țeapa. Avea baș-azapul forță mare în mușchii de la fund și, fiindcă strângea din buci, a trebuit să-l întorc cu capul în jos și să-l crestez puțin cu securea la îngemănarea dintre picioare. Pe urmă, abia, a putut intra țeapa. Dar atunci am observat că nu era bine rindeluită; se-mpiedica în așchii... Așa că, eu, am scos-o din fundul lui, am ars-o puțin în foc și, când a căpătat în vârf jeratec, a mers ca unsă !... Sfârâia bașa pe dinăuntru ca la grătar, iar asta i-a fost spre binele lui pentru că, atunci când țeapa mea l-a pătruns tot, scoțându-și la iveală vârful prin ceafă, el

tocmai își și dădea obștescul sfârșit, așa că n-a mai rămas viu ca să-l înălțăm cu țeapă cu tot, să se holbeze de sus la noi cum îi retezăm boașele și i le îngropăm la picioare. Că ăsta este un ritual al nostru, ca să știm îngropată sămânța de dușman, să nu mai apară alții. Ce mă priviți așa mirat ?… Ăsta-i un obicei al nostru, cu toate că domnitorul nu ni-l îngăduie întotdeauna. Zău, e un obicei bun, ca să piară sămânța dușmanilor; și nu vă mai holbați așa la mine, ca și cum vi le-aș tăia pe ale măriei voastre ! Eu vă vorbesc doar despre dogmele mele de călău domnesc ce știe bine meseria cu toate ritualurile ei... Zău, nu vă mai uitați așa ținându-vă cu mâna de ele, că nu vi le tai. Eu tai numai din porunca domnitorului meu. Și, tot din porunca lui, trag în țeapă... Că-i mai fac puțin jăratec în vârf ca să sfârâie, asta-i o îngăduință pe care mi-o iau de unul singur și, vă jur, e spre binele celui care simte arsura pe dinlăuntru, că-și dă drumul mai repede; organismul se sloboade în jos cu pișat și scârnă ca să stingă jăratecul, iar duhul se sloboade în sus fiindcă, prin jăratec, se desprinde mai ușor de trup. Zău că nu vă mint, așa că nu vă mai holbați tremurând, că băgați frica și-n mine... Mai bine înelegeți-mă: De aia i-am luat șalvarii - fiindcă l-am ajutat !... Mi-am îngăduit să-i iau șalvarii, adică să-i iau ca să-i port eu, ca amintire a faptei bune pe care o făcusem. Pentru că legea și dogma noastră, a călăilor, nu ne lasă să luăm bunuri de la cei pe care-i avem drept lemn de lucru cu satârul sau cu alte scule de schingiuire, decât dacă le-am făcut vreun bine !... Adică, mă-nțelegeți înălțimile voastre: dacă le-am dat curaj, dacă le-am păstrat vreun mesaj secret, sau dacă le-am grăbit sfârșitul... Păi, ce s-ar fi făcut sărmanul baș-azap, dacă eu nu l-aș fi străpuns cu jar ? - întrebă el cu multă smerenie în glas, dar făcând gesturi brutale cu mâinile care mimau cu îndemnare și plăcere mânuirea țepii.

Cu atâta îndemnare și plăcere în gest și în luminile de pucioasă ale privirii, încât, în jurul mesei marelui lor conciliu, pe scaunele lor cu spătare la fel de înalte ca și înălțimea demnității lor în rangurile ordinului, iluștrii cavaleri începură

să-și miște îngroziți fundurile strângând cu împotrivire din fese ca și cum s-ar fi cutremurat la pătrunderea vârfului de jăratec. Dar călăul, prea bine obișnuit cu asemenea gesturi și chiar cu unele mai disperate, continuă cu glasul său plin de politețuri cavalerești care înfiorau:

- ...Zău: ce s-ar fi făcut sărmanul baș-azap, dacă eu nu l-aș fi strrrăăpuunsss...cuuu jaar ? ! Se mai chinuia vreme lungă în țeapă !... Că, pe unii, știți, fiindcă eu am mare meșteșug, îi pot străpunge în așa fel încât să se zbaaaatttăăă acolo, sus, și mai bine de-o zi și-o noooapteee !... Nu vă speriați și nu mă priviți așa de îngroziți: asta-i meseria, iar eu mi-o știu bine ! Sunt într-un fel, magister; așa aș spune dacă acest cuvânt nu s-ar atribui doar rangurilor domniilor voastre și nu unui păcătos ca mine care vi se pleacă smerit... Domnitorul și stăpânul meu știe asta iar, la porunca lui, fiți vă rog atenți și nu vă cutremurați, că eu sunt obișnuit cu asemenea cutremurări, eu bag țeapa ca undreaua și o pooort cu delicateeețe printre mațe și măruntaieee, fără să le ating și să le sfâșii pârâind în bârdanul condamnatului, cum fac cu cei de rând. Nu; am meșteșug separat pentru nobilele mărimi: Lucreeez ateeent și, manevrând țeapa ca pe-o undrea la împletitura de plasă, le gâtui mațele numai în unele locuri, ca la înnodat, că plesnesc singure în el, de-abia a doua zi, după mare și lungă durere. Și, chiar dacă-i strrrăăăpuuung, prin dreapta ficatul sau prin stânga splina, las stomacul întreeeg, mă strecor pe lângă bojoci și șira spinării zdrobind mai bine coastele decât să mă ating de acestea, ca să-l las să aibă cu ce trage aer în piep chinuindu-se murind și să nu i se frângă șira, ci sa-l țină drept în țeapa mea căreia îi scot ușuuureeel vârful prin pielea de la ceafă pentru ca, apoi, calfele mele să ridice țeapa-n sus înfigând-o drept, vertical, în rândul pădurii de țepe cu care-și amenință voievodul meu dușmanii înspăimântându-i... Da, înălțimile voastre: dușmanii; potrivnicii; adversarii !... Ei trebuie înspăimântați, nu cinstitele voastre fețe cărora le vorbesc cu pleeecăciune ! Pe domniile voastre vă rog să nu vă îngroziți, ci numai să mă ascultați,

fiindcă vă vorbesc despre metodele cu care voievodul meu v-a apărat și pe voi de năvala osmanlâilor ! Că, oricât de viteji ar fi ei, când îi văd pe cei răpiți noaptea dintre ei, cum se zbat dimineața în vârful țepelor mele rugându-se să moară și nu mor, o iau la sănătoasa și nu mai calcă pe meleagurile noastre !... Dar, pentru asta, trebuie meșteșugul meu. V-am spus; îi las stomacul întreg și-i bag în el mâncare, ca să n-aibă pe unde-o scoate dacă i-am înnodat mațele și să plesnească acolo, târziu, peste o zi sau două !... Și, îi las plămânul întreg, ca să respire acolo, sus, lângă vârfurile brazilor, și să nu-și dea duhul cu una, cu două, ci să simtă îndelungă vreme țeapa pe care i-am înfipt-o-n cur !... Ăsta e meșteșugul meu și, pentru asta, cum spun grecii, trebuie să cunoști *a-na-to-mi-e,* adică știința trupului omenesc ce nu se mai taie, nu se mai desprinde, decât prin mâna mea !... Voievodul meu mult mă prețuiește și mă iubește pentru această știință iar, el făcând parte din ordinul măriilor voastre, înseamnă că trebuie să mă iubiți cu toții, și nu să mă priviți așa de îngroziți și de speriați ținându-vă fundurile ca și cum smeritul de mine ar îndrăzni să vă înfiiigăăă ceva între bucile lor !...

Atunci, ca și cum nici n-a mai putut fi observat când plesnise de încordare țâșnind, un strigăt groaznic se lovi în tavanul cu ogive și căzu în zbatere asupra cvalerilor, lovindu-i și relovindu-i pentru că se lovea el însuși de toate colțurile și pereții marii încăperi:

- Terminăăă !... Terminăăă !... Terminăăă !...

Intransigentul cavaler care voia să se impună printre ceilalți, cedase. Nu mai putuse răbda și, din mațele sale care parcă începeau să simtă "undreaua" călăului, fără a se ști pe unde - pe sus sau pe jos - izbucnise strigătul acela terifiat și terifiant care părea a se rostogoli acum pe toate culoarele castelului. Alături lui, rămași cu gurile căscate de groază, ceilalți cavaleri păreau că strigaseră și ei sau, oricum, scăpaseră acel strigăt rămânând deabia apoi amuțiți.

Dar, desigur, bine obișnuit cu asemenea răcnete și jeluiri

pe care le provoca însăși practicarea meseriei sale, cu făptura sa bondoacă și lată înscrisă parcă într-un cub, îndreptându-se către cavalerul speriat, călăul nu arătă câtuși de puțin impresionat. Și nici tulburat din fățarnica smerenie cu care li se adresa, în același timp, tuturor. Se apropie de fostul său anchetator destul de mult spre a i se simți răsuflarea puturoasă și rosti parcă mirându-se:

- De ce strigați, măria voastră, credeți că am păcătuit dacă am îndulcit moartea baș-azapului ?

Ceea ce, poate din continuarea groazei sperioase prin care-l vedea apropiindu-se, poate din a celei care-i simțea duhnetul de stârv, provocă încă un strigăt lung din partea cavalerului:

- Nuuu !... Niciodatăăă !... Nuu !...

Strigăt care se înălță ca o pasăre zăpăcită, lovindu-se de pereți și căzând greu, dar trezi un schimb de priviri semnificative între cei doi bătrâni magisteri cu care rivaliza cavalerul și care redeveneau mândri pentru faptul că reușiseră să iasă din șoc înaintea lui. În vreme ce, neschimbat, cu supușenie sinceră-n glas, dar dând multe de bănuit prin calmul cercetător al privirilor ce-ți disecau anatomia, călăul continua să spună:

- Bine-nțeles că nu, măria ta; eu mi-am învățat bine meseria și știu ce trebuie făcut când vreau să ajut pe cineva. Știu ce să fac și când îmi cere domnitorul meu ceva, mă-nțelegeți dumneavoastră... ceva special pentru un cap înalt, pe care el îl mai înalță cu vreo doi metri deasupra pământului ca să-l ciugulească acolo corbii de viu, dar și când nu-mi spune nimic, adică îi e indiferent dacă-l omor pe prăpădit repede sau încet. În asemenea cazuri, fiindcă sunt bun creștin și mă duc duminica la liturghie chiar dacă nu sunt lăsat să stau decât în pridvor, eu îi ajut luându-le gâtul mai repede, că le curge sângele deodată, ca dintr-o căldare răsturnată, sau chiar le zdrobesc creierii că, dacă nu e creier, nici simțire de durere nu mai e. Nu-i bine așa ?... Ia gândiți cu creierul vostru, înălțimea voastră ! - rosti el atât de smerit încât era limpede aluzia și la

creier și la înălțarea în țeapă.

Sau, poate că nu era nici o insinuare din parte-i, dar așa simțea tulburata minte a cavalerului care se tot ferea atât de privirile cu care călăul parcă-i cerceta viitorul cadavru, cât și de răsuflarea de hazna a aceluia; se ferea răspunzând cu geamăt prelung:

- Nuuu... nuuu !...

- Păi, sigur că nu, nobile cavaler - schimbă călăul deodată tonul - sigur că nu !... Eu, fiindcă l-am ajutat pe baș-azap, mi-am permis să-i îmbrac șalvarii care tot n-aveau croială ca să-mbrace și țeapa. Aceștia sunt șalvarii lui, ai uniformei lui, iar faptului că glorioasa voastră pelerină are aceleași culori cu șalvarii azapilor, îi trebuiesc căutate altfel înțelesurile, nu la un păcătos ca mine !

- Bine; bine dragul nostru - spuse mai marele conclavului, simțindu-se mai în stare decât tânărul său rival care de-abia acum se deștepta - să lăsăm această întâmplătoare asemănare și să ne spui mai bine ce-ai reușit cu tipograful.

- Am reușit măria ta; poftiți !... Poftiți, vă rog documentele !... - se scormoni călăul prin buzunarele șalvarilor până scoase din ele niște hârtii ca un fel de "libellus" asemănător celui care stătea pe masă. Și, netezindu-le, adică întinzându-le mototoleala cu copitele unghiilor sale, le așează printre celelalte documente în fața marelui magister adăugând:

- L-am dus pe nenorocit asnoapte la atelierul său, că tot îl atrăgea mirosul grasei ăleia de Margarethe, și l-am pus să tipărească aceste foi care, de fapt, se vor tipări deabia peste mai mulți ani. Ele încă nu sunt scrise, dar se vor scrie curând așa cum vi le prezint eu, acuma, atrăgându-le înaintea timpului lor, special pentru știința măriilor voastre.

- Mulțu... dădu să-l concedieze magisterul, dar nu mai apucă să termine cuvântul deoarece, livid dar lucid de data aceasta, adică revenit la luciditatea sa rea, cavalerul rău și carierist contrazicea vehement și acuzator totul:

- Blasfemie ! - acuza el - Curată blasfemie !... Blasfemie la

adresa logicii, blasfemie la adresa scolasticii ! Se răsucește-n mormânt Aristotel și ne blestemă Sfântul Toma d'Aquino dacă ascultăm palavrele acestui nemernic ! Auziți blasfemie: Ele nu sunt încă scrise, dar el ni le aduce tipărite; ele se vor tipări peste mai mulți ani, dar el l-a dus asnoapte pe tipograful cu care-a stat încarcerat aici sus în cetate, să le tipărească jos, lângă Sankt Lorenz. Omul ăsta aiurează, cinstiți magisteri ! Aiurează sfidând legile logicii și ale scolasticii !

-Aveți dreptate, cinstite cavaler, răspunse superior călăul: nici logica și nici scolastica nu ajung la metafizica științelor mele și, mai ales, ale voievodului meu !... Dar metafizica aceasta vă pune pe masă scrieri care încă nu s-au scris și tipărituri care se vor tipări peste câțiva ani. Nu contează când se vor tipări; tolba mea le va strânge pe toate. Pentru că cineva, chiar dacă spiritul meu va veghea din altă lume, va trebui să le tipărească spre adevărul vieții voievodului meu și sfidarea minciunilor care s-au tipărit acum. Eu am strâns și documente care s-au scris, și documente care nu s-au scris încă, dar care, sigur lucru, se vor scrie. Le-ați citit cu ochii domniilor voastre.

- Un mincinos; un șarlatan; ne-a pus pe masă hârtii goale ! - strigă cavalerul fluturând în mâini într-adevăr, niște hârtii goale.

- Aveți dreptate, răspunse neclintit monstruosul personaj conștient că-i înfricoșează oricât de umil se purta - unele sunt scrise, pentru că s-au scris, iar altele sunt goale, pentru că nu s-au scris încă. Dar se vor scrie; v-ați convins de asta pentru că le-ați citit cu ochii domniilor voastre. Le-ați citit, sau nu le-ați citit ?

- Le-am citit – recunoscură în cor cavalerii dominați de privirile ochilor lui bulbucați asimetric.

- Atunci fiți fericiți că ați putut citi o scriitură chiar înainte ca ea să fie scrisă și credeți în puterile voievodului meu și în științele pe care numai el le cunoaște. Este, doar, os de cavaler de-al măriilor voastre și trebuie să fiți mândri de asta !

Și, chiar îi convinse, cu fascinația exercitată asupra acelei

întregi mese de conclav, să fie mândri și să nu mai întrebe cum unele documente erau scrise iar altele nescrise, de vreme ce ei le putuseră citi cu ochii lor. Se simțiră devenind mândri pentru că putea fi aceasta una dintre invențiile cu care ordinul lor își va recăpăta faima, cum îi liniștea și-i trăgea spre îndemnul călăului aceluia oriental chiar marele lor magister.

Numai cavalerul încăpățânat și ambițios, care voia a se impune ca spirit lucid al conclavului, nu se lăsa și privea tâmp spre hârtiile goale pe care, chiar ochii lui intransigenți văzuseră mai înainte literele pe care le citise și al căror înțeles îl pricepuseră prea bine toți cei din jurul mesii. Derutat, dar îneverșunat în neîncrederea sa, el bombănea ca mai înainte:

- Unde-i logica ?… Unde-i scolastica ?… Se răsucește Aristotel și ne desfide Sfântul Toma… - pentru ca, deodată, dându-și seama de încă un argument, strigă demascator: Să chemăm străjile; ele ne vor confirma că acest om minte, pentru că n-a părăsit as-noapte castelul. Da; nici el, nici tipograful ! Au dormit aici, sub pază !

- Nu e nevoie de străji; recunosc eu că e-ntru tocmai cum spune nobilul cavaler - se dovedi călăul a fi și mai cavaler. Dar eu vă rog să vă mai uitați odată pe hârtii și să le vedeți scrise, nu albe.

- Se poate așa ceva ? - întrebă marele magister.

- Se poate, măria voastră - răspunse călăul amuzat, dar sigur pe jucăria ce-o mânuia - de vreme ce s-a putut odată, se mai poate încă o dată. Vă rog priviți și citiți ! - Și întinse din nou hârtiile spre mâinile cavalerului intransigent, recunoscând cu seninătate: Cât de dormit, da, am dormit aici, sub pază, alături de tipograf. Doar spiritele noastre s-au dus dincolo și v-au adus ce punem pe masă. Iar despre Aristotel, nu vă fie teamă că se răsucește; spiritul lui e de multă vreme înșurubat pe spiralele metafizicii.

- Aristotel nu poate să... încercă un protest cavalerul redevenit lucid și agresiv.

Dar marele magister îl opri punându-i autoritar în mână

hârtiile și obligându-l să le citească tare, cu voce cât mai tare și rostire cât mai rară, ca să-nțeleagă toți cei care, pe scaunele lor cu spătare înalte, încă se mai țineau cu mâinile de fund, privind cu oarecare teamă la monstrul spăsit care purta șalvari din mătasea pelerinelor lor, cu toate că pretindea a fi fost croiți pentru un baș-azap.

5

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Povestirea tipărită în limba slavă despre viața lui Dracula și datată astfel : „În anul 6994 (1486) februarie 13, a scris (Ghideon) cel de mai înaintea mea (aceste rânduri). Apoi, în anul 6998 (1490) ianuarie 28, am tălmăcit-o eu…"

„A fost în Țara Muntenească un Voievod creștin de credință grecească, anume Dracula, pe limba românească, iar pe a noastră diavol, atât era de neiertător. Așa i-a fost numele, așa i-a fost viața:

I. Odată au venit la dânsul soli de la împăratul turcesc. Când au intrat la dânsul și s-au închinat după obiceiul lor, iar turbanele lor nu le-au scos din cap, el i-a întrebat: „De ce faceți așa ? Veniți la un mare stăpânitor și-mi faceți o astfel de rușine." Și au răspuns: „Astfel de obicei are stăpânul nostru și țara noastră !" El le-a răspuns lor: „Și eu vreau să întăresc legea voastră, să o țineți cu tărie". Și a poruncit să le înțepenească turbanele pe cap cu un cui mic de fier. Și le-a dat drumul, spunându-le: „Mergeți, spuneți stăpânului vostru: el este învățat să rabde această rușine de la voi, noi nu suntem învățați; să nu trimită obiceiul său la alți stăpânitori, care nu voiesc să-l aibă, ci să-l ție pentru dânsul".

II. Împăratul foarte s-a supărat pentru aceasta și a pornit cu oaste împotriva lui și a venit asupra lui cu multe puteri. El a

adunat oastea cât avea și a lovit pe turci noaptea și a nimerit o mulțime dintre dânșii și nu a mai putut să se bată cu oameni puțini împotriva marii oștiri și s-a întors înapoi. Și pe cei care au venit cu dânsul din această luptă, a început el însuși să-i cerceteze. Care era rănit la față, aceluia îi dădea mare cinste și-l făcea viteaz al său, care era rănit la spate, pe acela poruncea să-l puie în țeapă, spunându-i în loc de prohod: „Tu nu ești bărbat, ci femeie". Și atunci când a pornit iar împotriva turcilor, astfel a vorbit întregii lui oști: „Cine se gândește la moarte, acela să nu meargă cu mine, să rămâie aici". Împăratul, auzind aceasta, a plecat cu mare rușine; a pierdut oaste nenumărată și nu a îndrăznit să meargă mai departe împotriva lui.

III. Împăratul a trimis la dânsul un sol, să-i dea bir. Dracul a cinstit mult pe solul acela și i-a arătat toată averea sa și i-a spus: „Eu nu numai că vreau să dau bir împăratului, ci cu toată oastea mea și cu toată visteria vreau să merg la dânsul la slujbă. Cum îmi va porunci, așa îl voi sluji. Și tu dă de veste împăratului, când voi merge la dânsul, să poruncească împăratul să nu mi se facă nici un rău în țara lui, mie și oamenilor mei. Iar eu voi merge la împărat, curând după tine, și voi aduce birul și însumi voi veni la dânsul". Împăratul auzind aceasta de la solul său, că Dracula vrea să vie la dânsul în slujbă, i-a trimis cinste și multe daruri și a fost foarte bucuros, căci pe atunci se războia cu împărații și cu țările din răsărit. Și îndată a trimis pe la toate cetățile și prin țară, ca atunci când va veni Dracula, nimeni să nu facă nici un rău lui Dracula, ci încă și cinste să-i dea. Dracula a pornit, adunându-și toată oastea, și pristavii împăratului erau cu ei și i-au dat mare cinste. El a străbătut prin țara aceluia vreo 5 stadii și pe neașteptate s-a întors și a început să prade cetățile și satele și a prins mulțime mare și i-a tăiat, pe unii turci îi punea în țeapă, iar pe alții îi tăia în două jumătăți și-i ardea, pe nimeni nu a lăsat… Pe alții, care sunt creștini, i-a mânat în țara lui și i-a așezat acolo, și luând mare mulțime de avere s-a întors înapoi. Iar pristavilor acelora

le-a dat drumul cu cinste, spunând: „Mergeți, povestiți împăratului vostru ce ați văzut. Cât am putut, atâta i-am slujit, și dacă slujba mea îi va fi plăcută și eu încă îi voi sluji așa, după cum îmi este putința”.

Împăratul nu a putut să-i facă nimic, ci a fost înfrânt în chip rușinos.

IV. Și așa de mult ura răul în țara lui, încât dacă cineva făcea un rău, furt sau tâlhărie, sau vreo minciună sau nedreptate, nici unul dintre aceștia nu rămânea viu. Fie că era boier mare sau preot sau călugăr sau om de rând, chiar dacă cineva avea mare bogăție nu se putea răscumpăra de la moarte. Și atât de temut era, încât era într-un loc al lui un izvor și o fântână și la această fântână și la izvor veneau mulți călători din multe părți și mergeau mulți oameni și beau din fântână și din izvor, căci apa era rece și dulce. El a așezat la acea fântână, în loc pustiu, o cupă mare și minunată de aur. Și cine voia să bea din acea cupă o punea înapoi la locul acela și, cât a ținut vremea lui, nimeni nu a îndrăznit să ia acea cupă.

V. Odată au venit la dânsul din Țara Ungurească doi călugări latini după milostenie. El a poruncit să-i așeze deosebit și a chemat la dânsul pe unul dintre ei și i-a arătat în jurul curții o mulțime nenumărată de oameni în țepe și pe roate și l-a întrebat: „Oare bine am făcut aceasta și cum îi poți socoti pe cei ce sunt trași în țeapă ?” Acela a spus: „Nu, stăpâne, rău ai făcut, pedepsești fără milă, se cuvine stăpânului să fie milostiv. Iar cei ce sunt în țepe sunt mucenici”. A chemat și pe al doilea și l-a întrebat la fel. Acela a răspuns: „Tu, stăpâne, ești pus de Dumnezeu, ca pe făcătorii de rele să-i pedepsești, iar pe făcătorii de bine să-i miluiești. Iar aceștia au făcut rău, după fapta lor au fost răsplătiți”. El a chemat pe cel dintâi și i-a spus: „De ce din mănăstirea și din chilia ta umbli pe la marii stăpânitori, neștiind nimic ? Iar acum, tu însuți ai spus că aceștia sunt mucenici. Eu vreau să te fac și pe tine mucenic, ca și tu să fii cu ei mucenic”. Și a poruncit să-l puie îndată în țeapă. Iar

celuilalt a poruncit să-i dea 50 de ducați de aur spunând: „Tu ești un om înțelept” și a poruncit să-l ducă cu trăsura cu cinste până în Țara Ungurească.

VI. Odată a venit un oarecare negustor străin din Țara Ungurească la cetatea lui. Și după porunca lui a lăsat căruța lui pe ulița orașului, înaintea casei și marfa lui din căruță, iar el însuși dormea în casă. Și a venit cineva și a furat din căruță 160 de ducați de aur. Negustorul s-a dus la Dracula și i-a spus de pierderea aurului. Dracula i-a spus: „Du-te; în această noapte vei avea aurul”. Și a poruncit să se caute hoțul prin tot orașul, spunând:”Dacă nu se află hoțul, atunci voi nimici tot orașul”. Și a poruncit să se aducă aurul său, să-l așeze în căruță în timpul nopții și a mai adăugat un zlot. Negustorul, sculându-se, a găsit aurul și a numărat o dată și de două ori; s-a aflat un zlot mai mult. Și s-a dus la Dracula și i-a spus: „Stăpâne am găsit aurul. Și iată: este un zlot mai mult, care nu este al meu”. Atunci au adus și pe hoț și cu aurul. Și a spus negustorului: „Mergi în pace, dacă nu mi-ai fi spus despre zlot, eram gata să te pun în țeapă cu acest hoț”.

VII. Odată mergând el pe drum a văzut la un oarecare siromah o cămașă foarte ruptă. Și l-a întrebat: „Oare ai femeie ?” El a răspuns: „Am, stăpâne”. El a spus: „Du-mă la casa ta, să o văd”. Și a văzut pe femeia lui, tânără fiind și sănătoasă. Și a spus bărbatului ei: „Oare ați semănat in ?”. El a răspuns: „Stăpâne, am mult in” și i-a arătat mult in. Și a spus femeii lui: „De ce ești leneșă față de bărbatul tău; el este dator să semene și să are și să te hrănească, iar tu ești datoare să faci bărbatului tău îmbrăcăminte curată și frumoasă, iar tu nici cămașă nu vrei să-i faci, sănătoasă fiind la trup. Tu ești vinovată, iar nu bărbatul tău. Dacă bărbatul nu ar fi semănat in, atunci bărbatul ar fi vinovat”. Și a poruncit să-i taie mâinile și trupul ei să-l puie în țeapă.

VIII. Odată a venit la dânsul un sol de la craiul unguresc Matiaș, om mare, boier de neam polon; și i-a poruncit să stea cu el la masă. Și lângă dânsul se afla o țeapă foarte groasă și înaltă, aurită peste tot. Și a întrebat Dracul pe sol: „Spune-mi, de ce am făcut așa această țeapă ?”. Solul atunci s-a înfricoșat tare și a spus: „Stăpâne, așa mi se pare, vreun om mare a greșit în fața ta și vrei să-i faci moarte mai cu cinste decât celorlalți”. Dracula a spus: „Adevărat ai spus. Tu ești solul regal al marelui stăpân, pentru tine am făcut această țeapă”. Acela a răspuns: „Stăpâne, dacă voi fi făptuit ceva vrednic de moarte, fă ce vrei, căci ești judecător drept, nu tu vei fi vinovat de moartea mea, ci eu singur”. Dracula a râs și a spus : „Dacă nu mi-ai fi răspuns așa, în adevăr ai fi fost pe această țeapă”. Și l-a cinstit mult și l-a dăruit și i-a dat drumul, spunând: „Ție în adevăr se cuvine să umbli solie de la mari stăpânitori, căci ești învățat să vorbești cu stăpânitorii cei mari, alții să nu îndrăznească, ci mai întâi să fie învățați cum să stea de vorbă cu stăpânitorii cei mari”.

IX. Astfel de obicei avea Dracula: Ori de unde venea la dânsul un sol, de la împărat, de la rege, și nu era îmbrăcat în chip ales și nu știa să răspundă la cursele ce le întindea, atunci îl punea în țeapă, spunând: „Nu eu sunt vinovat de moartea ta, ci stăpânul tău sau tu însuți. Nu-mi faceți vină. Dacă stăpânul tău te-a trimis la mine, la un stăpânitor înțelept, atunci stăpânul tău te-a ucis. Dacă singur ai îndrăznit să vii, nefiind învățat, atunci singur te-ai omorât”. Unui astfel de sol îi făcea o țeapă înaltă și aurită peste tot, și-l punea în ea. Și stăpânului lui îi scria aceste cuvinte, prin alții: „Să nu trimită la un stăpân înțelept în solie un om cu minte puțină și neînvățat”.

6

Citind cu glas tare și, mai ales, simțindu-se ascultat, mai tânărul,dar nu prea tânărul cavaler, își reveni în apele sale ambițioase. Mai ales că, spre sfârșitul povestirilor despre Dracula care constituiau un opuscul ce se dorea a contrazice

uneori cele tipărite de Heintz Szacsz la comanda perfid-răzbunătoare a judelui și pârgarilor din Siebenburgen, atunci când se descriau acele țepe frumos aurite pentru soli de seamă cum ar fi fost chiar cei din jurul mesii, îi văzu pe măreții cavaleri topiți de frică și săltând în scaune ca și cum ceva li se înfigea. Și redeveni impertinentul care se vedea făcând carieră peste rândul altora, întrebând el înaintea marelui magistru:

- Ei, și ce ai de spus cu asta ?

Călăul, însă, îl cântărise, așa că, fără jenă se întoarse spre cei din capul mesii privindu-i cu ochii săi ceacâri și întrebând:

- Pot să vorbesc, măriile voastre ?

- Vorbește ! - îi îngădui cu o undă de simpatie venerabilul care prezida în superba tunică stacojie. cercetându-i mai cu interes, parcă, șalvarii ce iscaseră atâtea discuții și triunghiul de păr rămas pe creștetul ras, ca un capac prin care se putea pătrunde la înfiorătoarele sale taine.

- Măriile voastre, spuse el scormonind în jos, ca și cum s-ar fi pregătit deodată să ridice privirile și să lovească... Măriile voastre, repetă el întinzând mâna după hârtiile pe care, cavalerul ce le citise cu glasul său cam pedant și provocator, le păstra ca pe un bun propriu îndepărtându-le pentru ca el să nu le poată apuca... Măriile voastre, cele ce ați văzut în aceste hârtii sunt o mare dovadă !... O mare dovadă ! - strigă el, deodată furios, văzând că-i erau îndepărtate de vigilența celuilalt și nu le putea apuca - O foarte mare dovadă a dreptății voievodului și domnitorului meu ! Dar - începu el să șuiere parcă amenințând supărat că i se confiscau hârtiile – sunt și dovada științelor noastre oculte pe care le-am studiat bine preluând energii și magnetisme din sufletele celor pe care i-am pedepsit !...

Și, cu scârbă, ca și cum un semnal interior îi confirma că răzbunarea se petrecuse, dădu din degetele sale terminate cu mici copite, ca și cum nu mai avea nevoie de nimic din ceea ce ferea cavalerul. Iar procurorul cel rău și vârstnic asemenea marelui magistru, profită de ocazie și, punând mâna pe hârtii, îi aprobă:

- Poți să continui.

- Păi continui, măria ta; sigur că eu continui ! Cum să nu continui dacă e-n cauză demnitatea voievodului meu, prin minciunile acelor sași de la curbura Carpaților care l-au plătit pe nefericitul tipograf să le tipărească. Eu vă dau o scriitură care n-a fost încă tipărită, dar care se va tipări și va afla o lume-ntreagă că voievodul meu a fost crud și neiertător, dar cu dușmanii cei răi; și nu neapărat din pofte sângeroase. Ia cititți în porcăria asta de libellus famosus tipărită aici, jos, sângă Sankt Lorentzkirche, cum scrie că a tras în țeapă oameni femei și copii, bătrâni și tineri !... Nu-i adevărat; a tras în țeapă dușmani care ridicau arma împotriva lui, sau care furau din bunurile lui și ale norodului lui !... Ia uitați-vă ce scrie în opusculul tipografului: "De asemenea, el a născocit o tortură teribilă, îngrozitoare și de neînchipuit pentru altă minte, încât a poruncit să se tragă în țeapă mame și copii sugari, de un an, sau doi, sau mai mult. Și copilașii au apucat sânii mamelor, iar mamele i-au apucat pe ei. A și despicat sânii mamelor, iar pe copii i-a împins cu capul în despicătură și abia după aceea pe ele le-a tras în țeapă. Asemenea mari torturi și dureri n-a născocit niciunul dintre tiranii și prigonitorii creștinismului, nici Herodes, nici Nerone, nici Diocletian nu au născocit chinuri ca acest tiran"... Așa scriu aceste minciuni, măriile voastre; dar eu vă spun că sunt scrise numai ca să vă facă pe măriile voastre să-l dușmăniți pe acest bun domn creștin care, de fapt, s-a răzbunat astfel pe păgâni și pe cei înarmați, nu pe mame și copii !... Asemenea grozăvii sunt făcute ca să ajungă la urechile Papei, care-l susține. Iar ticălosul de tipograf, le-a tipărit numai ca să ia bani pe ele. Că oamenii dau bani pe ele !... Hârtiuțele astea se vând la Sankt Lorentzkirche, cum se vând indulgențele; că omenirea s-a spurcat; oamenii nu mai vor doar cărți cuminți și sfinte; ei vor acum să citească despre crime și violuri care-i înfioară, iar mârșava invenție a tiparului le face această plăcere ca și cum i-ar gâdila pe lângă floci, așa de rău s-a pervertit omenirea !... Dar eu n-am să las ca

voievodul meu să fie necinstit prin invenția asta a tiparului după urma căruia multă lume ar vrea să câștige. Unii să câștige onoruri și favoruri în oarece demnități, iar alții să câștige bani; bani mânjiți cu căcatul scriiturii lor !... Măriile voastre, eu mă răzbun !...

- Stai, stai... stai liniștit ! - rostiră deodată mai multe voci văzând cum, în ochii aceia inegal bulbucați, scânteiau privirile lui tulburi și galbene ca fumul de pucioasă.

- Măriile voastre - nu ținu el seama - eu v-am dat să citiți cele ce vor fi scrise de-abia peste ani ! Și, care nu vor ascunde cruzimea lui, ci vor spune doar adevărul către cine o îndrepta. Iar eu, pentru că eu sunt mâna lui și arma lui, nu-mi voi ascunde deloc cruzimea față de cei ce-au mințit. Îi voi trage în țeapă cum știu eu mai rău. Le voi înfige pari neciopliți și cu așchii, voi arde cu foc pe dinafară în vreme ce-i voi pătrunde pe dinăuntru. Le voi hărșcâi boașele cu un cuțit neascuțit, deși vor pomeni toți bunicii și străbunicii dintr-ale căror ouă au ieșit, până vor ajunge să scape de ale lor ! Le voi sfârâi....

- Taaaci... Dragul nostru, taci; nu-i nevoie să ne descrii tot ! - îl imploră magisterul simțind cum și pe el, cu toată bătrânețea, îl furnică locurile acelea... Te rugăm să taci; adică să nu ne mai spui din astea, ci...

- Ci ?

- Ci să ne demonstrezi că-ntradevăr, ceea ce se aude aici, peste cetatea noastră, ceea ce ni se comunică nouă, ca mari cavaleri ai ordinului, vine chiar din partea cavalerului nostru Vlad, fiul lui Vlad care a fost dăruit chiar aici, din chiar mâna împăratului, cu ordinul nostru sfânt al Dragonului Răsturnat, care simbolizează, așa cum bine se știe, răsturnarea și învingerea dușmanilor noștri păgâni.

- Ordinul și legile lui ! - răsună deodată bubuitor corul tuturor cavalerilor ridicați în picioare la pomenirea menirii pentru care juraseră credință.

Iar călăul înțelese că trebuia să rămână smerit până ce, la semnul magisterului, ei se reașezară producând celălalt zgomot,

al tragerii scaunelor pe care el le vedea ca niște scuturi așezate de cavaleri în dreptul locului amenințat de poveștile sale.

Dar se înșela. Ritualul cavaleresc avusese și darul de a-i repune pe toți în starea lor bună și lucidă, intransigenți față de arătarea de dinaintea lor.

- După cum ați văzut, măriile voastre, începu el, alte tipărituri, pe care historia le va scoate la iveală, vor arăta adevărul față de minciunile negustătorilor pe care el i-a pedepsit nu numai pentru că nu au vrut să-i plătească birul, dar au uneltit împotriva lui ajuntându-i la uzurparea tronului său pe alții; dându-le bani și arme ca să-l ucidă pe voievodul meu și să ajungă oameni ai lor pe tronul nostru. El n-a pedepsit nici copii, nici mame, nici bătrâni, decât dacă s-or fi aflat sub copitele cailor pe care a dat năvală-n dușmani. El i-a pedepsit pe uneltitori, sau pe cei care voiau să-l ocupe. Tipăritura pe care ați citit-o mai înainte, arată asta prea limpede…

Mâinile mai multora dintre cei din jurul mesii se-ntinseră spre hârtii. Dar, din scaunul său de onoare, apropiat celui al bătrânului Magister Maximus, procurorul marelui ordin fu cel mai iute în a le confisca, așa cum îi permitea și funcția.

- Rămân la noi aceste documente ! -proclamă el punându-l la punct pe adversarul mai tânăr care, egocentric, încă stătea cu mâna-ntinsă, socotindu-se în drept. Și, aplecându-și ochii scormonitori asupra lor, procurorul începu o amănunțită cercetare forțându-și privirile presbite.

Pentru ca, deodată, fără a se mai dumiri nici singur dacă trebuia a rosti cu satisfacție personală sau cu dreptul la acuzație pe care i-l dădea rangul, să-i strige cavalerului care, desigur, îi râvnea locul:

- Unde-ai citit, domnia ta, cavalere, cele ce-au ascultat urechile noastre ?

- Ce anume ? întrebă acela înțepat.

- Povestirile. Povestirile pe care ni le-ai prezentat de sorginte slavă, despre fiul fostului nostru cavaler. Povestirile la care face referință interogatul nostru - veni răspunsul ca un gând

de răzbunare.

Și, cam în același fel, accentuându-se cu înțeles cuvintele protocolului cavaleresc, sună și replica.

- Le-am citit chiar în hârtiile pe care le țineți în mâna voastră, mărite magister procuror; cele pe care le-ați luat cu mâna voastră de pe masă, de unde le pusesem eu.

- Da ?...

- Da !

- Acestea sunt ?

- Acestea !

- Scrie pe ele " Scrisoarea lui Vlad Voievod trimisă brașovenilor la anul 1456" ?

- Scrie ! - continuă celălalt înfruntarea.

- Scrie pe alta " Scrisoare către Măria Sa Mathias Corvinus, trimisă din cetatea Giurgiului la 11 fevruar 1462" ?

- Scrie.

- Scrie pe acest libellus despre Dracole Wida Tyranu că e tipărit de Heinz Szacsz aici la Nürenberg ?

- Scrie.

- Și, atunci, unde scrie despre poveștile alea slave, unde scrie ? ! - întrebă procurorul îndreptând intransigent obrazul păros și, cu mâna tot păroasă, aruncându-i în scârbă hârtiile după care acela tânjise - Unde scrie ? !...

- Unde să scrie ? Aici scrie ! - rosti cavalerul cu buzele sale subțiri de sub care ieșeau dinții lucioși.

- Nu scrie nimic ! - proclamă procurorul către conclav cu glas inchizitorial. Domnia sa a comis o blasfemie făcându-se a citi hârtia albă.

Nimeni nu mai pricepea nimic din înfruntarea celor doi, înafara concurenței pe care și-o arătau pe față. Ba, cavalerul cu obraz pergamentos și priviri care treceau prin tine ca o flacără fanatică, chiar nu se sfii să insinueze:

- Când presbiția îmbătrânește privirile, pericolul e nu numai că nu vezi ce scrie, ci că ajungi să nu vezi cea ce este în interesul ordinului.

Și, cu satisfacția replicii date, se aplecă asupra hârtiilor răsfoindu-le cu degete apucătoare.

Dar, deodată, oricât de apucătoare ar fi fost, degetele lui subțiri se desprinseră de hârtie și se desprinseră unul de altul, într-un tremur tot mai puternic. Un tremur tot mai puternic și tot mai de sine stătător, de parcă fiecare deget ar fi străduit să se desprindă de celelalte, să se desprindă de mâna care le ținea laolaltă, să zboare, să scape, să se ferească de blestemul care le făcuse să atingă hârtiile acelea ce se dovedeau a fi, într-adevăr, drăcești hârtii otrăvite cu o nebuneală care-ți lua mințile.... Si, pe măsură ce hârtia se dovedea mai albă și mai nescrisă, mai curată și mai neatinsă de cerneala tiparului pe care, cu ochii săi cei buni și încă tineri cavalerul o văzuse prea bine și o citise prea limpede mai înainte, degetele lui se-nfiorau și se rășchirau într-un tremur tot mai puternic, de parcă fiecare falangă și fiecare unghie ar fi jucat de sine stătătoare la un îndemn drăcesc pe care nu-l puteai opri cu nici un fel de voință.

- Nu se poateee ! - urlă el înnebunit - e o mârșăvie prin care vrei să mă compromiți; ai schimbat hârtiile !...

- Ba se poateee ! - șuieră amenințător, recăpătându-și toate funcțiile inchizitoriale, procurorul - se poate; pentru că astea sunt hârtiile de pe care tu te-ai făcut că citești, ca să induci în eroare mărețul nostru conciliu !... Se poate - mai adăugă el ca-ntr-o sentință definitivă - se poate, și-ai să ne spui aici ce complotezi împotriva ordinului, mână-n mână cu pocitania asta pe care ne-ai adus-o drept mărturie !

- Pocitania asta ? - păru cavalerul să-și dea seama de gravitatea acuzației.

- Da, pocitania asta cu șalvari în culorile înaltei noastre distincții a pelerinelor !

Cu binecunoscutele-i inflexiuni acuzatoare pe care le recăpătase prin dominarea situației, suna atât de acuzator glasul procurorului încât rivalul său cu obraz pergamentos se simți deodată mic, nevolnic, neajutorat și chiar derutat, simțind

nevoia să repete prostește întrebarea:

- Pocitania asta ?

- Da: pocitania asta cu duhoare de hoit, veni răspunsul ca și cum l-ar fi băgat în aceeași oală a mirosurilor.

Tembelizat complet, cavalerul păru s-asculte supus de-un ordin aplecându-se spre călău ca spre a-l mirosi.

Dar, deodată, degetele lui înfiorate se-nfipseră în gâtul gros al aceluia, iar glasul său porunci cu deplină iluminare în privința celui care provocase totul:

- Răspunde tu; răspunde tu, spurcăciune !... Răspunde tu de ce sunt albe foile de pe care, eu, prea bine am citit adineaori. Răspunde tu !

Glasul lui și poruncitor dar și înfricoșat, căzu, însă, în gol. Călăul făcu o mică mișcare din buze și nări ca și cum doar și-ar fi tras mucii, și, fără nici un efort, se scutură de toată strânsura poruncitorului cavaler.

- Răspunde tu ! - mai striga încă acela.

Dar călăul rosti bădărănos:

- Răspund; bine-nțeles că răspund.

- Răspunzi de ce e hârtia goală ? - se miră indignat cavalerul căutându-și salvarea.

- Bine-nțeles că e goală, dacă va fi scrisă de-abia peste douăzeci de ani iar, tipărită, și mai târziu ! - răspunse la fel de nepăsător călăul.

- Peste douăzeci de ani ? !... Și, atunci... atunci, cum am putut-o eu citi acuma ? !

Călăul îl privi calm, dar tăcu lăsând inteționat o pauză. Precum pauza aceea pe care o făcea când ridica securea, înainte de-a o repezi în ceafa condamnatului. Pauză amenințătoare, care îi împinse chiar pe unii dintre cavaleri să-ngâime:

- Da: cum a putut-o el citi acuma ?

Pe picioarele sale scunde, călăul se retrase doi pași spre a-și putea lărgi cât mai mult gestul reverenței. Iar, abia la sfârșitul acesteia, cu deplină sinceritate și credință, le dărui tuturor răspunsul:

- Prin bunăvoința voievodului și domnitorului meu, măriile voastre !... Prin bunăvoința lui se poate orice. Chiar și a citi cu douăzeci de ani mai înainte ceea ce abia apoi va fi scris !

Urmă o tăcere deplină. O mare mirare și o mare înfiorare cuprindea întregul conclav al cavalerilor pe care, smeritele priviri de pucioasă ale călăului îi fascina într-un mod misterios. Pe fiecare îl fascina dar, pe unul dintre ei, tocmai pe cavalerul ce dorise a se dovedi cel mai agresiv, îl copleșea cu uimite neîncrederi. Ceea ce, dădu magisterului procuror curajul unui ton de neîndoielnică poruncă:

- Atunci, pune-l să mai citească o dată !... Încă o dată !... Acum !... Tot cu douăzeci de ani mai înainte, dar ceva mai puțin c-un sfert de oră, cam cât a trecut de când a citit prima dată.

- Să-l pun să mai citească o dată povestirile slave ? - întrebă supus călăul, obșnuit din meseria lui a cere confirmare deoarece, odată tăiat, gâtul nu se mai putea lipi la loc.

Iar magisterul procuror, amintindu-și de servituți, ceru cu privirile îngăduința marelui magister și, apoi, confirmă:

- Da: să mai citească odată acele povestiri care se vor scrie abia peste douăzeci de ani.

- Nimic mai simplu ! - rosti deloc impresionat călăul, pregătindu-se să-și ia în primire victima.

7

După ce citi pentru a doua oară, întrutotul identic cu prima, întregul text ce se vedea cum nu se poate mai bine tipărit pe hârtiile din mâna-i tremurândă, lucidul cavaler așeză foile pe masă într-un semn de mare și nedumerită îngândurare. Și deodată se repezi apucându-le din nou. Le pipăi, le întoarse pe-o față și pe alta, citi la întâmplare un rând, apoi altul, se convinse de ceva privind la călău ca să i se confirme convingerea și așeză din nou textul pe masă, ca o dovadă în fața tuturor, rostind cu încredere:

- Așa e scris.

Dar magisterul procuror care, mai sigur pe el acum, părea a fi înțeles mai multe, îl ignoră.

- Poate să fie scris, poate să nu fie scris. Noi avem aici un martor grăitor, ceea ce este mult mai important. Pentru că el neagă doar cele scrise în broșura scoasă de sub teasc de tipograful nostru. Cele ce am auzit acum, pentru a doua oară cu urechile noastre, iar nobilul nostru confrate cavaler a citit chiar cu ochii săi și a rostit cu buzele sale, înțeleg că au fost poruncite de măritul voievod Vlad Draculea, dar mâinile, mâinile care le-au făcut, sunt chiar acestea - arătă el spre degetele noduroase, terminate cu copite mici, pe care călăul le ținea la vedere, pe piept, într-o pioasă ascultare. - Mâinile acestea au făcut toate acele crime și mârșăvii, nu-i așa ? !

- Nimic nu-i mârșăvie, când faci din porunca domnului și stăpânului tău, măria ta, răspunse fără teamă, ca și cum ar fi rostit un citat de specialitate, călăul.

- Ai bătut cu ținte fesurile solilor sultanului ?

- Ehe, nu numai că le-am bătut, măria ta, dar am inventat eu țintele punându-l pe fierar să le turtească și să le ascută ca să intre subțire, fără prea mult sânge și fără să li se scurgă pe acolo creierii, lăsând și un mâner afară, pentru ca voievoul meu să le mânuiască după știința lui. Apoi, ca să rămână vii și conștienți până la tabăra sultanului, am căutat locurile acelea unde se îngemănează plăcile țestei, că eu știu bine ceea ce numesc grecii *ana-tomia,* care e sub piele; iar voievodul meu știe bine ceea ce numesc tot grecii *meta-fizica*, pe care o purtăm ca o emanație pe diferite straturi ale creierului, că noi suntem, foarte cunoscători și cu știință încât, dacă am fi aici, în apusul dumneavoastră cu universități, ne-ați face profesori mari ! Și, din cuiul meu țintit cum trebuie ca să nu fărâme osciorul, din știința lui, care mi-a desenat, cu *geo-metrie*, la care punct din creier să fac contactul, mânuind fin cuiele că urlau solii de crăpau pereții, le-am gâdilat acele ascunzișuri ale creierului încât ne-au spus tot: Și despre armată, și despre arme și despre locurile unde ascund iarba de pușcă; toate secretele armatei

osmanlâi. Că voievodul îmi făcea semn pe ce direcție, iar eu le gâdilam fin creierul cu vârful cuiului înfipt, de spuneau tot. Se zbăteau și spuneau chiar mai multe decât voiam noi să aflăm. Așa răsuceam eu, cu finețe, vârful cuiului printre vinișoarele creierelor lor, cum v-am spus; cu *geo-metrie*, că e tot cuvânt grecesc… Dar vă închipiți ce doare zgârietura asta mânuită de mine *geo-metric* pe creier ?… Doareee !…

- Bine, bine, bine ! Lasă asta ! - porunci procurorul apucându-se de tâmple, așa cum făcuseră mai înainte ceilalți cavaleri din jurul mesii apărându-și creștetul cu palmele și holbându-se unii la alții ca și cum ar fi căutat ajutor.

- Dar la mine nu doare, măria ta, decât puțin, insistă călăul - v-am spus, doar, că eu am știință, că astea sunt universitățile noastre învățate acolo, la marile porți ale orientului, când eram închis la Egrigöz împreună cu voievodul meu.

- Cum nu doare ? - se trezi însă, întrebând câțiva cavaleri pe care se vedea limpede că-i durea.

Ceea ce, în ciuda poruncii procurorului, făcu să continue discuția pe acest subiect:

- Măriile voastre, spuse ca de la catedra unei universități călăul, știința mea este să provoc durerea mare, pentru ca să nu se mai simtă apoi durerea mică. Adică, precizează el, una dintre științele mele: când vreau s-o fac așa !

- Și, când nu vrei ? - întrebă un cavaler fără să se mai poată abține.

- Când nu vreau, ehe ! - se-mpipotă arătania - ehe: am știința să provoc toate durerile iadului !... Să vedeți...

- Nu, nu; nu vedem ! - porunci magisterul procuror - zi fără dureri.

- Fără dureri - acceptă călăul concentrându-se asupra subiectului. Fără dureri, măriile voastre, noi, adică eu și voievodul meu, procedăm atunci când vrem să scoatem de la condamnați anumite energii; când vrem să li le preluăm, sau să studiem drumurile pe care ele le parcurg; pentru că lumea este formată dintr-un sistem de energii pe care noi am început

să-l studiem și avem rezultate. Creierele comunică unul cu altul nu numai prin vorbe, iar ordinele se pot da prin priviri sau prin fluxuri la mari distanțe. Așa că noi, nu cum spun proștii care nu ne cunosc, am fi vampiri și am bea sângele celor torturați. Noi le luăm energiile și le studiem, pentru ca apoi să le folosim fie împotriva altora de-ai lor, fie în alte îndeletniciri de care avem nevoie. Puterea voievodului meu e mare, fiindcă știe aceste secrete de a gâdila creierele, cum v-ați simțit și mările voastre gâdilați când am început a vă povesti cum am făcut cuiele și le-am înfipt încet, înceeet...

- Înceeet... înceeet... rostiră cu groază buzele cavalerilor: Înceeet...înceeet....

Până când, deodată, o poruncă se rosti cu putere:

- Înce…tează !

Ridicat în picioare, cavalerul smead, cu profil neiertător, redevenise lucid, poruncind în apărarea confraților săi care se țineau strâns de tâmple.

- Încetez, măria ta ! - rosti călăul ca și cum ar fi spus "puțin îmi pasă !"- dar mi-ați cerut să vă vorbesc.

- Vorbește despre altceva; treci la alta dintre povestiri ! - porunci și procurorul ca să nu se lase mai prejos și să nu-nceapă celălalt să domine din nou.

- Despre altceva, măria voastră; sigur că da: pot vorbi despre altceva. Să vă vorbesc despre cum l-am făcut mucenic pe călugărul acela care...

- Nu; fără mucenici !

- Atunci să vă spun cu cât respect m-am purtat față de înaltele fețe aurindu-le țepele ?

Cine știe din ce instinct, fie de curiozitate, fie ca să nu i-o ia înainte agresivul cavaler care-l concura și, oricum, spre a afla ceva ce-l interesa dar nu era atât de terifiant, magisterul procuror rosti după oarecare chibzuială:

- Ai vorbit de țepe de aur.

- Da, măria ta, am folosit și țepe aurite.

- Aurul ăsta, care e un metal miraculos, vă folosește la

energiile voastre, sau cum vrei să le spui, nu-i așa ?

- Oho !... Numai să mă vedeți când le fac, măria voastră !... Că eu le auresc. Pentru oamenii de rang înalt, eu le auresc ! - se mândri călăul parcă scânteindu-i aurul în priviri.

Atunci, mai puternic decât rațiunea, instinctul îl făcu pe marele procuror să piardă din mână discuția, rostind:

- Ai făcut țepe aurite pentru oameni de rang înalt așa cum...

- Da, măria ta, pentru oameni de rang înalt așa cum sunteți măriile voastre !

- Dar ai făcut deosebire - se trezi procurorul ridicând glasul ca să-l îndepărteze de la ce spunea - ai făcut deosebire între creștini și păgâni ?

- Mare deosebire, măria ta.

- Ce deosebire ?

- La creștini, aveam și un popă lângă mine, care le cânta veșnica pomenire.

- Hm, nu de asta-i vorba, rosti nemulțumit procurorul iarăși spre a nu-l lăsa să-i îngrozească.

- Atunci, poate fi vorba că, așa cum v-am spus, la pagâni le tăiam și boașele, așa, din superstiție, ca să piară sămânța lor - aminti călăul descrierea care le crease mai înainte cavalerilor gâdilituri înfiorate - Că-i descânt ouăle cu custura, să vă explic...

- Nu asta voi să știu ! - strigă procurorul; nu poveștile tale cu boașele osmanlâilor !

- Păi, la osmanlâi, mi-am zis că nu-i păcat, măria ta; - insistă însă călăul cu calm despre îndeletnicirile sale. Că, dacă ei tot sunt obișnuiți să-și taie prepuțul când intră-n viață, îi mai botez și eu odată când ies, c-o bucată mai mare, cu care-mi fac și eu farmecele ca să le piară sămânța; că, ce-i trebuie lui coaie pe lumea cealaltă ?

- Taci !... Taci că doare; începe să ne doară și pe noi - se scăpă procurorul simțind freamătul de pe celelalte scaune.

- Nu doare, măria ta, insistă călăul - că doare mai mult țeapa în care se zbate el, nenorocitul. Aici, în față, nu mai

doare, că eu îmi știu meseria bine... Știu meseria, măria ta !... Eu, dacă ți le tai, ți le tai deodată: Harșt !

- Termină !

- Termin, că nici mie nu-mi face prea mare plăcere când văd cum, în timp ce i le tai, mădularul mai zvâcnește o dată, parcă pentru a-și mai simți odată bărbăția... Da, da, nu vă mai holbați așa la mine; termin imediat, că vă văd firi sensibile care-nlemniți la ce vă spun eu. Dar vreau să vă garantez, măriile voastre că, dacă v-ar veni ceasul, vă puteți lăsa fără teamă în grija mea, deoarece sunt un foarte bun meseriaș. Eu vi le tai deodată: Harșt ! Și gata: ați scăpat de ele !... Că nu e tot una dacă un bun meseriaș face "harșt" și, gata, trece totul, sau te ia un nepriceput, cu un cosor cu lama cioantă, de ți le tot hârșcâie ca și cum ți le-ar tăia cu fierăstrăul.

Înlemniseră toți, nemaiștiind ce-ar putea să-și apere mai degrabă, sau nemainimerind încotro să-și îndrepte mai repede palmele apărătoare: în sus, spre cap, ferindu-și creierii de cuiele scormonitoare, sau în jos, spre celelate părți, ferindu-și-le cu tot ce aveau ele pe dinlăuntru și pe dinafară.

Îngroziți de cumințenia și firescul tonului cu care călăul vorbise despre toate acele cutremurătoare operațiuni ca și cum ar fi fost un tâmplar relatând modul cum se crestează și se îmbucă lemnul, privindu-l cât stătea de smerit lângă stâlpul ușii, cavalerii remarcară deodată strania lui asemănare cu acele scunde și groase colonade de piatră spre care coborau, din înaltul boltei ogivale, nervurile sculptate care o sprijineau. Da: era scund și gros. Avea un piept înfiorător și, din umerii ca două ghiulele, îi porneau păroasele brațe amenințătoare ale căror palme imense ajungeau, ca la cimpanzei, mai jos de genunchi. Un bust uriaș de pe care se desfăcea sutana călugărească, rămânând acel bust îmbrăcat numai în bunda de blană amestecată cu părul pieptului. Apoi, în jos, picioarele crăcănate, de pitic, peste care se revărsau în valuri îmbelșugate șalvarii de atlaz verde și roșu.

Era, leit, perechea colonadelor groase și bondoace pe care

se sprijinea înaltul elegant și alb al sălii, ca o corabie plutind în apele de vitraliu ale sveltelor ferestre. Stătea printre ele, ca și cum ar fi sprijinit și el pe ceafa bombată și-n crăcănarea curbă a picioarelor acele nervuri ce susțineau bolta. Și, numai țeasta mică, lucitoare, ca un os însemnat cu triunghiul negru al smocului de păr, contrasta cu capitelurile late și bogat ornate-n sculptură.

Toate acestea: și asemănarea și contrastul, și prezența lui stranie acolo, între neofiții din garda castelului care nu îndrăzneau să-l atingă și tresăltau la relatările lui mai abitir decât magisterii, duceau la o stare gravă de derută pe care o simțeau toți, chiar și lucidul cavaler care-și dădea seama că ar pierde orice șansă dacă s-ar lăsa în voia ei. Și, obligându-se la un act de voință, apucă din nou foile care stăteau pe masă în fața sa amintindu-și de un amănunt cu un pocal de aur lăsat la o fântână de răspântie, din care bea toată lumea fără să poată fi furat. De la acel amănunt ar fi încercat el o anumită chestionare depre puterile oculte ale celui al cărui duh plutea printre ei venind din toată povestirea. Așa că întinse mâna, apucă foile și dădu să citeze cu glas tare.

Dar, când ajunseră-n fața privirilor lui, foile erau din nou albe. Atât de albe încât, oricât de lucid și-ar fi impus să fie, cavalerul deveni și mai pământiu la obraz scăpând blestemul pentru care ar fi trebuit să-și facă multe cruci peste gură:

-Toți dracii !... Toți dracii dracilor, iar e albă !... Iar a fugit tipăritura !... Pocitania asta ne batjocorește !

Si, dându-i laoparte pe cei doi neofiți inzăuați care-l flancau pe călău, se repezi din nou în gâtul lui gros ca de taur din care ieșea gâjâit protestul:

- Eu nu batjocoresc pe nimeni, măria voastră; eu niciodată nu batjocoresc. Eu, sau respect, sau ucid.

- De data asta vei fi ucis tu ! - amenință cavalerul. Te vom judeca aspru !... Să ne spui imediat în ce constau vrăjile tale.

- Nu sunt vrăjile mele, e știința voievodului meu - înfruntă pentru prima dată direct călăul.

- Cum ai făcut să apară în fața ochilor mei tipăritura ?

- De ce nu mă-ntrebați cum am făcut-o să dispară ?

- Spune cum ai făcut-o să dispară !

- Spun, măria ta, sigur că spun, dacă sunteți bun să-mi dați hârtiile.

- Poftim !

Degetele sale negre și cu umflături amenințătoare, acelea care te înfiorau numai când te gândeai ce chinuri sadice erau în stare să producă, apucară foile și le aranjară rapid, cam cu prestidigitația cu care se măsluiau cărțile de joc. Ațintite ca-ntr-un magnetism asupra lor, privirile celor din jurul mesii văzură cum iese dintre ele sulul unei scrisori,

- Scrie pe aceasta că este scrisoarea trimisă de voievodul meu brașovenilor ? - întrebă călăul.

- Scrie - răspunse cavalerul concentrat ca nu cumva, sub ochii săi să se petreacă vreo înșelătorie.

- Scrie că e de la anul una mie patru sute cincizecișișase ?

- Scrie ! - confirmă acela.

Degetele făcute pentru strangulare și nu pentru mânuit hârtii, mai scoaseră un sul arătându-l tuturor:

- Scrie aici că este scrisoare trimisă măritului rege Matias ?

- Scrie - se concentră acela și mai mult pentru ca nu cumva să i se tulbure privirile.

- Scrie și data din fevruar una mie patru sute șaizecișidoi ?

- Scrie.

Călăul așează liniștit sulurile pe masă făcând o plecăciune către cei care-i permiseseră să se apropie și rămase în mână cu hârtiile mai mici, împăturite în in-sexto. Le privi o clipă, ca și cum le-ar fi transmis ceva din scânteierile ascunse ale ochilor săi, apoi le-mpinse sub privirile cavalerului a căror străduanie de a rămâne lucide era evidentă, chiar dacă mâinile îi fereau încă retezarea ceor de jos:

- Citiți, rogu-vă, mărite, tot frontispiciul acestui libellus.

Cu o mișcare seniorială prin care voia să-și precizeze nesupunerea și libera voință, cavalerul se apropie ca-ntr-un

hatâr și, în vreme ce marele magister schimba priviri pline de înțelesurile unei bătrâne înțelepciuni cu magisterul procuror, el citi:

- "În anul 1486, fevruarie 13, a scris cel de mai înaintea mea aceste rânduri"...

- În anul una mie patru sute optzecișișase, măriți cavaleri ! - sublinie călăul așezând foile pe masă spre a fi trecute din mână în mână și a se citi adevărul - Scrie una mie patru sute optzecișișase ?

- Scrie ! - recunoscură cavalerii și pipăind in-sexto-ul și citindu-i frontispiciul.

Smerit, călăul trecu înapoi, între cei doi paznici ai săi neofiți, făcu una dintre plecăciunile sale de prea mare respect ca să fie adevărată și întrebă:

- Iar noi, în care an al sfintei voastre biserici papale suntem ?

- In ano domini... începură să rostească încet buzele cavalerilor parcă descifrând ceva. Iar, când ajunseră să descifreze, rămaseră cu toții aproape muți de mirare, scoțând în cor un singur sunet uimit: aaaaa...

- Da, suntem aproape cu douăzeci de ani mai înainte, măriile voastre !

- Așa-i ! - confirmară cavalerii parcă dorind să se lepede de spurcata tipăritură ca de cosorul care le-ar fi retezat părțile moi.

- Cu douăzeci de ani mai înainte !... Păi, atunci, cum vrea măritul vostru nobil confrate cavaler să fie gata tipărite foile acestea ? !

- Așa-i ! - murmură conclavul din nou și, din nou dezicându-se și depărtându-se de foile acelea împăturite in-sexto.

Numai unul, cel care se voia mai lucid decât toți, desigur, pentru că s-ar fi visat conducându-i și încăpățânarea îl făcea să lupte prostește pentru aceasta, făcu gestul invers. Adică se apropie de acel *libellus* care zăcea pe masa de consiliu și nu se sfii să-l cerceteze. Dar, pe măsură ce privirile lui încăpățânate se dilatau mai mult, foile rămâneau tot mai albe și tot mai

nescrise în fața sa.

- Cum ai făcut să le ștergi ? ! - țipă el scos din minți și chiar ducând mâna la mânerul sabiei.

- Cum o să le șterg de vreme ce încă n-au fost tipărite ? - întrebă însă și călăul neclintit în bădărănia sa față de acela.

- Atunci cum ai făcut să le tipărești mai înainte ? Doar n-ai să spui că nu le-am văzut tipărite ? !

- Ba le-ați văzut, măria voastră ! - răspunse călăul cercetându-l cu niște priviri care păreau a calcula de unde să-l înceapă cu meșteșugul său.

- Cum ai făcut să le văd ?

- N-am făcut eu; măria ta le-ai văzut. Eu am făcut altceva.

- Spune atunci cum ai făcut ce-ai făcuuuut ! - nu se mai putu abține cavalerul și urlă, urlă, urlă, până își dădu seama că nu era deloc bine ceea ce făcea.

- Le-ai văzut, măria ta ?... Dacă le-ai văzut, ce rost mai are să vorbim ! - i-o trânti călăul cu gest grosolan de lehamite, arătând că, la o adică, putea să și uite de politețuri.

Cavalerul, intransigentul cavaler, lucidul cavaler, dornicul de carieră cavaler, nu se lăsă. Se concentră în voința lui, chiar dacă era purtată de o prostească poftă de putere pe care, cei doi bătrâni din fruntea conclavului care văzuseră multe la viața lor, o comentau cu ironie în privirile pe care le schimbau. Se concentră simțind că aceea era ocazia, că atunci se putea arăta cât este de folositor ordinului și că nu mai trebuia să cedeze, așa cum i se întâmplase mai înainte.

- Și, dacă le-am văzut, unde sunt ?

- Vor fi, măria ta; peste douăzeci de ani vor fi !

- Cum ai făcut, dară, ca să le văd eu, să le vedem cu toții, acuma ?

- Asta, n-am făcut-o eu, măriile voatsre; asta, numai puterea măritului nostru voievod o poate face.

- Cum a făcut, atunci, măritul tău voievod ?... Cum a făcut, când el nici nu este măcar aici ?

- El este peste tot; el poate ajunge peste tot, dacă eu îi fac

legături bune, măria ta.

- Și cum îi faci aceste legături ?

- I le fac; avem o știință pe care am studiat-o împreună încă de copii. Atâta pot să vă spun.

- Vei fi judecat aspru dacă nu spui cum le faci ! - proclamă cavalerul sigur de sine, cerând doar pe jumătate încuviințarea conclavului și poruncind: Spune tot ! Spune pe rând ! Începe prin a spune ce-i făceai tipografului !

Dar, ca și celelalte coloane masive și stabile pe care se sprijineau ogivele sălii de consiliu, stâlpul acela omenesc rămase nemișcat.

- Eu sunt călău, înălțimea voastră, precizează el revenind la glasul supus - sunt călău și am stat în preajma judecăților prea mult, ca să nu le cunosc. Judecata nu există. Există numai voia celui care o face. Fiecare își face legile după voia sau nevoia lui, iar abia apoi judecă după ele poruncindu-ne nouă osânda. Așa că numai osânda e dreaptă !... Și, chiar și această osândă, e dreaptă, numai dacă e îndeplinită de un meseriaș bun. Fiindcă, mie, cum îmi spune să-l tai, să-l spânzur sau să-l trag, așa fac; și, cu sculele respective mă ajut. Eu am meserie...

- Ah... iar meseria lui !... Iar ne vorbește de meseria aia spurcată care ne-nfioară ! - se auzi un glas din conclav care nu mai putea răbda.

- Bine, măriile voastre, înțelese călăul, nu mai vorbesc de meseria mea. Vorbesc de judecată. Că judecata, oricât de drept ar fi cel care o îndeplinește, nu e decât voia celui care a făcut legea... Uitați-vă, măriți cavaleri, mie, odată, mi-au comunicat osânda unui om: Să fie tăiat în patru. Atâta; să fie tăiat în patru și nimic mai mult. Adică, eu, puteam să-l iau cu fierăstrăul dintre picioare, să-l despic doar până la coșul pieptului, apoi să scot fierăstrăul și să-l iau la tăiat invers, pe mijloc; pe urmă, să pornesc iarăși cu fierăstrăul în carnea și oasele lui în sus, sau...

- Încetează !... Încetează ! Încetează cu poveștile astea prin care vrei să ne înmoi ! - strigă cavalerul cu evidentă teamă

de a-și pierde ascendentul. Încetează cu astea și spune-ne ce făceai cu tipograful !

- Îndeplineam porunca măriilor voastre - reveni călăul la ordin. Încercam să-l pun pe idiot în legătură cu voievodul meu aflat în temnița aceea îndepărtată. Iar el, ca un milog, nu reușește să-și treacă fluidul mai departe de o Margarethă care-și poartă grăsimile fundului pe aici, prin orașul de dedesubt. Tânjitoriii aceștia după o singură femeie, sunt penibili !

- Si poți îndeplini în continuare porunca ? - întrebă cavalerul repede, ca să nu piardă din autoritate.

- Pot - răspunse călăul lingându-și cu limba dintele de sub buză. Dacă nu-mi cereți să vă spun cum, atuncea pot.

- Și, dacă-ți cerem ?

- Dacă-mi cereți, puteți să-mi faceți ce vreți, dar rămâneți cu idiotul acela care se-nvârte ca un bondar în jurul Margarethei lui ! - răspunse omul corect și fără a le da prea multă atenție. Pentru că atenția îi era îndreptată spre ceea ce-l preocupa pe el indignându-l: Da, un idiot !... Eu vreau să-l pun în legătură cu voievodul meu, cu forțele supranaturale pe care le are acest geniu unic în lumea noastră; iar el, dobitocul, pornește bine, dar în loc să cuprindă mii de stadii, în depărtările altor ținuturi așa cum îl pot duce energiile noastre, cade deodată chiar aici în burg, la poale, lângă Sankt Lorentzkirche, unde patul îi miroase a grasa aia de Margarethe.

- Deci, vorbești limpede aici despre forțele supranaturale pe care le are voievodul tău ! - îl aduse cavalerul spre cele ce voia el să demonstreze.

- Bine-nțeles - spuse cu mândrie călăul; voievodul meu are niște forțe extraordinare ! El, nu numai că-și îngheață dușmanii de la distanță, dar poate comunica cu dumneavoastră sau cu mine peste țări întregi !...

- Are el forța asta supranaturală, sau e o știință ?

- Asta nu știu - ridică hidosul din ghiulelele umerilor săi, convingându-i că nu vor putea scoate de la el nimic.

- Dacă poate numai el, asta înseamnă că e forță - îi explică

binevoitor cavalerul; dacă te-a învățat și pe tine, înseamnă că e știință. Spune: te-a învățat ?

- Sigur că m-a învățat - vorbi călăul ca și cum s-ar fi opus denigrării voievodului său. Altfel, eu, cum...

Dar cavalerul nu pierdu replica:

- Ce te-a învățat ? Descrie-ne aici, repede, ce te-a învățat !

Însă autoritatea imperativă cu care rostea porunca, nu impresionă nici fața hâdă, nici trupul bont și straniu:

- Eu nu spun nimic. Eu, numai vă arăt ce pot ! Și, arătându-vă ce pot, veți vedea cea mai bună armă... Apoi, pentru că făcuse o asemenea declarație importantă, își permise să-i înfrunte amenințând: Dacă, însă, îmi cereți să vă spun cum, înseamnă că îmi cereți să trădez jurământul față de voievodul meu. Și, atunci, nu obțineți nimic !... Eu sunt călău, măriile voastre, nu sunt un oarecine !... V-am spus că, aici, în apusul cu universități, pe mine și pe voievodul meu ne-ați face mari profesori !... El ar fi rectorul celei mai minunate universități, așa cum nu aveți voi; iar eu aș fi asistentul său credincios, care ar face toate acele lucrări practice prin care, privind adânc în ochii muribunzilor, noi citim întreg trecutul și viitorul preluând energiile; da, și cele trecute, și cele viitoare, pentru ca să facem din ele puterea noastră. Puterea noastră de neînvins !... Așa că, vă rog să nu-mi cereți, dacă vreți să aflați ceva !

- Și dacă nu-ți cerem ? - întrebă tot autoritar cavalerul, dar simțind nevoia să-și rotească privirile pentru a avea încuviințarea consiliului.

Când, în această rotire, ajunse la marele magistru, bătrânul tocmai schimba niște șoapte cu procurorul ordinului. Dar, atent la toate, îl văzu și pe el și reacționă prompt: Făcu un gest de încuviințare care, în același timp era și gest de respingere față de insistențele celui din stânga. Și îngădui cu glasul său teatral:

- E foarte bine, cavalere ! Te felicităm pentru modul cum îți conduci misiunea încredințată.

Primind solemn complimentul, cu deviza ordinului pe buze,

cavalerul se întoarse și mai autoritar, repetându-și întrebarea:

- Și, dacă nu-ți cerem ?... Ai văzut bunăvoința luminatului conciliu...

- Am văzut bunăvoința luminatului conciliu - răspunse omul fără patimă - Dar și eu pot spune că am fost cinstit cu luminatul conciliu !... Am venit aici spunând tot ce era de spus. Am arătat cum pot să dau ordine liliecilor, scoțându-i din colțurile lor și trimițându-i unde vreau eu, am rechemat șoimii de vânătoare fără să mă cunoască și fără să le fiu stăpân, am aruncat pulberăria-n aer fără să vă-ntreb care era interesul dumneavoastră. Și, fără să mă-ntrebați, v-am arătat că tipograful ăsta nătâng e unul dintre sufletele apte de fluid, bune de trimis la depărtări, de vreme ce a fost vizitat o dată chiar de însuși voievodul meu... Restul, nu e treaba domniilor voastre; restul e știința mea și a voievodului meu. Ce, credeți că lui i-a convenit să mă învețe cum să aduc aici, în prezent, trecutul sau viitorul, cum v-am adus eu foile care se vor tipări peste douăzeci de ani ?... Credeți că n-ar fi păstrat secretele astea pentru el ?... Dar avea nevoie de mine pentru că, alături de mine s-a uitat în ochii a mii și mii de muribunzi pentru a descoperi acea forță, acea energie cu care ei își comunică ultimul gând până departe. Și ne-am uitat împreună pentru a descoperi alte forțe ale omului, forțe care se trădează numai atunci, în înclinarea către moarte, când se adună și ies la iveală în ultimele strădanii ale trupului. Acest lucru de mare energie noi l-am învățat în tinerețea noastră, acolo, la porțile orientului, când eram închiși la Egrigöz împreună cu șamanii care n-au vrut să spună nimic turcilor despre aceste energii, dar pe noi ne-au învățat. Voievodul meu a învățat multe, iar eu am învățat de la el fiindcă eu cu fratele meu am fost primele lui suflete cu fluid pe care le-a putut mânui. Și, s-ar putea ca unii dintre luminățiile voastre să aveți nevoie de mine; să aveți nevoie de ce știu eu !... Pentru că, măriile voastre, cu umilință vă atrag atenția că prin mâna călăului trec și oameni de rând, dar și mari seniori; și nu e puțin lucru știința călăului de a te face să

fii vesel când te trimite pe lumea cealaltă !... E știința mea de a trezi în om energii nebănuite și numai voievodul meu mi-o cunoaște, pentru că numai el știe mai multe decât mine.... Împliniți-i ruga, v-o spun: Faceți să dispară aceste mizerabile cărțulii tipărite de prostul pe care mi l-ați dat în grijă !... E drept că cei ce-au iscat asemenea povești fuseseră pedepsiți crunt de voievodul meu; dar fuseseră pedepsiți pentru că l-au ținut acolo, ca o amenințare la hotarele țării, pe rivalul său Dan... I-a tăiat, i-a ars; e adevărat. Dar nu din plăcerea cruzimii a făcut-o, ci ca să se asigure că alt rival, altă *adversaria personna* nu i se va mai ridica și alți oameni care să-i susțină potrivnicii-*rivalis,* nu se vor mai găsi ! Vă spun adevărul: asta este !... Iar cărțuliile blestemate au suflet și se întind drăcește; asta-i partea diavolească a tiparului, când nu tipărește scrieri sfinte !... Vreți să-l pot mântui pe tipograf ? Eliberați-l de blestemul cărților strângându-le și arzându-le !

- Cu ce ne poți dovedi că așa stau lucrurile ? - întrebă intransigent, dar mai potolit, cavalerul.

- O, de-aș putea ! - se căină pentru prima oară omul - De-aș putea !... Și veni în fața lor promițând: Am să încerc, luminați cavaleri, am să încerc. Voi reuși, pentru că și acum am avut semne de reușită, după cum ați văzut și măriile voastre, aducându-vă în față cărțulia ce se va tipări peste douăzeci de ani. Iar, mai înainte, pe blegul ăla, am reușit pentru o clipă să-l trimit până, hat, la Vișegrad, pe malul Dunării, cred că pe la Buda !... Da, am reușit pentru o clipă să-l fac să intre în temnița voievodului meu. Și mi-a dar chiar amănunte !... L-am întrebat ce-l vede făcând pe voievodul meu și mi-a spus ceva de Ștefan. Că scrie, sau că vorbește... În ori ce caz, de Ștefan a pomenit. Și e adevărat, pentru că Ștefan îi este voievodului meu și văr și frate de cruce și cel mai apropiat suflet al lui. Tipograful nu avea de unde să știe, dar mi-a spus !... Apoi... Apoi, netrebnicul linge-fustă-linge-craci, de la distanța aceea uriașă la care am reușit să-l trimit, distanță pe care am bătut-o eu călare vreme de zece zile, a căzut deodată aici, jos, în vale, unde râul

dumneavoastră Pegnitz face mai multe bucle, în mahalaua lui Lorentzkirche. Și a început să-mi bolborosească de Margarethe a lui și de unul Ambrozie, sau Ambrosius care i-o regulează... Am să încerc; am să încerc, dacă dumneavoastră îmi promiteți că veți opri această mizerabilă cărticică !... Să știți: dacă o opriți, îi faceți un bine și tipografului. Fiindcă el e blestemat că a tipărit-o și nu va avea liniște. Dacă nu va ști că păcatul lui a fost șters prin distrugerea cărții, nu se va concentra cum avem nevoie dacă doriți să-i transmit energii de comunicare și să-l trimit acolo departe pentru ca, prin undele lui, măriile voastre să auziți glasul voievodului meu. Că el e os de cavaler al ordinului vostru și armele noastre secrete v-ar putea ajuta mult la recăpătarea gloriei pe care, iertați-mi îndrăzneala, ați cam pierdut-o măriile voastre !

Cerând din nou încuviințarea obositului conclav, cavalerul devenit bucuros că-și putuse păstra luciditatea, vorbi cu autoritară blândețe:

- Bine; vom lua măsuri. Spre răsărit, am și trimis gărzile noastre. Cât despre apus, am chemat un martor din orașele unde s-au răspândit. Dar tu, înainte de a te ocupa din nou de omul tău cu ochi spălăciți care zici că primesc mai bine fluidul, ai să arăți luminaților magiștri și cavaleri în ce îți constă forța. Ai să demonstrezi !... Luminați consilieri, mai stați; trebuie să aprobați planul meu ! - strigă el văzând gestul mai multora înspre pelerine. Dacă-l găsim pe Dracula, vom avea o armă nouă. Pentru gloria ordinului merită toate eforturile !...

- E setos de glorie ! - îi spuse încăpățânat procurorul marelui magister.

- E inimos - răspunse cu scop ascuns marele magister și întrebă repede: Crezi că bănuiește de ce am aruncat în aer pulberăria ?

- Pulberăria ? - întrebă și marele procuror destul de alarmat - De unde să știe el de pulberărie ? !

- Și, dacă știe ?... Fii mai atent și lasă-l să-și facă jocul până se-ncurcă el singur.

- “Jocul” ! - exclamă cu ciudă marele procuror pufnind: Ăsta trebuie îndepărtat cât încă nu e prea târziu !

Dar cavalerului lucid nu-i trecea prin minte că se puteau spune asemenea lucruri despre el, alții putând fi, în ascunsul lor, mult mai lucizi. Se credea mare și începea să dea ordine:

- Să urcăm în Turnul Pentagon și vă veți lămuri, cinstiți magiștri și cavaleri ! - striga el - Să urcăm că, în acest timp, va sosi și martorul.

CAPITOLUL AL PATRULEA

1

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Narațiunile germane asupra lui Vlad Țepeș
("Van deme quaden thyrane Dracole Wyda")
texte din manuscrisul bibliotecii conventului
din St. Gall, No. 806 pag. 282-288.*

„-Item, imediat după (ajutorul dat de sași unui rival), a poruncit să ardă sate și castelele din Transilvania, lângă Sibiu, castele și sate legate de mănăstirile Holzmündorf și Holtznetya, prefăcându-le în cenușă.

-De asemenea, pentru negustătorii și cărăușii din Țara Bârsei, Dracula a poruncit o zi de târg și în acea zi pe mulți i-a tras în țeapă.

-De asemenea, mulți băieți tineri și bărbați care veniseră din alte țări ca să învețe limba românească și să iscodească au fost prinși și i-au fost predați. Pentru aceștia, i-a strâns pe toți într-o încăpere și i-a ars. Erau patru sute la număr.

-De asemenea, el l-a prins pe tânărul Dan (care venise cu armată să-i ia tronul), a poruncit preoților să-i facă slujba de îngropăciune după obiceiul creștinilor încă viu fiind și abia după aceea i-a tăiat capul lângă mormântul săpat.

-De asemenea, regele a trimis din Ungaria, din Saxonia și din Transilvania cincizeci și cinci de soli la Dracula, în Țara Românească. Acolo, Dracul i-a lăsat pe cei nobili să aștepte vreme de cinci săptămâni poruncind de asemenea ca, lângă locul unde erau adăpostiți să se cioplească o mulțime de țepi. Văzând aceasta ei credeau că li se pregătește tragerea în țeapă și s-au perpelit în mari griji !… Dar el (Dracul) i-a ținut atâta de mult numai pentru ca să nu fie trădat de ei. Și, când a putut, s-a ridicat cu toată puterea sa trecând în Țara Bârsei. În zorii unei dimineți năvăli peste satele și orașele lor, toate distrugându-le, iar roadele și cerealele le-a ars. Și pe toți cei care i-a prins acolo i-a dus în afara orașului numit Brașov, la capela Sfântul Iacob. Acolo Dracul a prădat și a pus să se ardă întreaga mahala.

-De asemenea, pe negustătorii și pe ceilalți oameni care porniseră cu marfa întregii negustorimi din Țara Bârsei către Dunăre, prinzându-i la Predeal în număr de șase sute, Dracul îi trase în țeapă și le luă bunurile.

-De asemenea, el porunci să se facă un cazan mare cu două mânere și deasupra lui să se bată scânduri cu găuri atât de mari încât câte un om să poată scoate capul prin ele. După aceea făcu un foc mare dedesubt, clocotindu-i. A tras în țeapă mulți oameni, femei și copii, tineri și bătrâni.

-Și iar a venit în Transilvania, către Tălmaciu (unde se ascundea un alt rival), acolo a poruncit ca dușmanii lui să fie tocați ca varza, iar pe cei ce i-a dus în Țara Românească, i-a tras în țeapă în mod crud și diferit.

-De asemenea, el a născocit o tortură teribilă, îngrozitoare și de neînchipuit pentru altă minte, încât a poruncit să se tragă în țeapă mame și copii sugari de un an sau doi sau mai mult. Și copilașii au apucat sânii mamelor, iar mamele i-au apucat pe ei. A și despicat sânii mamelor, iar pe copii i-a împins cu capul în despicătură și abia după aceea pe ele le-a tras în țeapă. Asemenea mari torturi și dureri n-a născocit nici unul dintre tiranii și prigonitorii creștinismului, nici Herodes, Nerone, nici Diocletian nu au născocit chinuri ca acest tiran.

-De asemenea, era un țigan care fusese prins furând. Și veniseră ceilalți țigani să-l roage pe Dracul să-l ierte și să li-l dea lor. Dracul le-a spus că hoțul trebuia spânzurat și că ei înșiși trebuie să-l spânzure, dar ei i-au răspuns că asta nu e în obiceiul lor. Atunci, Dracul puse ca țiganul să fie fiert într-un cazan și, când a clocotit îndeajuns, i-a pus pe ei să-l mănânce cu carne și oase…"

2

Toți mă cred mort.

Iar eu când voi ieși de aici, când îmi vor vedea fața, se vor cruci și vor fi convinși că am înviat.

Se vor răscoli în ei, venindu-le în minte toate părerile despre puterile mele vrăjitorești, despre sufletul meu de vampir, despre legăturile mele cu diavolul și de-abia atunci vor fi convinși că n-am fost om, ci drac, suflet vrăjit care nu se desparte de trup, inimă de vampir care trebuie pătrunsă în cruce de o țeapă precum țepele mele și care, dacă nu e crucea dreaptă, într-adevăr dreaptă, nu-și dă duhul în nici un chip.

Ce ochi vor face când mă vor vedea !…

Toți. Parcă-i văd.

Își vor face cruce și vor fugi din calea mea.

Iar eu îi voi urmări, îi voi goni, băgând groaza în ei.

Toți în afară de Matei.

Pentru că el mă știe viu, mă știe întreg și mă știe aici, în beciurile Vișegradului. El n-o să se mire. Poate doar c-o să se

înspăimânte văzându-mă la chip. Văzând cum arată chipul celui pe care l-a vândut ca să-și acopere hoția.

Da, strig din nou. Strig să răsune beciurile astea până la Dunăre; strig înmormântându-mi strigătul aici:

-Matei m-a furaaaat !…

M-a furat, înțelegi ? ! Lucrul ăsta trebuie să se știe !… Trebuie !… Și dacă oamenii, plătiți sau neplătiți de cineva, ar fi dornici să-l uite, dacă tu, Ștefane, din interesele politicii tale, ai să accepți să-l uiți, eu am un fiu, undeva, făcut cu acea romăncă frumoasă și pietroasă, cu obrajii și sânii ca merele și cu ochii prea plecați în fața furiei dragostei mele de seară !… Eu am un băiat făcut de Ancuța, pe care-am trimis-o să-l crească la Săcele, lângă orașul Coroanei, într-o casă pe care am cumpărat-o pe ascuns de la niște brașoveni… Pe ascuns, pentru ca să nu se știe că Mihnea este fiul meu, și cineva să-l ucidă vrând să-mi ucidă stirpea !… Nu !… Sămânța mea care continuă neamul Basarabilor pe ramura lor cea mai mândră, aceea a Drăculeștilor, întemeiată de tatăl meu, cel căruia împăratul Sigismund i-a atârnat de gât la Nürenberg colanul Dragonului în cea mai înaltă clasă de cavaler din Europa, sămânța aceasta nu va pieri ! Sunt acolo, în casa aceea neștiută de nimeni, brațele calde ca niște pâinițe mari și pufoase ale Ancuței, brațe care s-au prins de grumazul meu când am iubit-o gemând și care, iubind acum într-un alt fel, îl cresc pe fiul meu !…

Ștefane, din inimă grăiesc pentru tine: nu mai sunt un tânăr, să cred în toate iubirile tinereții. Nu mai sunt un om dornic de gloria ascunsă a marilor prietenii pe care nu le-am avut, pentru că m-am lovit încă de copil de toate cele ale lumii ! Știu, Ștefane, vine o vreme când jurămintele tinereții trec, nevoile vieții cu toată curvăsăria ei pun stăpânire asupra sentimentelor noastre. Tu îți ai acum țara ta, politica ta, interesele tale ! Aș fi copil să cred că te pot întoarce de la ele, să îndeplinești lucruri pe care eu, prietenul tău din tinerețe, am sperat atunci că le vom îndeplini. Viața e parșivă, e o paciaură; și învinge cel

care nu se lasă amăgit de vorbe sau de sentimente calde. Prost aș fi dacă aș crede că tu ai renunța astăzi la ceea ce-ți cere viața ta, ca să te ții de jurămintele pe care le-ai făcut cu un mort. Pentru că, iată, sunt ani și ani de când eu zac aici, în neștirea nimănui, deci de când eu sunt mort pentru tine, ca și pentru toată lumea !…

Nu, Ștefane, nu ți-aș cere lucruri nebunești și încrederea în cele ce ți-ai jurat față de un mort, într-o vreme de mult moartă. Chiar dacă aș ști că mă știi în viață, și tot nu ți-aș cere !… Așa e făcut omul, să spere și să viseze frumos la tinerețe, pentru a se pocăi după aceea, luat de valul vieții și-al intereselor ei. Ceea ce este curat și sfânt în visurile tinereții noastre ni se par apoi doar prostii frumoase care ne-ar fi dus pe calea pierzării… Nu-i adevărat ! Proști suntem mai târziu, când nu ne mai putem ține de ceea ce este frumos și înălțător. Atunci ne prostim, ne înjosim, ne coborâm ! Dar ce să-i faci ? ! Știm cu toții că omul este o ființă slabă, și mai multe păcate trag de el înjosindu-l, decât adevăruri frumoase înălțându-l. Pe măsura îmbătrânirii noastre, cu cât spunem că ne-a venit minte mai multă, cu atât asta înseamnă mai multă șiretenie, mai multe politicale printre nemerniciile și netrebniciile vieții, mai multă îndepărtare de ce-am fost în stare să visăm cândva. Viața o stăpânim supunându-ne ei și mizeriilor ei, omul își iese din pielea curată a dorințelor și năzuințelor tinereții, așezându-se sub vremuri, făcându-le voia și omorând în el ceea ce era frumos. Așa ajunge a fi considerat de semeni că-i priceput și ajunge a fi temut. Dar dragoste de sine însuși și înflăcărare pentru ceea ce face nu mai are ca-n tinerețe.

Acestea spunându-ți-le limpede, înțelegi, Ștefane, că nu aștept de la tine să-ți calci pe interesele tale și să duci mai presus dorul răzbunării mele; nu sunt copil să cred că vei face așa ceva. Ești om în putere și-n scaunul tău, și tu știi cum se păstrează acesta mai bine, cu câte clătinări și îngăduințe și neliniști, și renunțări și fapte aspre și fapte nedemne.

Nu-ți cer s-o faci tu, iar dacă interesele tale te fac să zici că

mârșavul acesta de Matei, care după sângele tatălui său își trage sângele dintr-al nostru, e prea mărit și prea cinstit și prea luminat pe tronul lui din Buda, atunci așa să fie și așa să zici pentru că, mai presus de toate și mai aproape de inimă decât tot ce ne e drag, ne sunt fiecăruia interesele politicii noastre…

Dar, Ștefane, ceea ce nu cer gurii tale să spună față de oameni, cer inimii tale să sădească în sufletul curat de om tânăr al fiului meu, atunci când el va avea vârsta înțelegerii pe care încă nu o are, dar și a înflăcărării pe care noi nu o mai avem.

Tu să nu vorbești despre asta; să-ți vezi de trebuințele scaunului tău. Dar fă cumva ca fiul meu să știe că Matei m-a furat. El trebuie să știe, înțelegi !… El trebuie să afle asta la vârsta când îi clocotesc simțurile, să știe că eu n-am fost învins, ci vândut, și să răzbune ceea ce mi-a făcut Matei pe deoparte și ceea ce mi-a făcut fratele meu, fătălăul de Radu, pe de alta !

Iată, la gândurile astea nu mă mai pot abține și strig răscolind tăcerea beciurilor și surzenia paznicilor mei bătrâni, pe care înadins i-a ales Matei astfel, ca să nu afle ce vorbesc eu de unul singur !… La gândurile astea nu mă mai pot abține. Pentru că Radu, fratele meu mai mic Radu, nu cu mintea, că minte n-avea, l-a îndemnat pe antihrist asupra mea. Să vină cu oștirea cea mai numeroasă de la căderea Constantinopolelui asupra mea. Iar Matei a luat bani de la papă și de la toată creștinătatea ca să strângă armată să vină să mă ajute, și i-a cheltuit altfel, lăsându-mă să lupt singur, sigur fiind că voi cădea și că nimeni nu-l va mai întreba despre modul cum m-a ajutat.

Dar eu n-am căzut. Ha ! Ha !… Sunt viu și urlu aici în beciurile de desubtul Dunării:

- Matei m-a furaaat ! Ne-a furaaat !… Și nu pe mine m-a furat. Pe papăăăă !… L-a furat pe Papa de la Roma !…

Da, a furat banii cu care creștinătatea voia să mă ajute, banii cu care Europa întărea armata mea ca s-o apăr de sălbăticia pe care-o duceau osmanlâiii asupra ei !…

Iar căderea lui cea mare a fost atunci când a văzut că eu am

învins chiar și fără acest ajutor ! Că eram viu, că alungasem singur oastea lui Mahomed, că Europa mă sărbătorea trăgând clopotele în capitalele ei !…

S-a temut foarte tare Matei !… S-a temut că voi spune celor care mă sărbătoreau că n-am primit ajutorul lor trimis prin el. Că-l voi face de două ori de rușine în fața Europei: o dată pentru că eram atât de viteaz încât putusem să înving fără ajutor și, a doua oară, pentru că îl va întreba toată lumea ce e cu banii trimiși de papă !… Se mai temea el că, în acest chip, Transilvania, care fusese apărată și ferită de năvala turcilor prin pavăza ce o făcusem eu în Țara Românească, mă va voi poate pe mine, nu pe el !… Și-aș fi îndeplinit visul tatălui său, Iancu de Hunedoara, de-a pune toate oștile românilor sub steagul aceluiași voievod. S-a temut de multe Matei în tinerețea lui, sfătuit strâmb de nobilii de la Buda, baronii care i-au tăiat capul fratelui său și tizului meu Ladislau. Eu m-am rugat mult de el să vină cu oaste să mă ajute.Și l-am rugat mereu să nu întârzie când el întârzia și mă ocolea. Că el întârzia ca să vadă alte jocuri. Eu i-l trimiteam pe Radu Farmă cu rugăminți de grăbire, iar el se gândea cum să păstreze banii fără cheltuială. Și, ca să nu se afle că a folosit altfel banii trimiși de la Sfântul Scaun pentru cheltuielile mele de oaste, ca să șteargă totul, a vrut să mă piardă măsluind scrisori neadevărate.

Iar dincolo, în tabăra sultanului, fratele meu strâmb, Radu, fătălăul, s-a grăbit să-mi ia fără luptă, prin viclenie, scaunul !…

O vor plăti, Ștefane !… Strig aici s-audă toate vămile subpământului. O vor plăti !… Și cel puțin unul din ei de mâna mea o să moară !…

3

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Scrisoarea lui Vlad Țepeș, trimisă lui Matei Corvin,
din cetatea Giurgiului la anul 6970 (1462)

„…Deci să știi, Măria Ta, că am încălcat pacea cu dânșii, nu pentru vreun folos al nostru, ci pentru cinstea Mărie Tale și a Sfintei Coroane a Măriei Tale și pentru păstrarea Creștinătății întregi și pentru întregirea legii catolice. Ceea ce văzând ei că am făcut, și-au părăsit gâlcevurile și certurile pe care le aveau până acum în orice parte, și despre Țara și Coroana cea Sfântă a Măriei Tale și despre toate celelalte părți, și și-au aruncat toată turbarea asupră-mi. Cum se va deschide vremea, adecă primăvara, au de gând să vie dușmănește, cu toată puterea lor. Însă vad nu au, căci vadurile lor la Dunăre, afară de Vidin, am pus să le ardă, să le nimicească și să le facă pustii. Pentru că pe la vadul Vidinului nu prea pot să ne strice, ci ei ar voi să-și aducă vasele de la Țarigrad și Galipole, pe mare, în Dunăre. Deci Măria Ta, milostive doamne, dacă voia Măriei Tale este să ai luptă cu dânșii, atunci strânge-ți toată țara și tot poporul la oaste, și călărețiii și cei de pe jos, adu-i în această Țară-Românească a noastră și binevoiește să te bați aici cu dânșii. Iar, dacă nu vrei să vii Măria Ta însuți, atunci fii bun de-ți trimite oastea întreagă în părțile ardelene ale Măriei Tale, încă de la Sânt Gheorghe. Dacă Măria Ta nu vrei să-ți dai însă toată oastea, atunci dă doar cât ți-e voia, măcar Ardealul și Secuimea. Ci, dacă Măria Ta voiește să dai vreun ajutor, atunci Măria Ta să fii bun a nu ne zăbovi, ci să ne spui cu adevărat gândul Măriei Tale. Pe omul nostru, care aduce scrisoarea, de data aceasta să nu-l întârzii, mă rog, Măria Ta, ci să mi-l trimiteți îndărăt, îndată și iute. Pentru că nici cu un chip nu voim să lăsăm în drum ce-am început, ci să ducem lucrurile la capăt căci, Dumnezeu cel atotputernic va asculta rugăciunile și dorințele creștinilor și-și va apleca auzul cu bunăvoință spre rugăciunile sărmanilor săi și când ne va da astfel de biruință împotriva păgânilor, dușmani ai Crucii lui Hristos, va fi cea mai mare cinste și folos și ajutor sufletesc pentru Măria Ta și pentru toată creștinătatea cea adevărată. Deoarece nu voim să fugim înaintea sălbăticiei lor, ci să avem, în orice chip, luptă cu dânșii. Iar dacă vom ajunge, ferească Dumnezeu, la un

capăt rău, și va pieri țărișoara noastră aceasta, nici Măria Ta nu vei avea folos și înlesnire de așa ceva, pentru că va fi spre paguba Creștinătății întregi. De altminterea, să crezi ce-ți va spune acest om al nostru, Radul Farmă, ca și cum am grăi noi de față cu Măria Ta. Din cetatea Giurgiului, 11 februar 1462".

4

Tu n-ai crezut sfaturile mele de odinioară.

Mânia cu care eu trăiam și trăgeam în țeapă nu ți-a plăcut.

Am citit-o în ochii tăi atunci, la acei Paști timpurii de primăvară, când ai plecat din Târgoviștea căreia îi sădisem livadă cu cei trași în țeapă.

Încercai vorbe frățești de despărțire, dar privirile tale îmi erau străine. Mă ocoleau și, mai ales, încercau să ocolească câmpul cu țepi înfipte-n ordine, militărește.

Eu ți-am spus încă o dată că, pentru a ne dovedi tari și puternici față de cei din afară, care vor să ne cotropească, trebuie să ne arătăm mai întâi tăria înlăuntrul țării noastre, împotriva celor care nu poartă interesele țării, ci pe cele ale dușmanului. Pentru că cei ce vând, cei ce hiclenesc nu se gândesc decât la soarta lor, spre a se pune bine cu cei tari din afară și a le închina țara, numai lor să le fie bine. Iar dacă te temi de ei, dacă nu-i pedepsești, înseamnă că pedepsești toată țara, lăsând-o s-o cuprindă cât mai mult răul, nepăsându-ți de ea. Și pentru ce suntem noi, atunci, ridicați în scaunele noastre de domnitori și voievozi ? Pentru plăcerea de-a bea și de-a mânca plecându-ne frunțile în fața altora ?… Sau pentru datoria de a ne ține drepți !…Ștefane, ți-am spus, taie răul ! Dovedește-i că sub mâna ta nu se poate întinde, iar țara se va strânge în jurul tău și așa tu vei fi tare în afară. Iar dacă vei fi tu, voi fi și eu !…

Ochii tăi jucăuși albaștri-verzui ca ai dacilor, mă priveau, dar nu-mi dădeau și dreptate. Iar eu am rămas să te văd cum te topeai spre răsărit, însoțit de oștenii mei îmbrăcați cu mândrie ca la oricare dintre curțile Europei.

Când ei s-au întors, spre vară, mi-au povestit cum ai fost primit în triumf la Direptate unde, în odăjdiile lor scumpe, cu icoane și cruci din perle strâmbe și tari ca dinții, cusute cu fir de aur, mitropolitul Teoctist ți-a adus mirul sfânt al înscăunării. Chiar el, prietenul nedespărțit al lui Harnazan, cel care ucigându-l pe tatăl nostru Bogdan și-a spus Petru Aron, a venit să-ți ungă creștetul drept creștet al țării și să-ți facă slujba de domn. El, cel pe care domnul trecut îl folosise mai mult decât ca pe un sfetnic, luându-l într-un fel părtaș la domnie ! El, Teoctist cel fericit, cu sfânta-i barbă albă așezată peste engolpioane și cruci bătute-n nestemate, cu stiharul încheiat în clopoței de aur. S-a apropiat smerit acolo, la apa Siretului, urmat de soborul arhiereilor, arhimandriților și stavroforilor săi, ducând pe sub prapori chivotul și lăcrița cu sculele Sfintei Taine, și s-a oprit între sulițele oștenilor mei și ale moldovenilor tăi, ce ți s-au alăturat din toată Țara de Jos. Cu glasu-i înalt, de preafericit slujitor al Domnului, a cântat slujba aceea frumoasă care începe cu „Ție Doamne…" Mi-l închipui: mitropolit alb și venerabil, impresionând cu odăjdiile care, în Moldova, sunt mai bogate chiar decât cele venețiene, plecându-și fruntea de sub mitra de aur pe care sunt bătute sutele de nestemate ale bisericii noastre, în norii de tămâie ai cădelnițelor cu clinchet și glasul gros al soborului preoțesc.

Mi-l închipui, și nici nu-ți dai seama cum l-aș fi tras în țeapă pentru păcatele lui de popă schimbător, lunecând pe lângă fiecare domnie !…

Da, recunosc, eu sunt Vlad Dracula, cel care a înspăimântat granițele vecinilor cu trupurile lor trase-n țeapă și care le-a vărsat atât de mult sânge încât l-au numit vampir. Dar sângele acela eu nu l-am băut, ci mi-am însemnat cu el mai puternic hotarul, ca să nu spună cei ce jinduiesc a-l trece că nu l-au văzut. Iar țepele în care am așezat trupurile lor au fost de asemenea semne care opreau a se mai stoarce de către alții bogățiile țării mele. Mă urau dușmanii, dar țara sleită se refăcea. Mă amenințau oamenii sultanului, dar nu mai îndrăzneau să

intre în câmpiile mele și să le ia cirezile pe nimic. Tipăreau mârșăvii despre mine teascurile nemțești arătându-mă ca pe unul care nu știe altceva decât setea de sânge, dar orășenii mei deveniseră neguțători slobozi și înavuțiți. Crâcneau, desigur, chiar și boierii dinăuntru, dar eu readusesem pe acest pământ cinstea și sârguința călătorului; mă urau leneșii, dar cei harnici simțeau oblăduirea mea. Și, mai ales, avuția țării se plimba între hotarele ei, ungându-i rănile, fără a se mai scurge spre apucătoarele străinătăți.

Sunt pline cancelariile Brașovului și Sibiului de legăminte ale lui Dan și Vlad Călugărul, ce voiau să-mi ia tronul; ei plătesc ajutorul ce li s-ar da cu readucerea străinilor în neguțătoria țării, sleind-o; cu vânzarea drepturilor de târg până la porturile Dunării, cu îngăduința de a cumpăra de la noi la preț jumătate și-a nu plăti vămuiri.

Da, așa am fost eu vampir; păzind asemenea drepturi pentru țară și pentru oamenii ei.

Și dacă am pedepsit crunt, a fost ca să se știe !

Crunt !

Crunt am mai pedepsit !… Crunt și cu mare plăcere. Ca atunci când știi că tai răul din rădăcină.

Pentru că noi, Ștefane, suntem înconjurați de lume rea, apucătoare, hrăpăreață, pe care doar simpla curgere a sângelui n-o mai înspăimântă. Trebuie s-o înspăimânți prin felul cum faci să curgă sângele !…

Ce, mie după ce l-am pedepsit pe Dan, mi s-a mai arătat vreunul care să-mi râvnească scaunul ? !

Și nu l-am pedepsit astfel doar pentru că venise împotriva mea, ci pentru că, încă înainte de a mă călca, el vânduse țara și, mai ales, ceea ce ajunsesem eu să-i salvez. Vânduse negustorilor sași tot dreptul de-a o stoarce din nou.

5

Dan a venit cu oaste mare. Pe două părți: și dinspre Sibiu,pe valea Oltului, și dinspre Brașov, drept asupra Târgoviștei. Cu oaste mare ajutată de pârgarii federați ai Siebenburgenului cărora le tăiasem pohta de neguțătorie prin sărăcirea noastră. Era ultima lor nădejde. Fiindcă era al cincilea an de când mă aflam în scaun. Țara asculta de poruncile mele, dar și credea în mine, pentru că ajunsese să vadă că nu spre rău o duc. Eram tare înlăuntrul hotarelor, aveam armată bună, de oameni credincioși pe care-i ridicasem și le dădusem ranguri după vitejie și nu după neamul lor și, dacă nu izbuteau să mă-nlăture acum, slabă nădejde le mai stătea în față.

S-au adunat în oastea lui și dușmanii pe care-i aveam înlăuntru. Asta spre folosul meu. Ca să-i aflu pe toți câți mai rămăseseră. Și astfel, Dan cu armata lui a intrat mult în trupul țării, crezând chiar că, în curând, va deveni alesul ei. Era pe pragul acela dintre martie și aprilie, când mirosul crud de muguri ce ajunge până aici la mine mă-mbată și mă trage spre melanholie.

N-a fost o luptă ușoară. Dar ai mei știau prea bine cum să-i cadă dușmanului în spate și cum să-l prindă de viu când pohta mea de răzbunare e mare și cruntă, iar sufletul meu îi comandă de departe dându-le duh din duhul drăcești lor mele puteri pe care bătr]nii greci le numeau "pneumatice".

Și, când bătălia s-a sfârșit, înfrângându-le oștile venite pe două căi, pedeapsa lor s-a petrecut.

Întâi au fost adunați toți cei căzuți în luptă și s-au așezat în cerc movile cu trupurile lor. În jurul movilelor acestora s-au ridicat țepile pentru cei care-l ajutaseră pe Dan. Iar în mijlocul cercului i s-a săpat groapa lui Dan și s-a adus soborul de preoți. Nu puteam ca pe ruda mea de os domnesc să o ridic modest în țeapă, alăturea tâlharilor. Asta o făceam cu străinii, cărora, ca să le cinstesc rangul, le auream țepele ca să nu le-nfig doar lemnul, ca-n trupurile oamenilor de rând. Dar celui din neamul

meu îi lăsam moartea domnească: închinat și cu capul pe butuc.

Așa că i-am adunat pe preoți în jurul lui, i-am pus să cânte slujbă scurtă, ca de război, celor căzuți în luptă și apoi să tacă. Atunci când au tăcut, au început a se auzi, tot jurul-împrejurul, glasurile de jale ale celor trași. L-am lăsat să-i și vadă unul după altul pe toți cei care-l ajutaseră, cum se ridicau pentru totdeauna în vârful țepelor, ca să știe că, pe pământul țării, n-a mai rămas să calce nici unul dintre cei care i-ar ține partea. Și abia apoi, în mijlocul cercului celor cu care venise în țara mea și cu care acum se ducea pe lumea cealaltă, am pus preoții să-i facă de viu toată slujba cea largă de îngropăciune.

Cu toate stările, pe toate glasurile, ca la o înmormântare într-adevăr domnească.

Și i-am pus să n-o cânte așa, aiurea, cu ochii în altă parte, ci asupra lui cu privirile, înspre el îndreptându-și rugile, așa cum se face cu orice mort care stă țeapăn pe năsălie și-l tămâiem și-l miruim.

Erau îngroziți ochii popilor, care sunt atât de obișnuiți cu morții și cu liniștea lor, dar le lipsește cu totul obișnuința de a privi omul viu sub glasul slujbelor acestora. Erau îngroziți, dar nu îndrăzneau să sară sau să bâlbâie nici un cuvânt din slujbele trecerii în ceea lume și, privind chipul tânăr al lui Dan, primul din neam care-și auzea cu urechile sale drumul cântat al ducerii dincolo, urlau mai tare vorbele ce mângâie mortul dar îl îngrozesc pe cel viu. I-au turnat vin și untdelemn, așa cum se toarnă pe stârvuri, i-au legănat și coliva, în „veșnica lui pomenire", picurându-l cu ceara lumânărilor fumegânde și, abia după ce glasurile lor au amuțit, s-a făcut în jur o tăcere de gheață care m-a albit până și pe mine. Peste ea, a pocnit scurt lovitura călăului; și capul lui Dan a căzut în groapă cu urechile încă pline de slujba înmormântării sale.

Abia apoi, zvâcnind, i s-a alăturat și trupul.

Odată cu el, nimeni pe lumea asta n-a mai crezut că mi s-ar mai putea sui în scaun luându-mi-l !… Nimeni !…

Nimeni nu s-a mai gândit la asta. Nici chiar Radu, când

Mahomed l-a adus cu el. A venit în cortul sultanului ca însoțitor al plăcerilor aceluia, dar nu pentru a rămâne domn !

Întreabă-l pe Radu dacă l-a-ncântat pe atunci vreo clipă gândul acesta ? !… Vei vedea că nu !… El din întâmplare a rămas. I-a poruncit Mahomed să rămână, să-nvingă cu trădare și viclenie ceea ce cu oastea de sute de mii nu putuse.

Dar de gândit mai înainte la asta, nu cutezase !…

6

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Scrisoarea lui Vlad Voievod trimisă brașovenilor
la anul 1456

„Dumneavoastră fraților, prietenilor și vecinilor noștri cu adevărat iubiți. Prin aceasta vă dăm de știre, cum v-am dat știre și mai înainte, că acum a venit la noi solul turcilor: să vă intre bine în minte și să păstrați cu tărie ce ne-am învoit mai înainte pentru frăție și pace bună; ce am zis atunci, acum și totdeauna cu tragere de inimă a noastră și bunăvoință vom ținea statornic. Așa precum ne ostenim și lucrăm ale noastre, așa, și mai mult, voim să ne ostenim și să lucrăm pentru ale voastre. Iată acum a venit vremea și ceasul pe care dinainte vi le-am spus: tributuri mari, aproape cu neputință de purtat, vreau să le puie Turcii pe umerii noștri și să ne îngreuie. Nu pentru noi sau pentru ai noștri pun greutăți așa de mari, ci pentru voi și ai voștri vreau Turcii aceia să facă și să ne silească. Pentru că, în ce privește ale noastre, zău că ușor am putea face pace și bună liniște, dar pentru voi și ai voștri pacea cu acei Turci nu putem s-o facem, că ei caută cale să iasă și să prade la voi prin țara voastră; și afară de aceasta ne mai silesc în multe cele a lucra împotriva credinței catolice și împotriva voastră. Însă voința noastră desăvârșită este de a nu face nimic rău împotriva voastră, ci nu voim a ne despărți de voi niciodată, voind, cum am spus și v-am jurat, să fiu foarte credincios și prieten al

vostru. De aceea am oprit aici solul turcesc până voi da de știre. Și să vă gândiți că, atunci când un om ori un domn e puternic și tare, atunci poate face pacea cum vrea; dar când e fără putere, unul mai tare va veni asupra lui și va face cu dânsul ce va voi. De aceea cu aceasta vă cerem de la fiecare din voi, cu dragoste, ca la vederea acestora îndată pentru folosul nostru și al vostru, fără zăbavă să ne trimiteți ajutor 200 ori 100 ori 50 de oameni aleși până Duminica viitoare. Când vor vedea turcii putere de la voi, vor fi mai moi, și le vom spune că vin și mai mulți. Așa că vom putea rândui după cuviință lucrurile noastre și ale voastre până ce vom fi avut porunci de la dumnealui".

7

Dar să reluăm povestea de mai înainte. De pe vremea cînd doar te pregăteai să fii Domn la Moldova și ai venit la mine tocmai ca să punem aceasta la cale. Da, atunci, în iarna aceea târzie care s-a năpustit cu nămeți groși peste babele lui Martie, tu ai venit la mine, Ștefane.

Pe zăpada albă, zidurile de cărămidă ale Târgoviștei sângerau frumos, ca-n ajunurile de Crăciun ale copilăriei noastre.

Te-am văzut pe fereastră; ai intrat pe sub boltă însoțit de cei câțiva oameni ai tăi și de mica suită de zece călăreți pe cai albi cu hamuri negre și valtrapuri roșii, pe care ți-am trimis-o în întâmpinare. Caii păreau de aur, crescând parcă din zăpadă, pierzându-se în ea și rămânându-le doar ochii negri, desenul căpestrelor și fuioarelor groase ce le ieșeau frumos pe nări. Iar oștenii cu căciuli țuguiate și suliți ridicându-și vârfurile păreau că plutesc, seini în hainele lor de dimie tivită cu înfloriturі de filendriș, pe valtrapurile roșii, deasupra aburului alb al iernii. Printre ei, mărunt și zdravăn, tu. Începuse-și să semeni cu Bogdan-Vodă.

Da, aveai vâna lui în mișcările iuți ale trupului scund și zdravăn; am văzut asta când ai descălecat. Sub mustața sucită

subțire, aveai obrazul lui sănătos și roșu pe care zâmbetul se deschidea atât de liniștit. Vigoare în mișcări și liniște pe chip, iuțeală în mâini și senină glumă în zâmbet, fierberea trupului netrădând-o decât ochii tăi iscoditori. Întâmpinându-te, te vedeam astfel și-mi aminteam cum, la castel la Hunedoara, fetele se dădeau în vânt după obrazul tău dulce de cocon moldovean. În timp ce se intimidau sau, poate chiar se speriau de răutatea aspră a feții mele subțiate, așa cum o moștenisem de la Drăculești și cum, cu gândurile mele aprinse, o mai înăsprisem și eu. Te simțeam aproape, prieten drag al tinereții mele, cu care băusem vin cu mied, hârjonisem fetele boierești din Roman, înfundasem niște frumoase țigănci într-o șură din Borzești, dansasem copile de cnezi transilvăneni care se strângeau la curtea din Hunedoara îmbrăcând horbote pentru petrecerile date de Iancu Voievod și furaserăm în mai multe rânduri fetele de târgoveți din Cluj și din Timișoara, la bâlciurile Sfintelor Mării.

Și-ți vedeam zâmbetul subțire, șotiu, pe obrazul de copilandru dulce la mângâiere nu numai fetelor, ci și nevestelor. Te apropiai de mine în mantia tivită cu blănurile animalelor și blănurile zăpezii albe ce acoperea totul. Te-ai plecat ca un curtean de rasă și ai spus cu glas tunător în care numai eu am înțeles glumeața emoție sentimentală:

-Închinăciune Măria Ta !…

Eu stăteam în ușa deschisă, între doi străjeri, pentru că nu puteam să te aștept în scaunul meu, în mijlocul divanului așa cum îmi cerea rangul; și nici să mă port la venirea ta cu caftan și sabie, ca la primirea solilor străini. Te așteptam pe tine, prieten drag al inimii mele și privindu-ți mersul voinic prin zăpada spulberată de încălțările negre, mă întrebam încă o dată de ce ești tu drag și oamenilor și muierilor, iar eu sunt urâcios. Mă întrebam, dar nu te pizmuiam. Iar când ți-am auzit glasul: „Închinăciune, Măria Ta !” am uitat de acolada ce-mi propusesem să ți-o dau și te-am îmbrățișat și ți-am simțit obrazul înroșit de ger și ți-am privit boabele verzi-albăstrii ale ochilor,

întrebându-te ca un copil, vrând mai întâi să mă conving că te-am bucurat într-adevăr:

- Ți-a plăcut ce armăsari albi cu valtrapuri roșii ți-am trimis în întâmpinare ?…

Șiret, tu te-ai plecat ca-n ritualurile curtene și ai rostit cu zâmbet pe sub mustăcioara subțire:

- Îți mulțumesc, Măria Ta !…

Dar se vedea cât de acolo că simțiseși inima mea de prieten și bucuriile ce veneau dintr-o copilărie apusă.

- Ce ai înțeles din asta ? Te-am întrebat urcând scările pe lângă curtenii plecați.

- Am înțeles că-i sânge roș care ne leagă în cruce pe albul acesta al zăpezii ce ne înconjura când noi fugeam după uciderea tatei.

Te-am îmbrățișat din nou, te-am arătat boierilor și le-am cerut să plece. Să ne lase. Nu aveam chef de fățarnice sărbători la curte. Te așteptasem atât fiindcă aveam multe să-ți spun și numai ție ți le puteam spune. De când urcasem în scaun știusem că avem multe pe care numai și numai ție ți le puteam spune pe lumea asta.

Nu știu de ce, și nu știu dacă altcineva decât diavolul mă poate înțelege, dar eu, Vlad, căruia nimeni nu se sfiește să-mi spună Drăculea, ceea ce este mai mult decât fiul dracului, fiindcă înseamnă și fiu de drac și de neam drăcesc, dar și drac eu însumi. Și toți se tem de privirile mele, de răsuflarea mea, de călcătura apăsată a pașilor mei. Dar, cu toate acestea, eu temutul, în fața ta sunt moale ca lumânarea și duios ca un copil.

I-am eliberat pe boieri și am cerut să ne dea pocale de vin cu mied, așa cum, tot în iarnă, șapte ani mai înainte, băusem la Roman, în încăperea aceea albă de taină pe fereastra căreia se vedea clopotnița cu lilieci.

8

M-am simțit atât de bine în acele zile alături de tine, Ștefane !

Tu m-ai înțeles întru totul. De fapt, erai singurul om care știam că poate asta, că merită asta. Iar, de la o vreme, am simțit chiar mai mult decât înțelegerea ta; am simțit îngrijorarea ta.

Ți-aduci aminte dimineața aceea cu cețuri dese printre care brațele copacilor se-nchipuiau atât de straniu și nelumesc, iar soarele se întrezărea printre ele pleșuv, ca un bulgăre de seu ?… Dimineața când am plecat la vânătoare de jderi.

Ți-au plăcut cavalerii mei, mica mea suită rânduită în patrulater, cu uniformele acelea frumoase și vesele, cu care nu-mi era rușine să mă duc la nici una din înaltele curți ale Europei.

- Parc-am fi la regele Francilor, sau la curtea Engliterrei, ai spus tu pe când încălecam, iar cornul de vânătoare suna dulce în ceață.

- Suntem europeni doar !… Ți-am răspuns bucuros de faptul că-ți plăcuseră. Așa ne-a fost portul până acum, și nu trebuie să ne lăsăm turciți !… Și, rotindu-mă în scările șeii, am tunat cu glas amenințător în care numai tu pricepeai voioșia: Sunt unii pe-aici care și-ar pune repede șalvari și cealmale, dar vom avea noi grijă să le retezăm capul și fundul, ca să nu mai aibă pe ce le pune.

După aceea de-abia m-am mâniat, când mi-a venit gândul celălalt:

- Îți dai seama: dacă n-ar trebui să plătesc cei zece mii de galbeni haraci Porții, ce armată mi-aș înzestra cu ei !…

Mi-am înfipt pintenii în burta fierbinte a calului și-am pornit. Îmi călcam ciuda într-un galop apăsat care spulbera zăpada sub copite. Și tocmai când am ajuns în deal, deasupra Târgoviștei înzăpezite, privind alaiul cu oșteni, cai și câini de vânătoare ce urcau pe urmele mele, mi-am continuat gândul:

- Zece mii de galbeni înseamnă, la prețul de azi, optzeci de

sate, cu case și cu oameni cu tot. Îți dai seama ! Câtă armată aș face cu prețul a optzeci de sate !… Și cum aș îmbrăca-o, și cum aș înarma-o !… În fiecare an sultanul îmi va fura banii ăștia, și-n fiecare an boierii divanului meu vor fi liniștiți și mă vor recunoaște în sinea lor domn numai după ce vor ști că am trimis galbenii la Poartă !

Fierbeam. Ți-am făcut semn să pornim la trap înainte, numai ca să pot striga în voie:

- Eu am moștenit haraciul acesta și mă voi scutura de el !… Dar Petru Aron cel ticălos l-a recunoscut de-abia acum pentru Moldova, care era neatârnată !… A închinat Moldova, când eu speram să ajung neatârnat ca Moldova !… Trebuie să te duci sa-l răpui, Ștefane, pentru ca Moldova să nu mai plătească haraci turcului !

Vorbele mele se-mpiedicau de pâcla dimineții, rămânând parcă deasupra capetelor noastre ca niște amenințări. În urma trapului pe care îl pornisem, venea suita. Tropotul nu se auzea. În schimb, ca o coamă de sunete se lungea în urma noastră sforăitul cailor și lătratul câinilor. Ca o coamă de sunete aspre ce se-mpleteau într-o barbară melodie bărbătească. Iar ceața și zăpada amestecau totul într-o mișcare de umbre în culori moarte, din care, ca prin minune, răsărea uneori pieptul câte unui cal cu hamuri țintuite, vreun bot de câine cu limbă roșie sau câte-un chip rumen de oștean cu chiciură la mustăți. Începea pădurea care ne primea c-o iarnă moale și dulce, împletită alb printre tulpinele cenușii. Ea mărea parcă, în răsunet de lemn, amestecul acela de fornăit de armăsar și lătrături.

Vedeam ochii hiclenitori ai boierilor puși pe iscodit la cele ce vorbeam noi și, cu necinstea gândului lor, pândind prilejul să mă vândă. Să vândă repede vestea că eu vreau să te ajut să urci în scaunul Moldovei și, astfel, să mă vândă chiar pe mine și pe tine ca să ne taie sultanul capetele… Îi vedeam !… Prin ceața care-i ascundea, dar nu de tot, eu îi vedeam.

- Ce stați, le-am strigat, prindeți jderi să-i facem lui Ștefan caftan; caftan domnesc, spre a-l ridica în scaunul Moldovei.

Prindeți jderi pentru Ștefan, dar nu le stricați vizuinele, ca să puteți să vă ascundeți voi în ele !…

Am simțit o răcoreală ca și când până atunci aerul curat al pădurii de iarnă nu-mi pătrunsese cum trebuie în adâncul plămânilor. Știindu-mi mânia, boierii s-au repezit care-ncotro pe urmele gonacilor, au luat din mâinile slugilor lor jderii și i-au adus, trofee moarte, cu sânge picurând prin nări, în fața ochilor noștri. Frumos, în aburul acela rece mirosea a sânge cald; boierii aveau fețele fericite arătându-ne jderii, ca și cum erau bucuroși că-mi făceau o poftă scumpă cu cheltuială puțină din partea lor. Și le-ntindeau frumoasele blăni aurii în zăpada albă pătată cu sângele lor roșu, așezându-le înghețate, moarte, supuse animale moi, la picioarele noastre, ca o slavă.

Dar atunci, pe când cu ochii lui ca o cucută otrăvitoare, Pahulea cel Tânăr, înjurându-mă în sinea lui, se apleca să-și așeze ofranda în grămada de animale vânate, un jder, pesemne atins foarte puțin, sau prins în capcană cu vreun mădular sfărâmat, a sărit dintre mortăciuni și i-a înfipt colții în beregată.

Am zărit mai întâi, prin mișcarea înceată și făloasă a boierilor, ochii lui. Apoi văzându-i animalul zbătându-i-se în locul de sughiț ce izvora șuvițe iuți de sânge țâșnind pe lângă dinții aceluia, mi-am dat seama mai bine de tot ce se-ntâmplase. Pentru că ochii mei fuseseră martori. Și doar timpul prea scurt m-a luat prin surprindere, făcându-mă să tresar înfiorat, când se putea ca animalul, tocmai la porunca gândului meu să-i fi sărit în beregată.

Șuvițele alea subțiri de sânge țâșneau din gâtul boierului, înroșind gulerele hainei sale, ca și blana animalului ce se zbătea cu dinții încleștați în esofagul ce sughița pe rană !… Cu câteva clipe mai înainte văzusem ochii ascunși, cam strâmbi ai acelui boier în putere, care nu-și putea ascunde sub hlizeală ura ce mi-o purta, împletită cu frică sau izvorâtă din frică. Știa, sau bănuia, ce știam eu, și stătea alături mie doar așteptând clipa prielnică să mă lovească sau să mă vândă. Fratele său era omul lui Albul cel Mare. Așa că nici el nu se afla mai departe. Aveau

să-i spună și, prin acela, avea să ajungă la dușmani dorința mea de a te așeza în scaunul Moldovei… I-am văzut, deci, ochii strâmbi, atenți la mine, nu la grămada de animale din care ieșea un abur mort de blană udă și sânge închegat. Astfel s-a-mpiedicat și, aplecându-se mai mult s-arunce prada, s-a trezit deodată, dintre mortăciuni, cu acel jder încolțindu-i beregata. I-am văzut apoi ochii din nou, cu o tulbureală de moarte. Fiindcă mâinile-i trăgeau de animal, iar jderul se desprindea cu tot cu gâtița pe care-o ținea încleștată. Atunci am rămas uimit. Văzându-i spumele ce-i gâlgâiau pe lângă rană. Îl vedeam cum moare holbând spre mine ochii de cucută. Iar ochii jderului erau orbiți de sângele ce-i împroșca.

Vedeam mâinile nenorocitului cum, trăgând înnebunite de jder, își smulgeau beregata.

Și-am auzit deodată, cu urechea mea de jivină ageră, am auzit bâlbâiala îngrozită. Era, desigur, frate-său: Pahulea cel Bătrân, care, prin cruci mari, nemaiputându-se abține, spunea că asta-i curată vrăjitorie, că moartea năpraznică a fratelui său nu era deloc întâmplătoare, că animalul fusese mânat de diavol chiar la ținta gâtlejului, că auziseră toți de înrudirea mea cu diavolul, de vrăjile cu sânge pe care le făceam, ca un demon, dar acum vedeau pe față toate mecanismele ocultei mele puteri…

Nu m-am mâniat. Îmi dădeam seama că oamenii ce smulseseră acum animalul din gâtul victimei, o făcuseră prea târziu. Acela horcăise pentru ultima oară mai înainte, prăbușindu-se în zăpada muiată în sânge. Doar o mână încleștată zdravăn mai ținea în ea coada smulsă a jderului. Îmi aminteam cum o văzusem smucind, smucind de moarte, din trupul lunguieț ce pârâia.

Uimiți, oamenii stăteau într-o roată largă în jurul mortului. Eu am trecut prin golul acela știind că-i înfiorez. Iar, când am ajuns în dreptul fratelui îngrozit, i-am aruncat:

- Nu, jupane Dimitrie, nu e vrajă; îi era scris să moară astăzi, ai să vezi dumneata că așa e !… Eu știu vrăjitorii, dar mai

aprige decât asta !…

Am pornit în galop. Mă bucura credința lor în puterea mea de-a asmuți de la depărtare animalul pe jumătate mort.

Tare mă bucura.

Ca și sângele acela fierbinte de dușman pe care chiar că-l dorisem gâlgâind ! Nu astfel, dar îl dorisem.

9

Mai târziu, ai înțeles și tu de ce.

Am galopat o vreme tăcuți, lipiți de grumajii fierbinți ai cailor și înfruntând cu fruntea aerul de gheață al amiezii care limpezise cerul. Am galopat întărâtat prin zăpada ce strălucea acum ca o sare în lumina soarelui. Un aur alb se spulbera și scânteia dinainte-ne. Era o câmpie prelungă, acoperită de zăpadă ca pulberea, în care se scuturaseră orbitoare fire subțiri din lumina soarelui. Pădurile ce-mbrățișau larg acel loc păreau negre de-atâta strălucire câtă le-mpingea parcă și le-nghesuia pe zare.

În spatele nostru, un grup de doisprezece oșteni de credință. Și-n urmă mult, despărțiți de mari hectare albe, grosul suitei care se aranjase greu până să ne urmeze. Atunci mi-a venit în minte că, pe-ntinsul acela de zăpadă strălucitoare, un pâlc de patruzeci-cincizeci de inși ne-ar fi putut prinde și căsăpi în câteva clipe. Poate de aceea te-am întrebat atât de aspru:

- Ștefane, dacă ne-ar ataca acum, m-ai apăra, ai muri tu pentru mine ? !…

Soarele scânteia aprig în promoroaca mustății și genelor tale, așa că nu prea îți puteam vedea ochii. Dar după glas mi-am dat seama c-ai înțeles prea mult din întrebarea mea, pentru că, la rându-ți mai întrebat:

- Chiar ți-e teamă de ei ?…

Mă înfrunta întrebarea asta a ta; ca și scânteierile promoroacei din mustăți și sprâncene, care nu mă lăsau să-ți văd ochii.

M-am învârtit în loc, am căutat cu privirile toată zarea zilei

de aur mai strălucitor și mai alb decât orice lumină și ți-am strigat peste toată acea întindere:

- Nu, Ștefane !… Nu mi-e teamă. Mi-e gândul numai să fiu cât mai tare și cât mai puternic aici, înăuntru la mine !…

Am făcut semn să-ntindă acolo, în mijlocul câmpului binecuvântat de țepii soarelui, ca să mâncăm și trăgându-te într-un mers roată, agale, care ne legăna în apele lucioase ale amiezii, ți-am spus:

- Ține seama de asta: când un om sau un domnitor este tare și puternic înăuntru, atunci el poate să capete partea pe care o dorește; dar când este fără putere, unul mai tare va veni asupra lui și va face cu dânsul ce va pofti !… Te-am privit, că ne-ntorsesem într-un fel în care îți puteam privi ochii, și-am strigat deodată râzând rău, cu dinți de lup: Cu mine n-o să facă nimeni ce va pohti !… Iar pentru tine, doresc tot asta, Ștefane, de-ndată ce te vei urca în scaunul tatălui tău !… Noi suntem neam de domnitori, os de voievozi și stăpâni !… Noi nu venim în scaun ca oricare altul, numai cu pohtirea de-a domni, noi trebuie să știm limpede pentru ce domnim și cum domnim !… Să-nvățăm asta din ce-au făcut părinții noștri și să ducem numele neamului nostru mai cu glorie, fie el Drăculesc sau Mușatin ! Înțelegi, Ștefane ? De asta eu știu limpede pentru ce domnesc și ce am de făcut: voi fi tare în așa fel încât să-mi pot arăta tăria și în afară !…

N-am mai așteptat prânzul întins pe zăpadă. Și nici pe ceilalți care se-apropiaseră nu i-am lăsat să le tihnească. Ți-am aruncat plosca și am pornit în galop nebun făcând semn tuturor să mă urmeze. Mi-era poftă de altceva. Galopam cu nările fremătânde, ca și ale armăsarului. În urma noastră, o dâră groasă de zăpadă spulberată, un drum larg, adâncit de copitele cailor, se-ntindea până-n miezul de nea al câmpiei unde o dâră subțire de fum albăstrui se ridica din jarul încins pentru prânzul nostru neașezat.

Flămânzi, veneați toți după mine. Priveam din când în când înapoi parcă vrând dintr-o ochire să vă număr, nu cumva să-

mi lipsească cine trebuia.

Galopam pe drum drept, coboram văioage, urcam costișe printre arborii dezgoliți ce-și răstigneau pe cerul strălucitor zecile de brațe ale crengilor, iar eu, din când în când, priveam înapoi ca să mă asigur că nu lipsea niciunul.

Pe la trei ceasuri după-amiaza, când soarele începuse ușor să bată strâmb înroșindu-se, am ajuns. Era un loc închis între coame de deal, și numai către asfințit se deschidea o câmpie largă cu pâlcuri de copaci scunzi și mocirle înghețate pe care acum le acopereau zăpezile.

Acolo, trecând printre zidurile vechi ale unui conac ars, am intrat în livada stearpă pe care oamenii mei o și curățaseră de zăpadă lăsând locul drept și la vedere așa cum îl lăsasem eu în toamnă. Era, sub un zarzăr bătrân, o groapă adâncă, cu pământ scos într-o movilă crudă și fundul acoperit de zăpada rece. M-am uitat înăuntru și ți-am arătat și ție ca și cum el s-ar fi aflat acolo, sub zăpadă:

- Vezi, asta-i groapa lui Mircea; de viu l-au îngropat în ea…

Spunând asta, parcă mi s-a arătat trupul lui zbătându-se acolo, în fundul gropii, sub zăpadă; și deodată am ridicat fruntea cu privirile mele care-i înghețau pe toți.

- Jupan Dimitrie - i-am spus eu lui Pahulea, cel care încă mai sughița având dinainte chipul fratelui său dându-și duhul cu jderul de gât - fie pomenit numele fratelui dumitale ca și numele fratelui meu: viii cu viii, morții cu morții !… Ia spune-i vărului meu Ștefan, cocon moldovean, ce mi-ai spus și mie, că nu e această moarte vina lui Iancu de Hunedoara.

Cu obrazul negru de spaima ce-l încercase, Pahulea nu-și stăpânea tremurul de parcă într-adevăr era vrăjit.

- Ți-am mai spus, Măria Ta, Iancu de Hunedoara n-a ajuns până aici; pe tatăl Măriei Tale, într-adevăr el l-a pedepsit.

- Dar pe Mircea ? Am șuierat eu scoțând aburi pe sub mustață.

- Pe Mircea l-au îngropat de viu…

- Cine ? !…

- Ți-am mai spus în divan, Măria Ta, ți-am mai spus… Dușmanii Drăculeștilor…

Am auzit eu gasul lui gâfâind și, deodată, când am ridicat privirile fulgerându-l, i-am văzut și ochii tulburi.

Am stat așa o vreme, țintuindu-l, și l-am întrebat cu glas stins, așezând vorbele foarte încet, una câte una, ca și cum le-aș fi învelit în ceva.

- Fratele dumitale, răposatul de azi-dimineață, era și el aici, lângă groapa asta ?…

- Era, nu chiar lângă…

- Dar tu erai lângă !… Am strigat eu atunci deodată și-am făcut semn călăului cel cu țeasta rasă și cu un os lat în gură în loc de dinți.

S-a zbătut. Cred c-a făcut pe el. Era rău și nevolnic, Pahulea, iar fața lui de corcitură se strâmbase mai rău. Când s-a târât la genunchii calului ca să-mi ceară milă, l-am împins cu talpa și pintenul încălțărilor înspre țărâna udă, proaspăt scoasă din groapa fratelui meu.

Și m-am întors, numai până ce i-au pregătit țeapa. M-am întors către ceilalți, stând așa, cu privirile înfipte în privirile lor, ca și cum i-aș fi țintuit acolo, să nu plece, să stea să vadă cu ochii lor pedeapsa.

Stăteam către ei, cu spatele la pregătiri, și-i priveam pe toți, patruzeci-cincizeci dintre fețele cele mai luminate ale țării, cum vedeau ceea ce se pregătește. Ca o toacă deasă și mușcătoare, securea ce ascuțea țeapa lovea egal și aspru măsurând grăbit timpul, iar, la fiecare lovitură a ei, tot egal, tresăreau și mâinile lor, sau umerii lor, sau capetele lor. Tresăreau ei, neștiind încă dacă erau doar prezenți martori sau viitori condamnați. Securea lovea, ei tresăreau neîndrăznind să se ascundă privirilor mele țintuitoare, iar eu simțeam dogoarea focului care avea să încingă țeapa scormonind în ochii lor. Crunt, tăcut, neiertător, dorind să-i simt cum se feresc de arsura privirilor mele care se roteau încet oprindu-se pe fiecare față. Și pricepeam, după expresia obrazelor lor, ce se petrecea în spatele meu, de unde-

mi veneau sunetele securii care mușca din lemn subțiind clipele ce le mai avea de trăit Pahulea cel bătrân.

Asfințea, și umbrele crengușului copacilor brăzdau straniu fețele îngrozite sau îndurerate ale boierilor mei, pe care le vedeam acum subțiate și amare precum, sub candele, chipurile pictate pe pereții bisericilor. În fața lor stăteam eu, neclintit și aspru, văzându-mi umbra cum se întinde către ei ca o amenințare pe zăpada călcată în picioare. În spatele meu se afla groapa neagră a sărmanului Mircea și țepușa albă pregătită lui Pahulea. Securea smulgea din ea ultimele așchii, lovindu-ne sacadat cu sunetele ei.

Când a tăcut securea, m-am întors. Pahulea atârna spânzurat în funii deasupra, iar alte funii îi legau picioarele crăcănându-i-le. La semnul călăului, care potrivea cu pricepere țeapa în Pahulea, armașii au început să tragă de funii și am văzut cum trupu-i primește țeapa, învelind-o în carnea lui. Mă sileam să stau drept, pentru că auzeam în urechi de zece ori mai puternic, ecoul rupturii măruntaielor lui. Crăpau și pocneau pătrunse în vârful țepii, și eu le auzeam prea bine, mai bine chiar decât vaietul lui. Dar mă sileam să stau neclintit, smirnă de voință încordată, ca să dau pildă de neiertare ! Când trasul în țeapă a ajuns în jos, mai în dreptul meu, făcându-i semn acelui călău care-mi cunoștea poftele să-i plece capul ca să mă vadă, i-am spus cu glas încet, fără patimă, dar tare, răsunător, mai ales ca să audă ceilalți:

- Acum pricepi, jupân Dimitrie, de ce eram eu sigur că fratelui tău îi fusese scris să moară astăzi ?… Nu știam că de colții jderului; dar, de scris, îi fusese scris !…

Atâta i-am spus privindu-i adânc ochii în care se tulburau apele morții laolaltă cu spaima și cu durerea. Îmi înfrângeam orice părere de rău, știind că doar astfel îi fac pe dușmani să nu mai cuteze. Iar călăul cel cu dinte de cal, pe care-l învățasem la lucruri oculte, emana către ei un fluid înfricoșător.

Cândva, mi-am dat seama că înserarea aducea gerul.

- Îmbrăcați-l, am strigat, să nu lăsăm noaptea pe frig o

cinstită față !…

Și am privit cu încăpățânare cum îl îmbrăcau în șube, ca să nu înghețe și, prin degerătură, să-i treacă chinul prea ușor.

Apoi, când mi-a fost de-ajuns pentru spaima pe care pohtisem s-o trezesc, când mi-am dat seama că le dăruisem pildă bună de răzbunare a fratelui meu, m-am întors către ceilalți. M-am întors deodată, răzbit, strigându-le în același timp cu mișcarea trupului:

- Așa vor păți toți ce vor clinti și toți ce vor crâcni ! Supuneți-vă legii mele, v-o spun !… Nu e o plăcere să omori, dar veacul nostru aduce această nevoie. Și, la nevoie, omul devine rău. Fiți siguri că voi fi, dacă nu vă supuneți.

Ultimele vorbe s-au amestecat cu tropotul calului. Goneam îndârjit, căutându-mi odihna după o zi plină.

Cândva, întorcând capul, bucuros te-am văzut cum galopezi alături de mine. Galopam împreună, călcând sub cai umbrele nopții ce ne venea din față.

10

Veneau Paștile tare devreme, în primăvara aceea.

Tu mă înțeleseși bine în planurile mele de domnie. Te asemănai cu mine la gând și-mi dădeai dreptate atunci când spuneam că trebuie să fiu tare înăuntru. Am stat la multe ceasuri de taină și am chibzuit cum să facem lucrul acesta în așa fel încât, întărindu-ne înăuntru, să putem fi cât mai neatârnați în afară.

Și toată dreptatea celor puse la cale de noi s-a dovedit încă o dată când diacul acela în sutană, pe numele lui Leu, a venit din Moldova vorbindu-ți de răscoala pornită de fratele său. Asta dovedea împotrivirea lor, dovedea slăbiciunea acelui uzurpator de tron, Harnazan pe nume, care și-a zis ca vodă Petru Aron; și mai dovedea putința ta de a-l alunga.

Era în săptămâna mare. O săptămână încă friguroasă, cu soare galben ce bătea oblic.

Popa acela tânăr și grăsun, rostindu-și cu supușenie numele:

blagocinul Mihail, a venit aducându-ne cai, o herghelie de cai, fiecare încărcat cu câte două burdufe de vin de Huși, cel care miroase ca florile de toamnă și așterne bobițe mici de aer pe pereții pocalului.

Când m-a-mbunat vinul acela, ascultând glasul dulce al blagocinului ce povestea smerit, i-am privit ochii rotunjori și mi-am zis că semănau leit cu ai tăi.

- Păi noi suntem supuși de-ai Măriei Sale tatălui lui, a răspuns popa Leu cu glas înalt și frumos. De pe moșia Țuțcanilor, unde s-a născut Vodă Bogdan. Suntem dintotdeauna supușii Horincești-lor, a căror jupâniță i-a fost credincioasă lui Alexandru Vodă cel Bun, crescându-i pruncul care ne-a fost domn. Iar la casa noastră, Vodă Bogdan trăgea ca la el…

- Și fratele cum ți-a ajuns tocmai în Țara de Sus, să pornească răscoala de acolo ?

- Ne-am strămutat. De când i-au tăiat capul domnului nostru Bogdan, i-au strămutat pe toți dintre Horincești și slugile lor, moșia intrând pe mâinile jupanului Mihail. Și eu sunt botezat Mihail. Dar fiind botezat și Gheorghe, îmi spun așa ca să fiu mai departe de el.

- Și de ce v-ați răsculat ?

- Ne-am răsculat, am pornit răscoala noi, neamul lui Leu, că nu mai puteam dovedi birurile. Petru Aron se supune la toți și le-ar plăti tuturor biruri ca să-l țină-n scaun. Boierii cei mari l-au silit să se-nchine turcilor.

- De unde știi, popo, că boierii cei mari și nu strâmbătatea sufletului lui ?…

Diacul-popă m-a privit drept, zâmbind șotiu ca tine, și a scos de la brâu două suluri:

- Boierul Duma al lui Braie, care i-a fost credincios tatălui vostru, Vodă Bogdan, le-a copiat. Spre știința măriilor voastre. Sunt gânduri potrivnice celor ce m-au trimis aici cu burdufele, dar mai ales cu solia lor, prefăcându-mă în negustor de vinuri. Citește-le Măria Ta, și ajută-l pe Ștefan să vină să ne scape, că noi i-om sta alături cu oaste din Țara de Jos !…

Erau două scrisori. Prima, cu care se acoperise Harnazan zis Petru Aron prin peceţile boierilor săi, spunea că au rugat cu toţii la Vaslui, pe Mihail logofătul, ca să meargă la turci, să le ridice greutatea şi să facă pace oricum, dându-le cei două mii de ducaţi de aur pe care de atâtea ori ei i-au cerut… A doua însă, cuprindea chiar şi turana pe care i-o dăduse sultanul logofătului Mihail către domnul său după ce primise legământul de haraci, şi suna tare strâmb:

„De la marele domnitor şi marele Emir sultan Mehmetbeg, nobilului şi înţeleptului şi vrednicului de orice cinste şi laudă Ioan Petru Voevod şi Domn al Mavrovlahiei. Prietenească salutare să primeşti, noblеţea ta ! Ai trimis solul tău, pe boierul Mihail logofătul. Şi domnia mea a luat cunoştinţă de toate cuvintele ce el a rostit. Dar dacă vei trimite domniei mele haraciul două mii de galbeni de aur în fiecare an, să fie pace desăvârşită. Şi acesteia îi punem soroc peste trei luni. Dacă haraciul va sosi la acel soroc, atunci să fie pace desăvârşită cu Domnia mea. Iar dacă nu va sosi, atunci ce va fi, ştiţi. Şi Dumnezeu să te bucure ! În luna lui octombrie 5 la Sahranbeili”.

Era limpede ca o tăiere a capului.

- Şi “nobilul, înţeleptul şi vrednicul de orice cinste şi laudă” ce face acum ? - l-am întrebat pe popa cel tânăr, căruia atunci îi descopeream mustăţile mijind ca şi ale tale pe faţa rotofeie, în acest fel mult veselindu-ne noi cu vinul de Huşi adus de acela…

Apoi ţi-am pregătit oştirea ce avea să te însoţească, l-am trimis pe popa Leu cu veste la cei ce urmau să te aştepte în Ţara de jos şi-am hotărât să veghem până în ziua de Paşti care cădea chiar pe doi al lui aprilie, ca să luăm împreună, la Târgovişte, în catedrala copilăriei noastre, sfânta, cuminecătură.

În urma noastră i-am lăsat pe toţi boieri s-o primească, din mâna mitropolitului, a arhimandriţilor şi protopopilor săi; şi i-am chemat la praznicul nostru, aducând în proţape miei tineri

hrăniți cu iarbă crudă.

I-am cinstit pe hâtrii mei boieri ridicând paharul cu vin pe care-l înăspriseră frunzele pelinului și, odată cu șerbeturile pe care dinadins le-am poruncit ca la Poartă, aduse de țigănci cu nurii acoperiți de fuste lungi, au apărut în spatele fiecăruia și armașii mei tineri, pe care mi-i făcusem oameni de credință.

Am ridicat palma pe care purtam inelul cu pecetea cea mică și-am dat semn, simțind cu plăcere freamătul neliniștii de animale pregătite pentru junghiere. Dar m-am făcut că nu înțeleg nimic și i-am poftit:

- Luați mai întâi pelteaua, boieri dumneavoastră !…

Nu mi-a păsat de zarva iscată. Armașii mei i-au luat, în vreme ce se trâmbița și se dădea din turn semnul către călărețiii care aveau să înconjoare orașul împingând toată lumea spre grădina castelului meu, grădină înfiptă toată cu puzderie de țepi proaspete cioplite la vârf cu dichis. Și deloc rare, ci bătute în pământ la câte un pas numai, pentru ca cei ce vor sta în vârfurile lor să mai poată schimba câte o părere.

Erau patru rânduri a câte zece țepe puse în grup, tocmai ca să se poată plimba deasupra lor cumpăna pe care mi-o făcuse neamțul meșter în mașinării de moarte.

Urcasem pe zid și priveam. Călărețiii aduceau, împingând-o încoace, mulțimea orașului. Armașii îi aduceau cu mâinile legate în șnururi de mătase ca pentru sigiliile de ceară, alese înadins pentru rangul lor, pe cei patruzeci de boieri ale căror stomahuri încă mai mistuiau carnea de miel tânăr. Călăul cel scund și gros, cu care copilărisem la Egrigöz, se pregătea.

Recunosc: mă înfiora chiar și pe mine noua invenție, mașinăria neamțului: o cumpănă lungă, așezată pe un trunchi gros, cu câteva roți și scripeți, în așa fel încât își putea roti brațul deasupra întregului pătrat de țepi. Meșteșug nemțesc !… Priponea omul numaidecât, îl ridica în sus și-l așeza direct deasupra țepii în care urma să fie tras. Prin ea, trasul în țeapă devenea un mecanism, și nu o orbecăială ca de obicei, când îl spânzurai pe om de vreun copac, și apoi îi potriveai țeapa, și

apoi te chinuiai cu el. Era o armă nouă, înfricoșătoare, iar eu așa cum jurasem, trebuia să o folosesc dacă voiam binele țării.

Brațul se lăsa ca un gât de girafă, boierul era agățat de el, ca un ciorchine, cătușele îi prindeau lanțuri de picioare, cumpăna îl ridica în sus, roțile și scripeții se mișcau aducându-l în dreptul țepii. Apoi, ca la fântână, când armașii trăgeau de lanțurile prinse de picioare, cumpăna se lăsa încet, petrecându-l pe osândit cu grijă, ca un braț ocrotitor, până ce țeapa îi ieșea prin gât, sau prin ceafă, după cum Dumnezeu voise să-i dea direcția… Călăul meu cel mai priceput, acel înfiorător schilod cu țeasta rasă, aproape că nu mai avea de lucru.

Apoi, trăgând caielele prinse, cătușele se desfăceau și, rotindu-se peste capetele celor pe care îi așezase, brațul lung se întorcea zornăindu-și lanțurile înapoi, spre grupul de osândiți de unde îl înșfăca pe altul ridicându-l ca pe un ciorchine în aer !…

În țepe noi, cei trași se zbăteau. În spate, păzită de călărești, mulțimea privea îngrozită. Neamurile își ascundeau fețele, neplângându-i prea mult pe cei osândiți, de teamă să nu le așez în țepele de alături ca să le aline durerile. Armașii lucrau și asudau, păsările de pradă începuseră să dea ocoale pe cerul cenușiu. Ochii mei erau doar la cumpănă, la brațul ei. La mișcarea lui care trebuia să fie egală, cumpătată, ca mersul măsurat al unei armate de călărești. Era armata cu care eu îmi cuceream pacea în țară. Îi măsuram timpul marcat de câte un singur scârțâit, atunci când se elibera de greutatea trupului: jos, în aer, deasupra țepii, jos, în aer scârțâitul, apoi ridicarea și mersul înapoi. Ca pasul măsurat al unei armate ce nu trebuie să greșească.

Mașina trebuia să meargă perfect. Mersul ei îmi arăta că pot cu o mișcare sigură să scap de dușmani. Deci, și de oștenii Porții. Nu trebuia să se împiedice, ci să pedepsească, să curețe lumea de canalii. Pentru că sfântul Bizanț, Constantinopolul, căzuse din pricina unor asemenea boieri trădători.

Mașina asta mă făcea să cred că eu pot apăra lumea de

năvala sultanului. Mersul ei mecanic îmi dădea curaj și siguranță: lumea nu va cădea !…

Când m-am întors către tine, cred că eram ca beat. Simțeam cum globurile ochilor mi se făcuseră mai mari, ieșind din orbite.

- Du-te acuma, Ștefane, ți-am spus. Fă-ți o asemenea grădină la ferestrele tale și vei fi sigur de puterea ta dinlăuntru.

Tu m-ai privit cu ură și-ai strigat tare, oarecum înspăimântat, de parcă-i fi vrut să te audă, peste păsările ce se roteau peste cer, Dumnezeu:

- Asemenea păcate eu n-am să fac !… N-am să fac !… Și l-ai scuipat pe călăul schilod, în țeasta rasă, care era cel mai priceput dintre toți călăii mei.

Am rămas cu strigătul tău atârnat deasupra grădinii de țepe în care mi se zbăteau dușmanii, dându-și duhul.

Și n-am înțeles de ce mă urai !…

11

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Despre Vlad Vodă Țepeș aflăm din

Letopisețul Cantacuzinesc

„Vlad Vodă Țepeș. Acesta au făcut cetatea de la Poienari și au făcut sfânta Mănăstire ot Snagov. Mai făcut-au un lucru cu orășenii den Târgoviște, pentru căci dovedise că boierii târgovișteni l-au îngropat pe un frate de-al lui de viu. Și, pentru ca să afle adevărul, căutând pe fratele său în groapă l-au găsit cu fața în jos. Când au fost în ziua Paștilor, fiind toți orășenii la ospețe, iar cei tineri la hore, fără veste pre toți i-au înțepat de au ocolit cu ei tot târgul, iar câți au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, așa cum au fost împodobiți în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poienari de au lucrat la cetate, până s-au spart toate hainele dupre ei și au rămas toți dezvăcuți în pieile goale. Pentru aceea i-au scos nume Țepeș. Domnit-au ani 15.

Semseddin Ahmed Bin Suleiman Kemal-pașa-Zade, mare muftiu al Porții otomane, scrie în a sa lucrare:

„Tevarih-I AI-I Osman”

„Despre aceea că stăpânul (Sehriyar) Țării Românești a devenit neascultător (ak) față de sultanul lumii, precum și despre aceia că prin capul acelui răsculat, cu sfârșit nenorocit, a suflat vântul tulburării (Bad-Fesad).

Nenorocitul de stăpân al Țării Românești, care în gura musulmanilor și ghiaurilor șezători sau în trecere devenise cunoscut sub numele de Voievodul Țepeș (Kazîklu Voivoda), având obiceiul de a trage în țeapă pe cei pe care îi osândea la moarte pe vremea sa, fusese de aceea poreclit Kazîklu (Țepeș).

… El slujise o vreme la înalta Curte a sultanului cel ocrotitor al lumii. Murind tatăl său Dracula, padișahul cel dătător de coroane îi acordase vilaietul Țării Românești. El devenise cunoscut prin marea măreție a sultanului și plecase de la pragul său cel aducător de fericire cu steag cu vârf aurit și cu spadă împodobită cu aur.

Prin osândirile sale la moarte, el pârjolise Țara Românească până la ceruri, iar răutățile sale se răspândiseră pe tot întinsul ținuturilor acelora.

Pentru el nu însemna nimic să-și distrugă până și propria sa avere și să verse chiar sângele soției și al copiilor săi.

Pentru crime puține el aducea multe necazuri și pentru un pic de răutate el dădea pedeapsă foarte mare.

Pentru puține păcate, el dădea pedeapsă mare.

Față de nimeni nu avea milă și îndurare.

Dacă vreun ghiaur săvârșea vreo trădare și dacă omuciderea aceasta se întâmpla lângă el atunci el trăgea în țeapă pe acel hain și chiar pe toți ghiaurii din satul acestuia, împreună cu soțiile și cu copiii lor, până și pe copiii mici, și nu lăsa să fie dați jos. Dacă vedea pe cineva coborând pe careva dintre morți, atunci legea de osândă a celui sângeros era ca acela să fie spânzurat de țeapă în locul lui. Reședința de domnie a acelui nenorocit rătăcit era o cetate de lemn (Agac Hisar); zicând că „voi face o grădină din ea”, el pusese să se împletească garduri

pe amândouă părțile drumului pe o întindere de șase leghe (milii), și pusese să fie trași acolo în țeapă rebelii din propriul lui ținut și cei din vilaietul Moldovei, precum și cei din Țara ungurească, pe care putuse să-i prindă. Locul dintre împletiturile mai sus arătate, care era grădina sa, se umpluse cu criminalii (djinayet ehli) pe care îi trăsese în țeapă, omorându-i prin osândire la moarte. Sângele proaspăt împrăștiat pe jos forma lalelele înflorite ale acelei grădini, iar tigvele oamenilor erau fructele coapte, atât vara cât și iarna, ale pomilor.

… De asemenea el era vestit printre cei de o seamă cu el și în privința meșteșugului de a conduce oști (sipah slarlik). La fel era unic și în serdărie, un al doilea ca el nefiind în țara ghiaurilor…

Bizuindu-se pe sultanul lumii, el făcea ca până și o sută de dușmani să-și întoarcă fețele.

În cele din urmă afurisitul acela a devenit îngâmfat și și-a închipuit că este satana.

Pornirile sale lăuntrice, ațâțându-l, l-au scos de pe drumul cel drept și l-au făcut să se răzvrătească și răsculându-l pe acela împotriva binefăcătorului său, l-au făcut să devină rebel.

El a supărat ținuturile aflate la hotarele Țării Românești și i-a necăjit foarte mult pe musulmanii aflați în acele locuri. În timpul expediției mai sus arătate, Ishak-pașa fusese pus să stea în capitala Adrianopol (Edirne) pentru a păzi tronul, dar neavând putere să-l calce în picioare și să-l lovească cu pumnii pe acel rătăcit plin de îngâmfare, el înghițea toate de nevoie".

* Întrucât aceste texte sunt scrise într-un vechi dialect, asemănător celui numit „plattdeutsch", reproducem doar ceea ce s-a putut traduce în mod inteligibil. Textul din St. Gall se presupune a fi fost reprodus nu după primele tipărituri de la 1462, ci după o broșură tipărită tot în timpul lui Matei Corvin, dar după anul 1477.

CAPITOLUL AL CINCILEA

1

Nu se știe dacă întreg conclavul cavalerilor a auzit toate aceste plângeri în vreme ce răsfoiau documentele căutând să le verifice autenticitatea și cercetând când hârtiile, când pe șarlatanul ce li se părea că străduia mereu să pară mieros. Nu se știe și, mai degrabă n-au auzit decât au auzit.

Dar călăul, care li se dovedea a nu fi chiar șarlatan pentru că le arăta și le băga sub ochi documentele, auzea sau avea în urechi și aceste plângeri. Expresia lui nu era mieros adresată cavalerilor, ci plutea încântată fiindcă auzea glasul voievodului său, sau își amintea de glasul voievodului său, sau prindea din zbor sentimentele voievodului său simțindu-l pe-aproape și plângând fiindcă n-avea el putința decât să-l audă, fără a putea să-i spună vreo vorbă.

- Eu v-am pus aici pe masă, măriile voastre tot ce știe sufletul meu. Și ce-i scris și ce nu este decât înscris aici, în cap. Dar, de adevărate, sunt adevărate toate. Scrise sau nescrise încă, așternute pe foi sau așteptând să fie așternute pe foi, eu vi le-am spus pe toate cele drepte fiindcă eu le aud de la voievodul meu, îi aud plângerile și tânguirile și mult sufăr că nu-i pot răspunde și nu-i pot trimite o vorbă de mângâiere. Dar de înscris le-am înscris în mintea me și, de învățat, le-am învățat pe toate pe dinafară, mai ales cele ce trebuie să ajungă la urechile lui Ștefan. Fiindcă Ștefan nu-l aude pe voievodul meu, iar voievodul meu în zadar se plânge mereu către el. Sunt toate așezate aici cu inimă curată. Măriile voastre. Citiți-le, ascultați-le și vă veți dumiri.

- Bine - îl opri marele magister din plângerea care, pe lângă că aparținea voievodului devenea acum și una proprie - le vom studia și vom vedea tot ce este cu bună credință. Acum, însă, ai să ne arăți cele ce spui că ai învățat de la voievodul tău.

Dar călăul nu se lăsă:

- Măriile voastre, eu aud toate aceste plângeri ale voievodului meu ! Le aud și-i recunosc vocea prea bine si tare sufăr și că nu pot să-i răspund și că nu pot să-i îndrept plângerile către Ștefan, căruia îi sunt adresate.

- Am înțeles asta; te-am auzit și te-am crezut. Dar, ca să te putem crede total, trebuie să ne arăți ce știi să faci și nu ce știi să povestești !

- Am înțeles, măriile voastre - se ridică el împins de cavalerii care-l scoteau ieșind odată cu el și îndreptându-l spre turn - dar să știți că eterul mă apropie de voievodul meu, iar sufletul mă doare că-l simt aproape fără să-i pot vorbi; trebuie să faceți ceva ca să se ridice blestemul tipografului, arzând toate hârtiile și atrăgându-l pe loc curat pe voievodul nostru !

- Vom face, dacă și tu ne vei dovedi că vei face.

- Eu vă dovedesc; urcăm în turn și vă dovedesc așa cum i-am dovedit cinstitului cavaler. O să înnegresc cerul

Nürenbergului cu zborul liliecilor și o să înspăimânt pe toată lumea. Dar aveți grijă: Se vor înspăimânta chiar și oștenii măriilor voastre. Vreți așa ceva, mărite magister ?

-Vreau, porunci magisterul. Dacă sunt oșteni trebuie să-i punem la încercare !

- Precum poftiți !

- Așa poftesc: Să ne arăți ce poti face. Să nu-ți pese ție de burg sau de oșteni - porunci magisterul. Tu fii atent să nu ne înșeli încrederea. Tu arată-ne ce știi ! Hai, urcă în turn și arată-ne !

2

Un pâlc de călăreți, cu pelerine verzi pe care semnul dragonului răsturnat sub cruce era aplicat din postav de culoarea racului fiert, cobora pe drumul de piatră depărtându-se de castelul așezat ca o coroană în vârful stâncii. Era vechiul drum, al lui Konrad al doilea, întemeietorul castelului și primul din familia sa ajuns pe tronul Sfântului Imperiu, drum lărgit apoi de un alt Hohenstaufen, care a rămas cunoscut în gloria omenirii sub numele de Frederich Barbarosa.

Seniorial, cu Turnul Pentagon prelungind spre cer linia temerară a stâncilor, castelul le străjuia drumul așa cum îl străjuise de zeci și sute de ori în decursul veacurilor, pentru armatele de cruciați care porniseră de aici înarmate cu credință în crucea catolică și-n dreptul lor de a cuceri Locurile Sfinte. Erau armate întregi în acea epocă de glorie, și nu un oarecare pâlc, precum cel de azi. Armate pornind împotriva anticristului agresiv și nu împotriva unor foi tipărite, pe care le poți mototoli cu o mână. Dar, cum orice misiune dată de ordin este sfântă, porniți întru îndeplinirea ei, călărețiii aveau aerul la fel de temerar, iar pelerinele le fluturau în vânt cu același simbol al datoriei până la sacrificiu și al pedepsei crunte pentru tot ceea ce este împotriva Sfântului Imperiu și a catolicismului.

În vale, aflând ceva loc între cele două coline pe care se ridica burgul, râul Pegnitz se desfăcea în brațe rebele care

făceau unghiuri bruște ca și cum ar fi vrut să se smulgă din cursul principal și reveneau la matcă atunci când nici nu te așteptai. Asemenea lor, străzile burgului în cățărarea lor pe cele două coline, făceau cele mai bizare ocolișuri ca și cum s-ar fi rupt și s-ar fi reîngemănat la fiecare cotitură.

Din pricina acestor serpentine, uneori line, alteori bruște, lumina ferestrelor - ferestrele, nenumăratele ferestre din îmbinarea cărora cu acoperișurile se compune, văzut de sus, orașul - răsfrângeau în toate părțile lumina soarelui de iarnă: Soare cu străluciri înmiite de scânteierile zăpezii și ferestrele scânteind la rândul lor, rotite după rotirile străzilor, parcă înadins orientate în toate direcțiile spre a crea acea aură de reflexe cu care strălucea cetatea Nürenbergului. Strălucea imperial, sub azurul înghețat limpede al cerului de iarnă împuns de săgețile bisericilor burgului: Sfântul Sebold, Sfântul Laurențiu, Sfăntul Mauriciu, Frauenkirche și altele, săgetând cu dantelăria de piatră înaltul de deasupra burghezelor acoperișuri cu multe rânduri de lucarne.

Străzi cenușii în pantă lină, acoperișuri roșii în pante mari, case înfipte dezordonat pe cele două coline, lucarne înfipte în ordine pe abruptele acoperișuri și râul cu brațe incoerente în mijloc, respirând o ceață aurie care pudra totul cu o lumină de bună vestire. Cam așa arăta panorama burgului, cuprinsă de aici, din înălțimea drumului sinuos al stâncii încoronate cu crenelurile castelului. Lipseau doi îngeri care să-i țină emblema heraldică pe mijlocul luminii reci a cerului de deasupra, și totul ar fi fost leit ca-n gravurile în care meșterii dălților fine ce locuiau strada aceea cu case nu prea mari, dar meserii nobile, din mahalaua Lorentzkirche, își înfățișau orașul lor - marele nod de comerț între orient și occident, antrepozit german al mărfurilor italienești și levantine pentru apus și al celor englezești și olandeze pentru răsărit. Pentru că lumea trăia tocmai acel ev de înflorire burgheză a marelui schimb de manufactură între țările și zonele lumii, cu șlepuri pântecoase navigând pe toate întortocheatele ape ale Europei și având

schele de mal la poalele tuturor burgurilor. Dar Nürenbergul fiind burgul burgurilor, avea cea mai mare schelă, cu cele mai multe antrepozite, la malul nu prea marelui râu Pegnitz, mărit de mâna constructorilor germani cu un canal prin care navigația lumii pătrundea până în miezul muntos a ceea ce se numea cu tot mai multă mândrie Mitteleuropa.

Sub această aură frumoasă, pâlcul de călăreți înainta solemn. Fornăitul cailor bine odihniți dădea o fierbere și un maiestuos sentiment de putere mersului lor, în așa fel încât păreau din nou cavalerii care aduseseră cândva gloria acestei cetăți deschizându-i, prin marșurile lor, căile de comerț și făcând din ea centrul continentului. Erau iarăși ei, cei puternici, și nu armata nedotată de astăzi, armată săracă pentru care Marcgraful storcea tot mai greu stipendii de la zgârciții de negustori și meseriași. Fiindcă, pe măsură ce se chiverniseau și căpătau putere, ei deveneau tot mai hapsâni și disprețuiau tot mai pe față puterea nobiliară.

Ca dovadă acum, când, la o cotitură, pe mijlocul drumului, în fața oștenilor apăru un grup ciudat. Era format dintr-un călăreț cu mare basc de catifea și barbă olandeză, înaintând înfumurat în șeaua unui frumos cal sur, în fruntea suitei sale constituite din doi catâri dintre care numai unul călărit de o slugă, celălalt venind încărcat cu baloturi. Omul țanțoș îi privi pe slujitorii ordinului, dar nu se dădu în lături, așteptându-i pe ei să-l ocolească. Așteptându-i mândru, pe calul lui ale cărui valtrapuri aveau brodate niște imense semne ca ale cavalerilor, dar fără să fie cavalerești ci întruchipând, categoric, doar niște scule și inițialele numelui său de burghez.

- Au ajuns și ăștia să-și facă blazoane din însemnele breslelor ! - spuse cu ciudă cavalerul din frunte după ce dădură cotul drumului.

Dar călăreții nu apucară să salte în trapul încă unei cotituri, că ziua senină li se întunecă deodată deasupra capetelor și un sfârâit negru acoperi fierbând cerul sub care călătoreau.

- Demonii ! - strigară călăreții, cu mâinile ezitând între săbii

și semnul crucii. Și se străduiră să țină în frâu clocotul cailor acoperindu-le ochii cu pelerinele lor verzi, până ce norul de lilieci trecu, abătându-se peste orașul din față.

Acolo, lunecând în șuvoi printre case, coborând spăimântos deasupra străzilor, lovindu-se de ferestre și agățându-se-n gheare de hainele trecătorilor, stolurile de lilieci treziră încă o dată spaima blestemelor dând o sperietură zdravănă celor ce nu aveau de unde să știe că, sus, în castel, un personaj straniu, cu un os lat în loc de dinți, șuierând și rânjind, le demonstra prin aceasta magiștrilor din conciliul ordinului forța sa de a dirija voința altor ființe, abătând din nou asupra burgului năvala acelor scârboase vietăți.

Înfășurați în pelerinele lor verzi, magiștrii stăteau sus, pe crenelurile Turnului Pentagon de unde panorama asupra orașului căpăta alte unghiuri căzând brusc de la mare înălțime. Urmăreau modul cum, la niște comenzi și șuierături ale călăului în ochii căruia se petrecea ceva diavolesc, norul de lilieci zburând, ca niciodată în plină zi, se făcea tot mai numeros îndreptându-se când spre stânga, când spre dreapta, când în sus, când în jos, ca o armată bine disciplinată, întrutocmai după cum i se dădeau comenzile.

- Acum vor năvăli asupra bieților burghezi de jos ! - spuse cineva dându-și seama de groaza pe care o puteau produce. Vor crede iarăși că vin blestemele apropierii a cincizeci de ani de când l-am ars pe eretic.

Dar obermeisterul, cu vocea sa teatrală, fu chiar fericit în fața unei asemenea imagini:

- Lasă-i să se teamă și să se căineze !... De-abia mai scoatem un ban de la ei pentru interesele sfântului nostru ordin ! - Și, cu sentimentul unei satisfații, își revărsă mulțumirea asupra țestei călăului, cea rasă și cu smocul de păr în triunghi: E bine, omule; ni s-a vorbit despre știința asta a ta, dar acum am văzut-o cu ochii noștri. Dacă spui că voievodul tău, care are și filiație cu ordinul nostru, posedă și mai multe puteri de acest fel, atunci vom face totul ca să-l salvăm !... Stai aici și fă toate câte te-ai

angajat.

Atunci, acolo, prin vânturile între care se înalță Turnul Pentagon, se auzi o scurtă și explozivă exclamație de satisfacție:

- Așa !... Așa, înălțimea voastră !

- Dar nu venea din gâtlejul flancat de mușchi proeminenți al călăului. Acesta plutea, ca-ntr-un vis fascinat, privind înalturile din care venea glasul de stentor satisfăcut:

- Așa !... Așa, mare magistere al ordinului tatălui meu !

- L-ați făcut fericit pe voievodul meu ! - rosti de-abia atunci cu vocea sa călăul, apucând mâna obermeisterului și sărutând-o cu zemoasă recunoștință, în vreme ce ecourile tot se mai auzeau:

- ... mare magistere al ordinului tatălui meu...

- E glasul lui, e glasul voievodului meu, care vine tocmai de acolo, de pe malul Dunării de la Vișegrad ! - exclama fericit călăul făcând din degetele sale noduroase niște volute prin care parcă încerca să se agațe de acel glas, să-l tragă spre sine, să-l ducă la piept și să nu-l piardă.

Si, într-adevăr, parcă ultima oară glasul se auzi venind chiar din pieptul lui:

- ... al ordinului tatălui meu !...

Dar nu numai din pieptul lui. Alături, alăturea ființei sale scunde și late, cu importanța pe care o avea și importanța pe care și-o autoconferea, cavalerul care voise a se demonstra lucid, părea acum la fel de posedat. Cu alt ton, cu altă intensitate, ca un ecou de altă natură, și buzele lui rosteau odată cu cele ale călăului primele dintre vorbele care se auziseră venind cu acel puternic glas de stentor din fluxurile văzduhului:

- Așa, înălțimea voastră !...

Era, clar lucru, molipsit de ceva, impresionat de ceva, încurajat de ceva.Și ținea mâna pe umărul imens al călăului nu numai ca și cum s-ar fi sprijinit pe acesta, sau ca și cum ar fi demonstrat că e mândru de descoperirea de către el a talentelor ascunse ale acestuia. Ci, mai mult, ca-ntr-o confrerie

din care primea și el flux pentru ambițiile sale, ca-ntr-un fior ce trecea prin amândoi atunci când, din eterul nepipăibil al cerului de iarnă, se configura acel glas care venea la ei vibrând peste depărtări. Și considera această demonstrație ca un triumf al propriei sale persoane:

- Așa, înălțimea voastră, așa !... Să știe cei cărora nu le pasă de interesele ordinului, cei care s-au sclerozat în principii și nu mai văd cauza !... Iată: îl simt acum aproape pe voievodul acela depărtat și-mi dau seama cum ne părăsește. Da, mare magistere, se retrage din fața celor care nu-i dau respectul cuvenit ! - exclamă el îndreptându-și bărbia impulsivă chiar spre marele procuror al ordinului. Și, în încăpățânarea lui, cum se întâmplă de obicei cu proștii perseverenți, găsi capacitatea de a demonstra: Se mai pune sub semnul îndoielii dacă voievodul Dracula aparține sau nu ordinului nostru ? !... Și, cerând confirmarea călăului, atrase atenția: Cinstiți cavaleri, pronunțațiu-vă repede. Nobilul cavaler-voievod a fost adineaori printre noi, cu prezența vocii lui și a tot ce ne-a transmis persoana lui; iar acum, simțind ezitarea noastră, s-a îndepărtat. Iată-l cum nu mai e printre noi și nu-l mai putem face să vorbească. De ce să-l supărăm dacă el...

- Da, măriile voastre, sări deodată călăul în întărirea spuselor celuilalt. Eu vin des în contact cu voievodul meu, dar niciodată nu l-am simțit mai aproape și mai prezent ca adineaori. El are marea știință de a comunica peste depărtări și nu trebuie să i-o nesocotiți. E o știință nouă, pe care oamenii o vor căpăta mult mai târziu decât în veacul nostru. Eu v-aș sfătui să fiți mai cu luare aminte. Uitați: acum îl simt; îl simt cum s-a supărat și se retrage.

- Nu se poate pune nicicum sub semnul îndoielii; voievodul Dracula aparține întrutotul ordinului nostru ! - strigă alături de el cavalerul și ca o amenințare către magisterul procuror, dar și demonstrând că voia să se evidențieze în fața nevăzutului, dar atât de bine simțitului printre ei voievod Dracula care le făcuse onoarea sî li se arate pe cerul de deasupra Turnului

Pentagon. Si încheie ca și cum lui i-ar fi revenit dreptul de a decide: Nu se mai pune nici o îndoială !

- Nu a fost nici o dată nici primit, nici inițiat ! - își revărsă veninul marele procuror prin batrânească încăpățânare dogmatică cu care-și contrazicea rivalul.

Dar, ca de obicei în fața unei generații noi, ce vrea să-ți ia cu de-a sila puterea de care te cramponezi, nu făcu decât să-i dea o șansă-n plus acelui cavaler mai mult agresiv decât inteligent.

Rotindu-și bărbia care-i dădea aerul intransigent ce-i disimula carierismul, mai tânărul, dar nu prea tânărul cavaler, a cărui vârstă de cumpănă îl făcea să forțeze nota știind că e vorba de "acum ori niciodată", rosti neînduplecat:

- Ordinul înainte de toate !... Chiar dacă voievodul Dracula care ne-a dat atenția și ne-a vizitat...

- Lucru rar, măriile voastre - îl întrerupse călăul încă fericit de auzirea vocii principelui său - eu, de obicei, nu intru în contact cu voievodul; el, dacă vrea, mi se adresează printr-un mediu, cum e, de exemplu, tipograful; știința noastră secretă permite mai mult transmiterea gândurilor, dar nu a vocii !.. Asta înseamnă că, acolo, în închisoarea lui, voievodul a lucrat și-a experimentat și, uite, a reușit să-și trimită chiar propriul glas până aici.

- Dar acum de ce l-a retras, de ce nu se mai aude ? - întrebă rău procurorul ca și cum i-ar fi demascat pe amândoi.

- Păi știți măria voastră câtă energie trebuie ca să trimiți un sigur sunet ? !... Știți ce efort trebuie să faci și ce putere trebuie să ai ca să concentrezi lângă tine alte puteri ale lumii, puteri necunoscute și nevăzute oamenilor de rând ? !

- Da - sări încurajat și cavalerul - eu despre puterile astea vorbesc și puterile astea trebuie să le aducem ca o armă nouă în slujba ordinului nostru care... care... care a îmbătrânit - prinse el până la urmă curaj să spună lucrurilor pe nume - Chiar dacă voievodul Dracula n-ar vrea, el tot ar trebui să ne aparțină. Trebuie să-l atragem la ordinul nostru unde îi este

rădăcina ! Secretele științei lui s-au văzut acum; dar eu vă spun mai mult decât atât, pentru că, eu, în slujba ordinului m-am pus atunci când i-am studiat faptele: Un voievod care, cu zece mii de oameni, înfruntă armate de sute de mii, are niște secrete care...

- Da, măriile voastre, are !

Exclamația aparținea tot călăului care știa acum prea bine ce șanse-i dădea vehemența cavalerului.

Dar tocmai atunci, calculându-și bine jocul de a se arăta preocupat numai de interesele ordinului mai mult decât toți ceilalți, preocupat nu de a-i da lui dreptate, ci de a-și arăta cu îndârjire meritele în fața înaltului conclav care l-ar fi putut promova, preocupat de gloria pe care ar obține-o el, cavalerul îi porunci:

- Dacă are asemenea merite, tu ai să ne pui imediat în posesia lor !

Dar, cu toate că privirile sale deveniseră fanatice în setea de putere pe care nu și-o mai ascundea - acea sete de putere care-i saltă uneori în fruntea unor obști, nu neapărat pe cei mai învățați și mai cu minte oameni, ci pe cei care-și pot manifesta mai fanatic această sete - pe călăul care văzuse căzând multe asemenea capete fanatice în poftele lor, nu-l impresionă. El răspunse modest și convins:

- În posesia lor vă poate pune numai voievodul meu; eu pot să vă pun în legătură cu el; asta pot: Să vi-l caut oriunde s-ar afla, să intru în contact cu aripile gândului lui care se pot întinde mult mai departe decât credeți măriile voastre și, astfel, să vi-l aduc, sau să vă trimit pe domniile voastre la el.

- Nu; nu pe noi - se temu până și procurorul; ori îl aduci pe el aici, ori îl trimiți pe tipograf, așa cum ai promis !

- Pe el, ați văzut măriile voastre: e greu să se mențină. Poate da un semn, ca un semnal de trâmbiță, ca un apel; dar nu mai mult. Sunt energii mari de tot care trebuie concentrate din curenții nevăzuți ai lumii și asta-l epuizează; or, eu nu vreau să-mi epuizez voievodul.

- Și, atunci, vrei să ne epuizezi pe noi ? !

- Ați ghicit, măria voastră; dați-mi voie să vă privesc mai bine pentru că s-o găsi și printre măriile voastre vreun mediu... - rosti călăul cu privirile lui strâmbe atât de pofticioase de a face un asemenea lucru, încât întregul conclav se dădu înapoi din fața ființei sale boante, îmbrăcată în caftanul de blănuri prea lung spre a fi fost dintru început al lui.

- Nu, nu; lasă - îi spuse calm însuși marele magistru - fă-o cu tipograful, așa cum ai promis. Ai spus că el e mașinăria prin care ne pui în legătură cu voievodul tău.

- De bine, de rău ! - rosti cu dispreț călăul. E o mașinărie nu dintre cele mai bune. Cele mai bune sunt alea cărora le pot pune capul pe butuc, să le iau toată energia. Am nevoie de puțin sânge, măriile voastre - rânji el - ca să-mi intru și eu în puteri ! Dați-mi un condamnat să-l trimit pe lumea cealaltă; făceți-mă să simt miros de sânge, că eu... Dar, în fine, mi-e rușine să vă spun că am nevoie de ceva sânge...

În fața privirilor atente ale marelui magister, mai inteligente decât păreau în somnolența din sala de consiliu, călăul simți slăbiciunea unei bâlbâieli, ca-n fața unuia cu care nu se putea tocmi. Bătrânul avea, într-adevăr, o cumpănire seniorială în tot comportamentul său, spunându-i fără ordin, ci dovedindu-se a fi atent la toate; mult mai atent decât părea:

- Fă-o cum te-ai angajat, iar noi îți vom acorda atenția noastră.

- O fac, măria ta - se dovedi călăul a ști să fie supus în fața marilor seniori - o s-o fac chiar cu nenorocitul ăsta, chit că-l epuizez de tot. Că el are un mecanism strâmb acolo-năuntru, unde-i zgândăr eu comunicarea încercând să-l pun în legătură cu voievodul nostru; are o tâmpenie de futălău la grasa aia a lui de Margarethe și, tocmai când îl înalț mai sus, să-l trimit până, hăt, la Dunăre, cade ca un papă lapte lângă flocii ei spre care tânjește... Iertați-mi vorbele, măriile voastre - își dădu el seama de dezaprobarea indignată a cavalerilor față de limbajul său - dar am vrut să vă explic limpede, că eu nu sunt prea

învățat ca s-o pot face cu vorbe meșteșugite. Sunt un … *ignorantus* ! - căută el un cuvânt prețios prin care să spele rușinea celorlalte

- Bine, bine - îi dovedi mai departe duioasă înțelegere marele magister - fă-o cum știi; dar fă-o odată !

Înfășurându-și trupul scund în caftanul cu blănuri scumpe moștenit de la cine știe ce mărită față nobilă ce-i trecuse prin mână, ieșindu-i din gulerul bogat doar țeasta cu smocul de păr în triunghi, călăul simți ca un câine mângâierea și sărută crucea mai mare decât a altora, apăsând un mai mare dragon răsturnat, care împodobea pieptul obermeisterului. Și recunoscu într-o tristă neputință: Nărodul ăsta tânjește după Margarethe, îi e și frică de voievodul meu !

- Îi e frică, sau tu nu ai forța aceea de a-l trimite, cu care te-ai lăudat ? ! - veni întrebarea rea și amenințătoare a procurorului care-și redresa ținuta acolo, în bătaia vântului ce agita pelerinele magisterilor printre crenelurile Turnului Pentagon.

- Nu v-am mințit - spuse încăpățânat omul cu picoare scurte, parcă scrâșnindu-și osul din gură - dar, măriile voastre, trebuie să-l eliberăm mai întâi pe tipograf de blestem ! Voievodul meu l-a amenințat cerându-i să-și ardă tipăriturile. Când le va vedea arse, el se va simți liber și va avea curajul să se îndrepte spre voievod. Și nu uitați că, tot atunci, i-a promis și voievodul meu că-l va vizita. Fluxul va fi dublu, din ambele sensuri; iar întâlnirea se va face cu ușurință !... Da, înălțimea voastră, pricepeți ? - ceru el înțelegere tot marelui magister.

- Pricep ! - proclamă vioi obermeisterul, cu o lumină de mare interes în priviri, alta decât obișnuita sa gravitate. Și hotărî, făcând un gest de dare la o parte ce nu prea convenea tuturor celor nevoiți de a se arăta supuși, mai ales procurorului și rivalului său: Ai să vii și ai să stai de vorbă cu mine pe această temă. M-am ocupat și eu de forțe din astea ca ale voastre, pe când luptam în orient. Vei sta de vorbă cu mine !

- Voi sta; e mare cinstea ! - spuse omul scărpinându-și ciuful cu groaznicele lui degete - dar eu, dacă n-am poutința să mă

ung cu sânge de condamnat, sunt ca o sculă nefolosită și ruginesc aicea, măria ta !

- Rugineşti ?... De ce ? Te-ai angajat la o treabă: Fă-o !

- O fac - răspunse el fără ocol - dar treaba cere timp. Iar timpul ăsta, pe mine, mă rugineşte. Eu, dacă nu-mi fac meseria și nu mă ung cu sânge, îmi pierd forțele.

- Meseria ?

- Da, înălțimea voastră; nu v-am spus că-s călău ? !... Și, încă dintre cei mai pricepuți !

- Și ce vrei ?

Simțind comunicarea cu bătrânul magister, simțind că întrebarea sună a început de înțelegere, călăul se plecă respectuos:

- Asta e, înălțimea voastră; m-ați înțeles !... Dați-mi ceva de executat: spânzurare, tragere, rug, fierăstrău, roată; orice !... Timpul de așteptat e lung și eu nu pot rugini. Am nevoie să mă uit în ochii lor și să citesc acolo ce-am învițat de la voievodul meu.

- Ce-ai învățat ? ! - se trezi vigilent cavalerul mai tânăr, sperând că va prinde ceva.

Dar călăul trecu peste întrebarea lui ca peste a unui neștiutor, adresându-se tot bătrânului:

- Măria voastră, dacă ați cercetat tainele orientului, știți prea bine că ceea ce am învățat eu nu se spune. Atâta doar se spune, ce știe toată lumea: E vorba doar de o energie pe care eu am nevoie să o scot de la alții, în momentele acelea. De asta se spune că sunt cel mai blând călău: Că, pe urmă îi răsplătesc și-i omor ușor... Zău, măria ta, nu mă lăsați să ruginesc: O fi măreață cetatea Nürenbergului, dar sunt convins că n-are călău de priceperea mea !

- Îți vom da, îți vom da ! - promise generos bătrânul magister înfășurat în mantia sa verde.

Privirile nesfielnice, sigure pe ele și autoritare, erau de data asta neporuncitoare ci, mai degrabă cunoscătoare, experimentate și înțelepte; studiau ființa fioroasă și stranie din

fața sa, oglindind în ele un plan care i se tot întregea în minte, împletit cu perfidie și amănunțime.

Atunci, asupra platformei Turnului Pentagon, ca un blestem cu mii de gheare, căzu deodată un stol de lilieci. Pierduți din atenția voinței călăului care se gândise la altceva scăpându-le frâiele care porneau din propriile sale impulsuri, scârboasele zburătoare de noapte trimise somnabule peste zi, rătăciseră direcția venind înapoi.

3

Pâlcul de călăreți se răspândi. Unii o apucară pe drumurile Marii Germanii încă înainte de a intra în burg, alții trecură de zidurile lui traversându-l către o poartă sau alta, fiecare după direcția în care se îndrepta, ca pe vremurile de glorie când aici era inima, aici se aduna voința marilor împărați, de aici porneau consemnele ei către nordul hanseatic și către sudul italic, către apusul francilor sau răsăritul stăpânit de la Baltica până la Marea Adriatică de Cavalerii Teutoni prin Coroana Poloneză, Regatul Ungariei, Banatul Severinului și părțile Dalmației, care încă mai țineau piept invaziei otomane.

Acum, însă, capitala mutându-se după cum principii electori alegeau împăratul, de colo-colo, în castelele marilor familii care urcau pe tron, tocmai orașul Nürenberg în care, această constituție a electoratului fusese proclamată prin Bula de Aur a lui Carol al patrulea, rămăsese sărăcit de trăsăturile-i nobile, lăsând loc îmbogățirii negustorilor și meșteșugarilor din burg ale căror bresle împingeau spre o ignobilă putere mârlănească într-un fel de consiliu numit "Rat", prin care treceau banii înainte de a ajuge la puterea nobiliară care avea atât de mare nevoie de ei încât, uneori, chiar trebuia să facă pe placul burghezilor.

Obermeisterul Ordinului Cavalerilor Dragonului Răsturnat își trăia crepusculul deasupra, în castelul Konrazilor și al lui Frederich Barbarosa, reușind tot mai greu să-i adune pe toți magisterii din conciliul ordinului. Aceștia își vedeau de nevoile

castelelor și ale domeniilor lor răpândite în tot imperiul, în vreme ce, jos, cele două mahalale cu case de lemn de la anii o mie o sută și o mie două sute se întăreau și se lărgeau cu cheiuri, piețe, poduri, rigole și zdravene construcții de piatră. Negustorii își făceau antrepozitele marilor lor afaceri, ridicându-și locuințele deasupra acestora, la nivele superioare, construind etaje cu nesfârșite șiruri de ferestre și balcoane închise, încălecate de atotcuprinzătoarele acoperișuri compuse din panta țiglei roșii și ochii strălucitori ai lucarnelor de la camerele de mansardă.

Multe dintre casele acestea, colțuroase prisme, parcă ținându-se la distanță unele de altele, ca să marcheze clar proprietatea burgheză, împingeau laturi întregi din zidurile lor peste malul apei, făcându-și largi debarcadere unde șlepurile descărcau și încărcau marfă. Altele opinteau străzile în cățărarea lor sinuoasă pe cele două coline, etalând pe porți sculpturi simbolice pentru meseriile și negustoriile ce le reprezentau, punând aceste vulgare imagini în locul insemnelor nobiliare și ale chipurilor legendare de eroi Niebelungi. Sculpturi ce luau locul blazoanelor ținute de lei și vulturi și se întindeau, după cum am văzut, pe broderiile hainelor, pe valtrapurile de sub șeile cailor, pe ușile caretelor și chiar pe steagurile ce atârnau sub balcoanele primăriei. Fațada acestei clădiri ce simboliza puterea vulgară bazată pe bani și nu pe drepturi nobiliare nu era încă terminată din pricina războaielor țărănești, dar, în interior, burgmeisterul era destul de puternic pentru ca să fie luat în considerație de cavalerii care se voiau finanțați de foști lor subiecți emancipați prin înavuțire.

Pe colina ale cărei case se grupau în jurul lui Sankt Lorentzkirche, case ce nu arătau deloc pretențiile celor nobiliare, dar aveau un fel al lor de a fi arătoase, emanând siguranța modestă, trainică a banilor câștigați prin negustorii și manufacturi, după ulița cu mai multe rânduri de ferestre, balcoane și lucarne a breslei papetarilor care era în mare înflorire și câștig, după atelierele bănoase ce fabricau de aproape un

secol cărțile de joc și de tarot ale căror venituri le ridicaseră deasupra etaje și acoperișuri simandicoase, se afla, mai nouă și cu case mai modeste, ulița unde își făceau începuturile lor tipografii, ca nouă breaslă apărută din invenția tiparului. Aici, într-una dintre ele, în dormitorul de la etaj ale cărui ferestre se deschideau prin lucarna principală, lucarnă sprijinită de stâlpii în care constructorul, fără nici un fel de preconcepție, sculptase niște dragoni, Margarethe îl primise de mai multe ori pe meșterul Ambrosius. Dar îl făcuse să se perpelească pentru că, în ultima clipă, când să zică și el că i se deschide ca o floare depărtându-și petalele și lăsând la iveală pistilul, ea se răzgândea, plângea, se închidea la loc și îl ruga să plece.

- De ce, de ce ? - întreba el cu buzele umflate și ochi turmentați sub chelia îmbrobonată de strădanii și roșie de sângele pofticios care năvălise în ea.

- Nu, nu... - se ferea Margarethe trezită din intenții - Nu !... Simt că este Heinz pe aici; se plimbă pe aici; se uită la noi; ne urmărește; mă trage către el... Nu !... Te rog, nu !

Iar Ambrosius se perpelea până când îl treceau căldurile răbufnind în broboane pe chelia lui lată, ceea ce-l înfuria de moarte făcându-l să-l drăcuie pe Heinz:

- Fir-ai al naibii de pișărcos; de unde naiba te simte ea ? !

Îl drăcuia cu ciudă și amenințare, ca pe unul care te face să ratezi rămânând numai cu pofta, nu și cu puterea de a reveni. Cu o ciudă îndreptată cu atât mai mult împotriva prezenței nevăzute a aceluia, cu cât era și la adresa vârstei sale care, fiind ca o plită ce se încinge greu și nu întotdeauna, te face să te cerți cu îndărătnicia propriului tău trup și propriului mădular al acestuia.

- Fir-ai al naibii, dacă ești pe-aci ! - mai bombănea Ambrosius cu cămașa scoasă din brăcinari, bântuit de îngândurarea celui care se îndoiește că va mai prinde avânt; pentru ca, nemaicontrolându-se, să țipe chiar la adorata Margarethe: Și tu, de unde știi că-i el aici; de unde ți-a mai intrat și asta în cap ? !

- Știu ! - tremura Margarethe și de poftă și de frică; tremura toată, de la bărbia cu gropiță până la genunchii ei rotunzi - știu eu că se-nvârte pe-aici și ne vede !

- Ce să mai vadă ? Nu mai are ce să vadă ! - spunea Ambrosius cu blazarea lătăreață pe care i-o dădea starea inertă în care se simțea, reajungând ca un obiect ce nu mai era de folosit. Și, trăgându-și brăcinarii, pleca mustind într-o supărare neputincioasă.

Pe scări, scările ce coborau până-n marginea atelierului, în gangul cu boltă din dreptul porților mari, la fiecare treaptă, după ce călca, simțea nevoia să dea cu câte un picior lovind în aer, doar-doar o nimeri stafia grăsană a lui Heinz, cotonogind-o... Dădea cu ciudă, răzbunându-se pe tot ce nu făcuse.

În dupăamiaza acea, însă, după ce se asigurase că ucenicii și lucrătorii plecaseră să aducă baloturi de hârtie tocmai din mahalaua de pe colina cealaltă a orașului, Margarethe deveni moale și caldă în mâinile cu degete boante ale meșterului și, când el o strânse în brațe, scăpă un oftat și-i spuse că se simte liberă, că Heinz nu le mai dă ocol și nici vreun semn că s-ar afla prin preajmă. Meșterul Ambrosius începu să tremure de plăcere și broboanele izvorâră altfel, din altă pricină și cu alt efect pe fruntea lui pleșuvă, cam spână de sprâncene. Și mai trecu prin oarecare chin, doar având să constate câte fuste dantelate purta Margarethe una peste alta.

Când Ambrosius Huber, slobozit acum de instinctele-i de mic armăsar grăsuț și încântat de faptul că se dovedise a nu fi chiar atât de "Der Olde", a început să coboare scările potrivindu-și bretelele pantalonilor și încheindu-se la ei, Margarethe a deschis moale, cu o alintată nedumerire, ochii ei frumoși, de pisică tânără și arătoasă, și a simțit nevoia să întindă lasciv mâna pe locul unde ar fi trebuit să se afle bărbatul de lângă ea. Simțea nevoia unei mângâieri, sau a unei vorbe drăgăstoase, pe care fierbințeala trupului ei o dorea și o merita. Dar rămase cam bosumflată atingând, cu vârfurile degetelor ei încă vibrânde, numai pânza rece a cearceafului.

La vârsta lui, însă, când calculele se împletesc frățește cu poftele și chiar le domină ridicându-se deasupra lor și răcindule, meșterului Ambrosius îi venea mai la-ndemână s-o considere pe Margarethe o problemă încheiată pentru ziua aceea. Trecea, deci, ca un bun și calculat meseriaș german, de la lucrarea cu Margarethe, la lucrarea pe care o avea de terminat în tipografie. Și, astfel, călcând mulțumit pe trepte, cu o liniște degajată, fără a mai simți nevoia să dea cu picioarele după vreo urmă de Heinz, coborâ în atelier printre ramele cu scriitură culeasă.

Avea un gând. Un gând pe care i-l înfipsese în minte vizita acelui călător cu mare basc de catifea și barbă olandeză, pe care-l întâlniseră și călăreții în drumul lor bârfindu-i insemnele burgheze de pe harnașamente. Era un cunoscut al său: meșterul tipograf Ulrich Zell, care părăsise cu vreme în urmă atelierul lui Peter Schoiffer din Meinz, deschizându-și și el atelier propriu la Köln. Fuseseră amândoi martori în procesul lui Gutemberg cu Fust, atunci când bancherul, șmecherul bancher Fust, i-a luat marelui meșter toate sculele și tipăriturile lăsându-l pe drumuri și făcându-l să se întoarcă la casa mamei sale de la care își luase numele de Gutenberg, ea numindu-se în latină Bonimontis, iar în italiana Buonamonte.

Ulrich Zell îi purtase noroc fără să vrea, pentru că îi dăduse șanse într-o direcție, vorbindu-i despre ceva ce se afla într-o cu totul alta. Adică, fiind chemat în fața mai marilor Ordinului Dragonului Răsturnat, el trecuse prin burgul de jos în drum către castelul locuit de marele magistru, în mod special pentru ca să se intereseze de soarta zațului cules la tipăritura despre Dracula. Și venise la Ambrosius care, cândva, i-l recomandase pe Szacsz. Povestea era așa: Zell primise, ca să vândă în părțile lui, câteva sute de exemplare din tipăritură, dar cavalerii îi porunciseră să se prezinte aducându-le înapoi pe toate. Acum, el se executa, dar avea o părere de rău pentru că mirosise a fi o afacere foarte bună, mulți cumpărători înghesuindu-se de curiozitate ca să cumpere acel libellus despre Dracole Wyda.

Și, tot bătând drumul, fiindcă el, ca burghez, știa bine că banul e mai puternic decât voința cavalerilor, îi încolțise ideea năstrușnică de a preda mai marilor ordinului ceea ce se afla asupra lui, dar a se întoarce spre Köln ducând alte câteva sute de exemplare; care exemplare, cu voia lui Ambrosius, se puteau trage ușor în secret, dacă meșterul Heinz Szacsz păstrase zațul și nu împărțise la locul lor, în căsuțele mesei tipografice, literele culese.

Asta era propunerea - afacere surâzătoare, aducătoare rapidă de arginți. Iar Ambrosius Huber, după ce se înțelesese cu acela să treacă pe la el a doua zi, pornise către atelierul lui Heinz cu gânduri serioase, în limitele meseriei. De unde avea el să știe că, tocmai în acea zi, la acea oră, Margarethe urma să scape de obsesia bântuielii lui Heinz în jurul casei, să-i vină poftele de femeie nelucrată și să se lase tremurândă în brațele lui ? !... Așa că s-a-nvârtoșat cât a putut nelăsând să-i scape păsărica. Dar, și fericit că izbutise s-o-ncalece, și recunoscător într-un fel lui Zell, el nu mai gândise la minutele de mângâiere de după pecetluirea legăturii cu o femeie ci, ca un meseriaș grăbit, nici nu încheie bine o treabă că fu cu gândul la cealaltă. Iar acum, fluierând calm și relaxat în semiîntunericul atelierului, cerceta zațurile rămase nedesfăcute pe cele două mese lungi de la perete, împipotându-se din când în când, ca un reflex la poftele satisfăcute.

Și, tocmai când găsi ceea ce căuta, aprinzând o lumânare și descifrând fața literelor de metal ce se citeau invers, în vreme ce silabisea un prim "Item" pe care-l știa clar aparținând libellusului cu pricina, se petrecu lucrul acela groaznic.

Întâi se auzi un țipăt. Țipătul de spaimă al Margarethei... Sau, poate nu întâi, pentru că mai înainte fu ca un sfârâit, un sfârâit uriaș și niște pocnituri ce umpleau strada. Apoi, sau concomitent cu asta, țipătul Margarethei acolo, sus, în camera unde, numai cu puțină vreme în urmă, ea nu făcea altceva decât să geamă moale. Un țipăt înfiorător, prelung, de groază. Și pașii ei alergând nebunește.

Apoi se deschise ușa din capul scărilor și Ambrosius sări s-o prindă pentru că, ea năvălise atât de puternic, încât era gata-gata să se rostogolească pe trepte.

Dar, când o prinse, toată numai un țipăt și-un tremur, se clătină el și nu mai știu cum parcurse treptele pentru că, pe ușa lăsată deschisă, sfârâind ca și cum ar fi clocotit aerul, veneau spre ei, în zbor, zeci, sute de ființe scârboase și lipicioase. Veneau năuce, lovindu-se de ei, zgâriindu-i, pocnindu-se de pereți și căzând cu bufnituri, agățându-li-se de haine și, mai rău - spre groaza Margarethei, groază crescândă - împleticindu-i-se ei în păr și smulgându-i șuvițe în zbaterea de a scăpa.

Meșterului nu i se puteau împletici, fiindcă era pleșuv; dar îi lăsau urme usturătoare pe chelie zgâriindu-l cu ghearele care-ncercau să se agațe.

- Sunt lilieci, sunt lilieci ! - bâiguia el privindu-și în palmă sângele pe care și-l ștergea de pe creștetul zgâriat și ținând cu celălalt braț trupul Margarethei ca pe-o obligație și nicidecum ca pe-o dorință. Ba, trecându-i repede prin minte și o asemenea posibilitate, se-nspăimântă gândindu-se că liliecii i-ar fi putut intra în pantaloni, dacă-i descheia. Rosti macabru o replică reținută din cele ce tipărise la viața lui: "Totul se plătește cu sânge !" - și nu i se mai păru că femeia de lângă el mirosea frumos.

- E blestemul lui Heinz, blestemul lui Heinz ! - plângea Margarethe ținându-și părul de care trăgeau scârboasele viețuitoare zbătând aripi de pieliță pleșuvă.

Tot atelierul sfârâia de fâlfâitul acestor aripi și, din timp în timp, ca-ntr-un clocot, se auzeau pocnituri atunci când, în zborul lor bezmetic, zburătoarele se loveau de ziduri căzând.

Calfele i-au găsit leșinați, îmbrățișați și aproape înghețați de frică. Și ar fi fost de necrezut povestea lor, dacă nu s-ar fi găsit câțiva lilieci sinucigași căzuți prin colțuri după loviturile pe care le căpătaseră izbindu-se de pereți.

Pentru că, la un moment dat, ca la o comandă, tot stolul se

trăsese înapoi, spre ușa din capul scărilor prin care pătrunsese; și, tot așa, ieșise pe fereastra deschisă ca și cum ar fi fost supt de un curent invizibil.

Fereastra o deschisese biata Margarethe, ca să se răcorească, după căldura care o pătrunsese și o aprinsese în folosirea patului ei fost conjugal. Iar acum bâiguia în neștire, încă tremurând de groază:

- E blestemul lui Heinz, e blestemul lui Heinz; el i-a trimis...

Nu avea de unde să știe că Heinz nu venise, ci o lăsase să se simtă liberă și relaxată, tocmai pentru că forța care îl trimitea aici își avea ocupate energiile cu dirijarea liliecilor.

4

In curtea principală, spre care dădeau fațadele celor mai multe corpuri ale castelului, creștea un tei imens numărând mai bine de patru sute cincizeci de ani de când îl sădise acolo, în stânca seacă a vârfului de munte, sfânta Cunegonda, soția fecioară a împăratului Henric al doilea, cel care fusese făcut sfânt tocmai pentru că trăise numai în liturghii și lupte.

Acolo, în curtea de cetate-castel, străjuită de cele două umbre ale turnurilor - Turnul Pentagon, spre care urcau trepte înguste de piatră masivă, ciobită pe alocuri de la greutatea bombardelor care fuseseră urcate, și Turnul Păgânilor, cu pereții încărcați de sculpturile unor vechi idoli germanici ciopliți de meșterii Romei luați prizonieri de primii cuceritori ai orașului sfânt european - acolo i se făcu lui Heiz Szacsz un ritual foarte puțin obișnuit.

Întâi fu dus într-una dintre cele două vechi capele bizantine construite suprapus și asistă la o slujbă la care participau toți cavalerii, în uniformele lor de gală, cu pelerine verzi deasupra tunicilor stacojii din umerii cărora coborau cele două lanțuri ale colanului cu care era investit fiecare. Stăteau în rânduri acolo, după ranguri, iar cele două lanțuri ale colanului li se uneau pe piept prin crucea dublă la picioarele căreia se afla răsturnat dragonul ca-n icoanele Sfântului Gheorghe. Era

insemnul lor de cavaleri ai ordinului și, ținându-și-l cu palma deasupra inimii, își înnoiră, ca deobicei, jurământul de a fi neiertători cu dușmanii și ereticii bisericii catolice.

După aceasta, tipograful fu lăsat pe întuneric, în cafasul capelei, în tovărășia omului în caftan și cu smoc triunghiular pe creștetul ras, ca să privească, printre nervurile rozetei de piatră sculptată a ferestrelor, la ceea ce se petrecea în jurul bătrânului tei.

În jurul bătrânului tei, sădit în stâncă seacă de sfânta Cunegonda, împărăteasa fecioară căreia soțul ei, împăratul Henric de Bavaria, îi construise capela deasupra celei în care se ruga el, împodobind-o cu acel basorelief în marmură despre încoronarea Fecioarei și cele două în lemn punându-i față-n față pe sfinți și judecata de apoi. În jurul acelui tei venerat se adunaseră în semicerc, ieșind de la slujbă, toți cavalerii și învățăceii ordinului care serveau în castel. Pe băncile de piatră se așezaseră magiștrii ordinului iar, în fața lor, în dreptul portalului masiv al scărilor ce duceau spre aripile castelului construite de Friederich Barbarosa, chiar sub timpanul cu basoreliefuri care amenințau către sculpturile păgâne rămase de la cei care nesocoteau Biblia lui Wulfilla, stătea, cu basca lui mare de catifea și semeața barbă olandeză, meșterul Zell, care-i preluase exemplarele din lucrare să le vândă la Köln. Heinz îl cunoștea pe acesta încă de pe vremea când era calfă în atelierul lui Heinrich Keffer, tipograf venit în oraș direct din școala lui Gutenberg și făcuseră împreună mai multe afaceri, ținându-se solidari în breaslă, așa cum doreau toți tipografii, spre a nu se mai întâmpla drama marelui lor înaintaș, gravorul iscusit și inventator al tiparului Gutenberg-Buonamonte, care sărăcise fiindcă luase bani de la bancherul Fust ca să-și mărească atelierele, iar acela i-a confiscat apoi, prin legile noi ale banului burghez cu dobânzile sale, toată căpătuiala și chiar sculele născocite de el.

Să-l fi trădat Ulrich Zell ? - se gândi Heinz încercând să distingă ce căuta acela acolo, dinaintea cavalerilor. Și, astfel,

văzu în fața confratelui său un maldăr de tipărituri în care, da, sigur că da !... Cu toate că era ceva distanță, Heinz Szacsz nu putu să nu recunoască sau, măcar, să simtă litera atelierului său. Iar, dincolo de maldărul tipăriturilor care, limpede acum, erau exemplarele ultimului libellus tipărit de el in-sexto, cavalerul acela cu figură intransigentă care îl anchetase și-l întorsese pe toate fețele și pe el, se ocupa acum de Zell interogându-l aspru:

- Ulrich Zell, faci parte din breasla tipografilor din Köln, nu-i așa ? !

- Întrutocmai, înălțimea voastră.

- Și, ai tipărit această cărțulie ?

- N-am tipărit-o, înălțimea voastră; ea a fost tipărită aici, la Nürenberg, iar eu am preluat, conform obiceiurilor de breaslă, balotul, ca să le vând în părțile de nord și-n Țările de Jos.

- Dar ți s-a oferit să le tipărești și tu ?

- Mi s-a oferit, înălțimea voastră. Acum doi ani, de către pârgarii orașului Coroanei, zis Brașov, contra unei sume frumoase.

- De ce ai refuzat comanda ?

- Eram ocupat, înălțimea voastră... și, apoi, fiindcă am auzit motivul mărturisit de acei pârgari.

- Și care era acel motiv al acelor pârgari ?

- Răzbunarea, înălțimea voastră. Voiau să se răzbune pe un voievod care nu-i lăsa sa-și facă negustoriile în țara lui, iar ei au susținut un dușman care dorea să-l răstoarne. Voievodul și-a pedepsit acel dușman cu tăierea capului, apoi i-a pedepsit crunt și pe ei punându-le foc.

- Și ce are asta a face cu o cărțulie ?

- Are, înălțimea voastră, că tiparul este o minune a lumii noastre adusă de meisterul nostru Gutenberg pe care l-a sărăcit Fust, bancherul cămătar...

- Lasă-l pe Fust, care n-a dat bani nici ordinului nostru ! - se înfurie cavalerul - răspunde la ce te-am întrebat !

- Păi ei, pârgarii, au aflat că răzbunarea poate veni prin

tipar; dacă scrii o scrisoare și o dai la tipar, îl împroști pe dușmanul tău cum vrei și află toată lumea. Și nu numai că află, dar dă și bani pe foaia tipărită care zgândără-n om plăcerea de bârfă... Vedeți, breasla noastră așa a început să câștige și se depărtează de...

- Nu mă interesează de ce se depărtează !

- De cele sfinte, am vrut să zic, măria voastră - îi închise gura și tipograful fîcându-l să îngăduie:

- Hai, zi !

- Păi, acei pârgari, aflând de minunea tiparului care, deodată și dintr-o dată te face cunoscut, adică te așează în gura întregii lumi, au vrut să se răzbune povestind cruzimile acelui tiran și au strâns bani cu încă o cetate dușmană aceluia, cetatea lui Herman sau Cibinium pe numele ei latinesc, dar și cu niște nobili de la curtea Ungariei care-i erau potrivnici acelui voievod vrând, cum am spus, să se răzbune.

- Și tu, de ce n-ai vrut să dai curs acestei răzbunări de vreme ce ți se plătea ? De ce i-ai trimis aici ?

- Nu i-am trimis eu, și-au găsit ei.

- Tot una ! Răspunde de ce !

- De ce ? - repetă meșterul ca omul care vrea să-și sublinieze virtutea - Pentru că meseria noastră se află la începuturile ei și nimeni nu-i cunoaște toate minunile pe care le poate face și toate blestemele pe care le poate aduce ! - proclamă apoi, sfidând profilul intransigent al cavalerului și parcă răzbunându-se pe îngânfarea întrebărilor aceluia.

- Deci, recunoști că e ceva necurat în meseria asta, ceva care ține de alte puteri decât...

Dar tipograful i-o trânti:

- Necurat, în măsura în care pot fi necurate cărțile sfinte pe care le scoatem și faptul că Sanctitatea Sa Papa apelează la noi ca să-i tipărim bulele !

Cavalerul simți acum nu numai sfidarea celui pe care-l interoga, ci și bucuria concurenților săi din conciliu care, desigur, făceau zâmbre și mustăceau în spatele lui. Ba, pentru

că nu-i putea privi, poate-și făceau chiar semne să-l înfunde. Se răzbună pe tipograf:

- Cum îți permiți să amesteci numele Sanctității Sale ? !

- Pentru că ne este client și-l servim - veni răspunsul în stil burghez.

- Și, de ce ai vorbit mai înainte despre...

- Am vorbit despre minunile și blestemele acestei meserii - recunoscu omul cu mândrie.

- Întrutocmai !.. Ți-ai permis să le amesteci !

- Înălțimea voastră - îl înfruntă din nou tipograful care putea vedea zâmbetele celor din spatele cavalerului ce-o făcea cu el pe intransigentul - meseria mea are o putere mai mare decât o bănuiți și, poate, decât o bănuim noi; da, chiar și noi. Iar, o putere necunoscută, nu ai cum s-o stăvilești. Ia închipuiți-vă o vreme când fiecare om va avea în mână o foaie prin care să afle tot ce e-n gușa celuilalt !... Oare asta nu va duce chiar, poate, la schimbarea omenirii ?... De asta vă spun că trebuie încă să ne temem de îndeletnicirea noastră și trebuie încă vreme ca să-i cunoaștem puterile !... Eu știu numai atât astăzi: că, prin meseria mea, secretele din cărți nu mai stau în biblioteci și-n puterea celor care pot intra în biblioteci. Cu câțiva bănuți, câți îmi dă mie, omul poate lua și citi cu ochii lui. I se deschid noi căi și noi puteri se dezlănțuie.

- Și, atunci, dacă-ți vezi atât de frumoasă și de curată meseria, de ce n-ai vrut să tipărești ce ți-au cerut ăia din Brașov și din Cibinium ?... Și, mai ales, nobilii de la curtea Ungariei ? !

- Pentru că v-am spus: Când nu-i cunoști unui lucru toată puterea, nu-i cunoști nici toate blestemele pe care le poate aduce. Eu, încă mă tem de meseria mea și, încă mai mult, ar trebui să se teamă alții ! - sună profetic glasul meșterului în curtea aceea înconjurată de fațadele mai vechi și mai noi ale clădirilor castelului și nu se mai uită la cavaler, ci la magisterii ordinului care-l urmăreau cu crispare - Măriile voastre, orice meserie și orice invenție plătește un tain către forțe mult mai mari decât noi. Știți că la tunuri, noua invențiune atât de lăudată,

cu care defilează și se mândresc armatele, explodează iarba în ele, plesnesc țevile și-i omoară chiar pe cei care au vrut să tragă ?

- Lasă tunul ! - se răzbună cavalerul neluat în seamă - tunul e marea armă a secolului, iar de arme ne ocupăm noi, cavalerii.

- Măriile voastre - rosti cel cu barba îndreptată tot către magisteri - și meseria noastră e o nouă invențiune ale cărei rele încă nu le cunoaștem, ca dovadă ceea ce s-a-ntâmplat cu mai tânărul meu confrate de aici.

- De unde știi ce s-a-ntâmplat ? - i se băgă intransigentu-n suflet.

- Pentru că s-a întâmplat și cu alții, mai mari și mai pricepuți decât el ! - rosti tipograful parcă aducând acolo furiile văzduhului și chiar întorcându-se oarecum de la cel care-l interoga - Da, măriile voastre: Gutemberg, geniul și inventatorele meseriei noastre este acum om sărac, un bătrân învins, retras la micul domeniu Buonamonte al mamei sale care, noroc că mai primește câte ceva de la noi, breasla care am învățat de la el totodată meseria și arta !... Dar, nu numai el; chiar dușmanul și înjositorul său, marele bancher Fust care s-a lăcomit cu camătă să-i ia atelierele și sculele aruncându-l pe drumuri după rușinosul proces din 1455 care a dat dreptate banului și nu inventatorului, a murit în condiții foarte dubioase, cam ca acelea care se petrec acum în burgul de la poalele acestui castel; a murit înecat în banii lui de avar...

- De unde știe interogatul ce se petrece aici, la noi ? - nu-l mai înfruntă cavalerul direct ci, cam șifonat, găsi cu cale de a se întoarce la ascultarea cu care trebuia să se adreseze magisterilor.

Dar și aceia îl nesocotiră, făcându-i semn să tacă și urmărind cu atenție și cine știe ce deducții pentru mințile lor experimentate, povestea despre ocultele forțe pe care o dezvăluia tipograful:

- E o meserie care nu se face numai cu gravură și așezare de literă, măriile voastre; nu se face numai cu întinsul cernelii

și strângerea teascului !... E o meserie care se poate face cu înțelepciune și chiar credință, cu perfidie și rea-credință, cu simplă știință sau ascunse jocuri de interese pentru că, a răspândi aceste foi, începe să însemne a te amesteca în politicile lumii. Iar politicile lumii sunt răzbunătoare !...

Dădu să mai spună ceva, dar mai multe glasuri ale magisterilor strigară atunci spre gestul interogativ al cavalerului:

- Nu-l mai întrerupe !

Ceea ce însemna decăderea infatuării aceluia și punerea lui la ordin față de magisterii mai bătrâni.

- Nu mă-ntrerupe nimeni, măriile voastre, pentru că am și terminat povestea - se plecă galant tipograful din Köln - vă mai spun numai blestemul ginerelui lui Fust, cel care a preluat atelierele meșterului nostru Gutemberg, vrând să devină el marele tipograf după ce a furat meseria de la acela. Ei bine Schoeffer acesta, simțindu-se puternic prin tipar, a început să se considere un fel de comite sau de baron al informațiilor, permițându-și chiar a da sfaturi și a face comentarii și băgându-se printre conflictele mai marilor vremii, storcând pesemne niște bani. Ei bine, măriile voastre, așa a intrat în cearta dintre Diether de Isenburg și Alfred de Nassau pentru arhiepiscopia de la Meinz. Și a folosit perfidia meseriei tipărind și cuvinte ale împăratului Frederich al treilea și cuvinte ale Papei Pius al doilea, după cum i-au fost comenzile, sau după cum l-a dus mintea lui intrigantă. A scos bani buni, nu zic nu; dar, încurcându-i pe toți aceștia în conflict - știți cum sunt mai marii: ei se ceartă, ei se-mpacă; ei se cotonogesc în lupte, ei se-mbrățișează-n slujbe, ei se-nclină galant unu-n fața altuia ținând pumnalul ascuns sub mantie... Ehe, măriile voastre, eu am citit multe, fiindcă unul dintre ascunzișurile meseriei noastre este că te face să citești și să devii om învățat; și nu știu ce veți face măriile voastre nobilii cu lumea asta, când se vor considera toți învățați, ascultând mai mult de ei decât de poruncile voastre ! Vedeți, asta e forța tiparului, fie ea dumnezeiască sau chiar

drăcească !... Așa că, pomenitul mai înainte Schoeffer, cât se dădea el de mare, în loc să-și vadă de nasul lui de breslaș burghez și l-a băgat în conflictul dintre mai marii lumii făcând-o pe deșteptul, ceea ce a adus asupra lui blestem după blestem. Nu mai spun în ce dezicere l-au aruncat aceia de l-au pus în lanțuri, i-au făcut procese cum făcuse socrul lui meisterului nostru, i-au ars marfa, calfele i-au fugit, atelierul i s-a spulberat cu tot cu literele de argint răpite lui Gutenberg, de a ajuns mai sărac decât acela. Dar și mai viții os, că s-a târât prin hanuri bețive și s-a umplut de bube dulci care vin din sifilisul acela când faci amor cu nespălate, urcându-se apoi la creier și făcându-te nebun. Asta a pățit ca răzbunare, cel care a dat din coate să-și facă un imperiu de hârtie scris cu intrigile tipăriturilor lui !... Și, prin asta, sper ca măriile voastre să nu mai aibă nevoie de alte explicații...

Sub marele tei al Cunegondei care, căsătorită fiind cu Henric de Bavaria a reușit să-l convingă să rămână amândoi feciorelnici pe tronul imperial, fără pat imperial și nededându-se la ale simțurilor cărnii, ci suprapunându-și trupurile doar în cele două capele suprapuse în care se rugau - el dedesubt și ea în cea de deasupra lui - sub ramurile bătrâne care-i acopereau pe toți, cuvintele tipografului se adunaseră de parcă s-ar fi agățat în ele ca niște fructe. Ca niște fructe grele și otrăvitoare prin sensurile pe care le dezvăluiau. Magisterii rămaseră pe gânduri, fiecare cu întrebările și raționamentele ce-i bântuiau mintea. Doar obermeisterul stătea ceva mai senin, ca unul înțelept și bătrân ce a avut vreme la viața sa să afle toate acestea și să le deducă. Dacă nu cumva, chiar el ascundea anumite taine oculte de genul celor ce tulburau acel sfârșit de deceniu al măreț ului secol; secol al cincisprezecelea după numărătoarea sfinților papi purtători ai celor trei coroane.

Redus la rangul său și readus pe locul său de pe care, carierist, încercase căpos să țășnească înaintea celorlalți, cavalerul acela încăpățânat - la care, cum se spune-n lume: încăpățânarea nu-i dovadă de inteligență, iar prostia nu-i dovadă

de lipsă de șiretenie, cu perseverența instinctelor sale ce țineau mai mult de ambiții decât de măiestria diplomaticheștii gândiri - deveni mai mic, așa cum era în realitate, dar, în nici un caz, mai puțin vanitos. Așa că își aminti de respectul în fața conclavului, se plecă către magisteri, așa cum făcuse și tipograful din Koln și ceru îngăduința să-l întrebe pe acela:

- Să ne spună, cinstiți magiștri, omul acesta, dacă din asemenea motive susține că n-a vrut a tipări cărțulia despre tiranul Dracula.

- Asta era întrebarea mea; întrebarea pe care eu aș fi fost îndreptățit să o pun - veni protestul marelui procuror cu gelozie, dar fără succes, pentru că marele magistru acceptă ca și cum aveau dreptul amândoi să pună întrebarea:

- Să ne spună !

- Vă spun, măriile voastre: Nu știam cât adevăr și câtă răzbunare cuprind în ele aceste istorii ! - răspunse demn omul, pentru a preciza apoi: Răzbunarea întinsă prin meseria noastră, aduce după ea altă răzbunare; aduce o răzbuare asupra noastră, așa cum a adus asupra lui Schoeffer și atelierului lui. Și, de asta, trebuie musai să ne ferim !

- Atunci, cinstiți magiștri - nu-și uită rolul, dar nici îndărătnicile ambiții cavalerul - să ne spună de ce, dacă a refuzat să le tipărească, nu a făcut același lucru cu împărțirea lor și a acceptat să le vândă ? !

- Astea sunt legile breslei noastre - spuse omul limpede și fără ocol - Suntem o breaslă tânără și trebuie să ne susținem unii pe alții. Fiecare-n prăvăliile noastre, vindem ce tipăresc ceilalți pentru că, prin asta, ne susținem breasla. Da: Eu le vând după legea comerțului celui modern și nu întreb nici cui, nici de unde vine banul. Iată: măriile voastre mi le-ați cerut, eu vi le-am adus; îmi dați banii pe ele, vi le las și plec !

- Îți vei primi banii, nu avea grijă - îl asigură marele-magister pentru ca, uitând iarăși de protocol în deșertăciunea sa agresivă, prostul încăpățânat să spună și el:

- Vezi, vei ieși din castel cu banii; dar, mai înainte de a

pleca, spune: Recunoşti că foile tipărite au în ele ceva necurat ? Ceva ca un suflet al lor murdar ?... Recunoşti că nu sunt numai nişte simple foi de hârtie, ca nişte scrisori ?

- Ehe, parcă scrisorile n-au ? ! - rosti mai mult gânditor decât în replică, tipograful - Scrisorile nu poartă gânduri ?... Nu poartă secrete ?... Nu poartă şoapte de amor ?... Nu poartă blestemul cererii unor datorii sau binecuvântarea acordării unor libertăţi ? ! Tot ce e scris, constat eu, vine din om, adică vine din cele rele sau bune ale lui. Iar tiparul, scoţând din teascuri foi cu nemiluita, măreşte aceste rele sau bune cu nemiluita.

- Deci, recunoşti că au o putere aparte, nu-i aşa ? ! - nu putu el trece de încăpăţânarea aceluia care, prostesc-ambiţioasă fiind, se dovedea mai puternică decât orice vorbă de duh.

Meşterul gândi bine, privi bogata coroană a teiului încercând să o cuprindă în întregime şi, fulgerându-l deodată pe cel din faţa sa fără nici un fel de ocoliş, mândru de secretele meseriei sale spuse deosebit de ritos:

- Aşa-i !

Apoi se înclină cu demnitate în faţa tuturor cavalerilor înfăşuraţi în pelerinele lor verzi, în faţa magiştrilor de pe băncile de piatră şi se îndepărtă cu pas de om sigur pe puterile oculte ale meşteşugului său. Puterile acelea care duceau şi la minuni şi la blesteme.

Când, călare pe surul său cu valtrapuri făloase, trecea puntea porţii coborâte numărându-şi banii, se întâlni faţă-n faţă cu câţiva dintre călăreţii al căror drum îl încrucişase cu o zi în urmă. Erau cei cu misiunea cea mai apropiată care, intrând în marea curte a castelului se plecară înmânânând cavalerului ce le poruncise misiunea câteva hârtii împăturite dintre care numai două erau, într-adevăr, tipăritura căutată. Apoi fură adusi Heinz si călăul care, cu solemnitate, puse hârtiile deasupra celorlalte aduse de Ulrich Zell. Hidos, cu picioare strâmbe şi degetele ca nişte copite, mândru de caftanul său cu blănuri de rang înalt, clănţănind sub buze osul mare în loc de dinţi, călăul procedă la un adevărat ritual aranjând şi organizând rugul

arderii. Alături de el, Heinz Szacsz, tipograful cu ochi spălăciți care căutau în gol spre a sa durdulie Margarethe, asculta smerit o predică pe care i-o ținea însuși marele magistru:

- Vom arde hârtiile pentru care te-a blestemat voievodul și îl vom face să se apropie de tine ca să te elibereze de blestem. Acest om care este călăul lui, are puterea să ți-l aducă aici pe căi nebănuite.

- Nu vreau... nu mai vreau !... se spăimântă Szacsz amintindu-și de arătarea care-l blestemase.

- Calmează-te ! - îi porunci magisterul... Trebuie să-l aducem aici tocmai pentru ca să vedem aceste puteri de comunicare peste spații care vor deveni minunea științelor ordinului nostru !

- Dar mi-e frică... scânci tipograful umil.

- Calmează-te și pregătește-te să-l întâlnești fără frică; suntem și noi aici - îl îmbărbătă magisterul mai mult spre a-i arăta călăului că-i face pe plac. Și chiar îl întrebă pe acela: Ești mulțumit ? Îți facem toate poftele, dar să ne arăți și tu ce știi !

- Eu știu multe - bombăni călăul - știu o mie de feluri de a scoate sufletul din om.

- Lasă; pornește flacăra !

- Stiu și cu flacără și fără flacără - nu se lăsă acela - dar dă-mi trupuri de carne ca să sfârâie; nu-mi da niște hârțoage !

- N-ai auzit ? Hârțoagele astea au suflet ! - se sborși magisterul tunând deodată poruncitor: Ca pe trupuri să le arzi, până scoți sufletul ăla blestemat din ele. Blestemăția asta de invenție a tiparului are un suflet ce trebuie omorât !

- O fi având - bombănea nemulțumit călăul - dar miroase a funingine, nu a carne sfârâindă !... Mai bine-mi înfund nările decât să miros așa ceva !

- Înfundă-ți-le, fă ce vrei; dar îndeplinește voința voievodului tău, ca să-l îmbuni și să-l aduci la noi, aici, ca să vă văd și eu puterea de a comunica peste spații, porunci marele magister întorcându-se spre cavalerii săi: Domnilor, dacă ordinul nostru se va îmbogăți cu știința de a vorbi la distanță

a acestui fiu al celui ce ne-a fost confrate, vom deține din nou întâietatea în arta noastră militară !... Aș-a că... dă foc ! Pune focul tău, călăule și arde aceste blestemății care l-au supărat foarte pe voievodul Drăculea !

Călăul se înfoie rotind de câteva ori în vânt torța spre a-i înfuria flacăra și, rostind pe sub osul din maxilar niște cuvinte numai de el înțelese, repezi cu meșteșug flacăra direct în mijlocul rugului care se aprinse cu un fum gros din care țâșneau necunoscute păsări.

De fapt, îi hipnotizase pe toți, ca să vadă astfel scrumul hârtiilor ce se-nălța odată cu vâlvătaia.

- Ordinul și... murmurau fascinați cavalerii.

Numai cavalerul lucid, apropiindu-se de călău îi atrase atenția fără iertare:

- Ei bine, să nu mai îndrăznești să ne ceri altceva până nu-ți faci treaba !

Călăul, însă era în altă lume, parcă ascultând încă o plângere a voievodului său.

- Dar, măria voastră, îmi trebuie forțe noi; îmi trebuie să execut pe cineva cu adevărat, nu niște simple hârțoage ! Voi mă țineți de atâta vreme aici, ruginind...

- Te ținem, interveni cavalerul care se simțea angajat în acțiunile lui. În interesul tău te ținem. Până îl vei dresa pe tipograf și-i vei trimite sufletul acolo unde îl va întâlni pe voievodul tău, ca să avem vești !

Călăul nu se lăsă impresionat, ci i-o trânti bădărănește:

- Dar nu v-am spus limpede că, de câte ori îl pun în priză, milogul ăsta pizdarnic se repede la grăsana Margarethe ? !… Chiar și unui deștept îi smulgi greu pofta de fofoloancă; darămite unui netot ca Heinz ăsta !

CAPITOLUL AL SASELEA

1

Priveam prin desișul pădurii cu frunză tânără toată această năpustire de forțe și de oameni, de parcă venea o lume s-o acopere pe alta, și-i uram de moarte, cu toată puterea și trufia lor. Trufași și puternici mai erau sub steagurile sultanului ! Și aduceau cu ei obiceiurile lui apucătoare; asta nu puteam eu să sufăr. Apucătoare și primitive, cu ochii sticlind după averi, după aur și după pietre scumpe, după pradă, după tot ce pot lua de la alții - asta nu puteam eu să sufăr !… Fiindcă viața noastră săracă și curată de aici, de la poalele Carpaților, cu oameni gospodari, mulțumiți să-și crească o vită, să aibă de secerat un lan de grâu și să se bucure de sfântul soare în verdeața câmpiilor cu flori, nu se poate împăca nicicând cu viața lor stricată de pofta bolnavă a aurului și prădăciunii, care-i făcea să nu fie oameni, ci fiare pe care nu le împaci decât

aruncându-le bogățiile. Asta nu puteam să sufăr de când am ajuns la ei și m-au închis în palatele lor scumpe și am văzut cum totul se cumpără, cum singura lege e aurul, cum sunt făcuți numai din plocoane care se trec crescânde de la mici la mari, iar singura lor înțelepciune este mâna întinsă după dări și daruri. Stricăciunea sufletească e ca o molimă care s-a așezat asupra întregului năravul Porții; nu are căutare decât cel care dă mai multă mită și nimeni nu-l întreabă nimic pe cel care ia cât poate; ba, dimpotrivă, toată viața lor și toate războaiele lor sunt alcătuite după acest tipic: ca să apuce și să ia.

Dacă ar sta în puterea mea, le-aș tăia mâinile așa cum le-am tăiat furilor sau boierilor hrăpăreți. Ca să nu mai aibă cu ce lua, ca să nu mai aibă cu ce apuca. Poate că, dacă ar fi toți fără mâini, și-ar găsi alt rost pe lumea asta decât să ia de la alții !…

Așa, vin cu puzderia lor, cu trufia lor de mare oștire și aduc obiceiurile lor, molipsind lumea și trăgând-o înapoi. Acest Mahmud, marele vizir, căruia i-am lăsat din treizeci de mii de ciarkagii doar o mie, este dintre cei molipsiți. Căci după mamă e sârb, iar după tată elin. L-au furat de băiat mic ostașii din cavaleria de pradă, împreună cu mumă-sa, și i-au dus la împărat. Împăratul l-a luat pe băiat în camerele sale, l-a făcut favoritul său, iar el i-a făcut toate plăcerile lumești salvându-și astfel mama de rușinare. Și repede l-a înălțat în grad sultanul, punându-l peste hergheliile sale. Stăpânul lui, Mahomed al II-lea, când i-a urmat lui Murad al II-lea pe care l-a lovit damblaua de prea multă băutură fără voia profetului lor, prima grijă ce a avut a fost să scape de fratele său închizându-i răsuflarea în apă. Și fratele meu Radu, fiul bun al tatălui meu, s-a lăsat în voia lor și, fiindcă s-a însoțit trupește cu sultanul, nici alt merit neavând, venea acum să-mi ia locul meu, pe tronul Țării Românești !

Cum să nu tragi în ei și în obiceiurile lor spurcate; și cum să nu vrei să-i spulberi până la unul ! ? !… Cu toată armia lor, cu toate armele lor ! Toate armele lor, dintre care cele mai cumplite sunt tunurile ! Am luptat în multe locuri, dar asemenea

tunuri eu n-am mai văzut. Pentru că, dacă nu s-ar fi născocit pe lumea asta tunurile, n-ar mai fi căzut niciodată Constantinopolul. Când a apărut pe lume cu adevărat puterea tunului, abia atunci a putut să fie înfrânt marele Bizanț. E o armă puternică, iar topkiii lor sunt învățați de multă vreme a o mânui, pe când ostașii mei, ba. Nu sunt nici douăzeci de ani de când, grăbindu-se, tatăl meu îi strica bombarda cea mare burgundului Waleirand de Wauwrin, în acea zi de august 23, la asediul Giurgiului, pentru că oamenii lui învățaseseră să tragă doar cu bombardele din lemn de cireș ferecate cu cercuri ca doagele, sau cele de bronz mult mai mici, din care oastea Țării Românești ajunsese a avea abia două.

Teribilă armă e tunul !… Când am să-mi capăt din nou armata, am s-o alcătuiesc din multe tunuri, din cât mai multe !… Am să fac turnătorii de tunuri, așa cum a făcut în ultimii ani marele meu învățător Iancu de Hunedoara, cel pe care l-am iertat că a tăiat capul tatălui meu și pe-al fratelui meu, fiindcă a făcut-o la război cu turcul; iar pe mine, care nu eram amestecat, m-a primit cu pace și m-a instruit în armata lui… Ah, ce tunuri a pus el să se toarne la Hunedoara întărindu-și armata !

2

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Despre spăimântoasa apariție a tunurilor în acea vreme scrie Laonic Chalcocondil din Atena în ale sale

„Expuneri Istorice –Creșterea Puterii Turcești, Căderea Împărăției Bizantine și alte Istorii

despre Felurite Țări și Popoare”,

pe vremea când greutatea cea mare se măsura cu talantul care avea mai mult de 26 de kilograme la greci,

iar el ne numea pe noi încă daci.

„…Pietrele aruncate de tunuri trăgeau trei și jumătate talanți

la cântar; dar zidul era tare încât rezista la tunurile acestea și nu ceda deloc. Tunul se pare că nu este o născocire prea veche încât să putem spune că un lucru ca acesta le-a venit în minte oamenilor din antichitate. Totuși, de unde-și are începutul și care oameni au ajuns să născocească tunul, n-aș putea arăta cu siguranță. Dar se crede că aceștia au fost din Germania și că acestora le-a venit în minte acest mecanism. Puștile, sigur de la germani s-au răspândit pe încetul și în alte părți ale lumii; tunurile însă n-aș putea să afirm, în chip lămurit, unde s-au ivit dintru început. Puterea și izbitura neînchipuită cu care fiind repezită, piatra pricinuiește corpurilor oriunde ar ajunge, cea mai mare stricăciune, i-o dă cu totul pulberea; și de aceasta este repezită. Puterea din pulbere o are însă silitra amestecată cu cărbune și pucioasă. Așa se face că, în ce privește armamentul lumea stă foarte bine; de aceea și vitejia mai puțină poate să dispună de acea izbitură demonică. Mai întâi se pare că au fost construite din fier; apoi, însă, a fost inventat un anumit aliaj din amestecul arămii și al cositorului, care e găsit mai bun la aruncarea pietrii cu mai multă siguranță și cu mai multă tărie. Iar forma să o descriem cum este, ar fi lucru de prisos, toți putând-o vedea oriunde. Țeava fiind lungă, cu cât ar fi mai lungă cu atât piatra este repezită la o depărtare mai mare, încât a fost făcut un tun care arunca piatra, precum am aflat, până la șaptezeci de stadii, zguduind prin prejur pământul pe amândouă distanțele. Și se pare că această putere a focului produce bubuitura și repeziciunea cu care e dusă piatra; căci acest element când e înghesuit, se pare că e de o putere demonică de tot mare, după cum și trăsnetul îl produce gazul din aer când se aprinde. Zgomotul și repezitura se produc fie prin faptul că încărcătura, ceea ce nu este vid, cedează, fie prin puterea focului care este pus aici, după ce scăpărând aprinde materia și neapărat, producând această putere, are aceste două efecte. Dar se pare că puterea arderii este toată pricina și că pulberea sporește puterea ce o are focul din fire, spre a pune prin ardere în mișcare și a arunca foarte departe

proiectilul…”.

Și scrie Ducas în a sa „Istorie Turco-Bizantină”:
Tunul cel mare e adus în fața Constantinopolei

„…1. Trecând luna ianuarie și fiind la începutul lui februarie a puruncit ca tunul să fie transportat la Constantinopole; și punând treizeci de perechi la jug, îl trăgeau de partea cea dindărăt cei șaizeci de boi, spun boii boilor; și pe delături de tun 200 de bărbați, și de o parte și de alta, ca să-l tragă și să-l îndrepte ca să nu alunece din drum; și înaintea trăsurilor 50 de dulgheri să facă podețe de lemn pe unde drumul nu e neted și cu ei lucrători 200. Și drumul a ținut februarie și martie, până ce-au ajuns într-un loc, cinci mile depărtare de Constantinopole.

2. Căci mai înainte a fost trimis Caragea-bey cu armata asupra cetăților de la Marea Neagră, adică Mesemvria, Aheloon, Bizon și celelalte și le-au cucerit. De asemenea și turnulețele de pază a sfântului Ștefan, așezate între Silivria, le-a luat cu război și pe toți cei dinăuntru i-a măcelărit; celelalte turnuri și Epibate i s-au închinat; și câți i s-au predat au scăpat întregi, cei ce s-au împotrivit însă le-au tăiat capul. Dar Silivria a rezistat cu lupta.

3. Aducând deci tunul la locul în care i s-a poruncit și ordinul pentru Caragea-bey ca să-l păzească, a sosit cu oștile să calce împrejurimile Constantinopolei și să nu lase pe bizantini să iasă din porțile orașului.

4. Și toată iarna a iernat acolo trei steaguri de ostași din Misia și Paflagonia, ca să țină sub pază orașul și ca bizantinii să nu poată ieși și face năvală asupra turcilor. Și s-a făcut tabără mare și bizantinii nu erau în stare să facă ieșiri. Și totuși dinspre mare, cu direme și trireme pustiau și ei până la Cizic satele turcilor așezate de-a lungul marginii Mării și pe mulți îi jefuiau, și pe unii dintre ei îi ucideau, pe alții îi aduceau în Constantinopole și-i vindeau. Și cu aceste hărțuieli a sosit și

primăvara și au început să se numere zilele din postul cel mare”.

Să revenim acum la Laonic Chalcocondil
care scrie în ale sale „Expuneri istorice”

„Împăratul așadar a adus de îndată aproape oraș mașinăriile de război, unele într-un loc, altele într-altul și, punând în poziție de tragere două tunuri, a început să bată zidul. Un tun a fost așezat în direcția palatului împărătesc al elinilor, iar celălalt în direcția porții numite „a lui Roman”, unde își avea tabăra însuși împăratul. Au fost puse tunuri în poziție de tragere și în multe alte locuri ale taberei, trăgând asupra elinilor. Acestea însă două, cele mai mari, aruncau fiecare o piatră grea de doi talanți și mai mult. Pietrele însă care erau negre, se zice că oamenii porunciți a face acest lucru le-au adus de la Marea Neagră în tabăra împăratului.

Dar avea împăratul un tunar cu numele de Orban, dac de neam; acesta a fost înainte la elini și i-a părăsit pentru că nu avea din ce trăi; și a venit la Poarta împăratului. Atunci acesta a fost primit cu leafă mare și a avut grijă de pregătirea tunurilor.

Și tunurile trăgeau așa. Mai întâi trăgeau două tunuri mai mici, așezate de o parte și de alta a tunului celui mare, aruncând o piatră grea de jumătate de talant. Și aceste două pietre repezite zdruncinau zidul. După cele două pietre era aruncată și o piatră mare având o greutate de trei talanți; și o bună bucată de zid a fost surpată; căci piatra era dusă cu o repeziciune minunată și cu o lovitură ce întrece orice margini, și făcea o stricăciune nimicitoare. Se mai spunea că bubuitura tunului era oarecum de neînchipuit și ajungea prin prejur patruzeci de stadii zguduind pământul. Zidul de afară și turnurile au fost surpate de tunuri și cel dinăuntru era lovit. Peste zi, tunul trăgea șapte pietre și peste noapte una, făcându-se de cu ziua semnul unde trebuia să tragă. Și așa de la început spaimă și frică i-a cuprins deodată pe elini…”

3

Îl voi pedepsi pe Radu așa cum l-am pedepsit pe Hamza, acel saingibașa de pe vremea lui Murad al doilea, făcut de Mahomed al doilea subașă de Nicopole și Vidin, severul păzitor al hotarului dunărean.

Pentru că, Hamza, zâmbind plăcut în față-mi, se pregătea să-mi prindă mâinile la spate și să mă lege. Asta se pregătea să facă, pentru că, împotriva cavalerilor europeni care-și țineau cu sfințenie cuvântul dat, asta au adus ei, din depărtările de unde au venit: neîncrederea în oameni și între oameni.

Aici, în Europa, oamenii au învățat a fi mândri de cuvântul lor, a ține onoarea lor, și a ști că onoarea lor este păstrarea cuvântului dat. De câteva mii de ani, de când există semințiile noastre aici, oamenii au învățat nu numai că așa este mai frumos să trăiești, dar că astfel, respectându-și cuvântul ei pot trăi mai bine și mai în siguranță, ei știu mai limpede în ce pot crede și în ce nu trebuie să creadă, ei știu când să se înfrunte drept și să triumfe cel mai tare și când să stea cinstit, în pace, unul alături de altul. În acest fel, cu truda a mii de ani, omul s-a depărtat de pădure și de legile fiarelor, făcându-și-le pe ale sale.

Cu ce vin ei, din adâncurile tărâmurilor lor sălbatice ?…

Vin cu toate obiceiurile omului, pentru că, la față, oameni sunt: Obiceiul de a vorbi, obiceiul de a zâmbi, obiceiul de a privi în ochi. Dar păstrează încă năravurile animalelor: Obiceiul de a sări în spate, de a smulge altuia bucata, de a avea drept singur Dumnezeu pohtele lor.

Vai nouă oameni, zic, atunci când ei se vor amesteca și-și vor aduce obiceiurile în lumea noastră ! Eu, care sunt născut aici, la hotarul dintre ei și cealaltă lume, simt răul neîncrederii, al fățărniciei și al urii apucătoare pe care acest veac îl întinde peste tot în lumea noastră.

Vai, nouă oameni, zic, pentru că acei vestiți cavaleri, viteji ai armelor și păstrători cu cinste ai cuvântului dat, au pierit

astăzi nu pentru că ar fi fost înfrânți în luptă, ci pentru că au rămas puțini în fața năvalei de neîncredere și neadevăr între vorbă și faptă, care tot vine dinspre necunoscutul altui continent.

Așa cum fiarele pădurii pândesc, așa ei îți vorbesc, îți zâmbesc, dar cu gândul sunt tot la pradă. Și, orice le-ai spune, fiindcă te judecă pe măsura lor, ei nu cred. Pentru ei vorbele au alt rost decât acela de a spune adevărul.

Am învățat asta prea bine în lungii ani pe care i-am petrecut ostatic acolo. Am învățat și cum să mă feresc, și cum să gândesc asemenea lor și cum să lovesc mai repede decât ei. Am învățat toate astea și nu mi-e teamă. La fel ca mine, în fața pericolului lor, toată lumea va învăța, va deprinde năravurile, se va obișnui cu ele și, fără să-și dea seama că, prin asta, cade cu miile de ani înapoi, va fi bucuroasă că, învățând să gândească asemenea lor, se poate apăra.

Da, asta e groaznic: că eu, Vlad Draculea, os de voievod european, fiu al unui cavaler al Dragonului, mă simt tare numai fiindcă am învățat să gândesc la fel ca ei și, poate, în felul lor, dar ceva mai iute. Dar în felul lor !… Asta e groaznic: asemenea mie, întreaga Europă e bucuroasă că nu mai trebuie să-și țină cuvântul, că poate lovi pe la spate, dacă poate, dacă are cum fi mai repede în mișcări.

Cădere cumplită de veacuri și veacuri înapoi, spre simțirea fiarelor pădurii. Dar nimeni nu-și dă seama decât de schimbarea portului armatelor, spunându-se că de când au apărut ei, în hainele ușoare ce le lasă libere mișcările iuți, a trecut pentru luptători vremea armurilor.

Nu, n-a trecut; ei nu le aveau, nu ajunseseră încă a le purta, și ne-au făcut, ca-ntr-o nefastă poruncă, să le aruncăm și noi !…

Dar, tot așa, ei n-au ajuns încă la încrederea în cuvânt; și ne-au făcut și pe noi să ne lepădăm de ea. Pe noi, care ajunsesem !

Ușor ne-am mai lepădat !

Ușor ne mai lepădăm, Doamne, de ce e bun și ni l-am

dobândit cu atâta trudă !…

Vai omenirii acesteia, că strâmbă ai mai lăsat-o să ajungă, și atât de ușor se leapădă de ce-a câștigat drept !…

De asta eu mi-am zis: mai bine ridic sute și mii în țeapă, decât să știu că prin voia mea am lăsat răul să se întindă atât de mult.

Trebuie să simt că sunt mai puternic decât răul și că-l înfricoșez.

Asta mă face să știu că nu trec degeaba prin lumea noastră !

Îmi place: recunosc !

Ei m-au făcut așa !…

4

Era o iarnă grea, cu geruri cumplite.

Mie, în țară, îmi era cald și bine. Ajunsesem la ce chibzuisem că voi face cu domnia mea încă din ziua când mă ridicasem în scaun, dacă nu chiar mai înainte.

Primii doi ani, am plătit smerit birul către Poartă fapt care l-a făcut pe sultan să fie liniștit cu mine știindu-mă în bune relații cu turcul.

Al treilea an, după ce am făcut curățenie în țară și m-am simțit puternic înăuntru, am ajuns a-mi alcătui oastea așa cum de multă vreme socotisem: din orășenii care aveau a-și apăra drepturile pe care li le dădusem eu față de neguțătorii și meseriașii străini, și din țăranii cărora nu le luam copiii ca să-i dau turcului. Acestora le ațâțam pohta de luptă sau de răzbunare și le răsplăteam atât vitejia, cât și cruzimea în fața dușmanului.

Ajungând astfel, am făcut precum pohtisem de la bun început și n-am mai plătit birul.

Un an, sultanul m-o fi crezut întârziat. Al doilea, s-a prins în lupte îndepărtate în Asia Mică, vrând să dărâme Trapezuntul și încurcându-se în război cu dușmanul lui de moarte din același neam, turcul Caraman, care-și cerea întîietatea în fața turcului Otoman; așa că nu m-a zgândărit, dorind liniște în

partea aceasta. Dar într-al treilea an, voita mea nesupunere i-a fost limpede.

L-am simțit: n-a dorit sultanul să se facă mare istorie, să se-audă-n lume de nesupunerea mea. Armatele încă le avea departe, în Asia, unde Caramanul nu-i dădea pace.

Și s-a gândit să mă gâtuie pe nesimțite, fără a prinde alții de veste că i-a slăbit hotarul dinspre mine.

Pe drum de iarnă, cu o suită mică aducându-mi chiar mărunte daruri neînsemnate, el a trimis, peste Balcani și peste Dunăre, în șuba-i de parvenit căptușită cu veverițe cenușii, pe acel grec cu priviri lucioase ce-și scărpina bărbuța neagră cu buricele degetelor boante încărcate de inele, numit Katabolinos sau Katavolinos.

L-am primit frumos, făcându-i grecului cinstea ca unui sol păgân al împărăției al cărui birnic eram. M-am arătat tare mirat de drumul lui în plină iarnă, sărutând cu îndelungă fățărnicie darurile pe care mi le adusese ca la chiori. Eram amândoi tociți de fățărniciile asiatice ale aliotmanului; și-mi făcea mare plăcere în seara aceea de iarnă tăiată de șuierele lungi ale crivățului, să mă-ntind pe blănurile mele calde din fața focului, să-l îmbii să bea cu mine și să m-alint în vorbe dulci care ascundeau tăișuri rele, veninoase. Chiar mă ambiționasem în acel joc perfid, în a-l topi pe grecul neîncrezător cu atâta gingășie și supușenie, încât să nu mă poată crede decât sau nebun sau prost de-a binelea.

Și, cu dulcețuri, supușenii și vorbe dantelate mărunt, așa cum în haremuri fetele împletesc minuni de fire de mătase rozalbe, i-am îmbrobodit acestui grec-turc mintea isteață, de nu mai vedeam în ochii lui decât dorința de-a mă adormi odată și de-a mă prinde ducându-mă legat.

Aveam vin bun, afară viscolea, buricele degetelor cu inele scărpinau fără smerenie în fața mea bărbuța rară, iar eu, fiindcă nu aveam de ales decât între a-l tăia crunt sau a-i înșela viața lungindu-i-o cu vorbe dulci, mi-am zis că, până la urmă, dacă tot îl voi tăia, de ce să nu mă joc cu el în seara aceea de iarnă,

de ce să nu-mi amintesc de toate perfidiile învățate-n serai și să mi le prefir prin fața ochilor ca pe niște pietre scumpe dintr-o pungă pe care n-am mai deschis-o de mult…

În fața ochilor lui lucioși, de scârnăvie care se simte tare bine arătându-i-se mare cinste, bălăcindu-se boieros în cinstea pe care i-o arătam, eu încercam un joc care-mi plăcea și mă veselea foarte când se-mpletea cu planul ce mi-l făceam despre felul în care-l voi ucide. Și mă aprindeam tot mai mult, știind că în spatele privirilor lui se țeseau de asemenea gânduri cum să mă prindă și cum să mă ducă legat la sultan.

I-am spus, cu toată inima pusă pe masă, că o dădusem prost în primii ani de domnie, că boierii și negustorii străini mă furaseră, dar că eu, bineînțeles, îmi voi plăti birul față de Înalta Poartă, voi strânge toți copiii neamului meu pe care să-i dau pentru corpul ierniceresc întru apărarea slăvitului sultan și că nu există pentru mine dorință mai fierbinte decât să vin în fața lui, împăratul împăraților și binefăcătorul meu din totdeauna, și să-i aduc toate cele datorate. Voi veni, bineînțeles că voi veni, dacă Măria Sa mă cheamă. Voi pune toată iarna aceasta să se vâneze cele mai scumpe blănuri pentru peșcheșurile înalților demnitari, voi strânge bine baierele țării toată primăvara ca să adun galbeni de bir și, după sfintele Paști ale noastre, cam pe vremea ramazanului lor, voi veni prea plecat, supus la Înalta Poartă, ca să am neasemuita cinste de a atinge cu fruntea-mi netrebnică luminatul papuc al stăpânului lumii.

Cu vorbe la fel de dulci, el mi-a spus că prea înălțatul sultan care și-a pierdut atâta timp în luptele cu Caramanul ar vrea să mă vadă chiar de îndată, deoarece cămara sa are nevoie de birul meu, iar el, luminatul, are nevoie a se sfătui cu mine pentru paza acestei părți de lume…

M-am luminat și m-am îmbujorat ca de o mare fericire: Eu să pornesc chiar în aceste zile către sublima Poartă ? ! Păi nu există vis și dorință mai mare pentru mine !… De ar ști arhonda, oaspetele meu, cu câtă nerăbdare aștept să mi se permită să șterg cu genele mele praful de pe crupa celui mai însemnat cal

al slăvitului împărat !… Dar, un singur „dar” mă chinuie; cum aș putea eu, netrebnicul, să mă înfățișez în fața prea luminatului sultan, care a avut și așa atâta îngăduință față de mine, fără pungile de galbeni care-i datorez. Cum aș putea eu ca, față de mărinimia sa celestă de a-mi primi birul păcătoasei mele țări, să îndrăznesc a mă duce fără acești bani ? !…Eu nu pot nesocoti într-atât sublima făptură a padișahului meu, precum și a cinstiților viziri și dregători ce-l înconjoară și cărora inima mea, nu poate să nu le ducă daruri de mare cinste… Le voi strânge, deci, pe toate și voi veni negreșit cu ele, așa cum se cade după atâția ani de lipsă datorată nevolniciei țării mele. Le voi strânge pe toate până în primăvară și voi veni cu fruntea sus să mă plec în fața slăvitului tron; acum e iarnă și e greu; abia am putut scutura cămara țării ca să-i pregătesc un dar ca lumea dumnealui, arhonda Katabolinos, slăvitul trimis al prea slăvitului împărat.

Auzind de dar, el s-a mai muiat sau, mai bine zis, s-a grăbit să-l ia punându-și în lucru planul.

Sigur că da, mă înțelege, mi-a spus; el știe că eu nu pot veni fără ceea ce datorez de atâta vreme. El știe și mă înțelege. Dar, dacă cei de la Poartă nu-l vor înțelege pe el când va spune asta ?… Așa că el, văzând darul greu care arată că într-adevăr îl cinstesc, ar putea fi crezut în legătură cu legământul meu de a mă duce în primăvară cu toate birurile, numai dacă, pe lângă el, mai depune mărturie vreun om de încredere al sultanului. Or, cel mai apropiat om care se bucură de o asemenea încredere este fostul saingibașa, Hamza, subașe de Nicopole și Vidin. Să mergem până la el la Dunăre, pentru că ca legământul meu să fie făcut față de doi demnitari ai Porții…

Ne-am culcat, liniștiți fiecare în felul nostru, și grecul încă nu credea că mă va vedea a doua zi în ham cu el, străbătând nămeții groși pe care-i viscoleau vânturile Teleormanului și ale Vlașcăi.

Când m-a întâlnit, însă, a doua zi, în dimineața cu ger de sticlă, gata de drum, înconjurat de mica mea suită de vânătoare,

pe semne ca vărsat o lacrimă în iadul sufletului său, rușinându-se pentru faptul că mai sunt oameni de cuvânt pe lumea asta. Și și-a așezat mai bine picioarele în sania scundă, peste sacii umflați și grei ai darurilor pe care i le făcusem.

A fost cel mai frumos drum al meu de iarnă ! Fața mea mohorâtă și ursuză era luminată, spre mirarea oamenilor de credință ce mă însoțeau. Chiuiam spintecând gerul și spațiile albe, iar câmpia țării mele mi se părea a adăposti cel mai frumos și mai strălucitor decembrie de pe lumea asta !… Goneam spre aerul rece al soarelui de la miazăzi și toate cântecele iernii se înălțau cu chiuituri în sufletul meu: minunat joc de fățărnicie îmi venise să fac seara trecută; minunat ! De n-aș fi avut închipuirea aprinsă și pofta de a mă juca atât de copilărească, aș fi rămas cu îngâmfatul acesta de Katabolinos ridicat într-o țeapă cu buricele degetelor înfipte în barba rară. Dar astfel, fiindcă m-am încântat în a-i înșela înșelătoria, iată cum îmi cade în mână chiar temutul comandant de ieniceri, vestitul saingibașa Hamza, sabia lui Mahomed la Dunăre !…

Pentru că, prin pădurile lăturalnice, alături drumului meu de domn pașnic însoțit de mica suită de vânătoare, oștenii mei cei cu pași moi ca fiarele acestor păduri, se scurgeau neauziți spre Dunărea subașei de Nicopole și Vidin.

În fața cetății Giurgiului, prea bine întăritul loc al său de comandă, Hamza m-a primit cu mare cinste. Ba chiar m-a îmbrățișat, cu toate că, în fața înaltei Porți, rangul său de steag era mai mare decât al meu. M-a îmbrățișat cu dragoste ca pe o pradă scumpă și, în ochii lui micuți, tăiați oblic pe fața-i cu piele bătrână, dar ale cărei trăsături nu arătau vârsta, am simțit bucuria sinceră. Era atât de încântat de peșcheșul gras pe care i-l adusesem, încât nu mai avea nevoie să se prefacă arătând o falsă bucurie la vederea mea.

Stăteam pe malul Dunării, iar nămeții groși măturați de vânt de pe gheața ei și îndesați îi pădurea de sălcii a malului îi dădeau acestuia alte forme, ca-ntr-o altă lume, tăiată după alte porunci decât tăietura pe care o fac râurile în pământul pe

lângă care curg. Era o țară de viscol, de nămeți și de gheață pe care nu vedeai decât ochii mici, înconjurați de piele bătrână, a lui Hamza, și ochii negri lucioși, fără adâncime, ai grecului ce-și scărpina mănușa-n barbă. Peste apa înghețată a fluviului, alb-cenușie, brăzdată de pârtii mici făcute de cai și sănii, vedeam cetatea către care tatăl meu trăsese cu tunul pentru prima oară în istoria armatelor române și o cucerise. În aburul rece al iernii, zidurile ei, turnurile ei desenate pâclos ca o himeră, tare mă mai chemau, tare mă mai îndemnau să mă așez între ele.

Dar m-am înfrânat. Privind malurile acelea preschimbate de zăpadă în forme cu totul necunoscute, a căror albeață înșelătoare putea să-i mintă pe oamenii mei înghițindu-i, m-am făcut a-i zâmbi lui Hamza, care-mi spunea c-a pregătit în cetatea sa și grămătici și cerneală pentru legământul de care vorbea Katabolinos. Și mi-am spus că îndoită plăcere voi avea dacă voi face pe cinstitul și pe omul de cuvânt până la urmă, lăsându-l pe el să provoace.

Arătându-mi drumul prin nămeți, Hamza mă îndemna voios spre cetate. Eu l-am ținut în gerul ce ne țesea bărbiile cu fire de gheață spunându-i că pot semna și acolo în bătaia crivățului. Atunci am văzut ceva ca un semn între privirile sale înguste și cele moi, dar de nepătruns, ale grecului. Le era teamă să nu le scap. Și nu s-au mai ferit !

Râzând în continuare, Hamza mi-a spus că oricum, trebuie să merg în cetate; și mi-a arătat măruntă și neagră pe întinderea albă armata pe care o văzusem și eu c-o clipită mai înainte ieșind pe porțile dintre turnuri. Venea tot mărindu-se în năvala către mine; venea amenințătoare și pregătită să mă-nconjoare și să mă lege.

Atunci am scos sabia. Dar Hamza a râs în continuare, chiar întrebându-mă ce voi face în fața armatei lui cu micu-mi alai de vânătoare îmbrăcat frumos ca la curțile mari ale Europei.

Dar când, la chiotul meu, au ieșit din pădure cei cinci mii de oameni cu arme groase, bătute țărănește, n-a mai râs. Mai

ales că ai mei erau mult mai aproape, n-a mai râs deloc.

Am râs eu. Am râs a rânjet mai degrabă, fiindcă prea mă abținusem. Și le-am strigat alor mei:

-Dacă vă scapă vreunul, voi veți sta în țepi în locul lor !…

Apoi nu i-am mai privit. Aveam încredere în armașii mei care, legându-i, le tocau mica suită. Am pornit în fruntea celor mai mulți peste nămeții aceia care nu știai dacă sunt maluri de pământ sau de zăpadă și, acolo, pe gheața lată a fluviului, văzându-i pe ostașii lui Hamza cum creșteau în fața galopului meu, am căzut în coasta armatei ce ieșise din cetate.

Dumnezeule, ce sânge roșu poate să curgă pe gheața care se-nnegrește !…

Și ce frumos scârțâie ea când o ating vârfurile înverșunate ale săbiilor ce au trecut prin oameni !…

Loveam împreună cu oștenii mei știind că am puterea să le transmit tuturor ura mea, înverșunarea mea și forțele mele ucigătoare. Și, încântat de bătălia mea, vesel simțind cum forțele mele se scurgeau în forțele oștenilor mei, mă gândeam că așa ar fi frumos să se dea toate bătăliile: pe gheața dedesubtului căreia curg fluviile lumii.

Loveam, tăiam, îmi împingeam și-mi întărâtam oamenii; și simțeam cum bătrâna Dunăre curge nepăsătoare pe dedesubtul nostru.

I-am împins pe osmanlâi înapoi, până sub zidul cetății de pe insulă, ale cărei ziduri le vedeam acum bine, fără pâcla depărtărilor.

Dar când au dat să intre, din spatele lor, chiar de la porțile cetății, a izbucnit focul pe care-l puseseră tăciunarii mei strecurați mai dinainte. Pentru că așa socotisem eu să-l prind pe Hamza; punând foc cetății în care el vroia să mă închidă. Acum Hamza, însă, însoțit de Katabolinos care se tot închina reajuns la religia de întâi, făcea neplăcută cale de iarnă sub paza oamenilor mei, prin Vlașca și Teleorman până sub dealuri, acolo unde drumul o apucă spre Târgoviștea care-i aștepta cu țepile ei. Iar eu mă așezasem în cetatea bunicului meu Mircea,

recucerită de tatăl meu Vlad Dracul cu ajutorul flotei burgunde a lui Walleirand de Wauwrin și readusă acum de mine la trupul țării. Proaspăt adusă prin înfruntarea în care mă pusesem la încercare cu turcii privind știința ipocritei lor șiretenii. Cetatea Giurgiului !

Îmi plăcea. Zidurile de piatră din mijlocul apelor înghețate ale Dunării mă încântau nespus. Mi-am pus în minte să rămân acolo, în coasta imperiului, și să bag spaima-n turci până la Constantinopole. Așa că m-am abătut din nou în Târgoviște doar pentru vreo trei zile, cât am arătat țării cum îl pun eu comandant pe Hamza peste armata lui. I-am tras în țeapă mia de ostași ai semilunei care-l însoțeau ca prizonieri. Apoi, în fruntea lor, i-am așezat țeapa lui, de două ori mai înaltă și toată poleită cu aur ca la o mare căpetenie ce era. Iar, ca să nu-i fie urât, de-a dreapta i-am așezat-o pe a lui Katabolinos, poruncind călăului aceluia cu-n singur triunghi de păr pe țeastă, să-i tragă pe amândoi încetișor, încetișor, încet și nu deodată, ci când pe unul, când pe altul, de sus, de unde erau spânzurați pe după umeri, în jos, spre țeapa ce le intra tot mai mult în trup, încet și potrivindu-i mereu unul în dreptul celuilalt, ca să poată schimba păreri despre plăcerea ce le-o pregătisem. Da, încetișor și paralel, având grijă ca obrazele să le rămână unul în dreptul altuia.

Așa i-am lăsat, nemișcați comandanți peste nemișcata lor oaste, și eu mi-am pornit armatele peste tot hotarul Dunării înghețate, arzând și tăind satele și cetățile de dincolo de ea, câte erau aflate sub puterea turcească.

Am luat-o din sus, dinspre malurile Dunării de la Obucița și, în același timp, vitejii mei au intrat la Cartal, la Rasova, la Turtucaia, la Nicopole, la Turnu, la Samovit, la Giurgiu, la Rahova, băgând groază în toată turcimea, de la muftiul de Babadag și până la cel din Vidin. Tăiam, spânzuram, puneam foc, luam prizonieri, trăgeam în țeapă. Eram peste tot eu, pentru că peste tot se cunoșteau aceste semne ale mele. Eram, prin puterile mele neîncetate de a trimite ordine și tărie supușilor

mei, în același timp și la gurile Dunării și la gura Oltului, și pe pământul Dobrogei și pe cel al Traciei. Eram peste tot, și la intrarea Dunării pe pământul românesc și la ieșirea ei; pe sute și sute de leghe eram eu deodată băgând groaza în dușmani. Da, eram eu, pentru că atât de bine știusem să-mi fac armata pe firea și pe voia mea, atât de bine știusem să o învăț să creadă în simțirea mea și, mai ales, să-și dea seama că era una, salvatoare pentru ei și pentru toată țara, atât de strâns m-am legat cu cei care-mi simțeau și-mi auzeau de la mari depărtări ordinele, încât fluidul meu trecea prin ei oriunde !

A fost iarna când mi-am simțit brațele lungi cât Dunărea ! Stăteam la Giurgiu, în cetatea dezrobită a strămoșului meu, și întindeam stânga până în Deltă, iar dreapta până la Porțile de Fier !… Deodată cu o singură voință, lovind cu putere. Urla toată turcimea fugind spre Constantinopole ca să treacă Bosforul în Asia. Țepele mele pe care le lăsam semn în fiecare sat ars, îi înfricoșau atât de tare, cei care scăpau de mâna mea ajungeau atât de înspăimântați, încât chiar la Constantinopole, cetatea cetăților, mari negustori, bogătași și capetele bisericești începură a-și strămuta averile în Asia, fiind siguri că voi ajunge acolo și voi răzbuna cetatea sfântă, cotropită de Mahomed cu nici nouă ani în urmă.

După cinci ani de domnie în care am clădit pas cu pas o țară și o armată făcând din ele brațele mele, acum puteam lovi în plin cu ele, arătându-mi puterea și voința.

Altfel, oare s-ar putea crede că Mahomed a strâns, chiar în următoarea primăvară, împotrivă-mi, o armată cum nu mai avusese de la asediul Constantinopolului ? !…

Era semnul nou pe care îl pusesem la hotarele mele, mai puternic decât monumentele strămoșilor noștri: semnul care ne arată a fi mai răi și mai neiertători decât cei bătrâni pe care nu-i supăraseră atât de mult cotropitorii !… Erau țepele mele în care dușmanii stăteau înfipți ca pietre de hotar. Erau parii gardului meu întins dealungul întregii Dunări, avându-i paznici pe corbii ce-și făceau cuiburi în coșurile coastelor celor înțepați,

ca și paserile mai mici care cuibăreau în țestele lor. Croncătul și pliscurile lor transmitea teama de mine pe malul celălalt, ca un fior descărcător de ură de care nu mai îndrăznea nimeni a trece.

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Scrisoarea lui Vlad Țepeș către Matei Corvin,
de la anul 6970 (1462)

„Prea-înălțate Doamne, milostiv nouă. În alte scrisori ți-am fost scris Măriei Tale cum turcii, dușmanii cei prea cruzi ai crucii lui Hristos, trimiseseră la noi solii lor cei mari ca să nu mai ținem pacea și legătură făcută și întocmită între Măria Ta și noi și să nu mai serbăm nunta și să ne alipim numai de dânșii și să mergem la Poarta împăratului aceluia al turcilor, adică la curtea lui, iar dacă nu ne vom lăsa de pacea și de legătura și de nunta Măriei Tale, nici turcii nu vor ținea pacea cu noi. Mai trimiseră pe un sfetnic de frunte al împăratului turcesc, anume Hamza-beg de Nicopol ca să hotărască granița la Dunăre, pentru ca, dacă acest Hamza-beg ar putea să ne aducă în vreun chip, cu șiretenii, ori pe credință, ori pe alt meșteșug, la Poartă, bine, iar de nu să caute a ne prinde și a ne duce prins. Dar, cu îndurarea lui Dumnezeu, pe când mergeam spre hotarul acela am aflat despre șiretenia și vicleșugul lor, și noi am fost aceia care am pus mâna pe acel Hamza-beg, în ținutul și în țara turcească, subt o cetate ce i se zice Giurgiul: deschizând turcii cetatea la strigătele oamenilor noștri cu gândul ca să intre numai ai lor, ai noștri, amestecându-se cu dânșii, au intrat și au dobândit cetatea pe care am și ars-o îndată”…

Catastif în câte locuri, câți oameni,
de data aceasta au fost uciși
de dumnealui Vlad al Țerii-Românesti

„Întâiu în locurile ce se zic Obluciţa şi Novoselo au fost ucişi 1350, ş.a; şi în Darstor şi Cartal şi în Dridopotrom 6840; aşijderea în Orşova au fost ucişi 343, în Vectrem au fost ucişi 840, în Turtucaia au fost ucişi 630; aşijderea la Marotin au fost ucişi 210, la Giurgiu de amândouă părţile au fost ucişi 6414, şi cetatea de peste Dunăre a fost cucerită şi luată. Domnul cetăţii, adică subaşa, a fost omorât, şi Hamza-beg acolo a fost prins; şi subaşa de Nicopol, fiul lui Firuz-beg şi el a fost prins, şi i-au tăiat capul; şi câţi turci erau, ce se ţineau de Nicopol, toţi cei mai de frunte au pierit cu el. Aşijderea la Turnul şi la Batib şi la Novigrad au fost ucişi 384, la Şiştov şi două târguri ce se ţin de el au fost ucişi 410; aşijderea vadul de la Nicopol a fost ars cu totul şi nimicit; aşijderea Samovitul; şi la Ghighen au fost ucişi 1138; în târgul Rahovei au fost ucişi 1460; acolo aşijderea a ars cu totul; şi a fost pus căpitan, de domnul Vlad, Neagoe de Rahova. Aşijderea în locurile de mai sus unde au fost vaduri, tot locul acela a rămas nimicit. Iar cele de mai sus sunt numai numerele cotropitorilor a căror capete şi semne au fost aduse dregătorilor noştri aşezaţi în toate părţile, cei care astfel n-au fost arătaţi, ori au ars prin case, al acelora număr nu-l ştim, că au pierit foarte mulţi."

Din nou Laonic Chalcoconidil, care scrie în ale sale „Expuneri istorice" – IX

"…Acestea deci dară le-a sfârşit aşa. Şi atuncea, iarna aceea, când împăratului i s-a dat de ştire că acesta umblă cu gânduri vrăjmaşe de răzvrătire şi că, îndreptându-se către peoni, face cu ei învoieli şi alianţă, a socotit că e lucru grozav; şi trimiţând un bărbat încercat de la Poartă, un diac elin, l-a chemat la Poartă că, dacă o să vină la Poartă, nimic neplăcut nu va păţi de la împăratul, ci pentru că s-a arătat cu priinţă pentru interesele împăratului, va dobândi bine şi favoruri şi răsplătire chiar mai mare decât priinţa ce a arătat-o împăratului. Cu acest ordin l-a trimis la el pe diacul Porţii, Katavolinos. Iar lui

Chamuza, numit purtătorul de șoimi, care primise însărcinarea să guverneze nu puțină țară la Istru și să fie guvernator la Vidin, îi trimite în taină ordin că va avea parte de mare bine de la el, dacă prin viclenie va putea să-l aducă pe om și să-l prindă, cum va putea, fie cu vicleșug, fie în alt chip. Acesta așadar spunându-i diacului că e vorba să-l prindă pe om, se sfătuiesc asupra hotărârilor care să-i ducă la scop, anume când Vlad îl va însoți la întoarcere, să-i întindă în taină o cursă de mai înainte chiar în această țară a lui și așa să-l prindă; diacul însă să-i semnaleze, când va avea să pornească înapoi. Diacul face aceasta și semnalează într-ascuns ora în care trebuia să plece, însoțit de Vlad; și Chamuza s-a pus de mai înainte la pândă chiar în acest loc. Vlad însă, înarmat cu oamenii lui, cum însoțea la întoarcere pe conducătorul Porții de aici, a căzut în cursă și cum și-a dat seama, de îndată a poruncit și-i prinde pe aceștia cu însoțitorii lor; când Chamuza a atacat, s-a luptat în chip nemaipomenit și biruindu-l, l-a prins, și din ceilalți care au luat-o la fugă, a omorât nu mulți. Pe aceștia cum i-a prins, i-a ciuntit mai întâi câte puțin, apoi i-a dus cu toții și i-a tras în țeapă; lui Chamuza însă i-a făcut o țeapă mai înaltă; și slujitorilor le-a făcut același lucru ca și stăpânilor lor… Când i s-au anunțat acestea împăratului Mehmet, că atât solii lui au fost uciși de Vlad, domnul Daciei, cât și Chamuza, un bărbat cu mare trecere al Porții împăratului, a fost dat morții așa fără nici o vorbă, s-a îndurerat precum era firesc, și socotea lucru mai grav dacă va trece cu vederea uciderea în așa fel a unor oameni ca aceia și nu va pedepsi îndrăzneala atât de mare a aceluia, încât să-i ucidă solii, și nu va cere domnului Daciei socoteală pentru moartea chiar a acelora. Dar era îndurerat și de aceea, că Vlad a trecut Istrul cu o oaste multă și că, după ce a ars multe împăratului și a făcut omor printre oamenii din neamul lui, s-a putut întoarce înapoi. Dar din toate acestea mult mai grav socotea ce a făcut solilor săi. De aceea a trimis celor mai de frunte ai săi veste în toate părțile și le-a spus și celorlalți după rang să vină în ordinea cea mai frumoasă și să i se

înfățișeze deplin înarmați, fiindcă pleacă la război cu armatele. Așadar și-a pregătit expediția asupra dacilor. Dar se mai spune și aceasta că mai înainte de a-i fi sosit știrea despre uciderea solilor și a guvernatorului Chamuza și de pârjolirea țării, Machmut vizirul fără să fi fost la împăratul, a spus oamenilor împăratului cele întâmplate și (împăratul) s-a mâniat rău; și se spune că i-a dat omului și bătaie. Și aceasta la Poarta împăratului nu se consideră ceva cu totul rușinos, când e vorba de oameni care din robi și nu din feciori de ai turcilor au ajuns la înalta dregătorie. Trimițând așadar crainici în toate părțile, a poruncit oastea să i se înfățișeze bine și deplin înarmată și toată cavaleria ușoară de pradă să-l însoțească în această expediție. Crainicii împăratului îi duc veștile în țară și vestitorii când s-ar întâmpla ceva nou, sosesc foarte repede la Poartă; și în puține zile de tot, fac drumuri foarte lungi în chipul următor: Unde se întâmplă se vede în cale un cal, de îndată dă jos călărețul de pe cal și însuși încălecând, mână din răsputeri și calul aleargă cât de tare îl ține puterea. Apoi, găsind pe altul, îl dă jos și calul de mai înainte îl dă omului. Și așa făcând popasuri scurte, săvârșesc un drum foarte lung. Și întreg corpul și-l au strâns încins cu fețe care-i țin drepți, încât să nu-și obosească prea mult trupul, să nu aibă dureri când gonesc. Și din Peloponez până la Adrianopole știm crainici care ajung în cinci zile un drum de cincisprezece zile pentru un bărbat care călătorește mult și bine. Olăcari se cheamă acești crainici.

După ce oștile îi fuseseră pregătite, împăratul a pornit asupra Daciei îndată la începutul primăverii. Această armată, spun oamenii că a fost foarte mare, a doua după năvala acestui împărat asupra Bizanțului. Această tabără se spune că a fost cea mai frumoasă decât alte tabere și că avea mare pregătire în ce privește armele și îmbrăcămintea, iar armata să se fi ridicat la două sute cincizeci de mii. Și aceasta se poate socoti ușor de la bancherii care au luat vadul Istrului și care au cumpărat de la împăratul trecerea peste fluviu cu trei sute de mii de galbeni și se spune că au mari sume de bani. Pe uscat armata

a pornit de la Filipopole, iar pe mare a umplut vreo douăzeci și cinci de trireme și la o sută cincizeci de vase și mergea de-a dreptul spre Istru, cu gândul să treacă la Vidin. Și a poruncit ca aceste vase să plutească pe Marea Neagră spre Istru. Și flota, potrivit poruncii împăratului a plecat pe Marea Neagră la gura Istrului; și îndată ce a ajuns la gură, s-a dus pe fluviu în sus spre Vidin. Și pe unde flota a făcut vreo debarcare, dădea foc la case și ardea și, punând foc, au ars Brăila, oraș al dacilor, în care fac comerț mai mare decât toate orașele țării. Căci, mai peste tot, casele sunt din lemn. Dar dacii când au auzit că împăratul vine asupra lor, copiii și femeile le-au adăpostit, pe unele în muntele Brașov, pe altele într-un oraș cu numele…… în jurul căruia întinzându-se în cerc loc mlăștinos, îl apăra și-l păzea și-l făcea foarte întărit din fire și-l punea foarte bine la adăpost. Iar pe altele le mai adăpostește în pădurile de stejar, greu de străbătut pentru un om nou venit și care nu e localnic, căci sunt foarte dese și acoperite de copaci foarte deși, încât foarte puțin se poate intra mai adânc în ele".

5

Primul lucru pe care l-am făcut - am pustiit totul din calea lui Mahomed. Totul. Și sate, și fântâni și hambare, și lanurile care, binecuvântate de soarele cald al acelei luni de mai, începuseră a da în pârg. Știam eu: era obiceiul musulmanilor dintotdeauna care luaseră de la Persani știința cititului în stele și a prezicerilor de vremuială, de a-și începe campaniile lor în Europa o zi, două sau trei după sfântul Gheorghe. Asta însemna că se porneau atunci când știau sigur că au scăpat de zăpezi și drumuri noroioase care să le îngreuneze înaintarea și că socoteau să ajungă pe pământurile ce voiau să le cucerească atunci când pe ele se puteau găsi și pășuni pentru vite și făină pentru oameni. De asta, obiceiul nostru, al românilor, de-a arde totul din calea lor și, ca bunicul meu Mircea, de a-i atrage în mocirle, ca la Rovine, acolo unde apa stă tot timpul anului. Hărțuiala în bălți e bună pentru a-l mocirli pe dușmanul care

nu le cunoaște adâncimea. În mijlocul lor, ochiul de apă ține viața peștilor și găsește românul ce mânca atunci când se întoarce din pribegie, iar pe margine, rovina face să se afunde și să se împiedice pașii cailor și ai oștenilor năvălitori. Al treilea, am dus familiile și vitele la locuri de adăpost, fie în cele înconjurate de ape, fie sub munții cei mari care ne despart de Țara Bârsei. Pentru că, știut este pentru un domn și voievod ca nu cumva să lase pe acei copiii ai dregătorilor săi sau a-i țăranilor săi înaintea dușmanilor, când aceștia pornesc cu război împotriva sa. Nu te vor simți domn și nu ar vrea să te știe dacă tu cu oștile ești dincoace și astfel dușmanii tăi pot să lovească și să prindă și să robească pe copiii dregătorilor și țăranilor tăi. Pentru că, atunci, dacă vor vedea dregătorii și țăranii că au fost robiți copiii lor, ei te vor lăsa și vor merge pe urma copiilor lor. De aceea, grija a fost ca pe fiii și fiicele tuturor, pe toate neamurile și avuțiile care le-au putut lua, să le ducem departe, în dosul oștirii. Și, după aceasta am dat foc. Am pârjolit toate câmpurile și toate pășunile și chiar satele le-am pârjolit, ca să nu găsească dușmanul decât pustie, iar hrană să-i fie cenușa. Oamenilor nu le păsa, că era mai bine să le ardă bordeiul decât să-i ia păgânul și să-i ducă în robie veșnică. Iar de-se-mpotrivea câte un boier cu gândul la curțile sale, frumos îl ridicam în țeapă deasupra lor, ca să-și poată privi în voie averea de care nu se mai despărțea, tocmai ca să se-nchine turcului împotrivă-mi. Aceasta făcând, nu ne-a mai rămas decât să otrăvim puțurile ce nu se lăsau secate și șipotele și gurile de izvor, iar apoi să scoatem în calea cea mare, pe unde avea să treacă oastea împăratului, toți ciumații pe care-i găsisem în țară. Acestora, dându-le rachiu și usturoi ca să reziste, le-am vorbit apropiindu-mă de ei ca să le arăt că sunt oameni, că-i socotesc oameni și că pe mine nu mă respinge boala lor; ci simțirea lor, sufletul lor de oameni încă în viață pe acest pământ al nostru, mă apropie.

Erau la vreo trei sute de ciumați, ființe zdravene încă, doar cu ochii fierbinți duși în fundul capului de chemarea morții.

S-au plecat în fața mea, iar eu n-am avut tăria să-i opresc, spunându-le că ei nu mai trebuie să se plece în fața a nimic ce este pământesc, pentru că ei sunt porniți către dincolo, unde vor fi împărați. Și eu, cel care obișnuiam să mă uit în ochii morților să le descopăr voința, căința, sau trufia înghețată, m-am muiat foarte în fața acestor ființe tinere și bătrâne, frumoase și urâte, cele frumoase urâțite de raza morții, cele urâte parcă tot de ea înfrumusețate. Și le-am vorbit sincer:

- Fraților, că frați îmi sunteți în moartea care ne așteaptă pe toți, mă bizui pe voi !…

- Iar ei, care fuseseră aduși de slugile ce se țineau la o parte și crezuseră că eu, cu ființa mea iute, voiam să mă scap de ei, să-i ard, ca pe holde și ca pe câmpuri, au căpătat altfel de chip, întrebător și mânios, ca în fața batjocorii. Ba, un bătrân ce începuse a ține mâinile departe de trup din pricina gâlcilor ce ajunseseră a se i se umfla la subsuori, un bătrân pe a cărui față neagră lucea febra ochilor răi, unul mai închis și altul mai deschis, unul mai chiorât mâniindu-se și altul holbat către cealaltă lume, mi-a strigat cu buzele strânse pe gingiile groase:

- Da, nu ne mai batjocori, Doamne, și scapă-te odată de noi prin foc, prin sabie, prin ce vrei, că, doară, ca să ne tragă în țepi nu s-o mai atinge nimeni de noi !…

Va să zică ei asta credeau !… Zapciii, care-i mânau de la distanță de teama molimei, spre asta le împinseseră gândul. Atunci am strigat fiindcă n-aveam vreme, iar eu voiam să-mi văd puterea de a schimba lumina hâdă de pe chipurile lor de coșmar. Am strigat crunt, adunând acea forță de a fascina pe care eu mi-o cunosc:

- Dar ce, voi mă credeți prost să-mi pierd acum, în pregătirea luptei, vremea omorându-vă ? !…

Strigătul meu a fost convingător. Ei m-au crezut.

I-am văzut mișcându-se, apropiindu-se de mine și mi-am dat seama că, până atunci, eu eram pentru ei ciumatul, fiindcă eu veneam către ei, iar ei nu veneau către mine.

- Toți o să murim ! M-am îmbărbătat eu strigându-le iarăși

acelor fețe nebunești ce clocoteau parcă în jurul meu. Și, dacă mă atinge la noapte, sau mâine, un tăiș de sabie dușmană, eu să mor înaintea voastră !… Dar până am să mor, am să lupt, și chiar dacă se întâmplă moarte, voi lăsa numele meu cu slavă ! De asta v-am chemat pe voi aici, să fiți oștenii mei până veți muri și să vă arunc cu oștirile în luptă !

M-au înțeles. S-au strâns sfioși în jurul calului meu și-au întins mâinile cu căldură, oprindu-le abia la jumătate, dându-și seama să nu mă atingă dându-mi boala lor. Și, atunci, am sfătuit cu ei, mai sufletește decât am sfătuit cu cineva vreodată, și-am plănuit cum se vor împărți în pâlcuri și se vor răspândi pe drumul pe care va porni armata sultanului. Și cum vor pătrunde în tabăra lui, printre soldații lui, la bucătării și la provizii, mai ales, și cum vor scuipa unde se va putea, și cum vor lăsa în culcușuri fierbinți bucăți din hainele lor, și cum vor mânji trupurile celor în somn cu puroiul buboaielor lor, iar, de-i va descoperi vreo strajă și va încerca să-i alunge, ei să nu se lase și chiar de acela îi va omorî cu iataganul, să-i cadă în brațe, să-l atingă, să-l îmbrățișeze măsluindu-l în sudoarea lor ori stropșindu-l cu strănutul lor. Și să-l sărute; de se va putea, să-l sărute pe nas, pe gură îmbăloșându-l foarte.

Ciumații, nu numai că m-au înțeles, dar s-au închinat întru slava mea, pentru că, din netrebnicioșii ce erau, eu am făcut din ei oameni de trebuință, luptând cu folos până la moartea ce tot avea să vină. Erau luminați, și-mi ridicau slavă cum nu mi-a ridicat, poate, nimeni niciodată cu atâta sinceră credință. Iar eu îmi vedeam chipul slab, pătimaș, pe care-l știam urât și neprietenos, cum se oglindea în ochii lor strâmbați și înfierbântați de moarte. Era parcă mai urât, amestecat cu urâțenia hâdă a morții de pe obrazele lor; și mai diavolesc decât spun dușmanii; diavolesc luminat în privirile oamenilor cărora le dădusem cea mai mare plăcere înainte de moarte.

De atunci, de câte ori întâlnesc o oglindă, peste asceza rea a obrazului meu luminat de ochii aceștia mari ca de spânzurat, eu mă văd ca o pasăre cu clonț greu ce vine din iad, aducând

bucuria ciumaților. Iar capul meu mi se pare nefiresc pentru mine, cu toate că mi-l cunosc atât de bine și-i ridic în fiecare zi vârfurile mustății împotriva ascuțișului bărbiei. Rămân gânditor cu privirile în gol, înconjurate de genele mari ce acoperă cearcănele chinurilor mele, și trebuie să-mi recunosc mie că niciodată n-am fost mai frumos și mai aproape de heruvimi, decât atunci când le-am dat un rost pe lume ciumaților.

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Despre persoana lui Vlad Voievod zis Dracula, zis Țepeș
scrie Kodja Hussein,
reis-efendi (prim cancelar) al Porții Otomane,
în a sa lucrare „Beda'l ul Veka'l"

„De asemenea și sultanul cel luptător pentru Islam, trecând peste Dunăre cu mai mult de două sute de mii de oșteni victorioși, a împodobit tot pământul Țării Românești cu corturi de diferite culori. Atunci, făcându-l pe Evrenosoglu Ali-bey serdar peste acângii, l-au trimis pentru pustiirea Țării Românești…

… Mahmud-pașa, care mergea înaintea oștii, călăuzind-o, a nimerit deodată peste un loc de popas. Aici, până la o depărtare de șase leghe (ferșah), nu se găsea nici o picătură de apă și soarele fiind dogoritor peste măsură, căldura era așa de mare, încât zalele se muiau ca lumânarea. În acel șes dogoritor peste măsură, luptătorilor pentru Islam li se uscaseră buzele. Din locul acela „turcii" au plecat spre un palat (serai). În clipa sosirii, pe când spahii nu-și potoliseră încă setea, a apărut din partea ghiaurilor o ceată nenumărată"…

7

Peste noapte, am simțit mișcarea. După ce s-au strâns

armatele de uscat cu luntrile venite din sus și luntrile venite din josul Dunării, turcii, după cum le este obiceiul, au ars trei nopți focuri în tabăra de pe malul apei largi și-au înălțat cântări Dumnezeului lor, ca să le treacă teama de hotarul de țepe în care stăteau scheletele alor lor. Acum, prinzând curaj, treceau. Prin frunzișul pădurilor de sălcii, care răsfrângea subțire și argintiu lumina lunii, ochii noștri urmăreau cum treceau ienicerii de la Nicopole spre Turnu. Ceea ce m-a înfricoșat, cu loviturile lor demonice, erau tunurile. Vreo șaptezeci de luntre, ducând fiecare câte două tunuri sau chiar unul dintre cele mai grele, ajunseseră la mal, jos, sub pădurea încordatei noastre pânde. Atunci, am făcut oamenilor semne tăcute, așa cum îi învățasem pe toți să priceapă pentru un război din acesta tăcut, dus din adâncul pădurii unde aveam să ne înțelegem numai din ochi, din zgomote care să fie ale crengilor și pe care numai noi să le pricepem, din glasuri care să fie ale păsărilor și animalelor, dar pe care noi să le scoatem și noi să le auzim. Și s-au întins încet, în buza pădurii, tot câte patru arcași, unul în spatele altuia, stane negre ca și copacii, pe tot malul lung al apei mari în oglinda căreia, răcoros, mijea cu unde aburii dimineața.

Iar, când s-a luminat, osmanlâii s-au cutremurat pentru că, deodată, întunericul s-a lăsat din nou asupra lor, a tuturor celor care ajunseseră pe malul nostru, celor care erau în bărci, celor care se pregăteau să pornească de pe malul celălalt. Un întuneric de moarte. Era norul des al săgeților mele, care așternea pământul cu cei de pe mal și dădea peștilor pe cei de pe apă. Un nor, două, trei-fulgere de lumină și de întuneric pe cerul Dunării și moarte în dușmani. Era ca o amenințare cruntă de ce-i așteaptă cât mai pe nepregătite din umbra pădurilor, oriunde s-ar afla.

Când s-au dezmeticit și au început să bată tunurile lor, eu cu oștirea mea eram departe, în Deliormanul cu sălcii, cu stejari subțiri și vânoși de câmpie, cu fagi a căror frunză, crudă încă, în luna aceasta are cel mai frumos verde cu putință. Verde

tânăr prin tremurul căruia vezi cerul de deasupra pădurii. Dar frica le-o sădisem în suflete !

Cu ea au pornit osmanlâii pe drumul cel mare, drum cu două căi - de dus și de întors, pe care-l tăiasem până la Târgșor pentru carele și chervanele negustorilor. Și nu îndrăzneau să miște nici pe dreapta, nici pe stânga, fiindcă ne simțeau pe lângă ei - nevăzut duh al pădurii, gata să-i luăm viața oricui s-ar depărta de trupul de moloh al armatei împărătești ce înainta sub apăsarea de foc a soarelui de vară.

Noi lătueam prin codru. Și orice pâlc ce se răspândea din grosul armatei nu mai apuca să se întoarcă. Îi înghițea pădurea, prinzându-i cu brațele ei nevăzute care eram noi. Sultanul mai avea vreme să-și vadă foștii supuși doar a doua zi când, în plin drum, îl întâmpinau țepele în care erau trași aceștia. Iar din crengile copacilor aflați la marginea drumului, îi priveau cu ochii sticloși capetele tăiate ale celor căzuți în luptă. Moartea era acum foarte limpede pentru ei; o vedeau cu ochii în calea lor, știind că-i pândește din adâncul pădurilor, de după cotloanele drumului movilos. Cavaleria ușoară, care se afla pe lângă armata lor tocmai pentru pricini de pradă, adica să se lase repede într-o parte și într-alta a drumului și să aducă hrană pentru ceilalți, nu mai îndrăznea să se miște și ținea pasul alături de toți. Nu se mai desprindeau; stăteau unu-ntr-altul, unul lângă altul, oștean lângă oștean și eșalon lângă eșalon lipiți, ca să nu-i putem desprinde ucigându-i sau, mai rău: lăsându-i vii în vârful țepelor.

Atunci am făcut altceva: am început să-i smulgem noi. Noaptea. Noaptea, când își așezau tabăra cam pe la straja a doua, țăranii mei cu pași neauziți în opincile moi din piei de animale, cu săbii scurte, a căror moarte nu se însoțea decât de un hâc, năpădeau pe o latură a corturilor, tăiau cât puteau, lua prizonieri cât puteau, iar armata care, trezită la luptă, se lua după ei spre pădure, era prinsă din spate de alții așezați dinadins în întunericul nopții, spre a o lăsa să treacă, dar nu să se și întoarcă. Iar groaza cea mare o băgau în ei spăimântoșii mei

cavaleri negri cărora eu, ținându-i legați de mintea și voința mea, le dădeam puteri de neînvins cu care terorizau spăimos întreaga tabără a sultanului… În zori, nedormiți, dușmanii se scuturau ca după un vis urât. Și, văzând măceluirile din acele laturi ale taberei, dar, mai ales, lipsa și dintre vii și dintre morți a unora dintre ei, adică cei pe care-i răpiserăm teferi pentru țepele noastre, porneau marșul cu inimi mici. Porneau fără vlagă, numai de frica poruncii de a mărșălui împinși de ceauși, știind că-i pândește ca o vrajă rea, un dușman nevăzut ce merge în același pas cu ei. Iar, la vreun ceas după pornirea marșului, acolo unde avea drumul vreo înălțime, ca să se poată vedea de către toată puzderia de armată ce înainta, îi întâmpinau toți cei care se desprinseseră de ei asnoapte. În țepe îi întâmpinau !… Proaspăt trași în țepe de călăii mei, orânduind pădurea trupurilor lor pe înălțime, ca să se poată vedea de departe.

Erau în țepe, iar mulți încă se mai zbăteau, pentru că și oastea mea și armașii mei erau orânduiți la munca de noapte rapidă și tăcută: unii îi prindeau, alții îi mânau repede înainte, alții aveau așezate țepele în fața drumului pe unde trebuia să vină armata și-i trăgeau fără întârziere, pentru că încă din drum li se legaseră funiile de picioare ca să nu se irosească nici un dram de timp. Soarele, când răsărea cu focul lui de aur, vestind năduful de cuptor al zilei, îi descoperea frumos cocoțați în țepe, zbătându-se încă nefericiți, de parcă aveau supărare că-i orbea lumina lui. Iar ienicerii și spahii care veneau după saiale, și toată oastea împăratului, când voiau să întoarcă privirile în altă parte de la ei, ca să nu-i vadă cum se dau morții crâncene, întâlneau, pe crengile copacilor și pe malurile drumului, capetele celor care avuseseră norocul să fie tăiați. Fiecare căpătând după așezarea sa lumină sau umbră de la soare… Astfel, peste noaptea nedormită venea groaza acestei prime întâmpinări a zilei; și ceaușii, aprigi veghetori ai ordinii în armia sultanului, cu ghioagele de fier țintuit înadins date lor, aveau ce bate la spinări și umeri, făcându-și meseria de

câini dresați întru a-i spiona și supune orb pe toți ceilalți oșteni, păstrând rândurile nedezertate. Pentru că, îngroziți, oamenilor le venea s-arunce și arme și tot, căutând scăparea în fuga spre Dunăre, iar ceaușii aveau misie să-i supună la ascultare. Atunci, în învălmășeala care se făcea, răsărea printre ei pâlcul de ciumați, ales dintre ciumații cu care sfătuisem, și ridicau învelitorile de pe hoiturile altor ciumați, care muriseră, dând drumul muștelor molipsite care se înfruptaseră din puroiul acelora. Soldații sultanului se-ngrozeau și dădeau înapoi, iar cei care, sub amenințarea subașilor trebuiau să se repeadă la ciumați să-i taie, nu scăpau de sărutarea lor de moarte, dembrățișarea lor din subsuorile cu gâlci puroioase, de scuipatul lor ciumat. Pentru că oamenii aceștia, chiar găsindu-și moartea-n iatagane, împlineau ceea ce-mi juraseră mie și țării căreia îi făcuseră armă din boala lor. Din hoiturile celor care cădeau se ridicau apoi alte muște, care însoțeau armata sultanului, sub năvala de căldură a verii, printre pășunile și holdele arse, în setea cumplită a fricii de otrava fântânilor. Pentru că, acestea, când își arătau cumpenele pe zare, era știut că de ele nu atârnau găleți, ci câte-un spânzurat tot dintre osmanlâi.

Și puțina vlagă pe care le-o mai păstra inima, poate i-ar fi ținut, dacă împăratul i-ar fi putut sătura, după năravul lor, măcar cu ceva pradă. Pentru că acești războinici sălbatici adunați din tot felul de neamuri ce vin din întinsurile Asiei sau au fost cotropite pe aici, sunt mânați de un singur gând: prada. Comandanții lor, generalii lor, sultanii lor i-au mânat întotdeauna și i-au avut buni luptători, doar dacă le-au dat să jefuiască și să se-ncarce cu bunurile altora. Neavând mintea la muncă, adică neajungând în sălbăticia lor să-nvețe să dobândească lucruri prin truda lor, ei le dobândesc mai greu: prin moarte, adică murind ei sau omorând pe alții. Asta e viața lor, așa cum în pustiurile îndepărtate care i-au născut, prindeau animalele lui Dumnezeu, beau laptele făcut de țâțele acelora și mâncau carnea hrănită din libertatea pășunilor. Iar, când au aflat că, aici, în această parte a lumii, se află atâtea lucruri

făcute de mâinile altora, au dat năvală încoace și și-au recunoscut întotdeauna regi și împărați dintre aceia care știau să le arate calea spre locuri pe care le puteau jefui. Înțelepciunea și știința era la ei a aceluia care știe unde se află locuri de prădat. De aceea, oricât de mari în slava lui Alah ar fi sultanii și padișahii lor, aceștia nu se impun dacă nu aruncă mereu pradă trupei, zicând că le-o dăruiește pentru vitejia ei.

Da, așa sunt ei alcătuiți sufletește, și-i urmează pe împărați câtă vreme le dau orașe și țări să jefuiască. Otuman sau Osman, de la care li se trage numele, și care a făcut armata Porții cu soldații lui cei mai credincioși, le-a dat Brusa s-o prade înainte de a și-o face capitală. Și Brusa era unul dintre cele mai înfloritoare orașe. Iar, după ea, le-a dat să pradă Niceea și Filadelfia. Feciorul acestuia, Orhan, a ajuns pe tron învingându-și frații mai mari, pentru că a dăruit oștenilor lui o herghelie de cai și i-a lăsat să prade orice, chiar și capitala tatălui său, apoi s-a ridicat în glorie dând oștirii sale pe mână Cherosonesul Tracic și țara Bitiniei. Auzind acestea, oștenii fraților lui i-au părăsit pe aceia venind la el. Fiul lui, Soliman, purtând război cu elinii, lua robi și-i dăruia soldaților, iar aceștia îi vindeau în Asia pe bani buni. Lui i-a venit în minte pentru prima dată că Europa ar fi prea frumoasă, lesne de cucerit și călăreții din Asia, câți aflau de aceasta, treceau la Soliman de la ceilalți șapte stăpânitori între care fuseseră împărțiți, pentru că la el era prada mai mare, el dându-le lor și robi ca să-i vândă. Așa a făcut primul pas în Europa, iar fratele lui, Murad, și-a așezat chiar capitala la Adrianopole pentru că, de acolo pornind, prăda țara din interior a Macedoniei, a Pindului și a Tesaliei luând numeroși robi de război cu care îi îmbogățea pe soldații ce veneau cu ei; și câți îl însoțeau în nădejdea vreunui câștig, le dăruia robi și vite, prăzi luate de la misi, de la elini, de la albanezi și de la sârbi. Așa s-a creat obiceiul ca, la moartea unui sultan, comandanții ienicerilor de la Poartă să-l ajute să ia tronul pe cel care se dovedea mai războinic arătându-le c-ar putea avea mai mult câștig de pe urma lui, iar, de aici, de la

această stricăciune sufletească, s-a stricat totul în jos, totul cumpărându-se cu plocoane care erau, de fapt, prăzi din războaie. Se cumpără dregatoria cu ploconul, iar cel cu ploconul mai mic rămâne și fără el și fără rang. Totul este la Poartă astfel: numai pe apucate, pe luat unul de la altul, pe plătit slujbe și favoruri, lăcomia și corupția punând stăpânire pe toate. Când își cumpără tronul cu făgăduieli, cu nădejdile de jaf ce le dă ienicerilor, prima grijă a sultanului este să-și omoare ceilalți frați ca să nu apuce să promită mai mult. Astfel, când a ajuns împărat Baiazid, ca și bunicul său Orban, a trimis după fratele său Jugup și i-a pus capăt vieții prin juvăț. Fiul acestuia, Musulman, l-a omorât pe fratele său Ese și a luat cu japca tronul; dar, mai târziu, când comandanții ienicerilor și ai cavaleriei au trecut de partea altui frate, Musa, acesta l-a ucis pe Musulman și a domnit doi ani până ce a venit asupra lui tot un fiu al lui Baiazid, fratele lui mai mic, Mehmed, care, după ce i-a ciuntit o mână, l-a sugrumat cu juvățul. Dar și împotriva lui Mehmed s-a ridicat fratele său Mustafa care, la rându-i, tot cu juvățul a fost sugrumat de Murad. Ca să nu se mai întâmple asemenea lucruri, Mahomed, dușmanul meu, a avut grijă, când i-a urmat lui Murad, să-l înece pe fratele său mai mic, renunțând la juvăț și reluând vechea tradiție; și a rămas în tron fără grijă, pentru că pe fratele său mai mare, Aladin, pusese chiar tatăl lor să fie sugrumat în secret la o vânătoare la Amasia de către Hidiri-pașa, pentru că i se părea prea în voia ienicerilor.

Acestea sunt obiceiurile lor sălbatice care pornesc toate de la cât le-ai da bir sau plocon dacă ești sub ei, sau cât le dai să prade, dacă ești mai puternic decât ei. Altceva nu știu și nici nu arată a avea nevoie a ști, ca și Hoarda tătarilor, venită pe cealaltă parte a lumii noastre, pe deasupra Mării Negre, tot din acele locuri îndepărtate ale Asiei.

Chiar și orânduirea lor este făcută în așa fel încât, așa cum meșterii cei pricepuți și calfele lor și țăranii care fac grâul sau vinul sau mierea și vânătorii care iau pielea animalelor, își vând în târguri roadele lor, ienicerii, spahiii, azapii și achingiii

își vând prăzile lor. În taberele sultanului, oriunde s-ar așeza ele, se întinde pe lângă corturi bazar mare, unde fiecare poate vinde ce a prădat. De aceea, după armata sultanului se țin întotdeauna, cu carele și animalele lor, puzderie de negustori ai Levantului, de la zarafi și marchidani, până la cumpărătorii de robi. Și tot ce nu e luptă în tabăra împăratului, e târg.

Pentru că inima care-i duce la luptă asta este; ei așteaptă cu toții să ajungă în orașe mari și cuiburi de boieri pe care să le prade. Apoi, sultanul își așează în aceste orașe garnizoane de subași aleși dintre emuralmii purtători de steaguri, așa cum a pus peste tot pe unde a putut; și aceștia încep a strânge de la oameni dări și biruri, îmbogățindu-se fiecare după rangul său.

Dar, în câmpia asta cu holde tăiate înainte de vreme, cu pășunile arse, în care nu se vedea picior de vită, ei nu găseau decât așezări mistuite de foc, lipsite de orice fel de pradă. Cât despre oamenii pe care i-ar putea lua robi sau pune la biruri, e drept că prin locuințele arse mai aflau pe câte unul. Erau ciumații scoși din satul lor îndepărtat, care, atunci când nu se mai putea mișca, își făceau culcuș de moarte în casele mai arătoase unde erau siguri că va intra dușmanul și, înainte de a-și da duhul, un scuipat cu molimă tot le spulberau în față.

Asta era țara promisă în care-și adusese sultanul cea mai mare oaste din câte strânsese de la asediul Constantinopolului. Pustie, și cu un duh chinuitor urmărindu-i în umbrele neștiute ale nopții. Pentru că, ceea ce-i îngrozea ziua în calvarul marșului, avea în grijă să se înzecească noaptea când, pe lângă loviturile lăturalnice prin care ne luasem obolul pentru cei ce trebuiau trași în țeapă a doua zi dimineața, pe lângă cavalerii mei negri care făceau prăpăd fiind considerați chiar draci, ostașii mei începuseră să pătrundă în tabăra împăratului îmbrăcați în haine de ieniceri și de spahii. Tăiau cât puteau, începând un măcel cumplit, până când unii dintre comandanți își dădeau seama că aveau de-a face cu de-alde noi îmbrăcați în hainele lor. Dar era prea târziu pentru că, atunci când dădeau alarma asupra românilor astfel îmbrăcați, ei nu făceau decât

să năvălească turci contra turci, măcelărindu-se ei între ei, în vreme ce pe ai noștri îi înghițea neagra noapte. Când veneau zorii, buimaci, uitându-se la mormanele celor care se tăiaseră între ei, nici unul nu mai știa din ce se pornise - dacă fuseseră într-adevăr ghiauri îmbrăcați în hainele lor sau vreun vis urât le tulburase mințile făcându-i să sară și să se ucidă unii pe alții.

Atunci, în acel canon nesfârșit care le aducea marșuri cu scârbă după nopți cu coșmaruri, zăduf ziua și nesomn noaptea, pustiu dinaintea mersului și groază când odihneau capul, zile de sfârșeală și nopți de amenințare tăcută, foame ziua și noaptea, atunci când simțeau loviturile armatei mele și n-o vedeau, când se trezeau de gât cu oștenii mei și, până să se dezmeticească, aceștia se topeau ca nălucile, când simțeau numai loviturile dușmanului, dar nu apucau să-i vadă nici fața, nici arma și când totul deveni pentru ei un chin de nesomn, nemâncare și neliniște bântuit de un duh rău căruia nu-i puteau apuca pulpanele, au început, în prostia lor să-și dea seama de puterile mele neobișnuite, și să creadă despre mine că sunt într-adevăr un strigoi, un vampir, un diavol negru ca noaptea și lunecos ca noaptea, o apă neagră și nevăzută căreia îi simțeau doar răceala morții și care lăsa urme doar prin țepele cioplite la repezeală pentru a-i sălta pe ei. Atunci mi-au tălmăcit numele și și-au dat seama că e al diavolului și mi-au spus șaitan pe limba lor, ceea ce asta înseamnă; și mi-au mai spus kaziklu, adică cel care trage în țeapă, dar, mai presus de asta, s-au convins că sunt duhul rău al nopții, cel care vine din iad cu moartea și se topește fără să lase alte urme decât moartea lor. Asta și voiam ! Ca ei să se întrebe cine suntem noi și să se îngrozească de noi cunoscându-ne numai prin mânia noastră.

Și să le treacă pofta de a face din noi pașalâc, așa cum făcuseră din alte țări. Să știe că, țară mică, așa cum suntem, suntem noi și suntem țară, iar alții n-au ce să caute, pentru că nu ne pot dovedi cu numărul lor.

De asta mi-a plăcut când au început să mă înțeleagă a fi un

duh rău, și vampir, și fiu al satanei, chiar dacă eu cred că mi-am dobândit puterile mele neobișnuite și fără să fac înțelegere cu diavolul. Dar nu-mi pasă de asta, ci de frica lor; pentru că eu trebuia să fiu cel care-i alungă, cel care le umple nopțile de nesomn peste zilele trudite.

Așa i-am stors până în miezul lunii iunie, semănându-le cu groază drumul pe care au ajuns sus, în țara sfântă a livezilor descălecatului nostru. I-am lovit mereu, noapte de noapte, iar ziua i-am prins pe toți cei care se îndepărtau cât de cât…

Și când i-am lăsat doar la jumătate, am dat atacul cel mare cu toți vitejii mei. La lumina torțelor, toată tabăra sultanului s-a prefăcut în iad.

8

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Despre așezarea și înfățișarea taberei sultanului
cu păzitorii lui care n-au mamă, n-au tată,
ci numai pe el îl au și atâta știu:
că pe el trebuie să-l apere,
ne spune Laonic Chalcocondil în „Expuneri istorice”- V

„In ce privește Poarta, stă astfel: pedestrașii are împăratul pe lângă sine ca la șase mii și uneori ca la zece mii; căci din aceștia formează garnizoanele de pază prin cetăți și apoi în locul acelora pune iarăși altă formație. Iar el și-i formează astfel: luând băieții robi pe câți soarta i-a făcut să cadă în mâinile lui robii, îi dă pe la turcii din Asia încât fiecare să învețe graiul. Și stând câte doi și trei ani învață limba; după ce înțeleg graiul, încât să poată vorbi, iarăși alege dintre cei pe care i-a dat, ca la două mii și mai mulți decât atâția. Pe aceia îi aduce cu toții la Galipoli și îi repartizează pe vase, ca să învețe marinăria și să ducă peste strâmtoare pe cei ce vreau să treacă în Asia din Europa. Aici fiecare are un obol și un rând de haine pe an. După nu mult timp trimite după ei să vină la Poartă, și le dă

leafă încât să le poată ajunge de trai, unora; altora însă mai mult. Și, rânduiți și împărțiți sub comandanți de zece și de cincisprezece oameni în cete mici și mari pleacă în război; masa o iau laolaltă și la asfințit de soare sunt cu comandantul de zece oameni în cortul lor. Aceștia își au corturile împrejurul împăratului, fiecare în locul său, ținându-se de celălalt. Înăuntrul acestora nimeni nu are voie să-și ridice cortul în afară de șerbii, slujitori ai împăratului și ai visteriilor împăratului și ai domnitorului lui. Cortul lui e de culoare roșie. Și pentru persoana împăratului se ridică uneori două, alte ori trei corturi din foi de lână de culoare roșie, brodate cu fir de aur și încă alte vreo cincisprezece, toate înăuntru rândului de corturi ienicerești. În afară își ridică corturile ceilalți oameni ai Porții, armurachorii și paharnicii numiți la ei saraptari și purtătorii de steaguri numiți emuralmii, și serdarii Porții, așa numiții viziri, care îi aduc împăratului și rapoarte. Aceștia fiind mari dregători și având cu ei slujitori foarte mulți, formează o mulțime nesfârșită (de corturi)."

Din nou Laonic Chalcocondil
în ale sale „Expuneri istorice"-IX

"...Vlad însuși, așadar venea, și ziua, foarte aproape de tabără și se uita la corturile împăratului și la cortul lui Machmut și la piață. Având chiar mai puțin de zece mii de călărești, dar unii spun că nu avea mai mult de șapte mii de călărești, cu aceștia pornind pe la straja întâia de noapte, a năvălit în tabăra împăratului. Și întâi s-a produs o spaimă mare în tabără, deoarece oamenii împăratului credeau că o armată străină nou venită i-a atacat, și ei, înspăimântați și apucați de mare frică din cauza năvalei, se și socoteau dați cu totul pieirii. Căci năvala se dădea la lumina făcliilor și la răsunet de corn, care le indicau locul de năvălit. Tabăra, ce-i drept, a rămas întreagă locului, nemișcându-se nici într-o parte; că și de altcum oștile acestui

neam noaptea au obiceiul să nu se miște niciodată nicăieri, ci să rămână neclintite locului, fie că se întâmplă ca un hoț să pătrundă în tabără, fie că a dat peste ei vreo altă răzmeriță. Și atunci, turcii deși apucați de mare frică, stăteau neclintiți, unde fiecare își avea cortul. Și crainici de-ai împăratului, de îndată ce Vlad a năvălit, umblau prin tabără și vesteau ca nimeni să nu se urnească din loc, căci doar moartea îi va ajunge îndată de mâna împăratului. Astfel, crainicii împăratului încurajându-i, îi îndemna să rămână fiecare pe loc, unde fusese rânduit, spunându-le astfel de cuvinte:

- Bărbați musulmani, așteptați puțin ! Căci veți vedea foarte curând în tabără, căzut, pe dușmanul împăratului și luându-și pedeapsa pentru îndrăzneala lui față de împărat !… Acestea le spuneau, repetând și multe altele asemănătoare, în deosebit aceea că „dacă armata stă locului dușmanul este dat îndată pieirii, iar dacă se urnește din loc, sunteți pierduți cu toții; căci împăratul vă va ucide, înainte de v-ați îndepărta, fugind de acela". Când însă Vlad a dat foarte repede năvală în tabără, l-a întâmpinat mai întâi armata asiatică și s-au luptat puțin timp cu el; apoi însă puși pe fugă, încep a se retrage pe rând, căutând să scape ei cu viață. El însă având făclii și torțe aprinse și înaintând cu armata în ordine desăvârșită și bine închegată, s-a pornit întâi asupra Porții împăratului. Și din greș nu nimerise curtea împăratului și au căzut în corturile vizirilor Machmut și Isaac; și la aceasta s-a dat luptă mare și au ucis cămile și catâri și animale de povară. Și luptând în rânduri bine strânse nu au avut nici o pierdere care ar fi vrednică de însemnat, dar dacă s-a îndepărtat careva din rând, de îndată a căzut sub loviturile turcilor. Și oamenii din jurul lui Machmut fiind viteji se luptau în chip remarcabil, pedestrași cu toții. Dar cei din tabără și-au încălecat și caii afară de ostașii Porții împăratului. Timp destul de mult s-au luptat aici, apoi însă întorcându-se au pornit asupra Porții împăratului și pe ostașii din jurul împăratului i-au găsit afară de Poartă așezați în ordine de luptă. Și luptându-se încă și aici puțin, s-au întors spre piața taberei și, prădând și

ucigând dacă le stătea cumva în cale cineva cum era acum aproape de zori și se lumina de ziuă începu să se retragă din tabără, pierzând în noaptea aceasta câțiva oameni, puțini de tot…"

9

Da, da; unii se-ndoiesc, dar eu, singur și nebănuit, ca un duh, cu știința mea de a mă face nevăzut, am intrat de câteva ori în tabăra sultanului, nu numai ca s-o văd cum e orânduită, dar ca să lovesc și, mai ales, să-mi încerc oamenii pe care-i țin legați sufletește de mine ordonându-le numai cu gândul, cât de bine știu a lovi în tăcere și în fugă, iar apoi să lunece pe vântul nopții înapoi în codru. Duhul meu, tot nevăzut, dar de data asta ca o forță cumplită, băga frica-n dușmani, dar îi ținea închegați laolaltă pe oștenii țării. Asta e forța mea, cu atât mai înspăimântătoare cu cât ei nu știu de unde vine și cum lovește !

Nu-mi dădeam seama prea bine: funcționau doar ordinele mele date prin cavalerii negri pe care-i mânuiam ca pe propriile mele săbii, ori - pentru că, nu s-ar putea spune că eu pot fi un suflet apropiat - și iubirea de mine îi făcea pe oștenii mei iuți să lupte atât de bine, adică le era ciudă pe dușmani văzând în mine steagul lor, care îi apăra de acesta ?… Pentru că eu am puterea de a-mi transmite ordinul, chiar la depărtare; dar pentru asta trebuie și credința lor. Iar eu fac calcule azi, că tot n-am ce face în această închisoare, despre toate științele și toate șiretlicurile care se îmbină în mașinăria asta militară pe care numai eu o știu, pentru că eu am inventat-o și puterile ascunse ale sufletului meu i-au dus faima spăimântoasă la dușmani.

Pe atunci, nu-mi păsa însă de răspunsul la o asemenea întrebare. Îmi păsa numai să-i văd mișcându-se sigur, să-i văd intrând, lovind, plecând, toți într-un corp, ca o singură armă în mâna mea, ușor de mânuit, prin ordine scurte - șuierături de păsări, glas de animale, pe care numai ei le prindeau, le înțelegeau și știau că vin de la mine, prin căpitanii mei. Forța mea, asta e; să comand de la distanță și pe neauzite. Să-mi

transmit gândul celor ce-l ascultă și ordinul celor ce-l îndeplinesc.

Mă învârteam noaptea ca un diavol și tare mai eram mândru când simțeam cum toți zece mii ai mei sunt fiare și draci, cu mers de pisică, lovitură de ură și retragere de vulpe. Pentru că știau că, unde-i trimit eu și câtă vreme sunt sub forța mea, ies învingători. Iar ziua eram ca lupii pe lângă turci, ageri, păstrându-ne în adăpostul pădurii și știindu-le orice mișcare. Terorizându-i de la distanță cu forța și priceperea mea de a băga frica în ei.

Mahomed a dat poruncă să îndoiască paza acolo unde au tăbărât să odihnească. Au săpat salahorii șanțuri și au făcut palisade din pari. Dar tot se temeau de puterile mele drăcești de a trece prin ziduri. În spatele acestora a legat catârii și cămilele purtătoare de poveri ca-ntr-un lanț și și-a așezat muselmii de pază. Iar în spatele lor, a mai făcut un gard din suliți și din scuturi, după care a așezat, în două jumătăți de inel, la dreapta corturile armatei din Asia, iar la stânga ale armatei din Europa. Pentru ca, vezi Doamne, forța mea drăcească să se izbească de mai multe praguri ! Carele negustorilor înconjurau apoi marele bazar. Le urmau în roată mare, nesfârșită, corturile călăreților cu caii priponiți alături și abia apoi începeau cele ale ienicerilor și ale întregii Porți. Iar, la mijloc, corturile sale frumos împodobite - ținta roșie pentru toate planurile mele, pentru toate gândurile mele, pentru toată priceperea mea de războinic. O suliță trebuia să ajungă până acolo și, așa cum pe vampiri îi dovedești străpungându-le drept prin mijloc inima, vampirul acesta uriaș, care era oastea otomană venită să sugă sângele nostru, avea să cadă când eu voi fi străpuns inima roșie a cortului padișahului.

Și am așteptat noaptea cea mai neagră, cu norii cei mai deși, așa cum luna lui iunie trebuie să aducă deasupra ținuturilor noastre pe dealurile de sub Carpați.

Cu fețele acoperite de întuneric, oștenii mei au ieșit deodată ca la zece mii, de sub frunza neagră a pădurii și, fire de umbră

umplând câmpul, ușori și mlădioși ca iarba, au ajuns la palisade, au sărit șanțurile răsărind neauziți pe sub burțile cămilelor. Au trecut acest zid trimițând la pământ cu lovituri scurte, înfundate, saialele și muselmii și, abia după aceea, făcându-și loc prin gardurile de scuturi și suliți, au năvălit odată cu călăreții ce veneau din urmă cu făcliile aprinse. Chiotul lor înconjurător de păduri și munți și-a dat drumul odată cu primele mii de spahii care mureau… Ca o urgie căzuseră asupra lor. Ca o urgie de foc și moarte, diavolii negri ținând într-o mână sabia și într-alta făclia sub cerul de smoală, înnegrit și mai mult de fumul ce se ridica acum deasupra taberei. Strânși în rânduri ca lanțurile, lovind cu flacără și tăind în același timp cu sabia ca un burghiu, lăsând moarte în jur, noi nici nu ne-am terminat chiotul bojocilor atât de multă vreme apăsați în tăcere că, având câte doi morți lăsați de fiecare în spate, căzurăm în mijlocul corturilor vizirilor Mahmud și Isaac. O învălmășeală de oameni și animale se auzi cu vaier în mijlocul nopții. Care scăpaseră dintre soldații armatei din Asia fugeau acum speriați, neștiind pe întuneric cum să se roage la Dumnezeul lor. Fugeau din tabără părăsindu-și și viziri și sultan, neștiind că - perete nevăzut în miezul nopții - doar la o goană de cal îi așteptau călăreții mei, să-i culeagă pentru țepele de a doua zi.

În acest timp, în alte locuri din tabără oameni de ai mei sunau din corn ca spre a ne chema la luptă în locurile acelea și dușmanii care năvăleau într-acolo în apărare se omorau între ei. Iar noi, ca la seceră pe o moșie nesfârșită, ne tăiam crâncen drum tot mai spre miezul taberei, culcând șiruri după șiruri de oameni și animale, în urletele lor înfricoșătoare, în goana lor nebună și speriată, în vaierele răniților călcați în picioare, în năvala tropăitoare a animalelor îngrozite, în fuga de moarte cu care timargiii, cei mai nobili și mai aleși soldați, strânși de sultan dintre moștenitorii familiilor bogate, își căutau caii și goneau făcându-și ei înșiși loc cu sabia printre capetele alor lor.

Spulberarăm astfel și a doua armată, cea a beiler-beiului Asiei. Noaptea apăsa și ceasurile treceau repede în iureș. Noi tăiam și alții răsăreau mereu înaintea noastră. Mare de oameni înspăimântați, înfricoșați sau îndârjiți se zbăteau la lumina faclelor și a corturilor cărora le dădusem foc. Noaptea vuia ca o pădure în furtună și loviturile oțelelor nu se mai auzeau de atâta mare zgomot și țipete. Iar noi, drăcești șiruri legate zdravăn precum mânerul de sabie, înaintam ca un rug aprins de care nimeni nu se putea atinge - săbii și flăcări sub noaptea de vârcolaci, armată străină și nemaipomenită pe care dușmanul o credea căzută pe el de-a dreptul de pe porțile iadului. În mijlocul ei, spălându-mi furia cu lovituri crunte, eu nu aveam decât un gând: Mahomed. La cortul lui roșu să ajung, obrazul lui palid și nasul lui strâmbat în plăceri străine să le văd, să-mi înfig sulița în inima lui de epileptic ce a înspăimântat omenirea. Mă simțeam tare, mă simțeam sigur cu oștenii mei - fiare mlădioase care știau, corp la corp să lupte pehlivănește, fără greș, fără să cadă. Lupta asta o pregătisem eu; și astfel o pregătisem ca să mă știu tare, să nu-mi pese de mulțimea lor și, mai ales, să n-aibă ei ce face cu tunurile lor. Minunatele arme, ca la o sută douăzeci - câte le numărasem la Turnu, fuseseră trase până aici osândind pe drumuri lungi șiruri de bivoli însetați, iar acum stăteau fără folos. Ca și minunatele lor uniforme. Sute de mii, cârduiseră vreme de două săptămâni prin foame și sete pentru ca acum să încerce a-și scăpa viața care cum putea, fugind care încotro pe drumurile cunoscute numai mie. Dar erau prinși și înlănțuiți. Și de mulți ce erau, armașii mei îi grăbeau să-și cioplească singuri țeapa. Asta voisem, asta pândisem, asta făcusem eu, cu mintea mea pe care unii o numeau diavolească. Îi obosisem îi însetasem și-i înspăimântasem de la o duminică la alta și, apoi, la încă una, vreme de două săptămâni nelăsându-i să mănânce, și împiedicându-i să doarmă, pentru ca acum să cad peste ei cu zece mii de oameni odihniți în răcoarea pădurii cu frunză tânără, cu setea potolită la apa limpede a izvoarelor numai de

noi ştiute, încălecându-i pe cai ce rumegaseră otava spălată cu rouă şi aprinzându-le în priviri flacăra cruntă a urii de duşmanul care le-a călcat ţara şi vrea să-i ia în robie. Iar eu, cu plete negre în vânt, eram ca un drac negru în mijlocul lor, transmiţându-le pe căi sufleteşti, numai de ei simţite, fluidul comenzilor mele. Nu le strigam nimic, aşa cum, înspăimântaţi, crainicii sultanului dezmeticiţi în strigăte şi vaiere porunceau tuturora să nu se clintească din jurul împăratului lor, trâmbiţând ameninţări de moarte. Nu; nu mi se auzea glasul. Maşinăria născocită şi stăpânită de mine, maşinărie războinică mânuită în tăcerea unor mişcări numai de mine ştiute, îngrozea cu atât mai mult cu cât funcţiona aproape neauzită. Poruncile mele erau săbiile pe care le băgam în duşmani, flăcările făcliei roşii care le ardeau privirile. Poruncile mele erau icnetul scurt al loviturii şi pasul înainte în care săltam calul. Poruncile mele erau răsuflările mele, egale, ca o bătaie de inimă, răpunând cu fiecare câte un duşman. Pentru că mişcările săbiei mele se transmiteau mişcărilor celor zece mii de arme ale alor mei şi simţeam cum, fiecare mişcare a mea, se repetă odată cu mine de zece mii de ori, din zece mii de braţe în bătaia sănătoasă a zece mii de inimi. Era armata pe care mi-o făurisem în şase ani de domnie. Şi loveam cu ea, loveam cu ea tot aşa de sigur cum loveam cu propriul meu braţ ! Loveam, loveam, loveam secerând în răzbunare !… Şi, în lumina torţelor a căror răşină umplea văzduhul cu miros ca de tămâie, i-am văzut cum, în nebună învălmăşeală, nemaipăsându-le nici de porunca de moarte a sultanului, fug. Fugeau cu miile cei care mai rămăseseră netăiaţi.

Aşa mântuirăm cu toate armatele de spahii, de achingii, de beşlii şi de gemlii, pentru că muselmiii şi saialele fuseseră tăiaţi şi-mprăştiaţi din prima clipă. Mântuirăm cu toţi lăsându-i înghiţiţi de întunericul veşnic al morţii, sau de întunericul drumurilor ţării mele sub noaptea neagră aleasă de mine, şi ajunseserăm faţă în faţă cu ienicerii care făceau zid în jurul împăratului lor.

Zid de neclintit. Zidul dintotdeauna al Porții otomane, făcut din feciori care nu au mamă, nu au neamuri, sunt născuți numai și numai pentru paza vieții sultanului.

Deci, știam: din toată armata de două sute cincizeci de mii cu câți venise sultanul asupră-ne, rămăsesem în față cu cei vreo patruzeci de mii care ne țineau pe loc pentru ca sultanul să poată fugi. Am lovit odată cu caii în ei și-am spulberat un rând; apoi ne-am aruncat făcliile peste ei, spre corturile din care ieșiseră.

Când ne-am întors în goana cailor a doua oară, zidul era făcut la loc neclintit ca și mai înainte - siluete negre în fața focului care încinsese corturile în noapte. Ne despicarăm a doua oară goana lovindu-ne de ei și îndrumând spre lumea cealaltă pe care cum îl puteam lovi din galopul cailor ce se despărțeau în două aripi ucigătoare pe lângă ei.

A treia oară când am venit, zidul lor era la fel de crâncen umplut la loc, dar se arăta mai limpede: tot negru, însă profilat pe lumina zorilor care începuseră a tulbura întunericul cerului.

Se sfârșise. Venea ziua, cea care rânduiește și trădează forțele, așa cum stau ele într-adevăr de fiecare parte. Venea, cu lumina roșie a răsăritului care acoperă flăcările aduse de noi. Și forța mea de a îngrozi din depărtare și a comunica pe întuneric se stingea. Am dat semnul. Se deschidea ziua de șaptesprezece iunie. Dar, pentru noi, se închidea noaptea de șaisprezece, noaptea victoriei noastre. Victorie măreață în care, dacă sultanul n-ar fi fugit încă înainte de a-și arăta ienicerii zidul, îmi era astăzi oaspete pe veci, în cea mai înaltă țeapă de aur. Victorie la vestea căreia au bătut multe clopote din țările creștine, pentru că armata osmanlâie care învinsese la Constantinopol cucerindu-l, din fața mea fugea, lăsându-mi chiar și tunurile la care râvneam atâta, chiar dacă pe urmă, trădându-mă, și le-a luat Matei.

Încununarea acestei victorii pentru mine, însă, nu a fost aici; a fost alta. A fost atunci când, spre prânzul zilei, au adus un moșneag cu ochii uscați de durere. Mă privea fără să mă

vadă și repeta mereu:

- Doamne, să știi că nici unul n-a spus; doamne, să știi că au murit, dar n-au spus; nici unul n-a spus.

M-am răstit la el, dar tot așa spunea. Numai într-un târziu a adăugat:

- Ca pe butuci i-a tăiat cu fierăstraiele, pe din două.

Am priceput greu: dimineața, în vreme ce unii fugari dintre spahiii care mai scăpaseră se întorceau rupți la tabără, pe urmele noastre pornise o armată cu cei mai aleși ostași de-ai guvernatorilor, având în fruntea lor pe Ali-bey. Ei au cutreierat locurile și-au găsit prin satele din jur câteva sute de țărani, bătrâni, femei și copii. Împăratul a pus să-i chinuiască până ce vor spune unde mă aflu eu. I-a omorât pe unii, a început, pe alții, să-i taie cu fierăstraiele pe din două, cum povestea bătrânul care cine știe prin ce minune a scăpat. Dar de la nici unul, cu toate că-i tăia cu moartea aceea cruntă și înceată, acolo, pe la prapurele de la mijlocul trupului, și, încă nu cu tăișul sabiei, ci cu fierăstraiele, ca pe butuci. Iar ei nu scoteau o vorbă despre mine și armata mea. Știau unde îmi am tabăra - mărturisiseră mulți în fața morții - dar nu voiau, pentru nimic în lume, nici măcar pentru viața lor, nu voiau să spună.

Am auzit apoi că această voință a oamenilor mei, adăugându-se movilelor de morți care se ridicau prin tabără și fugarilor care se întorceau spășiți, cu sperietură nebună-n ochi, l-a tulburat foarte pe Mahomed. El, învingătorul Constantinopolei, dădea deodată de-un zid tăios și tare, de cremene, la care nu se așteptase !… L-a tulburat tare și s-a-ndreptat fără vlagă spre apropiata mea cetate de scaun, tânjind să dea ceva pradă celor care-i apăraseră viața.

L-a tulburat pe el, dar pe mine și mai !… Eu, care făcusem din oastea asta și din țara asta doar o armă pentru mâinile mele, doar un trup cu mii de brațe înarmate care să lovească, îi simțeam acum, pentru prima oară, și inima. I-o simțeam cum bate lângă a mea, peste a mea, alături de a mea, inima norodului ăstuia pentru care nu făcusem prea multe, pentru

că, moșiile, chiar dacă le-am luat de la unii, le-am dat la alții !… Ah, să mă-ntorc numai și știu eu ce-aș face acum cu oamenii ăștia, știu eu !… Pentru că ei au simțit în mine flacăra unei neatârnări; asta au simțit. Asta le-am dat, altceva nimic. Pentru că i-am asuprit și i-am lăsat asupriți de alții. Atâta au simțit, și tot le-a fost de-ajuns !… Ah, de-aș apuca să mă întorc acolo, la ei, la oamenii aceia care știu să moară tăiați cu fierăstraiele și să nu spună unde le arde flacăra neatârnării, pentru ca s-o apere, să nu vină dușmanul care, cu răsuflarea lui spurcată, s-o spulbere !…

Ce puteam face într-un asemenea ceas pentru inimile lor ? !… Oștenii din juru-mi au priceput durerea răzbunătoare din ochii mei fascinați. Am pornit în galop nebun, până la pădurea de țepi pe care le-o pregătisem în fața Târgoviștei. Am pustiit cetatea, lăsând doar tunarii care să-i sperie și să-i atragă în același timp. Și, acolo unde, în iarnă, îl cinstisem cu țeapă aurită pe Hamza - guvernatorul a tot ce-avea sultanul la Dunăre de la Dristor la Vidin și peste cetatea Giurgiului subașă, acolo am pus, fără milă să se tragă în țeapă toți câți rămăseseră atunci ostateci. Toți. Fiindcă auzeam în urechi beschia fierăstraielor care tăiau la trupurile bieților mei țărani și pe aceștia cum nu voiau să spună.

Am tras ostatecii în țeapă așezându-i alături de spahiii care stăteau încă din iarnă acolo sus, sub comanda lui Hamza, căruia clonțul păsărilor îi mâncaseră totul, în afara oaselor, a mantiei de slujitor al Porții și al turbanului cu surgiuc. Iar alături lor, în fața oaselor mai vechi, ce albiseră de ploi în vreme ce, tot de ploi, țepile de sub ele înnegriseră, am pus să se tragă, repede ca la război, miile de prizonieri ai nopții trecute. Se trăgea la ei cu grabă și furie și tot nu se mai terminau. Atunci mi-am dat seama că prizonierii ajunseseră atât de mulți încât, dacă ar fi avut doar mâinile libere, i-ar fi dovedit pe cei ce alcătuiau oștirea mea.

Apoi, poruncind tunarilor să tragă cu zgomot mare, chiar cu tunurile lui, ca să-l aducă încoace pe Mahomed, ca să-l

înfund între munți eu cu Matei, fiindcă încă speram că va veni și Matei cu ajutorul papal, cum îi era poruncit de la Roma și cum îi trimisesem și eu rugăminți repetate, am pornit spre pădurile mele de deasupra Târgoviștei.

Și, din depărtările lor negre-verzui, binecuvântate de ceața răcoroasă a munților, auzeam acele tunuri care bubuiau, slăvind parcă victoria mea. Victoria mea. Victoria mea asupra lui Mahomed, dar mai ales victoria mea asupra inimii țării acesteia ! Acum de-abia eram sigur că eu, răul și asprul, mă făcusem înțeles acestei inimi.

Ah, Ștefane, de ce mi-ai lăsat atât de puțină vreme această bucurie și mi-ai stors în ea picătura amară a durerii ? !…

De ce, Ștefane ? !

Eu, care pot să-mi trimit gândurile la depărtare și pot să bântui aceste depărtări fără opreliști, rămân acum fără răspuns.

10

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Despre tulburarea lui Mahomed scrie Semseddin Ahmed bin Suleiman Kemal-Pașa-Zade - marele muftiu al Porții otomane, în opera sa „Tevarih-I Al-I Osman"

„… Împăratul cel glorios ca Alexandru (Iskender-Alexandru Macedon) a mers cu 15 tümeni de ostași purtători de victorii asupra Țării Românești cea plină de răutăți.

… Peste numitul fluviu vestit (Tuna-Dunărea), care era lat cât Oceanul Atlantic (Bahr-î-Muhît), a trecut repede cu vasele în bătaia zefirului și, răspândind focul nimicirii în satele și orașele acelui nenorocit rătăcit, a împrăștiat prin țara sa scânteile copitelor cailor. Oștile asemenea oceanului s-au scurs val după val în diferite părți ale acelei țări. N-au lăsat nici un ținut neatins, ci le-au cotropit și le-au pârjolit sub potcoavele lor scânteietoare.

… Potrivit înaltului firman împărătesc, purtător de glorie,

Alibeioglu Evrenos-bey a făcut incursiuni în unele locuri din împrejurimi. Trecând munții și pădurile prin focul războiului el a zburat iute ca vântul și a plecat repede așa precum curge un torent. După ce a lovit locurile care erau de lovit din țara ghiaură, pe când serdarul cel mai sus-arătat se întorcea spre ordie, ducând cu el, după putință, robi și vite din acea țară, a aflat despre aceasta căpetenia oștii, voievodul Țepeș (Kaziklu) și a ocupat intrarea trecătorii aflate în calea lor.

Când dușmanii nenorociți au văzut în împrejurimi o mare de cercetași ai ordiei care se așezaseră și stăteau acolo crezând că sunt cetele împrăștiate în împrejurimi ale călăreților care se întorceau din incursiune, s-au năpustit asupra lor. Ei (turcii) au fugit, și ei (românii) au venit după ei și astfel, gonindu-i, i-au dus până la ordie. Ei au venit și au atacat din partea unde se afla oastea rumeliotă.

Lui Mahomed-pașa, care avea asupra sa și comanda oștii din Rumelia, i s-a poruncit să taie calea acelor călăreți nenorociți care veniseră ca torentul, ascultând de hotărârea căpeteniei țării celei mai sus-amintite… Acela, la rândul său, dând ascultare poruncii, și-a rânduit alaiurile și a pornit la măcel.

…Iar el (sultanul) a plecat asupra dușmanului, așezând în dreapta sa pe Turhanoglu Omer-bey și pe Evrenosoglu Ahmed-bey și pe Mihaloglu Ali-bey și pe Malkacioglu Bali-bey și pe alți câțiva bei mari ca ei, iar în stânga sa l-a pus pe beiul Arnavut, Nasuh-bei, și pe beiul de Ianina, Duraluoglu Umur-bey și pe Mihaloglu Iskender-bey și mulți alții, împodobind cu ei stânga persoanei sale împărătești.

…Când dușmanul cel nenorocit s-a uitat la steagurile strălucitoare ca luna și care împrăștiau lumină, a văzut atunci de aproape că ostașii care veneau nu erau cei care se duseseră în incursiune… Venind față în față pe câmpul de luptă, el s-a întors totuși pe calea înfrângerii înainte de a se lupta și de a fi fost înfrânt. Gazii s-au pus pe urmele lor și, ajungându-i din urmă cu iuțeala unui ogar (tazi), au făcut să dispară mulți dintre

acei nenorociți răufăcători, trimițându-i în iad.

Dar până să iasă ei din câmpul de luptă pe malul salvării și până să se odihnească și să-și îngrijească caii, s-a ivit pe neașteptate în fața lor Evrenos-bei împreună cu acângiii săi.

…Evrenos-bey, crezând că nenorociții aceia au venit să se lupte cu el, s-a pregătit de luptă și măcel și a pornit la bătălie. Dar până ce acângiii, rânduindu-și alaiurile, să transforme acel loc de bătălie într-o grădină de lalele… alaiul acelor nenorociți s-a împrăștiat întocmai ca un harman măturat de uragan.

***

Constantin Mihailovici de Ostrovița, fost ienicer în oastea lui Mahomed al II-lea, scrie în ale sale „Memoriile unui ienicer, sau cronica turcă" publicată în Polonia între 1497-1501 …Despre voievodul valah Dracula care stăpânea țara Moldovei de jos:

…Și pornind voievodul Dracul cel Tânăr, a adunat oaste și era iarnă, Dunărea era înghețată și a trecut voievodul Dracul peste Dunăre cu toți oamenii săi în țara împăratului, mai jos de Nicopole și au pricinuit mare pagubă împăratului turcesc. Și tuturor vii și celor uciși a pus de le-a tăiat nasurile, atât femeilor cât și bărbaților și a trimis acele nasuri regelui Mathias al Ungariei, fălindu-se că acele multe nasuri sunt a tot atât de mulți turci biruiți și uciși.

Iar împăratul fără întârziere, adunându-și oaste, a pornit pe urma lui. iar când a fost la Nicopole, pe malul Dunării stătea de asemenea voievodul Dracul cu oastea sa și oprea trecerea oștii împăratului.

Iar împăratul Mahomed a spus către ienicerii săi: „Iubiții mei berbeci, ce este al meu, este al vostru și mai ales visteria mea. Vă rog, dați-mi un sfat căci acesta atârnă de voi, ca să putem să trecem de cealaltă parte, împotriva dușmanului meu". Au răspuns ienicerii: „Fericite stăpâne, poruncește să se pregătească luntrele, iar noi în timpul nopții ne vom pune capetele și vom trece în partea cealaltă". Deci împăratul îndată

a poruncit să li se dea 70 de luntre potrivite, pe lângă aceasta să li se mai dea și altele de care aveau nevoie și de asemenea bombarde, tunuri ușor de purtat și altele mari. Și când s-a făcut noapte ne-am așezat în luntre și ne-am lăsat la vale pe Dunăre și am trecut de partea cealaltă, la câteva stadii mai jos de locul unde stătea oastea voievodului. Și acolo ne-am îngropat în șanțuri, așezând tunurile pe rând în jurul nostru. Ne-am îngropat în șanțuri pentru ca oamenii călări să nu ne poată vătăma. După aceea, ne-am întors înapoi pe partea cealaltă și astfel am transportat și pe alți ieniceri peste Dunăre. Și când toată oastea pedestră trecuse, atunci ne-am pregătit și am pornit pe încetul către oastea lui Dracul, cu tunurile și cu celelalte ce le aduseserăm cu noi. Oprindu-ne am așezat tunurile. Dar până să izbutim să facem aceasta, ne-au fost uciși 300 de ieniceri. Pentru aceasta împăratul s-a întristat foarte mult, văzând de pe partea cealaltă o mare bătălie și neputând el însuși să vie într-acolo. Se temea foarte mult ca să nu-i fie uciși toți ienicerii, de vreme ce împăratul însuși încă nu trecuse. După aceea noi văzând că partea noastră slăbește foarte mult, având trecute peste râu 120 de bombarde, ne-am arătat cu dânsele și ne-am apucat să tragem cu foc des, încât am respins toată oastea voievodului de pe acel loc, iar noi ne-am întărit. După aceea împăratul, având mai multă siguranță, a trecut peste râu și alți pedestrași, care se chiamă azapi, cum sunt la noi drabanții. Iar Dracul, văzând că nu poate opri trecerea, s-a retras de la noi.

Dar apoi, după ce împăratul a trecut după noi cu toată oștirea lui peste Dunăre, acolo ne-a dat nouă ienicerilor 30000 de zloți ca să-i împărțim între noi. Pe lângă aceasta, pe toți ienicerii care încă nu erau liberi, i-a făcut liberi, să poată lăsa cui vor averea lor, după moarte.

De acolo am pornit în Țara Românească pe urma lui Dracul, iar fratele lui mergea înaintea noastră. Totuși ne cuprinsese o spaimă mare, deși voievodul român avea o oaste mică și peste tot eram cu mare grijă și ne îngropam în fiecare noapte în șanțuri, totuși nu puteam fi siguri. Ne-au lovit într-o noapte

încât au omorât oameni, cai, cămile, au omorât o sută de mii de turci. Când toți turcii fugind din fața lor au venit la noi la ieniceri, ienicerii i-au alungat de la dânșii, așa încât au făcut mare pagubă împăratului.

Iar după aceea, a doua zi, au prins câteva sute de români și împăratul a poruncit ca pe toți să-i taie în două… Iar împăratul Mahomed, încredințând fratelui acestuia Țara Românească, a plecat din această țară. Mai târziu turcii spuneau împăratului cum că mai înainte, de multe ori, au fost biruiți românii de turci, dar de atâtea ori acolo au pierit mulți turci „și de aceea, și tu, fericite stăpâne, trebuie să te gândești la aceasta". Și a spus către dânșii împăratul: „Atâta vreme cât Chilia și Cetatea Albă le țin și le stăpânesc românii, iar ungurii Belgradul sârbesc, noi nu vom putea avea nici o biruință"…

***

Nicolae de Modrussa, legat papal, scrie la anul 1462

„…La acest cot al Dunării, în anul al treilea al pontificatului lui Pius al II-lea, necuratul împărat al turcilor, chemat de mulți boieri valahi împotriva tiranului lor, pe nume Dracul, trecând Dunărea cu 150.000 de ostași, l-a urmărit pe acela prin întreaga Valahie timp îndelungat… Dracul, folosindu-se de câteva căpetenii turcești pe care le-a prins spre amurg, pe când rătăceau în chip imprudent, a pătruns la începutul nopții cu o parte a trupelor în tabăra turcească, străpungând fortificațiile și în tot cursul nopții, alergând ca un fulger în toate direcțiile, a făcut măcel mare; încât, fie dacă dintre comandanți, căruia îi încredințase restul trupelor, ar fi avut tot atâta curaj, fie dacă turcii s-ar fi conformat mai puțin strict poruncilor repetate ale împăratului de-a nu părăsi garnizoanele din pricina ciocnirilor nocturne, Valahul fără îndoială ar fi dobândit cea mai mare și strălucită victorie. Dar întrucât nici celălalt (regele Mathias) nu a îndrăznit să atace tabăra din cealaltă parte, după cum fusese stabilit, și din această pricină nici turcii nu au păzit cu mai multă strășnicie locurile lor, Dracul, după ce a provocat

un măcel de necrezut, fără a pierde într-o ciocnire atât de mare pe mulți dintre ai săi, dintre care mulți au fost doar răniți, a părăsit tabăra dușmană înainte de zorii zilei și s-a reîntors în aceeași munți (de unde venise), fără ca cineva să îndrăznească a-l urmări, într-atât le dăduse de furcă și vârâse groaza în toți. Am aflat, cercetându-i pe cei care au participat la această luptă, că împăratul turcilor, pierzând în acea noapte orice încredere în privința situației sale, a părăsit în ascuns tabăra luând-o la fugă în chip rușinos și ar fi continuat drumul, dacă, dojenit de prieteni și adus îndărăt aproape împotriva voinței sale, nu ar fi văzut în zorii zilei tabăra la locul ei. Înapoiat în tabără, după ce a văzut marea pierdere suferită de ai săi, și aflând că ungurii aduc întăriri Dracului, s-a grăbit să se întoarcă pe unde venise și a trecut Dunărea în același loc pe unde fluviul își îndreaptă cursul spre nord…"

***

Laonic Chalcocondil scrie despre aceasta în „Expuneri istorice"-IX

„…Împăratul însuși, înaintând de aici înlăuntrul țării, s-a gândit să meargă deadreptul asupra orașului, în care însuși domnul Vlad își avea reședința. Și, în fiecare noapte, ori de câte ori poposea, își înconjura tabăra cu palisade și înlăuntrul palisadelor o întărea și o ținea închisă și punea străji mari ca de obicei și dădea porunci ca oștile să-i fie zi și noapte sub arme. Înaintând astfel cu armata în rânduri strânse mai departe în Dacia, a ajuns în orașul în care Vlad își avea reședința-i domnească. Și dacii, pregătiți să fie împresurați aici de împărat, au deschis porțile și stăteau gata să dea piept cu însuși împăratul care venea cu oastea asupra lor. Împăratul trecând pe lângă oraș și nevăzând nici un om pe ziduri decât tunari trăgând cu tunurile asupra oștirii, nici tabăra n-a așezat, nici de împresurat nu s-a apucat. Dar, înaintând, a mers ca la douăzeci și șapte de stadii, când i-a văzut pe ai lor trași în țepe; oastea împăratului dă peste câmpia cu țepe, care se

întindea în lungime până la șaptesprezece stadii și în lățime până la șapte. Și erau pari mari în care erau înfipți la douăzeci de mii, precum se spunea; spectacol pentru turci și pentru însuși împăratul ! Chiar și împăratul, cuprins de uimire, spunea întruna că nu poate să ia țara unui bărbat care face lucruri așa de mari și, mai presus de fire, știe să se folosească așa de domnia și de supușii lui. Mai spunea că acest bărbat care face astfel de isprăvi, ar fi vrednic de mai mult. Și ceilalți turci văzând mulțimea de oameni trași în țeapă, s-au înspăimântat foarte.

CAPITOLUL AL SAPTELEA

1

- Tot către Margarethe trage ?... N-ai mai încercat altceva ?

- Parcă înălțimea voastră mi-ați dat altceva de executat decât niște hârțoage fără glas ? !

Se stabilise o oarecare intimitate între solemnul obermeister al ordinului și omul acela cu bust înfiorător așezat pe picioare scurte, care se simțea atât de lejer în cabinetul cu mobilă scumpă. împărătească și vitralii dumnezeiești ce scânteiau vesel în lumina sfârșitului de iarnă.

- Fii atent: În fața unui scaun luminat ca al meu, vii ca să răspunzi, nu ca să pretinzi !

- Călăii și-au dus întotdeauna viața numai pe lângă scaunele luminate; oamenii de rând se omoară singuri, nu-și anagajează călăi.

- Te porți mai degrabă ca un măscărici, decât ca un călău ! - era îngăduitor și prietenos magisterul - Nici nu s-ar spune că ai privit în ochii atâtor muribunzi și ți-ai citit acolo, în puterile lor ultime, învățătura de care faci atâta caz - rostea el mai departe, și simpatizându-l, dar și cu interesul ascuns de a repeta ca să memoreze toate câte le afla de la călău despre ocultele științe pe care le poseda împreună cu voievodul acela închis în depărtare - așa faci, nu ? Strângi energii nebănuite pentru ca apoi să le folosești spre a trimite la depărtare comunicări și gânduri. Științele noastre ar trebui să se ocupe de semenea energii, pentru că eu știu...

- Știți măria voastră; am priceput eu că știți mai multe decât ceilalți cavaleri; pentru asta mă și credeți; ăia care nu știu, nici nu cred !

- Păi, cum or să te creadă, dacă faci caz de învățătura ta, dar nu prea faci dovadă !

Călăul pricepea, că nu era prost; pricepea toate motivele bunăvoinței și ale comportării amicale. Și, tocmai de aceasta, ascunzându-și anumite lucruri pe care magisterul ar fi vrut să le afle,ascunzându-și anumite tertipuri al căror secret era jurat între el și voievodul său, o făcea pe neștiutorul:

- Fiecare privim în ochii unor muribunzi și devenim mai înțelepți, înălțimea voastră; pentru că muribunzii vor să spună foarte multe în clipele acelea. Nu trebuie să fii călău pentru asta. Mor oameni în jurul nostru și fără să-i silim noi. Ne mor părinții, frații, apropiații și trebuie să le veghem sfârșitul; mor lângă noi camarazii pe câmpul de luptă. Fiecare om căruia îi veghem ultimele clipe ne spune ceva ce n-a fost în stare să spună toată viața și, prin moartea lor, noi devenim mai înțelepți.

- Bine, bine; asta-i una, iar știința ta și a voievodului tău e alta ! Ăsta-i începutul pe care-l află mai mulți oameni de știință, îl caută unii anatomiști sau chiar preoți în ordinele lor acelea secrete; dar voi ați ajuns mult mai departe, ați amestecat mai multe feluri de științe, ați făcut mai multe feluri de exerciții și de experiențe, poate că folosiți chiar unele feluri de elixiruri

sau metale, ehe, îmi închipui eu ! - își trăda marele magistru curiozitatea obligându-l pe celălalt s-o facă și mai pe prostul:

- Se poate, măria voastră, dar astea nu-s ale mele, ci ale voievodului meu ! Eu sunt un prost de călău !

Se încercau unul pe altul. Călăul nu era prost ca să nu priceapă de ce obermeisterul se descotorosise de ceilalți magisteri tocmai spre a rămâne în intimitate cu el, a-i afla el secretele și a vedea apoi în ce măsură le-ar mai afla și alții sau le-ar folosi numai pentru gloria sa, iar magisterul își impusese răbdare știind ce greu se află asemenea secrete, mai ales de la un asemenea om. Uneori, însă,nerăbdarea îl trăda și, privind mărețele portrete cu inscripții heraldice ale celor care stătuseră în jilțul pe care el acum îl stăpânea, părea să-și amintească de faptul că, în fața rangului său, răspunsurile nu trebuiau să ezite.

- Nu ești deloc prost ! - rostea el mai mult ca o amenințare decât ca o apreciere, ca și cum i-ar fi atras atenția că-și dau seama de asta toate gravele figuri din ramele mult aurite.

- Fără școală adevărată, măria ta; am învățat și eu ce-am apucat - pe unde-am apucat !

- Ai apucat bine ! Cunosc și eu sursele. M-am gândit și eu la ce va putea face viitorul din asemenea științe. Vorbește ca și cum ai vorbi cu unul de-al tău !

- De-al meu ?

- Da. Fiindcă sunt de-al voievodului tău și știu să-i apreciez știința dacă mi-o explici.

- Asta, măria voastră, numai el poate.

- Ba poți și tu !... Mie poți să mi-o spui; că doar, el, prin tatăl lui, face parte din ordinul nostru1... Ai văzut portretul tatălui lui ?

- L-am văzut.

- Poartă pe piept o cruce cu dragonul răsturnat cum port și eu ?

- Poartă; că de-aia-i zice Dracu.

- Dragon, nu Dracu.

- Totuna. Turcii fug de dragon ca de dracu !

- Și, cum îi face să fugă ?

Călăul zâmbea cuminte, dacă se poate numi cuminte rânjetul verzui care-i dezvelea osul acela ros și coclit. Râdea dezvelindu-și crăpătura buzei de iepure pe care i-o ascundeau firele mustății - care crăpătură iepurească ce-l făcea să semene a jivină, îi dezvelea la rându-i ruginitul os lat pe care-l avea în loc de dinți. Râdea fornăind mustăcios a negație ca un animal ce se-mpotrivește cu șiretlic, dădea din țeasta-i lucioasă pe care se-ntindea un singur smoc triunghiular de păr spre frunte și, printr-un refuz zâmbăreț, odată cu cocleala din gură își arăta și meșteșugul de a schimba vorba netrădând nimic în ceea ce priveau secretele sale și ale voievodului său:

- Parcă mi-ați poruncit să vă spun cum l-am cunoscut pe voievodul meu, nu,măria ta ?...

- Bine, bine; spune atunci, dacă asta vrei, spune măcar cum l-ai cunoscut ! - se demască bătrânul magistru dezvăluindu-și interesul si căutările; ba, chiar și concesiile pe care le făcea ca să-i smulgă aceluia informațiile dorite.

Iar călăul, despărțindu-și mustățile ca de vulpoi de-o parte și de alta a tăieturii ce rânjea, recunoștea șiretlicul prin care marele magistru se dovedea mult mai inteligent și cu mintea mult mai vioaie decât în solemnitatea osificată a consiliilor pe care le prezida, dar încerca să-l fenteze și el făcându-se numai că-i făcea pe plac:

- Dacă asta vrea măria ta...

- Ei, asta vreau !... Vreau eu, să ajung cu tine le o înțelegere; asta vreau !... Dar spune; sunt dispus să te ascult oricât; numai spune odată !

Călăul se foia cu picioarele-i scunde în scaunul acela de oaspete prețuit, ocolea privirile magistrului făcându-se că se uită la portretele din fresca solemnă a pereților și începea cu toate ocolișurile posibile:

L-am cunoscut la Egrigöz, în fortăreață, înălțimea voastră, vilayetul Kütahia, în munții Anatoliei. Fortăreața păzea drumul care venea din Caucaz și Persia intrând în Asia Mică. E drumul

prin care a pătruns Tamerlan la osmanlâi, dar și drumul prin care osmanlâii au pătruns spre Europa, Avrupa, cum spun ei, și s-au așeztat la Brusa unde și-au proclamat neamul - nemul lui Otoman... Neamul ăsta al lui Otoman ne-a adus pe noi la toate păcatele lui pentru că, profetul, știți, mă iertați, profetul lor Mahomed sau legile aceluia au pus femeile la preț, în haremuri și a dat dreptul să fie tăiat cel care se uită la nevasta sau la fiica cuiva. Și, atunci noi, băieții, când ajungeam la vârsta bărbăției, ne făceam poftele fiecare cum puteam, noi între noi, noi cu noi căutându-ne găuri sau fierbințeli care să semene cu ale femeii, fiindcă spre femei nu puteam îndrepta nici privirea, darămi-te mădularul ce începea să se nărăvească... Și o duceam așa, iertați-mă, cu coitul noi între noi până când, sau strângeam bani ca să ne cumpărăm o femeie, sau ajungeam soldați și apucam o roabă până ce nu era dusă la carul vizirilor ori, mai sus, chiar spre seraiul făcut numai pentru poftele sultanilor. Dar cele mai multe dintre trebile astea cu femeia și soldatul sunt visuri, că ți-o smulge de sub tine ăla care e mai mare-n grad; chiar dacă, pentru un asemenea vis, mulți se zbat să ajungă în armatele care luptă, doar-doar o apuca să se înfigă-ntr-o muiere de la învinși. Asta-i slabă speranță, însă, fiindcă, oricum nu rămâi cu ea, chiar comandanții cei mari au voie să-și ia doar băieți pentru corturile lor de tabără. Așa că, de obicei, rămân bărbații cu obiceiul ăsta pe toată viața, fie că sunt păstori și-și mai regulează caprele sau vitele, dar îi bat stăpânii pentru că, nărăvite la, iertați-mă iarăși pentru limba mea needucată care nu știe să spunbă frumos lucrurile de rușine, nărăvite, zic, animalele la futai de om, rămân sterpe și stăpânii îi alungă pe ciobanii ianabeci care fac asta. Așa că tot mai sigur e om cu om, numai dacă nu vrei să-ți taie ouăle ca să intri în tagma eunucilor. Dar și acolo e treabă cu meremet, că-ți ia puterea din boașe ca să-ți dea putere în palat și au ei secretele lor de tagmă...

- Au astea vreo legătură cu secretele voastre ? - găsi magisterul o spărtură ca să aducă discuția spre ce-l interesa.

Dar călăul nu se scăpă decât atât:

- Or fi având, că aveam și noi un eunuc la Egrigöz; îl exilaseră acolo fiindcă-l prinseseră cu limba la o cadână care...

- Nu mă interesează cadâna și mai încetează odată cu măscările astea ale tale ! - nu se mai putu abține magisterul în eșecul tuturor procedeelor pe care le încercase.

- Mă iertați, măria voastră, voiam doar să vă spun că atunci s-a propus firman ca, eunucilor, când le face harșt la coițe, să li se taie și limba; dar nu s-a aprobat fiindcă ei sunt și mari purtători de cuvânt în politicale; eu vă înșir aici tot ce știu; v-am spus că sunt om prost și nu mă duce mintea la mai mult...

- Ba te duce ! - mârâi amenințător obermeisterul - ca să nu-mi spui ce te-ntreb. Vrei să te dau pe mâna procurorului ? El te-ntreabă altfel !

- N-o să faceți asta, măria voastră - spuse călăul parcă luându-i martori pe înaintașii din portrete - iar, dacă o să mă lăsați să vă spun povestea prințului meu, așa cum chiar mi-ați cerut, poate c-o să aflați destule.

- Bine; spune-o ! - se înarmă acela cu răbdare așezându-se mai bine în jilț.

- Vă mulțumesc și vă rog să mă credeți că v-am spus toate astea ca să explic acest năravpidosnic la care se dedau mulți, fie că sunt ciobani, fie că sunt soldați, fie că ajung mari dregători. Că aicea mă opresc să vă spun mai pe larg: la marile dregătorii la care ajung beizadelele. Dar, până a ajunge, ei trăiesc împreună în seraiuri și tot asta fac. O fac cu ienicerii care se-nfruptă din trupul lor tânăr și-i iubesc și pe urmă îi pun în dregătorii; că ienicerii sunt cei mai puternici în jocurile de palat. Cât despre beizadelele crescute în seraiuri, chiar dacă sunt ei spiță de sultan sau viitori sultani care urmează să aibă cele mai bogate haremuri, cu cele mai frumoase cărnuri femeiești muiate-n lapte de iapă și-n uleiuri parfumate, tot degeaba, că rămân și cu năravul pidosnic. Fiindcă, atunci când sunt mici sau de vârsta învățăturii, trăind printre soldații de la corturi și ienicerii de la palat, tot calea asta o iau când încep să

le răsară poftele, pentru că cei mai maturi, îndeletniciți cu năravul bucilor, știu cum să-i ia, cum să-i inițieze și cum să le facă bucurii, ungându-se ei între ei cu uleiurile alea frumos mirositoare. De asta, beizadelele rămân legați în prietenie cu ienicerii; iar ienicerii, atunci când moare vreun sultan sau se pornește vreo răscoală, îl susțin pe prințul care le e mai drag și mai apropiat, pe care l-au cunoscut și pe dinăuntru și pe dinafară făcându-și reciproc poftele, cum ai susține măria ta o femeie care te-a bucurat mult la pat. Îl susțin fiindcă știu că se vor putea înțelege cu acela când va ajunge împărat și le va îndeplini alte pofte, ducându-i în lupte unde să poată prăda și smulge bogății.

Și așa, la îndemnul ienicerilor, se nărăvesc toți la pidosnicia asta, măria ta, fie osmanlâi, feciori născuți în haremurile împăratului, fie copii luați drept tribut de la neamurile supuse, fie feciori de domni vasali ținuți la Poartă ca zălog... Da, luați de la părinții lor, pe care sultanul îi recunoaște principi domnitori și ținuți zălog la Sublima Poartă din două motive: Ca să fie crescuți în ascultare față de sultan, pregătindu-se astfel viitorii voievozi, dar și ca să știe tatăl lor că, dacă ar încerca să se răzvrătească sau s-ar alia cu altcineva, ei vor fi tăiați de către sultan… Uite, eu, se spune despre mine că n-aș fi turcoman, că tatăl meu sau bunicul meu ar fi fost urmașii unui prinț uriaș din neamurile caucaziene, sau chiar de peste Caucaz. Că am fost neam de uriași, se vede după trunchiul meu care, uite cât de fălos arată, ce piepți și ce umeri nemaipomenți are. Se spune că, pe când m-au luat de copil, mi-au ținut picioarele strânse-ntr-o ladă, ca ele să se chircească iar eu să cresc numai în sus. Iar când ne-am trezit, eu și fratele meu, băieți mai mari în grajdurile din Egrigöz, ceea ce înseamnă ochi-sașiu, ne-am trezit în legea lor, lege care nu-ți dădea voie să te uiți după femei. Acolo, la Egrigöz l-am întâlnit noi pe Vlad, beizadeaua prințului care domnea la Carpați, lăsat de tatăl său ostatec aici, pentru a-și putea păstra el acolo tronul. I se spunea Drăculea, adică fiul lui Dracul care, acuma înțeleg

de la măria voastră că se numea așa de la dragonul pe care îl purta la gât, dar proștii de turci nu știu asta, cu toate că-l cinstesc și ei pe Sfântul Gheorghe care străpunge dragonul cu sulița.

Noi eram pe atunci un fel de ucenici la călăul fortăreței, adică făceam treburi mai mici cum ar fi smulsul unghiilor sau strânsul boașelor între două scânduri legate cu sfoară tot mai gâtuitoare până ce pedepsitul spune tot ce vrei sa afli de la el. Că noi eram mici și ne băgam sub scaunul pe care el era legat iar altul, dintre cei mai mari în grad stătea în fața lui întrebându-l iar, din când în când striga la noi "mai strânge !"... Iar noi, acolo, dedesubt, că era scaunul găurit, strângeam... Dacă vreți, pot să vă arat !

- Nu-mi arăta ! - porunci magisterul și supărat de faptul că acela lungea povestea, dar și dintr-un instinct de-ași feri locul acela pe care călăul își făcuse ucenicia - Nu-mi arăta; zi-i mai repede, ajungi odată la ceva mai... Zi !

- Zic, măria ta, că, așa cum v-am spus, se părea că ne luase călăul și ne crescuse sau, în ori ce caz, ne alesese pentru aceasta dintr-o turmă de copii răpiți care trecuse pe acolo. M-o fi ținut chiar el cu picioarele îndesate-n ladă, ca să cresc așa și să mă înrăiesc, cum se înrăiesc câinii legați de mici ?... Nu mai știu; asta nu-mi amintesc, iar el spunea că așa m-a luat sau m-a primit și aveam făcute vrăji ca să-mi uit copilăria și să-nvăț altele, lucruri misterioase pe care știu să le fac și astăzi.

- Păi vezi, vezi ? Asta e ! - tună magisterul; despre astea să-mi spui !

- Vă spun; vă spun eu când ajungem la ele - își ascuți acela botul despicat de jivină fără să știi dacă rânjea sau promitea - dar nu pot să nu vă mărturisesc că tocmai din pricina asta eu n-am știut niciodată ce-i iubirea. Zău, pe mine nu m-a iubit nimeni, nici o femeie, înălțimea voastră și, de asta... de asta forțele mele se răzbună altfel, adică se răzbună când îmi fac meseria și tai la carne, sau văd sânge, sau văd frica de moarte cuprinzând toată ființa osânditului, sau citesc groaza aia nemaipomenită în ochii lui și mă răzbun; nu pe ființele pe

care le ucid mă răzbun, ci pe groaza din ochii lor; ca pe tot ce e urât și îngrozitor pe lumea asta, dacă mă înțelegeți, înălțimea voastră !... Iar alteori, când nu ucid, când nu căsăpesc, forțele mele se răzbună jucându-se cu sufletele altora, adică trimițându-le departe și aducându-le înapoi !… Nu-i așa că asta voiați să aflați ?… De asta v-am rugat să aveți răbdare ca să vă pot spune că eu sunt un fel de legătură, un fel de aparat care, dacă s-ar face mai multe, s-ar câștiga bani buni pe lumea asta. Un aparat care ia sufletele, sau vorbele, sau gândurile unora și le trimite departe, apoi le aduce înapoi împreună cu răspunsurile primite de la alții, ca o poștă care se petrece pe loc, imediat, făcând legătura între oameni aflați chiar în țări diferite, dând animalelor niște ordine care le fac supusele mele și, în fine, făcând tot ce am învățat de la stăpânul meu voievodul...

- Păi asta spune-mi ! Și descrie-mi exact tot ce-ai învățat ! – porunci magisterul. Dar porunca trecu în zbor pe lângă călău, ca și cum reculul lui îi dăduse o altă direcție.

- Măria voastră, mare noroc pentru mine c-am dat peste un înțelept cum sunteți și mă înțelegeți !… Pentru că noi, de la stăpânul meu am început discuția noastră, dar m-am trezit și eu cu pofta de-a mă mărturisi în fața tuturor mărimilor acestora care vă înconjoară în portrete de înaintași vestiți și, mai ales, în fața măriei voastre

- Exact, exact, îl încurajă marele magister, de la el am pornit discuția; zi !

- De la el am pornit-o, măria ta, dar m-am trezit și eu cu pofta de a mă mărturisi - spuse călăul cu un ton pe care, dacă nu l-ai fi bănuit muiat în șiretenii ascunse, chiar că ai fi simțit nevoia să-l consolezi... Că băiat amărât am fost și un monstru am fost și pe mine nu m-a iubit nici o femeie și păstrez aici cămara sufletului plină; plină cu tot ce ar trebui să-i dau celei care m-ar iubi cu mângâieri dulci și moi așa cum numai sufletul de femeie știe să aibă și să-ți dăruiască. Păstrez plină această duioasă nișă boltită a simțirilor mele și mă tem că îmbătrânesc

prea rău. Iar când îmbătrânești, portița ei ruginește, se închide și n-o mai poți deschide pentru nimeni, asta e ! Și, de asta sunt uneori sângeros și simt nevoia să ucid și să chinuiesc, pentru că n-am putut să dăruiesc dragostea strânsă în cămara sufletului meu. Pentru că, pe mine, nu m-a iubit nici o femeie, nici o dată, înălțimea voastră. Nici măcar una din acelea stricate !... Fug de mine fiindcă sunt hidos și ele nu știu ce suflet am. Ah, sufletul meu care ucide numai pentru că nimeni nu-i dă dreptul să iubească ! Aș iubi, zău, cu aceeași patimă cu care ucid, înălțimea ta; numai să simt puțină iubire... Dar soarta mea e cumplită: Nu m-a iubit niciuna, niciodată !...

Înălțimea sa rămăsese trist și tulburat. Parcă mai tulburat de liniștea luminoasă a încăperii al cărei gol înalt cu ogive nu-l mai umplea sunetul gros al tânguirii călăului. Și se simți deodată foarte aproape de făptura ca o buturugă a aceluia, de picioarele lui strâmbe, de pieptul lui imens, de palmele cornoase și degetele groaznice ale căror gesturi, acum, îi frământau tristețea, propria-i tristețe ca și cum ar fi vrut să și-o gâtuie.

Se înmuie și nu mai știm dacă, din bătrână perfidie, ca să-i spună aceluia o poveste asemănătoare și să-l înduplece, sau chiar căinându-se sincer la tulburarea amintirii, îi spuse:

- Nici eu, dragul meu, nici eu n-am avut parte de vreo iubire din aceea arzândă, cum am visat. Și pe mine, cu toate că nu-ți semăn, cu toate că am fost frumos la trup și am avut o tinerețe falnic îmbrăcată în hainele astea de cruciat menit să răstoarne dragonul, soarta m-a ținut departe de niște mângâieri alintate și dragi. Iar legea în care am crescut eu, cu toate că e alta decât a osmanlâilor, mi-a fost potrivnică unui asemenea gen de fericire !...

Rostise oare magisterul vorbele astea cu glas tare ? Se făcuseră ele auzite sub bolțile înalte și albe mărginite de linii ascuțite ? Sau simțise numai nevoia să le spună, să le mărturisească hidoșeniei de făptură din fața sa ?...

Se prefirau prin vitralii fascicole de raze bogate și înălțătoare ca la facerea lumii, călătorindu-se în ele însele sau călătorindu-

se unele prin altele într-o liniște celestă la care vegheau doar portretele triumfale ale celor petrecuți prin această încăpere atotstăpânitoare. Într-atât de celestă, încât te întrebai dacă, oare, rostise magisterul vorbele acelea cu glas tare. Se făcuseră ele auzite sub bolțile înalte și albe mărginite de linia rotunjită a nervurilor de piatră ce urcau în ogivă ?… Sau bătrânul magister al ordinului simțise doar nevoia să le spună, dar nu-și dăduse drumul la mărturisire, ci numai la intenția lucidă pe care o avea cu călăul ?… Fusese doar rațional sau, într-adevăr, simțise nevoia să se mărturisească celui din fața sa, pocitania care, prin flăcări de durere și mâhnire își îndulcea atât de omenește în expresie chipul care nu se mai vedea a fi atât de hâd ?

Nu mai știa exact nici chiar el, marele magister așezat în jilțul care se vedea pictat și în pânzele ce-i înfățișau pe ceilalți ce stătuseră în el. Dar nici nu-l mai interesa asta, pentru că lumina vâscoasă a comunicării unor triști amesteca în taina lor ambele făpturi: și cea solemnă în stacojiul aprins al hainelor de mare rang cavaleresc, și cea umilă, abătută, purtând, prin caftanul cu blăni scumpe, rangul celui de la care-l luase prin execuție.

Oricum, trăia un sentiment de mărturisire topit la flăcările de durere, de mâhnire și de jale nemângâiată care îndulceau omenește chipul de monstru al aceluia și se simțea purtat moale spre nevoia de spovedanie sau de înțelegere sufletească auzindu-și glasul care doar respira prin el, dar venea parcă din toate ungherele acelei covârșitoare arhitecturi ce-i înconjura. Așa, ca-ntr-o înțelegere perfectă despre care nu mai știi dacă e rostire sau doar gând.

Dar nici nu mai conta lucrul acesta. Pe marele magistru nu-l mai interesa dacă rostise sau gândise vorbele, pentru că nu numai lumina vâscoasă a comunicării unor triști, ci ăi nevoia acestei comunicări amesteca în taina lor ambele lor făpturi. Nu mai conta nici o deosebire de statură sau de rang și nici faptul dacă vorbele erau rostite sau auzite dinlăuntru.

Venerabilul cavaler privea doar mâinile acelea monstruoase

de ucigaș și le vedea făcând altceva: O treabă delicată, dar la fel de cruntă în semnificațiile ei; o îndeletnicire care cuprindea în ea cutremurarea unor sentimente adverse, cum ar fi dragostea, egoismul, ambiția, teama, patima și voluptatea la un loc, îndeletnicire pe care o avusesesră cândva mâinile lui. Da, mâinile lui tremurânde de plăcere, înfiorare și vanitate; mâinile lui tremurânde, dar nu ca astăzi de bătrânețe, când inelul sacramental îi joacă pe pielea pistruiată dintre falange. Ci mâinile sale tinere, frumoase, ca niște albe antene sensibile, tremurând concupiscent atunci când simțeau în nări și atingeau cu buzele fiorurile pântecelui cald peste care ferecau centura de castitate, încingând în fieru-i rece acele coapse albe și parfumate pe care le iubise mai înainte cu nesaț. Coapsele femeii de care se despărțea, dar nu mai înainte de a-i fereca locul plăcerilor printr-o zăbală cu gaură și dinți ascuțiți, ca să zgârie orice mădular ar fi încercat să intre acolo. Și, nu numai să-l zgârie, dar să-l prindă rupându-l dacă ar fi încercat să se tragă înapoi.

Numai el avea dreptul acolo și, tocmai de aceea, sărutând buricul deasupra căruia urma a se încheia ferecătura, s-a rugat la Dumnezeu să-i mai dea zile s-o și desferece.

Asta era soarta lor de cavaleri. Cu idea ei se obișnuise încă înainte de a se îndrăgosti și de a iubi. Dar șocul fusese puternic pentru că nu se așteptase ca, tocmai când amorul tinereții sale cu frumoasa italiancă ajunsese a se împlini, goarna să-l cheme la luptă. Și, atunci, privind trupul alb ce trebuia să fie numai al lui, l-a mai iubit odată cu voluptate nebună zvâcnind în el ca pentru eternitate, dar nu s-a mai putut lăsa moleșit pe perna somnolenței satisfăcute, ci datoria de militar și cavaler l-a ridicat în picioare cu conștiința instrucției primite și a pus mâna pe centura de castitate. A încins fierul ei rece pe mijlocul pe care până atunci îl mângâiase cu mâinile sale și a prins celălalt braț, brațul transversal al centurii, în lăcașul de ferecătură. Apoi l-a petrecut prin locul pe unde trebuia petrecut, aducându-i curbura prin întredeschiderea pulpelor și printre minunea de

fese făcute să-nfioare degetele care le cuprindeau fierbinte în amor. L-a forțat puțin, simțind parcă fiorul de durere din pielea catifelată ce i se supunea și, potrivind lingura lățită cu despicătura zimțuită ca o gură de știucă, a apăsat-o pe minunea de trandafir care-și ascundea rozul petalelor ușor umezite în puful negru scânteietor închipuind toată vraja pubiană a ascunzișurilor ce ți le dezvăluie trupul dezgolit al femeii. A asigurat apoi coada acestui braț de fier printre emisferele de carne fierbinte și piele albă ce se arcuiau până pe șolduri și a încheiat-o deasupra lor, acolo, la spate, în celălalt cerc de fier ce încingea subțirimea mlădie a mijlocului. Apoi, controlând totul cu simțul proprietarului ce-și încuie averea, a învelit în mătăsurile pregătite ceea ce era doar pentru voluptatea sa intimă și a chemat fierarul care aducea în cleștele lui bobița rubinie a unui nit încins. Iar nitul, când a prins cercul de pe mijloc de brațul curbat peste locul plăcerilor oprite, ca o stavilă până la întoarcerea cavalerului, a trezit un fior în torsul tânăr, dulce modelat, al femeii care plângea înfășurată în părul ei negru. Era frumoasă italianca de la care el, cavaler cruciat în plină vârstă tânără, își lua rămas bun prin acel ritual barbar.

Barbar; care îl obsedase cu pofte și vanități, cu visuri împătimite și regrete, cu întrebări chinuitoare și amintiri fierbinți îndelungată vreme, ajungându-l în timp până astăzi, când obsesia e chiar groaznică. Groaznică pentru că își imagina acest ritual făcut cu îndemnare și împătimit tremur, nu de degetele sale care păstrau și la vârsta asta o osoasă eleganță. Ci de mâinile îngrozitoare ale călăului din fața sa; de cioatele acelea negre cu gheare murdare, plăsmuite înadins pentru a sfâșia sau a gâtui, dar având și ele, ca-n orice sânge de animal, buricele fierbinți și pofticioase-n pipăială care le făceau să se-nfioare parcă fornăind pe pielea albă și catifelată care le transmitea impulsuri de erecție tremurândă în hidoșenia lor de mădulare prin care-și manifesta poftele bestia din fața sa. Și, așa, deodată, simți nevoia să dea cu piciorul, să alunge imaginea degetelor acelora noduroase de pe carnea albă cu dulce puf

străveziu; imagine care i se năzărea, obsedându-l cu ideea că pielea tăbăcită și murdară a buricelor lor o atinge cu pofte pe cea catifelată a femeii, că înaintează pe ea căutându-i ascunzișurile.

Dar se abținu cu nobilă pudoare față de un asemenea gest vulgar. Se abținu și-și aminti durerea - gândul celălalt pe care simțise nevoia să-l comunice.

- Și eu, dragul meu, și eu am fost blestemat să stau departe de niște mângâieri alintate și dragi - spuse el, sau simți nevoia să spună. Pentru a recunoaște deodată, cu uimire, cealaltă asemănare dintre ei: asemănarea reală și prezentă decurgând din ceea ce spusese sau gândise până atunci: Da, de asta avem nevoie de putere astăzi, sau vrem puterea ! De asta suntem roși de ambiția de a ne simți mai puternici, mai tari decât alții, tu văzându-i tremurând în fața morții, eu simțindu-i că mi se supun, că-i frâng în intențiile lor și-i fac să vrea numai ce vreau eu... Avem pofta asta pentru că nu suntem senini și liniștiți precum cei care au fost iubiți și mângâiați la vremea lor. Ne răzbunăm astfel pe ce n-am avut; ne răzbunăm căutând altfel de plăceri decât cele pe care am fi vrut să le avem; îi urâm pe cei care le-au avut și căutăm în sufletul lor mulțumit prin mângâierile de care au avut parte, locul în care să-i lovim și să-i facem să li se scurgă această mulțumire, sau pe cel în care să-i frângem, să-i aplecăm în fața noastră, să le dovedim că plăcerile lor nu coontează față de plăcerea noastră de a-i stăpâni și de a le fi superiori. Ei nu știu că noi ne răzbunăm astfel pe ceea ce invidiem la ei și că o parte din strâmbătatea sufletului nostru e cea care vrea să-i domine ca și cum le-am putea lua, pentru noi, plăcerile trăite numai de ei și meritate numai de amintirea seninei lor mulțumiri. Da: le urâm această seninătate pe care le-au dat-o femeile care i-au iubit și-am vrea să le-o facem să sângere și să doară, numai pentru faptul de invidie că noi n-am avut parte de ea. Da, nu suntem senini și liniștiți precum cei care au fost răsfățați de femei și nu putem avea seninătatea liniștei celor care n-au fost

blestemați ca noi la lipsa de iubire.

Pentru o clipă, i se păru că nu mâiinile călăului cuprindeau mijlocul și coapsele cu piele albă făcând ceva mai mult și mai senzual decât simpla îndeletnicire de a prinde fiarele curbe ale centurii - o curbă pentru o jumătate de mijloc, curba cealaltă pentru a prinde mijlocul întreg și curba a treia, cea cu guri zimțuite, ca să nu poată pătrunde prin gaura ei niciun mădular fără a fi sfâșiat, pentru a se prelungi din îngemănarea celor două în jos, printre picioarele femeii și a-și ridica din nou ferecătura printre minunea de buci roze, reajungând la inelul de pe mijloc.... Nu, parcă nu mai erau mâinile călăului ci le simțea pornind din propriul său trup și transmițând pofetele către propriul său trup. Da, erau mâinile lui, numai că ele își rășchirau degetele ce i se îngroșau ca niște crengi noduroase prinzând asemănare cu cele ale călăului. Erau mâinile lui urâțite în dorința de răzbunare când, după ani, întorcându-se ca orice cruciat și trăind pofta, trăind tot mai mult, din ce în ce mai mult pofta de a desface acea centură care o păstrase pe frumoasa italiancă numai pentru el, o aflase pe aceea de mult fugită. Fugită din casa lui, fugită din patul lui, fugită din ferecătura care ar fi trebuit să o facă să fie numai a lui. Poate, fugită chiar cu fierarul bohem care-i desferecase semicercurile bătute-n nituri și se lipise cu pielea lui țigănească de cea albă a ei, în acel dans pofticios care amesteca imaculatul cu murdăria, exact cum i se părea că ar face și degetele tăbăcite ale călăului.

Dar, domn și senior fiind, se abținu și de această dată de la a-și mărturisi obsesiile carnale, se înfruntă pe sine însuși abținându-și soldățește poftele și arătă din ființa sa doar partea de înțelept care meditează:

- Nu e ușoară soarta noastră de băieți săraci, care vrem să ne facem o situație mânuind armele în slujba celor mari - spuse el cu of, amintindu-și părul roșu și pielea pistruiată a nemțoaicei cu care se căsătorise și care devenise cea de a doua femeie de care se despărțise prin același ritual.

Pe aceasta, întorcându-se, o găsise acasă. Dar o găsise

zbuciumată și țicnită; o găsise smintită de perpeliri, așteptări și dracu mai știe ce poate face în iernile lungi o femeie fierbinte, încinsă pe pântece și printre pulpe cu fierul rece despicat la mijloc, dar prevăzut cu neiertători zimți ca la botul peștilor răpitori, din care peștele cel mic nu mai are altă cale decât să se rupă dacă coada îl trage înafară. Așa se rupsese în ea mădularul unui fante cu care încercase să-l înșele, iar ea înnebunise de tot simțindu-se acolo cu o bucată din hoitul acelui om rămas în rest viu... Fiindu-i nevastă cu cununie, magisterul o găsise pe loc, așteptându-l între zidurile casei sale. Dar o găsise smintită, speriată și apucată în nebunia ei, trebuind s-o păstreze în paranoie, suportând-o astfel până la bătrânețe, nu numai pentru că-i adusese o importantă dotă, ci chiar și după legea aspră a Bisericii Catolice care nu concepe despărțirea. Iar acum, de când sufletul ei nebun îl părăsise, ce-i folosea că, pe sfoara de moșie ce-o încropise în lungile lui strădanii de gentilom sărac, avea o franțuzoaică încă bună de pat, pe care o păstra pentru timpul când treburile castelului și ale ordinului nu-l rețineau aici ?... O păstra, cu o centură mai finuță, nu bătută-n nituri, ci prevăzută cu lăcățel; un lăcățel a cărui cheie îi atârna, nevăzută, în spatele crucii marelui ordin.

Dar ce-i folosea franțuzoaica aia destrăbălată în intimități, dacă ea nu se străduia să-și mascheze suveranul dispreț cu care-i gratula deseori neputința ? !... Mai ales disprețul răbdător cu care privea mâinile lui bătrâne tremurând de pofta mai mare decât putința, atunci când își băga nasul în buricul ei ca să vadă cu ochi bătrâni cum să descuie lăcățelul !...

2

- O viață trecută fără prea mari plăceri !... se trezi el mărturisind cu resemnare în fața monstrului aceluia care-l fascina și-l făcea, cine știe cum, să spună cam tot ce avea pe suflet atunci când scăpa de sub cenzura pretențiilor sale nobiliare.

Da, chiar dacă se putea abține de la mărturisirea poftelor

mai intime, care aparțin răbufnirilor cărnii, ecourile acestora în considerațiile triste pe care simțea nevoia să le facă, ieșeau la suprafață. În fața monstrului aceluia cu priviri de culori ciudate, marelui magistru îi pierea morga înaltelor sale funcții. Se simțea foarte om, foarte mic, foarte neputincios și, în ultimă instanță, destul de trist. Un biet om covârșit de tristețile sale, o uniformă solemnă golită de funcții și învelind doar un muritor oarecare plin de desnădejdile sale. Și, tocmai dându-și seama de toate neputințele ce-l muiau desprinzându-l parcă de solemnitatea înaltului spătar al scaunului din care obișnuia să stăpânească, încercă să se smulgă din efluviile ce le simțea venind dinspre călău și porunci:

- Să lăsăm astea ! Revino la voievodul tău; despre el începusem a vorbi !... Dar nu se putu abține să nu mai scape un oftat: Noi, cei care tânjim toată viața să ajungem precum cei mari, cei care ne sacrificăm timpul și plăcerile fiind atenți numai la pofta asta, ne dăm seama cât de trist este prețul acestor sacrificii numai când îi vedem pe alții care nu-și impun asemenea pravile. Îi vedem pe alții care se nasc acolo unde tânjim noi și au de la început tot ceea ce noi nu dobândim nici măcar atunci când constatăm că ne-a trecut viața !... Și ajungem să ne întrebăm: Doamne, de ce-a fost nevoie de atâtea renunțări și atâtea ambiții ? !...

Se simțea mic, mărunt. El, marele magistru ajuns în fruntea ordinului tocmai atunci când acesta nu mai însemna nimic, își dădea seama că toată viața lui de ambiții nu prețuise mai mult decât cea a monstrului care era una dintre cele din urmă ființe umane de pe acest pământ.

- Trebuie să ne naștem sau regi, sau să ne vedem de fericirea simplă a pământului și grădinilor lui ! - proclamă el ca-ntr-o tristă profeție. Cei ce mișună între aceste două margini sunt nefericiții !... Hai, spune-mi despre voievodul tău, că el s-a născut sub altă zodie !

- Sub ce zodie s-a născut, nu știu prea bine; se spune că pe aici - pe undeva, de vreme ce tatăl său a fost cavaler al ordinului

vostru.

- A fost, confirmă marele magistru; și-a făcut ucenicia mai înaintea mea, pentru că, mie, mi-a fost un fel de comandant când învățam mânuirea armelor. Era dintre bunii luptători; nu știu dacă a fost inițiat și în alte domenii ale ordinului dar, printre luptători, era de frunte. Apoi a intrat în grațiile împăratului Sigismund, care l-a uns domnitor al Valahiei chiar aici, în curtea noastră de onoare... E visul fiecărui cavaler să ajungă să fie uns stăpân al unui comitat, ori al unui ducat; dar mi-te chiar peste o țară !... E ceva impresionant și măreț, nu-i așa ?

- Nu știu, spuse călăul cu indiferență pentru că el nu avusese niciodată asemenea visuri sau veleități. Nu știu, pentru că eu l-am cunoscut pe prinț, fiul celui despre care vorbiți, în locul acela numit Egrigöz, adică ochi-sașiu, în vilayetul Kütahya, în fortăreața care păzește drumul dinspre Persia, Caucaz și părțile armenești, cum v-am spus.

- Era ostatec acolo, nu ?

- Da, înălțimea voastră, era ostatec lăsat de tatăl său zălog Porții care nu prea avea încredere în domnitorii de peste Dunăre. Îl lăsase împreună cu un frate al lui, unul blond și frumos ca o fată, care n-a ajuns la Egrigöz, pentru că i-a plăcut sultanului de el; sau unei beizadele de sultan, sau unui comandant de ieniceri, ceva, pentru că l-au păstrat pentru plăceri la curtea împărătească de la Adrianopole, adică Edirne, cum îi spune pe turcește. Dar pe Vlad l-au trimis la noi drept pedeapsă, fiindcă l-a bătut pe fiul sultanului când acela s-a dat la el vrând să și-l facă iubit... Că nici Vlad nu era urât; avea ochii verzi, mari și alungiți ca de cadână, iar pletele îi erau lungi și mătăsoase, cum osmanlâii n-au, fiindcă părul lor asiatic e țepos. Dar înfățișarea îi era rea, iar obrazul aspru încă de tânăr. Avea puteri supranaturale în el; știa multe lucruri prin care să domine ființele și să bage teama în șiruri întregi de oameni; ba chiar putea, uneori, să-și trimită sufletul departe de trup, la mari depărtări. Ce-am învățat eu de la el e doar o brumă...

- Dar el, el de unde a învățat ?

- O fi învățat și de la tatăl lui, înălțimea voastră, că doar spuneați mai înainte - se dovedi el a fi fost foarte atent - cum sunt inițiați aici cavalerii în diverse secrete... Nu știu exact; pentru că tatălui lui i se spunea Dracul, poate nu numai de la dragonul ăsta pe care dumneavoastră, cavalerii ordinului, îl purtați pe piept. Dar acolo, la Egrigöz, era prieten cu un mag indian sau persan care, nu știu de ce, fusese și el ținut ostatec mai bine de cinci ani, până ce sultanul și-a amintit de el și a cerut să-i fie trimis la poartă. Dar, până atunci, prințul și cu magul îi terorizau și-i înspăimântau pe paznici.

- Ce știa să facă magul ?

- Nu știu, înălțimea voastră, că noi eram bieți băieți de grajd și ne-am apropiat de prinț tocmai atunci când indianul nu a mai fost cu el. Ne-am apropiat așa, cu gândurile noastre pofticioase; fiindcă, văzându-i mereu împreună, nouă ne-au trecut prin minte alte celea; din acelea mai porcoase și nu că indianul îl învăța din știința lui. Fiindcă, având beizadeaua plete lungi și ochi alungiți de cadână, noi ne-am apropiat când l-am văzut rămas singur și trist printre paznicii care nu prea îndrăzneau să se apropie de el.

- Și, și ? Ce s-a-ntâmplat, cum v-a primit ?

- Ne-a înghețat, înălțimea voastră. Ne-a privit o dată într-un fel anume și ne-a făcut să nu ne mai putem mișca. Ba, a băgat și un tremur în trupurile noastre; tremur de care n-am mai scăpat multă vreme, până ce el a binevoit să ne ierte și să ne elibereze de farmecele astea.

- Câți ani avea ?

- Să fi avut cinsprezece, cel mult șaisprezece ani.

- Și voi, voi ce-ați făcut ?

- Am rămas slugile lui pe vecie, asta am făcut; am simțit o chemare către el, o supunere în fața lui, o putere care emana de la el, ne ținea legați de el; asta e că am rămas slugile lui pe vecie.

- Dar cum a început să vă învețe ? Înseamnă că a căpătat

încredere în voi.

- Păi da; când ne-a simțit supuși, când ne-a controlat sufletele - zău că ni le-a controlat, că doar am simțit nu numai din privirile lui scormonitoare care te înghețau, am simțit chiar o gâdilătură pe dinlăuntru, prin suflet, cum ne controla el toate ascunzișurile - deci, când ne-a controlat și ne-a simțit într-adevăr supușii lui, a început să ne învețe.

- Ce să vă învețe ?... Treaba asta cu vorbitul departe, la mari distanțe; treaba asta ca să poată ajunge de la suflet la suflet peste țări și mări; treaba asta pe care, eh - se opri el, dar nu putu să nu-și trădeze marele interes - hai, apune, spune ! Că doar el e cavalerul nostru, iar știința lui trebuie să fie știința noastră; puterea lui, trebuie să fie puterea ordinului nostru; secretele lui trebuie să fie secretele cu care să învingă din nou ordinul nostru !

Înflăcărat, marele magistru nu mai vorbea călăului, ci vorba cinstitelor figuri ale înaintașilor săi care, de acolo, din portretele ce umpleau pereții, păreau că-l disprețuiesc pentru decăderea în care ajunsese ordinul, tot așa cum franțuzoaica pofticioasă îl disprețuia pentru încetineala cu care îi bâjbâia pe la buric pentru a deschide lăcățelul centurii și, atunci când reușea s-o desferece pe ea, i se muia tocmai ceea ce trebuia să fie fier în el.

Dar nici călăul nu se dădea prins așa ușor. Îi spuse cel mai simplu lucru; cel cu care n-avea magisterul cum să redreseze gloria ordinului pe care-l conducea cu chinuri de urmaș decăzut:

- Când ne-a simțit supuși, ne-a învățat cum să dirijăm liliecii.

- Liliecii ?... Ce-mi pasă mie de lilieci; noi avem interese mari, omule. Papa de la Roma trebuie să vorbească din nou lumii întregi despre puterea ordinului nostru !

- Dacă el asta ne-a învățat !... Asta e; vreți să vă spun, vă spun; nu...

- Bine, spune ! - nu avu încotro acela; spune și cu liliecii.

- Liliecii pe care el îi făcea uneori să năvălească asupra

paznicilor, iar aceia se perpeleau de mama focului, cu toate armele pe care le aveau asupră-le. Da, le ordona; îi aduna ca pe soldați chemându-i la ordin de pe toate coclaurile, iar liliecii se-nșirau ca la comandă, sute și mii; apoi năvăleau în stol acolo unde le poruncea șuierul lui subțire. Dar să nu-mi cereți să vi-l spun cum e, că ăsta-i secretul meu jurat !

- Bine, nu-ți cer; nu-ți cer asta - se prefăcea bătrânul că-l respectă... Dar alte farmece, alte lucruri de putere deosebită, ce știa să facă ?

Încerca magisterul să-i smulgă vorbele. Cu o intensă curiozitate în ochii săi apoși, tot trăgea nădejde să ajungă la marile secrete militare care-l făcuseră vestit pe acel voievod încât chiar papa adunase o sumă de bani și i-o trimisese ca să-și întărească armatele. Povestea cu liliecii care năpădiseră și asupra Nürenbergului întărea toată această nădejde a sa, dar era oștean bătrân și-și dădea seama că fapta aceea era doar un avertisment, liliecii erau doar o avangardă a meșteșugurilor mult mai mari pe care le avea voievodul acela cu priviri neiertătoare și puterea de a porunci asupra depărtărilor. Dacă ar fi avut el, magisterul, în mână acest meșteșug, spre a dovedi regilor că stă acolo, în cetatea Nürenbergului, dar poate vorbi cu ei la depărtări, în castelele lor, dacă le-ar fi gâdilat puțin sufletele cu acea înfiorare de groază pe care principele valah o-nfigea din depărtare în sufletele dușmanilor săi făcându-i să arunce armele, atunci n-ar mai fi fost lăsat ca o mână a doua sau a treia, de ordin sleit ce trăiește doar prin tradiție, ci ar fi revenit la zilele de glorie, arătându-le puterea sa în fața împăraților, chiar și proștilor de cavaleri din Marele Conciliu al ordinului, care-l lucrau din umbră și pândeau să-i vină schimbarea... Încerca el, dar nici călăul nu se lăsa tras de limbă:

- Ce alte farmece știa să facă ?... Știa multe, înălțimea voastră; de unde aveam noi să le aflăm pe toate ? !

- Nu toate, dar zi ce-ai aflat. Vezi că, dacă ești jurat față de voievodul tău, ești jurat și față de ordinul din care el face parte !

- El face parte din multe ordine, măria ta; dacă a venit

Mahomed cu două sute de mii de oșteni asupra lui, iar el, cu câteva mii de oameni, l-a făcut să se-nfioare și să se-ntoarcă !

- Păi vezi, vezi: așa ceva spune-mi; că, doar, nu numai cu liliecii l-a gonit !

- Eu spun numai ce știu.

- Spune ce știi; dar spune odată !

Călăul nu se lăsa impresionat de porunca celui din înaltul jilț; se-nfășura și el mai bine în caftanul de mare rang pe care și-l câștigase conform meseriei și, tot ce voia el rostea:

- Iată, vă spun despre fratele meu. Fratele meu era pesemne mai deștept și mai potrivit decât mine. Voievodul îl trimitea unde voia el și-i dădea puteri cum voia el; într-o zi, i-a dat putere de a pus la pământ douzecișsi doi dintre paznicii noștri... Dar și cu mine comunica. Odată, când îl ajutam pe gâdele cetății la un osândit, am simțit de la depărtare, de unde nici nu-l vedeam pe voievod, porunca lui de a dezlega osânditul. Și l-am dezlegat fără să crâcnesc și i-am acoperit drumul până a reușit să fugă. Da, i-am ținut pe toți paznicii și oștenii cu o forță nebună, care m-a părăsit târziu, când acela scăpase, iar voievodul meu, din depărtările sale, pesemne că-l îndruma cum să se depărteze cât mai mult. Eu m-am pleoștit, ăia au pus mâna pe mine și m-au aruncat în temniță. Zău, n-am mai scăpat de acolo decât când au constatat că-s nebun. Eram nebun deabinelea, ținut cu răngi, la distanță, ca o fiară. Asta, tocmai fiindcă voievodul meu voia să arăt față de ăia că sunt nebun și n-au cum să mă judece. Da: eram nebun. Când voia el, mă făcea nebun. De la depărtare mă făcea cum voia el !

- Și altceva, altceva ce mai făcea ? - recăpătă magisterul speranța unor date mai de esență, nemaijenându-se de tremurătoarea sa aprindere curioasă.

- Se putea face liber și cutreiera într-o noapte un spațiu imens; fugea în țara lui, la cunoscuții lui, până unde, de fapt, erau săptămâni întregi de mers călare.

- Cum făcea asta ?

- Nu știu; era puterea lui, sau știința lui. Își lăsa trupul

dormind acolo, în turnul unde era închis și pornea așa, cutreierând o lume. De cele mai multe ori se ducea chiar peste țara lui, tocmai în Moldova, Țara Bogdaniei Negre, cum o numeau turcii, fiindcă acolo chiar domnea un Bogdan, tatăl lui Ștefan care era văr cu voievodul meu. La acesta, la Ștefan, se ducea el călătorind în noapte și chiar întorcându-se tot în aceeași noapte, pe un drum pe care alții îl făceau în luni de zile. Pentru că, după moartea tatălui său, acel Bogdan îi era ca un tată, iar Ștefan îi era cel mai drag văr; erau singurele ființe de care mi-am dat seama că se simțea într-adevăr legat. Erau ființe pentru care sufletul lui, înrăit printre dușmanii în mijlocul cărora era ținut zălog, avea simțire și căldură. "Am fost la Ștefan, spunea el când se trezea. Am fost la Ștefan să-l văd ce mai face"...

- Bine, asta putea fi vis.

- Nu era vis, înălțimea voastră, nu era vis; pentru că uneori mă lua și pe mine cu el; ne lua și pe noi și ne ducea, ne plimba prin cetatea de cărămidă unde domnise tatăl lui, apoi ne trecea peste niște munți pădurоși și niște ape limpezi în lumina lunii, oprindu-se într-o altă cetate. Era o cetate de piatră unde domnea un alt voievod, iar noi ne opream la o fereastră și ne uitam cum vărul lui, acel Ștefan, un băiat cam de-o vârstă cu el, rumen și bucălat și cu sprâncene arcuite blonziu, dormea acolo. Și prințul meu se ducea la el și-l trezea și vorbeau ceva, sfătuiau ceva, adică puneau la cale ei lucruri mari pe care, pe urmă le-au și făcut. Apoi, desprinzându-se de acela, venea de ne lua și porneam înapoi, sub lumina lunii, ca niște umbre lungi și negre peste munții aceia pădurоși, apoi peste apele mari, apoi peste alți munți golași, de cretă. Iar, când vedeam cum strălucea dedesubtul nostru Marmaraua și ajungeam deasupra munților Anatoliei intrând din nou la noi, în cetatea aceea de răscruce numită Egrigöz, adică ochi-sașiu care nu ne privește deloc cu dragoste, ca să nu ne simtă că intram înapoi, trimiteam liliecii asupra paznicilor. Iar liliecii, speriindu-le unora paza și altora somnul, îi făceau să se încaiere între ei și să se taie. Că, a doua

zi, umblau de nebuni oblojindu-și rănile și cutând urmele de dușmani care să-i fi atacat, în vreme ce noi ne făceam somnul și ne odihneam oasele obosite de zborul în depărtări.

- Bine, astea sunt amintiri vechi, din tinerețe - se transformă în calcul și precaută cercetare curiozitatea din ochii magisterului - spune-mi altceva, mai sigur și mai clar, din vremea de mai aproape.

- Din vremea de mai aproape nu am ce să vă spun până ce n-am să-l trimit pe tipograf la el, înălțimea voastră - spuse, deodată mult mai hotărât, călăul. Că voievodul Vlad îmi dăduse mie acea putere și știință de a-l trimite pe fratele meu la el, oricât de departe ar fi fost și sub orice strajă s-ar fi aflat. Iar el însuși și numai el avea asupra fratelui meu puterea și mai mare de a-l trimite oricât de departe și a ajunge la oricine, chit că avea de dat lupte cu oricât de multe străji. Pentru că fratelui meu îi putea da forțe și energii mult mai mari decât mie, pentru a se împotrivi oricui și oricăror armate care l-ar fi prins.

- "Forțe și energii"... asta e; asta e !... Spune despre asta; aici am vrut s-ajungi: la "forțe și energii" - gusta magisterul termenii deosebit de noi pentru mintea nefericitului din fața sa, confirmându-și bănuiala că putea afla mult mai multe: Hai, spune, vezi să nu uiți ce-ai început !

- Cum o să uit, dacă e vorba de fratele meu ? !

- Păi zi; zi ce forțe și energii avea...

Însă călăul i-o trânti:

- Păi asta-i, că nu mai are; nu mai are nimic. E oale și ulcele...

- Dar a avut; tu însuți ai recunoscut c-a avut; n-o-ntoarce acuma, că...

- Eu n-o-ntorc, măria ta, eu îmi plâng fratele.

- Plânge-l, dar spune.

- Spun; uite, vă spun; zău ca voievodul îi putea da fratelui meu puteri nemaiîntâlnite și-l trimitea în fața unei armate întregi, el stând în spate și numai dându-i ordine din depărtare.

- Și ?

- Și, asta a fost dacă nu i-a mai dat !

- Ce să-i dea ?

- Stați să vă spun; aveți răbdare.

- Am !... Dacă nici eu nu mai am răbdare !...

- Îi dădea forțe cât de mari. Dar acolo, între munți, unde l-au atras pe voievod baronii unguri promițându-i ajutor, dar l-au înrăit pe regele Matei împotriva lui trădându-l, s-a aflat și fratele meu. Ca o pavăză, ca o sperietură pentru dușmani.

- Și i-a speriat ?

- Nu.

- Atunci, de ce-mi mai povestești.

- Ca să aflați, măria voastră; nu vreți să aflați ?... Fratele meu era la datorie, el se știa încărcat cu toată puterea pe care i-o transmitea voievodul; se știa atât de încărcat, că n-avea teamă nici de tun, nici de pușcoace. Dacă-i poruncea voievodul meu cu energiile lui osânda pentru o sută de dușmani, se făcea negru de acea energie și cu o sută se lupta răpunându-i pe toți. Negru de atâta încărcătură transmisă; de asta se-nfricoșau turcii de cavalerul negru, neștiind dacă era chiar voievodul sau unul încărcat doar cu puterile lui.

- Ce fel de puteri ?

- O să înțelegeți măria voastră, eu vreau să vă spun că acolo, între munți, când cu șiretlic l-au răpit pe voievod oamenii lui Matei, fratele meu a crezut că voievodul e cu gândul la el și n-a avut nici o teamă. N-avea, sărmanul, de unde să știe că voievodul nostru fusese răpit chiar de cei care ziceau că-i vin în ajutor trimiși de papa. L-a apucat pe voievod o asemenea ură, o asemenea furie blestemându-și trădătorii, încât n-a mai fost atent cu mintea ca să-l țină în legătură pe fratele meu. Iar acela, bietul, n-a bănuit că domnul lui, aflându-se trădat și prins, era cuprins de furii și nu-și mai îndrepta gândul către el ca să-i dea forțe și energii. Cu suflul susținut de emanația aia pe care i-o trimitea voievodul, s-a luat la luptă cu ei știindu-se întotdeauna încărcat cu puterile nebune pe care i le transmitea Vlad. Forțe și energii, cum spuneți măria voastră !… De unde să știe el că Vlad spumega cu gânduri de ură către alții ?

- Și a pierdut energiile, nu-i așa ?

- Întrutocmai, măria ta. Nu știu eu ce-or fi energiile astea, dar fratele meu și le-a pierdut.

- N-a mai fost în contact ! - se văzu un zâmbet ca de descoperitor pe fața venerabilului.

- Puteți să-i ziceți și așa; eu nu știu ce-i aia contact. Știu că fratele meu s-a luat la luptă cu ei știindu-se întotdeauna încărcat de putere și a căzut sub loviturile lor, uimit, fără să creadă că pierduse legătura cu voievodul lui și că se putea petrece una ca asta.

- Se putea; uite că se putea ! - rosti magisterul cu o și mai mare satisfacție a confirmării descoperirilor pe care le făcea.

Dar călăul i-o trânti:

- Nu știu de ce te bucuri așa, măria ta, când eu mi-am pierdut fratele !... Păi. ăla nu-mi era numai frate; v-am spus în ce legături mă pusse chiar voievodul cu el. Măria ta te bucuri de răul meu ? Păi eu am rămas singur și, de atunci... da, de atunci caut două lucruri: Caut ajutorul dumneavoastră și caut un suflet cu moliciuni asemănătoare celor pe care le avea fratele meu. Pentru că, pe fratele meu, aveam și eu puterea să-l trimit la voievod; dar acuma... acuma pe cine trimit ?... Îmi trebuie un suflet căruia să-i cunosc moliciunile, să-l strunesc și să-l trimit la voievodul meu. Să aflu unde este acel Vișegrad de care tot pomenește, că ăsta e nume sârbesc, așa cum e Belgradul, dar nu-i acolo; trebuie să aflu cum îi spun ungurii sau nemții și să mai aflu cum îl pot scăpa pe voievod.

- Deci, după câte înțeleg, ai o mașinărie care nu merge, dar pe care o poți repara.

- Întrutocmai, măria ta; și nu mai râde, așa, cu satisfacție; că eu am venit aici să-ți spun necazul meu.

- Nu râd. Mă bucur, numai; și mă voi bucura mai mult dacă voi putea să te ajut !

- Eu vreau să ajung să-i trimit semne voievodului meu și să pot primi iar poruncile lui - mai spuse călăul supărat, parcă ștergându-și o lacrimă cu cioatele alea de degete înfiorătoare.

- Ai dreptate, spuse șiret, venindu-i apa la moară, magisterul. Dar încă nu mi-ai spus o faptă care să mă convingă de puterile astea despre care vorbești, fie că le posezi tu pe jumătate, fie că le-a posedat fratele tău pe cealaltă jumătate, fie că le posedă în întregime voievodul tău. Tu, tu nu te îndoiești nici un pic; nu te-ai îndoit niciodată ?

- Sî mă îndoiesc ? Cum o să mă îndoiesc dacă, după ani și ani de zile, fără să mai fi știut nimic unul de altul, voievodul m-a chemat la el ? !... Iar asta nu s-a întâmplat ieri-alaltăieri, ci atunci, de mult, când el a urcat pe tron. Și nu numai pe mine, ca să spun că a fost, așa, o nălucire; ci și pe mine și pe fratele meu... Dar, chiar dacă am zice că a fost o nălucire pentru amândoi chemarea aceea, pe urmă, când ne-am dus, când am ajuns la cetatea lui de scaun, el însuși a spus: "aha, ați venit !" și a recunoscut că ne-a chemat la el.

- Cum, adică, v-a chemat la el ?

- Așa cum se cheamă, înălțimea voastră; așa cum întotdeauna un om îl cheamă pe altul.

- Care om cheamă pe altul, așa, vorbind cu el de peste țări și mări ?

- Ehe, păi ăsta-i voievodul nostru; că el nu e om ca toți oamenii. El are știință multă și meșteșuguri multe, cine știe unde învățate. Dar mai are, din născare, în creierul lui, sau în sufletul lui, sau unde o fi având glanda aia așa de puternică încât, dacă se-nforțează și-și țâșnește gândurile, sau puterile, sau voințele lui, le face să ajungă oriunde pe lumea asta. Are umoare, măria ta !

- Și cum poți dovedi ce-o fi la el umoarea aia, sau glanda aia, sau cum îi spui tu ?

- Eu o simt, măria ta; am simțit-o prea bine, încă de-atunci, de când ne-a chemat.

- Dar ce era deosebit în ea, ai simțit ?

- Păi, să vedeți ce e deosebit: Că eu eram acum călău de meserie, adică meșter și nu calfă - zâmbi omul cu modestie dezvelindu-și osul fosforescent de sub buza ce i se despica în

culoare sângerie - eram călăul cetății Dürres, pe malul Adriaticii și căsăpeam la albanezii rămași ambițioși, cu ambiții mari trezite de pe urma lui George Castriotul, zis Scanderbeg, care aprinsese în sufletul unui popor mic o flacără mare. Ei, flacăra asta trebuia eu s-o sting făcând să curgă sânge mult pe lespezile vechii cetăți romane. Tăiam, tăiam de zor !... Dar nu capete, că ar fi fost o pedeapsă prea ușoară: Poc la gâtul de pe butuc și, gata, l-ai trimis pe lumea cealaltă fără durere, cu ochii holbându-se mirați că s-au desprins de trup, iar trupul orbit, dând din mâini și din picioare fiindcă nu mai vede nimic. Nu... Eu eram tocmit la meșteșugul unor tăieri mai complicate. Tăiam trupurile în două, fie pe lung, fie pe oblic, fie pe lat. Pe lung, cu securea aia ca o semilună care tot cioplește-n el până jos; iar pe lat cu fierăstraie, ca pe butucii care troznesc la noduri. Pe oblic, și cu una și cu alta… Mai și beleam, adică dezbrăcam trupurile de piele, încet și cu meșteșugul custurii subțiri, ca la oi, dar nu tăindu-i gâtița înainte, ca animalului, ci lăsându-l viu, ca să vadă cum îl dezbraci. De tras în țeapă, pe vremea aceea trăgeam mai puțin, trasul în țeapă fiindu-mi atunci o îndeletnicire mai rară. Dar, dacă primeam poruncă de la cadiul ce avea dreptul a stabili osânda, lucram și cu roata, lăsând pielea la locul ei și zdrobind mărunt doar oasele, sfărâmând încheieturile, stâlcind palmele și labele, până ce trupul rămânea ca o cârpă, dar avea avantajul să moară în pielea lui. Ehe, am dat eu dovadă de mare meșteșug și mi-au dat rang mare acolo, că aveam sabie de Damasc cu încrustătură de aur, numai că trebuia s-o port pe partea dreaptă, nu pe stânga ca toți cavalerii, ca să se știe că sunt călău și nu ceva comandant de armată... Ei, atunci, tocmai când îmi ștergeam mâinile și mă spălam pe față după o execuție mai obositoare a unuia care nu mai murea și mă privea cu atâta obrăznicie, încât îmi venea să-i scot ochii dar nu o puteam face pentru că nu aveam poruncă pentru aceasta, atunci l-am simțit pe voievod cum îmi pune mâna pe umăr și-mi spune "vino la mine". M-am întors către el, dar nu i-am simțit decât în continuare mâna pe umăr; și, astfel, am

știut că ființa îi este departe, în altă țară, peste alte țări. Și numai glasul lui, glasul lui pe care l-aș recunoște din mii de glasuri, fiindcă nu e numai glas, e și poruncă, e și îndemn, e și o forță care te furnică de parcă ar intra în tine punând stăpânire pe toate mișcările tale, numai glasul lui mi-a spus limpede: "vino la mine; m-am urcat în tron și vei avea treabă mai bună de făcut decât faci acolo !"... Când am dat cu ochii de frate-meu, acela nu mi-a spus decât "mergem !"... "Unde mergem ?" am întrebat eu ca să-l încerc și să mă încerc; dar el mi-a răspuns senin și sigur, ca dovadă că-i vorbise și lui: "La voievod; nu ne-a chemat voievodul ? !"... Și am pornit; am trecut munții Macedoniei, acolo unde se cutremură mereu pământul, am trecut Balcanii și Stara Planina, am trecut Dunărea într-un loc unde se îngusta și fierbea, am străbătut apoi o câmpie întinsă și, când am ajuns din nou să vedem munții pe zare, ni s-a arătat și cetatea de cărămidă îmbinată cu piatră în care mai fusesem cu el în zborurile noastre de copii. Iar, când ne-a văzut, și el, la rându-i, ne-a vorbit tot ca omul care știa că ne chemase: "Ați venit ! Bine; odihniți-vă că avem treabă !" Ce dovadă mai bună că ne chemase ?... Ne chemase, înălțimea ta, sigur că ne chemase !... Își amintise de noi, se gândise cum să ne folosească în armata lui mică dar cu care îngrozea totul și ne trimisese gândul său cu porunca de a veni. Era limpede pentru noi că făceam parte dintr-o mașinărie teribilă pe care numai știința lui putea s-o mânuiască.

Magisterul dădu din cap edificat și spuse ca pentru sine:

- Da, e limpede; dacă faci armă de război din puterea asta de a comunica la mari distanțe, atunci...

- Dar de ce neapărat armă de război, înălțimea voastră ? - îndrăzni călăul nemaisimțindu-se îngrădit prin ranguri sau prin distanțe de gândire și de vârstă.

- De ce ? - prinse întrebarea magisterul mirându-se și el, trist, cu o fatalitate tristă în privirile apoase - pentru că, dragul meu, pe lumea asta totul e război; totul se câștigă prin război sau prin meserii care ajută războiului. Toată viața mea m-am

străduit să le fiu monarhilor mei folositor în războaiele lor, să-i oblig să mă prețuiască făcându-le arme sau armate cu care să-și dea seama că au mai multe șanse în război, să fac învingător numele lor. Dar acum, tocmai acum când mi-am împlinit toată știința asta, mi-a adus destinul un împărat tâmpit pe care nu-l interesează războiul, un aiurit cu mintea apucătoare nu cum trebuie, prin luptă, ci sperând să-i cadă în mână o mașinărie de făcut aur. Făcând-o pe inventatorul de belea înconjurat de șarlatani ai științei, Friederich al treilea stă în palatele lui și, fără nici un gând cu adevărat imperial, uită de supușii lui și de armatele în care ar trebui să îi organizeze; fluieră toată ziua ca un pițigoi, dansează ca saltimbancii, sau face experiențe neîndemnatece cu pocnitori și prafuri crezându-se alchimist. Un zănatec ce ne-a dus de râpă și care umflă fustele damelor cu aburi din eprubetele lui. Imperiul e o rușine și ordinul care i-a adus cândva gloria, nu mai face doi bani ! Iar eu, eu cu toată știința mea, cu toate triumfătoarele mele bătălii, mă văd căzut în desuetudine odată cu ordinul !... Impărat tâmpit, afumat la fumurile pe care le scoate din retorte ! - înjură el luându-i martori pe înaintașii de pe pereți și aprinzându-și glasul cu dramatică indignare - nici nu m-ascultă când îi spun că eu am misiunea să redresez ordinul înființat de înaintașii săi glorioși !... Așa că, nu mai merge: eu trebuie să caut o armă nemaipomenită și un monarh căruia să i-o închin în bătălii învingătoare și aducătoare de glorie ! Numai așa, numai așa...

Rămase cu privirea-n sus, parcă agățat de planul său, de visul său; o respirație tumultuoasă îl arăta încurajat de speranțele ce-i răspundeau frământării. Și, deodată, cutremurat parcă de chinurile îndelungilor întrebări pe care și le pusese prin ani, coborându-și ochii din înaltul alb al ogivelor, răscolit, întrebă cu amenințare:

- Dar tu... Cine ești tu, că m-am pornit, așa, să-ți mărturisesc gândurile mele cele mai intime; cine ești ? !

Simțindu-i ura care provenea dintr-o deloc ascunsă

nemulțumire, călăul se grăbi să-l liniștească:

- Sunt un nimeni, înălțimea voastră; sunt un nimeni ! - Și, ascunzându-și sub pleoape luciul parșiv al privirii, adăugă: Sunt un nimeni, dar am eu ceva; ceva față de care sufletele mari simt nevoia să se mărturisească. Numai sufletele mari; să știți asta, înălțimea voastră. Chiar și când îi execut, eu știu care au sufletele mari; pentru că îi văd privindu-mă altfel și le simt nevoia de a se lăsa în grija mea.

Dar magisterul nu fu deosebit de impresionat:

- Să-mi spui ce citeai în ochii muribunzilor; tu și cu voievodul tău, asta să-mi spui !

Capul mare, ras până la strălucire și cu triunghiul de păr desenat parcă în creion, se clătină încet, rar și cu multă încăpățânare:

- Asta nu pot, înălțimea voastră; ăsta e jurământul meu.

- Să-mi arăți, atunci; să-mi arăți ce ai învățat făcând asta ! - sună glasul magisterului a tocmeală.

- Asta da - încuviință șuvița de păr de pe capul ras - dacă mă ajutați, vă arăt.

- Cum să te ajut ?

- Dumneavoastră știți - spuse ceva mai indignat călăul, cu ton provocator sau, poate, provocat de nemulțumirile pe care le trăise pe parcurs - știți mai bine. Tipograful e supusul dumneavoastră, eu n-am de unde să știu mai multe despre el. Eu știu doar că e bun de folosit pentru știința mea. Dar ce fel de chinuri ale dracului are el în orașul ăsta, că nu se desprinde, nu mai știu !... Da, măria ta, eu îl înalț, îl trimit pe drumuri îndepărtate, iar el cade și nu se mai deslipește de Margarethe aia. Eu îl trimit la voievodul meu, cu care a dovedit că poate intra în legătură, iar el cade la fofoloanca grăsanei !... Eu n-o cunosc pe Margarethe, nu știu nici măcar dacă-i grăsană, dar nu știu nici ce-l chinuie pe idiot că, mereu, cracii ei se-așează între mine și voievodul meu, iar tot avântul pe care i-l dau eu se moaie. Astea-s energii, cum spuneți măria voastră; energii pe care le irosesc… Puneți oamenii voștri să afle ce-i cu ea, s-

o astâmpere dracului, să nu-mi mai stea în cale, sau aduceți-mi-o să-i sucesc gâtul. Trebuie ca înălțimea voastră să vă ocupați, să mi-l eliberați pe tipograf de tot ce ne stă piedică și atunci veți vedea !

- Ce voi vedea ?

- Veți vedea… energii - folosi călăul termenul aristotelic ce-i facea pe plac.

- Voi vedea ? ! - gâjâi amenințător magisterul.

- Veți vedea, înălțimea voastră, veți vedea ! - îl asigură călăul semețindu-și fruntea cu smoc și sâsâind cu apăsată încredere cuvintele pe sub culoarea putredă a dintelui său atât de lat.

3

Cu toată autoritatea pe care o sugera roșul aprins al veșmintelor sale aproape imperiale, marele magistru era o fire din acelea triste și chinuite, apucătoare și nemulțumite, care calculează prea mult și, din pricina aceasta, trăiesc foarte puține clipe de satisfacție în viață. Poate firea lui chinuită de ambiții, născută sub o zodie vânătă în ale cărei însemne se amestecau ca niște electricități nefaste schimnicia fățarnică, pânda temătoare, invidia mieroasă, poftele acoperite de supușenii, marile vanități minimalizate de o tactică ocolită, firea aceasta îl condamnase să fie, astfel, veșnic chinuit de căutări și veșnic bântuit de dorințe. Poate, însă, se datora aceasta și condiției de gentilom sărac în care se născuse, noblețea tatălui său fiind zdruncinată de niște averi pierdute ca și de multele fete pe care le avusese de măritat, lui, singurul băiat, revenindu-i doar șansa afirmării prin mânuirea armelor. Soartă, cum am spus, de gentilom sărac având dreptul de a ajunge orice, dar neputându-se sprijini pe nici o forță sau avere.

Cert lucru că una dintre aceste cauze, indiferent care, îl făcuse temător, insidios, calculat, fățarnic; iar alta dintre ele îl făcuse nemulțumit de cât avea, dornic de mai mult, invidios pe alții, nesigur de sine și încercând întotdeauna lovituri mai mari decât i se iveau posibilitățile. Era aceasta o adevărată

viață de chin acoperită cu morga puțin osificată de bătrân obosit in mari ranguri. Viață de chin pe care alții, supușii săi și cei care trebuiau să i se supună, nu și-ar fi putut-o închipui văzându-i prestanța și măreția nobleței la care ajunsese. Dar lumea este făcută în așa fel, cu asemenea ascunzișuri ale sufletelor și ale zodiilor, încât unii oameni cu palate și moșii nu sunt atât de ferciți pe cât sunt alții care beau un rachiu prost și-și pun un braț de fân sub cap. Iar unii care se bucură de toate măririle și toate onorurile, nu simt nici măcar atâta căldură sufletească pe cât simte ciobanul de la câinii lui.

O lume făcută pe dos: Prințul își vrea părintele mort ca să se vadă rege, regele se visează împărat, iar magisterul ajuns în fruntea ordinului său se gândește că nu se va vedea niciodată nici împărat nici papă. Și se mai gândește, așa cum alții nu știu, că a ajuns în fruntea ordinului tocmai când acesta se află în plin declin, în decăderea și dezonoarea aduse de un împărat tont și inconștient. Se gândește cu amară tristețe, calculând câte sacrificii făcuse în tinerețea lui ocolind și averi și femei, deoarece se considera supus numai intereselor ordinului în gloria căruia credea orbește.

Câte ! ! !... De câte ori nu se dovedise a fi mai credincios imperiului decât însuși împăratul și mai catolic pentru cauza bisericii apostolice decât însuși papa !... Cât despre ordin, despre îndatorirea habotnică față de tot ce înseamnă simbolurile și interesele ordinului, aici nu a mai fost nici măcar el, ci s-a confundat cu însuși cuvântul dogmelor și preceptelor; a fost o virgulă neștirbită din statutele ordinului.

După orice luptă glorioasă, când fiecare cavaler avea parte de ceva pradă, cine venea, aducând tot ce dobândise și depunând ca o ofrandă în fața altarului unde se slujea mesa de recunoștință către Atotputernicul ?... Cine, cu chip radios ca la împărtășanie, așeza în fața mai marilor ordinului toate bunurile, rămânând fericit și curat doar cu mulțumirea spirituală ?... Cine, dacă nu el care, astfel, prin perseverența cu care se demonstra a fi numai al ordinului, cu toate fibrele

sale dăruit ordinului, ajunsese să se impună în fața tuturor ? Și, astfel, a urcat treaptă cu treaptă, până la rangul de maximus. Da: prin asta era el magisterul maximus al marelui ordin imperial !... E drept că-l urau ceilalți cavaleri pe care-i obliga să facă la fel, iar magisterii din vremea tinereții sale, știindu-l sărac, se întrebau din ce aluat o fi făcut acel novice. Dar el știa să nu se bucure la puțin, să-și ascundă poftele mici, țintind mereu spre gloria mare pe care i-ar putea-o da asemenea fapte.

Și gloria venise. Cu câte sacrificii, cu câte opreliști, cu câte minuni de tărie făcute în fața slăbiciunilor semenilor !... Pe toți cei din jur i-a lăsat să se compromită cu poftele lor mici, iar el a continuat să-i sfideze habotnic aducând în fața altarului ordinului tot ce-ar fi putut opri pentru sine. Chiar și pe femeile eliberate din haremuri, femei care, recunoscătoare de eliberare și fericite de-a reajunge la bărbații religiei lor, l-ar fi iubit altfel decât pe păgâni, el nu și le aducea în pat, ci le ținea cu rugăciuni în văzul tuturor dându-le un singur îndemn; să se călugărească.

Era, încă din tinerețe, mândru de modul cum știa a-și stăpâni clocotul sângelui. Era mândru de tăria cu care-i nevrednicea pe ceilalți pavându-și cu încăpățânare drumul său spre o glorie mult mai mare decât cele trecătoare. Pentru ca acum, când gloria venise, să-și dea seama că ea arăta mai searbădă și mai săracă decât plăcerile mărunte la care renunțase. Pentru că era goală de toate amintirile lor și, așa cum trupul omenesc nu poate fi considerat doar în întreaga lui mărime, ci se alcătuiește din fiecare celulă în parte, bucuria nu poate fi una de o viață dacă nu se împlinește din mai micile sau mai marile bucurii zilnice. Bătrân, sacrificându-și totul, magisterul își încununase strădania ajungând în fruntea ordinului, exact cum urmărise. Dar ajunsese exact atunci când ordinul nu mai însemna nimic și când destrămarea lui se petrecea sub ochii nătângi ai unui împărat pe care nu-l interesau nici războaiele, nici cuceririle, nici apărarea unor lucruri sfinte, ci își trăia viața mirosind florile și făcând copilărești experiențe de alchimie, fără să-i pese de soarta Sfântului Imperiu și, cu atât mai puțin, de cea a

continentului.

Unde erau vremurile împăratului Sigismund ? !... Vremuri de glorie în care magisterul își făcuse ucenicia sub ordinele tatălui acestui voievod devenit celebru ca "Dracula" , adică fiu al aceluia care făcuse parte din Ordinul Dragonului Răsturnalt. Epocă de triumf, de ascensiune, de avânt. Epocă în care meritele lui de om care demonstra că nu-l interesează decât gloria împăratului și legea sfântă a ordinului se remarcau aducându-i și lui respectiva recunoaștere. Meritele devoțiunii lui îl făceau apreciat de mai mari și temut de egali !… De asta, potrivnic procurorului, îl înțelegea pe cavalerul acela mai tânăr care dădeadin coate agresiv făcând-o pe intransigentul. Chiar dacă-l considera prost, adică mai prost decât el, jucând prea pe față și nemulțuminidu-i pe ceilalți, îl lua în serios și-l contracara sau îl îndemna să se compromită, tocmai pentru că, prost-prost, dar era cam tot din fibra lui. Și, în sinea lui disprețuitoare, chiar îi era milă pentriu zbaterea aceluia în asemenea vremuri când cariera cavalerească spre care tânjea, nu mai însemna nimic în comparație cu vremurile tinereții sale. În tinerețea sa, miza era foarte mare - își scuza marele magister apucăturile carieriste pe care și le recitea în agresivitatea suficientă a cavalerului.

Atunci, da: putea să nu-i pese că nu e de os domnesc din vreo țară vasală. Avea perspective mari fără să-l aștepte vreun tron, pentru că acele tronuri erau susținute de ordinul care devenise forța lor superioară de legătură pentru răsturnarea dragonului ce amenința din asiile lui. Așa că, perspectivele lui erau chiar mai mari decât ale unui tron. Prin forța ordinului, el putea deveni strategul mânuitor al regilor și domnitorilor. Și, apoi, urcându-te pe un tron îți alegi soarta de a avea cel puțin câțiva călăi în jur și deosebit de mulți potrivnici. Confrații lui din ordin care aveau os domnesc progresau mai repede, pentru că ordinul îi ajuta să-și capete tronul meritat prin genealogie. Dar și mureau mult mai repede urmăriți de alți purtători de genealogie pe care-i ajutau forțele contrarii. Ca dovadă acel

Vlad Dracul cu care își făcuse începuturile: Nu numai că el era de multă vreme descăpățânat, dar și fiul lui, Vlad Draculea, după ce domnise ani buni ajunsese a-și pierde tronul. În vreme ce el, cavaler și meister al acestui ordin a mers în pas egal și a urcat constant până la treapta de Mare Magister. Și stă încă, în această treaptă de ani buni, nimeni nerușind să-l conteste, cu toate lucrăturile celor invidioși sau potrivnici. În forul său intim, poate că îi invidia și el pe cei de os domnesc; dar, oricum, nu prea mult. Și, chiar că i-ar fi invidiat și mai puțin dacă rangul la care ajunsese nu s-ar fi petrecut în această perioadă de declin. Poate, chiar că nu i-ar mai fi invidiat deloc, simțindu-se mai important, mai mare și mai puternic legat prin rolul funcției sale în sforile de interes ale întregului continent.

Dar, după marele Sigismund urmase un Albrecht nu prea semnificativ pe care, numai avântul european al celui de dinaintea sa îl făcuse să dea Pragmatica Sancțiune încercând să țină frâiele atotputerniciei imperiului. Aceluia, însă, i-a urmat tontălăul de Frederic, cel care, din primul său an de domnie a pierdut marea cucerire din 1391 - izbândă a lui Sigismund când, Conciliul de la Basel stabilise ca lege pentru catolici faptul că el, împăratul, în fruntea unui conclav de înțelepți ai Bisericii, este superior papei și că papa se supune hotărârilor lui. Ce glorie măreață asupra întregului continent, unind armatele și bisericile sub același sceptru. Sceptru de împărat german !... Iar, după numai cincizeci de ani, netotul ajuns în tron a vândut acest privilegiu. Au fost orbi germanii și toți electorii Sfântului Imperiu când l-au ales pe acest netot, cu toate că, încă din 1445 el făcuse cu Papa Eugen pactul rușinos de a abandona pentru două sute de mii de ducați acest mare triumf al împăraților germani. Acum a pierdut în fața lui Matei Corvin și Viena și drepturile asupra Ungariei. Le-a pierdut de tot, pentru că ele erau deținute doar formal de către un copil de câțiva ani, pe nume Ladislau dar menționat ca Ladislau Postumul, pentru că se născuse după moartea tatălui său, poate chiar la mai mult de nouă luni de la moartea tatălui său, copil

făcut numai pentru a fi așezat în tron din față. Si domnea prin mama sa, o femeie rea, ambițioasă, dar nefericită în dragoste sau, mai degrabă, neiubită, care a avut tăria să vândă aurul și nestematele din coroana Ungariei ca să-și plătească armata și să lupte. Dar Frederic al treilea, împăratul leneș și apucător, n-a făcut nici cât această femeie lipsită de bărbat și a pierdut Ungaria în fața lui Mathias întâiul. Cât despre turci, cei împotriva cărora s-ar putea umple de glorie cavalerii ordinului, Frederic nu mișcă un deget în fața lor, cu toate că mintea șarlatană îl duce să ceară bani dietei pentru înarmare și să-i cheltuiască în altă parte.

Astfel, s-a ajuns în situația că dieta nu mai dă bani, puterea a revenit total în mâinile papei, iar ordinul căruia el îi este magistru tânjește, bolește și se asfixiază devenind inutil. Inutil printre luptele prințișorilor care macină imperiul în vreme ce, apucător pentru averile sale și leneș cu toate celelalte, Frederic al treilea își trăiește negloria într-o domnie lungă și îmbuibată, făcând ierbare pe care, pesemne, le presează sub fundul gros al Eleonorei de Portugalia. Și cheltuiește banii imperiului încurajând bălciul alchimiștilor și astrologilor, tot din firea lui apucătoare care-l face să se zbată a pune mâna pe mașinăria făcătoare de aur.

Gândindu-se la acestea, magisterul își dădea seama cât de mult trecuse de pe vremea când nu-i invidia pe cei hărăziți să-și treacă viața scurtă suind pe vreun tron. Și simțea nevoia să se întrebe ce i-a folosit lui că a stat la adăpost de luptele pentru domnie care scurtează mereu capete ? ! Ce i-a folosit să fie un magistru sărac sub însemnele cu care se umflă-n pene împăratul netot autonumit din lașitate "pacificul" ? !... Privea, pe marginile bolților, înscrise celebrele insemne A E I O U, adică "Austriae Est Imperare Orbi Universo". Inscripție nesinceră și neadevărată cu care se minte în lenea lui megalomană împăratul și care nu are nimic de-a face cu denumirea de "pacificul" care denumire, la rându-i, nu are cu nimic de-a face cu faptul că era un căcănar în politicile cu alții și nu se

amesteca în nimic. Auzi: să-i spui "Pacificul", unuia căruia îi este dat să împărățească universul, un terchea-berchea incapabil să-și mai mențină armata în starea în care devenise celebră "orbi universum", cheltuind banii ei în interese meschine și vânzându-și supremația asupra papei pe două sute de mii de ducați cu care naiba știe ce-o fi făcut !... La asemenea gânduri îl cuprindea ciuda spunându-și că, nu, nu este prea bătrân; că el mai poate face ceva; că el va salva Sfântul Imperiu. Da: Se va îndrepta spre Papa de la Roma. Dacă tot e cumpărată de către Scaunul Pontifical supremația, de ce nu s-ar pune el în slujba acestei supremații ?... Acum e papă acel învățat pe care l-a cunoscut cândva, pe când făcea studii cărturărești și se numea Enea Silvio Piccolomini. E o minte atentă și un diplomat de înaltă ținută, care știe prea bine ce înseamnă armele puterii. Dacă el, magisterul, îi va aduce elemente despre acest voievod valah, considerat mort, dar care se pare că este numai întemnițat, ținut ascuns tocmai pentru a nu-și putea pune în practică meșteșugurile și, dacă el va pune la cale, împreună cu papa, folosirea acestor arme secrete pentru întărirea ordinului, atunci armata cavalerilor lui va fi din nou în fruntea apărării creștinătății, iar rangul lui va fi mai mare decât al regilor. De vreme ce călăul confirmă zvonul mai vechi că, voievodului Vlad, atunci când era în mare glorie, i s-au trimis chiar bani de la Vatican ca să-și întărească armata împotriva antihristului, papa știe lucrul acesta și, dacă i se aduc probe, va crede că Draculea mânuiește altfel de forțe decât mulțimea armatelor. El, magisterul, îi va dovedi astfel că fiul unui cavaler al ordinului lor este deținătorul unor secrete militare ce pot fi folosite, de vreme ce a știu să sperie tot aliotmanul păgânilor și să-i domine cu groază meritându-și denumirea drăcească, dată prin asemănare de către cei ce nu știu ce înseamnă Ordinul Dragonului. Iar, dacă va reuși să-l convingă pe papă să-l ajute să înarmeze ordinul cu asemenea arme și strategii secrete, atunci va mai avea și el, magisterul, zile în care să trăiască revigorarea cavalerilor săi și a importanței lor în lume. Peste

puterea regilor și a împăraților, Ordinul Dragonului Răsturnat va deveni o forță armată a tuturor oștirilor de la Atlantic până la Dunăre, speranța de apărare față de năvălirile asiatice, lărgind Europa cu locurile sfinte și înaintând cu avangarda unor arme moderne până în deșerturile arăbești ce-au aparținut cândva lui Alexandru Machedon și imperatorilor Romei.

- Nu "Austriae est imperare" - proclamă el - ci "Ordinus Est Imperare Orbi Universo" !... Voi pune să se schimbe inițiala !

Decis, îi făcu semn diformului cu smoc pe chelie și buza dezvelită sângeriu deasupra marelui os coclit drăcește și, lăsând în urmă încăperile cu inscripția A E I O U, porni sprre curtea binecuvântată de teiul Cunegondei, fecioara rămasă fecioară în sfințenia ei.

4

Cercetat cu atenție de privirea aspră a magisterului, Heintz Szacsz, meșter tipograf din mahalaua nouă de lângă Sankt Lorentzkirche, avea o fi gură cam tembelă. Grăsan, cu ochii spălăciți și bărbia teșită, cu obrazul puhav și părul moale, lipsit de bărbăție, el exprima în totul o îmbuibeală lipsită de personalitate. Dovedea o veselie cam prostească, din aceea nejustificată de burghez care se simte sigur cu câștigurile sale mici, e suficient și la minte și la dorințe, ne prea mai tinzând spre altceva.

Magisterul îl citi imediat și-i spuse ca-ntr-o admonestare:

- Se pare că te simți bine aici, în paza noastră !

- De ce nu m-aș simți, înălțimea voastră, ? ! - răspunse chiar vois tembelul: mi se dă mâncare bună, m-ați scăpat de blestemele prințului și mă pot slobozi când vreau, iar bănuiala aia stupidă, cu calfa care mi s-a sinucis, e pe uitate... Dacă aș avea-o și pe Margarethe aici, lângă mine, mai că nici n-aș vrea să cobor jos, în burg !... De ce-aș coborî ? Ca să m-apuc din nou de muncă ? !

Nasul cam strâmb, neiertător, ca al unui om căruia în

permanență ceva nu-i miroase ca lumea, nasul acela care trona pe fața magisterului compunându-i expresia majestuoasă, simți ceva.

- L-ai drogat ! - îi spuse el călăului, mai mult spre a-și confirma sieși pista bună spre metodele pe care ar fi vrut să i le afle cât mai repede.

- Ce să fac ? - se justifică acela - încerc toate metodele, doar l-oi desprinde !

- De cine să-l desprinzi ?

- De Margarethe ! Nu l-ați auzit ce v-a spus ? A dat omul de trai bun, nu-l mai paște blestemul cu pișarea și se slobozește când vrea; acum îi e mintea doar la...

- La Margarethe ! - mormăi magisterul uricios spre tipograf pentru ca, în clipa în care perfdul călău venea să încuviințeze confirmându-i bănuiala, el să-l poată lovi cu întrebarea: Cu ce l-ai drogat ? !

Dar călăul avea pavăza pregătită:

- Ăsta e secretul meu, înălțimea voastră; v-am promis și mi-ați promis...

- Bine... - mormăi nemulțumit magisterul ca și cum l-ar fi înjurat - fie secretul tău !... Dar, dacă te ajut, mi-l spui ?

- Cum să mă ajutați ?

- Să-l dezleg pe nefericit de gândurile astea, de grijile astea, de... - și pufni deodată înfuriat: de onania asta a lui cu care o visează pe Margarethe !

Capul luciu, cu smoc de păr în triunghi, înclină într-o parte, mai a ezitare, mai a învoială:

- Am să vi-l spun, înălțimea voastră; dacă o să colaborăm, va trebui să vi-l spun. Și așa, eu tot nu-l mai am pe bietul de frate-meu; îmi trebuie cineva cu care să colaborez.

Înciudat de comparație, magisterul se uită la picioarele lui scurte, parcă văzându-se astfel. Și vru să-i atragă atenția că el nu fusese crescut îndesat pe jumătate-ntr-o ladă. Dar, promisiunea pe care-o obținuse de la călău îl făcu să-și calce pe orgoliu. Promisiunea aceea, prin care spera să afle mai multe

de la acela. Iar asta-i dădu imboldul de a-și folosi și experiențele mai vechi, a arăta și cum știa și el a citi în amestecul acela ciudat dintre carne și gând care alcătuiește ființa omului. Se îndreptă spre tipograf așezându-și solemn palma sub dragonul atârnat cu ghiarele-n sus de lanțul majestuos ce i se petrecea pe după guler. Se aplecă asupra privirilor spălăcite ale aceluia și-i șuieră fără a-i da nici o șansă de negare:

- Te chinuie gândul la Margarethe, nu ? !

- Mă chinuie înălțimea voastră.

- Pentru că o dorești, sau pentru că ți-e teamă să nu ți-o dorească altul ?

- Și una și alta, măria voastră.

- Dar spune-mi, n-ai fi fost mai puțin îngândurat dacă, plecând de-acasă, ai fi avut timpul, sau mintea, să-i pui acolo, unde ți-e teamă că te va înșela, o centură de castitate ?

Holbându-se uimit, tipograful cu mutră de fătălău păru mai întâi lovit în moalele capului de ideea aceasta. Dar, apoi, încet, încet, trezindu-i-se urmele anumitor frământări, două lacrimi mari îi răsăriră lângă ochii urâți și, tremurând, apucă mâna magisterului ca să i-o sărute:

- Ce înțelept sunteți, măria voastră, ce înțelept !... Prin mintea mea nătângă n-a trecut un asemenea gând salvator.

- Salvator; bine-nțeles că salvator ! - proclamă magisterul - Pentru că poftele omului, înafară de cele care sunt ale lui, sunt și cele de a se apăra de poftele altora !... Ca să nu-ți mai faci gânduri, iubita ta Margarethe trebuia apărată. De ce s-a inventat în vremea noastră centura de castitate ? !... Voi, burghezii, mai aveți multe de învățat de la ce-a adus pe lume spiritul cavaleresc.

- Mai avem, măria ta, mai avem - scheuna acela morfolindu-i cu sărutări mâna.

Dar, parcă fără a-i da atenție călăului, ale cărui reacții le studia discret, făcându-se că nu-l privește, magisterul îl așeză pe tipograf la oarecare distanță, își trase mâna și, de dedesubtul dragonului, mai scoase un lănțișor cu o anumită cheie întinzându-i-o la nări:

- Ia miroase !... Miroase a minunea de floare pe care ți-o dăruie iubirea femeii ?

- A ce, măria ta ?

Față de prostia neînțelegătoare a aceluia, în nobilul cavaler pus pe poezie se trezi soldatul cazon. Și i-o trânti:

- Miroase a fofoloancă, netotule ? !

- Miroase, măria ta, trase puternic pe nări tembelul.

- Și nu miroase a fofoloanca Margarethei ?

Pletele blonde ale lui Heinz Szacsz începură să se clatine la un loc cu fălcile-i grăsane, iar lacrimile-i țâșniră ca și cum ar fi ejaculat:

- A Margarethei, măria voastră; a Margarethe !

- Ei vezi ! - rosti ca o sentință magisterul ascunzând la loc cheia care bine știm că era a franțuzoaicei sale. Experiența mea nobiliară te-a ajutat - adăugă el mimând și mai mult faptul că nu-i dă nici o atenție călăului rămas prostit - am văzut cât te perpelești și am poruncit să i se pună Margarethei centură de castitate. Orice mădular care va încerca să intre acolo, nu mai iese decât rupt !... Fii sigur de asta și lasă gândurile tale sumbre; eliberează-te !

Si, în vreme ce porunca lui plesnea în silabe tot înconjurul lovind timpanele tipografului: e-li-be-rea-ză-te ! - magisterul își simți pulpana apucată și genunchii mângâiați.

- Ce vrei ? - întrebă el ca și cum ar fi vrut să sublinieze totala neatenție pe care i-o acorda călăului- Ce te bagi unde nu te pricepi ?

- Sunteți... - bâigui de la picioarele lui mostrul - sunteți un...

- Știu eu ce sunt ! - își marcă superioritatea magisterul tocmai spre a-l umili mai mult - centura de castitate a fost una dintre armele mele !

- Sunteți mare, sunteți foarte mare; nu degeaba vă aflați în fruntea ordinului voievodului meu !

Față de cele ce spusese mai înainte, lovit de propriile-i amintiri, magisterul ar fi simțit nevoia să recunoască faptul că

centura de castitate a fost una dintre armele lui triste, care i-au marcat viața lipsită de senzualitate. Dar, tocmai spre a nu-și pierde ascendența căpătată, își înfrânse în el sentimentalismul amintirilor. De data asta, prin jocul cu centura pe care, pentru o clipă, în obsesiile sale sexuale, și-l închipuise chiar a-l fi făcut cu carnea tare a unei burgheze tinere din orașul de jos, experimentul îi reușise supunând obsesiile și mai mari decât ale lui, pe care tipograful le avea la vârsta-i tânără. Și nu reușiseră doar față de acela, ci față de ținta principală care era monstrul perfid ascuns în toate informațiile sale. Din acest motiv, tocmai pentru ca lecția lui să aibă efectul dorit - adică, asupra călăului mai mult decât asupra tipografului, magisterul nu se lăsă deloc înmuiat de flatări și umilințe ci avu prezența de spirit să ducă în crescendo lecția sa:

- N-am nevoie de aprecierile tale; ia-l pe tontălău și așează-l acolo, sub teiul cel bătrân.

Călăul îl apucă. Dar, oricum le-ar fi făcut, mișcările lui erau acelea cu care așeza omul pe eșafod. Așa că Heinz Szacsz simți aceasta și încercă un gest de disperare.

Disperare ce conveni magisterului ce se apropie ca un salvator:

- Știi sub ramurile cărui arbore te afli ? - întrebă el blând.

Dar tipograful privi cu aerul său tâmp crengile ce-și împleteau măreția seculară, bâiguind ceva de neînțeles.

- Te afli sub teiul sfintei Cunegonda - îi explică magisterul, încercând cu această poveste să-și reprime imaginația prin care se și văzuse o clipă plimbându-și mâinile pe pielea și părul grăsanei de neveste de tipograf, prin acele locuri unde trebuia pusă centura. Și, nu numai să-și reprime această imaginație, dar chiar să uite gândul prin care-și spunea parcă încurajându-se: "știu eu ce focoase și slobode sunt femeile astea din clasa de jos, nu ca mironosițele nobiliare; amorul cu ele e ca o cavalcadă !"... Așa că, din dorința de pedepsire a propriilor gânduri, se trezi strigând, fără să se știe dacă la tipograf sau la el însuși: Te afli sub teiul sfintei fecioare neprihănite

Cunegonda, nemernicule !

- Cunegonda - bâlbâi tipograful

- Fecioara castă și neprihănită ! - porunci magisterul către scârbăvnicia propriilor sale simțuri.

Și, abia apoi își dădu seama de efectul strigătelor prin care-și mustra zvâcnirile de fostă bărbăție. Atunci când își auzi invocația repetată nu numai de tembel, ci și de monstru; nu numai de tipograful căruia se făcea că-i dă lecții, ci și de călăul spre care era îndreptată lecția. Umili, murmurau amândoi în cor:

- Fecioara castă și neprihănită...

- Fecioara care și-a purtat fecioria ca un trandafir imaculat ! - strigă el mai tare, parcă iarăși reprimându-și niște pofte în legătură cu acel trandafir.

- Fecioara care și-a purtat fecioria ca un trandafir imaculat... - veni murmurul însoțitor al celor doi, parcă mai lințindu-l și pe el prin comuniune.

Magisterul își recăpătă ținuta solemnă, glasul echilibrat și ținta directă spre înmuierea secretelor călăului, spunând ca o rugăciune:

- Sub teiul sădit de sfânta noastră împărătească și fecioară Cunegonda acum patru sute de ani și, sub care, ea însăși a stat sub el, fecioară și neprihănită, vreme de douăzecișișase de ani alături de soțul ei, împăratul Henric al doilea sfântul !… Au stat aici alături unul de altul vreme de douăzecișișase de ani - i se înălță iarăși glasul ca într-un instinct de a-și autoadmonesta poftele trupești - fără să se apropie vreodată unul de altul decât cu cugetul și fără să se împreuneze ca animalele, ci păstrându-și amândoi fecioria, cu adevărată voință omenească... Cu sfințenie și fără gând carnal, înțelegi ?

- Fără gând de carne; înțeleg, au postit - bâlbâi Heiz Szacsz.

- Au postit de la iubire; au postit de la… futai, nemernicule, că tu nu-țelegi altfel - se-nfurie el făcându-și cu limba-n gură semnul crucii - și astfel au condus imperiul vreme de douăzecișișase de ani, lăsându-i pe alții să facă amor și copii,

iar ei trăind în neprihănire și iubindu-se doar prin această neprihănire !... Înțelegi acum ?

Dar din bâlbâiala grăsanului cu ochi spălăciți rezulta limpede că nu a înțeles.

- Înțelegi, sau ești cu gândul tot la Margarethe ? ! - tună amenințător glasul magisterului.

- Margarethe e soția mea ! - protestă sau se justifică tipograful simțind mustrarea.

- Și Sfânta Cunegonda era soția împăratului Henric, dar nu s-a băgat niciodată sub el ca să gâfâie împreună și l-a făcut și pe el să uite de poftele lumești, de asta i s-a spus Henric al doilea sfântul !

- Da, dar nevastă-mea nu-i sfântă ! - smiorcăi încă gelos nefericitul de Heinz, fapt pentru care magisterul simți nevoia să-l îmbărbăteze:

- Știu, e focoasă; e arzoaie, nu-i așa ? - întrebă el deodată, ascunzându-și luminile pofticioase din ochi și chiar gândul care l-ar fi îndemnat să facă o vizită nocturnă prin burgul de jos, așa cum făceau alți cavaleri în tinerețile lor, pe când el, nefericit carierist, se reprima.

- Așa e, măria ta; așa e ! - recunoscu tipograful fără să ascundă faptul că tânjea.

- Păi de asta, prostule, de asta ți-am spus povestea cu centura de castitate; ca să te eliberezi !... Spune: Te-ai eliberat ? !

- M-am eliberat - răspunse acela lipsit de convingere și, dând de privirile aspre, încercă din nou, cu mintea sa de proprietar burghez, justificarea: Mă gândeam așa, doar că e soția mea...

Magisterul simți cedarea omului prin acest mod proprietăresc de a se justifica și căpătă o didactică blândețe:

- Păi, dacă ți-e soție, trebuie să fii numai cu gândul la... hm, numai la... cele lumești - se corectă el în ultima clipă - trebuie să nu mai poți pluti liber ca spirit; să nu o vezi altfel decât desfăcând cracii ? !... Hm, în fine, nu vreau să mai intru în amănunte din astea vulgare și te rog și pe tine să le uiți. Le

uiți ?

- Le uit ! - promise Szacsz care tocmai tresărise când magisterul îi vorbise atât de deschis de anumite forme anatomice ale scumpei sale soții.

- Bine; atunci ascultă aici; ascultă ce ai de învățat de la sfânta care a sădit acest copac sub care te afli. Ascultă că, altfel, blestemele...

- Ascult, spuse tipograful spăsit auzind de blestemele care, pentru el, însemnau chinurile de care abia scăpase; ascult, cum să nu ascult ? Doar blestemele m-au îndepărtat de Margarethe și ea n-a mai vrut să doarmă cu mine.

- Păi vezi, vezi, se agăță magisterul de exemplul lui: femeia a simțit îndemnul sfânt de purificare, iar tu... Ascultă aici exemplul Sfintei Cunegonda și să trăiești cu gândul numai la ea ! - deveni el deadreptul habotnic pentru că în juru-i începuseră să se strângă alți cavaleri, iar procurorul ordinului chiar îi veni aproape. Față de aceia, magisterul nu trebuia să-și arate decât măreția, adică duhovnicia sau bunătatea față de semeni și cucernicia față de tradițiile sfinte ale cetății, tradiții care convergeau spre acest tei al Sfintei lor. Privi pelerinele stacojii care se adunau cu solemnă smerenie în jurul său și, cu un gest prin care-i demonstra călăului că-și avea și el puterile sale oculte, îl întrebă pe păcătos:

- Asculta-vei totul ca să nu mai ajungi la blestemele prin care ai trecut ? !

- Asculta-voi... - mai bâigui Heinz înălțând ochii săi spălăciți, în vreme ce glasul magisterului rostea cu consacrata retorică a seminariilor medievale, dar și cu unda de tristețe a propriei sale experiențe:

- Dacă nu ai încredere în femeie, poți să-i pui centura de castitate ca proprietar al ei; e un prim pas. De aici, trebuie să ajungi la sfințenie. Măsura adevărată a lucrurilor a dat-o această sfântă împărătească a noastră care și-a păstrat fecioria. Ea a fost atât de neprihănită încât a putut face cincisprezece pași pe un drug de fier înroșit, fără să capete cea mai mică rană !...

Pentru că, ea, fiule - căpătă glasul său inflexiuni ecleziastice prin care-și arăta superioritatea față de celelate pelerine - ea, fiica lui Siegfried de Luxemburg și a preacinstitei sale soții Hedwiga, crescând sub semnul adâncii supușenii religioase, s-a măritat cu Henric de Bavaria, împăratul anului o mie, nu pentru ceea ce le grăbește la măritiș pe toate fetele la o anumită vârstă. Ea s-a măritat cu Henric tocmai întru slava credinței, adică ocolind plăcerile trupului și hotărând să se iubească numai ca frate și soră. Acești doi sfinți pe care Biserica noastră de astăzi îi are înscriși în calendarul ei, au hotărât să-și arate tăria în fața celor lumești, nu izolându-se și depărtându-se bărbat de femeie, așa cum fac călugării, ci stând în permanență alături unul de altul și iubindu-se îngerește, fără să se atingă. Adică, stând în permanență alături focului fără ca vreodată să se ardă !... Înțelegi, fiule, spiritul înalt al vieții lor care l-a tulburat până și pe diavol ? ! Se vedeau, se adulmecau, se strigau, dar nu se atingeau unul de altul pentru nimic în lume. Și, tocmai prin asta, situându-se deasupra acestei lumi !... Iar, când diavolul înciudat de atâta cumințenie, i-a fluturat împăratului gândul negru că femeia sa dădea altuia din ceea ce nici el nu îndrăznea să se înfrupte, Cunegonda a fost atât de curată în fața judecății cerești, încât a călcat pe fierul încins fără să simtă nici cea mai mică arsură, fără să capete nici cea mai mică rană. Iar împăratul a căzut la grea penitență dându-și seama de inocența soției sale, petrecându-și toată viața în rugăciuni de iertare !... Gândește-te la această viață exemplară, fiule, cereți iertare pentru poftele tale cu care ți-ai ostoit în mădular nevasta făcând-o și pe ea să ți-l ostoiască și vezi-o pe soția ta Margarethe numai ca o puritate; numai astfel: ca pe sora ta întru credință.

- Sora mea, sora mea... - bâigui tipograful - dar îi dă meșterul Ambrosius târcoale !

- Nu-i dă ! - țipă magisterul a păcat, fiindcă nu putea să repete față de ceilalți cavaleri povestea cu centura de castitate care fusese imaginată mai mult de mintea lui pofticiosasă; așa

că îi șopti doar călăului: Să-i aduci aminte mereu de centură ! – Iar, pentru ceilalți, se arătă doar cavaler al Marii Judecăți: Nu-i dă ! Diavolul îți sucește ție mintea !... Fii tare și te vei elibera de el; gândește-te astefel, numai în acest mod la sora ta, și te vei elibera și de, în fine, mirosul ei !... Fii convins că orice om poate deveni ceea ce noi, cavalerii acestui sfânt ordin credem despre el și, astfel, te vei mântui !... Iar noi, tot așa cum te-am ferit de cei care vor să te ucidă, tot așa cum te-am slobozit de blestemul voievodului, tot așa cum ți-am strâns foile tipărite care ți-au adus blestemul și ți le-am ars aici, în această curte, tot așa te vom face cunoscut prin toate bisericile că ai urmat pilda sfintei căsătorii neîntinate a Cunegondei cu Henric al doilea și, poate, dacă o vei merita, te vom înnobila cu toate că ești om de rând !

Dar, tocmai atunci, avântul pe care i-l insufla magisterul, avânt de avantajele căruia călăul își dăsea seama prea bine pregătindu-se să-l umfle pe tipograful bine pregătit pentru a-l supune meșteșugurilor sale, fu gata să se spulbere printr-o replică neașteptată. Făcând un pas înainte cu semeția lui ambițios-prostească, cavalerul acela cu poză neiertătoare și intransigentă care se ocupase până atunci de tipograf și se simțea îndreptățit a i se cere părerea, cu obtuzitatea lui ce nu pricepea jocurile fine, întrebă cu mirare și protest:

- Să-l înnobilăm pe netotul ăsta ?

- Da: să-l înnobilăm dacă va merita ! - tună magisterul având grijă să-i dea un ghiont călăului îndemnându-l să-l ia pe tipograf dintre ei - Să-l analizăm bine și să vedem dacă credința lui îl va dovedi vrednic !

Porunci cu dreptul său de magister maximus lucrul acesta, nesocotind mirarea din ochii cavalerului aceluia, nu prea inteligent, dar perseverent, de o prostească tenacitate care reușește uneori mai mult decât sclipirile de inteligență, făcându-i de multe ori să triumfe pe asemenea oameni a căror minte nu e deloc dintre cele mai strălucitoare. Și, remarcând satisfăcut fascinația din ochii tipografului, îl grăbi pe monstrul

cu picioare scurte:

- Du-l; du-l repede și bagă-l în mecanismele tale !

- Sunteți într-adevăr ca fratele meu ! - simți călăul nevoia să-i facă acel compliment barbar la care magisterul tresărea simțindu-și picioarele stâlcite-ntr-o ladă.

- Cum să promiteți că vom înnobila un asemenea netot ? ! - călca și mai în străchini agresivul cavaler care tânjea la puteri peste capacitățile sale.

Dar, mulțumit de succesul cu care-și asigurase supunerea călăului lui Dracula, magisterul îl iertă c-o vorbă ușoară:

- Să te-ajute Sfânta Cunegonda să-nțelegi, cavalere !...

- E enervvant avest cavaler; nu înțeleg de ce îl lași să întreacă măsura - îi spuse cu ranchună marele procuror al ordinului, în vreme ce se despărțeau de ceilalți îndepărtându-și mantiile roșii de lemnul întunecat și noduros al teiului Cunegondei - Trebuie pus la punct. De ce-l lași să ne jignească ?

- E prost; - îl linști magisterul - vrea să capete el putere asupra ordinului, tocmai acum când ordinul nu mai are putere !

- Și de ce-l lași ? ! - nu se mai abținu procurorul - Îi accepți agresivitatea și, în ultima vreme, chiar i-ai dat funcții mai mari !

- Nu pricepi ? - zâmbi cu un gând ascuns, parcă mirosind cu nasul său seniorial damful unei centuri de castitate, marele magister.

- Nu - răspunse acela jignit - Eu n-am făcut ce trebuie și nu m-am împotrivit, doar fiindcă țin la tine și înțeleg că vrei să-l părtinești !... Treaba ta; nu te întreb de ce; în mine ai avut întotdeauna un sprijin. Dar obraznicul ăsta prost și infatuat mă calcă pe nervi !

- De ce ? - fața magisterului deveni deodată neașteptat de tânără și de inteligentă: Nu numai că-l las, dar îl și încurajez ! Cât e de prost, o să încerce el să facă vreo schismă, să pună mâna pe conducerea ordinului.

- Dar asta nu se poate; cât suntem noi...

- Bine-nțeles că nu se poate - râse cu satisfăcută inteligență magisterul - Se poate, numai, ca netotul de împărat care este

un prost ambițios ca și el, să-i dea anumite puteri neținând seama de noi.

- Și, asta-i bine ?

- Nu bine; e foarte bine !... Ce, vrei să se scrie-n istorie că noi am dus ordinul de râpă ?... Nouă, tot ne rămân rangurile iar, pe el îl vom lăsa să conducă în numele împăratului ăstuia care distruge tot. Îl vom lăsa cu toate chinurile și lipsurile, iar noi ne vom duce la Papa de la Roma.

- Și, ce să facem cu papa ?

- Să punem sub puterea lui seniorială ordinul, așa cum se cade dacă tâmpitul de împărat a renunțat a mai fi capul Europei, să primim ajutorul papei și, astfel, să redresăm gloria ordinului.

- Ai toată strategia pregătită ? Ce vom face după aceea ?

- Strategia s-a pregătit chiar sub ochii tăi la teiul Cunegondei. Vom fi în posesia unei arme care le va birui pe toate. În vreme ce el va căuta aici sprijinul împăratului netot, noi ne vom duce cu arma noastră victorioasă la papa.

- Și vom rămâne la Roma ?

- Dimpotrivă. Ne vom întoarce aici ca niște salvatori ai ordinului, dând toată vina pe el și pe împăratul lui... Plăcerea puterii se plătește; mulți proști o vor. Trebuie să-i lași să se avânte compromițându-se în ochii lumii. Nu există plăcere mai mare pentru omul inteligent, decât să-l vadă pe prostul îngânfat dând din colț în colț !

Și, râzând mult mai luminat și mai plin de idei decât părea în viața de toate zilele, odată cu această lecție îi dădu și un ghiont prietenesc bătrânului său confrate.

Astfel, bucurându-se din plin într-o șireată veselie, pelerinele lor se pierdură printre sculpturile de la Turnul Păgânilor. În vreme ce, călcând bătrânele dale cu picioarele sale strâmbe, călăul îl ducea pe tipograf ca pe o pradă de preț. Netotul avea fața transfigurată de emoție și dăruire.

Semn sigur pentru bunul mers al operațiunii.

CAPITOLUL AL OPTULEA

1

DOCUMENTE LĂMURITOARE

"Despre un tiran care se numea Dracul Voievod din Valachia"
-poem întocmit în altdeutsch de calugărul Michael Becheim la abația St.Gall, care a fost trăitor pe vremea acelui tiran-

… **A** fost numit Dracul voievod
iar Țara Valachiei
sta sub stăpânirea sa.
Tatăl a fost, și el, stăpân peste țară,
voievod puternic peste ținuturile de aproape și de departe
și își împlinea domnia sa
tot cu îmbelșugare și puteri mari.

De aceea dușmanii i-au tăiat capul
Astfel încât puterea sa a luat sfârșit.

Anul în care se scrie înseamnă,
de la nașterea Domnului nostru Hristos,
paisprezece sute
și cincizeci și apoi opt.
Atunci, acel Dracul
a fost ales și înălțat
voievod și stăpân
peste întreaga Valachie,
în cuprinsul ei tot, acolo,
aproape și departe.

Primul lucru ce l-a făcut
a pus să-l omoare pe voievodul domn Lasla
cu toate intrigile sale rele.
Același Lasla care era și el
voievod și domn în Valachia.
Dracul i-a venit de hac cu schingiuială,
cu viciu, cu rușine și cu suferință.

Apoi, pe dușmanii care i-a prins,
i-a dus în Valachia
și a poruncit să-i tragă pe toți în țeapă
într-un cerc și, astfel, să-i ucidă.
N-a păstrat pace de fel,
dintre negustorii și cărăușii care-i călcau țara
foarte mulți au fost trași în țeapă de el.
De asemenea fuseseră trimiși mulți băieți tineri
din diferite ținuturi și chiar țări
la el în Valachia
să învețe limba valahă și să poată iscodi;
pe aceștia Dracul a pus în anul trecut
să-i aducă pe toți laolaltă.
Erau patru sute sau mai mulți,
acestora le-a aplicat suferința morții.

A pus să-i ardă pe toți
și a spus:''nu vreau ca ei
să iscodească aici
sau să-mi vândă țara''.

A prins un domn ce-i zicea Tan sau Dan
și apoi a pus să-l ducă la înmormântare
dar viu, cu toată preoțimea sa.
Acolo și-a îndeplinit voia
când l-a învinuit pe Tan
de rele și ticăloșii.
A pus întâi să facă o groapă
și a poruncit preoților să-l ducă acolo în cântări
și apoi să-i taie capul;
dar a făcut lucruri și mai rele.

Atunci când i-au fost trimiși soli
din Ungaria și din Țara Sașilor
și chiar din Transilvania,
pe aceștia, în număr de cinci sute,
i-a ținut cinci săptămâni încât să creadă
că el urzea să-i tragă în țeapă și să-i sugrume.
Au fost cuprinși de mare frică
atunci când i-a pus să facă țepi pentru
adăpostul lor pe care l-au îngrădit
cu țepile așteptându-i împrejur și-n fața ușii.

I-a ținut însă atâta vreme
În acea temniță sub paza sa,
pentru că avea grijă
doar să nu fie trădat de ei…

De asemeni a trimis
un căpitan de-al său într-un sat
ca să-l năvălească cu oaste și să-l cuprindă.
Acel sat se numea Seiding,
și i s-a împotrivit și a rezistat,

a rezistat mult acest sat Seiding.

Și căpitanul s-a întors la domnul său
și a grăit: ''Orice poruncă ți-o împlinesc,
dar asta n-o pot înfăptui,
doamne, după gândurile tale,
că locuitorii dinlăuntru sunt cumpliți
și au apărare prea puternică
prin numărul forțelor lor''.
Pe dată Dracul l-a luat pe om
și a pus să-l tragă în țeapă
pierzându-l pe el și frica lui…

… A pus să prindă un țigan
care tâlhărise foarte;
dar când vestea asta s-a aflat,
au venit ceilalți ai săi țigani
și s-au rugat de Dracul
să li-l dea pe cel prins înapoi.
Dracul a spus:''asta nu se poate,
trebuie spânzurat; e răsplata faptei lui
împotriva căreia să nu se ridice nimeni''.

Ei au spus:''Doamne, obiceiul
nostru nu e să fie spânzurat
cel care a furat,
că furatul nu e vină la țigani.
Chiar noi avem și uric cu peceți
de la împărații romani de demult,
ca să nu fim spânzurați''.
Acum ascultați ce-a făcut Dracul;
n-a stat mult la vorbă sau cumpănire
ci să vedeți nemaipomenit vicleșug:
Pe acel țigan,
ca să nu fie spânzurat,
el a pus să-l fiarbă-ntr-un cazan,
chemându-i pe ceilalți la ospătat.

… De asemenea a poftit
pe boierii cetății sale, toți
și pe cei mai mari din țară
acasă la el, toți laolaltă.
I-a ospătat din belșug
apoi a prins să iscodească
pe cel mai vârstnic dintre boieri:
cam câți, ar socoti el,
voievozi și domnitori
a cunoscut și i-a văzut petrecându-se pe tron
în această țară ?

Omul i-a dat răspuns
că ar fi mulți de numărat
și a început să-i pomenească pre câteșunul.
La fel, pe toți ceilalți boieri,
tineri și bătrâni i-a întrebat pe fiecare în parte
câți erau la ospățul lui
aceeași poveste:

Câți domnitori ai țării, socotesc ei,
ar fi putut trece prin tronul acesteia ?
Și i-au răspuns cu toții pe rândul
câți știa fiecare:
Unul zicea vreo treizeci
și un altul douăzeci,
dar nu s-a găsit niciunul, cât de tânăr
care să fi zis doar șapte.
Răspunsurile la întrebare fiind spuse
așa cum v-am cântat eu,
vorbit-a Dracul:
''Ia spuneți cum se poate ca voi
să fi avut atâți voievozi și domni
în țara voastră ?
Trebuie să fie de vină
rușinea potrivniciei voastre''.

Dintre acești boieri n-a iertat niciunul,
i-a luat prinși pe toți tineri și bătrâni
cu anasâna și a pus să-i tragă în țeapă…

…Dracul era dator tribut
sultanului turc, care pentru asta
a trimis o solie la el.
Nenumărați greci și turci
au venit atunci la Dracul
cerând de la el
tributul neplătit sultanului lor.
Dracul a spus: ''vreau ca eu însumi
să aduc tributul cu mâna mea,
părâmindu-se cu cinste că așa se cuvine.

Când turcii au auzit că
era cu gând bun față de sultan,
s-au liniștit cu toții și n-au mai cerut.
Dar Dracul, din căte am aflat,
a și pus să le facă seama
supunându-i la cazne și chinuri.
Și astfel a făcut de petrecanie la toți,
doar pe grămăticul turcilor a pus
să-i taie nasul și gura
trimițându-l astfel acasă
spre a putea doar scrie ce a văzut.

Apoi, tot ținutul din jur,
care se numea Rumelia,
a fost ars cu meșteșug pe de-a rândul…

…De asemeni, în țara sa
a văzut un țăran muncind
într-o cămașă scurtă și i-a zis:
''acum, ia să-mi spui aici, ai tu nevastă ?''
Țăranul a zis:''stăpâne, am'',
iar el i-a spus:''ad-o aici, la mine''.

Și acest Dracul i-a spus femeii:
''ia vorbește-mi care-i treaba ta''.
Ea a grăit: ''stăpâne află
că eu gătesc, torc, spăl și cos''.

Pe dată Dracul a pus s-o tragă-n țeapă
pentru că nu-i făcuse bărbatului
cămașă lungă ca s-ascundă
burta ieșindu-i din nădragi.
Altă nevastă apoi i-a dat
amenințând-o pe aceea
că-n țeap-o trage de nu-i face
cămașă lungă la bărbat.

Dintre călugării Sant-Bernardini
ce bat drumurile desculți
au venit doi la el
și l-au rugat amândoi într-un glas
cerându-i de pomană.
Dracul i-a căinat astfel:
''cât de săracă este viața voastră !''
ei au spus: ''stăpâne, împărăția veșnică
vrem s-o dobândim prin asta''.

Atunci el le-a grăit celor doi călugări:
''nu doriți să ajungeți curând acolo ?''
ei au spus:''stăpâne, da,
am dori să fim acum acolo,
dacă ar fi dorința Domnului nostru''.
El le-a spus:''vă ajut cu sârg
ca să ajungeți în cer''.
A pus să-i tragă în țeapă pe amândoi
Și a zis: ''am făcut-o din dorința de a face bine,
Ajutorul meu îi fericește''.

Dracul a venit în Valachia
călare din Serbia.

Când s-a oprit, nu departe de acolo
era o mănăstire, îi zicea Gorion,
fiind din ordinul călugărilor desculți.
La un sfert de milă
a întâlnit un paznic
împreună cu alți doi călugări
care adunaseră danii de prin sate.

Acest paznic se numea fratele Hans,
fratele Michel era celălalt,
fratele Iacob al treilea.
Dracul l-a chemat la el pe Michel
zicând: ''domnule călugăr, vino aici la mine
degrabă și nu zăbovi''.
Fratele Michel a venit la el;
Dracul l-a întrebat ce veste aduce
și încă l-a întrebat ce anume crede
că i se va întâmpla lui în cer
și dacă ar vedea ca toți acești oameni,
ca norod pe care l-a ucis,
se va întâmpla să se roage pentru el
smerit Domnului din cer.
Acolo, în măreția cerului,
cu locuri sfinte pentru oameni,
el n-are nici o îndoială
c-ar fi un loc și pentru el.
Fratele Michel a grăit: ''stăpâne
s-ar putea să ajungi la liman,
căci Domnul s-a milostivit
de unii a căror mântuire era departe''.

Și pe fratele Hans, paznicul
a poruncit să-l cheme de sârg la el
și i-a spus: ''domnule călugăr, ia spune,
cum crezi ca să fie soarta mea ?''
Și fratele a grăit: ''mare chin și durere

și jalnică tânguire
va fi soarta ta,
fiindcă tu, bântuitor păcătos,
ai vărsat și risipit
atâta sânge nevinovat''.

Dracul a mărturisit: ''asta vreau să-ți spun
și să-ți istorisesc aici nu fără temei
că, cineva, dacă vrea să stăpânească ceva,
atunci, înainte de a se apuca de lucru,
nu trebuie să taie doar stricăciunea
care e crescută, ci trebuie a nimici și rădăcina;

Căci de-i lasă rădăcina în viață,
într-un an va avea stricăciunea din nou
mai grosolană, mai smintită, mai cumplită''…

Călugarii au luat-o din loc pe alte drumuri;
fratele Iacob pe care l-am numit,
a venit cu brudării
la țărm la Steiermark
și a sosit la Neustadt
într-o mănăstire preasupusă
curții stăpânului nostru împăratul.
Acolo, eu însumi, Michael Beheim,
am mers foarte adesea la acest călugăr,
care mi-a povestit multe rele
făcute de acel voievod numit Dracul,
pe care povești, unele le-a pus în versuri,
iar eu le cânt
ca să le afle oamenii și să le cunoască.

Iar acum ascultați ultima ce-a făcut:
Ca să se lupte cu turcii,
a luat trei sute de țigani și multe piei de vacă,
cu ele a îmbrăcat caii și oamenii
și i-a pus astfel să meargă călare.

Turcii au pornit înaintea lor
iar când s-au întâlnit, toți caii acestor păgâni
au auzit tropotul
și au văzut îndată pieile de vacă
acoperind caii și oamenii;
Atunci s-au speriat și au fugit dinaintea lor,
turcii au fost duși de cai
și nu i-au putut stăpâni.
Spre o apă se îndreptau grăbiți,
iar țiganii goneau după ei
băgându-i adânc, în gropile pline cu apă.
S-au înecat toți păgânii aceia,
căci caii îi duceau cu ei,
și împreună cu ei toți păgânii
s-au scufundat în apă…

Când el, precum am cântat mai sus,
i-a făcut turcului asemenea pierzanie,
acesta s-a frământat foarte;
În mânioasă nestăvilire,
ură îi răzbunare asupra Dracului
a abătut gândul lui.
Chibzuind la această răzbunare,
a adunat oaste din toată țara lui
și a dat veste și mai departe,
multor păgâni cotropitori.

Când Dracul a primit semnul
că turcii aceștia, atât de îndârjit
voiau să pornească împotriva lui,
cu forțe ca frunza și iarba,
a scris regelui Ungariei
ca să-i vină în ajutor
împotriva turcului, repede și degrabă,
ajutându-l la această nevoie…

Regele Ungariei s-a gătit
cu forță mare din câte mi s-a spus
și a pornit la drum
spre Transilvania, la Brașov,
cu el erau mulți comiți
șiruri de nobili, cavaleri și slujitori
și era o zarvă foarte zgomotoasă
la ivirea lor pretutindeni.
Și Dracul a venit și el acolo
aducând mult norod în ceata sa,
iar regele Matiaș a făcut cu el planul să pornească
spre păgubirea turcului.

Dracul își zicea că e acasă,
întrucât se aflau la poalele unui castel
numit Piatra Craiului, adică Konigstein.
Dar a fost atacat fără veste
de un domn dintre vasalii regelui
fălos de numele său.
Domnul Ion Isgra se numea,
cel ce l-a atacat fără veste pe Dracul
chiar în Valachia, pământul lui,
zicând regelui că e primejduit cu toată garda sa
în țara acestuia.
L-a dus în Ungaria și l-a predat
sortit morții fără scăpare,
dar regele mai târziu l-a pus sub pază
la un castel ce-i zice Iersin…

…Aste povești și altele
le-a pus în versuri fratele Iacob
iar eu Michael Beheim le cânt
ca să le afle oamenii și să le cunoască.

2

Minciuni !… Multe minciuni care se trag una de la alta !…

Întâi cărțulia tipografului, acum cântecele călugărului. Toate făcute ca să înspăimânte despre persoana mea !

Și nici nu-mi pare rău; asta nu mă lovește. Lasă-i să se înspăimânte de mine, că am să-i înspăimânt eu și mai rău. Pe călugării aceia îi știu; m-am purtat bine cu ei și i-am lăsat în viață. Dar ei povestesc nu numai lucruri adevărate ce-au văzut la mine și ce le-am spus eu, ci spun și unele nevrednicii ce le-au auzit de la defăimătorii mei !… Dar mie nu-mi mai pasă, cum mi-a păsat prima dată, fiindcă toate astea îmi înspăimântă și mai mult dușmanii, iar eu ajung mai înțelept zicând: Lasă-i să se-nspăimânte și-i voi lovi eu pe ei !…Ce, pe Isgra crezi că nu l-am lovit ?… L-am tăvălit în toate turnirurile și, sub masca de fier, nici nu bănuie că aș fi eu. Nu mă pot lovi ei pe mine !

Tu m-ai lovit cel mai crunt, Stefane, cu toate că, acum, aș putea să-ți dau și dreptate.

Da, dreptate aș putea să-ți dau, dar lovitura tot rămâne, ce-am simțit eu, vreau să spun, ce m-a clătinat pe mine !…

Cum de-ai putut tu, Ștefane, să vrei să-mi smulgi mie Chilia ? !

Vezi, asta nu o mai strig. Asta o spun în șoaptă, cu durere, ca și cum mi-aș linge o rană…

Știu, știu cum: ai avut toate motivele. În afară de unul - sufletul meu; inima mea !… Tu n-ai știut, Ștefane, cum mă poate clătina rana pe care mi-ai lăsat-o în inimă. Și cum mă mai clatină și acum. Pentru că eu sunt atât de tare făcut, mai tare decât orice ființă în fața loviturilor dușmanilor. Știu, știu dintotdeauna că omul este slab tocmai în fața unor lovituri. Îl invoc pe Făcător pentru această neînplinire a noastră. Când mi-am dat seama pentru prima oară de ea, m-am și gândit cum să mă apăr; cum să mă îndrept eu, muritorul ! Cum să adaug câte ceva în plus ființei mele ca să capete și alte forțe !… Și am găsit; pe ființa mea am găsit. Pavezele pe care nu le putem pune trupului, le-am pus sufletului. Iar duhului i-am gâdilat puterea aceea de a fi ceva mai desprins de trup. M-am obligat în primul rând să fiu ager, să nu mă las niciodată nici

moleșit de lene sau plăceri deșarte, nici obosit înainte de a duce la capăt un lucru. M-am învățat apoi să stau cu simțurile treze în fața oricui, să-l cântăresc eu mai înainte de a mă cântări el, să-l întreb eu mai înainte de a-mi spune el ce crede, să-i spun eu ce să facă mai înainte de a-mi arăta el ce vrea, să-i cer eu mai înainte de a-mi lua el, să-l lovesc eu mai înainte de a ridica el mâna… Și, numai dacă e vorba de îngăduință și ochi buni, să zâmbesc eu mult, mult după ce încearcă el să-mi smulgă un zâmbet. M-am strunit, de asemenea, să nu-mi fie milă de nimic și de nimeni și, dacă vreau a îndeplini ceva, acela să-mi fie singurul gând călăuză. Călcând pe orice, trecând peste orice. Și mi-am ascuțit mintea, ca să pătrundă ea mai înainte în gândurile altora, să le răscolească, să le cearnă și să le aleagă în așa fel încât nimic din ceea ce fac eu să nu fie cu gândul altuia, nimic din ce-mi șoptește altul să nu fie poruncit de mine !… Iar cât privește gândurile altora, ele nu au nici un fel de ecou la mine până nu le înfrunt cu armele mele, până ce nu judec eu lucrul după mintea mea și știința mea, până când nu ajung eu la gândul cum trebuie să fac și ce trebuie să fac… Și, astfel, făcându-mi duhul stăpân peste trup, gândul meu poate ajunge departe; foarte departe, așa cum bântuie acum în jurul tău. Mi-am făcut o platoșă veșnic închisă și veșnic trează, deci, care să-mi apere sufletul și mintea de orice lovitură pe care trupul ar putea-o primi. Pentru că, am chibzuit eu, trupul nostru care a slăbit și se poate da pierzării repede, de multe ori ajunge acolo din pricina minții. Or, dacă trupului, ori câte i-ai pune, tot i se mai găsește un loc pe unde să-l pătrundă un vârf ascuțit, otrăvindu-i sau scurgându-i sângele, mintea și sufletul le poți închide perfect în platoșele acestea.

Așa am crezut și totul a mers bine. Pe toți i-am dominat. Și pe Mahomed !… Până când mi-am descoperit și aici locul rămas slobod pentru lovitura dușmanului: dragostea mea oarbă către tine, Ștefane.

…Vezi ce gânduri lașe îmi trezește amintirea armei pe care tu ai ridicat-o împotriva Chiliei mele, Ștefane ? !

Știu, știu prea bine: ai să spui în primul rând că cetatea nu era a mea. Că era încă sub paza garnizoanei pe care o lăsase acolo cu ani în urmă Ioan Corvin. Și că n-ai vrut să lovești în mine, ci în Matei Corvin, la care încă avea sălaș Petru Aron Harnazan, ucigașul tatălui tău ! Ai să spui, apoi, că eu tot eram învins, că venise asupra mea Mahomed al II-lea cu o armată de două sute de mii de oameni, cum nu mai ridicase el de la asediul Constantinopolelui, că după socotelile tuturor eu nu aveam nici un fel de scăpare și, atunci, tu ai chibzuit mai bine să rămâie Chilia neamului nostru, fie unei țări, fie alteia, decât să o ia dușmanul… Știu prea bine și asta, și-ți dau dreptate la orice ai să spui !… Dar să spui cinstit și alt adevăr: că în clipa aceea nu te-ai gândit la inima mea, nu ți-a păsat de inima mea, poate chiar nici n-ai crezut că mai bate inima mea sau că mai poată să bată inima mea.

Ea era vie, și o ardea crunt nepăsarea ta. Socotelile pe care tu le făcuseși față de orice, numai în legătură cu ea, nu !…

Vezi, de asta sunt vampir și când voi ieși de aici mă voi hrăni numai cu sângele inimilor altora !… Pentru că al inimii mele a fost supt de alții. Pentru că ce n-a putut face în fața mea virtutea de luptă, a făcut trădarea și nepăsarea. Precum trădarea lui Isgra si nepăsarea lui Matei !

Ce folos, Ștefane, că, două luni mai târziu, tu îmi dădeai oști, ca să mă lupt cu fratele meu Radu, să-mi apăr scaunul pe care cei două sute de mii de oșteni ai sultanului nu mi-l putuseră lua. Lovitura rămăsese în inima mea și putere de a ieși din descumpănire n-am mai aflat. Eu, puternicul, care mă puteam întinde cu voința mea peste mari îndepărtări și înfiora dușmanul !

Iar Mahomed știa prea bine aceasta. Ceea ce n-a putut face el cu oastea câtă frunză și iarbă, l-a lăsat pe Radu să facă fără glorie militară, cu intrigi și promisiuni. Cu intrigi, cu promisiuni și, mai ales, cu necredința dintotdeauna a boierilor. Pentru că aceeași boieri, gata a zâmbi în barbă și a râde răutăcios pe seama beteșugului care-l culca pe fătălău în patul sultanului,

când a fost vorba să le vină domn, au cântărit beteșugul drept cinste și glorie; ei voiau să se pună bine cu Poarta, ei voiau domn care, având trecere la sultan, să le poată face interesele, să-i ierte pe ei și să jupoaie numai țara, așa că tot ce era pidosnic la Radu le convenea și le folosea. Și i-au pus șezutul lui în scaunul țării, ploconindu-se lui cu convingere tot așa cum altă dată zâmbeau în bărbi cu înțelesuri rușinoase. Dar nu le păsa decât de interesele lor și din ceea ce era rușine au făcut glorie, din ceea ce era slăbiciune au făcut cinste, din ceea ce mirosea urât au făcut tămâie, ploconindu-se lui Radu nu pentru osul lui domnesc, ci pentru trecerea lui mare pe care o avea la sultan.

Ah, ce-am să-l frig eu când am să-l prind !…

Iar pe boieri, înainte de a-i trage în țeapă, am să-i pun să pupe ceea ce credeau ei că Radu are mai tare să-i susțină la Poartă. Doară ei n-au nimic mai sfânt decât meschinele lor interese.

Precum nobilii sași care atât au așteptat ca să-i servească lui Matei explicații pentru trădarea și hoția ce mi-a făcut-o. Și, pentru ca Europa să-l uite pe viteazul pentru care a strâns bani ca să-l susțină în lupta împotriva otomanului, au umplut-o cu cele șase file mârșave în care mă arată ca pe un rău, ca pe un sadic sângeros și vampir… Minciuni ! Strig aici, cu pieptul plin de ură, ca să audă cine poate auzi: minciuni !… Fiindcă acelor călugări care cântă, eu le-am spus drept cât sânge am vărsat și de ce; dar ei au luat și minciunile din cărțulia care le-a răspândit… Da, le-a răspândit făcându-i pe oamenii care m-au lăudat să mă urască.

Mă-ntreb eu și mă zgudui, aici, în închisoarea mea, ce invenție mârșavă poate fi și ce putere drăcească poate avea acest tipar ? Dacă toate faptele mele la un loc, dacă toată puterea mea care a dus la curățirea dinăuntru și apărarea din afară a unei țări, dacă toată asprimea mea ce a fost îndreptată numai spre binele Valahiei, pe care-am moștenit-o de la părinții mei și nu am lăsat-o să se strice, nu atârnă cât mârșăviile înscrise

pe șase foi și minciunile despre mine !…

Drăcească invenție, tiparul, dac-a putut umple Europa cu faptele mele, văzute astfel, în vreme ce ei, Matei, cel care-a furat banii nedându-mi ajutor, și Radu, cel urcat pe scaunul meu, sunt cuminți și drepți și bine văzuți.

Da, ei sunt cinstiții și luminații, păcatele lor mari sunt cu bună-știință transformate-n cinste, viținl în glorie și netrebnicia în laudă; iar eu sunt de râs, și urât, și înfricoșător pentru toată lumea. Pentru ca să uite lumea că am fost furat și am fost trădat, că s-au furat ajutoarele trimise către mine pentru vitejia mea, că s-a trădat neatârnarea pe care-am vrut s-o dau țării mele.

M-aș liniști, spunându-mi că suntem făcuți pe lumea asta spre a fi trădați, a suporta rușini și necinste. Dar încă nu cred !… Cu toată forța drăcească a acestei invenții care este tiparul !… Încă mai cred în ziua când voi ajunge la lumină. Că și eu am forța mea drăcească !

Ah, Doamne, cât de mult am de răzbunat când voi ieși de-aici; cât de mult !…

3

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Laonic Chalcocondil scrie în „Expuneri istorice”- X

„…Iarna aceasta însă împăratul petrecând-o în palatele sale, a trimis după Vlad, feciorul lui Draculea, domnul Daciei; cu toate că avea la sine pe fratele aceluia, mai tânăr, trăind și locuind la el. Și s-a întâmplat că în timpul când a ajuns la domnie și sta să plece asupra lui Caraman, împăratul dorind să aibă relații cu Vlad, era cât pe ce însuși să moară de mâna aceluia. Căci fiindu-i drag băiatul, îl chema la petreceri și, închinând cu patimă paharul către el, îl chema în camera de culcare. Și băiatul, fără a bănui că va păți așa ceva din partea împăratului, l-a văzut pe împărat repezindu-se la el pentru un lucru de așa fel și s-a împotrivit și nu se da la dorința

împăratului. Și-l săruta împotriva voinței lui și băiatul, scoțând un pumnal, îl lovește în coapsă pe împărat și îndată a luat-o la fugă, pe unde a putut. Doctorii i-au vindecat rana împăratului. Iar băiatul urcându-se într-un copac undeva pe acolo, a fost ascuns…

…Și prinzând ostașii împăratului în noaptea aceasta un ostaș de ai lui Vlad, l-au dus la Machmut; și-l întreba cine e și de unde vine. Apoi, după ce a vorbit de toate, l-a întrebat dacă ar ști pe unde se ține acum Vlad, domnul Daciei. Iar el i-a răspuns că știe bine, dar despre aceasta, de locul aceluia, n-ar spune nimănuia nimic. Atunci, cum îi spuneau mereu că-l vor ucide, dacă nu află de la el ce voiesc să-l întrebe, el spunea întruna că e gata să moară oricând, dar să descopere ceva cu privire la acela, n-ar putea să îndrăznească. Machmut minunându-se mult de aceasta, să-l fi ucis dar să fi adăugat cu oarecare teamă pentru situația sa, că dacă Draculea ar avea o armată însemnată, s-ar putea să ajungă la mare putere…

…Și așa s-a întâmplat cu cea de a doua năvală îndrăzneață a dacilor asupra armatei împăratului; iar împăratul a luat nu puțini robi din țară, căci slobozind pe urmă cavaleria ușoară au cutreierat țara nu puțină și, aducând robi, dobândeau mari câștiguri (venind neamurile să-i răscumpere)... Totuși taberei îi era, ce-i drept, frică de dacii care întru nimic cu mai puțină îndrăzneală făceau câte o mare ispravă, dar turcii cu multă grabă au trecut peste Istru, iar împăratul a poruncit lui Ali al lui Michal să acopere spatele armatei; și când a tăbărât la Istru, l-a lăsat pe Radu, fratele domnului Vlad, acolo în țară, ca să trateze cu dacii (care veneau sa-și răscumpere neamurile) și să ducă țara sub ascultarea lui, și a poruncit guvernatorului din părțile acestea să stea în ajutor, iar el însuși a pornit de-a dreptul spre reședința împărătească…

…Așadar Draculea cel Tânăr (Radu cel Frumos) îl chema pe fiecare deosebit și-i spunea: „Bărbați daci, ce credeți că o să mai vină asupra noastră în viitor ? ! Au nu știți împăratul ce putere mare are și că, foarte curând, vor veni asupra voastră

oștile împăratului, pustiind țara, și o să fim despuiați de orice ne-a mai rămas ? ! De ce nu vă faceți prieteni împăratului ? Și veți avea liniște în țară și în casele voastre. Știți doar că acuma n-a mai rămas nici un capăt de vită. Și toate aceste suferințe grele le-ați avut de îndurat din cauza fratelui meu, pentru că ați ținut cu acest om făr-de Dumnezeu și care a adus mare nenorocire asupra Daciei, precum n-am mai auzit nicăieri pe pământ". Trimițând aceste vorbe dacilor, care treceau să-și răscumpere pe cei robiți dintre ai lor, i-a înduplecat și i-a îndemnat să spună altor nobili să vină la el cu toată încrederea. Aceștia, așadar, întrunindu-se au cunoscut că tânărul e de preferat pentru ei față de domnul Vlad și, trecând de partea aceluia, se adunau puțini câte puțini. Și ceilalți nobili daci, cum au băgat de seamă, repede l-au părăsit pe Vlad și au trecut la frate-său. Și de îndată ce i s-a strâns armată, a năvălit și a pus mâna pe domnie și, adunându-și totodată armată de a împăratului și-a supus toată țara. Atunci Vlad, văzând căci dacii au trecut de partea fratelui său și când și-a dat seama că în zadar a făcut înainte atâta omor, a plecat la peoni…

…Expediția împăratului asupra dacilor s-a desfășurat deci așa; Vlad însă, de îndată ce fratele său Draculea cel tânăr a năvălit și a supus țara Daciei, el însuși, ce-i drept, a plecat la peoni. Peonii însă, ale căror rude le-a ucis în Dacia, l-au pârât de moarte la împăratul peonilor, feciorul lui Choniat, și, osândindu-l din greu, ca pe unul ce a ucis oameni, l-au băgat la închisoare, în orașul Belograd…"

CAPITOLUL AL NOUALEA

1

În atelierul aflat dedesubtul patului Margarethei, printre tejghelele părăsite de Heinz Szacsz cel dispărut din lumea de jos a burgului după ce calfa sa fusese găsită cu inima străpunsă, de se înspăimântaseră toate jupânițele în ale căror case trăiau calfe tinere și în putere, în acest atelier care rămăsese ca mort după spăimântoasa întâmplare, începuse din nou mare forfotă. Presa lucra din plin cu loviturile ei scurte și înfundate urmate de scârțâitul precaut al desprinderii laturilor în așa fel încât foaia de hârtie să nu mai aibă alte suferințe după sărutul literelor; colile fluturau prin aer și se potriveau de lucrători când sub teasc și când pe tejghelele unde-și uscau cerneala; sulurile și șomoioagele muiat-n culoarea acesteia erau manevrate peste

litere cu prăjini lungi ținute de câte doi ucenici, foile uscate erau așezate pe tărgi și cărate fie către mesele de legat din fundul curții, fie dincolo de stradă, către atelierul mai mare și mai încăpător al meșterului Ambrosius Huber. Acesta, cu șorț țeapăn peste vestele colorate care-i încingeau mingea pântecelui, supraveghea aici împăturirea foilor tot așa cum, peste lucrătorii de dincolo, veghea cu barba lui impunătoare meșterul Ulrich Zell, oaspetele din Köln.

Și, cu toate acestea, cu toată atenția celor doi meșteri la vraful care se strângea încet și anevoie trecând prin multele operații ale începuturilor tipograficești, la un moment dat, el începu să nu mai crească. Ar fi făcut impresia că o putere ocultă, așa cum era foarte posibil să aibă acea scriitură, tot sleia vraful diminuându-l sau, în ori ce caz, făcându-l să nu mai sporească. Meșterul Ambrosius, care trăise ca martor toată nebunia lui Heinz, moartea calfei, năvala liliecilor, dar și ca profitor ajungând apoi la patul Margarethei, îngălbeni: Era vreo vrajă de răzbunare a confratelui său dispărut, sau chiar a personajului aceluia ciudat care-l terorizase pe Heinz Szacsz ? Era forța de împotrivire a acestor hârtii tipărite cu textul pe care, cavalerii din cetatea de sus umblau să-l ardă și să-l facă dispărut ?... Nu cumva, fiindcă la îndemnul lui Zell din Köln care luase bani buni de la cavaleri pentru exemplarele predate, îndrăzneala lui de a căuta prin zațurile lui Heinz și, găsind culegerea acelei spăimântoase povești, porniseră s-o tipărească din nou fiindcă simțeau că se putea câștiga bine - nu cumva, această îndrăzneală, îi era acum pedepsită ? Colile fluturau, presa mergea, dar vraful de hârtii nu mai creștea deloc. Nu era acesta un avertisment supranatural ?... Amintindu-și de pedeapsa prelungă pe care o suferise Heinz Szacsz,o usturime de presimțire îl făcu pe meșterul Ambrosius să ducă mâna la prohab. Și, așa, parcă ferindu-și locul de neiertătorul care venea să-l pedepsească, trecu strada ca să-i spună temerea celui cu care se asociase în această necurată afacere. Că, doar, Ulrich Zell, după ce luase banii cavalerilor, venise la el cu ideea de a

băga în presă din nou zațul cules de Heinz și a mai scoate niște parale de vreme ce foile astea se vindeau atât de bine.

Se vindeau, dar uite că aduceau după ele blestemul !... Într-o clipă, Ambrosius văzu și toată scalda pișărcoasă a lui Heinz, și calfa cu inima străpunsă ca la lilieci, întrebându-se cu groază oare care dintre pedepse avea să se abată și asupra lui. Cu o mână ferindu-și inima care-i fusese străpunsă calfei, iar cu alta mădularele pe unde se produsese pedeapsa lui Heinz, el porni să treacă strada. Dar, fiindcă-și ridică ochii spre lucarna de la iatacul Margarethei unde el păcătuise libidinos, se spăimântă mai tare amintindu-și de lilieci și văzându-se ciugulit de stolul lor scârbos.

Așa că, bietul Ambrosius Huber, cu tot locul său respectabil în sfatul breslelor din însemnatul burg, intră țipând pe poarta atelierului lui Heinz și se lovi de Ulrich Zell care și el țipa. Încât, țipară amândoi câteva minute până să se înțeleagă, Ambrozius ferindu-și cu palmele cele două locuri, iar Ulrich bătându-și buzunarele. Abia târziu se lămuri întâmplarea, ajungându-se la concluzia că era vorba de bani. Niște bani pe care tipograful din Köln îl puse pe meșterul din Nürenberg să-i smulgă unei calfe dându-i palme peste ceafă.

Lucrurile se întâmplaseră astfel: Calfa asta, foarte pricepută și atentă la citit, pe care o avea meșterul Ambrosius, ducând targa cu foi de la teascul lui Heinz la tejgheaua de împăturire a acestuia, își aruncase ochii pe prima pagină. Fu deajuns numai atâta ca să nu și-i mai poată dezlipi.Și, fiindcă mai avea de așteptat până la transportul al doilea, se ghemui undeva printre baloturi și începu să citească.

Acesta a fost începutul. El a povestit unora, în stradă, în vreme ce se întorceau de la atelierul lui Ambrosius spre cel al lui Heinz, povestea cu Dan, rivalul lui Dracula, pe care acesta l-a pus, viu, să-și asculte întreaga slujbă de înmormântare și deabia după aceea l-a tăiat băgându-l în groapă. Ș, astfel, crescînd numărul de curioși, la al doilea transport au mai dispărut câteva foi, apoi iarăși, până când meșterul Zell i-a

prins pe lucrătorii care le vindeau pe ascuns. Da: începuseră să se cumpere pentru că, una dintre aceste foi, ajunsă în mâna unui neștiutor, a fost folosită ca mărturie a ceea ce povestea el, cu toate că, de fapt, acela povestea lucruri prinse după ureche și înflorite de propria-i imaginație. Se întâmpla aceasta nu departe de ulița tipografilor, în braseria cu miros proaspăt de malț unde se strângeau meseriașii din breslele mai noi. Și, cum neștiutorul acela limbut se lăuda că tot ce îndruga el se afla scris pe coala încă neîmpăturită, așa cum i-o dăduse pentru o bere prietenul lui, calfa de tipograf, cuiva îi veni ideea să-l verifice și ceru să fie adus un știutor de carte care să le citească. Dădură, astfel, mai multe târcoale în jurul chiliilor din spatele bisericii Sfântul Laurențiu, până se ivi un călugăr cu nasul roșu și gâtița setoasă pe care-l puteau îmbia la braserie.

De aici încolo, versiunile și variantele povestirii au prins a se desfășura , așa cum se desfășoară orice noutate asupra unui burg setos de noutăți. Pentru că glasul călugărului, uns mereu de halbele și rachiul de korn care i se ofereau, citind acea "Spăimântoasă poveste despre un tyran pe nume Dracul" fusese auzit de peste șaizeci de perechi de urechi. Oamenii sembuluciseră în jurul lui mai ceva decât la citirea psaltirii, de parcă s-ar fi oficiat o slujbă și, fiecare, îi împingea călugărului ofranda sa de bere și de korn rugându-l să-i mai citească odată una sau alta dintre întâmplări, după cum îl interesa mai mult pe fiecare. Și-l ascultau, și comentau, și-i împingeau călugărului ofranda încât, în scurtă vreme, bietul de el trebui să recunoască nu numai faptul că nu mai deslușea literele; dar chiar acela că, semnele negre de pe hârtia groasă și vărgată începuseră a juca drăcește, ca și întâmplările descrise de ele.

Și, astfel, în vreme ce, sub supravegherea celor doi meșteri, în discreția atelierelor, foile acelui tiraj scos în secret pentru a fi dus în alte locuri de unde se puteau lua banii, ieșeau încet de sub teasc, faima lui Dracula, cel totalmente neștiut de burghezi cu un ceas mai înainte, făcea acum înconjurul cetății Nürenbergului. Ele se vindeau pe ascuns aduse sub cămașă

de ucenicii care luau bănuții aducându-i calfei și tot mai mulți călugări setoși riscau pedepsele superiorilor lor fiind îmbiați în berării unde își luau ofranda de gât uscat în pustnicie, bând și citind până ce literele începeau să le joace drăcește în fața ochilor. Cel care obținea câte o foaie își găsea repede grupul său, iar berarii trimiteau special slugi și tocmeau cititori cu știință de carte, pentru că asta le umplea berăriile.

Dar, cititul, ca cititul; asta este doar pornirea pe care ți-o oferă cuvântul tipărit. De atunci, însă, de la acea primă întâmplare produsă de monstrul tiparului printre burghezii Nürenbergului, oricine ia în mână o foaie tipărită, nu o ia numai ca să-ți citească din ea, ci o ia ca să înflorească, să umfle, să comenteze și, mai ales, să pălăvrăgească el câte vrute și nevrute pe marginea fiecărui făptuleț oferit de informația tiparului. Blestemul presimțit de meșterul Ambrosius, nu avea să se producă în inima sau în pantalonii lui. Dar era un blestem care pornea atunci din tiparnițele lui subjugând omul față de minciunile și invențiile și dezvpluirile celor ce aveau să-și facă o meserie din vânzarea foii tipărite. Era un drog nou, care se revărsa atunci și omenirea nu mai avea cum să scape de tagma celor care-l produceau. Pofta de bârfă, pe care a avut-o omul dintotdeauna, își găsea o nouă cale de certificare prin faptul că oricine putea spune: "am văzut eu, cu ochii mei, lucrul acesta tipărit !"... Acolo, jos, în burgul de sub cetatea marelui Sigismund, amestecate cu bere, korn și palavre, întâmplările voievodului carpatin întruchipând chiar dracul, căpătau cele mai fantastice semnificații care se pot naște atunci când există baza unei istorii scrise. Adică, atunci când, o foaie cu caracterele încă puțin cunoscute ale acelei născociri noi, născocirea tiparului, putea fi luată drept mărturie: "Nu se poate; e de necrezut !"... "Ba se poate; am văzut eu tipărit !"... Și, ca să poată spune aceasta, omul începea pentru prima dată în istorie să scoată din buzunar bănuțul și să-l dea pe foaia tipărită. De la gândul ascuns de a le vinde în altă parte, controlându-și mai bine calfele ca să nu-i fure, cei doi meșteri începură să

tragă-n draci foile și să angajeze oameni care să le răspândească tot mai departe, în burguri, bâlciuri și chiar la castelele nobililor. Degeaba încerca Biserica să păstreze numai pentru ea și pentru povestirile ei despre sfinți, tiparul. Dovedindu-și o drăcească putere de a aduce bani, invenția nu mai putea fi nici oprită, nici controlată.

În acest fel se abătea asupra omenirii întregi, și nu asupra bietului Ambrosius, blestemul lui Dracula: Prin faptul că apăreau într-o tipăritură, adică negru pe alb, lucrurile căpătau acea dimensiune a veridicității prin care poți lansa orice minciună vrei. Era acel "negru pe alb" care avea să devină mai târziu efigia credibilului pentru omenirea noastră atât de credulă !

Dar, pe atunci, să nu uităm, lumea era încă la începuturile tiparului și încă nu cunoștea toate forțele acestei mașinării care depășea latura strict mecanică a meșteșugului.

Cel mult, o intuia. Cu acel simț în plus care nu ține seama de logică sau de experiență, ci de alt fel de atracții născute în sufletul omului. O intuia pentru că, în interval de numai câteva ore, când seara de primăvară înroșea sutele de ferestre ce înălțau fala burgului, o mulțime dornică de a afla vești noi se strânsese acolo, pe ulița tipografilor din spatele bisericii Sfântul Laurențiu, parcă teascul acela, ale cărui litere erau așezate de luni de zile, ar fi scos la fiecare sfert de oră, cât dura așezatul, potrivitul și imprimatul fiecărei foi, câte o veste, sau câte o poveste nouă despre pătimitul voievod din viața căruia, acum se știa aproape tot: Se știa că fusese rob la turci, dar că primii ani și-i petrecuse chiar prin locurile acestea, tatăl său fiind acolo, sus în cetate, mare cavaler al împăratului Sigismund de Luxemburg. Se știa că dăduse bătălii nemaipomenite făcând față cu o armată de zece mii de oameni la sute de mii de păgâni. Se știa că palatul lui era înconjurat de o grădină de țepe în care se aflau trase trupurile dușmanilor săi și, mai ales, se știa că era dotat cu puteri supranaturale cum ar fi aceea de a zbura sau de a-și gâtui adversarii la mari distanțe și că, de la o vreme,

cu toate că dispăruse sau era dat mort, el tot mai bântuia, ca o armă din acelea teribile și de neînvins, cum mulți conducători de oști și-ar dori să aibă. Toate acestea le știa mulțimea care se aduna pe ulița tipografilor, cu bani în mână, căutând să intre în posesia câte unei foi tipărite, lucru care nu se mai întâmplase până atunci niciodată în lume dar, care, de atunci, avea să se repete la nesfârșit.

Iar cei doi meșteri, punându-și laolaltă priceperea, chemară un gravor dintre aceia care le săpau în metal literele și-l puseră să facă și niște ilustrații. Îl obligară pe acela să închipuie o față de voievod cât mai fioroasă, înconjurat de trupurile care se zbăteau trase în țeapă și călcând pe țestele cărora le luase gâtul. Apoi lărgiră într-o parte și-ntr-alta textul cules de Heinz Szacsz și așezară gravurile printre povestiri. "Cei care au comandat tipăritura, voiau s-o facă să ajungă la mințile luminate, care s-o citească și să-l înfunde pe tyran - se lăudară ei unul către altul, mândri de ideea care le venise - noi o facem și pentru proștii care nu știu să citească, dar se vor uita la poze !"... Și, cu toate că se gratulară reciproc pentru afacere, în mod cât se poate de negustoresc își stabiliră procentele din ceea ce aveau să câștige.

Amestecau astfel cuvintele scrise cu imaginea, ceea ce aduse o cerere și mai mare din partea oamenilor ce veneau cu bănuțul în mână, fără să știe că, prin aceasta, își sădeau în suflete un obicei nou, de care nu vor mai avea cum să se dezvețe: acela de a cumpăra foi tipărite care să le satisfacă pofta curiozității. Iar cei care nu știau să citească, în prostia lor, la fel ca și astăzi cei pe care nu-i mai interesează să citească, se holbau la poze și își imaginau ei tot felul de povești, năzbâtii sau păreri proprii pe care, în omeneasca dorință de pălăvrăgeală, le colportau referindu-se, chipurile, la textul tipărit. De atunci a apărut tipul de burghez care intră-n berărie, scoate țanțoș din buzunar foaia tipărită și, încă înainte de a o citi bine, le explică altora cum stau cu politicalele.

2

Ce nu știa mulțimea aceea care, pentru prima dată în viața omenirii, se arăta ahtiată după noutăți tipărite contaminându-se cu un năravcare avea să rămână bine înscris în genele omului, era noutatea pe care, acolo sus, în cămările de dedesubtul capelelor suprapuse ale palatului lui Frederich Barbarosa, călăul o producea prin manipularea acelor slăbiciuni ca o electricitate moale ce funcționau în creierul amărâtului de Heinz Szacsz, manevrându-l, dirijându-l și căutând să-l așeze pe orbita cea lungă a contactului cu voievodul aflat cine știe unde.

Mai bine zis, să-l reașeze; pentru că, o dată, fusese. Adică se dovedise docil și sufletul lui alergase până hăt, departe, peste munții Bavariei, peste turlele Vienei, peste câmpia Panoniei, ajungând undeva, în podișul cu vii al Transilvaniei și-i confirmă că găsise pe malul unei ape mari și liniștite, cetatea Alba Iuliei. Dar, de acolo, duhul lui se întoarse brusc și călăul simțise cum reintra în trupul puhav contorsionându-l.

- Nu e acolo; degeaba m-ai trimis acolo, mormăiseră buzele de om pofticios ale lui Heinz. Sunt urmele lui în închisoarea din poarta cetății Albei, dar el nu e acolo.

- Caută-l, caută-l ! - Îl îndemnase călăul șoptind ca-ntr-un șuierat pe sub dintele său lat.

Dar acea parte care putea să fie făcută călătoare din sufletul lui Heinz se întorsese în trupul său leneș, parcă aciuindu-se la leneveala ce-i plăcea mai mult, iar domnii magisteri ai ordinului, așezați deasupra, în încăperea de observație a capelei, acolo unde un grilaj înflorat înlocuia podeaua pentru a-i lăsa să privească și să asculte ce se întâmplă în camera destinată interogatoriilor, fură dezamăgiți auzindu-l spunând:

- Nu e acolo; l-au dus, sau l-au pierdut; dar de multă vreme nu mai e acolo.

În vremea asta, însă, glasul călăului biciuia ca-ntr-o goană de cai de la care vrei să smulgi performanțe:

- Caută-l, caută-l; dacă ai intrat în contact cu urmele lui, trebuie să-i găsești și sufletul !

- De unde să știu eu cum miroase sufletul lui și de unde să știu dacă mă lasă să intru la el ? - se dovedi bun mediu tipograful spunând lucruri care n-ar fi putut trece prin mintea lui fără transă, în vreme ce partea netoată și lenește din el gemea ca-n chinurile pișărcoase ale blestemului de care scăpase, tot ca dovadă că simțea fiorul apropierii de acel voievod-demon care-l blestemase.

Urmărind atent toate aceste reacții de deasupra grilajului de feronerie înflorată și știind că un caligraf pus de el nota tot ce se spunea pentru ca spusele să fie apoi analizate, marele magister îi liniștea pe ceilalți care, nepricepând prea mare lucru se arătau nemulțumiți de nereușită și, în același timp, încerca să descifreze acele mișcări prin care călăul mânuia sufletul celuilalt având, evident, puterea de a-l trimite în anumite locuri. Și, după încă o sforțare, nu mică îi fu uimirea auzind din gâtlejul tipografului un cor hieratic de cântece liturgice.

- Ce faci, ai ajuns la popi ? -întreba călăul.

- La popi - răspunse glasul în transă acompaniat de un cor liturgic venit din ecouri, care îi tulbura pe magisteri făcându-i să se minuneze de puterea de a aduce asemenea sunete din depărtări. - Sunt niște popi care cântă acum mezonoptica, dar îi simt că ei știu despre viața lui.

- Unde ești ?

- E o mănăstire, se fac slujbe de noapte și curge un izvor cu ape fierbinți. Dar el nu e; scrie numai, despre el, un călugăr.

- Vezi că-l simți ! Caută-l, caută-l !

- O să-l blesteme și pe călugărul ăsta, cum m-a blestemat și pe mine. Uite, îl văd; nu are litere ca ale noastre; are litere rusești, dar cuvântul "Dracula" e scris aproape ca la noi. O să-l blesteme !

- Lasă-l ! Nu-ți pasă ție de călugăr !... Dacă cele ce scrie cu literele alea rusești se vor dovedi minciuni și mie mi se va porunci osânda, o să-i înfig eu o țeapă-n cur și i-o scot pe la

gâtiță. Tu n-ai treabă cu asta. Tu, cauta-l pe voievod !... Caută-l ! Caută-l că e pe-aproape !... Forțează-ți celulele mai bine, fă-ți electricitatea mai puternică și caută-l !... Ești pe-aproape, înțelegi ? !

- De unde știu eu cum miroase sufletul lui - se auzi revenind întrebarea printre cântecele bisericești care, oricum, nu erau de acolo ci, clar că veneau prin glasul lui de departe.

- Știi ! - îi porunci călăul - pentru că el te-a mai vizitat. Adu-ți aminte că te-a vizitat când te-a blestemat ! - strigă el simțindu-l că-i scapă și se molește- Și adu-ți aminte că te-a vizitat și când te-a slobozit de blestem ! - mai strigă el, într-o sforțare inutilă.

Inutilă, Pentru că, sfârșit, obosit de efort, obosit de cântecele liturgice ce vibraseră în corzile lui vocale, dar cu alte glasuri decât al său și, mai ales, emoționat de zborul pe care știa prea bine că îl realizase, Heinz se rugă, ca și cum ar fi vrut să-și confirme dispariția blestemului:

- Lasă-mă, te rog, să mă duc până afară.

- Ai făcut pe tine ?

- Nu; dar l-am simțit pe voievod și m-a apucat...

- L-ai simțit !... Vezi, vezi că l-ai simțit ! Ți-am spus eu că l-ai simțit. Ești pe-aproape; ai să-l găsești ! - striga bucuros călăul devenind îngăduitor: Bine; treci aici în colț la pișare și nu-ți da drumul odată cu ea, la impulsul pe care ți l-am băgat; vino repede, până nu-ți ieși din mână !

În vreme ce, marele magister se gândea să afle oare ce fel de impuls îi băgase călăul mediului său, șoptind caligrafului să noteze această întrebare, la posturile lor de observație, ceilalți domni magisteri fură obligați să aștepte până ce gemetele de fericire și ușurare ale tipografului deveniră o amintire relaxantă și el reveni supus lângă călăul care, evident, exercita o fascinație asupra lui.

Dar nici despre acesta nu s-ar fi putut spune că se afla în largul său. Știindu-i acolo, deasupra, nevăzuți în spatele arabescului plafonului, pe preaînțelepții și atotputernicii

magisteri, avea și el un anume trac. Sau, mai degrabă, un sentiment din acelea de actor prost, duios și pedant, așa cum au oamenii simpli, necizelați, când se străduiesc să pozeze în altceva decât vulgarii care sunt și să facă față limbajului înțelepților; adică, atunci când dorința acerbă de a ocoli vulgaritatea propriei lor exprimări îi conduce spre cele mai hazoase formule de exprimare, chipurile gravă, pe care le poate născoci limbajul uman. Era infatuat din smerenie și arogant din nimicnicie; o făcea pe înțeleptul și pe duhovnicul, pe nobilul și pe cărturarul, dar își dădea în petec scoțând la iveală câte-o apucătură firească de călău ce era și câte-o vorbă bădărănoasă, după obiceiul gurii sale. O făcea pe duiosul, pe elasticul, pe gravul, pe pedantul și scotea niște vorbe care nu erau ale lui, tot așa cum ar fi îmbrăcat niște haine care, limpede, nu erau ale lui, împiedicându-se în lărgimea lor.

Însă, meseria și-o știa; manipularea acelor electricități pe care le bănuise mai ușor de deșurubat în mintea nătângului aceluia bun de mediu pentru legătura cu voievodul, o făcea cu destulă pricepere și, chiar cu emoție, atunci când simțea că e pe-aproape de prințul căruia îi era devotat. Și, fiindcă nici nu avea de gând să-și trădeze secretele, dar nu voia nici să se lase mai prejos decât marele magister a cărui poveste cu Sfânta Cunegonda răsunase cu simboluri atât de mari împingând spre smerenia uitării de Margarethe sufletul bântuit de pofte al tipografului, se strădui să găsească și el o poveste prin care să-l liniștească pe Heinz și să-l ajute să-și refacă forțele reîncărcându-se cu acea electricitate care-i pria în magnetismul către voievod. Așa că se obligă să pară înțelept și plin de retorică, oferind parabola lui, pe măsura minții și a apucăturilor sale:

- Tipografule, tipografule... - îi spuse încercând un ton a cărui duioșie suna la el cel mult a promisiune de a te ucide ușor - tu ai început să zbori, sufletul tău se arată a fi tot mai curat și mai moale, pentru că numai sufletele moi se pot întinde ca niște fire să lege vorba cu altele de peste țări. Tu întinde-te,

străduiește-te, screme-te cât poți și fă ce-ți poruncesc eu; pentru că omul cu care te pun în legătură e un om mare, un suflet puternic ce trimite raze către toate colțurile lumii !... Ei bine, razele astea pe care el le emană ca nimeni altul prin puterile lui, încerc eu să le prind prin nevolnica ta făptură care, tocmai fiind foarte moale, le primește. Cum fac asta, să nu mă-ntrebi, că e secretul meu și al voievodului meu - divagă el ca o aluzie către cei care-l ascultau de sus, ca să-și dea seama magisterii că erau la mâna lui - dar noi am citit în ochii muribunzilor cum își pot trimite ei gândurile, cu ultima forță, până departe, la cei cu care sunt legați sufletește și am încercat cu voievodul meu mecanisme ca să facem asta. Dacă nu murea fratele meu, ajungeam departe și dărâmam multe imperii cu o armă pe care nu o mai are nimeni, iar Matias îl ține închis pe voievodul meu, tocmai ca să nu-i scape o asemenea armă. Acum, ca să ajung din nou la el, eu trebuie să mă folosesc de un netot ca tine, că ai sufletul moale și se-ntinde ca un muci unde îl trimit eu. Și ai să vezi că o s-ajungi să preiei din electricitatea voievodului meu și să devii tare, cum era fratele meu câtă vreme se afla în contact cu el. Și, doar în clipa când n-a fost, l-au și ucis dușmanii acolo, la Pasul Carpaților...

Spunând acestea și știind prea bine că, din porunca marelui magister, un caligraf scria totul acolo, deasupra plafonului de fier forjat, începu să facă niște mișcări când monstruoase, când delicate cu degetele sale boante și sfâșietoare de parcă i-ar fi montat niște mecanisme în aerul de deasupra lui, aer spre care priveau, cu gura tot mai căscată, magisterii. Apoi, simțindu-și ascendența asupra lor, se liniști, îi bătu părintește obrajii de fătălău tipografului și începu să-și povestească parabola, exact cu tonul cu care o făcuse și marele magister sub teiul Cunegondei:

- Eu te trimit către un om foarte mare și către un suflet foarte puternic, să știi asta !... Și, ca să știi cât de tare e, află că el l-a înfruntat pe sultan când îi era prizonier și ostatec, încât acela putea face orice cu viața lui. Dar privirea voievodului

meu era atât de aspră și de puternică, încât... Adică, mai bine ascultă - se răzgândi el din comentariul care-l furase, restrăduindu-se a da glasului său cât mai mult din inflexiunile grave cu care magisterul vorbise despre fecioria Sfintei Cunegonda sărutând prin rostire puritatea reprezentată de aceea. Numai că el o făcea la mintea și la vorbele de la nivelul țestei sale lucitoare spunând: Împăratul turcilor era cam poponar, sau îi plăceau poponarii, sau făcea și una și alta după curvăsăria lor masculină. Și umbla după băieți frumoși, mă înțelegi, tu, tipografule ? Iar cei doi frați valahi, Vlad și cu mezinul Radu i-ar fi plăcut tare !... Pentru că poftele lui futăcioase și le nărăvise de pe vremea când era doar fiu de sultan și petrecea cu ienicerii dezbrăcându-și șalvarii și făcând dragoste în horă, cu trupa întreagă, ca și cum ar fi dat o bătălie unu-n curu altuia, înțelegi, tu, dragul meu ? - întreba el moale și părintește de parcă ar fi rostit o omilie. - Când îl voia pe unul, sultanul țipa și bătea din picioare până când îi era adus, ba chiar se tăvălea pe jos, cu spume la gură, pentru că era cam epileptic în tinerețea lui acest Mahomed care a tot căpătat faimă cucerind Constantinopolul. Dar, pe vremea aceea nu avea faima decât că alerga după fundurile și după mădularele tinere ale băieților și, mai cu sila, mai cu dragostea, trebuia să-și sature poftele... Când l-a văzut pe voievodul meu, acesta avea ochi mari și plete lungi, de s-a perpelit sultanul cu nasul său coroiat și obrazul albit de patimi. Dar voievodul meu era mai tare și, când l-a privit odată, l-a făcut să înghețe pe loc și nici măcar să se zbată în epilepsia lui pofticioasă. Și a suferit tare sultanul și s-a mâniat de rușinea care i s-a făcut, că a spart totul și multe capete de ieniceri care nu-l putuseră ține pe voievodul meu ca să i se facă felul, deoarece, prin puterile lui, acesta i-a înghețat și pe ei. Atunci, ca să-l împace și să scape de pedeapsă, ienicerii i l-au adus pe fratele voievodului meu, pe Radu care semăna cu el la păr și la ochi, dar nu la vrăjmășie. Era mai tânăr și mai ușuratec și s-a lăsat îmbiat până ce sultanul a început să trăiască cu el și să se iubească cu el. Ba, chiar,

epilepticul de Mahomed s-a-ndrăgostit de frumusețea lui Radu căruia i se spunea de atunci "ghiuzel", adică "cel frumos" după mângâierile sultanului care nici n-a mai vrut multă vreme alt bărbat. Și au rămas nedespărțiți, luându-l cu el în toate campaniile și bătăliile, unde dormeau împreună în cort ca doi porumbei, văzându-și de dragostea lor și încălecându-se chiar dacă în jurul lor se dădeau lupte. Da, ienicerii și spahii se luptau afară cu dușmanii, mânuiau săbiile și sulițele, ba chiar trăgeau cu pușcoacele și tunurile, iar în mijlocul taberei, la adăpostul carelor de luptă, pe covoarele din cortul cu steag verde al sultanului, ei se desfătau unul cu altul nepăsându-le de larma și tăierile și fumul din jur; sau, cine știe, acestea poate chiar aţâţându-le poftele... Și, pregătindu-l pentru tron, când acela a trebuit să ia o prințesă de soție, sultanul i-a fost chiar naș la nuntă. Dar nu l-a lăsat în noaptea nunții să se ducă cu ea, ci l-a obligat, cu gelozie, să rămână cu el și să se iubească numai cu el, că nu se știe nici azi cum i-a făcut Radu o fată prințesei aceleia !... Așa era de pofticios cuceritorul Constantinopolelui, dar pe voievodul meu nu s-a putut cățăra oricât a dat din picioare, ci acesta l-a cotonogit și l-a alungat chiar acolo, în palatul lui și l-a făcut să înghețe, să nu se poată mișca; nici măcar tremura în epilepsia lui !... De asta, Mahomed l-a urât toată viața; iar când au ajuns a se bate, nu în palat, ci pe câmpul de luptă, a adus împotriva lui cea mai mare armată cu putință. Mai mare decât cea de la asediul Constantinopolelui. Și tot n-a putut să-l alunge, iar atunci a umblat cu intrigi ca să-l piardă și l-a adus împotrivă-i, să spună vorbe dulci la boieri, pe Radu, ibovnicul lui. Da, ibovnicul lui pe care era gelos când îl știa cu prințesa, cu toate că el însuși le fusese naș... Ei, asta-i povestea ! - spuse el mândru de toată pedagogia de care putuse da dovadă, de virtuțile sale de predicator și de măiastra însușire a tonului cu care grăise și magisterul. Se admira pe sine însuși și se simțea parcă în amvon binecuvântându-l pe nefericitul de Heinz cu asemenea vorbe meșteșugite: Acum, fiule, ai auzit două povești despre virtuțile oamenilor. Cavalerul

Mare Magister ți-a spus-o pe cea a Sfintei Cunegonda a cărei fofoloancă a rămas pură, iar eu pe cea a voievodului meu care și-a apărat curișorul de obiceiul cel păgân !... Ia aminte și lasă-te purtat de virtuțile lor ! Vezi că...

Atunci, din capela de deasupra, prin împletiturile feroneriei, se auzi cum marele magistru tușea grav și cam indispus, neconvenindu-i deloc asemănarea dintre virtuțile sfintei sale și întâmplările cu sultanul pofticios de băieți. Și chiar bătu din picior în podeaua găurită, protestând cu oarecare indignare și privind temător figurile ascetice ale sfinților din basoreliefuri. Dar, tocmai când indignarea lui era gata să ia forma cea mai demnă, de jos, din încăperea interogatoriilor, căpătând rezonanțe nebănuite și venind către înaltul unde se aflau ei, într-un suflu fericit, glasul călăului tună, pentru prima oară într-o reală iubitoare supușenie:

- Dumnezeule mare !... înălțimea ta, te-am găsit !... Va să zică trăiești; va să zică ești viu și-l auzi pe supusul tău, înălțimea ta !... Te ascult, înălțimea ta; te ascult; spune-mi !

Iar glasul gângav al tipografului, care căpătase, peste inflexiunile lui curente, o rezonanță sincopată de parcă ar fi venit de la mari distanțe, întrebă poruncitor:

- De ce nu mă cauți prin fratele tău ? !

- Pentru că fratele meu... - începu călăul și se opri cu un nod în gât bâiguind: ... fratele meu, înălțimea ta...

Un zgomot ca un uruit metalic se auzi în pieptul tipografului; apoi, aceeași voce care, categoric, nu era a lui, veni poruncitoare cu suflul acela care parcă străbătea distanțele:

- E mort, nu-i așa ?... Am bănuit eu !... Am vrut să-i trimit spiritul către Ștefan, în Moldova, să-i dea semn din partea mea... L-au omorât, ticăloșii !... De asta n-am reușit.

- De asta, măria ta, de asta !... Iar eu am rămas un biet sărman crezând că te-am pierdut și pe măria ta !... Spune-mi că trăiești; spune-mi că ești viu și ne vom răzbuna, măria ta !

- Ne vom răzbuna; n-avea grijă !

- Atunci sunt cel mai fericit om, măria ta !... Cel mai fericit !

- se auzi rostind călăul gâtuit de lacrimi - Cât te-am căutat !... Și la Făgăraș, și la Alba !... Și la Buda am venit și-am dat târcoale palatului regal, dar nu te-am găsit.

- Știu ! - se auzi glasul acela tunător care nu mai era al tipografului dar ieșea din pieptul aceluia după ce producea acolo zgomotul metalic - Știu. Ți-am simțit undele că mă căutau spre Alba Iulia, pe lângă mormintele lui Ioan Corvin și Ladislau.

- Credeam că te-au omorât, măria ta; și-mi spuneam că, dacă te-au omorât, trebuiau să te înmormânteze regește, alături de ei.

- Dar la Bistrița, de ce m-ai căutat ?

- Acolo, în speranța că trăiești. Știam c-aveai o doamnă pe care ai iubit-o și m-am dus să te caut la ea; dar nici ea nu știa nimic și a plâns pe umărul meu. Să mă ierti, măria ta, dar așa am simțit eu, în prostia mea: ți-am căutat și mormântul, ți-am căutat și urmele de viață. Și la Viena, și la Ulm și-n Pădurea Neagră. Am bătut tot cursul Dunării căutându-ți urmele.

- Simțeai că sunt lângă Dunăre ?

- Simțeam; cum să nu simt eu urmele tale ? !... Le adulmecam, disperam și iar le găseam... Așa am dat de nevolnicul ăsta de tipograf pe care am simțit că l-ai vizitat și mi-am dat seama că legătura noastră se poate face prin el, așa cum o aveam prin fratele meu.

- Ești deștept; n-ai uitat ce te-am învățat.

- Cum o să uit, măria ta ? !... Cum se pot uita învățăturile tale ? ! - strigă atât de bucuros călăul încât marele magister controlă el, să vadă cu proprii ochi dacă caligraful notase tot.

Pândea ca vulpoiul, doar-doar o prinde vreun fir el, mai înaintea altora; pentru că și ceilalți cavaleri, trecându-le uimirea, deveneau mai atenți dându-și seama de toată importanța celor ce se petreceau sub ochii lor. Unii erau mai nerăbdători, parcă vrând să năvălească asupra călăului ca să-l vadă cum proceda; dar alții mai cu cap îi potoleau în șoaptă, ca nu cumva să strice jucăria aceea colosală, jucărie unică, prin care vedeau prima

dată cum, prin gura unuia, venea glasul unui cu totul altul aflat la mari depărtări. Și înghețară privindu-se cu fericită speranță atunci când îl auziră pe călău spunând:

- Bine că te-am găsit prin prostul ăsta; acum suntem în legătură și vom putea amândoi să găsim și alții ca fratele meu, să se poată încărca cu toată voința ta și să lovească mai tare decât cea mai teribilă armă care se poate folosi astăzi !

Urmă o pauză cu hârâitul acela metalic și, oricât de tunător se păstra, glasul acela care venea de departe căpătă un fel de tristețe:

- Am cam ruginit aici, în închisoare, călăule; n-am mai manipulat oameni, ci numai lighioanele care pătrund pe aici.

- Lasă măria ta; acum că te-am găsit, vom reface totul. Unde ești ?

- Așa cum ai simțit tu; sunt la Dunăre.

- Am simțit eu; am simțit !... Ah ce nevolnic sunt că n-am răscolit peste tot !... Că Vișegrad e undeva în munții sărbești, peste Belgrad… Spune; spune măria ta unde ești ? Spune-mi mai repede despre tine, ca să știu; căci altfel mor, dacă nu știu, măria ta ! - se auzi cu atâta emoție glasul călăului încât nu mai încăpea nici o îndoială că, el știa o mașinărie secretă care, prin Heinz, să-i aducă glasul voievodului său și, poate, chiar fioruri din impulsurile aceluia.

Si, după ce produse din nou, mai puternic și mai straniu, zgomotele acelea metalice sau, parcă, mai degrabă cosmice, în pieptul lui Heiz Szacsz a cărui transă se putea observa acum prea bine, glasul voievodului veni cu toate depărtările pe care le purta ca o răsunătoare trenă:

- Sunt aici, pe la mijlocul Dunării; tot Vișegrad îi spune, dar mai ales Viș, sau Vaț, sau Hochschloss ! Adică e castelul de mai sus de Buda. Matei mă ține închis în această fortăreață a cărei hrubă a devenit închisoarea mea secretă. Nobilii lui au vrut să mă omoare, dar el nu are inima asta. Mă ține aici, în secret, spre a mă folosi cândva, dar unii tot află și se strecoară aici să mă omoare. Atunci, doar, mă mai distrez și simt că nu

ruginesc, fiindcă îi omor eu pe ei.

- Așa, măria ta; așa !... Tu ai forța să simți orice dușman, din orice parte ți-ar veni. Spune-mi exact, exact unde ești, ca să ajung acolo.

- Sunt în fortăreața care se ridică înalt, păzind cotul Dunării cu bombarde ce pot ținti corăbiile printre crenelurile din vârf. Sub turnul al treilea, în hruba ce dă tocmai sub mal, e o sală mare pentru toate onorurile mele. Dar are porți ruginite, greu de deschis și mă păzesc paznici surzi și muți ca să nu am cu cine vorbi, să nu se afle nimic despre mine.

- Atât de hain este Matei ?

- Îi e frică; mă ține ascuns pentru ca glasul meu să nu ajungă la Papa de la Roma, să-i spună cum i s-au mâncat de către alții banii pe care el i-a trimis pentru întărirea mea și a armatei mele împotriva turcului... Sunt aici, la cetatea înaltă care se ridică direct din Dunăre, iar tu să vii către mine !

- Am să vin, măria ta; îi tai eu pe toți muții ăia care te păzesc !

- Stai, stai; nu te grăbi ! Să te duci întâi la papă. La Papa Pius al doilea, că el mă știe de pe vremea când îl chema Enea Piccolomini. El a vrut să mă ajute, dar nobilii lui Matei au furat banii !... Să-i spui asta. Să te duci la el, la Sfântul Scaun, înțelegi ? !...

Un horcăit se auzi ieșind din pieptul tipografului, dar asta, pe marele magister nu-l mai impresionă. Figura lui temerară părea tânără acum; plină de voință și de forță; ba, chiar, licărind și o umbră de răzbunare față de răuvoitorul său împărat tembel:

- Vom merge - spuse solemn - vom merge la Papa Pius !... - Și, privindu-i fără îngăduință pe cei din jur, îi consideră doar publicul necesar importantei lui declarații: O eră nouă începe pentru ordinul nostru. Dumnezeu mi-a hărăzit mie să-l salvez de la pierzania la care îl ducea împăratul ! O armă nouă intră în mâinile noastre; cu ea vom salva totul !... Cavalere - se adresă el tocmai nesuferitului aceluia îngânfat care-o făcea pe intransigentul și căruia-i ierta carierismul numai pentru că, și el, în tinerețe, îl avusese - rămâi aici și conduci destinele

ordinului. Prinzi orice hârtie din acelea tipărite, o arestezi și o arzi.

- Păi, eu parcă mă ocupam de tipograf ! - simți acela că era retrogradat la arestat hârtii.

- De tipograf ne ocupăm noi; va merge cu noi - porunci fără drept de răspuns magisterul și-l admonestă: Îți dai seama ce mare îndatorire primești ? Conduci garnizoana de aici și arestezi orice hârtie. Te războiești cu puterea tiparului, pentru că noi vom impune o alta: a comunicării de la distanță; arzi tot ce găsești și sechestrezi tot ce poți de la breasla asta care a început a se îmbogăți nesocotindu-ne. S-a-nțeles ?

- Ordinul și legile lui ! - răspunse mobilizat vanitosul rămânând smirnă.

- Iar tu, îți vei pregăti mai multe ajutoare - se-ntoarse magisterul către caligraf - și vom scrie tot ce se va auzi în zilele astea venind de la voievodul Dracula; pentru că îl vom pune pe călău să vorbească cu el mereu, cât va fi cu putință ca să aflăm toate secretele. Distrugem ce-a tipărit acest netot pe vremea când era tipograf. El nu mai e acum tipograf. El e cheia magnetică a acestei puteri noi pe care o vom declanșa. Și trebuie să adunăm cât mai mulți ca el, făcând o armată de oameni asupra cărora Dracula să-și trimită undele forțelor sale de neînvins.

- Dar, dacă netotul a spus, așa, niște vorbe care-i treceau prin cap ? - încercă o îndoială, în stilul său circumspect, bătrânul procuror.

Însă magisterul, care fusese concentrat spre înțelegerea științifică a vrăjilor pe care le măsluia călăul în secretele sale, îl puse la punct chiar și pe acest vechi aliat și prieten:

- Voievodul valah e singurul care știe până acum să-și trimită undele umorilor sale către niște armate făcându-le mai puternice. Asta e clar. Știința lui s-a dovedit și a recunoscut-o chiar papa !... Dar să nu uităm că el, prin filiație, aparține ordinului nostru; iar puterea lui magnetică, fiindcă termenul "magnetisieren" este al nostru, al germanilor - își arătă el

cunoștințele docte prin care, urmărindu-l pe călău, încercase să-i deducă secretele - sau puterea elektrică, precum acel "elektron" observat de Thales din Milet, sau puterea drăcească, observată de toate scripturile, sau… ce-o fi fiind ea ca impuls invizibil al fluidelor din creier, va fi puterea noastră !

- Eu n-am zis nimic de asta, de magnetisieren sau de elektron, se scuză procurorul justificându-se în modul specific al îndatoririlor sale de rechizitoriu: Vreau doar să nu ne înfierbântăm până nu verificăm vorbele auzite de la tipograf, să nu fie venite doar din capul lui.

- Din capul lui ?... Știe capul lui netot că cetății Hochschloss îi mai spune și Vișegrad ? Știe de Stefan de la Moldova ? Stia până acum de fratele mort al călăului, sau de Papa Pius care s-a numit Enea Piccolomini ? Știe de Alba Iulia care, de fapt, până la acest împărat care pierde totul, a fost cel mai îndepărtat punct înspre Carpați al unui principat din fostul nostru Sfânt Imperiu ? !... Alege cu atenție toate astea, venerabile procuror, calculează bine și ai să vezi că vorbele nu pot fi decât ale voievodului Vlad !

Enumerând cu ton ritos aceste argumente imbatabile, concentrat pe efectul lor asupra cavalerilor, magisterul nu fu atent, sau nu auzi ce se petrecea dedesubt, în camera interogatoriilor. Tocmai în acel moment important când călăul îl chema:

- Coborâți aici, înălțimea voastră.

Făcu un semn seniorial și toată suita de cavaleri se mișcă pe urmele lui, costumele aprinse părând o flacără unduitoare pe scările și coridoarele castelului. În fața ușii le făcu semn să se oprească și, deschizând-o încet, intră doar el cu caligraful, pe ceilalți lăsându-i în prag.

Călăul nu-l primi cu plecăciune ci, mai degrabă triumfător, făcu un gest demonstrativ spre buhăitul care zăcea în transă. Și se arătă generos, ca un negustor care-și face reclamă:

- Poftiți, aveți legătura cu voievodul meu - spuse mândru de ce se dovedea a fi în stare - peste atâtea țări și drumuri și

ape, el vă ascultă și îi puteți vorbi. Vorbiți, vă rog !

Încercând să-și stăpânească emoția și să nu arate surprins, marele magister rosti:

- Să ne spună cinstitul voievod cum i s-au furat banii trimiși de Papa de la Roma.

Urmă un moment de tăcere. Degetele călăului lucrară undeva, ca la un mecanism, în spatele urechii lui Heinz, acesta se mișcă, gemu, trase aer în piept dar, când începură să-i deslușească sunetele scăpate de buze, acestea se articulară într-un sfâșietor:

- Mar-ga-re-the...

- Ce-i asta ? - întrebă indignat magisterul -Iarăși Margarethe ? !

Călăul, însă, îi făcu semn de calmare cu degetele lui boante:

- Liniștiți-vă; nu-i transmiteți stări nervoase; nu e decât acea undă-parazit de pe direcția Margarethe care se interferează; adineaori a strigat chiar mai tare, dar tot l-am pus pe direcția bună - și, șoptind ceva într-o limbă necunoscută ale cărei sunete degeaba încerca caligraful să le transpună în semne, manevră din nou mecanismele din spatele urechii întrebând poruncitor: Unde-i voievodul ? De ce l-ai pierdut ? !

- Nu l-am pierdut - gemu adormitul - el fuge; nu eu l-am pierdut. Eu mă țin după el, dar el fuge la... la... la Ștefan. E Ștefan ăla care-l tot cheamă peste niște munți. Fuge acolo mereu, dar se chinuie fiindcă Ștefan nu are unul ca mine prin care să vorbească. Dar el se-ncăpățânează, ca acum , că mă dă pe mine laoparte cu voința lui, își părăsește trupul și închisoarea, sare peste Dunăre, zboară peste munți și se duce mereu în preajma lui Ștefan.

- Întrutocmai; întrutocmai ca-n tinerețea noastră - exclamă vesel și triumfător de confirmare călăul - când ne lua pe mine și pe fratele meu și zbura spre Stefan !

- Dar Ștefan ? Ștefan vine spre el ? Îl caută și Ștefan pe el - se trezi magisterul întrebând fără să-și poată stăvili nervozitatea precipitată.

Și chiar dădu laoparte mâna călăului care-l strângea pe Heinz, atent la modul cum reacționau mecanismele celui în transă.

- Ștefan nu-l caută; Ștefan nu știe de el - gemu acela - Ștefan nu zboară; Ștefan e pe pământ... Numai Vlad zboară către el, mereu. Și îl caută, dar știe că nu-i poate vorbi, pentru că Ștefan nu are unul ca mine; iar Vlad, din închisoare, nu are cum să-i trimită unul. El nu-și poate trimite decât gândurile, dar Ștefan nu are cum să le primească.

- Înțeleg - spuse la modul său doct magisterul - nu are recepție.

- Nu are - gemu Heinz repetând: Vlad comunică cu mine acum, dar nu mă vrea pe mine ci ar vrea să comunice cu el. De asta Vlad se chinuie și fuge de mine.

- Gata; acuma nu mai fuge de tine ! - interveni călăul cu glas autoritar, poate și pentru a-l face să tacă, nu cumva să dezvăluie vreunul dintre misterele acestui zbor peste largile spații - Gata ! - porunci el - acuma îl găsești și nu mai fuge de tine. Acuma ! - repetă el porunca.

Zornăitul acela cu ecouri cosmice se învârtoșă în gâtița tipografului și, deodată, se auzi foarte clar întrebarea:

- Când pornești către papă ?

- Pornesc, măria ta - răspunse călăul - deîndată ce încheiem aici și vorbim totul cu tine, voi pleca.

- După ce te duci la papă, vii aici la mine !

- Vin Măria ta !

- Să faci un ocol: Te duci la Ștefan și-l instalezi acolo pe tipograful ăla; ca să pot vorbi prin el cu Ștefan.

- Am înțeles, măria ta; acum, uite, marele magister vrea să te întrebe. Marele magister al ordinului tatălui măriei tale.

- Să-ntrebe !

- Poftiți, măria voastră, întrebați; aveți legătura ! - se ploconi, serios în funcțiile sale, călăul.

- Să ne spună măritul voievod cum i s-au furat banii trimiși de Sanctitatea Sa Papa - repetă marele magister așteptând cu

emoție.

- Matei i-a furat ! - se transformă geamătul omului într-un fel de amenințare; și, schimbându-i-se glasul complet, adică devenind sigur al altcuiva, al unui om cu mult mai multă voință și sete de răzbunare, continuă: Papa i-a trimis în august doisprezece, când e scrisă și scrisoarea lui către mine. I-a trimis pentru mine, ca să mă ajute pe mine cu armată. Iar Matei, atunci, în 1462, luna octombrie, i-a folosit pentru armatele lui și interesele lui, sau ale nobililor de la Buda care au vrut să mă piardă... I-a luat zicând că o să-mi vie mie în ajutor ca să-l alungăm pe turc, fiindcă altcum Sfântul Scaun nu ar fi dat banii; dar i-a cheltuit altfel și, ca să nu-l spun, în noiembrie, sluga lui hiclenitoare Isgra m-a prins la Piatra Craiului și a vrut să mă ucidă... Și, fiindcă Matei n-a avut inima să mă piardă, la curtea lui, sau prin oamenii lui s-a făcut textul pentru acea infamă tipăritură care să spună despre mine rău ! Acea infamă cărțulie care... care... care...

- Care, ce ?... Hai, spune ce ! - nu mai avu răbdare magisterul

Dar glasul se schimbă redevenind geamătul milog al tipografului:

- Care o citește acum Margarethe și suferă - spuse el convulsionat - se îngrozește Margarethe citind !

- Iar nefericita aia de Margarethe ! - țipă marele magister indignat de încurcătura ce se producea tocmai când avea să afle lucruri mai interesante pe care să le prezinte el la Roma.

- Nefericită; într-adevăr nefericită !... Dacă ați vedea-o cum se chinuie - mormăi epuizat tipograful răsuflând tot mai greu.

- L-am stors prea mult - explică științificește călăul - iar unda asta cu direcția Margarethei se tot bagă mereu peste noi, cum bine știți; nu am cum să-l dezleg de ea; și așa am făcut progrese mari...

Dar marele magister nu mai era atent la explicațiile tehnice. Radios, triumfător, îi dădea dezlegarea să-l culce:

- Odihnește-l. Și, apoi, cum zici tu, "luăm din nou legătura",

iar caligrafii vor nota tot. Trebuie să strângem toate documentele, să le prezentăm și scrise de mâna noastră și vorbite prin glasul acestuia. Dacă Vaticanul a trimis bani atunci, ne va mai da și nouă, astăzi, ca să garantăm pornirea unor asemenea arme secrete. - Și, către caligraf , împingându-l aproape de călău: Îți pregătești ajutoarele și, cum se odihnește, cum îl stoarceți din nou. Până se termină pregătirile de plecare, vreau să am toată povestea voievodului. Papa Pius e un mare cărturar și va crede în cât mai multe documente.

Apoi, veni în prag, mulțumind murmurelor de admirație ale conclavului său de cavaleri.

- Să ni se mai împotrivească cineva ! - amenință el lăsând să se-nțeleagă că-i știa pe cei care erau iscoadele împăratului nătâng care trăgea sfori și făcea experiențe afumate în Hradul de la Praga - Vedeți: doar în câteva minute am aflat atâtea amănunte ! E limpede că n-avea de unde să le știe mintea unui netot de tipograf. E clar, e foarte clar că, de vorbit, vorbea voievodul care, prin filiație, face parte din ordinul nostru. Numai dacă ne gândim la ciuda cu care striga că a fost furat și trebuie să-i venim în sprijin și să-l susținem pentru a primi din nou, bine-nțeles, prin mijlocirea noastră, sprijinul de la Roma. Iar, ia gândiți-vă la chinul său că nu putea lua legătura cu Ștefan ! Era glasul lui care venea peste spații și frământările lui care veneau peste spații. Asta e marea noastră descoperire, cavaleri !... Tipograful vorbea cu glasul propriu numai când pomenea de amărâta aia de Margarethe; ați remarcat asta ?... Suntem, deci, în posesia celei mai teribile arme a spiritului. Iar ordinul nostru a fost celebru în epoca sa de glorie încurajând toate invențiile. Avem un împărat tâmpit, puteți să-i spuneți asta cei care mă denunțați la el - se simți el puternic, poate chiar venindu-i în minte că ar putea ajunge în locul aceluia - dar ordinul nostru va fi cel care va reinstaura Sfântul Imperiu. Vine o eră nouă pentru noi, cavaleri ce purtați pe piept semnul Dragonului Răsturnat !...

3

Văzând mulțime de oameni adunată în fața casei ei, Margarethe coborî în tipografie cu toate că, de când i se întâmplaseră necazurile, trăia o reținere și o temere ciudată când trecea printre lucrătorii tineri, care-o cercetau cu priviri cam obraznice. Trecu repede, deci, ieși în stradă și se uită strâmb la oamenii care se adunaseră vorbăreți și curioși, își ascunse fața-n șal și se strecură printre ei vrând să ajungă la atelierul lui Ambrosius. Pe drum, printre oamenii care n-o recunoșteau, chiar auzi ceea ce bănuia, se temea sau, mai degrabă presimțea: Auzi vorbindu-se despre faptul că, în atelierul ei, adică rămas în stăpânirea ei, apăruse acel meșter cu barbă făloasă tunsă rotund care, nu numai că tipărea ceva de mare interes luând locul lui Heinz, jos, lângă teascuri dar, bârfea lumea că-i luase și locul celălalt, din pat, de lângă ea, de vreme ce nu mai pleca spre Köln, ci rămăsese acolo.

Această mulțime era adunată în stradă, așa cum se adună prostimea de când lumea, căutând bârfe și noutăți ca să-și potolească setea dublă: Cea provocată de iscoditoarea curiozitate, care este o sete adevărată pentru că te face să dorești să absorbi vești și spuse; dar și cea datorată dorinței de pălăvrăgeală care, de fapt, este reversul setei, venind din omeneasca nevoie de a răspândi, adică de a da din tine ceea ce ai strâns. Se adaugă la acestea și o a treia mahalagească plăcere: de a amplifica veștile aflate găsindu-ți de lucru pentru o a altă omenească slăbiciune care este imaginația. Așadar, această mulțime nu se putea să nu zgândăre toate complexele bietei Margarethe care, sinucigându-i-se ibovnicul tocmai când îi dispărea și bărbatul pișărcos, încurcându-se cu bătrânul Ambrosius și venindu-i acum în casă cel cu barba olandeză, era un subiect cum nu se poate mai bun pentru gura lumii.

Sărmana Margarethe !... Câtă suferință pentru ea, trecând cu obrazul ascuns în broboadă și oprindu-se să asculte bârfele celor adunați !... Complexele ei de femeie neînțeleasă, dar care

avusese norocul să facă totul în curtea ei, completându-și cu calfa ceea ce nu-i dădea bărbatul, dar ne prea temându-se că s-ar ajunge să se știe acestea peste gard, erau terfelite acum în gura străzii. Amuzant și nemilos, cu parșivă satisfacție vulgară, trezind hlizeli și o dorință acerbă de amplificare a lucrurilor. O foarte mare amplificare, făcând din țânțar armăsar. Deoarece, fără să-și dea seama, biata mulțime trăia un moment nou, cu totul nou în istoria curiozității omenești: momentul îmbinării curiozităților vulgare, ale prostimii, cu acea curiozitate nouă, apărută în legătură cu litera tipărită. Iar această curiozitate nouă îi făcea pe oameni să dea bănuțul spre a obține foaia. Bănuț mărunt, firfirică, sau cent, sau kopeică, sau pfening, adică împărțire la sută sau alt submultiplu spărgând în mărunțiș de aramă ducatul, sau marca, sau lira sau polul de aur pentru nevoile curente ale pieții, pe care, italienii numindu-l "gazetta", s-a ajuns ca și foaia tipărită să se cheme tot astfel: "Dă-mi o gazetă"; adică: "Dă-mi o foaie de-un bănuț"... Or, cei ce se strângeau acolo strigând la meșterul din Köln să le dea și lor foaia de care Ambrosius, fiind localnic, încă se temea, stăteau și așteptau ieșirea ei din teasc, apoi o luau și se duceau s-o buchisească de parcă ar fi aflat de acolo nu numai despre Dracula, ci chiar despre Margarethe a lor, cea care ajunsese în gura lumii prin soț dispărut, ibovnic mort, meșter localnic trecând strada la ea, meșter venit din Köln și găsindu-și pat la ea, ca și prin cine mai știe ce alte lucruri pe care gura lumii putea să le inventeze că s-ar petrece sub fustele ei. Măcar printre rânduri și foaia aceea care vorbea de un diavol îndepărtat pe nume Dracole Vyda de la Carpați, tot trebuia să dea unele explicații burgului despre cele ce se întâmplaseră cu nevasta concetățeanului lor dipărut. Sau, chiar dacă nu dădea asemenea explicații, măcar isca prilejul ca, bazându-se pe faptul că țineau documentul tipărit în mână, oamenii cu mai multă și mai parșivă imaginație bârfitoare să-și poată lansa ei versiunile lor.

Ceea ce se petrecea acolo, în spatele bisericii Sfântul Laurențiu, în capul uliței tipografilor din Nürenberg, fostă cetate

de scaun a Sfântului Imperiu German în epoca sa de glorie, era începutul a ceea ce, veacuri și veacuri avea să dăinuie făcându-i pe oameni, la anumite ore din zi, să alerge după foile tipărite. Înghesuindu-se în fața atelierului lui Heinz, smulgând din mâna fălosului Ulrich Zell venit din Köln câte o foaie cu cerneala încă umdeă, ei făceau pentru prima oară în istoria lor de ființe umane un gest care avea să le devină reflex. Iar asta incita, alerta, dădea nervozitate, curiozitate, nerăbdare, tot felul de sentimente care nu puteau să nu se transmită în replicile provocate de apariția Margarethei în poarta casei ei. Iar ea, sărmana, femeie slabă, se ascunse în umbra broboadei, trase șișalul deasupra și fugi căutând apărarea meșterului Ambrosius.

- Ce scrie în hârtiile alea blestemate ? - întrebă ea lipindu-se fără jenă de burticica lui și căutând apărarea.

- Am să-ți dau - răspunse meșterul cu un cu totul alt gând - de îndată ce ne vom face socotelile, am să-ți dau partea ta; e o afacere grozavă ! Nici nu mi-am închipuit că...

- Dar astea sunt blestemele care l-au nenorocit pe Heinz ! - protestă biata femeie cu gândurile ei.

- Nici nu credeam, când a venit meșterul Ulrich să-mi propună, nici nu credeam că va fi o atât de rapidă afacere ! - continuă Ambrosius pe direcția gândurilor sale. Deoarece gândurile acestea în legătură cu bănuții care se strângeau nu-l lăsau să simtă tremurul cald al femeii speriate.

- Să-mi spui ce scrie acolo; să-mi citești ce scrie; lumea asta adunată mă sperie ! - continuă ea împinsă de instinct.

- Lumea asta adunată e triumful meseriei noastre ! - proclamă Ambrosius voios. Până acum, numai Biserica îi putea chema așa; sau poruncile regești. Acum vin ei. În spate la mine așteaptă alții: negustori de bâlciuri veniți cu căruțele lor de marfă; aici, în față, se strâng și gură-cască, dar și cumpărători din toate mahalalele Nürenbergului. Am înnebunit burgul care vine către noi cu bănuții ! Care buchisesc, buchisesc; care nu, se uită la poze și tot iau foaia !... Am să-ți dau și ție partea ta,

n-avea grijă ! Treaba pe care o facem noi nu e un simplu meșteșug; meseria noastră are alt har. De azi înainte, fiecare om poate să afle cu ochii lui și nu doar să asculte ceea ce spun alții.

- Asta vreau și eu ! - spuse Margarethe - vreau să-mi citești, să aflu ce scrie acolo.

Meșterul chibzui o clipă, apoi alese dintre ucenici pe cel mai copil, cel mai timid, adică nu pe unul căruia să-i treacă prin minte alte cele tăbărând pe frumoasa femeie îngândurată, care s-ar fi lăsat moale fiindcă avea nevoie de mângâiere. Îl alese pe cel mai copil și, punându-i în mână o foaie împăturită, îl trimise cu Margarethe la masa de sub lampă, ca să-i citească.

Iar el trecu strada dincolo, cerând oamenilor să aștepte, să aibă răbdare pentru că vor tipări foi pentru toți. Și, apropiindu-se de tejgheaua la care trona figura încântată a meșterului Zell, cel ce venise la el cu ideea acestei afaceri, își trânti cu satisfacție palma-n palma lui:

- Vom aduce gloria breslei !... Am mai trimis două care după hârtie. Am pus să se mai culeagă un zaț și pentru teascul meu. Vom scoate imediat dublu !

- Vom scoate de patru ori mai mult - spuse Ulrich Zell preluându-i imediat ideea - trimit chiar acum o foaie la atelierul meu din Köln să se culeagă și să tragă și teascul meu care merge mai repede !

- Bravo ! - îl strânse în brațe Amborsius - Ăsta-i secretul nostru, al lumii negustorești: Să ne mișcăm repede !... Nobilii visează cai verzi pe pereți, iar bănuțul intră la noi. Ha !... Zici că au pus călăul să ardă foile pe care ți le-au plătit ?... Ei nu știu că, de vreme ce mai rămâne zațul, sau o singură foaie, totul se poate înmulți la loc, sau de zece ori cât a fost !

- Da - zise Ulrich strângând bănuții și înmânând broșurile - erau atât de caraghioși nobilii cavaleri ! Porniseră război, ca împotriva unei ființe. Au preluat hârtiile cu gardă, cu călău, ca pe un condamnat. Iar, când urcam eu, un șir de ostași porneau călări ca la luptă.

- Ei nu știu că marfa noastră e mai tare decât puterea lor !... Fiindcă marfa se răspândește mai repede și de marfă are nevoie toată lumea, mai mult decât de rangurile lor ! - zise Ambrosius foarte satisfăcut; chiar mai satisfăcut decât atunci când Margarethe îl lăsase să-și dea seama că încă mai poate fi cuceritor.

- Ei cu armele lor care cheltuiesc bani, noi cu armele noastre care fac bani ! - răspunse la fel de satisfăcut și meșterul Ulrich, chiar dacă despre el nu avem informații precise dacă-l satisfăcuse Margarethe. Pentru că, omul, în ciuda bârfelor care circulau, stătuse zi și noapte printre lucrători supraveghind teascul.

- Suntem tari ! - îl bătu pe spatele său lat Ambrosius privind cum oamenii începuseră să se dreseze învățând jocul cel nou: de a scoate automat bănuțul din buzunar și a lua foaia tipărită.

- Dar ce, numai Vaticanul să se îmbogățească tipărind mii de foi cu indulgențe ? ! - îl acompanie în crescendo Ulrich.

- Bine-nțeles colega !... Le vom tipări noi, de acum înainte, cu toate minciunile pe care mirosul nostru ne va spune că se pot vinde la mulțimea de proști !

4

In timpul acesta, sus, în vârful stâncii pe care trona cetatea feudală a Nürenbergului, caligraful și ajutoarele sale notau de zor tot ce călăul storcea ca poveste depărtată a voievodului său, poveste scursă prin țevile oculte pe care, descoprindu-le în inconștiența tipografului, reușise să le canalizeze așezându-le pe direcția dorită. Uneori, la poveștile astea care se derulau prin zornăitul din pieptul lui Heinz, asistau și cavalerii adunați în capela cu podea găurită de deasupra; alteori numai marele magister și, cel mult, prietenul său cu care se înfrunta doar de formă și doar datorită statutelor ordinului care fixau în funcții precise cine să confirme și cine să contrazică. Dar toate firele, ca și toate rapoartele caligrafilor, se strângeau numai în mâna care se dovedea mult mai sigură decât părea, a marelui

magister. De altfel, după amenințarea lui directă la adresa celor care erau spionii împăratului, vreo doi cavaleri chiar dispăruseră. Dar el nu-și făcea griji, știind că era cale lungă până la Praga, unde tontul de împărat își mutase scaunul riscând să piardă și Viena la sud, și unele ducate nordice, după ce prăduise destule părți ale puterii sale. Era cale lungă până la Praga, iar el va ajunge mai repede la Roma, prezentându-i papei atât documentele cât și confirmarea lor prin gâjâiala din pieptul tipografului. Așa că, pe cavaleri îi lăsa mai puțin să asculte, doar ca să li se țină treaz interesul, iar pe acela dintre ei pe care, cu milă, magisterul îl simțea că ar fi vrut să-i ia locul, îl biciuia mereu trimițându-l să aresteze hârtii, care încă se mai dovedeau a exista sau a izvorâ de undeva.

În aceste mari și prelungi ascultări pe care ei le făceau suferind când era vorba de pauze pentru hrănirea sau odihnirea grăsanului aceluia care începuse să-și cunoască valoarea cerând des bere și cârnați, s-au aflat multe dintre cele povestite de călău mai înainte, sau doar vrăjite de el ca să pară scrise pe foi albe. Acum se scriau într-adevăr, se așterneau cu cerneală pe suluri de hârtie de către caligrafi meșteșugiți și deveneau într-adevăr acele Documente Lămuritoare pe care călăul le dezvăluise încă dinainte, prin forțele lui oculte, cavalerilor din jurul mesei de înalt conclav.

Spre învingerea celor care se îndoiau și spre triumful marelui magister, tot ce mai înainte, ba era ba nu era, se confirma acum cu document scris și nu numai citit de vreo minte cu viziuni manevrate de călău.

Monstrul acela cu caftan era, deci, cinstit, iar Marele Ordin al Dragonului Răsturnat avea multe de câștigat de pe urma lui și a voievodului său.

- Pura veritas ! – proclamă marele magister fluturând foile care acum erau scrise toate așa cum le-am tipărit și noi aici; pentru ca, demonstrându-și tăria de a-și citi în ochi dușmanii, să precizeze: Și, pentru că vorbim în limba lui Terențiu, știu că veritas odium parit, dar n-au decât defăimătorii noștri să ne

urască, aici e purul adevăr, pura veritas, cu care ordinul nostru va avea de câștigat la Sfântul Scaun recăpătându-și onoarea… dar și subsidiile !- precizează el mai moale și mai insinuant, pentru ca, imedait, să le ordone tuturor: Domnilor magisteri, domnilor cavaleri !

- Ordinul și legile lui ! – strigară solemn toți cei din jurul mesei, nemaiîndrăznind nici unul să crâcnească.

Iar magisterul procuror exultă și el față de triumful bătrânului său confrate de interese:

- Habemus documentum ad subjiciendum ! – proclamă profesional, făcându-i pe rivali să se supună din nou clamând:

- Ordinul și legile lui !

5

După ce dădu ultimele dispoziții în legătură cu plecarea spre Sfântul Scaun, magisterul se liniști. Trecu personal prin cămările de jos unde călăul tot mai lucra asupra clientului său, dar nu-l mai interesară ultimele rezultate.

- Să-i comunici voievodului tău că pornim spre Roma. Să se odihnească, să fie bun de comunicare acolo, ca să-l audă Papa Pius - porunci el călăului și luă ultimele foi scrise din mâna caligrafului; apoi ridică bărbia spre monstrul care-i devenea din ce în ce mai simpatic, semn devenit convențional între ei, că, ridicând bărbia, îi ascultă raportul.

Fu mulțumit cu informația că totul mergea bine. Sau, după cum se exprima călăul într-un limbaj bizar, care venea din altă lume că "legătura era făcută" sau "legătura era stabilită și va rămâne pe tot parcursul drumului", adică, după cum se spune pe latinește: connectere. Apoi, acela îi arătă hainele spălate și călcate în care-l îmbrăcase pe tipograf, se făli și cu îmbrăcămintea sa de gală, având și sabia încinsă la coapsa dreaptă, cum e permis prin legea călăilor, și caftanul de mare rang pus pe lada de călătorie, semn că puteau pleca oricând.

Magisterul porunci plecarea înainte de zori, la primul cântat al cocoșilor, trimițându-i pe toți cei care urmau să-l însoțească

să se închine la slujba mezonopticei.

Poate că această hotărâre le fu cu ghinion, pentru că, îngenunchind în pronaos alături de călăul care, tot prin legea călăilor, nu avea voi să păşească mai înlăuntrul bisericii, Heinz Szacsz se simţi eliberat de transa sa şi i se păru că, în locul Sfintei Fecioare, o vede pe Margarethe. Dar nu spuse nimic şi, fiindcă-şi dăduse raportul urmându-i meritatele clipe de odihnă, călăul nu mai fu atent la el, ci îl duse în careul unde le era locul de călătorie, culcându-l în grija vizitiilor. Apoi făcu un gest de eliberare asupra propriei sale concentrări de până atunci şi-şi ghemui trupul diform într-un fel anume, fel în care ştia el să se odihnească. Să-şi odihnească, mai bine zis, oasele strâmbe, sau late, sau mărite peste fire, înaintea luptelor sau a marilor călătorii sau, după cum îi era meseria, a zilelor care-l supuneau la un prea mare efort "profesional".

Aşa că, toată acea groaznică întâmplare când Dracula veni la tipograf din nou, chiar fără să mai fie chemat, Heinz Szacsz o trăi singur şi nesupravegheat de nimeni.

Pentru că, încă din biserică, de când pomenise pentru prima oară numele soaţei sale, el presimţise la modul ciudat ceva în legătură cu ea: chinurile ei, sau pericolul care se abătuse asupra ei. Dar toţi cei atenţi la marea călătorie ce se pregătea, în virtutea speranţelor pe care şi le puneau în succesul de la Roma, nu-i auziră disperarea:

- Dracula !... Dracula e la Margarethe !

Strigătul lui disperat făcu, la modul somnambul, înconjurul curţii în care se pregăteau carele, ajungând până la teiul Sfintei Cunegonda; dar rămase agăţat acolo, fără să-l audă nimeni prea bine sau prea deslușit, călăul dormind zdravăn în poziţia sa ghemuită strâmb, cavalerii pregătindu-şi caii, rândaşii târâind bagajele,iar marele magistru dând înăuntru ultimele ordine şi felicitându-l pe cavalerul ambiţios care, în fruntea a douăzeci şi patru de cavaleri bine înarmaţi, mai arestase optsprezece foi.

- Să-ţi faci datoria pentru gloria ordinului ! - îi poruncea

marele magister ambiționându-i prostia și canalizându-i energiile spre o preocupare care să nu-l lase pe acela, în timpul lipsei lui, să ajungă la împărat cu cine știe ce alte perfide gânduri. Dar acel cavaler, în virtutea faptului că el îl descoperise pe Heinz, păru să audă ceva și atrase atenția:

- Parcă tipograful se mișcă; ceva nu e-n regulă.

- Nu te preocupa de tipograf ! - îi porunci magisterul asigurându-se că tot vraful de hârtii ce consemnau ciudatele convorbiri cu voievodul erau în tolba sigilată a caligrafului, mergând alături de el spre Roma și ne având cum să fie furate spre a fi trimise la Praga, împăratului - tu conduci aici ordinul și ai grijă de gloria lui. Tu comanzi cavalerii în lupta cu aceste hârtii și, astfel, îți vei dovedi priceperea ca să comanzi, cândva, întregul ordin ! - mai adăugă el, perfid, ceea ce știa că gâdila ambițiile prostului.

Iar acela rămase smirnă de fericire, strigând jurământul solemn pe care trebuiau să-l rostească membrii ordinului în toate clipele importante:

- Oooordinul și leeegile lui !

- Să le păzești cu credință ! - veni răspunsul, de asemenea înscris în statute, al magisterului.

Si, toate acestea se așezară peste strigătul înfundat, somnambulic, al lui Heinz Szacsz, aceasta putând fi singura explicație a faptului că nimeni dintre cei ocupați cu pregătirile de plecare, nu numai că nu-l auziră pe el, dar, în nici un caz nu auziră replica. Teribila și amenințătoarea replică adresată numai pentru sufletul tipografului în legătura sa directă cu voievodul acela închis la Hochschloss, replică ce-l făcu să tacă hâcâind scurt și înfricoșat, oricine putându-l considera că doarme sforăind și nu că trăiește din nou înfruntarea cu cel care se răzbuna fiindcă i se ponegrise numele.

- Dracula !... Dracula e la Margarethe, horcăia el.

Iar cumplitul voievod îi răspundea terorizându-l:

- Sunt la tine, netrebnicule, acuma; nu mai sunt lângă Margarethe, ci chiar aici, lângă tine !

- Lângă mine, măria ta ! - bâlbâia tipograful simțind cum se tâmpea de groază; și izbucni în lacrimi rugându-se: Să nu-mi aduci blestemul înapoi, măria ta !... Vai mie; să nu-mi aduci blestemul înapoi !

- Ar fi prea puțin ! - tună amenințătorul personaj - ar fi mult prea puțin !... Un blestem mult mai crunt te paște, nemernicule; pentru că și gravitatea faptelor tale a devenit mult mai mare.

- Mai mare ? Cum, Dumnezeule ? ! - se căină bietul tipograf - Cum a putut deveni mult mai mare dacă eu stau aici închis și ascuns și nu mișc niciun deget, fiind fericit doar că mă pot slobozi în voie, scăpat de blestemul tău ?

- Păcatul e păcat; pedeapsa e pedeapsă ! - deveni seniorial în gânduri obiective și nepărtinitoare marele spirit ce-l bântuia pe tipograf, dovedindu-se astfel a aparține într-adevăr unei ființe de înalt rang și noblețe: Tu ai păcătuit tipărind acea infamie, iar păcatul ăsta nu se spală niciodată; toat așa cum nu se pot spăla urmele de cerneală pe care literele le imprimă pentru vecie !

- Și ce mai urmează ? - întrebă Heinz cu glas total fatalist în fața măreției pe care-o dovedea judecata celuilalt ?

- Ți-ai nenorocit nevasta ! - veni sentința.

- Nevasta ?... Săraca mea nevastă, ce vină are ea ?

- Arte vina că i s-au citit și ei mârșăviile tipărite de tine. Da, tu le-ai tipărit odată și ele nu se mai șterg; zboară alte foi peste tot, iar nevastă-ta le cunoaște, fiindcă le-a citit.

- Nevasta... - gemu Heinz căinând-o; pentru ca, deodată, să se răscoale-n el toată disperarea: Dar, măria ta, eu, așa cum ți-am promis, am ars tot ce mi-a rămas și, mai mult decât atâta: Am văzut cum s-au ars aici, în curtea acestui castel, de către un călău priceput, toate foile tipărite de mine. Îți jur ! Măriții cavaleri m-au ajutat, au trimis soldați peste tot și le-au strâns trântindu-le aici, pe locul de osândă; iar ele au ars sub ochii mei cu flacără dată de însuși călăul măriei tale !

- Degeaba ! - tună disprețuitor glasul - se cheamă că invenția asta e drăcească: sau iese fum din cenușă, sau n-ai ars

tot !

- Jur, măria ta ! Jur că este așa și numai așa !... Altfel, cum aș fi îndrăznit eu să mă înfățișez în fața măriei tale ? ! Le-am cerut să le ardă. Până nu le-am văzut aduse aici de soldații trimiși peste tot, și până nu le-am văzut pe toate arse pe rug, că doar le știu numărul dacă eu le-am lucrat, nu m-am desprins de acolo !... Crede-mă, măria ta - strigă el disperat - eu nu mă puteam desprinde de blestem și nici nu mă puteam desprinde de aici și zbura prin înalt până la tine, dacă ele nu ar fi fost arse !

Dar marele spirit rămase impasibil și de nezdruncinat:

- Degeaba ! - repetă el blând dar categoric - Tu țipi așa pentru că nu cunoști puterile drăcești ale meseriei pe care ai învățat-o. Urmele ei nu pot fi arse. Ele tot mai rămân și, fiindcă rămân, din ele învie altele !

- Cum adică ? - bâlbâi tipograful mai mult bănuind decât pricepând.

- Adică, acum, la ceasul ăsta, Nürenbergul este plin din nou de foile tale, oricât ar fi vrut cavalerii să le ardă. Cu cât le-au ars mai repede, cu atât au ieșit mai multe; pentru că lumea le-a căutat cu mai multă îndârjire. Iar banii care se câștigă sunt o putere mai mare decât cea a cavalerilor care le ard. Ceea ce aduce bani nu moare, oricâtă pândă și oricâți călăi am pune noi la treabă. Ceea ce aduce bani, se strecoară drăcește printre cele mai cumplite pedepse. Cavalerii pot să ardă foile, dar meseria ta e mai tare pentru că le renaște câtă vreme ele aduc bănuțul. Uite: acum, tocmai cei care s-au ferit băgându-te pe tine ca prostul înainte, le fac înzecit la loc.

- Să nu le mai facă ! Oprește-i ! - se rugă tipograful.

- Ușor de zis. Dar nimic nu se poate opri când lumea începe să caute, să ceară, să cumpere și să dea banul. Așa s-a întâmplat cu indulgențele tipărite care au adus bani papilor, iar acum se-ntâmplă cu breasla voastră care se îmbogățeăte de pe urma mârșăviilor tipărite despre mine !... A apărut pe lume o putere mai mare decât a oricărei armate. E cea a lucrului care se vinde

și se cumpără. Pe el nu ai cum să-l împiedici de vreme ce sute și mii de oameni, în sute și mii de locuri, îl caută. E o forță mai mare, care îl face să pătrundă, oricât l-ai stăvili. Iar forța asta face din voi, meseriașii, o tagmă mai periculoasă decât armatele. Eu i-am tras în țeapă pe negustători, dar degeaba; acum ei se răzbună pe mine. Armatele pătrund unde pot, dar marfa pătrunde oriunde e nevoie. Vorbesc fără păcat și fără părtinire, pentru că eu sunt domn și voievod de armată. Și am încercat cu puterea sabiei să stăvilesc pătrunderea negoțului, dar negoțul care nu luptă, ci pătrunde ca nisipul, s-a dovedit mai puternic decât armata mea. Acum te cunosc și mă cunoști, tipografule, așa că îți spun fără ciudă: Am tras în țeapă sute de negustători străini care-mi intrau în țară fără voie de la mine, dar au răsărit alții, pentru că nu negustătorii erau importanți, ci nevoia de marfă, căutarea de marfă care făcea să apară alți meseriași și alți negustători, oricâți aș fi căsăpit eu... Așa că, tu, asta ai făcut, netrebnicule: ai produs o marfă care se caută și aduce bani; iar, câtă vreme se cere, poate umbla tot ordinul cavaleresc și răscoli tot imperiul, că ea apare iarăși și nu poate fi dată pierzaniei niciodată !... Zațul tău tipărește alte și alte foi înlocuindu-le pe cele arse; iar, când vor descoperi că poate fi ars zațul, tot va mai rămâne o foaie din asta blestemată, după care alt meșter, în alt burg, va face un alt zaț și va trage alte foi. E o forță mai mare, care nu poate fi stinsă !

- Și, atunci, atunci... - bâlbâi tipograful - dacă forța asta e atât de mare, ce vină am eu, măria ta ? !

- Ai vina că ai acceptat să tipărești mârșăviile alea - vorbi voievodul calm și aproape îndurerat, ca un judecător drept că dă o sentință definitivă - Ulrich Zell din Köln a refuzat să le tipărească, vecinul tău Ambrosius de asemenea și, cu toate că se îmbogățesc acuma de pe urma ta, te-au găsit pe tine mai prost.

- Dacă asta-i meseria mea, ce ara să fac Mărite Domn ? - înțelese Heinz că se afla în fața judecății neiertătoare.

- Să gândești cu capul și să știi că, în clipa în care ai turnat

în litere o mârșăvie, ea nu mai poate fi ștearsă.

- Mărite Domn – rămase la fel de solemn condamnatul - dar sunt acolo fapte spăimântătoare care-ți arată curajul și bărbăția.

- Și sunt altele odioase, care mă arată ca pe o fiară setoasă de sânge, când eu am fost un om setos doar de libertate și aspru doar în pedepsirea intrigilor și a hicleniei !... Da: am fost rău doar cu dușmanii, cu necinstiții și cu trădătorii, dar am fost cumpătat la judecată iar ei nu spun asta !...Nu vezi cum, chiar cei ce povestesc aceleași fapte, le întorc cum le convine ? !

- De unde să știu eu, care dintre atâtea întâmplări sunt adevărate, și care neadevărate, Mărite Domn ?

- Când tipărești, când dai drumul vorbelor în lume, trebuie să știi ! - conchise neiertător voievodul: De nu ții seama de răspunderea asta, îți primești pedeapsa neștiinței tale !

- Și, care e pedeapsa, Înălțimea Ta ? - întrebă scăldat în groază și-n resemnare tipograful.

- Pedeapsa e Margarethe !... Ai să treci acum, când vei coborâ în drumul spre Roma, ai s-o vezi și ai să-ți dai seama că orice greșeală se plătește crunt,

- Margarethe !... - gemu bietul Heinz bântuit de presimțiri și, deodată, strigă: Măria ta, nu poți să pedepsești un om, mai ales o femeie, care n-a știut despre ce e vorba. Zici că ești cumpătat la judecată !

- Sunt cumpătat - rosti cu înțeleaptă blândețe în neînduplecarea sa, voievodul - Va trebui să fii pedepsit, iar istoria pedepsei tale să se tipărească. Să se tipărească răspândindu-se tot așa cum se răspândesc acum minciunile despre mine !... Da, tocmai pentru ca alți tipografi, alți oameni care vor deprinde meseria asta cu puteri drăcești, să ia aminte și să nu mai cadă în păcatul tău !

- Dar nici nu-mi știu păcatul ! - mai gemu bietul Heinz.

- Dacă nu-l știi, dacă nu l-ai înțeles până acuma, află-l ! - proclamă voievodul îndârjit în ceea ce-l răscolea: Crud am

fost, dar și drept; sângeros am fost, dar cu cei strâmbi și răi. Poveștile astea nu spun adevărul, pentru că mă arată ca pe un nebun setos de sânge și de crimă. Le-au născocit dușmanii mei, dar de asta nu-mi pasă prea mult; îmi pasă că nobilii de la curtea lui Matei și pârgarii cetăților ălora nemțești cu care m-am războit fiindcă-mi adăposteau rivalii, s-au gândit să le tipărească pentru a le răspândi în lume. Păi, știi tu de ce-au făcut-o ? Pentru că ei au furat banii trimiși de la Vatican mie ! Papa Pius mă știe prea bine. A scris despre locurile noastre în Cosmographia sa ! Cunoaște neamul meu; m-a cunoscut chiar și pe mine iar, când l-am învins pe Mahomed, a pus să se tragă clopotele în toată Europa. Pentru mine, care am fost groaznic trăgând în țeapă băgând spaima-n păgâni, el a strâns o avere și mi-a trimis-o ca să-mi întăresc armata !... Acum pricepi nemernicia ta ? Cei ce mi-au furat această avere te-au pus să tipărești minciunile, ca să ajungă la cardinali și la Sfântul Părinte faima mea de om care nu le merită ajutorul. Ei vor să spună că nu ne-au dat banii cu care mă ajuta Europa, fiindcă nu-i meritam și nu fiindcă i-au furat ei. Pricepi: Cei care au furat banii strânși de Biserică împotriva păgânilor, dau acum vina pe mine; asta e tot !

- Dar eu n-am știu nimic, măria ta - gemu tipograful.

- N-ai știut, dar ai tipărit; ai cules zațul din care și acum ies foile alea blestemate.

- Dar, dacă Sanctitatea Sa Papa te știe, te cunoaște atât de bine, ce contează asta ? - încercă Heinz o ultimă scăpare - Uite, acum mergem la Roma...

- Mergeți la Roma, după ce au ajuns foile tale netrebnice, de le citesc toți cardinalii și se leapădă de mine !

- Dar Sfântul Părinte ?

Glasul mărețului spirit deveni trist, resemnat, în fatalitatea înțelepciunii sale. Cu o undă amară de înțelegere a lucrurilor, amărăciune care-l covârșea pe tipograf convingându-l de vinovăția sa.

- Lumea te știe și te apreciază cât o servești, tipografule.

Ba, mai mult: tot în acea vreme când o servești, unii te invidiază !... Pe mine, mă țin ascuns într-un beci, tocmai pentru ca să nu mai aștepte omenirea faptele mele mari. Și, nemaifăcând eu fapte mari, cei ce mi-au fost cândva recunoscători, mă uită !... Apoi, peste această uitare se așează praful mârșăviilor scrise în cartea ta și, astfel, cei care m-au furat găsesc justificare, găsesc iertarea, iar eu nu mai exist !... Nu-mai-ex-ist, înțelegi ? ! - își ieși el din fire țipând - Eu nu mai exist, Papa Pius îmbătrânește uitându-mă. Și, având nevoie de alți aliați, îi iartă pe cei care au furat banii de două ori: Și lui, și mie !... Spune-mi - strigă el - spune-mi cine în ziua de azi a mai obținut vreo victorie împotriva turcului ? !... Prin cărțulia ta, ei au vrut să-mi trasnforme faima în rușine. Au descoperit această armă nouă a manipulării, pe care tu o ții în mână și au îndreptat-o împotriva mea !... E o armă ticăloasă, care poate mări pe oricine, dar poate să schimbe fața și faima oricui !... Oricuiiii, nemernicule !

Tipograful pricepu. Poate că strigătul acela de durere îl făcu să priceapă, mai degrabă decât vorbele înțelepte de la început. Pricepu și, trist, resemnat, se depărtă încet de voievod. Ca un om care își recunoaște condamnarea și nu mai are să-i ceară nimic judecătorului său. Se depărtă, se depărtă, până ce duhul aceluia nu i se mai făcu prin nimic simțit. Se depărtă cu tristețea și resemnarea sa proprie, molipsită din tristețile mărturisite de marele spirit. Și, trezindu-se printre atelajele pregătite de plecare, începu să caute căruța unde dormea călăul, ca să se urce în ea.

În ultima clipă, însă, se răzgândi și porni hotărât spre fruntea convoiului, acolo unde era cupeul marelui magister. Iar, când acela apăru, îngenunche și spuse:

- Înălțimea voastră, Margarethe...

6

- Iar Margarethe; unde e călăul ? Iar a scăpat ăsta ? ! - Cu un pas pe scara trăsurii, marele magister se oprise furios: Cine

l-a adus pe ăsta în față, să ne blesteme călătoria, de-abia după ce ne-am rugat pentru succesul ei ?

Dar glasul tipografului îngenuncheat veni atât de convingător în solemnitatea sa, încât marele magister tresări deodată cu interes, parcă înțelegând abia atunci semnalul pe care îl primea. Și, gânditor, coborî piciorul de pe treapta trăsurii. Gânditor și atent pentru că, respectuos, dar sigur pe el, poate chiar cu glasul acela hârâit de depărtări pe care magisterul îl mai asculase, tipograful îi spunea;

- Voievodul, voievodul Dracula m-a adus aici, în față. Va jur că, dacă nu era voievodul, eu n-aș fi îndrăznit !

De unde tocmai îi stătea pe buze să poruncească a fi adus călăul ca să-și strunească instrumentul ce i se dăduse-n grijă, magisterul făcu semnul invers, îndepărtându-i pe cei din jurul său la o distanță respectuoasă, spre a păstra pentru sine cele ce afla de la tipograf. Și se aplecă asupra lui, nu numai curios, dar chiar în speranța că, fără călău de față, va afla sau, măcar, va mai descifra niște secrete.

- Ia zi, cu ce magnetism, sau cu ce elektron a venit voievodul la tine ?… Ce ți-a spus ?

- Mi-a spus că Margarethe e pedepsităăă... - se tângui acela.

- Bine; lasă asta; altceva... altceva nu ți-a mai spus ? Cum a ajuns la tine ?

- Păi el poate s-ajungă oriunde, măria voastră !

- Hm - rosti incert magisterul - nu e chiar așa; la mine de ce n-ajunge ?

- Poate nu-i cunoașteți măria voastră secretele.

- Nu i le cunosc ! - rosti înciudat magisterul și amenință: Dar am să i le cunosc, eu; toate magnetismele și toate elektronurile am să i le cunosc, până vom ajunge la connectere !... Tu să fii sluga mea credincioasă, și am să i le cunosc !

- Eu sunt cea mai credincioasă slugă a măriei voastre... Dacă mă ajutați ! - spuse sincer, în disperarea lui, tipograful.

- Cum vrei să te ajut ? - îi dădu importantul personaj curaj,

iar omul izbucni:

- Înălțimea voastră, puteți să mă duceți la capătul lumii; eu merg și voi încerca să vă fiu de folos cât pot. Vă rog, numai, să opriți, o clipă, în spate la Sankt Lorentzkirche, s-o mai văd odată pe Margarethe.

- Iar Margarethe ! Nu mai terminăm odată cu obsesia acestei Margarethe ! - răbufni supărat, tulburat din speranțele sale de a acumula cât mai multe secrete, marele magistru.

Dar tipograful nu mai era decât un biet om care promitea totul și cerea milă:

- N-o blestemați, înălțimea voastră, pentru că Margarethe nu mai este. Margarethe și-a pus capăt zilelor !

- De unde știi ?

- De la voievod.

- Ți-a spus ție asta voievodul ?

- Da, mi-a spus voievodul - recunoscu Heinz într-un mod foarte convingător - a aflat ce scria în cărțulia tipărită de mine și i s-a făcut atâta teamă încât și-a pus capăt zilelor.

- Voievodul ? Când ți-a spus voievodul ? Când l-ai văzut tu pe voievod ? Pe ce cale a ajuns la tine voievodul ? Cum ești tu connectere cu el ? Prin magnetismus, prin elktron, prin ce naiba-mi ascunde călăul ăla ? ! - încercă magisterul să afle cât mai multe.

- Pe voievod îl văd mereu. El mereu mă vizitează, sau îl vizitez eu pe el - răspunse plin de credință habotnică tipograful, cu un ton foarte convingător - a venit special la mine și mi-a spus că trebuie să ajungem cât mai repede la Roma, poate chiar înainte de a ajunge hârtiile tipărite de mine. Mi-a poruncit lucrul acesta; zău, măria ta !

Si tonul acesta îi dădu un impuls magisterului făcându-l să poruncească pornirea de îndată în marea călătorie.

- Până la Sankt Lorentzkirche, urcă lângă mine - îi făcu el acest hatâr, dar tot cu un anume scop: Să te gândești pe acest drum la tot ce a făcut călăul cu tine; să-ți amintești, să ții minte totul și să-mi spui; poate, reușim să facem singuri acel

connectere; fără el, fără ascunzișurile lui; numai eu cu tine !… O să te gândești ?

- O să mă gândesc, înălțimea voastră, sigur c-o să mă gândesc !

Magisterul îi cercetă cu atenție umbra în întunericul călești, parcă încercând să-i adulmece acele trăsături prin care tipograful poseda electricitățile pneumatice despre care vorbeau vechii greci. O deducție îi era clară față de secretele călăului: că omul avea o moliciune de caracter care, frământată de tăriile altui caracter, putea produce curenții aceia, fluidele acelea care să se-ntindă peste spații și să comunice.

- Vei fi un cadou frumos pentru Sanctitatea Sa - îi spuse ca și cum ar fi recunoscut trocul pentru care îi făcea hatârul de a opri în burgul de jos.

La popasul promis, o găsiră pe Margarethe pe năsălie, cu o expresie de groază încă întipărită pe fața-i moartă.

- I-au citit din cărțulie - spuse una dintre femeile care o privegheau - iar acolo scrie lucru groaznic despre modul cum le pedepsește Dracula și le arde pe femeile care scapă frâul. Dracula nu iartă curvăsăria.

- Dracula !... De unde-ai auzit despre Dracula ? Ce știi tu despre Dracula ? ! - întrebă intrigat magisterul de parcă ar fi dorit să nu permită ca muierile palavragioaice de burg să se bage în lucruri care numai sus, în castel, ar fi trebuit să se știe.

- Știu tot ! - îl înfruntă încrezătoare femeia cu mândria celor cărora nu li se mai pot ascunde secrete și privilegii de cunoaștere; și întrebă convinsă de puterea banului ei: Crezi, măria ta, că dacă nu știu să citesc, sunt o proastă ?... Păi ce, eu nu pot să bag mâna-n buzunar la bărbatu-meu, că doar câștigă destul ? ! Dau acolo, ceva, unui călugăr, sau unei calfe din astea și-mi citește; așa că știu și eu, nu numai măria ta - păru ea să-i dea cu tifla în emanciparea pe care și-o dovedea.

- Ce știi ? - îi păru rău magisterului că se băgase în gura mahalagioaicei aceleia mândră de banii ei.

- Stiu tot ! - răspunse și convinsă și mândră femeia - Știu tot

ce se știe în burgul ăsta; fiindcă, unde este un loc în care a învățat cineva să citească, toată lumea se strânge și ascultă ce scrie. Iar când cineva citește, noi ne uităm și pe pozele care arată cât de fioros era Dracula. Că, acuma nu se mai tipăresc numai cărți cu sfinți. Acuma sunt povești din astea pentru gura mahalalei !

- Dar ce faptă atât de tulburătoare poate să scrie acolo - se mai muie magisterul - încât a făcut-o să se omoare.

- Asta nu știu, sau nu vreau să vorbesc ! - se trezi noblețea în mahalagioică - Asta o privește pe ea, cu păcatele ei. Că dacă nu se pedepsea ea, o pedepsea el, Dracula, așa cum l-a pedepsit și pe bărbatu-său.

În timpul acesta, magisterul fu surprins și scârbit pe loc de un spectacol groaznic ce se petrecea chiar pe năsălie, Heinz întinzându-se peste moartă și sărutându-i, tot sărutându-i locul însângerat din dreptul inimii moarte.

- Ce-i cu ăsta ? Nu-l lăsați să facă așa ceva ! Ce, a înnebunit ?

- Păi sigur c-a înnebunit - confirmă femeia - că noi știm cum o iubea, prostul !... Uite, acum îi linge sângele care se scurge din inima pe care și-a străpuns-o pedepsindu-se ea de frica pedepsei... Da; scrie acolo !

- Ce scrie ? - întrebă mahgisterul scârbit de tot ce vedea și dând cu mâna spre Heinz.

- Scrie că le taie despicătura dintre picioare cu satârul, ia toată partea aia cu care a păcătuit femeia și o așează într-un fier roșu ca să sfârâie.

- Groaznic ! - se cutremură magisterul imaginându-și părți pe care el doar le mângâia așezându-le centura de castitate - E groaznic să faci așa ceva unei femei. Oare putea fi Dracula, ăsta, atât de sadic ?

Atunci, cu o figură total schimbată, deadreptul nebună, Heinz veni la el strigând:

- Nu e adevărat; nu e adevărat !.... Dracula a fost om drept și viteaz, mi-a spus chiar el asta !... Dar cartea mea l-a împroșcat cu asemenea bârfe. Cartea mea l-a făcut să pară așa de crud,

cum tot cartea mea a omorât-o pe Margarethe !... Ha, ha, ha ! Uitați-o pe Margarethe, căreia ziceați că i-ați pus centura de castitate ca să și-o prindă Ambrosius în ea !... Tipăritura mea i-a pus-o; i-a pus-o definitiv !... Ha, ha, ha ! - porni el un râs dement ieșindu-și complet din minți.

- Cum poate o carte să omoare pe cineva ? - protestă magisterul disprețuitor și indignat pentru starea în care îl vedea.

- Poate, înălțimea voastră; uitați-vă cum poate !... Vreți să-i ridicăm fustele să-i căutăm centura de castitate ? - strigă Heinz cel total schimbat, râzând nebunește și sărutând mâna magisterului care-l plesenea îndepărtându-l de năsălie; pentru ca, deodată, și mai nebunește, să izbucnească în lacrimi și să sărute țevușca de argint pe care el o smulsese din inima moartei.

- Chemați-l pe călău ! Să vină călăul să și-l ia de aici, să și-l liniștească ! - porunci magisterul gărzii sale, încercând să se ferească de atingerea țevuștei aceleia din care se prelingea sânge, pe care nebunul i-o tot arăta când râzând, când plângând, când băgându-i-o lui sub nas, când sărutând-o.

Dar Heinz , cu ochi posedați și hohote amestecate de râs și de plâns, juca între buricele degetelor țepușa de argint din care se prelingea un fir închegat de sânge:

- O vedeți ? Asta e scula pe care mi-a făcut-o un argintar ca să m-ajute să mă slobozesc după blestemul voievodului. Acum, când blestemul a ajuns-o pe Margarethe, ea a luat țevușca și, cu toate că știa că-i făcută pentru a se băga ușor într-o sculă de bărbat, și-a înfipt-o în inimă, până și-a slobozit prin ea tot sângele... Eu am știut asta încă de sus, din castel; voievodul m-a făcut s-o simt ca și cum se-nfigea în inima mea, dar vedeam cum țâșnește din ea sângele Margarethei !...

Și-l scârbi din nou pe magister îmbălșându-i mâinile cu sărutatul lui și făcându-l să strige:

- Încetează !

- Încetez, măria ta; dar, vezi, de ce nu te-ai gândit să-i pui la inimă centură de castitate ! ? - îl lovi nebunul cu logica

perfectă a întrebării sale. Și, cuprinzându-l din nou râsul acela demențial, începu să sărute țevușca nefiindu-i silă de cheagul sângelui mort: Margarethe, draga de ea ! Și-a înfipt în inimă țevușca mea de argint, iar acum plutește cine știe pe unde, iertată de voievodul Dracula... Iertată !.... Ha, ha, ha !... Nu-i așa, voievoade, nu-i așa măria ta, că ai iertat-o ? ! - întrebă el către călăul care venea să-l înșface.

- E scârbos, uite-l cum suge sângele ăla închegat; fă-l să înceteze ! - porunci magisterul.

- Ăsta nu mai e teafăr. Am dormit și eu puțin și mi-a scăpat ! - spuse călăul cărând greutatea nebunului spre căruțe și oprindu-se respectuos să-l aștepte pe magister ca să se urce în landoul cu marile insemne ale ordinului, în vreme ce gărzile dădeau mulțimea deoparte.

- Să nu-ți scape ! - porunci magisterul de pe scara trăsurii.

- Ușor de spus, măria ta; dar eu n-am nici o vină că l-ați adus aici; eu am dormit.

- Și ce dac-ai dormit ?

- Ăsta nu mai e teafăr; nu știu dacă vreodată vom mai putea face ceva cu el - explică monstrul ținându-l pe Heinz ca pe un sac și vorbind ca despre o defecțiune tehnică.

Iar magisterul, nedorind în nici un chip să audă așa ceva, se-nfurie de groază:

- Să nu-mi spui așa ceva ! De ce să nu mai poți face ? !

- Nu-l vedeți că s-a țicnit de tot ? Cine-i mai poate stăpâni mintea și simțirea ? - arătă călăul disperarea situației.

- Te privește ! - răcni magisterul așezându-se pe pernele călătoriei sale și făcând cu bastonul semn poruncitor vizitiilor - Te privește !... Dacă până ajungem la Sfântul Scaun nu-ți repari jucăria, vei putrezi împreună cu ea în cea mai adâncă temniță !

Si convoiul porni, ropotul cailor repetând, parcă mereu, ideea de "cea mai adâncă temniță".

Privind figura complet tâmpă a tipografului clătinat în hurducăturile căruței, călăul îi cerceta, cu un sentiment de

resemnare, toate adâncimile golite de efluviile pe care i le manipulase mai înainte. Nu avea ce face; știa că dăduse atât de mari speranțe, că ordinul își făcuse atât de mărețe planuri încât, chiar dacă marele megister va prezenta papei toate documentele scrise de caligraf, dacă el nu-și va face demonstrația mânuind mașinăriile imbecilului din fața sa, pedeapsa era de neschimbat.

În legătură cu pedeapsa, se resemna; mai trecuse el prin astea. Dar suferea și-i părea cumplit de rău pentru faptul că iarăși era îndepărtat de voievodul său cu care, acolo sus, în castel, mai ales după ritualul de sub teiul Sfintei Cunegonda, avusese speranța că reușise să-și reînoade viața, putându-i rămâne alături. Nu mai avea nici o altă șansă decât să înncerce să fugă din acest convoi, să-și schimbe direcția și să ajungă a se putea strecura în temniță la Vișegrad, la Vaș, la Hochschloss sau cum naiba îi mai spune locului aceluia ale cărui porți ruginite îl închid pe voievod.

CAPITOLUL AL ZECELEA

1

Matei Corvin s-a urcat pe tronul Ungariei la 1458, urmare a unei lupte din care se alesese tocmai el, june de vârstă fragedă și mlădiță a unei familii nobiliare românești, cu rădăcini de o parte și de alta a Carpaților. În ciuda acestor date, el s-a dovedit în scurtă vreme a nu fi ce părea, adică doar un băiat cuminte ajuns rege datorită familiei Szilagyi a mamei sale și faimei tatălui său care salvase Ungaria prin sabie și vitejie, în vreme ce nobilii imperiului se hărțuiau pentru interese meschine.

Este drept că Iancu de Hunedoara , cu toate marile averi dobândite, se gândise mai puțin la agoniselile lui, cheltuindule cu solda unui număr de oșteni mult mai mare decât aveau ceilalți nobili ai regatului. Dar, chiar dacă lucrurile ar fi fost să

se aleagă numai după aceste două criterii: vrednicia înaintașilor și puterea armată cu care neamul acesta de principi transilvăneni garanta apărarea țării, tot nu i-ar fi fost dat lui Matei să se urce pe tron. Pentru că, după moartea tatălui lor la apărarea cetății Belgradului, dintre Corvinești rămăsese în fruntea familiei fratele său mai mare Ladislau. Numai că, în dorința lor de a scăpa de rivali la tron, tot așa cum împotriva lui Iancu -Ioan Corvin țesuseră intrigi nemailăsându-l să fie guvernatorul Ungariei, grofii regatului, adunându-și forțele prin care voiau să domine în Liga Baronilor, îl scurtaseră de cap pe Ladislau în jurul căruia se strângeau celelalte interese. Și nu-l scurtaseră de cap oricum ci, pentru ca răzbunarea să fie mai mare, porunciseră o secure tocită, care trebuia să lovească și să tot lovească, măcelărindu-i multă vreme gâtul până să reușească a-l desbina.

Și, totuși, dovedindu-se a fi singura soluție față de neînțelegerile pofticioase ale celorlalți, Matei, mezinul familiei Corvineștilor, ajunse rege. Copil urât și grăsan, vlăstar al unei familii neiubite de Liga Baronilor, Matei s-a hotărât să le dea o lecție realizând pentru regatul Ungariei, ca și tatăl său, ceea ce nu reușiseră să facă nobilii lui pământeni din câmpia Panoniei. Și a ajuns la mare glorie cucerind chiar Viena de la împăratul tembel ce se mutase la Praga interesându-l doar alchimia, cititul în stele și rotunjitul averilor familiei sale. Tânărul necopt ales de dieta Ungariei spre a fi manipulat în interesul altora, s-a dovedit a fi Regele Soare al maghiarilor.

În acest fel, odată cu el, Buda, veche cetate de scaun a lui Attila, a înflorit devenind una dintre frumusețile renașterii europene. Fastul de la curtea regelui Matei a căpătat aura marilor ceremonii ale continentului, iar turnirele cavalerilor se transformau în cele mai bogate sărbători.

La un asemenea turnir, apăruse de câtăva vreme un cavaler necunoscut, cu vizeta coifului de armură lăsată în permanență, căruia nimeni nu i-a putut vedea vreodată chipul, nu i-a putut întâlni ochii, din care ișeau doar țâșniri diabolice prin tăietura

subțire a vizetei și, pe cât era de necunoscut, pe atât devenise de temut, nimeni neputând ieși învingător în lupta cu el.

Erau turnire elegante și bogate, pline de măreție, regele și curtea împreună cu oaspeții de onoare ocupând loji făcute din prețios lemn sculptat și tapisat în brocart, caii îmbrăcând cele mai somptuoase harnașamente și valtrapuri, iar luptătorii purtând armurile strălucitoare în arta cărora se întreceau iscusiți feronieri.

Acum, la un astfel de turnir, în fruntea celorlalți ambasadori se afla, ca invitat de cinste al regelui Matei care spera mult în ajutorul Vaticanului, legatul papal, Monseniorul Nicolae de Modrussa, cel care, doar cu câteva zile în urmă, îi comunicase o insistentă misiune, delicată dar fermă față de ezitările regale, venită chiar din partea Papei Pius al doilea. Iar, când a apărut cavalerul necunoscut, adică acea armură de sub care nu se simțea ființa umană decât prin mișcările amenințătoare, toată asistența s-a spăimântat. Printre femei a trecut ca un fior de supunere și spaimă moale, epuizantă, iar bărbații s-au simțit dominați de un sentiment straniu și dăunător. Cavalerii care se înfruntau cu el au început să tremure-n șa aruncându-se în lături încăînainte de a-i lovi lancea ținută cu mâna ca de piatră.

Legatul papal îl urmări cu deosebită concentrare și, la un moment dat, asigurându-se că toate privirile erau preocupate doar de turnir, se aplecă respectuos la urechea regelui. Dar întrebarea sa șoptită îl arătă hotărât să nu-și neglijeze misiunea legatată de Papa Pius al doilea:

- El este, nu-i așa ?... Se simte că emană ceva.

Matei Corvin confirmă cu discreție vorbind indirect, adică făcându-se că urmărește turnirul:

- Păstrându-i secretul, îi păstrăm și viața. Paza din închisoarea unde-l țin este mai puțin pentru el și mai mult pentru cei ce-ar vrea să-l știe dispărut.

- Nu e nimic altceva, care să impieteze asupra relațiilor cu Sfântul Scaun ? - întrebă, destul de aluziv în limbajul său diplomatic, legatul papal făcând același joc de a urmări turnirul.

Iar Matei Corvin, rege format acum, se dovedi a fi prompt în materie de politicale:

- Excelență, asigurați pe Sanctitatea Sa că și eu am aceiași dușmani. Până să ajung eu rege, fratelui meu mai mare, tocmai ca să n-ajungă unul de-ai noștri, i-au tăiat capul cei din Liga Baronilor pe care acum îi vedeți invitați de mine la turnire. Eu îi invit, fiindcă am ajuns să-i domin și să fac mai mult decât ei pentru Ungaria; dar interesele politice lucrează.

- Credeți că păgânii, își au și ei influența lor.

- În această parte a continentului, din care ei tot cuceresc bucăți, nu se poate să nu aibă.

- Îl țineți pregătit să-l trimiteți înapoi, în Muntenia ? - atacă atunci, în meșteșugul său diplomatic, legatul papal.

- Excelența voastră ați spus-o iar, față de agresivitatea turcului, eu nu neg. Dar, spuneți-mi: Ce vă face să credeți asta ?

Tot dibăcia diplomatică a acelui înalt prelat cu care regele păre să comenteze turnirul, chiar făcând gestul nepoliticos de a nu-și acorda priviri, veni cu întrebare la întrebare:

- Sunteți pe cale să vă împăcați cu Ștefan ?

Dar nici regele nu se lăsă mai prejos de la aceeași modalitate de-a țese discuția:

- Are Sfântul Scaun vreun interes ?

- Aici - răspunse indirect legatul papal - Sfântul Scaun și-a arătat mereu interesul de a ține închisă poarta creștinătății ! - Și nu-l iertă: Sprijinul a fost foarte concret !

Spre a ocoli delicata problemă și, poate, chiar ca să atragă un asemenea gest din nou, regele preferă să vorbească în calitatea sa de strateg care-și alege oamenii:

- Ștefan este la fel de periculos pentru turci; dar el a reușit să consolideze mai bine Moldova, păstrând un echilibru al luptelor. Vlad este un general care l-a umilit pe Mahomed trezindu-i o ură imensă, dar are și rivali la el în țară; i-a înrăit și pe grofii a căror ură pentru tatăl meu a moștenit-o mai mult el decât am moștenit-o eu... El trezește ură.

- Ura se poate tipări acum; am ajuns la mijloace mai perfide decât luptele demonstrate de acest turnir ! - lăsă Modrussa să se-nțeleagă limpede că nu credea în poveștile tipărite - Întrebarea e: de ce și-a atras el atâta ură ? Nu cumva, contra lui, interesele negustorești ale unor creștini se leagă cu interesele războinice ale păgânilor ?... Invitații majestății voastre, cei de aici, de la turnir, despre care mi-ați vorbit; sunt, doar, dreptcredincioși creștini !

Înțelegând clar că, ajunseseră la pragul de sus al sincerității pe care o permit întortocheatele discuții diplomatice, regele Matei își dovedi clar experiența monarhică și, privind dincolo, ca și cum ar fi trecut încet în revistă figurile acelor invitați necesari unei curți somptuoase dar, în ascunzișurile lor, gata să întoarcă turnirul împotriva lui și pentru răsturnarea lui, îi explică legatului papal cu înțelepciunea pe care începea să o capete prin prețul propriilor sale frământări și înfruntări:

- Există pe lume, eminență, mii de ființe care n-au alt rost dect să urască pe orice om care vrea să facă ceva ! Pe tatăl meu l-au urât când a ajuns guvernator al Ungariei salvând țara aflată sub sceptrul unui rege copil, cu toate că el a ținut piept turcilor, salvându-i; pe fratele meu l-au ucis ca să nu ocupe tronul iar mie, dacă nu aș avea asigurată puterea, mi-ar face la fel !

- Dar, pe el, îl urăsc, din pricina majestății voastre ?

- Îl urăsc; fiindcă neputincioșilor le e dat să urască și să conspire !... Vedeți, mă mărturisesc excelenței voastre, ca un înalt prelat ce sunteți ! - se descărcă regele care știa că, de pe tron, trebuia să zâmbească întregii țări - Ei îl urăsc, fiindcă știu că nu vor ajunge niciodată la înaltele lui simțiri !

- Îl apreciați, deci, pe Dracula ?

- A făcut un lucru măreț și pentru țara lui și pentru Europa - confirmă regele - e o armă cum nu se poate mai prețioasă. Da, e singura persoană în fața căreia, nebunia agresivă a acelui posedat de Mahomed care ne smulge mereu teritorii din colțul Europei, se transformă în reținere și chiar în teamă... Sau, poate

chiar în uimire - precizã el cântãrind lucrurile cu obiectivitatea monarhicã pe care și-o dorea recunoscutã - Dracula uimește pe mãsurã ce lovește și, prin asta produce groaza celor care fug din calea lui. El nu e doar un om, el nu e doar un general de oști; el e o armã care îngrozește. Da, se spune cã Mahomed, care a fost vindecat de epilepsie, tot mai face câte o crizã în somn când i se aratã Dracula ! - adãugã regele și cu ascunsul scop de-a se comunica celor care administrau tezaurele Vaticanului ce armã grozavã deținea el, nu un rege oarecare, ci nedoritul Matei care ajunsese sã aducã Ungaria la cea mai mare strãlucire.

Iar efectul se simți, pentru cã legatul papal întrebã nu cu un anume scop ci, poate, chiar cu scopul principal al venirii sale la Buda:

- Și nu s-ar putea, oare, sã-l facem sã învingã pânã la capãt ?

- Sanctitatea Sa e înțelept, iar Vaticanul puternic; puternic și bogat ! - rãspunse regele gãsind calea cea mai potrivitã de a nu-și mai aminti de cele trecute și marcând toatã deschiderea spre avansurile viitoare.

- După ce voi vorbi cu voievodul, îi voi scrie Sanctitãții Sale - spuse Modrussa, de data asta categoric, precizând tranzacția: Credeți cã o voi putea face în curând ?

- În curând ? - întrebã regele ca sã câștige timp - Cred cã da; trebuie numai sã ne asigurãm ca paznicii sã fie cu toții surzi, ca și cel care vã va însoți. Surzi într-adevãr; dacã se strecoarã vreunul care simuleazã, înseamnã cã se va auzi unde nu trebuie !... Avem câțiva condamnați la surzenie, pe care vi-i pregãtim - mai trase el de timp - Haideți sã privim; intrã acum chiar el în confruntare; iatã cum i se pregãtesc armele.

Și-ntr-adevãr, un murmur și o neliniște cuprinse asistența, îi fãcu sã înghețe pe halebardierii din gardã ba, chiar trezi un fior de încordare printre caii aliniați mai în depãrtare.

Cavalerul necunoscut își prezenta cu semeție onorul în fața tribunei, neputând a-și apleca ceafa încinsã de platoșa din care creștea coiful misterios. Voci lașe, parcã temãtoare de a nu fi

descoperite și pedepsite, îl încurajau pe adversar. Câteva femei plângeau, dar parcă nu de mila acelui adversar, ci dintr-un fior isteric pe care li-l trezea prezența misteriosului bărbat.

2

Si, într-adevăr, din cine știe ce calcule ale regelui Matei, mai dură o vreme până ce legatului papal Nicolae de Modrussa i se organiză întâlnirea cu voievodul valahilor, cel dat de multă vreme dispărut. Acolo, în tainițele adânci din hrubele Vișegradului, ei au avut într-adevăr paznici surzi, pentru că, din cele stabilite, nu s-a auzit nimic până în ziua de astăzi.

Legatul papal și-a alcătuit apoi raportul către Suveranul Pontif în care i-l descria astfel pe cel cu sabia căruia Papa Pius al doilea spera să mântuie continentul: L-am văzut captiv la regele Hunilor pe tiranul Valahilor, Dracul, nume cu care ei numesc diavolul. Era nu foarte înalt de statură, dar foarte vânjos și puternic, cu înfățișare crudă și înfiorătoare, cu nasul mare și acvilin, nările umflate, fața subțire și puțin roșiatică, în care genele foarte lungi înconjurau ochii verzi și larg deschiși, iar spâncenele negre și stufoase îi arătau amenințători; fața și bărbia erau rase cu excepția mustății. Tâmplele umflate sporeau volumul capului. Un cap ca de taur lega ceafa înaltă de umerii largi pe care cădeau plete negre și încârlionțate"...

Și a rămas să aștepte răspunsul de la Vatican, care urma să vină prin curier special.

Curierul a venit târziu și misterios, aducând în suita sa, ori, mai degrabă aducând împinse de el, două personaje stranii. Unul era o ființă scurtă de picioare și cu tors imens, având țeasta rasă, cu un singur smoc triunghiular pe frunte; altul era un grăsan cu favoriți blonzi și ochi spălăciți care privea mut, mormăind din când în când doar un singur cuvânt: "Margarethe", sau cam așa ceva. Curierul i-a explicat legatului papal că blondul cu favoriți era un fel de mașinărie cam stricată, care nu mai funcționa cum trebuie și, de aceea, hotărâseră să o încerce mai aproape de obiectiv, poate o reușească

contactul și să intre în legătură. Dacă lucrurile se vor petrece astfel, atunci înălțimea sa legatul papal va mai putea vorbi cu voievodul captiv fără a fi supravegheat de oamenii regelui. Deci, se va stabili o comunicare permanentă cu voievodul, ceea ce era un lucru foarte important și chiar nu singurul. Pentru că experimentul era important în egală măsură și pentru știința militară: Se va experimenta o nouă armă; armă pe care voievodul o deține și a folosit-o, dar trebuie să intre în dotarea Ordinului Cavalerilor Dragonului Răsturnat și, prin el, în mâinile Vaticanului.

Monstrul cu picioare scurte și tors înfiorător, care avea în toate gesturile sale o supușenie perfidă, a spus că îi trebuie un loc cât mai secret și câteva zile până va face trecerea acelei mașinării umane cu favoriți, pe care o mânuia, de la starea de călătorie, când energia se folosește la drum, până la starea de emisie-recepție. Energia se folosește la stabilirea legăturii dorite - a explicat el scurt. Legatul papal s-a simțit onorat pentru faptul că Vaticanul, prin serviciile sale secrete, îi punea tocmai lui la dispoziție această invenție tehnică de ultimă oră și, fiindcă așa cum își amintise în taina discuției cu voievodul că el mai scrisese o relatare despre lupta acestuia cu sultanul încă din 1462, speră să afle alte lucruri pe care să le scrie. Îi dădu drumul curierului cu un nou raport despre invaziile lui Mahomed în părțile sârbești iar, pe cei doi, îi așează în taină la o mănăstire a ordinului Franciscan din apropierea Vișegradului, în abatele căreia avea mare încredere, fiindu-i om de informație în această zonă.

Monseniorul Nicolae de Modrussa era un bărbat în puterea vârstei, până-n patruzeci de ani, la care se vedea de prima dată că era bine școlit în materie de lupte, de conflicte și de influențe, nu numai prin îndemnarea diplomatică a prelatului de cabinet pontifical, ci chiar și printr-o meserie a armelor practicată cândva. Și-ntr-adevăr, din discuțiile lui cu abatele, reieșea că făcuseră pe vremuri parte dintr-un ordin călugăresc mai deosebit, din acelea care se alăturau cruciaților făcându-

le slujbele pe câmpurile de luptă și preluând apoi, duhovnicește, garnizoanele pe care aceia le cucereau ocupându-se de impunerea ritualurilor catolice și de extinderea bisericilor sufragane Sfântului Scaun. Aduși de tineri, chiar de la vârsta adolescentă de învățăcei în seminariile unor abații cu misune specială în formarea lor, instruiți în rutina tradițiilor vechilor ecouri ale cruciadelor, ei se adaptaseră pentru alte rosturi, mai domestice, în perioada decăderii acestora. Dar asaltul păgânilor, căderea Constantinopolelui, transformarea cruciadelor mari și greoaie în lupta acerbă și veghea continuă a micilor popoare din această parte a continentului care se-nfruntau mereu cu păgânul hărțuindu-l și nelăsându-l să înainteze decât în mici teritorii pe care apoi le recucereau, aduseseră alte echilibre în apărarea Europei, regăsindu-le rost unor asemenea oameni ai Sfântului Scaun în stăpânirea cu atenție a politicilor acestor țări. Astfel, remarcat de acel înțelept cărturar care, la vremea lui monsenior tânăr fiind, studiase pentru folosul Bibliotecii Vaticane și chiar ale secretelor ei multe zone ale lumii acesteia scriind o "Cosmographie", cărturar și atent cercetător de istorie și prezent care s-a numit până pe treapta de cardinal Eneas Silvio Piccolomini, iar acum ajunsese a fi cunoscut chiar ca Papa Pius al doilea, Nicolae de Modrussa a ajuns legatul papal în capitala catolică a Ungariei de unde, cu inteligența, priceperea militară și spiritul analitic ce i se remarcase, putea urmări politicile din celelate țări care erau ortodoxe ținând de ritul grecesc. La rândul său, el l-a adus în vechea abație de la Dunăre a călugărilor franciscani pe bunul său coleg de studii secrete dedicate pornirilor cruciate, pe abatele François, copil dintr-o familie de origine creștină străveche salvată de călugări pe teritoriul biblicului Liban. Amândoi: monseniorul potrivit de stat, cu un început de calviție tânără, care-i făcea fruntea mai luminată și mai impunătoare deasupra unui chip din care remarcai ochii inteligenți, dar nu remarcai neapărat și chipul, pentru că era foarte schimbător în expresie, apărându-ți când ca prelatul inspirat, când ca omul

de lume, galant, când ca analistul concentrat asupra descifrării anumitor secrete, alături de abatele care, spre deosebire de el, își arăta rar ochii, distingându-se mai mult prin obrazul prelung, măsliniu, de veche seminție a levantului mediteranean, se completau cu diplomatic tact, știind să impună voința puterii superioare pe care o reprezentau.

Cu acești doi oameni tineri și bine experimentați în studierea politicilor necesare privind interesele diverselor tabere care putea fi folositoare oricum, chiar și cu cele mai neînsemnate amănunte, marilor comandamente ale continentului creștin, călăului nu-i mai mergea așa cum îi mersese cu procedeele clasice și, poate, învechite, în care-și desfășura sau își înfășura intențiile imperiale acel Magister Maximus al Ordinului Cavalerilor Dragonului Răsturnat. Pentru simplul fapt că, premergând iezuitismul care de-abia se clocea, vorbeau mai puțin, luau seama de cele de catre trebuia luat seama, își notau ceea ce era de notat, informau, dacă trebuia, acolo unde trebuia și, mai ales, acționau. Acționau prompt, învățați și bine experimentați în a fi pionii în acțiune ai marelui serviciu pontifical.

Mai întâi, ei scoaseră din orânduiala hârtiilor pe care le aveau bine clasificate, acea lucrare aparținând studiilor mai vechi pe care, ca și ei, provenind din aceeași ramură călugărească a cărturarilor pe care și-i forma Statul Papal pentru a studia toate cele văzute și cele nevăzute ale lumii acesteia și, mai ales, toate cele cunoscute și toate cele secrete prin care Sfântul Scaun putea rămâne deasupra ei, le făcuse mai înainte însuși cel care era acum Suveranul Pontif. Și, din Cosmographia transcrisă deocamdată doar în exemplarele necesare unor cancelarii teritoriale ale Vaticanului, precum era cea a lor, extraseră ce trebuia știut în legătură cu noua îndatorire ce o primiseră: pagina prin care ei își rememorau cele ce trebuiau știute despre țara unde domnise voievodul Dracula. Ea suna astfel în descrierea celui care o semnase Enea Silvio Piccolomini:

"... Valahia este o regiune foarte vastă care, începând de la hotarele Transilvaniei, se întinde până la Marea Neagră; este netedă aproape în întregime și e lipsită de cursuri de ape. Spe miazăzi se află fluviul Dunărea, la nord sunt rușii pe care cei din vremea noastră îi numesc ruteni și, către râul Nistru, neamurile nomade ale sciților pe care îi numim azi tătari.

Acest pământ a fost locuit odinioară de geți, care l-au pus pe fugă rușinoasă pe Darius, fiul lui Histaspe și au pricinuit multe înfrângeri Traciei. În cele din urmă au fost subjugați și zdrobiți de forțele romane. Și a fost dusă acolo o colonie de romani, care să-i țină în frâu pe Daci, sub conducerea unui oarecare Flaccus, după care a fost numită Flacchia. Apoi, după o lungă bucată de timp, alterându-se numele, așa cum se întâmplă, a fost numită Valahia și, în loc de flacci, locuitorii au fost numiți valahi. Acest popor până acum are un grai roman, deși schimbat în parte și abia putând fi înțeles de un om din Italia.

Printre valahi (români, cum își spun ei) în vremea noastră au fost două fracțiuni, una a Danilor și cealaltă a Dragulilor, dar cum aceștia erau mai slabi decât Danii și erau asupriți de ei în tot felul, au chemat pe turci în ajutor, și ajutați de forțele acestora au zdrobit pe Dani, aproape nimicindu-i. Iar Danii primind ajutor de la Ioan de Hunedoara, care cârmuia Ungaria, acesta prin acțiunea sa nu i-a reinstalat într-atât pe aceia, cât a dobândit pentru sine însuși glorie și bogății, ca unul care smulgând pământurile Danilor de sub puterea turcilor, le-a ocupat el, reținându-le ca posesiuni perpetue pentru sine și pentru urmașii săi.

Românii populează și insulele Dunării, dintre care insula Peuce era vestită la antici și au așezări și în Tracia. O parte dintre români se află sub puterea turcilor, o parte sub unguri..."

Arătându-se atent și meticulos în alcătuirea studiilor de interes strategic, abatele François mai scoase două hârtii pe care le clasă alături aceleia:

- O însemnare din codicele arhiepiscopului de Strigoniu și

alta din "Rerum Ungaricum" , lucrare pe care o pregătește lectorul italian Bonfini, pe care regele Mathias l-a angajat secretar la curtea sa - explică el.

- Antonio Bonfini ! - își aminti Modrussa - da, e format ca și noi, dar la universitatea din Padova. E semn bun că regele și-a angajat un italian ca să-i scrie istoria.

- Nu numai a lui, ci a întregii Ungarii; Matei țintește să fie pus el în fruntea înaintașilor săi ajungând, poate, la titlul de "cel mare".

- Da, pare ursuz și neprietenos acest rege, pentru c-a fost amestecat de copil în politicalele altora, chiar până la a-și vedea neamurile ucise; dar asta l-a îndârjit. L-au crezut un copil, dar s-a dovedit că știe să fie neiertător ca să-și întărească puterea.

- A învățat asta, chiar de la personajul nostru, să știi ! Dintre ei trei: Matei. Ștefan și Vlad, care au copilărit împreună la curtea lui Ioan de Hunedoara, Vlad e cel mai cu știința politicii interne prin care-i ține-n frâu pe conspiratori.

- Și-n cea externă, prin care-a îngrozit dușmanii, nu e ? !... Ehe, Vlad e un geniu; de asta-l ține regele ascuns și de asta ne-a atras Sanctitatea Sa atenția asupra lui.

- Eu cred că Matei învață de la el, vrea să-l folosească; e arma lui secretă. De asta o face pe morocănosul când aducem vorba de Vlad; e un joc ca să ne țină deoparte.

- Matei e mult mai deștept și mult mai vanitos decât pare… Da: s-ar putea ca Bonfini să-i facă o istorie bună pentru gloria sa.

- Titlul complet pe care l-au convenit când l-a angajat pe Bonfini, este: "Rerum Ungaricum decades quatuor cum dimidis".

- Interesant; de unde știi ?

- Sunt duhovnicul lui Bonfini; m-a ales ca un bun catolic ce este - răspunse, fără măcar ca să clipească, cel cules de copil din Levant de călugării care-l formaseră ca novice; îl formaseră într-un spirit mult mai militant decât contemplativitatea majorității celor care umpleau abațiile.

Crescut în același spirit, adică lăsându-i pe călugării de rând să stea cu picioarele goale și să se roage pentru el, care-și folosea timpul întru o glorie mult mai importantă, mult mai lumească și chiar lipsită de contemplație, a Scaunului Papal, glorie fără de care, credința celor mulți era amenințată și de dușmanul diavolesc și de cel lumesc, Monseniorul îl îmbrățișă într-un gest de confrerie. Apoi, citi repede cele două extrase bine clasificate, așa cum își învățaseră ei meseria de a alcătui rapoarte despre orice colț de lume unde ar ajunge. Din primul, alese următoarele pasaje: "Poporul care locuiește aceste pământuri în vremea noastră este acel al valahilor care își trage originea de la romani, deși cu un nume mult schimbat... Lăsând deoparte nenumăratele cuvinte pe care valahii le au întocmai și cu același înțeles ca în limba latină și în dialectele italienilor, când întreabă ei pe cineva dacă știe să vorbească în limba valahă spun: "oare știi românește ?" sau când întreabă dacă este valah, îl întreabă dacă este român... În Țara Românească, Târgoviște este oraș mai însemnat, destul de întins și capitala țării, mai sunt două cetăți de piatră, dar nu așa de însemnate ca să fie vrednice a fi arătate pe nume. Celelate toate sunt aproape ca în Moldova. De altfel, potrivit cu decretele împăraților vechi și ale împăraților turcești de acum, lor nici nu le este îngăduit să întemeieze cetăți și fortărețe, nici să-și împrejmuiască orașele cu ziduri și întărituri, toată puterea țării stând numai în numărul și vitejia ostașilor..." Iar din a doua, cea mai proaspătă, a conaționalului său adus de rege secretar, sublinie: " ... Căci românii se trag din romani, ceea ce mărturisește până în vremea de acum limba lor, care, deși se află în mijlocul unor neamuri barbare atât de felurite, nu a putut fi răpusă. Ei au locuit de partea cealaltă a Dunării pe care odinioară o populau dacii și geții, căci partea de dincoace au ocupat-o apoi bulgarii care au venit din Sarmația. Deși năvăliri barbare de tot felul s-au revărsat asupra provinciei Dacia și asupra poporului roman și asupra regiunii geților împreună cu Panonia, totuși s-a văzut că n-au putut fi răpuse

coloniile și regiunile romane care se dezvoltaseră... Inecate sub valul de barbari, ele totuși mai exhală limba romană, și ca să nu o părăsească nicidecum, se împotrivesc cu atâta îndârjire , încât îi vezi că luptă nu atât pentru păstrarea neatinsă a vieții cât a limbii... Dincolo de acești munți despre care am spus că se întind de la Carpați la Severin, se află Transilvania. Transilvania însăși este nespus de productivă, mai ales în aur, argint și alte metale; pe lângă acestea mai sunt munți de sare; prăsește cai din cei mai de soi, are belșug de vin, dar nu de o bunătate egală cu a celor din Ungaria și din Slavonia. Transilvania este încinsă de cele două Valahii: adică Țara Românească și Moldova. Aceea, aproape de Dunăre, aceasta de Marea Neagră și amândouă împreună cu Transilvania ocupă acea parte a Europei care odinioară a fost Dacia"...

- Bine - rezumă el ca pentru concluziile raportului: Un înalt slujitor al bisericii acestor locuri și un cărturar al curții regale maghiare, pot fi considerate două surse sigure. Rezultă și bogăția locurilor, ca interes de a fi ocupate și grija ocupanților, care nu le dau voie să-și facă cetăți ca să nu se întărească; dar rezultă și origina romană și limba comună, care ne îndreptățesc să punem bază în vitejia acestor oameni sprijinindu-le lupta. Însă, trebuie și să ne-ntrebăm de ce Apusul nu le-a dat atenția meritată, de ce i-a neglijat lăsându-i să fie creștini de credință grecească și i-a lăsat apoi să facă liturghie slavonă, când limba lor era romană ? Să acuzăm această neglijență care nu este deloc în folosul Europei catolice și să prezentăm propunerile noastre nimerite în acest sens... Asta scrii de la început; apoi așează citatele în ordinea cuvenită, pregătindu-le pentru raportul nostru proxim. Și, să nu uit: pune copiștii și pe toți cei al căror duhovnic ești, să mai caute asemenea documente, cu toate că, ai văzut, tot cea a Suveranului Pontif e mai completă; fiindcă spiritul său de observație și înalta sa școală cărturărească ne dau detalii despre acele lupte interne dintre nobilii Dănești și nobilii Drăgulești, făcându-ne sa tragem concluzii cum ar putea fi ajutat acest Dracula... Da, da; să

avem grijă să scriem chiar așa în următorul nostru raport. Suveranul Pontif va fi sensibil, iar noi ne vom lărgi aici acțiunile. Am scris și eu ceva despre secretele luptelor lui cu turcul, dar asta vom analiza și vom completa mai târziu. Ai găsit vreo casă, ori îi mai ținem pe cei doi în mănăstire ?

- Aici e un loc bun, dar sunt mulți călugări maghiari, prin care s-ar putea scurge știri spre nobilii lor. Și, apoi, fiind o abatie de bărbați, nu putem încerca femei, dacă ai avut ideea asta.

- Am avut-o; fiindcă, dacă e vorba de medii bune pentru fluxurile călăului, atunci, zic eu că sufletele mai slabe și mai ascultătoare sunt ale femeilor.

Conștiincios în îndatoriri, cum era deobicei, abatele scoase o listă pe care scria: "Domenii și case care se pot obține sau cumpăra". Cunoscându-l din tinerețe și știind că pentru asemenea calități de discretă conștiinciozitate și-l luase apropiat în munca de aici care, pe lângă aspectele exterioare ale reprezentării sacerdotale a Sfântului Scaun, avea și altele, mai discrete, veghind la interesele de orice natură care priveau puterea catolică a continentului, monseniorul de Modrussa ieși din comportamentul auster al relațiilor dintre prelați și, dându-i o palmă prietenească, bifă: "loc larg, peste Dunăre, în orașul de jos din Pesta, cu împrejmuire de zid, magazii cu ponton la mal, pavilion de locuit și grădini ce dau spre vechea biserică arsă".

- Nu-i așa că te gândeai și tu la asta, de vreme ce ai lăsat-o ultima ?

Levantinul crescut în aceeași școală monahică de misiuni importante îl privi cu ochii săi măslinii ce nu se arătau multora:

- Întotdeauna te poți ascunde mai bine în mulțimea unui oraș. Pesta se dezvoltă; târgoveții sunt obișnuiți cu străini; locul are mai multe intrări. Putem aduce câțiva călugări de-ai noștri siguri, a căror îndeletnicire să fie pentru toată lumea că strâng bani ca să refacă biserica...

- Iar înscrisurile se fac pentru călău, care-și reprezintă

nobilul stăpân al cărui nume se trece sub tăcere !

- Bine-nțeles !... Pesta e orașul cosmopolit de negustori de dedesubtul reședinței regale a Budei, și se ridică din interese comerciale care vin de oriunde !

Și, înglodați mult în cele lumești, cei doi confrați începură socotelile bănești pentru a nu mai trebui să facă apel la rege: În primul rând pentru că acela nu trebuia să afle nimic spre a nu lua măsuri de precauție iar, într-al doilea, pentru a nu fi dijmuiți sau chiar lăsați fără fonduri, cum arătau plângerile parvenite, chiar dacă ocult, tocmai de la personajul de care se ocupau ei acum.

3

Calăul fu, așadar, chemat nu la spovedanii, cum se-ntâmplase în impozantul cabinet al marelui magister de la Nürenberg, ci, într-o încăpere simplă și albă din abație, i se comunicară câteva lucruri limpezi, care sunau mai degrabă a ordine. Cei doi preoți tineri, după socoteala lui nu mult trecuți de treizeci de ani, aveau un alt mod și o altă școală de a aborda lucrurile, ordonându-le după niște criterii de ei stabilite și căutând imediat afectul din care, fără prea multe palavre, să poată deduce și cauza. Insinuările lui, tărăgănările lui, șiretenia cu complicații bizantine prin care-și făcea el jocul, nu prea mergea la acești pragmatici apuseni, chiar dacă erau îmbrăcați în haine de slujitori ai Domnului.

- Ce-ai făcut cu omul tău ? S-a odihnit, funcționează ?

- Păi, să vedeți, excelențele voastre, că el, încă de la Nürenberg...

- L-ai pus în funcțiune ?

- El nu funcționa bine încă de la Nürenberg, că îi cădea legătura la Margarethe... Iar de când am ajuns la Vatican...

- Funcționează, sau nu funcționează ? !

Știind câte ceva despre obiceiurile catolicilor cu inchiziția, monstrul se simți obligat să ia poziția de drepți pe cât îi permiteau picioarele strâmbe și scurte și se adaptă greu

răspunzând:

- Doar pe jumătate, excelențele voastre; funcționează doar pe jumătate. De când am ajuns la Vatican, eu am încercat să-l repar, dar...

- Să ne arăți cum funcționează pe jumătate !

- Și Sfântul Părinte a văzut; adică, cred c-a văzut, pentru că eu n-am fost lăsat să-i ies în față, ci am stat după perdea la Vatican...

Dar, pe cei doi care-l luau alternativ din scurt, nu-i impresiona nici măcar invocarea locurilor supreme ale ierarhiei lor; direcțiile lor erau de neabătut:

- Adu-l și arată-ne !

- Să vă arat, sau să vă explic ?

- Și una și alta.

- Eu de arătat, vă pot arăta; dar de explicat, nu pot să vă explic fără să știe voievodul meu...

- Păi, să știe !

- Asta e: că nu poate să știe ! - strigă el - Jucăria aia buhăită e stricată. Am băgat în el și bere și korn și alte ierburi de ale mele...

- Ce fel de ierburi ?

- Asta nu pot să vă spun fără voie de la voievodul meu.

- Păi cere-i voie !

- Dacă nu pot; nu funcționează... - trase el cât mai mult de timp întortochind discuția și, deodată, îi veni o idee strigând: Și grappa i-am dat, că se găsește la Roma; și benedictină, de la călugării benedictini, și la Monte Cassino când am oprit, și la Vatican...

Dar tot nu-i impresionă:

- Arată-ne cum funcționează sau cum nu funcționează !

- Nu funcționează cu dus-și-ntors.

- Adică ?

- Adică e ca la-nceput, când nu-l aveam pe el, când eram eu singur și-l auzeam pe voievod ce spunea, ce striga sau la ce se gândea; șl detectam, deci, pe voievod, dar el nu mă

detecta, nu știa de mine, la fel cum Ștefan nu știa de el și nu se auzeau, la fel cum el nu m-auzea pe mine și nu știa de mine, iar eu nu puteam afla de el decât ce striga el, dar nu-l puteam întreba altele fiindcă el nu știa de mine, așa că...

- Stai !... N-avem nevoie de turuiala ta ! S-o luăm metodic: Ai spus că tipograful este ceea ce se numește un mediu de care ai nevoie !

- Întrutocmai, excelențele voastre.

- Iar acum spui că nu funcționează !

- Întrutocmai, excelențele voastre.

- Dar zici că îl auzi pe voievod ce spune !

- Întrutocmai, excelențele voastre.

- Înseamnă că funcționează unilateral ?

- Se poate, excelențele voastre; eu nu știu ce-i aia unilateral.

Cei doi s-ar fi luat cu mâinile de cap ; călăul era ca un zid elastic sau ca o pernă de lână în care dai cu pumnul și fără zăbavă revine la loc. Dar se calmau unul pe altul ajuntându-se cu întrebările

- Am înțeles, - spuse cu cunoștințele sale monseniorul - că meșteșugul ăsta al tău funcționează doar cu anumite suflete care sunt mai moi și pot fi trimise undeva prin voința ta.

- Sau, mai ales, a voievodului meu - se înclină călăul

- Bine: sau a voievodului tău. Tipograful ăsta e un asemenea suflet, da ?

- Intrutocmai, excelența voastră.

- Noi ți-am promis că vom cerceta și-ți vom găsi mai multe asemenea suflete.

- Păi, dacă faceți asta, excelențele voastre, ajungem iarăși la puterea pe care o avea voievodul meu cândva ! - se înflăcără monstruosul personaj scoțând flăcări în ochii aceia de jivină - îi distrugem !

- Foarte bine; foarte bine; așa vom face; vom găsi medii - să știi că persoanele astea care transmit, se cheamă medii.

- Medii să se cheme, excelența voastră, oricum să se cheme, numai dați-mi mie mai multe și să vedeți ce minuni vom face.

- Îți dăm, dar pentru asta trebuie să ne explici totul.

- Vă explic totul - rosti cu același ton de condiție călăul - dar, pentru asta, trebuie să avem voia voievodului meu iar, cu tipograful, nu fac mare treabă.

- Înțelegem, deci, că tu îl așezi pe tipograf să asculte ce spune voievodul, asculți și tu, dar tu nu poți să-i spui nimic.

- Întrutocmai, excelențele voastre; se vede că aveți mai multă școală esoterică decât magisterul de la Nürenberg !

- Lasă laudele; adu-l aici pe tipograf și începe demonstrația.

Călăul își dădea iarăși seama că nu-i mergea cu oamenii aceia tineri, bine școliți chiar până la a pricepe unele dintre secretele lui, care știau exact ce vor. Și numai instictul îl făcu să se mai tocmească:

- Parc-ar fi mai bine să mergeți excelențele voastre acolo.

- Bine; vom veni ! - acceptară aceia retezând și această tocmeală - Du-te, pregătește-l și vom veni !

Dar tot nu scăpară de grecismele bizantine ale arătării aceleia când monstruoase, când caraghioase. În rasa de călugăr croită după modelul grecesc și, pentru a nu-i împiedica piciorușele mult strâmbate prin apăsarea trupului uriaș, suflecată-n brâul care, la el, era destul de aproape de tălpi, dând vina pe tipograf dar lăsând a înțelege că nici lui nu-i displăcea, călăul pretinse umil:

- Excelențele voastre, ca să vă spun drept, când l-am văzut pe tipograf stricat, acolo, sugând cheaguri din sângele nevestisi, eu nici pe-atât n-am mai crezut c-o să-l repar...

- Bine; acuma l-ai reparat cât ai putut; hai, du-te că venim și noi.

Butucul cu gesturi umane, însă nu se mișcă.

- Știți unde l-am reparat ?...

- Nu ne interesează acuma !

- Ba da: L-am reparat la Monte Cassino, când am poposit la marea abatie a călugărilor benedictini, excelențele voastre !-

- Și, ce-i cu asta ?

- Mi-am dat seama că-l pot repara, doar când i-am dat

Benedictină ! - proclamă el adăugând obligant: vedeți, vedeți că vă spun din secretele mele.

- Vrei Benedictină; asta vrei ! - pricepu monseniorul

- Întrutocmai, excelențele voastre ! - veni răspunsul tip, cu un zâmbet al buzei aceleia de iepure, pe cât de umil, pe atât de șiret și pe atât de pofticios - Mi-au spus călugării că Sfântul Benedict a fost un înțelept și-un cărturar foarte mare. Pesemne că băutura lui înțeleaptă, ori mai drege ceva din prostia tontălăului ăluia, ori îmi dă mie mai multă învățătură ca să-l strunesc ! - Și nu uită să adauge: Cu binecuvântarea sfântului vostru catolic Benedict, bine-nțeles !...

Pragmatici, cei doi prelați renunțară chiar la propriile lor porții din băutura atât de rară, care nu se putea face decât cu secretele călugărilor benedictini aducându-se aici, la depărtare de Monte Cassino, cu mare preț.

- Dacă se dovedește a avea vreun efect, acolo, pe domeniul ce-l cumpărăm la Pesta, va trebui să facem o mănăstire de călugări benedictini - rosti abatele politicos, ca o propunere adresată monseniorului căruia, cu toate că-i fusese coleg, îi recunoștea rangul.

4

Iar tăria aromată-n fabricația secretă a călugărilor benedictini se arătă a fi eficace nu numai pentru buhăitul în transă căruia călăul doar îi umezea buzele, nu numai pentru el însuși, care-și lipea buza de iepure de sticlă și sorbea cu poftă, ci chiar și pentru cel de dincolo, de la Hochschloss, reședința regală mai bine apărată decât Buda, fapt pentru care găzduia încarcerarea lui, adică voievodul căruia schnapsul benedictin îi atingea numai duhul.

Pentru că, Dracula, al cărui glas se auzea ieșind hârâit și zornăit din coșul pieptului celui întins în transă, luase și el achiu de la cei care-l contactau. Și povestea, cu glas aventuros în care numai uneori apăreau obișnuitele sale accente de mânie, o poveste mult mai lumească și mult mai carnală decât celelate

plângeri care se auziseră de la el:

- Se zguduie dedesubturile acestei cetăți, înfipte în stânca tăiată de apa Dunării, prin strigătul meu !…

Se înfioară chiar paznicii surzi, pe care mi i-a pus Matei, care știu eu de ce mă păstrează ca pe un lucru de preț; se înfioară pentru că sunetul se lovește de ziduri și apoi se întoarce izbindu-le trupurile.

Mă uit la chipurile lor de bătrâni soldați prostiți în războaie multe, care-și petrec bătrânețele în uniformele amintirii bătăliilor unde-au fost zmei, păzind șobolanii ce mă păzesc pe mine. Sunt chipuri aspre, bărbierite proaspăt, așa cum stă bine unui soldat al imperiului, lucru care tare-i plăcea tatălui meu ! Am moștenit și eu gustul ăsta: să-mi văd oștenii îmbrăcând cele mai frumoase uniforme ale Europei și purtând cele mai noi arme… Dar sunt surzi toți, și surzenia le tâmpește privirea, sau le-o înrăiește și le-o tâmpește. Ei râd cu guri știrbe atunci când, simțindu-mă înfierbântat de dorințele mele de răzbunare, ajung să mă-ntărâte.

Dar când strig ca acum, o alarmă se dă în ei și stau cu ochii holbați, furioși că nu pricep nimic în castelul ăsta de groază și mister, prin încăperile căruia plutește stafia veșnic lipsită de bărbat a reginei Elisabeta…. Elisabeta… Eli…

Un hârâit nelumesc tăie deodată glasul, iar călăul le făcu semn monseniorilor că-l mai lasă să se odihnească pe amărâtul tipograf care se epuizase. Și profită de timpul de odihnă al mediului său pentru a încerca să se justifice în fața celor doi prelați:

- Vedeți, asta e; eu îl aud pe voievod; pentru că e soarta mea să-l aud; pentru că el m-a meșterit, de când eram tineri, ca să-l aud eu pe el. Dar el nu mă aude; și nici nu știe că eu îl aud. Nu avem comunicare pentru că tâmpitul ăsta s-a defectat de când și-a văzut țevușca de pișat înfiptă-n inima lui Margarethe. El nici nu crede că Margarethe și-a înfipt-o, ci că Dracula i-a înfipt-o. Și, de atunci, are frică de voievod; nu se mai apropie de el, adică nu-i mai spune nimic fiindcă-i e teamă

și, tot numai de teamă, transmite încoace ce spune acela.

- Ce Margarethe, ce țevușcă ? - întrebară deodată cei doi nepricepând și pregătindu-se din nou să-l descoase.

Călăul le spuse povestea cu blestemul tipografului, cu țevușca de argint pe care și-o făcuse spre a o înfige în altă parte și care fusese găsită înfiptă în inima Margarethei făcând să țâșnească prin ea sânge de femeie în loc de ud de bărbat, iar ei își notară atent și schimbară priviri consemnând anumite fapte, pesemne necesare pentru deducțiile lor. Monseniorul cu ochi inteligenți sub frumoasa-i frunte luminată de calviție mustăci; ceru câteva sfaturi preotului celuilalt cu prelung obraz proapăt bărbierit și fixară amândoi câteva idei, ca niște concluzii, în savante formulări cu termeni latini necunoscuți de călău. Apoi îi porunci:

- Încearcă să-i spui voievodului că l-ai văzut la turnir.

- Încearcă să-i spui asta; poate că-l impresionezi și comunică.

- Eu încerc, dacă porunciți, dar...

- Încearcă ! - nu-i merse călăului așa cum îi mergea cu magisterul.

Iar monstrul, desfăcându-și buza care arăta sângerie sub mustața ce-o ascundea, mai trase un gât din benedictina al cărei gust îl deprinsese de curând și se execută.

- Măria ta; te-am văzut la turnir, măria ta !... Auzi-mă, măria ta, fiindcă eu te-am văzut... Te-am văzut, mă auzi ?...

- Insistă, insistă ! - îl presau cei doi foarte atenți la mișcările pe care, degetele îngrozitoare ce i le remarcau ca fiind de bestie, le făceau asupra gâtului și cefei tipografului adormit.

- Te-am văzut la turnir - șuiera călăul pe sub osul acela fosforescent al maxilarului. Erai înfricoșător pentru toți !... Erai iarăși cavalerul negru care intra în tabăra sultanului !... te-am văzut !

Atunci, un spasm zgudui pieptul tipografului. Un spasm ca o explozie care, apoi, se dezamorsă încet, fâsâind.

- Vezi că s-a-ntâmplat ceva; s-a-ntâmplat ! - spuse abatele

încercând să pipăie mediul.

- I-ai spus de cavalerul negru ! - constată tot atunci și Modrussa - știu; eu am trimis un raport chiar atunci, după lupta cu Mahomed. Spasmul ăsta a fost un semnal, nu-i așa ?

- Semnal; da. Mi-a mai dat asemenea semnale, dar nu mai mult decât atât.

- Trebuie calculat - se băgă peste știința lui monseniorul – trebuie calculat cum se transmit de la unul la altul umorile pe care le trezește legătura asta...

Dar nu mai avu vreme să continue pentru că, sfârșindu-se acel spasm, pieptul tipografului se liniști și, întâi uruit, apoi mai bine uns, glasul care venea de dincolo se auzi în continuare, pe aceeași idee și cu aceeași obsesie, demonstrând că personajul principelui nu fusese deloc întrerupt de vreun semnal trimis către el:

- Da, plutește pe-aici, prin temnița mea, dându-se meru la mine, stafia veșnic lipsită de bărbat a reginei Elisabeta. E ea, pentru că o țin minte de când eram copil. Dar ea nu mă vrea copil; ea mă vrea acum bărbat. Nesătulă, nesățioasă la iubit și nesatisfăcută, cum era, pesemne, și-n viață, pe vremea când tatăl meu bătea monede de aur la Sighișoara.

Eu am mai apucat-o. Eram copil și mâna ei care se-nfiora la atingerea de bărbat, poate că mi-o fi mângâiat obrazul. Dar altfel mă plecam atunci, în reverența pe care, ca orice cocon de domn pregătit să trăiască pe la marile curți ale lumii, o învățasem odată cu prima îmbucătură.

Acum însă, ca un taur mă reped asupra stafiei ei, când îmi apare prin hrubele lungi, și intră printre gratii în încăperea cu mobile grele, italienești, pe care le-a poruncit Matei a mi se aranja în beciul acesta. Vine, îmi face ea reverența și se-așază-n patul meu cu toată viața ei nesatisfăcută, parcă cerșindu-mă, adică cerșindu-mi bărbăția.

Iar când se liniștește, plânge cu lacrimi mici, suspinând ca un cântec:

-Eu sunt Elisabeta, regina care a înstrăinat din tezaurul

Vișegradului coroana sfântă a Ungariei, ce avea bătute cincizeci și trei de safire, cincizeci de rubine, un smarald și trei sute treizeci și opt de perle mari. Am dat-o zălog, păcătoasa de mine, pentru două mii cinci sute de ducați, lui Frederich al II-lea de Habsburg, ca să-mi plătesc mercenarii, bărbați frumoși care nici unul nu m-a iubit, ci numai s-au lăsat plătiți de mine !…

Plânge mereu cântecul ăsta, sau cântă plânsetul, și atunci când vine către mine ca o nălucă albă din depărtarea hrubelor, și când străbate gratiile care n-o opresc să treacă, și când se-ntinde cu toate fustele care n-o opresc să fie goală.

Plânge mereu cântecul ăsta mângâindu-mă recunoscătoare pentru bărbăția cu care eu o chinui necrezând. Plânge întruna:

- Eu sunt regina Elisabeta, regina care a înstrăinat din tezaurul Vișegradului coroana sfântă a Ungariei, ce avea bătute cincizeci și trei de safire, cincizeci de rubine, un smarald și trei sute treizeci și opt de perle mari. Am dat-o zălog, păcătoasa de mine, pentru două mii cinci sute de ducați, lui Frederich al II-lea de Hasburg, ca să-mi plătesc mercenarii, bărbați frumoși care nici unul nu m-a iubit, ci numai s-au lăsat plătiți de mine !…

Îmi e și milă de ea. Și, peste poftele mele, mai încerc s-o bat, s-o mușc, s-o frâng și s-o storc, numai așa, ca să se bucure duhul ei de ceea ce nu i s-a bucurat trupul. Pentru că a avut o viață tare tristă.

A luat-o și-a încoronat-o alături de el un bărbat firav - Albert de Austria, care-a iubit-o numai din nevoia de-a avea un moștenitor. Și nevoia asta s-a răzbunat. Pentru că așa este făcută viața: întocmai ce vrei mai dinainte, asta n-ai. Și dacă pui în locul plăcerilor interesul, că ți-l vei face nu poți fi sigur. Poți doar fi sigur că, plăcerea, în nici un caz n-o vei trăi !

El s-a suit pe tron în 1437 când a murit Sigismund de Luxemburg, cel care-l încoronase pe tatăl meu. A avut doi ani grei, luptându-se cu husiții și înăbușind în sânge răscoala de la Bobâlna. Trupul lui firav și bolnăvicios îl făcea să fie

sângeros cu răsculații și umil cu Elisabeta. Fugea de frica lor, căuta armate să trimită să-i potolească, se-nfricoșa de triumful răsculaților și întinderea răscoalei, trăgea sfori să facă „unio trium nationum", dar de Elisabeta n-avea vreme. Apoi, l-au zdruncinat zdravăn evenimentele și, de sperietură, acest dușman al transilvănenilor a rămas multă vreme fără vlagă în fața nevesti-sii.

În 1439 a plecat la război să salveze Semendria de turci și Elisabeta l-a petrecut din ochi de la fereastra castelului, simțind ceva prunc în pântecele său; ori, spunându-i măcar lui așa, spre a-l pregăti sufletește pentru ce avea de gând să facă spre a primi de la vreun bărbat sămânța. El n-a mai apucat să vadă coconul și să știe de-o fi fost al lui, de n-o fi fost al lui, pentru că, de la luptă, nu s-a întors cu cine știe ce victorii, ci cu o pântecăraie ce l-a răpus în brațele arhiepiscopului de Strigoniu.

Elisabeta a rămas văduvă și, atunci, de teamă, a spus că nu e singură, ci sunt doi împreună cu pruncul din pântecele ei. Că l-o fi făcut cu Albert, care a chinuit-o în neputința lui, că o fi așteptat plecarea lui pentru a-și aduce bărbat zdravăn în pat, sau că l-o fi făcut apoi, din dorința de a striga ceea ce striga, nu se știe !… Fapt este că ea striga că trebuie să rămână în tron așteptând moștenitorul. Numai că nici cu nobilii nu i-a mers, pentru că i-au spus-o de la obraz: „Așteptăm, așteptăm; dar, dac-o fi fată, nu așteptăm degeaba ? !"…

Au tărăgănat-o așa din discuții în discuții, până când chibzuiala nobililor a învins și, în dietă, l-au ales ca rege al Ungariei pe cel care era deja încoronat ca rege al polonilor: Vladislav al III-lea Jagello !…

Elisabeta, atunci, văzând că nu are altă ieșire, i-a propus lui Vladislav ca, odată cu tronul, să o i-a și pe ea, dacă vrea să nu i se împotrivească. Și astfel au plecat solii spre Cracovia. Dar tocmai atunci când Vladislav Jagello, tânăr și el foarte, accepta propunerea solilor, aici, la Vișegrad, că e aproape de Buda castelul, dar e mai bine fortificat, soția și regina lui năștea copilul care s-a numit ca rege Ladislau Postumul. Văzându-l

băiat, ea s-a gândit să nu mai împartă tronul cu polonul și a poruncit întoarcerea solilor. Vladislav însă acceptase, așa că a venit cu armată și s-a încoronat alături, la Buda. Atunci a dat Elisabeta zălog coroana sfântă a regilor Ungariei, pentru două mii cinci sute de ducați de aur cu care și-a plătit mercenarii. Și, baricadată în cetatea asta, a pornit lupta împotriva celui care îi era soț, dar nu și tată al regesculuí ei fiu pe care s-a grăbit să-l încoroneze aici în scutece. Ungaria avea acum doi regi; dar regina n-avea nici un bărbat. Și, ca să nu existe pricină să fie renegată, adică soțul ei cu care nu se culcase s-o acuze de infidelitate, ea s-a abținut de la orice, deci iarăși și-a chinuit trupul, ca pe vremea neputinciosului Albert.

Astfel, din ianuarie 1440 când l-a născut pe cel ce singur în istorie a devenit ca după moarte „Postumul", și până în noiembrie 1442, aproape trei ani, adică, ea s-a luptat cu Vladislav pentru coroana pe care de fapt o zălogise. Și după atâta vreme au ajuns să se împace, văzându-se prima oară l-a Györ, în 23 al lui noiembrie. Ce i-o fi făcut Vladislav în patul nupțial sau cât de mari or fi fost poftele ei de femeie care avusese parte doar de regi nu și de soți, nu se știe prea bine. Se știe doar că, la câteva zile după aceasta, Elisabeta și-a dat, cu-n zâmbet satisfăcut pe buze, obștescul sfârșit.

Asta-i povestea, iar stafia ei vine mereu adusă de gândurile mele, stafie de femeie care n-a avut parte decât de noaptea de dragoste care a jertfit-o. Vine la mine lăcrimând într-una; și înainte, și după, cu același cântec plâns: "Eu sunt regina Elisabeta, regina care a înstrăinat din tezaurul Vișegradului coroana sfântă a Ungariei, ce avea bătute cincizeci și trei de safire, cincizeci de rubine, un smarald și trei sute treizeci și opt de perle mari…"

Vine la mine, cel ce zac aici de ani și ani ani, și unde Matei mi-a trimis după gratii mobilă italienească, grea și cu multe chipuri cioplite care, uneori, se preschimbă într-unul singur; se preschimbă-n chipul ei, în trupul ei care se leagănă, în plânsetul ei cântat:

-Eu sunt Elisabeta, regina care… care… care…

Tipograful rămase sleit, părând aproape inert dacă n-ar fi început să sforăie într-un somn adevărat.

- Ei, asta-i ! - spuse călăul - animalul a obosit. Dă-l dracului, și așa nu e mare lucru de capul lui. Mi-ați promis că-mi faceți rost de altul.

- Dacă ne vei spune toate schemele pe care le folosești, îți vom face. - Monseniorul era tranșant, nepermițând ocolișuri.

- Eu nu am scheme și nici nu știu ce sunt alea scheme. Voievodul meu...

- O să-ți explice domnul abate ce sunt alea scheme și ai să cooperezi cu el. Noi am notat deocamdată spasmul când ai pomenit de cavalerul negru. Ce e cu cavalerul negru ?

- Asta, excelențele voastre, e un secret de care mă poate dezlega doar voievodul meu - încercă aclași joc precum în cabinetul marelui magister, călăul; dar fără să-i meargă.

- Te vom dezlega noi; n-avea grijă. Deocamdată, uite ce faci: Te vei îmbrăca în negustător; o să-ți stabilească domnul abate identitatea și ți se va scrie un salv-conduct, apoi te vei duce la Pesta cu trimisul nostru în treburi administrative și vei cumpăra o casă cu grădină mare pentru voievodul tău.

- Pentru voievod ?

- Nu mai pune întrebări; când lucrezi cu noi, faci ce ți se spune. Numai în felul acesta ți se vor aduce și alte ființe animale cu care să-l înlocuiești pe tipograf.

- Animale ?

- Animale vine de la “anima”. care înseamnă suflet. Vom cerceta orice fel de suflet care poate fi trimis pe undele tale făcând legătura cu voievodul.

Călăul chibzui o clipă și, dându-și seama că aceia erau oameni cu care trebuia să te porți altfel, cu totul altfel, încercă pe altă cale:

- Văd că excelențele voastre sunt inițiate în unele lucruri pe care le știu eu.

- E bine să nu vezi; e bine să crezi - îi porunci monseniorul

- și să n-ai secrete față de noi !

- Dacă-mi va permite voievodul meu.

- Auzi - îi atrase atenția înaltul prelat - eu am fost să aflu despre cavalerul negru, chiar după lupta în care voievodul tău l-a speriat de moarte pe Mahomed - raportul meu se află la Vatican cu mult înainte de a fi trecut tu pe acolo. Iar, cu voievodul tău, eu vorbesc direct. Fă ce ți se spune ! Deocamdată s-a constatat că pomenirea cavalerului negru a produs o tresărire în fluxul pe care tu îl stabilești. Rămâi la dispoziția domnului abate.

Lăsându-l pe călău foarte pe gânduri, cei doi porniră prin impresionanta curte a abației răspunzând saluturilor smerite ale călugărilor.

- Povestea asta cu Elisabeta și coroana Ungariei... - spuse abatele intuind gândurile confratelui său.

- Importantă. Trebuie să o mai adâncim - răspunse Modrusa - ăsta-i duhul rivalilor regelui Matei. Cert lucru că circulă undeva un asemenea duh, printre grofii regatului, de vreme ce Dracula îl simte.

- Am auzit că-n Transilvania se simte de-o răscoală - spuse, surprinzător ca-ntotdeauna prin bogăția informației sale, abatele François.

- Numai atât ai auzit ? - îl întrebă abatele cunoscându-l prea bine.

- Cam atât - se deșertă celălalt cu modestie bine jucată - numai că se pare că nobilii de-acolo ar avea și sprijinul lui Ștefan din Moldova.

- Iar Dracula e obsedat de Elisabeta, al cărei fiu a eliberat tronul pentru Matei - conduse mai departe deducțiile monseniorul, în inteligența ochilor căruia sclipeau semnale luminoase spre tot felul de legături culte și oculte care se puteau face pe lumea asta.

- Căile Domnului sunt multe și necunoscute, dacă noi nu le descifrăm cum trebuie - răspunse în înțelegerea lor reciprocă abatele François arătând spre un atelaj care intra pe porți: Iată,

vine părintele administrator; să vedem ce-a făcut la Pesta cu domeniul acela.

5

Când, asistat de iconomul-administrator al abației franciscane, în caftanul său cu vidră și jderi, călăul nostru apăru în fața pisarului autorității orașului de jos al Pestei, el fu prezentat drept monahul Ghideon, legatat special al unui voievod din Valahia căruia nu i se pomenea numele, dar al cărui salv-conduct era confirmat cu sigiliu de însuși legatul Sfântului Scaun pe lângă regele Ungariei, așa că legitimarea lui nu întâmpină nici un fel de piedică. Vânzătorul, tot legatat și el, dar al unui nobil mai mic, baron vienez ce-și lichida averile trăindu-și viața în petreceri franțuzești, primi pungile cu florini de aur pe care călăul, scoțând câte-o mână din înfundăturile caftanului, parcă le prindea din aer așezându-le aliniat și la vedere pe tejgheaua acelei cancelarii, iar pisarului care insista să i se spună, spre a fi trecut în act, numele măriei sale marelui nobil valah, i se răspunse de către iconomul-administrator că nu era nevoie de vreme ce cumpărarea se întocmea pentru a fi făcută danie sfintei abații a ordinului franciscan. Nobilul donator și cu sluga sa Ghideon, cel de față înfășurat în caftanu-i la fel de nobil, aveau doar dreptul de a găzdui pe acea proprietate, de câte ori doreau, toată viața lor, ori de a se retrage acolo ca monahi, atunci când vor dori ca ordinul să-i primească în rândurile lui; în acest fel, devenea de ajuns faptul că numele lor erau înscrise în registrele abației.

Așa că, priceputul pisar în acte de proprietate, dându-și seama că nu era de nasul lui să se bage prea mult în catolicele treburi sfinte care guvernau omenirea, întocmi actul așa cum se cerea, fără să mai comenteze. Iar confirmarea că procedase bine astfel, o avu imediat când, cerându-le părților să semneze sau să-și pună sigiliul, trăi acel moment de groază când văzu mâna înfiorătoare ieșind din mâneca largă a caftanului celui numit în acte monahul Ghideon. Era îngrozitoare; era, mai

degrabă, o copită de drac împărțită în degete negre ca niște gheare sfâșietoare; era un amestec de piele păroasă cu os vânăt și chiar cu fier ruginit, care-l făcu pe pisar să scape tot nisipul din călimara de uscat cerneala și să scuture apoi hârtiile într-un tremur care nu mai înceta.

De atunci, pesemne, din vorbele lui, vorbe cu care se mărturisise pisarul altora nesimțindu-se în stare țină un asemenea secret, chiar dacă era profesional, trecuse din gură-n gură informația că, pe locul acela cu o mică schelă la Dunăre și grădini înspre biserica arsă, se afla o casă care aparținea dracului. Și așa i s-a spus, chiar înainte ca în ea să vină și să locuiască acel nobil principe Valah ce purta un nume asemănător cu satana. Târziu, cândva, auzind sau citind toate povestirile care s-au scris, au înțeles oamenii că era un drac ce amenința doar religia osmanlâilor năvălitori, iar cele povestite de pisar se petreceau din grija Vaticanului de a se opune lor. Blestemele acelui drac erau, așadar, îndreptate numai spre orientul unde, pe atunci, doar se tânjea la cucerirea Budapestei și Vienei prin amenințările acelui Mahomed al doilea care, în epilepsia sa, năvălea mereu, vară de vară, conform obiceiului trupelor otomanului, care luptau mai bine de la Sfântul Gheorghe până la Sfântul Dumitru când era cald și se coceau grânele pe care le puteau fura de la oamenii alungați.

Exact despre acest lucru, în așteptarea întoarcerii iconomului cu actele pentru a da porunci despre modul cum să se repare acel domeniu, discutau, în marele salon cu ștucaturi cam deteriorate, Monseniorul de Modrussa cu abatele François.

- Trebuie să trimitem un raport, să propunem organizarea unei campanii de iarnă în care să fie încolțite trupele sultanului !

- Și mai trebuie să găsim aici un principe care să poată conduce o asemenea campanie de iarnă.

- Dar nu-l scoatem, pentru aceasta, pe Dracula de la Vișegrad ?

- Desigur, cel mai bun ar fi el. E singurul care, după tatăl regelui Matias, a mai zguduit și a înfrânat avântul turcesc.

- Oare chiar, are puterea aceea de a i se arăta în somn lui Mahomed înfricoșându-l ?

- Asta vom vedea, dacă o facem cu discreție și fără să se afle la curtea regală de aici. Ceea ce vom pune în funcție în această clădire, poate că ne va ajuta. Dar, deocamdată, Mahomed înaintează, iar pe creștinii greci nu ne putem baza deloc.

- Deloc ! - confirmă legatul papal amintindu-și de încercările sale. În Peloponez, ei au trecut de partea sultanului ajutându-l să-i deposedeze pe Paleologi de ultimele rămășițe ale imperiului lor; tot statul sârbesc a devenit pașalâc; Mahomed a cucerit și părțile bosniace amenințând Dalmația.

- Mă mir că senatul Veneției, Dogele, toată puterea lor militară nu intervine ! De-acolo ar putea veni o nouă conducere cruciată.

- Am sperat și eu, dragul meu, dar de-acolo nu va veni. De aceea Sfântul Scaun veghează întărindu-și misiunile din care facem și noi parte. E singura putere care veghează cu adevărat. În Franța, Ludovic este ocupat cu englezii, Frederic al germanilor se-mbată cu alchimia, iar Italia se luptă mai degrabă cu ea însăși:Toată peninsula noastră e fărâmițată de lupte între feudali mărunțiți de negustorii de la care primesc bani: Milano cu Florența, Florența și Veneția cu Genova, Regatul Neapolelui cu Veneția !... Și, chiar aceasta din urmă: A pornit acum un an războiul cu turcii, dar are prea multe interese negustorești în imperiul turcesc spre a-l duce așa cum trebuie ! Ei caută mai degrabă o înțelegere cu sultanul, ca să nu le-o ia înainte cei din Genova sau din Ancona... În acest fel, turcii mai au un pas până la a intra în Istria și, din peninsula asta mică, vor amenința marea peninsulă italică - desfășură monseniorul toată imaginea situației politice pe care legația sa, ca un avanpost aici, spre răsărit, avea misiunea de a găsi forțe care să o redreseze.

- Ar fi o soluție să facem din regele Matei un fruntaș de cruciadă, cum a fost și tatăl său ? - întrebă sau propuse abatele.

- Nu cred - veni răspunsul - și, de asta trebuie să lucrăm

aici în mare secret. Ioan Corvin simțea mai românește. El își dorea Valahia, poate chiar și Moldova, ca să facă o țară mare cum era Dacia când a cucerit-o Traian. Înainte de a se bate la Belgrad, el s-a bătut și a cucerit Chilia pentru el și nu pentru voioevodul valah. Ce-nsemna asta ? Că se voia stăpân la Dunăre; de aici, de la Budapesta și până la gurile ei. El a mers cu cruciații spre Sofia și a luptat la Varna; adică, reprezenta mai mult interesele valahe, care se îndreaptă spre sudul Balcanilor. Fiul lui, nu-l vezi, țintește spre Praga și-i face zâmbre regelui Boemiei dar, până la urmă, prevăd că-l va alunga pe Podebrady, fiindcă interesele acestor nobili din jurul nostru care îl susțin, tind către Praga și Viena; lor nu le pasă de partea de jos a continentului și asta îi va costa !... Da - spuse el calculând lucid - de la Ioan Corvin, doar Draculea ăsta le-a mai dat islamicilor o lecție de vitejie creștinească. Drama este că tocmai el, cel mai recent cruciat, a fost trădat.

- Dar și avem și norocul - îl completă abatele - că, fie chiar și în hrubele fortăreței de pe malul din fața noastră, Matei l-a păstrat.

- Însă, spre rușinea noastră, a trebuit să primim această veste de la Vatican, în loc s-o aflăm noi.

- Ne va ierta pentru aceasta Sanctitatea Sa, dacă procedăm acum cum trebuie.

- Sanctitatea Sa e un cărturar, e autorul Cosmoghoniei după care noi am învățat și cunoaște importanța oricărui colț din lume. Avem norocul cu el că a studiat aceste locuri și înțelege importanța unui nou mod de lupte cruciate.

- Cu conducători militari aleși chiar de aici.

- Exact. Valahii și moldovenii și transilvănenii, toți acești daci romanizați reușesc cu trupe mici, fiindcă-și apără pământul lor. Papa Pius știe bine acest lucru. Alți papi, care n-au știut, s-au preocupat de politicile din apus. Trebuie să profităm de influența acestui mare Suveran Pontif pe care-l avem acum - vorbi Modrussa cu toată condescendența despre Eneas Silvio Piccolomini căruia îi fusese învățăcel.

- Curierul a plecat. Cu cel de al doilea, va trebui să-i trimitem mult mai multe amănunte despre Draculea.

- Îl vom aduce pe voievod aici și vom vedea ce se poate face - hotărâ legatul papal - întâi cu spiritul, comunicând din ce în ce mai bine, dacă monstrul ăla știe într-adevăr să pună la punct mașinăria. Apoi, voi găsi un prilej favorabil și-i voi cere regelui să-l lase în grija noastră catolică. Trebuie să-i propunem papei neapărat sa-i facă o scrisoare în acest sens. Matei nu-l va putea refuza, chiar dacă cu noi e cam ascuns.

- Sunt atâtea lupte de interese între grofii ăștia de aici - spuse ca un bun cunoscător abatele - tânărul monarh pare morocănos, tocmai pentru că e concentrat ca să domine…

Când, în curtea largă dar neîngrijită a domeniului, năpădită de bălării, apăru trăsura în care, lângă haina sobră, călugărească a iconomului trona caftanul impunător purtat de călău, cei doi prelați aveau planul de bătaie bine făcut.

- Lasă-ți caftanul și treci la lucru ! - porunci monseniorul în timp ce citea înscrisul cu cerneală proapătă - Ia-ți instrumentul ăla cu favoriți și plasează-l în încăperea pe care o crezi mai potrivită.

Apoi se îndreptă spre altă căruță care intra aducând grupul de călugări pe care-i selecționase abatele. Le cercetă arent figurile ca și cum ar fi vrut să descopere ceva intenții spioane sau să se convingă dacă aveau toți trăsăturile monahicești ascultări și se convinse încă o dată de priceperea colegului său care alesese în acel grup mai ales călugări refugiați din părțile ocupate de turci. Erau bine selecționați, deci, pentru că nu aveau directe legături cu lumea grofilor, spre a putea deveni limbi pentru aceia.

- Misiunea noastră este ca, în acest oraș de jos al Pestei, unde mișună tot felul de nații, să ridicăm vechea biserică arsă la incursiunile trecute, să-i dăm hramul Sfântului Francisc dedicându-i-o acestuia și să slujim misionar răspândindu-ne în tot orașul pentru a întări credința catolică și a strânge fondurile din care să ne gospodărim.

- Nu uitați să-l pomeniți pe donatorul necunoscut, care ne-a pus la dispoziție acest lăcaș întru stăvilirea asaltului păgân care v-a gonit din mănăstirile voastre - adăugă, atent la racordarea cu gândurile lui, abatele Framcois - El e osul unei foarte nobile familii; atâta trebuie să știți. Fiind modest, el nu vrea să pună numele său alături de numele sfinților, având singur țiitorul gând de a înfrânge anticristul !

- Ai făcut foarte bine - se amuză monseniorul vorbindu-i în șoaptă - pentru că, chiar de-am fi vrut să-l dezvăluim, nu aveam cum să punem numele Draculea alături de o sfântă misiune catolică.... Femeia, ce-i cu ea, n-a venit ?

- E drum mai lung; e o nebună schimnică pe care a cedat-o cu greu un preot care strângea bani buni de pe urma viziunilor ei la care veneau oamenii spre iertări și tămăduire.

- Sper să nu se afle că o aduci aici - spuse monseniorul mergând cu el înaintea grupului de călugări ce-i urmau smeriți - avem nevoie de ea pentru călău, nu ca să vină lumea la tămăduire.

Apoi, marcându-le călugărilor locul până unde aveau voie să calce nepermițându-li-se să ajungă la clădirea lăsată în spate, îi puseră să-și facă chilii în magaziile din marginea domeniului care dădea chiar spre biserica arsă, și stabiliră regulile slujbelor de peste zi și de peste noapte, pe altarul de piatră salvat de la foc împreună cu crucifixul și câteva figuri schimnice de sfinți contorsionați în cioplitură.

Dar, adevăratele și importantele reguli ei le aveau de stabilit cu călăul care lucra de zor în clădirea principală, nepăsându-i de paragina pereților și pânzele groase de păianjen din jurul candelabrelor, ci așezând și bătând scânduri ca și cum ar fi organizat un eșafod.

- Aici, sub scara aceasta largă ce urcă la etaj e un loc foarte bun - își dădu el raportul; eu stau cu el dedesubt, ca să nu-l deranjeze vreo prezență străină, iar excelențele voastre puteți sta deasupra și asculta prin grilajul scării; la Nürenberg, capela avea un grilaj de fier, iar eu stăteam în încăperea de dedesubt.

Încerc să fac tot cam așa ceva. E mai bine să nu vă vadă și să nu vă simtă, înțelegeți ?

- Și e mai bine să nu vedem nici noi secretele tale cu care îl manevrezi pe tipograf ! - i-o trânti monseniorul făcându-i buza de iepure să rânjească. Privirile lui pătrunzătoare, deducând mai mult decât amenințând, ca și impozanta sutană neagră cu seniorială tivitură roșie, exercitau o oarecare autoritate asupra monstrului. O oarecare autoritate. Doar câtă se putea deduce din comportamentul său cu atât mai umil cu cât demonstra pe dedesubt convingerea că el va putea ajunge a-ți fi călău vreodată, dar tu lui, nu.

Rămaseră așa, cu privirile una-ntr-alta, nesfiindu-se nici unul de celălalt. Până când, înțelegându-și îndatorirea, călăul apucă în forță două jilțuri imense și le ridică pe postamentul de deasupra al scării:

- Aici puteți lua loc excelențele voastre. Eu am să pun drugul la ușă ca să nu ne deranjeze nimeni și-am să-l așez pe tontălău pe direcția Vișegrad. Ziceți că poziția asta în care să-l întind, e bună ?... Știți, excelențele voastre: firul apelor duce întotdeauna mai bine duhul comunicării. Eu de asta am umblat pe toată Dunărea căutând să miros unde mi se afla voievodul... Vă rog, numai să m-ajutați să-l așez pe direcția cea mai bună continuată afară de firul apei.

6

- Minciuni ! Minciuni spurcate, născocite ca să se răzbune pe mine și să arate papei că n-avea de ce să mă ajute.

Când au scris mârșăviile acelea, răstălmăcind adevărul și amestecându-l cu minciunile lor spurcate, ei încă nu credeau ce născoceau. Dar lumea credea ! Cu timpul, a ajuns să creadă, tot așa cum crede că eu sunt mort. Papa a uitat de mine și l-a iertat pe Matei de banii pe care-i trimisese pentru mine.

Și atunci, ce altă mulțumire poți avea în beciurile astea pline de vuietul Dunării, cum îți poți dovedi ție însuți că ești mai tare decât toți cei care te cred mort, care te cred astupat, care

te cred ferecat în pământul de sub ei ? !

Hai, spune tu: ce mulțumire crezi că mi-am găsit ?… Prima o știu mai mulți: cos. Croiesc și cos. Cos haine de gală. Haine de împărați, de voievozi, de duci… Uneori, când mă gândesc la armatele pe care mi le voi face, cos și haine de oșteni. Dar pentru niște oșteni anume, așa cum mi-i închipui eu !… Tot așa cum le cos pentru niște împărați anume, sau pentru niște duci anume. E forța mea de a-mi închipui o lume așa cum o doresc ! Îmi închipui lumea îmbrăcată în hainele pe care le doresc și le tai astfel , le cos astfel, făcînd moda Budapestei și a Vienei. Da, ei se-ntrec în modă cu Parisul și Veneția prin hainele croite de mine. Eu nu mai sunt doar cel care trage-n țeapă; sunt marele croitor din Valahia, anonimul modei care se lansează la balurile de aici.

Pentru că ei mi le smulg. Pun să mi se umple beciul cu mătăsuri, cu taftale, cofterii, postavuri, atlasuri, velururi aduse din Flandra și de la Veneția, din Spania și din Francia, și, repede, când dorm, iau hainele cusute, de teamă să nu mă trezesc și să le tai bucățele cum am făcut nu o dată !… Proștii !… Nu știu că eu numai când nu vreau nu le tai și numai când vreau li le las, să se-mpopoțoneze cu ele la balurile lor și, când le e lumea mai dragă, privindu-se unii pe alții, să mă simtă pe mine printre ei și deodată să-i înfioare spaima !… Pentru că hainele mele închipuie lumea mea. Iar asupra lumii mele puterea e a mea și cei ce le îmbracă ascultă de mine. Oamenii ascultă de hainele pe care le poartăș ba unii devin chiar slugile acestor haine !… Iar cel care știe să facă haine cu care să se-mpopoțoneye proștii, naivii, îngânfații, crezând că ajung astfel altceva, devine stăpânul lor. Că haina, așa cum face fetișcanele mieroase, face și armatele făloase. Haina desprinde ofițerul de trupă și haina deosebește trupele.

Da, de asta fac aceste haine. Pentru ca să-mi îmbrac armata mea, curtenii mei, suita mea, divanul meu. Cu foarfecele și cu acul pe care le mânuiesc, eu închipui curtea mea de mâine, cu toată strălucirea unei țări europene, cu tot fastul pe care-l știu

de la curțile Francilor, ale Engliterrei, ale Sfântului Imperiu Roman și cu ceva încă în plus ca să-i întreacă pe toți și să-i domine pe osmanlîi cu măreție. Pentru că e curtea mea, voievod din neamul Basarabilor care l-au bătut pe regele Carol Robert de Anjou și le-au fost chezaș de izbândă cruciaților. Ei nu știu că prin aceste haine, pe care le smulg uimiți de frumusețea lor, eu îmi fac viitoarea curte. Așa va arăta ea, cu cele mai frumoase haine din lume, semănând cu toate curțile Apusului și fiind mai frumoasă decât toate la un loc. E un vis întreg de putere și glorie în aceste haine, pe care eu mi-l construiesc ! Așa am ajuns să fac cele mai frumoase costume, eu, eu care nu știam nici croi, nici coase. Meșteșugul nu-l știam, dar cum trebuie să arate curtea mea, știam prea bine. Și atunci, dorința mea, pofta mea mi-au fost meșteșug, iar filendrișurile, bogasiile, mătăsurile au luat forme ce-i uimesc și-i farmecă pe toți. Ei nu știu, proștii de curteni ai lui Matei, că nu pentru ei sunt făcute și că atunci când voi ieși de-aici așa îi voi trage în țeapă: în hainele scumpe cusute de mine. Și va fi cea mai frumoasă pădure de țepe, cu cele mai mari minuni ale îmbrăcămintii fluturând sub aripile corbilor.

Iar în fruntea acestui alai încremenit în țepi îl voi așeza pe fratele meu Radu !…

Un hârâit din ce în ce mai slab se auzi pierzând vocea aceea nereală, apoi călăul rosti cât se poate de pământean:

- Du-te naibii cu mă-ta, nefericitule ! Iar ai început să te uzi pe tine ! - Și veni de sub scară în fața celor doi care, așezați îm jilțuri la înălțime, tronau deasupra lui: E stricat rău; nu merge, ați văzut cât m-am chinuit. Aici, într-adevăr, cele ce ne spune voievodul ajung mai clar; ați auzit și excelențele voastre. Îl prindem mai repede, îl auzim mai deslușit ce spune. Dar, despre comunicat, adică de transmis de aici încolo, nici vorbă ! Nenorocitul ăsta, atâta mai e în stare să facă. Chiar și la Vatican, am fost bucuros să demonstrez măcar atâta, ca să ne creadă Sfântul Părinte. Nici nu știți cât m-am chinuit să-l repar, chiar și pentru asta. Dă-i cu benedictina, dă-i cu frica băgată-n el !...

Dar, mai mult decât atât nu e-n stare. O să-l arunc în Dunăre... Mi-ați promis că au găsit călugării voștri...

- Ți-am promis; ne va veni; ai răbdare. Avem și noi răbdare cu toate că ar trebui să ne grăbim - răspunse monseniorul strângând însemnările pe care și le făcuse - Du-l la culcare și, dacă ai vreun semn cum că voievodul ne-ar putea auzi sau, măcar, ar putea ști de noi, să ne spui.

Apoi, cei doi prelați ieșiră, comentând totuși cu interes povestea cu hainele și calculând dacă era bine sau nu să-i facă lui Matei vreo aluzie în legătură cu aceasta.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

1

Călăul se holba, cu o figură greu de descris, la arătarea din fața sa repetând de mai multe ori, fie intrigat, fie pe gânduri:

- Femeie !... O femeie !... O fi într-adevăr femeie ?... E femeie, ce mai; are și țâțe !

Dar nu numai asta avea, ci avea, într-adevăr, ochii apoși ca și ai tipografului iar, ceea ce-i plăcea mai mult, o sfiiciune neobișnuită, tâmpă și neîndemnatecă, ce o făcea să semene cu liliecii la lumina zilei, când sunt adormiți și deloc în largul lor.

- Fii atent: am făcut mari cercetări până am aflat-o - îi spuse abatele care venise singur cu ea - Monseniorul îți poruncește să ai mare grijă. Călugării noștri au descoperit-o având vedenii

care s-au dovedit adevărate. Pare uneori nebună, sau posedată, sau tânjind după ceva, dar s-a dovedit a avea viziuni adevărate. Călugării au adus prin ea mulți pelerini.

- E călugăriță ? Dacă-i călugăriță, o să-mi vinăai greu. Că, pe călugărițe le atrage numai ce ține de sfinți și de îngeri.

- Încearcă tu și pune-ți toată știința în asta ca s-o dirijezi cum trebuie. Călugării nu știau cum s-o mânuie și o lăsau în voia ei; spunea ce-i trecea ei prin cap; ce vedea ea în orbirea ei și ce i se părea ei că aude - îl informă abatele cu meticulozitatea sa caracteristică, atent la amănunte, la studierea lor și la deducțiile pe care le avea de făcut - Crd că este mediul pe care ni l-ai descris și are trăsăturile prin care s-ar putea supune voinței tale. Monseniorul s-ar supăra foarte, dacă ar afla că nu faci toate eforturile ! - încheie el cu un ton ceva mai amenințător, fiindcă presimțea la călău intenția aceea de a începe cu pălăvrăgeli și ocolișuri de care nu-i puteai dezbăra șiretenia.

Simțindu-i autoritatea, așa calmă, hotărâtă și echilibrată cum se citea pe obrazul prelung , cu priviri greu de prins, călăul n-o mai lungi începând deîndată să pipăie țeasta femeii pe la creștet, pe la ceafă, pe sub ascunzișul urechilor, ca și cum ar fi vrut să-i afle niște butoane.

- O s-o pun alături de tipograf - spuse el - poate-i fac să-și transmită unul altuia niște lucruri prin care să se ajute și să se împingă mai bine spre voievod.

- Cât timp îți trebuie ?

- O zi, două...

- Ai o zi și jumătate; mâine seară voi fi cu monseniorul aici !

Călăul se pregăti conștiincios și, la ceasul poruncit, cei doi erau sub scara salonului de la parter iar pentru alți doi, pentru excelențele lor, erau pregătite deasupra, ca pentru un teatru nevăzut, cele două jilțuri.

Călăul li-i arătă pe bărbat și femeie în transă, întinși alături pe scândurile ridicate ca un mic eșafod dedesubtul scării. Apoi,

așteptându-i respectuos să se urce și să se așeze, își începu convins demonstrația:

- Măria ta !.... Mă auzi, măria ta ?... Sunt eu, aici, m-am mutat aproape de tine - își începu călăul invocația - Mă auzi ? Sunt pe cursul Dunării pe unde te-am căutat, dar mărețul tău spirit era plecat la Nürenberg !... Sunt aici, măria ta; răspunde, măria ta; răspunde dacă mă auzi ! Sunt aici cu excelențele lor monseniorul și abatele; Vaticanul te dorește și te păzește, măria ta; răspunde !…

Se auzi mai întâi un geamăt greu, un zornăit de fiare ruginite, iar glasul tipografului cu care se obișnuiseră de mai înainte, începu să spună ceva foarte nedeslușit; repetat, dar nedeslușit într-o tulburare care semăna cu un fel de tremur.

Cei doi de deasupra erau atenți, crispați, încercând să perceapă și șuierele cu care-și coordona călăul mașinăria. Șuiere cuprinzând cuvinte la fel de nedeslușite, sau rostite într-o limbă pe care n-o pricepeau ei.

Și, deodată, peste toate acestea, gâjâit și speriat, un strigăt de femeie care avea totuși în el și ceva de surprindere plăcută, adică era mai mult rugător decât respingător, mai mult plângăreț de teama propriei dorințe:

- Păcatele mele !...Omule, nu mă ispiti, nu mă ispiti !... Ia mâââânaaa de acolooo !...

Iar bolboroseala din glasul tipografului se desluși din ce în ce mai bine în accentele tot mai drăgăstoase cu care rostea:

- Margarethe, Margarethe; Margarethe a mea !...

- Ia mâââânaaa !... Ia mâânaaa !... Nu mă ispiti, diavoleee !...

Scâncea glasul călugăriței tot mai suspinat, până când, ca și cum deabia atunci își dădea seama că-i scăpase de sub control, glasul călăului năvăli.

- Nemernicule netrebnic;netrebnicule nemernic !... descalec-o că-ți rup gâtul; descalec-o !

- Mar-ga-re-the ! - gemea tipograful ca și cum s-ar fi încontrat.

- Nu mă ispiti... Nu mă issspitiii ! - șuiera tot mai moale

femeia.

- Descalec-o că-ți rup gâtul ! - urla călăul din bocăniturile căruia îți dădeai seama că trăgea de bolund ca de-un armăsar.

Trăgea din greu înjurând, îl tăvălea pe grăsanul care nu se lăsa și striga la călugăriță cu ciudă:

- Strânge-ți cracii, proasta dracului !... Strânge-ți cracii că ne strici… experimentul !

Și, numai când se trezi față-n față cu sutanele celor doi prelați care coborau scările-n grabă, încercă o explicație care i se părea politicoasă:

- E stătut, excelențele voastre !... Ca să vă dați seama cum m-a-ncurcat tot timpul tânjind după Margarethe. E greșala mea că nu m-am gândit la aceasta punându-i alături.

- Desparte-i !

- Păi asta și fac. Pe dobitoc îl arunc direct în Dunăre - spuse călăul furios - dacă știe să-noate, poate scapă; dacă nu, nici o pierdere !... Îl aranjez eu !

- Ai răbdare - îi porunci lucid monseniorul - nu te hazardezi cu nimic ! Spune-mi mai întâi cât ești de sigur că femeia corespunde.

- Încerc și eu...- bâjbâi călăul.

- Dacă nu ești sigur, nu-l arunci pe ăstalalt. De bine de rău, mai aflăm prin el câte ceva.

- Voi face așa cum porunciți, excelența voastră - răspunse acela în cunoscutu-i stil umil, pentru a răbufni deodată: Dar, până la urmă, tot îi fac felul. Prea m-a înfuriat !

- Urma asta despre care vorbești, nu este acuma ! - își continuă cu coerență firul legatul papal – nu cumva să-i faci de petrecanie ! O să-l dăm în grija călugărilor să-l tămâieze bine și să-l dezlege de obsesiile sexuale. Tu te ocupi de călugăriță. Și uite ce, bagă bine-n minte, dacă se-ntâmplă s-ajungi la voievodul tău și să-i poți spune prin ea ceva. Ești atent ?

- Smirnă, excelența voastră ! - se umili călăul ca o autopedeapsă pentru ce nu-i reușise.

- Îl rogi pe măria sa, spunându-i despre mine așa cum i-ai spus și astăzi, să se pregătească să ne spună totul în legătură cu fratele său Radu. E important; Radu stă pe tronul lui acum; iar Radu e omul lui Mahomed, dar are legături și aici, sus, la Buda. Dacă vrea să se-ntoarcă-napoi pe tron, voievodul trebuie să ne ajute să descifrăm toate astea. Ai înțeles ?

Din pieptul imens al călăului, ca un chiot, izbucni glasul lui de bucurie:

- Cum să nu-nțeleg, excelența voastră ? Cum să nu-nțeleg ? !... Păi credeți că poate exista mai mare bucurie pentru mine decât gândul vostru sfânt de a-i reda tronul voievodului meu ? !... E gând măreț și, dacă o faceți, vă jur eu că Dumnezeu vă va răsplăti înfrângând păgânul !

- Vezi că ți-am spus un mare secret prin cele ce ai de comunicat. Treaba ta cum o faci, dar fă-o în așa fel încât să știe voievodul tău și numai el !... Prin asta ai intrat în secretele noastre și, călău fiind, știi ce urmează dacă le scapi cuiva !

- Știu excelența voastră; știu prea bine. Iar excelențele voastre să știți că n-aveți om mai credincios decât mine, atâta vreme cât știu că sunteți singurii care vor binele voievodului meu !

- Bine. Pe asta am contat și eu... Pune-o cât mai repede în funcțiune ! - porunci monseniorul arătând, cam fără să vrea s-o privească, spre călugărița care gâfâia de una singură în mici spasme, pipăind cu mâinile locul de lângă ea rămas gol prin smulgerea lui Heinz care, cu mâinile la pantaloni, se holba la ea din colțul unde-l împinsese călăul.

2

Radu era frumos. Eu eram urât. Radu era fricos. Mie nu-mi păsa de nimic. Radu era mieros, eu neprimitor ca un mărăcine.

În închisoare la Egrigöz, paznicii care pe mine mă urau (dar și eu, Doamne, ce-i mai uram !), pe el îl răsfățau. Mai târziu, la Edirne, se juca cu prinții păgâni ca și cum i-ar fi fost frați. Eu l-am înfruntat nu numai pe Mahomed, sultanul de

azi, beizadeaua de atunci, față de care nu eram cu cine știe ce mai nevârstnic, dar chiar pe Hamza pașa, Saingibașa, maestrul de vânătoare al sultanului, căpetenia șoimarilor care-l însoțeau peste tot pe împăratul împăraților. Iar Murad al doilea, în fala lui, ținea cele mai multe mii de șoimi de vânătoare din câte avusese vreun monarh vreodată.

Radu era făcut să lingușească la curte, otreapă a celor mari; eu să duc mai departe mânia voinică și înțeleaptă a tatălui meu.

Ah, Doamne, după ce că lumea toată ai făcut-o atât de strâmbă, partea asta a ei în care ne-ai hărăzit pe noi, ai lăsat-o cea mai sub semnul strâmbătăților nerușinate ale puterilor sălbatice și apucătoare !… Ne-ai lăsat să ne urâm și să ne omorâm unii pe alții, chiar între frați, năravsălbatic, căruia popoarele apusului au încetat de mult să-i pună stavilă.

La italieni, de exemplu, frații noștri cei mai de aproape, dar așezați de tine într-un loc mai depărtat de năvălitori, există un obicei sfânt: Dacă într-o familie de neam și de rang ce e făcută spre a fi stăpânitoare se nasc doi băieți, apoi unul e dat la meseria armelor, iar celălalt la sofistica și cazuistica acelor întortocheate căi teologice pe care le urmează popii. Căci se gândesc bieții părinți: mari vor ajunge și vor începe a se lupta fiecare dorindu-și întreaga putere moștenită. Dar sutele de ani de sălbăticie, de vremuri în care se omorau unii pe alții pentru putere, i-au învățat să le despartă calea. Și atunci, fiecare fiu își vede de drumul său: unii comandă oștile înarmate, alții turma ta, Doamne. Fiecare își are scaunul lui la fel de înalt, și nu se mai omoară unul pe altul pentru putere.

Este învățătura pe care omul nu o capătă decât cu veacurile, pe măsură ce devine minte mai înțeleaptă, depărtându-se de animal. Iar noi am făcut parte din lumea aceasta, a unei Europe care-a trecut prin multe, și s-a șlefuit, s-a cizelat. De ce ne-ai lăsat, Doamne, acum, pradă puterii unui întuneric înapoiat, de ce ? !…

Acum, credincios îți mărturisesc ție că, eu, cum îl voi prinde,

îmi voi omorî fratele. Pentru că altă cale nu mi-ai lăsat și m-ai smuls bunelor obiceiuri pe care le-au deprins ai mei în veacurile lor lungi, aruncându-mă pradă celor rele, ale semințiilor ieșite de curând din sălbăticie…

Da, îl voi ucide așa cum el m-ar ucide și așa cum, sub învățătura vicleană a Porții care a ajuns atotstăpânitoare, toți ne pândim, ca să ne furăm și să ne ucidem unii pe alții. De asta tatăl meu a fost cruciat. Nu atât, cred eu și aibi Tu milă de el, dacă îi greșesc voia, atât întru slujirea numelui Fiului tău Celui Slăvit, cât și întru apărarea lumii noastre care, de bine de rău, s-a mai scuturat de neajunsurile în care tu ne-ai pierdut prin păcatele noastre. Întru apărarea ei de cei care, sălbatici și trăind la un loc cu animalele lor în depărtările necunoscute ale pământului acestuia, veneau să-ntoarcă drumul lumii în urmă cu sute și mii de ani. De asta, cred eu, a fost un cruciat și a purtat pe piept toată scurta-i viață dragonul acela cu ochi de safir. De asta s-a învățat a fi neiertător și vajnic în luptă, iar pe mine m-a făcut mai neiertător și mai vajnic decât el. Radu nu e un viteaz. Nu e nici o minte. Îl lingușesc boierii atât cât le trebuie ca să-și poată face mendrele. El e o păpușă frumoasă cu care sultanului încă îi mai place să se mai joace !…

Da; și e rău ca toți neputincioșii. Amintește-ți Ștefane cum ți i-a trimis pe tătari și, dacă moldovenii tăi viteji n-apucau să-i dovedească atât de repede, din partea cealaltă, de la hotarul cu el, te-ai fi trezit și c-o armată turcească, prinzându-te într-un clește greu !…

E laș și perfid. Pentru că ceea ce eu am învățat din perfidia de la Poarta sultanului ca să știu să mă apăr de ea, și am deprins-o pe fiecare așa cum iei un leac amar pe care trebuie să-l înghiți, el a învățat de-a binelea, sârguincios și-ncrezător, făcându-și din asta viața și gândirea.

Dar gând de domnie el n-a avut niciodată. L-a avut Mahomed în legătură cu el, așa cum au sultanii întotdeauna feciori de os domnesc din toate țările înconjurătoare pentru a-i putea înscăuna dacă e cazul, asigurându-și astfel oameni ai

lor. Cheltuiala e mică pentru o asemenea împărăție și, înconjurat de toate îmbrăcămințile lumii, padișahul apare și mai mult ca împărat al împăraților; în plus, atunci când are nevoie să schimbe vreo domnie, el are la pofta sa, așezat ca-n raft, moștenitorul de scaun care-i trebuie.

Așa s-au petrecut lucrurile și cu fratele meu de sânge; frate de sânge, în vinele căruia curge un cu totul alt sânge decât al meu. În marea sa expediție pe care a pregătit-o ca să mă pedepsească, Mahomed l-a luat alături sieși pentru plăcerile lui, în tabăra aceea așezată în cercuri de pază cu valuri de pământ, palisade, care rânduite jur-împrejur, cămile, boi și bivoli aidoma, apoi oamenii de trudă, salahorii, armata Europei, armata Asiei și corpul ieniceresc făcând zid viu în jurul corturilor stăpânului lor.

Acolo, în locurile de nepătruns din mijlocul corturilor de ieniceri, își duceau și ei huzurul trupesc înaintând în pământul țării mele, fără ca prin mintea subțire a lui Radu să fluture gândul de domnie. Pentru că, preaiubitul său sultan cu nas coroiat ca păsările răpitoare avea de gând să nu mai lase domn, nici măcar vasal, în această parte a Daciei; ci s-o supună prefăcând-o în raia.

Și numai când puhoiul lui cât frunza și iarba a fost înjumătățit de oastea mea care nu număra nici măcar a zecea parte din câți erau ei, văzând că nu poate birui prin luptă, Mahomed i-a spus favoritului său:

-De acum înainte îți vei pune și capul la bătaie, ca să vezi cum câștigi încrederea boierilor nemulțumiți de Vlad.

Spunându-i aceasta, s-a grăbit să plece suindu-se-n corăbiile care-l așteptau la Brăila, pe puntea cărora a ridicat osanale dumnezeului său pentru faptul că scăpase din iadul pregătit de mine. Iar pe Radu l-a lăsat de căpătâi cu câțiva slugarnici boieri bătrâni care, când eram încă în bătălie, urmărind ultimele cete de turci rămase după pradă prin Bărăgan și așteptând ajutorul trimis de papă ca să mă arunc și mai tare asupra dușmanului, au pătruns prin viclenie pe insula Snagovului

unde erau adăpostite toate familiile dregătorilor mai de seamă și, zălogindu-le, sub amenințarea morții acestora, i-au făcut pe cei mai mulți să se supună lașului supus al Porții.

Rămas în țară fără prea mult îndemn și nădejde la tron, Radu făgăduia tuturor liniște și întoarcerea vechilor obiceiuri pe care eu cu sabia le plivisem aproape șapte ani. Iar boierii, care mai înainte râdeau de pricina pentru care el era preferatul sultanului, au început a vorbi despre aceasta ce de-un mare noroc pentru ei, propovăduindu-și supunerea față de acel ce era atât de aproape de sufletul înaltului împărat. Pentru că așa sunt boierii: se-ntorc după cei aflați mai în grațiile puternicilor, nepăsându-le unde le stă acelora virtutea. Ba chiar și pupând locul acelei zise virtuți.

Și, fără nici o rușine, ca întotdeauna în politicalele lor, greața li s-a prefăcut în ploconit zâmbet, iar acesta, chiar în credința că așa se poate face bine țării, adică lor.

Ceea ce era de râs și batjocură a ajuns a fi glorificat precum un act de mare folos divanului țării.

Iar în osanalele lor, care puteau fi chiar sincere, scroafa s-a așezat bine în scaunul ei. Dar năravurile aduse de cei sălbatici, în puterea numărului lor nesfârșit, ni s-au așezat pe suflet cu fierul roșu, și eu, când îmi voi prinde frumosul frate, îl voi ucide cu cea mai mare poftă și cu cea mai mare plăcere.

Pentru că nu poți sălbăticiei să-i răspunzi decât prin sălbăticie, și nu poți să o răpui decât prin sălbăticie.

Părinții noștri Romanii, din împărăția lui Caesar și a lui Augustus, construiau la marginile imperiului lor mari monumente de piatră, minuni de neînchipuit pe vremea aceea, pentru ca barbarii, văzându-le, să încremenească smeriți, simțind că începe o altă lume, o lume făcută de zei cu palate de piatră și mari monumente, o lume care era peste puterile lor de sălbatici trăind în gropi, la căldura animalelor. Și, o vreme, ființa primitivă s-a temut de puterea ce înălța acele monumente dumnezeiești, dovedind o altă forță decât a minților lor înguste. Dar apoi, când și-au dat seama că toată această

civilizație era ridicată doar prin înțelepciune și pricepere, și nu printr-o forță deosebită de a lor, au năpădit asupra ei, și i-au pus foc, și-au dărâmat-o. Eu, prin înțelepciune și pricepere, am încercat să mă ridic din nou deasupra lor făcându-i să creadă în puterile mele neomenești.

Pentru că, cei care, în sălbăticia lor, s-au oprit o clipă din veșnicie în fața a ceea ce duraseră niște minți aflate mai îndelungă vreme sub soarele tău, Doamne, și s-au oprit frumos, parcă înțelegând minunile pe care le poate face firea, au reajuns la curajul lor barbar când și-au dat seama că au numai a admira, dar nu a se și teme.

Și, cotropind, au dărâmat munca a milioane de oameni pentru a putea topi și pune la cingătoare o unghie de aur. Au ars, și-au tăiat, și-au jefuit, pentru că pofta de jaf e mai tare în om decât oricare crez, decât orice minune și chiar decât smerenia față de tine, Doamne !…

Așa că, învățând din istoria tristă a imperiului pe care barbarii l-au ars și l-au dărâmat veacuri de-a rândul, până-n acest veac în care învinsul de către mine Mahomed i-a rupt și sfânta ultimă coastă a Constantinopolelui, nu avem a opri pofta de sânge decât prin sânge ! Nu monumente trebuie să punem la hotarele dintre lumi; nu monumente care să uimească prin frumusețea lor. Ci groaznice semne ale puterii noastre, cruzimi mai înfricoșătoare decât toate pedepsele cunoscute !… Numai astfel, vărsând cu durere înmiită fiecare picătură de sânge, vom putea să-i îngrozim pe cei care nu pun preț pe sângele omenesc. Morțile groaznice la care-i vom supune sunt singurele pietre de hotar în fața cărora se va putea opri tot cei hrăpăreț și apucător pe lumea asta. Și vor crede doar astfel în forța mea supranaturală. Fiindcă, naturale par slăbiciunile lăsate de Tine, Doamne !

Puteam să fiu un domnitor mare și înțelept, ctitor de biserici întru slava Ta. Dar tu, Doamne, m-ai adus pe lume în acest veac strâmb care se spune că mi-a aprins pofta de sânge. Nu e poftă de sânge, e ură împotriva hicleniei și a necinstei lor. Că

Radu i-a momit pe boierii nestatornici și învățați cu hiclenia fiindcă i-a chemat acolo, la tabăra sultanului ca să-și răscumpere pe cei robiți și le-a promis mult ajutor și multă iertare dacă trec de partea lui spunându-le: nu vedeți cât de puternic este sultanul, cum să se împotrivească lui o țară mică, cum e Țara Românească ? Eu voi veni peste voi să slujesc ca slugă a lui, iar voi veți sluji ca slugile mele și tuturora ne va fi bine !… Că la ei se gândeau, nu la țară. Iar cei slabi pe care eu cândva am să-i tai, fiindcă trebuie să-i tai, și am să-i trag în țeapă, fiindcă trebuie să-i trag în țeapă ca să nu mai trădeze nimeni în fața păgânului, i s-au supus lui și sultanului cu care fătălăul dormea în cort și l-au primit pe tronul meu; așa că, eu, prin hiclenie am ajuns aici, tocmai când băgasem mai mare spaimă-n Mahomed. Că, pe Mahomed, fiind epileptic, spiritul meu îl bântuie des cu amenințări înfricoșându-l foarte; iar eu, cu teama lui de mine, l-am pus pe fugă, tocmai intrând peste somnul lui, peste liniștea lui, peste clipele lui de curvăsărie cu Radu. Pe Mahomed spiritul meu îl bântuie oricând și-l pot aduce la epilepsie când vreau, făcându-l să-și molipsească de tremur trupele și să fugă. Când spiritul meu năvălește-ntre ei sub chipul cavalerului negru, stigă toți Șeitan, Șeitan, adică dracul și o rup la fugă fiindcă, prin Mahomed, eu bag spaima în toată armata lui. Dar hiclenia, trădarea alor mei, mă omoară. Iar Radu a câștigat prin hiclenie !… Ce, parcă acum nu hiclenește ? !… Acum îi face zâmbre lui Matei, iar Matei e prost și-l crede vasal al lui. Dar Radu îi promite sultanului că ține Chilia pentru el, ca cetate la Gurile Dunării, ca să n-o ia Ștefan punând-o la cheremul regelui Cazimir al Poloniei cu care Moldova are legământ. Fiindcă aceste Guri ale Dunării străjuite prin Chilia sunt râvnite de toți, încă de pe vremea vechilor greci. Le vor și nemții și genovezii și polonii și osmanlâii, adică și apusul și răsăritul. Iar Matei crede că prin Radu le va avea el, cum le-a avut o vreme tatăl său. Dacă m-a lăsat pe mine fără armată și m-a înfundat aici, Matei îl sprijină pe Radu, ăsta-i adevărul. Sau, oricum, îl atrage de partea lui,

acolo, la războiul din Bosnia. O să vedeți, o să vedeți: Radu îl va înșela și pe Matei, arătându-i-se supus, dar el tot omul sultanului rămâne, că e scula lui, cu care acesta vorbește creștinilor trădători cumpărându-i pentru gheara otomană care se-nfige în pământurile noastre !… Dar am să-i înfig eu; am să-i înfig țeapa acolo unde s-a lăsat el mai gâdilat de iubitul său sultanul !…Am să-i înfiiig !…

Glasul, care nu mai era al călugăriței, cu toate că din pieptul ei ieșea, se transformă într-o gâfâială sleită de puteri care, de-abia acum prindea subțirimi femeiești, ceea ce-l făcu pe călău să se precipite și, repede, să intervină:

- Sărut mâna, măria ta; stai, nu pleca !… Sărut mâna pentru toate câte ne-ai spus, că la cererea excelențelor lor monseniorii, le-ai spus ! Așa că, rogu-te, nu pleca încă; ascultă-mă pe robul tău, că pentru măria ta lucrez !… Mă asculți ?…

- Spune; vorbește !… Vorbește, că nu mai am stare – se auzi limpede iarăși glasul acela din hrube.

- Vorbesc, măria ta, ca să știi să mă găsești. Sunt aici, în Pesta unde, mă rog, am să-ți explic eu, mi s-a dat o casă ca să te pot aduce și pe măria ta, cândva, cât mai repede, că, dacă nu te eliberează Matei, te răpesc eu și tot te aduc.

- Lasă prostiile; m-ai obosit. M-ai bucurat dar m-ai și obosit; știi că forțele astea trebuie refăcute, altfel iar ne pierdem.

- Nu, nu, măria ta – se sperie călăul – să nu ne mai pierdem; de-abia ne-am regăsit !… Stai să-ți spun repede: pe mine mă cheamă acum Ghideon și bănuiesc a fi considerat un fel de călugăr la franciscani, dacă așa vor excelențele lor care m-au ajutat.

- Cine te-a ajutat ?

- Legatul papal, măria ta; însuși legatul papal ! Papa știe de măria ta; veselește-te !

- Și te cheamă Ghideon ?

- Da: Ghideon la franciscani; lângă biserica arsă din Pesta. Aici să vii dacă scapi !

- Ghideon… Ghideon… Ptiu, spurcatule !

- Spurcă-mă, măria ta, că veselia mea e prea mare când te aud; spurcă-mă !

- Ghideon… Ghideon… - se mai auzi o dată glasul înainte de a se transforma într-un râs nebun: Ha, haaaaa !… A aflat papa !… A aflat papa mârșăvia lui Mateiii !…

- A aflat că ești în viață, măria ta; și că-i poți fi din nou de folos !

- A aflaaaaat !…- zbuciumă strigătul de bucurie pieptul călugăriței, pînă o lăsă leșinată acolo, pe scândurile așezate de călău sub scara marii încăperi părăginite în care glasul acela venit din hrubele Vișegradului se tot amplifica și se amplifica tulburându-i foarte chiar pe lucizii prelați țintuiți în jilțurile de deasupra.

Obosit, transfigurat, dar și fericit de reușită, călăul veni în fața largilor scări privind în sus spre cei doi prelați:

Sunteți mulțumiți, excelențele voastre ? - întrebă el, mai întâi umil, cum îl făcea întotdeauna instinctul fățarnic, pentru ca, deodată, simțind topindu-i-se încordarea cu care-și dominase mediul, să nu-i mai pese, să nu se mai controleze, să se simtă atotputernic chiar în fața acelor mărimi șI să se eleibereze printr-un râs triumfător: Ha, haaaa !… Ați înțeles marele nostru meșteșug !…Ați înțeles puterea voievodului meu !… Aduceți-mi aici câteva nefericite din astea care au vedenii, dar și câțiva zdrahoni cretini cărora voievodul meu să le insufle o forță inconștientă pe câmpul de luptă și vă fac… vă facem, vreau să zic, cea mai teribilă armă !… Nu era prost marele magister când mă înghiontea șI mă iscodea și m-a dus chiar la Sanctitatea Sa !… Acum, comunicați-i Sanctității Sale că mașinăria funcționeazăăă !… Ha, haaa !… Contactele sunt făcute; nebuna asta își lasă toate fierbințelile în voia mea, iar eu comunic liber cu voievodul meu !.. Să afle Sanctitatea Sa și să se veselească, pentru că Mahomed al doilea e mort; e ca și mort, înțelegeți ? !

Înțelegându-i succesul, prin sentimentul propriului lor succes ce le era confirmat, coborând scările încă impresionați,

cei doi prelați îi respectară și-i ascultară tot monologul, opriți solemn la doi pași de el, în sutanele lor negre tivite cu acea mătase roșie ce-i purta spre culoarea de cardinal. Și, poate că-n sinea lor de călugări învățați să nu exteriorizeze decât sentimentele mistice, chiar își și imaginau cum acea culoare va înlocui în îmbrăcămintea lor negrul, ca semn al prețuirii prin care îi va avansa Suveranul Pontif.

- Foarte bine - îi vorbi mult mai condescendent monseniorul cu impunătoare frunte strălucitoare - foarte bine !… Așa vom face precum spui. Vom trimite deîndată propunerile noastre către Sfântul Scaun; da, le vom trimite deîndată.

- Așa să faceți, excelența voastră; așa să faceți ! - veni mai mârâit glasul călăului, parc-ar fi spus:"că, dacă nu…" - Să îl aducem cât mai repede pe voievodul nostru aici, lângă noi; că doar pentru el s-a cumpărat casa, nu-i așa ?

- Întrutocmai ! - confirmă monseniorul sub fruntea lucioasă a căruia se produceau niște calcule – Curierul pleacă vineri; înseamnă că mai avem o zi și-o noapte.

- Și ce dacă mai avem o zi și-o noapte ? - șuieră circumspect călăul presimțind o condiționare.

- Mai avem o zi și-o noapte ca să ne completăm raportul - precizã monsenioru dar, dându-și seama ca nu era îndeajuns de convingător, sublinie: Raportul către Sanctitatea Sa; ca să primim binecuvântarea Sanctității Sale.

- Ce să mai completăm ? – mârâi neîncrezător celălalt, dar monseniorul reuși să-l aducă la logica sa de nezdruncinat:

- Avem acompletarea despre Radu; acum ar fi necesară o completare despre Mahomed; ce crede voievodul tău despre Mahomed și, mai ales, cum l-a dominat, cum l-a înspăimântat; ai auzit, doar, cu urechile tale când ne-a spus că el are puterea să-l înspăimânte și să-l înfricoșeze.

- Păi are !

- Tocmai: Să ne spună cum, să ne spună exact pe ce putem conta; Sfântul Scaun trebuie să știe tot, fiule !…

- Tot ?… - încercă parcă o tocmeală călăul, muiat, totuși,

de acel mângâietor "fiule" care-l punea șI pe el, călău proscris de a sta doar în pronaosul bisericii, în rândul lumii.

- Tot ! - confirmă de data aceasta mai poruncitor monseniorul, explicându-i cam fără chef: Ți-am mai spus că după acea bătălie de noapte care l-a înspăimântat de moarte pe Mahomed, bătălie care se petrecea în anul al doilea al pontificatului Papei Pius, chiar eu am trimis un raport despre forța lui uluitoare. Sfântul Părinte trebuie convins acum cu noi amănunte. Crede-mă, e pentru binele și numai pentru binele voievodului tău !… Crede-mă, fiule ! - ajunse el la un ton mai duhovnicesc prin care văzuse că acela se muia.

- Și, trebuie să-l întreb din nou ?

- Da. Despre Mahomed; despre epilepsia lui; despre înfricoșarea lui; dar și despre puterile lui cu care a venit șI cu care poate să mai vină, despre armatele lui si alcatuirea lor, ca să știm cum să i le înfruntăm mai bine. E limpede ?

- O fi ! - bombăni călăul - Om vedea !… Întâi să ne odihnim ca să-mi recapăt ceva forțe. Încă nici nu știu cum face amărâta asta să-și recapete forțele; n-am mai lucrat cu femei – mai zise el, tot a tocmeală, arătând spre călugărița care căzuse într-un somn epuizat.

- Veți primi de toate - interveni de-abia atunci abatele - Dar ai grijă consemnul: Tu ieși în poarta care te desparte de chiliile lor, tu dai ochii cu ei; nici un călugăr nu trebuie să intre aici; le-am și poruncit astfel. Aici e regatul tău !

- Foarte bine că le-ați poruncit ! - mormăI căscând călăul.

- Mâine, deci - îi spuse monseniorul fără îngădință de tăgadă, pentru ca, la urmă, să capete un ton mai încurajator: Mâine încheiem raportul și-l și trimitem; la întoarcerea curierului, vei fi lângă voievodul tău. Bagă de seamă: Veți fi puternici amândoi !

3

- Mahomed al II-lea a trecut Dunărea în noaptea dintre luna lui mai și luna lui iunie, anul 6970. Ziua asta este atât de adânc

scrisă în mintea mea că, și de-oi muri, și de-oi putrezi, ea tot se va putea ceti pe fruntea țestei mele. Toate planurile ce le făcusem de-o viață erau în legătură cu ea.

Era în culmea gloriei Mahomed: îl bătuse pe Caraman, cucerise Constantinopolele ștergând de pe fața pământului Imperiul Bizantin, îl îngenunchease pe Gheorghe Brancovici, despotul sârbilor, născocise așezarea tunurilor înclinate în sus, care reped piatra în aer, iar când vine din văzduh nimerește minunat ținta; și, astfel, avea la picioarele lui, în câteva zile de asediu, orice cetate. Cucerise apoi Peloponezul în Europa, Trapezuntul și Sinope în Asia și părea că nimeni nu i se mai poate pune în cale.

Era în culmea furiei, pentru că în acea iarnă eu îi arsesem toate cetățile de la Dunăre și o bună latură din partea europeană a împărăției sale, pe care turcii o numesc, după strămoșii romani, Rumelia. Iar, numai cinci zile înainte, îndată după sfinții Constantin și Elena, eu îi nimicisem și avangarda comandată de marele vizir Mahmud-pașa, în așa fel încât, din treizeci de mii de azapi și anchingii, cu câți ajunsese la trei zile de drum de la Dunăre, dacă i-au scăpat o mie, și aceia ca prin minune.

Aveam o forță cu mine și știam că pot să-l înspăimânt. Aveam oastea de țară, călăreți în cea mai mare parte, zece mii două sute treizeci și șase oameni. Cu mine, treizeci și șapte; dar, cu ce știam eu să-i înspăimânt, încă de șapte ori câte șapte mii de temeri pentru Mahomed !

Ei veniseră două sute cincizeci de mii; cea mai mare armată, pe care n-o mai strânsese sub steagurile sale niciodată sultanul, de zece ani, de când cucerise Constantinopolul. Și, mai frumos alcătuită decât aceea, cu îmbrăcăminte mai bogată, corturi mai multe, arme mai puternice, iar cai și cămile cât jumătate din oaste. Era cea mai mare oștire din lume. Mahomed, al doilea fiu al lui Murad, nu mai era băiatul spelb, cu nas coroiat subțire și obrazul pergamentos, chinuit de pofte ușuratice, pe care-l cunoscusem eu cândva la Poartă, nestăpânit, nepotolit,

trecându-și viața în vânători și petreceri cu favoriții de toate neamurile și mai apucându-l din când în când și-o dambla care-i făcea spume la gură. Nu; se schimbase mult ajungând împăratul împăraților, omul cu cea mai puternică și mai de temut armată din lume. Doar nasul și obrazul îi mai rămăseseră la fel. Ochii lui erau de mare stăpân, de tiran al omenirii.

Se înșirau la Turnu puzderie de armate, mai multe decât văzusem eu vreodată în toți cei opt ani câți am petrecut în împărăția sultanului. În toate culorile; mai multe culori decât fuseseră vreodată așezate pe o singură armată de oameni; oștenii erau împărțiți pe aceste culori după steagurile lor, luându-ți ochii în luciul oțelului amestecat cu cel al mătăsii și al crupelor cailor.

Cei mai mulți erau spahiii-timarioți călări, ca la vreo cincizeci de mii, toți bogați, floarea nobilimii sultanului, stăpâni ai unor moșii din moși-strămoși sau din daniile marelui lor stăpân, care-și făceau rostul de credință venind sub schiptrul lui ca o armată de luptători unul și unul, purtând pe ei haine scumpe împodobite cu aur, și așezând hamuri bogate pe alesele animale. Se înșirau, apoi, la vreo douăzeci de mii de ieniceri oșteni pedeștri, cei mai făloși și mai înalți din paza crescută la Poartă în jurul fiecărui sultan, credincioși Porții și puterii. Erau cu toții războinici de viță, cu comandanți aleși dintre copiii luați de la alte neamuri; purtau cămăși de zale pe sub hainele cu poale lungi, încinse cu cingători scumpe de care atârnau iatagane coroiate, cu surgiucuri de pene la coifurile rotunde ce le-acopereau creștetele sau la cucele de pâslă albă, împărțiți fiecare după rostul lor, silihtarii - călăreți aleși din armatele Asiei, caripii, viteji din Libia și Egipt, cei mai bine plătiți dintre ieniceri: olofații aleși cu simbrie din alte oști. Lor li se mai adăugau, în șalvarii verzi și roșii, acei lăncieri neîntrecuți, ce mânuiau cu ușurință cele mai lungi arme de acest fel: azapii, care parcă fiecare purta câte un steag, achingiii, cei mai destoinici arcași, beșliii care mânuiau și arcul și sabia, gemliii care, pe lângă arc și sabie, luptau strașnic cu sulițele, și tapciii

și topciii, tunarii în jurul tunurilor trase de bivoli negri, cu care fusese cucerit și nimicit Bizanțul.

O știam; era armata pe care-o învățasem și eu încă din copilărie. De la șaisprezece ani începusem să mă instruiesc în ea pentru a deprinde meșteșugul armelor. Și tocmai de aceea, tocmai pentru că eram deprins cu ea cunoscându-i puterea de oțel, aveam și mai mare poftă să o înving. Să știe toți sultanii și sultanii sultanilor că rânduiala de a lua coconi de domni, fii ai țărilor din jur, drept zălog la Poartă se poate întoarce împotriva lor. Că, prin această deprindere, numai sufletele slabe ei le pot cumpăra și apăsa în tiparele gândirii lor, căci dacă sufletul de copil are suptă de la mumă-sa simțirea țării lui, n-o uită oricât de fraged ar fi adus el sub obiceiurile marii împărății. Ba, dimpotrivă, tot ce deprinde acolo se întoarce ca o armă cruntă împotriva celor care l-au învățat !…

Priveam armata aceea măreață, așa cum știam că eu, cu țărișoara mea, nu voi putea avea în veac, și măsuram cum să pot dovedi că și țara mică își are simțirea ei, așa cum orice om tot o inimă are. Căutam hibele, locurile nevolnice ale unei asemenea oștiri mari, printre rândurile căreia știam că umblă o altă breaslă de lefegii pe care nu i-am pomenit până acum: ceaușii spioni și paznici în același timp, iscoadele și păzitorii, ochii și urechile împăratului, care vegheau să se țină disciplina fiecărui tiumen, să se înainteze și să se lupte după ordin; ei aveau grijă să lovească de îndată umerii răzvrătiților și fugarilor cu ghioagele lor grele, pentru ca nu cumva să se întindă răzvrătirea ca o molimă. Le loveau doar umerii, spinările, ca să le lase brațele bune de luptă; iar dacă vedeau ceva încăpățânare la nesupuși, îl tăiau pe loc, întâi în două și apoi în patru.

Asta era oastea sultanului - marea armată a Porții, ca un trup vajnic, dăruit de Mahomed cu armament nou și corturi de tabără nemaipomenite, ca un sultan cuceritor ce era, ce strângea haraciul de la o jumătate de lume și avea în urma lui prada bogată de la luptele mereu câștigate. Iar de o parte și de

alta a ei, ca două aripi, celelalte două armate comandate de beglerbeii săi: armata Asiei și armata Europei, o amestecătură de soldați și animale; soldați cu zecile de mii și animale mai numeroase decât aceștia, caravane de cămile și catâri și bivoli cărând corturile și armele de prisos și hrana și sacalele și bucătăriile și nutrețul pentru ele și pentru caii de luptă. În dreapta lor stăteau muselmii, cei instruiți să ridice tabăra acolo unde se așeza, și salahorii cu haine obișnuite, țărani luați din satele de pe drum ca să facă muncile cele grele la animale, la tabere, la întărituri, sau aghiazi aduși din Asia pentru repararea drumurilor și îngrijirea animalelor de hrană, hachimi și scribi, muiezini, călugări, zichizi și seitizi dintre ale religiei lor, aduși pentru slujbele împărătești și slujbele de rând către Alah, puzderie de negutători și meseriași ce-și câștigau traiul în tabăra umblătoare, ca și mutrele îndoielnice ale unor invertiți și negustori de plăceri și muzicanți și vrăjitori și vraci ce veneau din Asia cu năravurile lor, însoțind aliotmanul acesta ce voia să se așeze peste noi cu toate pacostele lui, sufocându-ne viața și strâmbându-ne-o după asemănarea și traiul lui.

În frunte, împinși și de sacrificiu, ca să deschidă drum, erau saialele, oștirile unor neamuri supuse, care veneau la luptă dând acest obol în loc de a plăti biruri în vreme de pace. Pentru că avea grijă sultanul și vizirii săi care gândiseră o asemenea oaste, să-ș fereascș trupele cele bune și mult instruite de la loviturile vrăjmașe, punând-i în față ca o carne de sacrificiu pe aceștia, care erau mai puțin siguri. Mare și chibzuită întocmire a unei înspăimântătoare armate, de neînvins prin alcătuirea și numărul ei !

Iar eu trebuia să încerc doar cu ce mă țineau puterile țării mele mici, la care nu puteam să adaog decât puterile voinței mele nebune. Trebuia să-l scot din mine pa acel cavaler negru și rău care-i mai înspăimântase și până atunci, învățând ei a-i ști frica și să-i înspăimânt băgând groaza în sufletul epileptic al dușmanului meu. Dușman care, țineți seama: înspăimântase el prin cucerirea cetății cetăților Bizanțului !… Și mă-ntrebam:

Avea-voi eu putere în fața sutelor lor de mii, să fac un cavaler negru din fiecare dintre cei zece mii trei sute treizecișișase de oameni ai mei ? ! Că, doar, eu, al trei sute treizecișișaptelea, nu mă puteam lupta singur !… Prin grea încercare am trecut !… Prin foarte grea încercare !… Dar uite că am izbândit atunci și am auzit că lumea creștină a tras clopotele !… Da, da: Spre invidia lui Matei care m-a trădat, s-au tras, totuși, clopotele, chiar dacă acuma eu zac aici, în hrube !… De asta mă folosește Matei la turniruri. Ca să vadă cum iese din mine cavalerul negru ce înspăimântă !… Dar nu va vedea, nu va vedea !… Asta-i știința mea și taina mea pe care o țin pregătită doar pentru Mahomed, să-l văd iar cum, înspăimântat, o rupe la fugă molipsindu-și de spaimă armatele… Pentru că știința mea e un fel de molipsire de spaimă a celorlalți. Îl spurc pe unul, îi spurc pe zece, îi spurc pe o sută și, de la ăștia, se întinde înnebunitoarea spaimă la toți !… Ca la șobolanii care-și transmit unul altuia nu prin vorbe, ci prin alte forțe sperietura și năvala părăsirii locului. Ha, haaa !… Așa strigau în noaptea aia fugind ca șobolanii din fața cavalerului negru, zecile de mii de oameni molipsiți de spaima stăpânului lor. Nu mai strigau kaziklî, adică cel care-i trage-n țeapă, ci strigau deadreptul șeitan, șeitan, șeitan, adică dracul care se băgase chiar în sufletul lor tăindu-le puterea de luptă… Și, dacă au priceput că eu sunt dracul pentru ei, vă spun vouă: Cu toate politicalele pe care le face Matei, tot eu am să-l străpung pe Mahomed, punându-i trupul mârșav în cea mai înaltă țeapă de aur !… Îl voi face pe epileptic să vină singur cu fundul spre țeapa asta, când va vedea toată molipsenia de groază ce-i cuprinde armatele. Să spuneți Sfântului Părinte că mă simt mai în puteri decât oricând !…

4

Atent orânduite și clasificate după criteriile secrete ale marilor cancelarii, documentele care alcătuiau amplul raport al legatului papal fură semnate cu smerenie și sigilate cu grijă

fără ca nimeni înafara caligrafilor să le mai poată afla conținutul și nici măcar aceștia să nu-l poată cunoaște pe cel al paginilor cu importante propuneri privind soarta acestei părți a lumii, scrise cu mână proprie de către monseniorul Nicolae de Modrussa.

Asigurate astfel, ele porniră bine însoțite de pază către Sfântul Scaun al Episcopului Romei, precum meritau tainele cele mai ascunse ale stăpânirii și orânduirii lumii acesteia. Curierii erau aleșI dintre cei mai credincioși oameni ai Gărzilor Vaticane, iar locurile de popas stabilite printr-o practică de sute de ani a mănăstirilor sufragane.

Îmbrățișându-se cu bucurie, cei doi prelați îngenunchează în fața altarului mulțumind Celui de Sus pentru faptul că îi ajutase să ducă la îndeplinire un act atât de important pentru misiunea lor aici, la porțile creștinătății, nemairămânându-le decât punerea lui în practică după binecuvântarea șI fondurile ce le vor veni. Săvârșiră împreună euharistia petrecându-și duminica în plăcutele secrete ale unor înfruptări monahicești, iar apoi se puseră pe așteptare trecând fiecare la îndeletnicirile lui curente. Monseniorul de Modrussa începu unele delicate demersuri prin care să-l pregătească pe rege pentru momentul când vor veni toate hotărârile papale; pregătire mai mult sufletească, fără a-i dezvălui deocamdată ceva din destinul ce trebuia prevăzut doar în tainele deținute de raportul aflat în călătoria spre locul numit de ei cu vanitoasă pioșenie "ombilicus mundi". În schimb, abatele François, înainte de a se întoarce în abația sa, orândui meticulos treburile călugărilor care aveau să refacă biserica arsă din Pesta și, prin asta, chiar repararea clădirii peste care doar călăul era stăpân până-n fundul curților sale, meșteșugarii având să lucreze doar sub supravegherea sa și să-și aleagă locurile doar cu învoirea acestuia, văzând cât mai puține dintre cele ce aveau să se petreacă înlăuntrul zidurilor, unde excelența sa avea de gând să adune o armată de suflete potrivite pentru îndemnările călăului și, mai ales, ale voievodului acestuia, care va trebui

să le găsească pregătite la venirea sa.

Toate acestea fură puse la punct în amănunțime, ca și multe alte pregătiri prin care, locul acela de pe cheiul stâng al Dunării, plasat în Pesta, cam pe axa diagonalei ce traversa în amonte fluviul atingând la polul celălalt tocmai zidurile ce susțineau până sub cursul apei cetatea Vișegradului, devenea legătura nevăzută cu marele prizonier secret, chiar dacă, în aparență, se-ntruchipa doar ca un așezământ călugăresc, resfințind din ruine biserica arsă. Era o "redută de altă natură decât cele vizibile în luptele armate, din care aveau să fie dirijate focuri mistuitoare către năvălitorul păgân", după cum spunea argumentația raportului secret trimis la Vatican.

Dar, niciodată, nimeni n-a mai aflat dacă s-a pronunțat la Vatican vreun răspuns la acest raport. Curierii veniți înapoi de la Cetatea Sfântă, au adus vestea că Papa Pius al doilea își săvârșise trecerea prin lumea aceasta, iar conciliul cardinalilor era convocat pentru alegerea noului pontif.

Totul se răsturnă, nimeni neștiind dacă avea să se mai lege vreodată.

Nicolae de Modrussa porni către Roma, nemaiștiindu-se dacă el avea să mai revină aici ca legat al noului papă, sau alte misiuni îi vor încărca rangul. Abatele François îi ținu locul o vreme, dar regele Matei se afla încurcat în cu totul alte probleme ale regatului. Sătul de a aștepta și de a o face pe supraveghetorul lucrărilor pentru care nu mai erau bani, călăul puse în practică un gând încolțit mai de mult și care-l tot împungea când vedea supușenia cu care-i executa ordinele călugărița adormită.

Așa că, într-o zi, pe tipograful care-l tot enerva ținându-se bolând după fusta muierii și nedându-i lui pace să fie singur cu ea, îl trimise la malul Dunării să mânuiască un băț cu undiță. Apoi își pregăti meticulos o sculă pe măsură, se apropie de el și își verifică meșteșugul dacă mai știa să execute pedeapsa înecării. Cum, lucrurile învățate temeinic nu se uită niciodată, el nimeri atât de rapid lațul legat cu pietroi, încât Heinz se mai

văzu doar o clipă plutind în șuvoaie, ducându-se numaidecât acolo unde-l căutau peștii pe care trebuise să-i prindă.

Călăul a făcut un semn ca de dezlegare, fie către acela ca să se ducă, fie către apele cărora le îngăduia să-l primească. După aceasta s-a întors în clădire, a închis bine ușile, a pus călugărița în funcțiune și i-a comunicat voievodului său:

- Măria ta, vreau să te anunț: L-am pedepsit, măria ta, pe cel care a tipărit acel "libellus famosus" despre faptele tale; l-am aruncat în Dunăre !

- De-abia acum, după atâta timp ! - veni nemulțumit glasul care zornăia în pieptul călugăriței.

- Nu te aud, măria ta - spuse cam perfid călăul desfăcându-i aceleia nasturii ca să audă mai bine.

- De-abia acum l-ai pedepsit ? După atâta timp ! - repetă morocănos, din celălalt punct al Dunării, voievodul.

Dar călăul, care se îndeletnicea cu alte cele printre fustele călugăriței, îl cam expedie, cu aceeași intenție cu care îl expediase și pe tipograf:

- Am să-ți explic, eu, măria ta, am să-ți explic; acum nu pot !

Și-o încălecă deabinelea pe femeie, îngenunchind deasupra ei cu picioarele sale scurte.

Din pieptul cu sâni întăriți de călugărie, asupra cărora lucrau degetele fioroase ale călăului, mai hârâia încă ceva. Până ce, deodată, glasul se îmblânzi femeiește șoptind cunoscuta rugăciune:

- Ah, nu mă ispiti; nu mă ispitiii !… - pentru ca instinctul fierbințelii femeiești s-o determine, dar nu mai înainte de a-și face îndatorirea călugărească: Păcatul meu asupra ta !… Păcătooos ce eeești !… Păcătooosuuuleee !…

5

Dând de trai cu călugărița care, și înainte de împreunare și după, rostea niște rugăciuni latinești ce parcă-l curățau și pe el excitându-l ca s-o pună să le mai spună o dată, călăul uită de

înalții prelați și se mulțumi să-și ia tainul de la călugării care cerșeau prin oraș sau primeau danii în biserica pe jumătate refăcută, ca un întitulat proprietar cu act în regulă pe numele Ghideon, ce era.

Ba, mai mult decât atât, moliciunea de-a avea și el o femeie, adică plăcutele moliciuni la care ajungea punându-se la cazne cu acea femeie, îl făcură să mai uite din când în când chiar și de voievodul său care zăcea în linie oblică peste Dunăre, neglijat și uitat datorită marilor interese vaticane care încingeau floarea lumii catolice în frământările complicate ce se rezolvau numai după alegerea noului papă, atunci când fumul hârtiei pe care fuseseră scrise voturile înaltului conclav se ridica din hornul spre care erau ațintite toate privirile Romei, iar credincioșii puteau să proclame acel "habemus…" prin care se recunoșteau ca turmă a noului păstor.

Dar noul păstor venea cu prioritățile viziunii sale asupra lumii și a catolicismului, iar prelații din cancelariile Sfântului Scaun aveau de așteptat până să-l pună la curent și numai dacă, printre toate cele noi pe care le scoteau la iveală evenimentele, mai apucau să-l pună la curent cu cele începute sub anteriorul pontificat. Eruditul Enea Silvio Piccolomini care, în descrierea Europei, cercetase mult aceste locuri danubiene, se stinsese prea devreme ca Suveran Pontif hărăzit să le ajute, asistând doar la decăderea schismaticilor Paleologi în Peloponez, dar nereușind să întărească aici stavila pentru înaintarea otomană. Ucenicul său, Nicolae de Modrussa, trebuia să-și vadă de drumul propriu sub noua papalitate, Ordinul Cavalerilor Dragonului Răsturnat se despărțea întru Domnul de marele său magister fărâmițându-și ultimele forțe, iar regele Matei se asigura de un armistițiu cu turcii după luptele din Bosnia, fiindcă el tindea mai degrabă spre coroana Bohemiei, pe care o deținuseră cândva mari împărați din familia de Luxemburg ce domnise și-n Ungaria, avea de liniștit Transilvania unde frații Zapolya voiau regat independent și-l mai avea de pedepsit pe Ștefan care dădea ajutor moldovenesc

secuilor răsculați. O întreagă țesătură de interse arunca pânza uitării asupra zbuciumatului caracter înfundat la Vișegrad sub semnul acelei nesocotiri depline, care făcea să clocotească și mai mult umorile sale cu puteri atât de ciudate.

Și, astfel, tocmai când pompa și pistona mai îndârjit la gâfâielile călugăriței care-l făcuse băiat mare pe el, amărâtul necunoscător la femei, tocmai când, el, cel care-i făcuse pe alții să-și dea sufletul în diverse chipuri, gusta din dulcele avânt de a simți cum îți dai sufletul printr-o altă parte, mai de jos a trupului tău, parte care se moaie ea și te lasă-n viață pe tine tocmai când crezi că ai murit mai frumos, călăul auzi o întrebare poruncitoare răsunându-i în urechi:

- Ce faci acolo ?… Ce faci acolo, ticălosule ? !

- Măria ta ! – sări el de pe femeie ascunzându-și cu mâinile hidoase rușinea, ca și cum ar fi fost sigur că e nu numai auzit, ci și văzut.

- Te-am auzit horcăind, ticălosule; credeam că mori, dar bănuiesc acum că făceai alte prostii !

- Prostii, măria ta, prostii ! - se scuză acela trăgându-și nădragii peste picioarele scurte și strâmbe.

- Te-ai dat la femei, ticălosule ?… Am simțit eu că ai o femeie acolo !

- Ai simțit, măria ta ! – recunoscu călăul acoperind și pulpele femeii; pentru ca, deodată, să dea un strigăt de uimire, sau sperietură, sau și uimire și sperietură:

- Măria taaa; măria ta: femeia nu vorbește, femeia nu se mișcă; înseamnă că vorbești direct cu mine !

- Cu tine, ticălosule; cu tine !

- Ai ajuns direct la mine; nu mai e nevoie de altul între noi doi ?

- Nu mai e. Sigur că nu mai e, de vreme ce mă auzi și te aud.

- Minunea minunilor, măria ta !… De-o viață aștept asta. De-o viață tot aștept să fiu eu, prin mine însumi, direct și alături de tine !… Minune mare, măria ta; minune mare !

- Nu e minune; e voință; voința mea care a prins moliciunea ta. Până acum nu erai moale; erai uscat și încordat ca un nefutut ce erai !… Fratele tău…

- Fratele meu, înțeleg acuma, măria ta; pe fratele meu, de asta-l însuraseși !

- Te-am însurat și pe tine, ticălosule; dar erai crispat cu femeia aia și nu i-ai putut face nimic; ai părăsit-o tot așa cum ai luat-o. Erai bun la ucis, dar nu erai bun la făcut bucurii muierilor. Neputința ta te ținea departe de altă comunicare. De asta, din fratele tău eu am putut face cavalerul negru, pe care-l trimiteam oriunde cu forțe nebunești ce nu-i puteau fi răpuse.

- Cavalerul ne…

- Să taci !… Nu vezi că toți vor să afle cum e cu cavalerul negru ? !… Să duci asta în mormânt cu tine, pentru că trebuie să fie numai forța noastră. Ai văzut că popilor tăi le-am spus de toate ca să-i spună papei; dar ce voiau ei să afle despre modul cum mânuim noi cavalerii negri, nu se poate spune nimănuia; înțelegi ?

- Nimănuia, măria ta; jur ! E numai știința măriei tale !

- E o armă; e o sculă vie de război care nu va mai muri de sabie dacă o mânuiesc eu și stă legată cu mine peste depărtări ! Așa era fratele tău.

- Dar putea-voi fi și eu, măria ta ?

- Putea-vei ! - porunci în inima călăului glasul voievodului său - Dacă te vei purta cu grijă și vei uita de poruncile trupului tău, lăsând mintea ta la porunca minții mele !

- Mintea mea la porunca minții tale ? Păi ea e dintodeauna, măria ta !… A fost dintotdeauna !

- A fost cu voitul, dar n-a fost cu pututul ! Străduiește-te de acuma să te lași numai în voia gândurilor mele că, altfel, iar ne pierdem. Lasă-ți sufletul slab, ca la muierea aia sau la fătălăul care zici că l-ai pedepsit, iar eu te voi face tare din tăria mea !… Nu mai fi încrâncenat; nu-ți mai ascunde sufletul cum ai învățat în tinerețile noastre. Eu am nevoie de suflete moi și mușchi puternici !

- Păi, mai mușchi ca ai mei…

- Taci ! Vezi că-ți spun toate astea de-abia acum, când nu e un altul între noi. Străduiește-te să rămâi așa, că, altfel mă pierzi.

- Nu vreau să te pierd, măria ta ! - strigă călăul cutremurat de moarte. Și, dându-și seama că femeia era acolo holbându-se la el ca la un bețiv sau un nebun care vorbea de unul singur în dodii, o alungă arătându-i direcția altor încăperi și-și repetă geamătul greu:

Nu vreau să te pierd, măria ta !

- Atunci ascultă: Dacă sufletul tău s-a eliberat de neputință, dacă începi să simți în tine nu numai nevoia de a ucide, ci și de a lupta; dacă nu te simți doar stăpân, așa cum se simte călăul față de cel care îi este adus în lanțuri, ci te simți în luptă, încontrându-te cu cel care te poate ucide el pe tine, tot așa cum te simți în plăcerile vieții mângâind-o pe cea care te poate mângâia ea pe tine, atunci voi putea face din tine ce am făcut din fratele tău !

- Să faci, măria ta !… de când aștept să faci așa ceva. Că eu, când prin fratele meu primeam ordine de la tine, ți le executam cu credință !… Să faci, măria ta; că eu, degeaba spui că n-am curaj, ai văzut cum mă aruncam și în luptă !… Să faci, măria ta, că…

- Nu-mi spune tu mie ce să fac ! Tu ascultă și-ngroapă-n tine toate acestea, cum știu că n-ai trădat nici altele, când căutam împreună tainele din privirile muribunzilor.

- Întrutocmai, măria ta; întrutocmai !

- Taci, am spus !

- Tac, măria ta; sunt numai ascultare către tine !

- Așa să fii; numai ascultare ! Sufletul tău strâmb avea credință către mine, dar n-avea ascultare; de asta nu puteai comunica cu mine !

- Am să fiu numai ascultare

- Ai să fii arma mea împotriva lui Matei !

- Îl pedepsești pe Matei !… Vrei să-l pedepsești pe Matei ?..

De-ndată, măria ta !

- Stai, ascultă !

- Ascult !

- Ascultă bine și bagă totul la cap !

- Ascult bine și bag totul la cap !

- Matei se duce împotriva lui Ștefan; Matei are atâta ură, că a strâns o armată de patruzeci de mii de oameni și are tunurile cele mai bune. Cinci sute de tunuri. Alea care trebuia sa mi le aducă mie.

- Am înțeles.

- N-ai înțeles ! - strigă voievodul supărat de întreruperea poruncii sale - Ștefan nu are mai mulți oameni decât am avut eu; vreo zece-douăsprezece mii. Pricepi ?

- Pricep: îl va învinge, măria ta; îl va învinge !

- Pentru asta, tu vei pleca deîndată către el. Îți iei cai buni, cauți drumul cel mai scurt, nu te oprești nici în cetățile nemțești și nici în secuime și, mai ales, te ferești de armatele lui Matei ca să le-o iei înainte.

- Așa voi face, măria ta !

- Când ajungi la Ștefan, îi spui de mine că sunt viu și nevătămat în toate puterile mele pe care el mi le știe și, pe urmă, vorbești cu mine de acolo.

- Dar cum fac, măria ta ? Pot să ajung și eu la tine, sau numai tu mă ajungi ?

- Om vedea. Tu ai grijă să rămâi neschimbat.

- Neschimbat ?… - călăului îi licări o speranță: Atunci o iau și pe călugăriță ?

- N-o iei; o muiere te-mpiedică la drum întins.

- Și, atunci, cum mă moi eu, ca să fiu în voia mărie tale ?

- Rămâi moale de dorul ei. După ce-ai intrat într-o femeie, rămâi mereu moale de dorul ei și te răzbuni cu altele la care găsești aceeași gaură. Fiindcă muieri găsești oriunde; pohtă de ele să ai !…Înțelegi: ăsta era defectul tău de până acum: N-aveai pohtă, sau chiar aveai față de ele o teamă care te-nchidea. Că, altfel, semănai cu fratele tău și ai deprins toate cele de

taină de la mine, dar nu te-ajuta încrâncenarea în care erai ascuns și-aveai nevoie de alții, mai moi, cum știi și te-am învățat să-i alegi ca să-i poți trimite la mine; fiindcă nu întâlnești prea des asemenea suflete iar, dintre acelea cărora să le dau eu puteri din depărtare, și mai puține !… Ce, lui Ștefan n-am vrut să-i dau ? Dar el are sufletul lui puternic și nu-l pot aduce către semnele pe care i le trimit eu. Nu mă aude, așa că va trebui să te duci tu și să fii tu, acolo, cavalerul meu negru, care bagă spaima-n dușmani.

- O să fiu – promise repede călăul pentru că alt gând îl împungea mai cu necaz: O să fiu; dar înțeleg că trebuie s-o las aici pe muiere.

- Aici o lași. Fiindcă, dacă va trebui să mai trimit eu vorbă cuiva, prin ea voi face, dacă pe tipograf l-ai înecat.

- Am înțeles - se supuse călăul parcă încă fără să-i convină, dar ascultător întrutotul poruncii voievodului său - am înțeles: ea va rămâne aici s-asculte poruncile măriei tale. - Și, neuitându-și îndatorirea de slugă fidelă, neputându-i săruta mâna la acea depărtare, rosti emoționat: Casa asta te așteaptă, măria ta; pentru tine e cumpărată aici, în buricul Pestei, cu ieșire la Dunăre și călugări franciscani la biserica din partea cealaltă, gata să-ți slujească încoronarea, sau nunți, sau botezuri, sau orice vrei măria ta !… Eu sunt credinciosul poruncii tale și pornesc spre Ștefan !

6

Dar, după ce se eliberă de voievod împovărându-se doar cu porunca aceluia, când ieși în târg să potcovească de drum lung unul dintre caii cu care cărau călugării materiale pentru biserică, găsi vreme și pentru acea grijă, singura ce-l întristase din povestea aceasta. Se apropie de urechea potcovarului și, parcă văzând dinainte-i figura majestuoasă a marelui magister al Ordinului Dragonului Răsturnat, îi făcu o descriere amănunțită a ceea ce căuta.

Potcovarul pricepu și, după ce termină cu copitele calului,

ieși în strada largă arătându-i pe unde putea ajunge la meșterul cel mai priceput din breasla fierarilor.

Când se-ntoarse la proprietatea lui, încuind pentru ultima dată porțile pe dinăuntru, călăul aducea cu sine un cal bine potcovit pe care-l legă la ieslea cu grăunțe ca să-l umple de drum și un obiect ciudat, mai mult ca o coroană cu margini de fier bine rotunjite, pe care și-o puse la îndemână.

Apoi o luă pe călugăriță, o dezbrăcă și o nunti îndelung arătându-și toată dragostea de care era capabil sufletul său până atunci schilodit. Ba, chiar, o puse el ca, în pauze, să spună rugăciunile acelea de iertare cu sonoritate latină care-i mângâiau și lui inima, dar îi și gâdilau simțurile făcându-l s-o-ncalece din nou.

Iar când se simți terminat în puteri și liniștit în pofte, luă cu ghearele sale odioase lucrătura de fier și, parcă simțindu-se oficiind în impunătorul cabinet împreună cu marele magister care-și confesa iubirile, trase centura de metal strălucitor printre cracii cu pulpe albe ce până atunci îi dăruiseră zbaterea, apăsă lingura cu buze zimțate peste flocăria muierii și-i închise cercurile peste buric încuindu-le cu grijă și atârnându-și șnurul cheii de gât, parcă mândru și împlinit de noblețea gestului său cavaleresc. Apoi, ca și cum ar fi fluturat o mantie imaginară precum a marelui magister, îi spuse aceleia ritmând solemn;

- Eu plec, iubito, la luptă; rămâi credincioasă aici !

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

1

Gândurile mele nu pot fi închise, așa cum nu stă închis timpul. Gândurile pe care oriunde le trimit

Uite, către tine le trimit, Ștefane !…

Le trimit către tine și te fac să-l urăști pe Matei !…Mai mult decât îl urăsc eu; mai puternic !…

Da, îmi trimit gândul către tine și îl fac să-ți țină brațul drept, pentru că, ce ești tu altceva decât fratele meu, gândul meu cel bun, stăpân pe-o țară și pe-o oaste, în stare să răzbuni neputința ființei mele închise !…

Și atunci, fac toate vrăjitoriile din lume, câte-am învățat de la ofițerii din Ordinul Dragonului, al cărui mare cavaler a fost tata, de la vracii din Sighișoara, dar mai ales de la temutul

șaman cu care am stat ostatic și de la neîntrecuții vrăjitori pe care i-am aflat la curtea sultanului, fugiți din apus, unde i-ar fi ars rugurile Inchiziției, sau sclavi luați din țările calde ale Asiei, unde se-nvață tot felul de credințe, mult mai vechi și mult mai știutoare decât ale noastre.

Și, dacă e adevărat ce am văzut eu într-un vis al meu, dacă tu ai pus zugravii ca într-o biserică nouă ce-ai ctitorit-o să aștearnă pe peretele și pe tâmpla ei un sfânt Gheorghe cu chipul meu imaginat, este tocmai pentru că eu mă aflu veșnic lângă tine și te apăr, și-ți țin brațul drept, și-ți port gândul cel bun. Gândul cel folositor adică, pentru că „bun" nu înseamnă blajin, ci, în viața noastră spurcată de necinstea altora, poate însemna de cele mai multe ori crunt, rău, neiertător, sângeros, dar folositor ție și țării !…

Și nu e bucurie mai mare pentru mine decât să știu cum îl vei tăvăli pe îngâmfat, ca s-ăi plătești cu vârf și-ndesat ajutorul pe care mi l-a furat el mie !… Mi-a povestit chiar un transilvănean din oastea sa, cum Matei s-a lăsat în mâna grofilor lui, cât a făcut de rău atunci când a smuls bucăți de carne cu cleștele roșu, la Cluj, din trupul celor ce voiau un voievod al Transilvaniei… Da, știu că tu ai sprijinit mișcarea transilvănenilor dăruiți acestui adevăr pe care Matei, depărtându-se de spița tatălui său, îl uitase așa cum, uneori, ispitit de puterile mari ale regatului, vrea să uite. Și atunci, trufașul Matei a pornit împotriva ta.

Cu patruzeci de mii de oșteni a pornit; și, pe Berindei, sau pe Harnazan aducându-ți-i rivali !… Să știi, Ștefane, vin spre Moldova, pentru că în ea bate inima ta cea asemănătoare mie. Vin habotnic într-acolo, ca un strigoi damnat în blestemul de-a încerca mereu ceea ce n-a izbutit în viață. Numai că blestemul meu e dulce, pentru că în puterea ta eu văd puterea mea; și în biruințele tale eu văd biruințele brațului meu

Are douăzeci și cinci de ani acum Matei; nu-l mai putem ierta, ca-n urmă cu cinci ani când m-a vândut pe mine, că era încă fraged și sub semnul altora !… E acum mintea lui întreagă

în tot ceea face.

Nu arăta prea chipeș Matei când l-am văzut eu, cu ceva vreme în urmă. Avea o frunte înaltă, moștenită de la tatăl său, dar nasul strâmb și mare îi acoperea fața până la buzele groase. Te privea aspru cu ochi mohorâți de sprâncenele late care-i apăsau într-o parte și-ntr-alta, mărindu-i și mai mult fruntea. La acest chip, ce te impresiona era bărbia mare, plină de trufie, o bărbie într-adevăr regească. Datorită chipului acestuia neprietenos părea mai vârstnic; doar glasul lui era ceea ce moștenise într-adevăr de la Iancu: un glas puternic, venind din piept ca dintr-o biserică.

Cu glasul ăsta a poruncit el armatei, celor patruzeci de mii, să pornească împotriva ta, pe vreme de iarnă, pentru că este voinic și plin de încredere Matei, la vârsta sa. L-am urmărit cum a trecut prin secuime și a apucat pasul Oituzului, în fruntea steagurilor sale cu cavaleri buni, bine aleși și strașnic instruiți încă de mâna vitează a lui Iancu. E sigur de biruința sa, înaintând nepăsător și primind în față vânturile înăsprite de gheața Carpaților. Cât despre singurătățile din jur, el nu se sperie, făcând să bubuie din când în când tunurile grele ce le duce cu sine.

Te-am văzut apoi pe tine: te-am văzut cum veneai în noaptea moldavă de iarnă cu pași moi ca ai jivinelor pădurii; pădurea din care ieși călcând zăpada pufoasă. Și, deodată, zarea se-ncinge roșie ca zorii, cu toate că suntem de-abia în întâia strajă a nopții !… Se-ncinge roșie de flăcări și noaptea cu fum se înfioară cu chiotele moldovenilor porniți la atac. E înfiorător chiotul, răbufnește-n el toată apăsarea tăcerii mocnite cu care l-ai urmărit, nevăzut, săptămâni și săptămâni, pe dușman !

Și acum năvălește, Ștefane ! Năvălește și lovește-l unde nu se-așteaptă, pentru că lupta lui nu mai e pentru cinstea armelor, ci, cel mult, pentru a-și scăpa viața…

Dacă mai poate face față la loviturile crâncene ale lupilor tăi fioroși, ieșiți cu cușmele pe ochi din desișul pădurii de nea.

Îi văd cum luptă, tenaci și viteji, asudând de parcă și-ar lucra pământul. Așa erau și ai mei, când i-am adunat de prin satele muntene: lucrau la dușman cu simțul lor de oameni ai trudei, de parcă, ar fi fost la plug, ori la coasă; lucrau temeinic, curățând fiecare tot ce era postața lui.

De asta sunt și eu cu tine, îl bântui din toate părțile pe Matei trimițându-i spăimântos cavalerul negru înarmat cu forțele mele, iar tu înaintezi înconjurând tot mai strâns Baia în focul faclelor celor douăsprezece mii de oameni ieșiți din pădurea golașă și strângând, strângând mereu cercul, până ce focul începe să crească pe cer odată cu orașul care arde. Înfricoșat, Matei stă înlăuntrul zidului a două sute de pedestrași, care țin piept atacurilor cu coase și măciuci și suliți ale celor ce-și răzbună pământul călcat și te răzbună pe tine, cel ce-ai fost vrut umilit și mazilit. Ar încerca să fugă, dar n-are pe unde fiindcă munții de-aproape sunt cu atât mai grei, cu cât sunt mai necunoscuți; și nu se încumetă nici unul de-ai lui să-i treacă. Așa că nu-i rămâne decât lupta pe rugul încins care-a ajuns acest oraș moldovenesc, o luptă câinoasă și plină de spaime pentru că nici nu poate ști pe unde se află sau au căzut, sau cad toate steagurile sale care strâng sub ele cei patruzeci de mii de luptători. Simte cavalerul meu negru cum îi bagă spaima-n oșteni și aude numai vaierele și icniturile acoperite de strigătele vrăjmașe pe care moldovenii ieșiți din tăcerea de săptămâni a pădurii nu le mai contenesc. Ele țâșnesc răzbunător odată cu loviturile și se înalță mai sus decât flăcările spre cerul de fum negru și noapte vânătă.

Și se bat, se bat, sub loviturile lor scurgându-se străjile nopții ca și valurile de sânge cald ce înroșește zăpada. Se bat întruna, unii ghiftuiți de ospățul asupra căruia au fost surprinși, alții flămânzi de dreptate, pentru trufia cu care-au fost călcați.

Cu tot zidul cavalerilor săi, Matei primește o rană, și încă una, fiindcă voința mea l-a găsit și i-a scos în cale cavlerul negru care năvălește tăind capetele din jur, retezând brațele străjilor și pedepsindu-l chiar pe el cu două tăieturi de sabie,

ca să simtă moartea pe-aproape. . Așa că, să știi, Ștefane, Matei nu numai că n-a putut avea pentru mine lanțuri și gratii, dar mâna mea i-a făcut cea mai rușinoasă dintre cele trei răni pe care el le-a primit la Baia. Rana aceea primită în spate, rana fugii și a lașității, rana cu care nu te poți decât rușina fiindcă dovedește că arma dușmănoasă te-a atins pe când tu dădeai bir cu fugiții, pe când întorceai spatele de la luptă… Pentru asemenea răni, când li le găseam după bătălie, eu îi pedepseam pe ostașii mei, fiindcă n-aveam nevoie de lași și fugari !…

Da, i-am înfipt adânc vârful săgeții aceleia bătute de ciocane țărănești, drept unde e pentru bărbat rușinea mai mare !… Să nu poată sta decât pe burtă; și să râdă de el întreaga Europă, ca un rege tânăr și trufaș ce este. Iar în zori când, începând a vedea pe unde, Matei își căută fuga, săgeată lată, ascuțită pe nicovală, i se-nfige rușinos în moalele curului și iese de-acolo greu, smulgând multă carne, în așa fel încât, de câte ori se va așeza pe tronul său, el își va aminti de tine !…

Ha, ha !… De mine ar trebui să-și amintească, pentru că eu am îndreptat săgeata aceea către spatele lui netrebnic !… Ura mea a îndreptat-o. Ura mea care a ajuns la tine trimisă prin încordarea voinței mele. Ca să-i pecetluiască acolo fuga și rușinea de-a nu fi primit lupta cu priviri viteze și cu brațul înarmat !…

Îl scot ai lui pe targă, printre movilele de jar pe care ard miile de trupuri ale celor căzuți, iar tu îl lași în grija vornicului Isaia, care trebuie să le cadă în spate, așteptându-i pe fugari să se stângă în valea Siretului și dându-le ultima lovitură în așa fel încât să-i înece pe toți sau să-i îngroape în pământul Moldovei !…

Tu te oprești în lumina zorilor pe treptele bisericii cu bolte mari de piatră, înălțată de bunicul Alexandru, primești steagurile multe pierdute de Matei în luptă și, iată descoperi printre ele semnele unora sub care am luptat și noi, lângă brațul lui Ioan Corvin de Hunedoara. Și, amândoi, ne întristăm atunci mai rău de îndepărtarea fiului său, iar setea mea de răzbunare

te face să ceri cu glas spart socoteala dușmanilor răpuși. Iar oamenii tăi, făcându-le movile, aduc șapte mii de trupuri tăiate de sabie, astea fiind numai cele pe care le-au aflat pe-aproape și le-au putut târî acolo, sub turnul înalt, zidit în Baia încă înainte de Mușatini. Tu le socotești, iar eu sunt lângă tine triumfând și veselindu-mă. Fiindcă, și dacă nu știi tu, eu am ajuns de multe ori lângă tine; te-am sprijinit de multe ori împingându-ți brațul în luptă și îndârjindu-ți voința ca să fii crud, așa cum cred eu că trebuie să fim cu dușmanii. Am fost de multe ori în preajma ta, Ștefane, ca o stafie pe care tu nu o vedeai, dar îmi simțeai gândul, și voința care îmi părăseau trupul întemnițat venind cu tine la luptă…

Dar acum, acum sunt cu tine prin toate puterile mele mânuindu-mi și arma cavalerului negru cum o mânuiam în mijlocul armatelor mele. Privim împreună cum ninge cu fulgi mari peste sânge, hoituri și tăciuni dar, spulberând neaua, ceata unui comișel oprește caii în spume, vestindu-ți că vornicului Isaia i-au scăpat urmăriții de la locul de înghesuială unde trebuia să-i curețe.

Îl privești mânios, ca și cum trădarea o bănuiești și-n acest comișel cuminte. Eu, poate chiar că l-aș ucide sau aș încăleca pornind să mă răzbun pe trădarea lui Isaia. Dar tu, stăpânindu-te, faci din mână un semn de răzbunare viitoare și te-ntorci spre naosul unde preoții și-au început slujba. Rămâne-n spatele nostru călăul meu, care n-are voie să calce-n biserică dincolo de pronaos, cu toate că-i mult mai cinstit față de Dumnezeu decât boierii care hiclenesc, iar noi înaintăm ascultând glasul înalt al popei taberelor tale, acel frumușel la ochi ca și tine popă Leu, care ne-a adus vin de Huși cândva, la Târgoviște, chemându-te să fii înscăunat acolo, la Direptate.

Dar sunt sigur, Ștefane, că-n fumul de tămâie care nu miroase chiar așa de plăcut cum miroase focul pus taberei dușmane de către tăciunarii noștri, lăsând să-ți curgă pe lângă urechi slujbele cădelnițate, îngenunchind supus Domnului, fierbe în tine mânia împotriva trădării boierești care ți-e acum limpede. Și, sub

răsunetul bolților mari ale lui Alexandru cel Bun, făcându-ți cruci largi, tu aduni cu degetele veninul pe care ți-l făcuseră cei care te-au vândut pe jumătate, salvând viața dușmanului tău. Și bagă de seamă: te-ar fi vândut întreg în noaptea trecută, de le-ar fi fost cu putință. Nu-i cruța ! Răzbună-te Ștefane, că nu o faci pentru tine, ci pentru întărirea înlăuntru a țării tale ! Răzbună-te ! Îți las călăul aici, în pronaosul bisericii, ca să-ți aștepte poruncile și să-mi transmită vești de la tine. Acum putem vorbi peste depărtări; nimic nu ne mai desparte !

Eu plec de lângă tine și-l urmăresc pe Matei cum ajunge înapoi, dus în trăsura rușinii sale până la pasul Oituzului, cu o armată împuținată, trențuită și obosită, care nu mai are tăria să-l treacă. Și, spre a-și salva viețile în pragul Crăciunului, ei dau foc la trăsuri, prăvălesc tunurile în râpele munților, îngropându-le pe vecie, și-și află scăparea trecând pe jos până-n secuime.

De-abia la Brașov, ajungând și oblojindu-și rănile, Matei se mai scutură de frică și rămâne doar cu celelalte sentimente: rușinea și ciuda pentru cele pățite. Și, de ciudă, poruncește către Cluj pedeapsă cruntă transilvănenilor care se voiau rupți de Buda și apropiați de Moldova, făcând să le rupă carnea cu cleștii înroșiți.

2

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Din scrisoarea de solie a lui Ștefan Vodă către regele Cazimir:

" …Au căzut acolo de sabie multe capete de dregători, de căpitani ai oștii, de mari viteji ale căror nume nici să le scriem nu putem. Și am rănit și pe craiul unguresc cu trei răni de moarte, și nu va putea trăi. Și altă oaste a căzut de sabie, ale căror trupuri am pus pe ai noștri să le adune movilă la număr de șapte mii; și sunt mulți încă ale căror oase nu s-au adus. Și

ei au pus pe Crai pe targă și pe alți domni și au fugit cu ei peste munți…"

Din Letopisețul Anonim al Moldovei:

"…S-a ridicat craiul unguresc numit Matiiaș, și a coborât la Trotuș cu toată puterea ungurească, noiembrie 19. Dar la 29 noiembrie au venit la târgul Romanului și în a 7-a zi a lunii decembrie au ars târgul. Și apoi au venit la Baia. La 14 ale lunii dechembrie, luni spre marți s-a împlinit gândul lui Dumnezeu cu Ștefan Voievod și a năvălit noaptea asupra ungurilor la Baia. Și i-a dat Dumnezeu în mâinile lui Ștefan Voievod și ale oștii lui și au fost uciși dintre dânșii mulțime mare. Și Craiul atunci a fost săgetat în luptă. Și așa s-au întors rușinați pe altă cale mai scurtă și n-a fost cum s-au gândit ei ci a fost precum era voia lui Dumnezeu, părintele atotțiitorul…"

Din "Historie Polonica" de I. Dlugosz:

"…După ce au sosit Matiaș craiul la cetatea Baia și au întărit orașul (căci se temeau de năvălirea moldovenilor) cu șanțuri și cu care, Ștefan Vodă care se așezase cu oastea sa între râurile Moldova și Somusul, gândind că au venit timpul când cu puțini să-i bată pre mulți, lăsând caii și sarcinile în tabără, numai pedestre și ușor au venit în Baia și, aprinzând orașul din vreo câteva laturi în 15 decembrie noaptea, au năvălit peste unguri, și au ținut bătaia amestecată până în revărstaul zorilor. Iară căzând mulți dintre unguri și mai mulți sodomindu-se de flăcări, craiul Matiaș, rănit pe trei locuri, ci nu de moarte, ca să nu vină în mâinile românilor, cu o lectică s-au scos din locul bătaiei. Partea cea mai mare a oștirilor ungurești venind la munți, și aflând drumurile îndesate cu arbori, ce se tăiase de Moldoveni, au ars carele și bogăția și, îngrpând 500 de bombarde ca să nu se poată folosi Moldovenii cu dânsele, au trecut cu fuga în Ardeal. Prin facerea de bine a unui român au

scăpat craiul Ungariei de nu s-au prins sau nu s-au tăiat. Pre care român, Ștefan Vodă l-au pedepsit cu moartea, după ce au înțeles trădarea lui. Spun că 10.000 de unguri au perit în bătaia aceea; steaguri militărești vreo câteva s-au prins, care le-au trimis Ștefan Vodă, prin solii sei în semn de biruință, Craiului Cazimir…"

Din Cronica Moldo-Germană:

"… De asemenea, în luna noiembrie, ziua 19, într-o joi a venit Mathias craiul unguresc cu mare putere de oaste și cu multe tunuri la Trotuș, unde este ocna de sare. În ziua de 29 au venit ungurii la târgul Roman și în ziua de 7 decembrie, într-o luni atunci au ars ungurii cu desăvârșire târgul Romanului și au pornit cu toată puterea spre Mulda, o capitală a Țării Moldovei. În ziua de 14 decembrie, într-o luni spre marți, în timpul nopții a năvălit Ștefan Voievod cu oastea sa asupra ungurilor și a omorât foarte mulți dintre dânșii, a căror oase zac încă până astăzi și vor zace veșnic. Atunci a fost săgetat și craiul Mathias cu două săgeți pe care le-a purtat cu el afară din țară. Dacă i-ar fi fost cu credință lui Ștefan Voievod marele său vornic Isaia, și ar fi călărit acolo unde i se poruncise, atunci n-ar fi scăpat nici picior de acolo. De aceea a trebuit să-și puie și capul pentru aceasta, el și mulți alții… În același an au venit și tătarii în țară și oastea iarăși a venit călare la voievod încât a pus în mișcare o oaste mare. Aceasta a auzit-o craiul Mathias și a ieșit cu puțin folos din țară. Astfel, Ștefan Voievod a pornit cu oastea lui împotriva tătarilor și i-a lovit, alungându-i din țară și a omorât pe mulți dintre ei. Totuși, mulți oșteni au pornit și pe urma Craiului, care au rupt de la el mulți oameni, așa încât Craiul nu a scos din țară nici un tun și sunt încă îngropate în munți… De asemenea, în luna ianuarie, în ziua de 16 a poruncit voievodul să i se taie capul lui Isaia Vornicul, cumnatul său…"

3

- Măria ta, sunt bine, măria ta; am făcut să curgă mult sânge, multe capete de boieri am tăiat și multe cururi de păgâni am băgat în țeapă, așa că mă simt lângă Vodă Ștefan așa cum mă simțeam lângă măria ta în glorie. Iar Vodă Ștefan, acum se arată într-adevăr că e văr cu tine și că a învățat de la tine și că nu degeaba l-ai ajutat tu să urce în scaunul tatălui său. Nu mai e deloc băiatul sfielnic și cu duhul blândeții; taie și-nțeapă ca tine, măria ta, iar eu am de lucru până peste poate !…

- I-ai tăiat pe boierii care l-au hiclenit ?

- Pe toți, măria ta, în frunte cu Isaia. Am caftan nou, de mare vornic, cu blană scumpă și călduroasă, că l-am tăiat pe ger și zăpadă.

- Înseamnă că acuma Ștefan știe că boierii au hiclenit cu Matei când acela a pornit împotriva lui.

- Știe, măria ta; nu mi-ai poruncit să-i spun eu ?

- Și de ce a întârziat până acuma cu pedepsirea lor ?

- Pentru că am mai avut de tăiat un cap, măria ta. Ne-am luat după urmele lui Matei, ca să-i tocăm toată armata și, mai ales, l-am făcut să lase toate tunurile aici. Apoi, când el a pornit să se închidă în ziduri la Brașov, l-am lăsat să-și lingă rănile…

- Nu trebuia; trebuia să-l tăiați de tot !

- Știu; ai fi fost și măria ta liber, acuma; dar n-am putut, fiindcă ne-au spus iscoadele unde adăsta Harnazan, pe la Izvoarele Mureșului, așteptând ca Matei să învingă și să-l aducă pe el înapoi pe tronul Moldovei.

- Harnazan n-a venit cu Matei, cum v-am spus eu ?

- A așteptat mai în urmă, ca să-l ia boierii ce-l hicleneau pe Ștefan, să-l facă din nou, din Harnazan, Petru Aron pe scaunul Moldovei. Numai că l-am luat noi și, de-abia după ce l-am tăiat pe el, i-am tăiat și pe ceilalți, ca să fie învățătură.

- Învățătură hicleniei ! Dar și lui Ștefan tot învățătură să-i fie; că i-au trebuit zece ani ca să-nceapă să-i taie cum trebuie !

- Îi taie, măria ta; că pe Aron-Harnazan mi-a poruncit să-l

așez întrutocmai cum l-a așezat acela pe tatăl său Bogdan la nunta de la Răuseni și să-i retez strâmb gâtul, cum i s-a retezat și lui Bogdan. Cu gâtul ăsta strâmb tăiat, am așezat capul celui ce a fost Petru Aron la una dintre trecătorile ce vin din Transilvania, iar trupul la alta, să se știe că, pe acolo, chiar dacă-i ajută Matei, n-au cum să vină să ia tronul Moldovei dușmanii lui Ștefan.

- Dar țepe, n-ai pus și țepe în care să-l înconjure prietenii, să nu stea singur Harnazan ?

- N-am avut vreme măria ta; că a trebuit să vin să pun țepele aici.

- Unde adică ?

- Aici, măria ta; spre marele răsărit; aici lucrez acum, că au năvălit tătarii și i-am bătut la Lipnic. I-am tăiat, le-am luat caii, i-am pus la fugă peste Nistru, iar acum fac o treabă nu tocmai de meseria mea, că am avut doar vreo două sute prinși vii. Restul, am adunat hoiturile și le punem și pe ele-n țeapă, tot dintr-un stânjen într-altul înșirați pe malul Nistrului, ca un hotar întrutocmai cum făceai și măria ta, să-i vadă de departe ai lor și să se-nspăimânte să mai treacă vadul spre noi.

- Asta faci tu acuma ?

- Asta fac. Acuma mă odihnesc, fiindcă aștept să aducă țepe. Că am mai multe hoituri decât țepe și trebuie să le-nfig pe tot malul Nistrului, până departe, și încă n-am oameni pricepuți, cum aveam la măria ta, așa că mai trebuie să-i învăț; de asta am vorbit mai puțin cu măria ta, iartă-mă.

- Lasă iertarea. Spune-mi: Toate acestea ți le-a poruncit Ștefan ?

- Ștefan, măria ta; sigur că Ștefan !

Un chiot parcă se auzi cuprinzând malul acela înfipt până-n depărtări cu țepele ce-i înălțau pe tătari cu fața spre pustiurile hoardei lor clătinându-le în înalt picioarele și sprijinidu-le cu vârful țestele ce aveau să devină cuiburi pentru păsările mai mici după ce se vor fi săturat și vor fi plecat nourii negri ai stolurilor de corbi ce dădeau târcoale desupra apei. Un chiot

puternic ce se tot întindea împletindu-se prin șirul de țepe, înfășurându-se cu plăcere în jurul lor și parcă jucându-se cu duhurile celor înălțați cu fața la răsăritul lor sălbatic. Un chiot de triumf, dar și de dragoste, în care zbârnâia mereu numele lui Ștefan:

- Ștefane, Ștefane, Ștefaneee !…

- Ștefan nu-i aici, măria ta; m-a lăsat pe mine mai mare peste îndeletnicirea asta.

- Nu-i nimic; când te vei duce la el, să mă cauți. Să mă cauți să-i spun bucuria mea. Să mă cauți !

- Sigur că te caut, măria ta; cum să nu te caut ? !

- Bine; să mă cauți. Vezi-ți acum de îndeletnicirea ta; că știi prea bine că-mi place !

- Măria ta, stai; vreau să-ți mai spun ceva, măria ta; m-am gândit bine.

- La ce te-ai gândit ?

- La măria ta m-am gândit; și la femeia aceea care m-a dezlegat și m-a făcut să pot vorbi deadreptul cu măria ta.

- Ce-i cu ea ?

- Eu am încuiat-o, măria ta.

- Cum ai încuiat-o ?

- Cu centură de fier, măria ta; că prea era focoasă după ce-a scăpat de călugărie; am încins-o, am încuiat-o și-am luat cheia la mine. De gât o port.

- Poart-o sănătos !

- Păi, m-am gândit că, poate, scapi măria ta de la Vișegrad și te duci să locuiești acolo, în Pesta că, doar, e casă pentru măria ta cumpărată !

- Când o să scap, o să mă duc.

- Asta mă gândeam și eu: că o să te duci. Și, atunci, poate ai să ai trebuință și de muiere că, ți-am spus: e focoasă, măria ta; focoasă și numai rugăciuni latinești spune când se-ncinge sub tine.

- N-am eu nevoie, mă, de rugăciunile ei !

- De rugăciuni, poate nu; dar dacă-ți trebuie ea, ca muiere,

asta vreau să-ți spun, măria ta: îmi pare rău c-am luat cheia la mine, dar poți să chemi fierarii să-i rupă centura, că-i ca o zăbală… Da, nu râde, măria ta; nu râde; e obicei boieresc, ăsta; chiar nobilul cavaler care era magister maximus al ordinului tatălui tău, m-a învățat tot dichisul cu care se face. Chiar m-am simțit nobil cu adevărat câmd i-am încuiat fofoloanca.

Dar râsul lui Dracula răsuna deasupra acelui întreg mal al Nistrului, avântându-se și răspândindu-se dincolo, spre părțile tătărăști:

- Să mă cauți când ajungi la Ștefan ! Să mă cauți să-i cântăm gloria la care a ajuns prin fapte asemănătoare mie !

- Așa voi face, măria ta – rosti cu smerenie călăul pipăindu-și cheia de la gât cu anumite sentimente pofticioase.

Și, poate din acest motiv, se ridică fioros din locul său de odihnă de la umbra luncii Nistrului, începând din nou să comande și să poruncească armatei care-i ridica țepele tot mai spre izvoare și tot mai spre vărsare, întrutocmai cum îi făcuse și lui Vlad pe malul Dunării.

4

Ura, Ștefane !…

Să-ți deie Domnul această minte toată viața ta !… Și dacă nu ți-o va da El, să ți-o păstrezi tu !…

Ura !…

Strâng în jurul meu, aici în temniță, memoria celor mai vestiți căpitani ai istoriei și, împreună cu ei, strig întru gloria ta:

-Vivat, crescat, floreat !…Ura, Ștefane !…

Ai ajuns la mintea robustă a maturității și înțelepciunii pe care ne-o dă viața !… Ai ajuns la ce-ți doream eu de mult; ai ajuns !…

Ura, Ștefane !… De-acum vom fi tari și nimic nu ne va mai putea sta în cale !… Tu nu mai ești țâncul bun ce vrea să se pună bine cu toți; ai ajuns înțeleptul războiului pe care viața asta, ca să-l ducem, ne-a născut !

Ura, Ștefane !…

De-acum soarta neamului nostru e limpede și clară. Nu mai rămâne decât să scap și eu din temnița asta, să-mi reiau scaunul, să ne așezăm spate-n spate ca două brațe ale aceluiași trunchi ce suntem, și nimic nu ne va mai putea răpune ! Vom reclădi monumentele de hotar ale strămoșilor noștri, le vom așeza alături pe ale noastre, cele înspăimântătoare, și nu vom mai lăsa să vină semințiile apucătoare !

Ura, Ștefane !…

Am auzit ! I-ai tăiat pe boierii care i-au dat ajutor lui Matei să scape de mânia ta, i-ai tăiat și pe cei care voiau să ți-l aducă pe Harnazan și astfel, arătându-ți puterea, te-ai întărit înăuntru !… Asta ți-a trebuit. Pentru că faptul pentru care strig eu „ura” a venit pe drumul lui firesc.

Am auzit de Lipnic ! Am auzit cum i-ai înșirat în țepe pe cei care n-aveau ce căuta acolo, dar acum le rămân scheletele acolo, în pari, pe vecie.

Vezi, asta e întrebarea: ce căutau ei acolo ?

E la fel cum i-ai întreba ce caută în întreaga lume. Pentru că ei n-au un loc anume sub soare. Ceea ce înseamnă că n-au ridicat nimic pe lumea asta, și nu și-au adus cu nimic obolul la umplerea pustiei, la smulgerea comorilor pământului… Au smuls doar comorile altora, din mâinile altora, din truda altora !… Bântuie hoardă prin lume, adastă unde-apucă, pradă, jefuiesc, răpesc oameni pe care apoi îi vând ca robi în altă parte. Și toată trecerea lor prin viață este punga de galbeni așezată sub șaua calului.

Barbarii aceștia înspăimântă de trei sute de ani lumea. Ei sunt groaza țărilor. Bine le-ai făcut la Lipnic !… Ai umplut Nistrul cu hoiturile lor și malul cu țepele lor !… Îți vor spune și ție kaziklî, cum mi-au spus mie iar, amândoi vom fi frați întru țepuire.

Să știi, Ștefane, pe mine nu mă bucură victoria ta doar pentru că pe tătari îi asmuțise împotriva Moldovei bicisnicul de Radu, fratele meu. Nu; fii sigur că nu numai așa ceva mă

bucură !…Radu își va avea el partea sa frumoasă, ca și trupu-i scârnav; de asta nu duc grijă și pedeapsa lui va fi cu atât mai mare, cu cât s-a vândut păgânului barbar, fiind fiul tatălui meu; nu numai pentru așa ceva mă bucur. Ci pentru marele semn pe care-l pune pe fruntea ta toată această biruință asupra tătarilor. Pentru că neamul lor fiind fără țară, nu ai cum a-l lovi și nu ai cum a te răzbuna decât atunci când îl prinzi în luptă. Neavând glie strămoșească și nici hotar de apărat, pe ei nu-i poți îndurera stricându-le ceva. Celui ce n-a făcut nimic pe lumea asta nu ai ce să-i strici, și cel ce n-a făcut nimic pe lumea asta nu are cum a-și ridica înțelegerea până la cel care-a trudit neam de neamul lui ca să ridice minunile lumii înțelepte.

De asta te văd cum ai primit în coastă lovitura lor barbară ca fulgerul, văd cum au năvălit ei prădându-ți acel trup de pământ strămoșesc alintat în dealuri și acoperit de codri, bogat în livezi și mângâiat de zumzetul stupilor, cu români voinici și harnici născuți din semințiile străbune de plugari peste care au venit oștile Romei înălțând acolo un înalt val de pământ împotriva altor barbari.

Văd oștile tale cum pornesc în galop din Suceava și cad în spatele dușmanului ce prăda satele, încurcându-l prin codrii deși și lovindu-l crunt pe cel ce nu știe fugi decât prin pustia largă. Iar la Lipnic, nelăsându-l să apuce vadul, l-ai secerat groaznic prinzându-i toate căpeteniile: și pe fiul, și pe fratele stăpânului lor celui mare, hanul Mamac.

Atunci Mamac, după obiceiul lor de-a socoti oamenii în aur, spre a-și arăta puterea curții sale călătoare în corturile din blănuri de animale scumpe, a trimis la tine solie mare și grea, alcătuită din o sută de dregători și boieri de-ai lui. Parcă văd aceste mârze venind cu cealmale mari și fețe trufașe în fața ta, încercând și amenințarea și înduplecarea și răscumpărarea. Și-ți trimitea Mamac odată cu ei cele mai groaznice prevestiri de năvală și jaf, ca să te plece.

Știu, Ștefane, știu cum se-aprinde mânia atunci când se aprinde în ochii tăi cu sprâncene tăiate subțire. Dar dacă a fost

numai mânie, încă nu sunt fericit. Pentru că eu știu că a fost înțelepciunea mâniei, socoteala de minte bărbătească a unui om neînfricat.

L-ai adus în fața lor pe fiul hanului și-ai pus să li-l taie în patru, acolo, pe hotarul tău. Iar după ce i-ai așezat sfârtecăturile către cele patru vânturi, ca să le vadă hoarda lor de oriunde ar veni, i-ai luat pe rând, pe toți cei o sută de mârze purtători de cealmale, și-ai pus să-i tragă-n țeapă, cu fața spre răsărit…

Îmi place să mi-i închipui cum pârâiau în țepele tale și cum se înșirau, înălțați, în ele, unul după altul - semne de hotar pentru țara ce nu se lasă călcată: unul, zece, nouăzeci, nouăzecișinouă… Toți cu cealmalele pe cap și-n hainele lor scumpe de mârze fluturând acum la înălțime, în bătaia vântului ce venea dinspre pustiile lor. Parcă aș fi fost eu acolo ! Adică ce „parcă" ? Desigur: am fost; am fost cu tine acolo, de vreme ce tot lucrul l-a făcut călăul meu !

Pe al o sutălea l-ai oprit jos, pe pământ. Ai pus de i-a tăiat numai nasul și l-ai trimis spre Mamac și ai lui, să le spună ce-i așteaptă ! Ura, Ștefane !

Asta-i așteaptă !

Asta trebuie să-i aștepte !

Astea sunt pietrele noastre de hotar !

Ești fratele meu, ești inima mea, ești simțirea mea !…

De n-ar fi zidurile astea mucede ale temniței cu jilțurile dengropăciune mult sculptate pe care mi le-a așezat Matei, aș zbura spre tine și ți-aș îmbrățișa făptura scundă și zdravănă ca și a tatălui tău și ți-aș spune: Cu noi doi neamul nostru nu piere !…

Ție, moldovean domol, ți-au trebuit zece ani de domnie până să te-nfurii.

Dar când te-ai înfuriat, știu eu prea bine că-ți vei păstra ura toată viața. Și, mai ales, pofta de a-i zădărnici astfel, cu semnele mâniei tale de om care, nerâvnind la ce-i al altora, nu îngădui nici altora să râvnească la ce-i al tău !

Ștefane, voi ieși de-aici și ne vom întări ca nimeni alții !…

II

DOCUMENTE LAMURITOARE

Scrisoarea lui Eminek Mîrza, dregător al hanului Crimeii, către sultanul Mehmet al II-lea

„Sultanului fiu de sultan, Mehmet Han, dătător de belșug !

Slavă lui Allah care, atunci când i-a cinstit pe suveranii Islamului, l-a făcut sultan pe cel mai vrednic dintre sultani, suveran măreț și onorat, stăpânul lumii drepte, luptător pentru credință, veșnic victorios, și glorios, sabia lumii și a credinței, sultanul lumii islamice și a musulmanilor, însuflețitorul dreptății în cele două lumi, împărțitorul dreptății printre cei năpăstuiți de asupritori, cel care îi pedepsește pe răufăcători și pe uneltitori, moștenitorul suveranilor arabi și persani și turci, cuceritori de ținuturi și de țări și de cetăți, cel care îi înfrânează pe tirani și pe răzvrătiți și pe necredincioși, Alexandru al timpului, cel care face să se mențină tradiția profetului și tot ce este porunca acestuia, preaînaltul Allah să-l țină în împărăția lui și să facă să biruie oștile sale și să-l înalțe tot mai sus, pe el, care este mare peste mari și sultanul guvernator !

Arzul:

Din partea înălțimii voastre ilustre ne-au sosit nouă, sărmanilor slujitori, vorbe ilustre cu știrea: „Măria-sa împăratul s-a hotărât să meargă la război sfânt asupra blestematului de Kara-Bogdan. De aceea vi se face și vouă cunoscut că, alăturându-vă împăratului cu toate oștile voastre, sprijiniți credința islamică și să porniți din partea aceea”.

La sosirea acestei vești, deși noi înșine avem dușmanii noștri, totuși primind să vă slujim pe măria-voastră, ne-am dus la scara domniei-voastre cu războinici încercați și cu arme de luptă. Am aprins cu foc numeroase cetăți ale ghiaurului;

am luat multe și nenumărate prăzi. Apoi, până să ne întoarcem, a sosit vestea neînsemnată precum că „a venit dușmanul și a devastat corturile voastre". Lăsând numaidecât prăzile noastre, când ne-am gândit să ne întoarcem, ghiaurul, venind în urma noastră, s-a războit mult cu noi. Au pierit mulți oameni dintre noi; doi frați de-ai mei au devenit martiri. Au pierit luptătorii și caii noștri. Noi înșine am venit cu un cal. Apoi, dușmanul nostru, venind după noi, cu oastea de Taht, a luat ținuturile noastre. Noi ne aflăm în orașul Kîrîm. Nu avem însă cai grași ca să ieșim și să ne războim. A venit la Kîrîm-Sehri ca să se lupte acolo, dar nu a putut să facă nimic cetății. Din pricina acestor vești neînsemnate, nu am putut să ne onorăm cu vederea feței binecuvântate a măriei-voastre… Mulțumiri lui Allah ! Am auzit că ați avut biruință și glorie asupra blestematului de moldovean. Când va sosi la auzul nostru știrea că l-ați înfrânt, potrivit versetului: „Așa cum a zis atotputernicul Allah, victoria vine de la Allah, …este apropiată, sigură, dați de veste credincioșilor !", care vestește biruință și cu sprijinul sufletului curat și sfânt al măriei-sale-profetului cel măreț, atunci în inima noastră s-ar naște foarte mare bucurie și mulțumire.

Apoi, deși venise Ieghian-bey, totuși nu am putut să-l trimitem mai departe pentru că la mijloc se afla dușmanul. Am zis că s-ar putea ca dușmanul să dea peste el, iar acel slujbaș să dispară și măria-voastră ați putea să vă supărați atunci pe noi. Astfel, ne-am temut de domnia-voastră. S-a trimis scrisoare înălțimii voastre, zicând că noi nu avem pregătită oaste mare. Scris pe la sfârșitul binecuvântatei luni djemazi-ulahâr, anul opt sute și optzeci și unu.

Sărmanul de mine cel supus,
Eminek"

***

Solia lui Ștefan cel Mare către dogele și senatul Veneției

„8 maiu 6986, în fața întregului senat al Veneției.

Aceste lucruri le-a spus din gură Io Ioan Țambalac, sol și unchiu al dumisale lui Ștefan-Vodă, din partea lui.

Tot ce s-a întâmplat din pricina Turcilor în Domnia lui, va fi aflat Înălțimea Sa dogele de mult. Dar cu adevărat ceea ce s-a întâmplat n-ar fi fost dacă ar fi aflat că prinții și vecinii săi nu s-ar fi purtat cu el așa cum s-au purtat; dar ei au călcat jurămintele lor și învoielile ce le aveau cu ei, l-au înșelat, și a pățit câte a pățit. Învoielile și jurămintele ce erau între ei cuprindeau că toți trebuie să se gătească și să ajute acel loc și acea Domnie împotriva căreia ar merge Turcul. Și deci, în nădejdea lor, au urmat împotriva mea ce am spus. Pentru că, de n-ar fi fost așa, din două lucruri aș fi făcut una: Ori m-aș fi împotrivit dușmanului la vad și nu l-aș fi lăsat să treacă, ori, de mi-ar fi fost aceasta cu neputință, aș fi căutat să scap pe oamenii din țara mea, și nu ar fi suferit atâta pagubă. Dar ei m-au lăsat singur și au urmat cum zic mai sus. Și, dacă dușmanul ar fi fost singur, n-ar fi fost atât de rău, dar a făcut să vie Țara Românească de o parte și Tătarii de alta, și el însuși cu toată puterea lui și m-au înconjurat de trei părți și m-au găsit singur, cu toată oastea mea turburată pentru mântuirea celor de acasă. Și gândește-te, Înălțimea Ta, că gloată aveam asupră-mi, împotriva mea, atâtea puteri. Eu, cu Curtea mea, am făcut ce mi-a fost cu putință și s-a întâmplat ca mai sus, -care lucru socot că a fost voința lui Dumnezeu ca să mă pedepsească pe mine, păcătosul; și lăudat să fie numele Lui !

Iar, după ce a plecat dușmanul, cu adevărat am rămas părăsit de orice ajutor de la creștini, pentru că, nu numai că nu m-au sprijinit, dar poate că unii au avut plăcere pentru paguba făcută mie și țării mele de necredincioși. Și în această vreme a venit la mine secretarul Înălțimii Tale și mi-a spus ce i s-a poruncit și mi-a făgăduit multe lucruri din partea Înălțimii Tale preacreștine, care ești plină de bunăvoință și de grijă pentru binele creștinilor și nimicirea vrăjmașului. Care lucru m-a mângâiat și mi-a dat mare nădejde, și am rămas aproape

odihnit. Pentru că mi-a spus că din banii trimeși în Țara Ungurească și din alții, voiu avea ajutor și orice fel de ocrotire.

Și de aceea m-am grăbit să izgonesc pe Basarab ca Voievod al Țerii-Românești și să pun alt Domn creștin, adecă pe Drăculea, ca să ne înțelegem împreună. Și am îndemnat la aceasta și pe Măria Sa Craiul Unguresc, ca să poarte grijă din partea lui ca Vlad Drăculea să se facă Domn, și încredințându-l în sfârșit a trimis să-mi spuie că eu să-mi strâng oastea și să merg să pun pe acel domn în Țara Românească. Și așa am făcut îndată, și am mers eu de o parte și căpitanul craiului de alta și ne-am unit, și am pus în Domnie pe acel Drăculea. Și, făcând aceasta, el mi-a cerut să-i lăsăm oamenii noștri pentru paza lui, căci în boierii Munteni nu se încredea prea mult. Și eu i-am lăsat 200 de oameni de la Curtea mea și după aceasta ne-am despărțit și îndată s-a întors acel necredincios Basarab, și l-a găsit singur și l-a ucis și cu el au pierit toți ai mei afară de zece…

Cu ceilalți Domni creștini, vecinii miei, am avut să fac o încercare ca să nu mă aflu iarăși înșelat. Și Înălțimea Ta știe gâlcevile ce sunt între ei din pricina cărora fiecine cu mult greu abia poate face ale sale și de nevoie lucrurile mele rămân fără ocrotire.

Nici nu vreau să spun de cât folos e această țară a mea pentru Creștinătate, socotind că e de prisos, căci e lucru știut bine de toți că e zid de apărare al Țerii Ungurești și al Țerii Lești. Și, în ce privește aceste două Crăii, afară de aceasta fiind împiedicat Turcul cu mine acum de patru ani, au rămas mulți creștini odihniți

EPILOG

- Vai mie, Dumnezeule, vai mie !… Că, de n-aș fi doar un păcătos de călău blestemat să nu trec mai încolo de pronaosul bisericii, m-aș duce la altar și mi-aș întinde trupul cu căință la pedeapsa Ta pentru păcatele lumești ale preacurviei, ca să nu-ți cer îndurare tocmai de aici, de departe. Că greu am mai păcătuit eu, dar nu cum păcătuiesc călăii, cu sânge vărsat, ci cum păcătuiesc ceilalți oameni, stricații de rând care se-nfundă-n femei și nu mai ies de acolo. Iar Tu, pe aceia îi ierți, că ești blând întru slava Ta, dar pe mine, călău, păcătos pentru alte lucruri făcute cu sabia sau cu satârul, mă vei ierta, oare, și pentru cele făcute cu mădularul cu care se zgândăre femeile ?… Că prin mădularul ăsta am făcut mai mare păcat decât toate păcatele vieții mele și m-am înfundat cu el în femeie ca un armăsar netrebnic și pofticios, văzându-mi doar de poftele mele și uitând de voievodul meu !

Da, Dumnezeule Mare, uitând de voievodul meu în clipa cea mai grea a lui. O clipă, doar, uitând, dar tocmai în clipa în care pe el îl ajungea fierul dușmanilor hiclenitori.

Și astfel, cu gândul doar la poftele pe care mi le făceam cu

femeia, nepăzindu-l, nemaipăzindu-l pe el, adică, ci văzându-mi de coitul în care mă îneverșunasem, l-am dat pierzării pe marele, pe strălucitul, pe luminatul și neîntrecutul viteaz care a fost Vlad Draculea al Țării Românești, lăsându-l singur în mâna dușmanului.

Oare voi putea sa-mi iert în vreun fel acest păcat vreodată, Mărite Doamne care ne străjuiești din cerurile tale unde a ajuns Voievodul meu ? !

Iată că au trecut zece ani de atunci. Zece ani de căință în care, utrenie de utrenie și vecernie de vecernie, fără a mă mai încinge cu sabia pe partea dreaptă, cum le este îngăduit călăilor, ca să n-o poarte pe stânga, precum adevărații luptători, nemaiîncingând-o, deci, spre a uita de spurcata mea meserie. Ci înfășurându-mă numai în smerita rasă călugărească și apăsându-mi până peste ochi gluga întru rușinea faptei mele, vin aici, la fosta biserică arsă din Pesta pentru care voievodul meu a dat danie călugărilor franciscani ca să o termine căsătorindu-l aici cu acea nobilă doamnă din Buda pe care i-a dat-o de soție Matei când l-a scos din temniță. I-a dat cea mai frumoasă și mai nobilă femeie, pentru ca Dracula, bucurându-se de nurii ei, și de averea ei, să-l ierte pe el; ca să se-nrudească și să lupte din nou alături.

Iar eu, care am stat în haine scumpe și încins la sabie cu paftalele de aur luate de la un mârză, la acea nuntă cântată toată parcă de heruvimi numai în latinește, vin acum, de zece ani, smerit și cu picioarele goale în acest pronaos și nu-mi găsesc iertarea.

Deoarece, chiar dacă el m-a învățat la asta, eu urât am preacurvit chiar când el murea și n-am mai ajuns să-l salvez. Adică, n-am mai avut în clipa aceea legătura cu el, ca să prind forțe devenind cavalerul negru cum, într-un târziu, putusem deveni datorită lui și, asemenea fratelui meu, năvăleam ca o vijelie în rândurile dușmanilor ucigând sute.

O clipă, doar, a durat: aia când mă slobozeam în femeie.

Că voievodul meu a ajuns triumfător în țara lui unindu-și

armata cu a lui Ștefan. Și l-a prins pe Radu, m-a pus să-i pârâi țeapa prin cur, prin bârdan, prin prapori și prin plămâni până i-am scos vârful în gâtiță, și a recucerit pentru sine Bucureștii. Atunci a fost mare bucurie pentru noi și am băut vin despărțindu-ne de oștenii lui Ștefan care se întorceau în Moldova.

Iar, bând eu vin, mi s-a făcut și de femei, dacă voievodul meu m-a încurajat tot timpul să redevin bărbat ca lumea ca să pot avea comunicare cu el. Și, fiindcă acolo, la marginea Bucureștilor, ne aflam lângă o mănăstire de femei care ne pregătiseră ospățul despărțirii de Ștefan cu tot alaiul vesel de după triumful luptei, eu m-am îndepărtat de voievodul meu începând a căuta prin chilii înfierbântat de poftele pe care ți le trezește vinul. Astfel am ajuns la fântâna unde o maică tânără scotea apă aplecată cu trupul peste ghizdul de piatră și ridicându-i-se fustele în spate de i se vedeau picioarele albe. M-am înfipt în ea, încălecându-i umerii ca un taur.

Dar ea nu era moale și lăsătoare precum aceea care m-a făct băiat mare rostind rugăciuni pe latinește, ci era țărancă zdravănă de credință grecească, ocărându-mă pe românește și cerând de-adevăratelea ajutor din cer împotriva diavolului turbat care eram eu. Așa că am avut ceva de furcă cu ea până când m-am înmuiat pătrunzând-o.

Atunci, Dumnezeule, atunci a fost clipa fatală pe care de zece ani nu mi-o iert și umblu pe gheață cu picioarele goale ca să-mi aflu liniștea și îndurarea. Fiindcă, învârtoșat în lupta cu ea, eu n-am mai simțit semnalul voievodului meu aflat în pericol și l-am lăsat pierzării.

Când am simțit și-am năvălit acolo spulberând toată armata turcească din jur pe care-o aduseseră hiclenitorii boieri ce mi-au vândut voievodul, în jurul lui zăceau o movilă de morți răpuși de el cu fierul. Movilă mare; poate douăzeci, poate o sută.

Dar și el era străpuns tot de fier.

Și-a dat duhul în brațele mele, spunându-mi doar atât: să-l

duc să doarmă în biserica de pe insula Snagovului, pe care el a ridicat-o și-a sfințit-o. Și nu m-a urât și nici nu mi-a adresat din priviri imputare. Ci, numai, a vorbit peste mine, către Dumnezeu, întrebându-l de ce nu l-a făcut pe om cu mai mult fier, tocmai pentru ca să nu-l poată pătrunde fierul.

Iar eu, simt acum că mor, Dumnezeule, rugându-te a ne face cu mai mult fier, precum te-a rugat el; că am fost călău la viața mea și știu cât de ușor se scurge sângele din carne.

Și simt că mă rog aici, în pronaos, pentru ultima data astăzi, februarie treisprezece la anul șase mii și nouă sute nouăzeci și încă patru, întrucât puterile mele au slăbit și, cum mi-a trebuit vreme îndelungată ca, de la a citi, să învăț a și scrie, voi sta în chilia mea unde port numele de Ghideon și voi scrie poveștile adevărate despre voievodul meu, așa cum le-a rumegat mintea mea, cernându-le de cele neadevărate făcute de hiclenitori.

Grăbi-mă-voi să le scriu astăzi, Doamne, ca să le pun în tolba mea unde am strâns toate acele documente lămuritoare prin care voievodul meu să poată sta în fața tuturor judecăților lumești, pentru că Judecata Ta, Doamne, nu are nevoie de hârtii, eu fiind sigur că l-ai primit pe Vlad Draculea acolo unde merită.

Dar oamenii nu ajung niciodată la Înțelepciunea Ta, Mărite !… Pentru prostia lor am strâns în tolba mea tot ce s-a scris și-o las urmașilor să strângă tot ce se va mai scrie.

Iartă-l Dumnezeule pe nefericitul Ghideon, care mai bine n-ar fi ascultat îndemnul voievodului său de a se nărăvi la femei și i-ar fi rămas câine rău de pază fără să guste din această dulceață moleșitoare a împreunării !

DOCUMENTE LĂMURITOARE

Aflăm din Povestirea în limba slavă despre Dracula

XVII – "Când craiul l-a scos din temniță și la adus la Buda și i-a dat o casă la Pesta, în fața Budei și încă nu fusese la crai,

s-a întâmplat unui răufăcător să intre în curtea lui și să se adăpostească acolo. Gonașii au venit și au început să caute și l-au găsit. Dracula s-a sculat și a luat sabia și a sărit din casă și a tăiat capul pristavului care ținea pe răufăcător, iar răufăcătorului îi dădu drumul. Ceilalți au fugit și s-au dus la birău și i-au spus cele petrecute. Birăul cu toți pasadnicii s-au dus la crai și s-au plâns împotriva lui Dracula. Craiul a trimis la dânsul întrebând: "De ce ai făcut un astfel de rău ?" El a răspuns așa: "Nu am făcut nici un rău, ci el singur s-a omorât. Oricine piere așa, năvălind tâlhărește în casa unui mare stăpânitor. Dacă acel birău ar fi venit la mine, mi s-ar fi înfățișat și eu aș fi găsit în casa mea pe acel răufăcător, sau l-aș fi predat, sau l-aș fi iertat de la moarte". I-a spus aceasta craiului, craiul a început să râdă și să se mire din inimă de dânsul…"

XVIII – „… Sfârșitul lui a fost așa. Trăia în Țara Muntenească și au venit turcii asupra țării lui și au început să jefuiască. El s-a pocnit într-ânșii și turcii au fugit. Oastea lui Dracula a-nceput să taie fără milă și i-a gonit. Dracula de bucurie s-a urcat pe un deal să vadă cum taie pe turci și s-a depărtat de oaste. Apropiații lui, boieri de neam, zice că, luându-l drept turc, unul l-a lovit cu o suliță. El văzând că este ucis de ai lui, îndată a ucis cu sabia lui pe cinci dintre ucigașii lui. Pe el l-au străpuns cu multe suliți și astfel a fost omorât."

XIX – „Craiul a luat pe sora lui și cu cei doi fii în Țara Ungurească, la Buda: unul trăiește pe lângă fiul craiului, iar celălalt a fost la episcopul de Oradea și a murit în vremea mea. Iar al treilea fiu, mai în vârstă, Mihai, l-am văzut aici la Buda, fugise de la împăratul turcesc la rege. Încă înainte de căsătorie, Dracula l-a făcut cu o fată. Ștefan al Moldovei, cu voia craiului, a așezat în Țara Muntenească pe un oarecare fiu de voievod, anume Vlad. Iar acest Vlad a fost în tinerețe călugăr, după aceea și preot și egumen în mănăstire. După aceea s-a răspopit și s-a ridicat la domnie și s-a însurat, a luat

pe soția voievodului care a fost scurtă vreme, după Dracula, și pe care îl omorâse Ștefan al Moldovei. Pe soția aceluia a luat-o și acum este voievod în Țara Muntenească Vlad, cel care a fost călugăr și egumen.

În anul 6994 (1486) februarie 13, a scris Ghideon, cel de mai înainte. Apoi în anul 6998 (1490) ianuarie 28, am tălmăcit-o pe slavonește eu păcătosul Efrosin înadins pentru folosința lui Ivan al III-lea Vasilievici, cneazul Moscovei, care vrea să învețe a-și întări tronul tăind la dușmani.

- SFÂRȘIT -